

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att en ny lag om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar stiftas.

Genom lagen revideras den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare i sin helhet. Revideringen hänför sig till reformeringen av den lagstiftning som berör olycksfallsförsäkring och yrkessjukdomar för arbetstagare och andra företagare. Lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar skulle till innehåll och struktur i stor utsträckning motsvara den nya lagen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Det skydd mot olycksfall och yrkessjukdomar som berör lantbruksföretagare och stipendiater överensstämmer redan nu i huvudsak med lagstiftningen om olycksfallsförsäkring och yrkessjukdomar. I proposition beaktas dock de särdrag som förekommer i en lantbruksföretagares respektive en stipendiats arbete liksom även den avvikande finansieringsgrund som systemet bygger på.

Tillämpningsområdet för en obligatorisk försäkring enligt denna lag följer på samma sätt som nu lagen om pension för lantbruksföretagare. Det innebär att om en obligatorisk pensionsförsäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare fastställs för en lantbruksföretagare eller en stipendiat, fastställs för samma tidsperiod och samma arbete även en obligatorisk försäkring enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och

yrkessjukdomar. En lantbruksföretagare som inte omfattas av den obligatoriska försäkringen kan också i fortsättningen genom en frivillig arbetstidsförsäkring teckna en försäkring för sig för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.

I lagen förtydligas och preciseras ordalydelsen i de gällande bestämmelserna. Tolkningar och principer som är beroende av rätts- och ersättningspraxis skrivs in i lagen, vilket innebär att individens rättigheter och skyldigheter klart framgår av lagen så som grundlagen förutsätter. I lagen föreskrivs mera detaljerat än vad nu är fallet bland annat om de förhållanden under vilka ett olycksfall som drabbat en lantbruksföretagare eller en stipendiat, eller en yrkessjukdom som yppat sig hos honom eller henne, kan ersättas. I lagen definieras också vad som i den avses med olycksfall och likaså föreskrivs om det centrala ersättningsrättsliga kravet på ett medicinskt orsakssamband. Ersättningsförmånerna och deras nivå förblir till sina viktigaste delar oförändrade.

I propositionen föreslås inga ändringar i den grundläggande strukturen för olycksfallsförsäkringssystemet för lantbruksföretagare och stipendiater, såsom exempelvis finansieringen eller verkställigheten av systemet.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2016.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	7
1 INLEDNING.....	7
2 NULÅGE OCH BEDÖMNING AV NULÅGET	7
2.1 Allmänt.....	7
2.2 Tillämpningsområdet för lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.....	9
<i>Personkretsen för arbetsskadeskyddet och territoriell tillämpning av lagen</i>	9
<i>Personkrets</i>	9
<i>Territoriellt tillämpningsområde</i>	11
<i>Arbetsskadeskydd som ordnas på frivillig basis</i>	12
<i>Frivilligt olycksfallsskydd för fritiden</i>	13
2.3 Skadefall.....	14
<i>Arbetsskador som ska ersättas</i>	14
<i>Definition på olycksfall</i>	14
<i>Lantbruksföretagares olycksfall i arbete</i>	15
<i>Olycksfall som inträffat i lantbruksföretagararbetet</i>	15
<i>Förflyttning som beror på arbetet</i>	16
<i>Förhållanden som härrör från lantbruksföretagararbetet</i>	16
<i>Färder som görs mellan bostaden och arbetsplatsen eller för att uträtta ärenden och som har samband med lantbruksföretagararbetet</i>	17
<i>Utbildningar</i>	17
<i>Inkvarteringsförhållanden</i>	17
<i>Stipendiats olycksfall i arbete</i>	18
<i>Skillnader jämfört med lagen om olycksfallsförsäkring</i>	19
<i>Behovet att revidera begreppet ersättningsbara förhållanden</i>	19
2.4 Förmåner	20
<i>Överensstämmelse i förhållande till förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring</i>	20
<i>Bestämmande av dagpenning</i>	21
<i>Årsarbetsinkomst</i>	21
2.5 Verkställigheten av olycksfallsförsäkringssystemet för lantbruksföretagare och stipendiater samt försäkringspremier	22
<i>Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt</i>	22
<i>Hur förmåner verkställs</i>	22
<i>Avvikelser i förhållande till lagen om olycksfallsförsäkring</i>	23
<i>Ersättningsnämnden för lantbruksföretagares olycksfallsärenden</i>	24
<i>Datasekretessbestämmelser</i>	24
<i>Finansieringen av olycksfallsförsäkringssystemet för lantbruksföretagare och stipendiater</i>	25
<i>Lantbruksföretagares och stipendiaters försäkringspremier</i>	26
<i>Uppgifter som hänför sig till företagshälsovården för lantbruksföretagare</i>	27
<i>Verksamhet för skydd i arbete</i>	27
<i>Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts statistikverksamhet</i>	27

2.6	Ändringssökande, omprövning och återkrav	28
	<i>Ändringssökande</i>	28
	<i>Omprövning och återkrav</i>	28
	<i>Partsställning i olycksfallsförsäkringsärenden</i>	28
3	MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	29
3.1	Mål och medel.....	29
3.2	De viktigaste förslagen.....	30
	<i>Lagens struktur</i>	30
	<i>Lagens tillämpningsområde</i>	31
	<i>Skadefall som ska ersättas</i>	32
	<i>Förmåner</i>	34
	Sjukvård och övriga kostnadsersättningar	35
	Ersättningar för inkomstbortfall	35
	Årsarbetsinkomst.....	36
	Menersättning	37
	Rehabiliteringsersättningar	37
	Ersättningar som ska betalas vid dödsfall	38
	Hur förmåner verkställs	38
	Försäkringspremier.....	39
	Frivilliga försäkringar.....	40
4	PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	41
4.1	Ekonomiska konsekvenser	41
4.2	Konsekvenser för lantbruksföretagare och stipendiater	42
4.3	Könsrelaterade konsekvenser	43
4.4	Konsekvenser för verkställigheten av olycksfallsförsäkringssystemet och för myndigheterna.....	44
4.5	Samhälleliga konsekvenser	44
5	BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	44
6	ANDRA OMSTÄNDIGHETER SOM INVERKAT PÅ PROPOSITIONENS INNEHÅLL	44
	DETALJMOTIVERING	46
1	LAGFÖRSLAG	46
1.1	Lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar	46
	Avdelning I Allmänna bestämmelser	46
	1 kap. Lagens centrala innehåll och tillämpningsområde	46
	Avdelning II Skadefall som ska ersättas	50
	2 kap. Allmänna bestämmelser	50
	3 kap. Bestämmelser om olycksfall i arbetet	53
	4 kap. Bestämmelser om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet.....	56
	5 kap. Bestämmelser om stipendiaters olycksfall i arbetet	66
	6 kap. Bestämmelser om yrkessjukdomar	74
	7 kap. Ömhet orsakad av arbetsrörelse, misshandel samt annan avsiktlig gärning som någon annan utför samt psykiskt chockreaktion.....	79
	Avdelning III Förmåner.....	84
	8 kap. Ersättning för sjukvård.....	84
	9 kap. Övriga kostnadsersättningar.....	94
	10 kap. Ersättning för inkomstbortfall och för bestående men	97
	<i>Allmänna bestämmelser</i>	97

	<i>Dagpenning</i>	97
	<i>Olycksfallspension</i>	100
	<i>Rehabiliteringspenning</i>	102
	<i>Ersättning till studerande för inkomstbortfall vid hinder i studierna</i>	102
	<i>Hur årsarbetsinkomst bestäms</i>	103
	<i>Ersättning för bestående men</i>	106
	11 kap. Ersättning för rehabilitering	108
	12 kap. Ersättningar som betalas på grund av att den skadade avlider	111
	Avdelning IV Hur förmåner verkställs	115
	13 kap. Hur ett ersättningsärende väcks och parter	115
	14 kap. Bestämmelser om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts förfarande i ersättningsärenden	119
	15 kap. Bestämmelser om förfarandet i fråga om den skadade och andra ersätt- ningssökande i ersättningsärenden	124
	16 kap. Hur ersättning ska betalas ut	127
	17 kap. Hur försummelse av skyldigheter inverkar på handläggningen av ersätt- ningsärenden	131
	Avdelning V Försäkringsverksamhet och försäkringspremier	133
	18 kap. Försäkringsverksamhet och hur försäkringspremier ska bestämmas ...	133
	19 kap. Uttagande och preskription av försäkringspremien och avdrag av utestå- ende försäkringspremier från förmånerna	136
	Avdelning VI Frivilliga försäkringar	137
	20 kap. Allmänna bestämmelser	137
	21 kap. Försäkring för arbetstiden	137
	22 kap. Försäkring för framtiden	142
	Avdelning VII Sökande av ändring, omprövning och återkrav	146
	23 kap. Sökande av ändring	146
	24 kap. Omprövning, undanröjande av ett beslut och återkrav	148
	Avdelning VIII Verkställighetssystem	148
	25 kap. Bestämmelser om verkställighet och finansiering	148
	Avdelning IX Särskilda bestämmelsen	151
	26 kap. Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter	151
	27 kap. Särskilda bestämmelser	153
	28 kap. Ikraftträdande	155
1.2	Lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare	158
1.3	Lagen om ändring av lagen om pension för företagare	159
1.4	Lagen om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare	160
1.5	Lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner	160
1.6	Lagen om ändring av lagen om kommunala pensioner	161
1.7	Lagen om ändring av lagen om statens pensioner	161
1.8	Lagen om ändring av sjukförsäkringslagen	162
	2 kap. Gemensamma bestämmelser om sjukvårdsersättningar	162
	8 kap. Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning	162
	11 kap. Beloppet av dagpenningsförmånerna	162
	12 kap. Dagpenningsförmånernas förhållande till andra förmåner	162
	18 kap. Sjukförsäkringsfonden och försäkringspremier	163

<i>Allmänna bestämmelser</i>	163
1.9 Lagen om ändring av folkpensionslagen.....	163
1.10 Lagen om ändring av lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen	163
1.11 Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	166
4 kap. Jämkade och minskade arbetslöshetsförmåner	166
6 kap. Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet	167
11 kap. Bestämmelser om verkställighet	167
1.12 Lagen om ändring av 8 och 14 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare.....	167
1.13 Lagen om ändring av 7 och 11 § i lagen om vuxenutbildningsstöd.....	167
1.14 Lagen om ändring av lagen om studiestöd.....	167
1.15 Lagen om ändring av 13 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner	168
1.16 Lagen om ändring av 9 och 12 § i lagen om handikappförmåner	168
1.17 Lagen om ändring av 9 § i lagen om garantipension	168
1.18 Lagen om ändring av 2 a § i lagen om arbetshälsoinstitutets verksamhet och finansiering	168
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	168
3 IKRAFTTRÄDANDE	169
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN OCH LAGSTIFTNINGSORDNING	169
LAGFÖRSLAGET	171
1. Lag om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar	171
2. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare.....	213
3. Lag om ändring av lagen om pension för företagare.....	216
4. Lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare.....	219
5. Lag om ändring av lagen om sjömanspensioner	221
6. Lag om ändring av lagen om kommunala pensioner.....	224
7. Lag om ändring av lagen om statens pensioner.....	226
8. Lag om ändring av sjukförsäkringslagen	228
9. Lag om ändring av folkpensionslagen.....	231
10. Lag om ändring av lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen.....	233
11. Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa	236
12. Lag om ändring av 8 och 14 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare.....	238
13. Lag om ändring av 7 och 11 § i lagen om vuxenutbildningsstöd.....	239
14. Lag om ändring av 6 § i lagen om studiestöd.....	240
15. Lag om ändring av 13 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner.....	241
16. Lag om ändring av 9 och 12 § i lagen om handikappförmåner	242
17. Lag om ändring av 9 § i lagen om garantipension	243
18. Lag om ändring av 2 a § i lagen om arbetshälsoinstitutets verksamhet och finansiering.....	244
BILAGA	245
PARALLELLTEXTER	245
2. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare.....	245
3. Lag om ändring av lagen om pension för företagare.....	250
4. Lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare.....	254
5. Lag om ändring av lagen om sjömanspensioner	258

6. Lag om ändring av lagen om kommunala pensioner.....	262
7. Lag om ändring av lagen om statens pensioner.....	266
8. Lag om ändring av sjukförsäkringslagen	270
9. Lag om ändring av folkpensionslagen.....	275
10. Lag om ändring av lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen.....	278
11. Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa	283
12. Lag om ändring av 8 och 14 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare..	286
13. Lag om ändring av 7 och 11 § i lagen om vuxenutbildningsstöd.....	288
14. Lag om ändring av 6 § i lagen om studiestöd.....	290
15. Lag om ändring av 13 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner.....	291
16. Lag om ändring av 9 och 12 § i lagen om handikappförmåner	292
17. Lag om ändring av 9 § i lagen om garantipension	294
18. Lag om ändring av 2 a § i lagen om arbetshälsoinstitutets verksamhet och finansiering.....	296

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) härstammar från år 1981. Efter talrika ändringar och tillägg motsvarar lagen inte längre till sin struktur och tydlighet de krav som numera ställs på lagstiftningen. Det föreslås att den lagstiftning om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som gäller arbetstagare och företagare revideras i sin helhet. Regeringens proposition med förslag till en ny lag om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar har nyligen överlämnats till Riksdagen. Avsikten är att i en och samma lag samla de bestämmelser som gäller olycksfall i arbete, yrkessjukdomar samt sådan rehabilitering som ska ges på grund av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.

Den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare innehåller talrika hänvisningar till den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), yrkessjukdomslagen (1343/1988) samt till lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991; rehabiliteringslagen). De skadefall och ersättningsförmåner som ska ersättas enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare bestäms i stor utsträckning utifrån bestämmelserna i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring, yrkessjukdomslagen och rehabiliteringslagen. Bestämmelserna om verkställigheten av förmånerna bestäms också i huvudsak utifrån lagen om olycksfallsförsäkring. På grund av den föreslagna nya lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar måste även lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare revideras.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Allmänt

Lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare trädde i kraft den 1 juli 1982. De bestämmelser som berör olycksfallsförsäkringssystemet för lantbruksföretagare finns i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, förordningen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (375/1982) och i statsrådets förordning om reglemente för Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (1404/2006). Lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare är en del av det lagstadgade olycksfallsförsäkringssystemet som bygger på enhetliga principer.

Verkställigheten av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare handhas av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt. Verkställigheten av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare är en offentlig förvaltningsuppgift som med stöd av 124 § i grundlagen genom lag kan anförtros andra än myndigheter på ett motsvarande sätt som verkställigheten av lagen om olycksfallsförsäkring genom lag har anförtrots privata försäkringsanstalter. I verkställigheten av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare ingår även uppgifter som inkluderar utövning av offentlig makt. Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska utövning av offentlig makt bygga på lag och i all offentlig verksamhet ska lag noggrant iaktas. I verkställigheten av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare iaktas de allmänna förvaltningslagarna med stöd av be-

stämmelserna i lagarna i fråga. Vid verkställigheten av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare iakttas således förvaltningslagen (434/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999; offentlighetslagen), språklagen (423/2003), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) och personuppgiftslagen (523/1999). I rättsskipningsverksamheten i besvärnämnden för olycksfallsärenden och försäkringsdomstolen iakttas förvaltningsprocesslagen (586/1996) vad beträffar rättskipningen, om inte något annat föreskrivs särskilt. I högsta domstolen iakttas bestämmelserna i rättegångsbalken vid rättskipningen. Lagenligheten i lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts verksamhet övervakas av Finansinspektionen och de allmänna laglighetsövervakarna. I 118 § 3 mom. i grundlagen föreskrivs om tjänstemannaansvaret för tjänsteman och annan person som sköter ett offentligt uppdrag. I momentet sägs att var och en som har lidit rättskränkning eller skada till följd av en lagstridig åtgärd eller försummelse av en tjänsteman eller någon som sköter ett offentligt uppdrag har, enligt vad som bestäms genom lag, rätt att yrka att denne döms till straff samt kräva skadestånd av det offentliga samfundet eller av tjänstemannen eller den som sköter det offentliga uppdraget. I 40 kap. 12 § i strafflagen (39/1889) föreskrivs om det straffrättsliga tjänstemannaansvaret för en person som utövar offentlig makt. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns å sin sida i skadeståndslagen. Bestämmelsen i 3 kap. 2 § i skadeståndslagen om vållande vid utövning av offentlig makt ska tillämpas förutom på offentliga samfund även på andra samfund då de på grund av lag handhar offentlig uppgift i vilket de utövar offentlig makt.

Syftet med olycksfallsförsäkringen för lantbruksföretagare och stipendiater är att betala ut i lagen föreskrivna ersättningar om de försäkrade råkar ut för olycksfall i arbetet eller drabbas av yrkessjukdomar. Genom ersättningarna tryggas lantbruksföretagarens eller stipendiatens samt deras anhörigas utkomst i händelse av arbetsoförmåga eller dödsfall. Den lagstadgade olycksfallsförsäkringen baserar sig på lagen om olycksfalls-

försäkring för lantbruksföretagare såväl i fråga om ersättningar som i fråga om tecknande av försäkring.

En ersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare är primär i förhållande till annat försäkrings- eller socialskydd. Exempelvis en trafikskada som en lantbruksföretagare eller stipendiat råkar ut för under en arbetsresa eller i arbetet behandlas och ersätts primärt av lantbruksföretagarens eller stipendiatens arbetsolycksfallsförsäkring. Om ersättningen för inkomstbortfall i trafikförsäkringen är större än den ersättning för inkomstbortfall som ska betalas ut från olycksfallsförsäkringen, betalas skillnaden mellan ersättningarna ut från trafikförsäkringen i form av en tilläggsersättning.

Lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare bygger i stor utsträckning på hänvisningar till bestämmelser i olycksfallsförsäkringslagen, yrkessjukdomslagen och rehabiliteringslagen. Olycksfallsförsäkringslagen innehåller bestämmelser om nästan alla ersättningsformer, villkoren för dem samt de sätt på vilka de bestäms, men en del av de viktigaste bestämmelserna saknas dock helt och hållet i lagen eller så är bestämmelserna till sin ordalydelse så vaga att de lämnat rum för olika tolkningar. Avsikten är att den lagstiftning om olycksfall och yrkessjukdomar som gäller arbetstagare och företagare i samband med revideringen av den ska formuleras så att den blir öppnare och mera exakt avgränsad än den nuvarande lagstiftningen. De nuvarande tillämpningsavgörandena och principerna, som är beroende av rätts- och ersättningspraxisen, avses bli reglerade i lagen så att individens rättigheter och skyldigheter ska framgå av lagen på det sätt grundlagen förutsätter. Eftersom lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare till många delar baserar sig på bestämmelser som hänvisar till olycksfallsförsäkringslagstiftningen berörs lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare också av samma problem. På samma sätt som i fråga om arbetstagare och företagare bör individens rättigheter och skyldigheter även då det gäller lantbruksföretagare och stipendiater framgå av lagen mera öppet och exaktare avgränsat än vad nu är fallet på det sätt som grundlagen förutsätter.

I 9 § i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare finns en omfattande hänvisningsbestämmelse till olycksfallsförsäkringslagen, yrkessjukdomslagen och rehabiliteringslagen. Hänvisningsbestämmelserna i paragrafen är till en del beroende av tolkning och uppfyller inte de krav som en modern lagstiftning ställer. Då lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare revideras måste hänvisningarna till den nya lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar göras mera i detalj än vad nu är fallet och i en kontext som berör varje enskild bestämmelse.

2.2 Tillämpningsområdet för lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare

Personkretsen för arbetsskadeskyddet och territoriell tillämpning av lagen

Personkrets

Lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare är obligatorisk för de lantbruksföretagare som avses i 3 § och för de stipendiater som avses i 4 §. Tillämpningsområdet för det obligatoriska arbetsskadeskyddet enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare överensstämmer med personkretsen för det obligatoriska arbetspensionsskyddet enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006).

Enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare avses med lantbruksföretagare sådana gårdsbruksidkare, fiskare och renägare som avses i 3 § i lagen om pension för lantbruksföretagare, i 3 § 5 punkten i nämnda lag avsedd person som fortgående lever tillsammans med en lantbruksföretagare i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden samt sådan familjemedlem som avses i 4 § i nämnda lag. Såsom lantbruksföretagare betraktas gårdsbruksidkare som för egen eller gemensam räkning bedriver gårdsbruk på en brukningsenhet med minst fem hektar jordbruksmark och själv deltar i arbetet. Med fiskare avses fiskare, som utan att stå i anställningsförhållande bedriver yrkesmässigt fiske. Med renägare

avses renägare, som för egen, familjemedlems eller renbeteslags räkning arbetar med renskötsel. Såsom lantbruksföretagare betraktas även person som utför gårdsbruksarbete, fiske eller renskötselarbete såsom lantbruksföretagares familjemedlem eller sådan sambo som avses i 3 § 5 punkten i lagen om pension för lantbruksföretagare.

En närmare definition på lantbruksföretagares familjemedlem finns i 4 § i lagen om pension för lantbruksföretagare. Av en familjemedlem förutsätts att han eller hon bor i lantbruksföretagarens hushåll eller är bosatt på dennes brukningsenhet och står i visst släktskapsförhållande till lantbruksföretagaren. Såsom familjemedlemmar försäkras förutom i samma hushåll eller på brukningsenheten bosatta personer i rätt upp- eller nedstigande led och äkta makar till dem även gårdsbruksidkarens bröder, systrar, fastrar, mostrar, far- eller morbröder eller syskonbarn som bor på den brukningsenhet där gårdsbruksidkaren är bosatt. En person som är bosatt på brukningsenheten eller i närheten av den samt regelbundet och huvudsakligen är sysselsatt i gårdsbruksarbete på brukningsenheten och som är barn eller förälder till gårdsbruksidkaren eller make till en sådan person kan också försäkras som familjemedlem. Bestämmelserna om tecknande av försäkring för familjemedlem gäller inte pensionsförsäkring för verksamhet som bedrivs i form av aktiebolag. Däremot kan släktingar till en ansvarig bolagsman i ett öppet bolag eller kommanditbolag försäkras såsom familjemedlemmar om villkoren uppfylls.

Såsom lantbruksföretagare betraktas även en person som bedriver gårdsbruk, fiske eller renskötsel i ett aktiebolag eller annat företag på det sätt som föreskrivs i 5 § i lagen om pension för lantbruksföretagare. Såsom lantbruksföretagare betraktas en sådan delägare som arbetar i ledande ställning i ett aktiebolag som bedriver gårdsbruk, fiske eller renskötsel eller en sådan person som arbetar i ledande ställning i en annan sammanslutning som bedriver ovan nämnda verksamhet och som utför arbete med gårdsbruk, fiske eller renskötsel och äger en viss andel av bolagets aktier eller av det röstetal som aktierna medför. Då fråga är om verksamhet som bedrivs i aktiebolagsform förutsätter en pensionsför-

säkring att personen ensam innehar mer än 30 procent av bolagets aktiekapital eller att han eller hon ensam innehar över 30 procent av det röstetal som aktierna medför i bolaget, eller att delägaren i aktiebolaget tillsammans med sin make eller sambo eller en i samma hushåll bosatt person som är släkt med delägaren i rätt upp- eller nedstigande led innehar mer än 50 procent av bolagets aktiekapital eller att de tillsammans innehar över 50 procent av det röstetal som aktierna medför i bolaget. När det gäller andra sammanslutningar förutsätts att en person som arbetar i ledande ställning har motsvarande bestämmanderätt som förklaras ovan i fråga om verksamhet som bedrivs i aktiebolagsform. Med ledande ställning avses verksamhet som verkställande direktör eller styrelsemedlem eller annan motsvarande faktisk bestämmanderätt i aktiebolaget eller i en annan sammanslutning. Vid beräkning av ovan avsedda ägarandelar beaktas även ett indirekt ägande.

Enligt 5 § 4 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare betraktas som lantbruksföretagare även en bolagsman i ett öppet bolag som bedriver gårdsbruk, fiske eller renskötsel, eller en sådan delägare eller bolagsman i ett annat företag eller i en annan sammanslutning som är personligen ansvarig för företagets eller sammanslutningens förpliktelser och åtaganden.

Tillämpningsområdet för lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare följer tillämpningsområdet för lagen om pension för lantbruksföretagare så att om en person inte försäkras obligatoriskt enligt lagen om pension för lantbruksföretagare kan en obligatorisk försäkring enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare inte heller beviljas honom eller henne. Lagen om pension för lantbruksföretagare gäller inte lantbruksföretagarens verksamhet före ingången av den kalendermånad som följer efter uppnådd 18 års ålder, eller verksamhet som fortgår efter den kalendermånad då lantbruksföretagaren fyller 68 år. Lagen om pension för lantbruksföretagare gäller inte verksamhet som inte har fortgått minst fyra månader utan avbrott och inte heller verksamhet som har börjat eller fortgått efter det att företagaren har avgått med ålderspension enligt arbetspensionslagarna. Lagen om pension för

lantbruksföretagare gäller inte heller lantbruksföretagare vars arbetsinkomst av lantbruksföretagarverksamhet enligt lagen om pension för lantbruksföretagare ska uppskattas till ett lägre belopp än 3 715,29 euro per år i 2014 års nivå. Lagen om pension för lantbruksföretagare gäller inte heller verksamhet som bedrivs i samband med gårdsbruk, fiske eller renskötsel och som ska betraktas som ett särskilt företag och inte heller förvärvsarbete på basis av vilket lantbruksföretagaren har rätt till pension enligt en annan arbetspensionslag.

Om en lantbruksföretagare uppfyller villkoren för försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare är han eller hon skyldig att teckna en arbetspensionsförsäkring inom sex månader från det att lantbruksföretagarverksamheten inleddes. Enligt 17 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare ska en lantbruksföretagare som är skyldig att teckna en försäkring som motsvarar minimipensionsskyddet enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, för tiden för nämnda försäkring betala försäkringspremie för arbetsskadeskydd enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Om en lantbruksföretagare försäkras enligt 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare försäkras han eller hon utan särskild ansökan också enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Från och med 2009 har sådana stipendiater som är försäkringsskyldiga enligt 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare också hört till personkretsen för lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. I lagen om pension för lantbruksföretagare avses med stipendiat en i Finland bosatt person som utan att stå i anställningsförhållande till den som beviljat stipendiet bedriver vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet i Finland med stöd av ett personligen beviljat stipendium från Finland. Detsamma gäller en person som på motsvarande sätt utan att stå i anställningsförhållande arbetar i en forskar- eller konstnärsgrupp som beviljats stipendium. Som en ovan avsedd stipendiat betraktas också en person som medan han eller hon står i anställningsförhållande eller bedriver företagareverksamhet får stipendium för forskning eller konstnärlig verk-

samhet som bedrivs separat från anställningsförhållandet eller företagarkerksamheten.

Enligt 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare är en stipendiat skyldig att teckna en i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedd försäkring när han eller hon har beviljats ett stipendium från Finland med stöd av vilket han eller hon arbetar minst fyra månader utan avbrott i Finland och stipendiebeloppet omvandlat till en årlig arbetsinkomst är minst 3 715,29 euro per år i 2014 års nivå. Stipendiaten är skyldig att teckna ovan avsedd försäkring inom tre månader från det att det stipendiefinansierade arbetet inleddes. Om en stipendiat försäkras enligt 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare försäkras han eller hon samtidigt också enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Territoriellt tillämpningsområde

I 1 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare konstateras att lantbruksföretagare och stipendiat som är bosatt i Finland har rätt till ersättning för arbetsskada enligt denna lag. I bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare nämns ingenting om tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EU:s socialskydds-förordningar), som går före den nationella lagstiftningen. I förenämnda förordningar finns utöver de bestämmelser, som gäller den lagstiftning som ska tillämpas, föreskrifter om bland annat pensioner, sjukförmåner, arbets- och yrkessjukdomsförmåner, familjeförmåner och arbetslöshetsförmåner.

I tillämpningspraxisen har det territoriella tillämpningsområdet för lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare i praktiken bestämts utifrån de bestämmelser som gäller det territoriella tillämpningsområdet för lagen om pension för lantbruksföretagare, eftersom avsikten är att tillämpningsområdet för lagarna ska vara enhetligt till den del som gäller det obligatoriska skyddet. Om man så-

ledes med stöd av bestämmelserna om det territoriella tillämpningsområdet för lagen om pension för lantbruksföretagare har kunnat försäkra en person enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, har han eller hon också försäkrats enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Enligt 1 § i lagen om pension för lantbruksföretagare ska en lantbruksföretagare som är bosatt i Finland försäkra sig i Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt. Bosättning i Finland förutsätts dock inte om lantbruksföretagaren är bosatt i ett EU- eller EES-land. I lagen om pension för lantbruksföretagare avses med EU- och EES-land ett land som tillämpar EU:s grundförordning om social trygghet eller rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen.

Bosättningen i Finland bedöms utifrån principerna i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993; tillämpningsområdeslagen). En person anses vara bosatt i Finland om han eller hon har sin egentliga bostad och sitt egentliga hem i Finland och ständigt huvudsakligen vistas här. En lantbruksföretagare, på vilken finsk lagstiftning inte tillämpas på basis av bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EU:s grundförordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet, kan inte försäkras enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Med EU:s grundförordning avses Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen. Vid bedömning av om finsk lagstiftning om social trygghet ska tillämpas på en lantbruksföretagare tillämpas utöver ovan nämnda förordning även Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.

Enligt 8 § i lagen om pension för lantbruksföretagare gäller lagen också sådan lantbruksföretagare som arbetar utomlands och på vilken finsk lagstiftning tillämpas på basis av bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EU:s grundförordning om social trygghet

eller en överenskommelse om social trygghet, om villkoren för att omfattas av denna lags tillämpningsområde i övrigt är uppfyllda. En lantbruksföretagare som försäkrats i enlighet med lagen om pension för lantbruksföretagare och som under högst ett år bedriver lantbruksföretagarverksamhet i ett annat land än ett EU- eller EES-land eller ett land med vilket överenskommelse om social trygghet har ingåtts kan hålla i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedd försäkring i kraft under nämnda tid, om han eller hon är bosatt i Finland.

Stipendiat som är bosatt i Finland och som arbetar med stöd av stipendium från Finland ska försäkra sig i Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt såsom föreskrivs i lagen om pension för lantbruksföretagare. Bosättningen i Finland bedöms utifrån principerna i tillämpningsområdeslagen. En person som flyttar till Finland från ett annat land kan också anses vara bosatt i Finland, om det kan anses att han eller hon flyttar till Finland för att stadigvarande bosätta sig här. Bosättning i Finland i enlighet med principerna i tillämpningsområdeslagen förutsätts dock inte om finsk lagstiftning om social trygghet tillämpas på stipendiaten på basis av EU:s grundförordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet.

Stipendiatarbete som en stipendiat utför någon annanstans än i Finland kan också omfattas av lagen om pension för lantbruksföretagare. Med vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet som bedrivs i Finland jämställs forskning eller konstnärlig verksamhet som bedrivs utomlands, om stipendiet från Finland har beviljats för forskning eller konstnärlig verksamhet som bedrivs någon annanstans än i Finland. I praktiken gäller detta situationer där stipendiaten står i beråd att börja arbeta i ett så kallat tredje land, det vill säga i ett land som inte berörs av EU:s grundförordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet.

Enligt 10 b § i lagen om pension för lantbruksföretagare fortsätter stipendiatens försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare att gälla oberoende av stipendiatens bosättning och arbete i ett annat land än ett EU- eller EES-land eller ett land

med vilket Finland har en överenskommelse om social trygghet, om den finska lagstiftningen om social trygghet fortfarande tillämpas på stipendiaten med stöd av tillämpningsområdeslagen. Försäkringen fortsätter också att gälla trots stipendiatens bosättning och arbete i ett EU- eller EES-land eller ett land med vilket Finland har en överenskommelse om social trygghet, om den finska lagstiftningen om social trygghet tillämpas på stipendiaten med stöd av bestämmelserna i EU:s grundförordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet.

Eftersom den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare inte innehåller genomgripande bestämmelser om lagens territoriella tillämpningsområde finns det behov av att komplettera bestämmelserna i fråga så att innehållet i bestämmelserna ska motsvara den praxis som numera tillämpas.

Arbetskadskydd som ordnas på frivillig basis

Arbetskadskyddet för en lantbruksföretagare som inte omfattas av den obligatoriska försäkringen kan på villkor som social- och hälsovårdsministeriet bestämmer ordnas genom en frivillig försäkring enligt 21 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. En frivillig arbetstidsförsäkring kan beviljas lantbruksföretagare vars brukningsenhet är mindre än fem hektar, eller en lantbruksföretagare, vars årsarbetsinkomst understiger det belopp som avses i 7 § 4 punkten i lagen om pension för lantbruksföretagare (3 715,29 euro i 2014 års nivå). En lantbruksföretagare kan också beviljas en frivillig arbetstidsförsäkring mot sådana arbetsskador som inträffar under en tid för vilken lantbruksföretagaren inte är skyldig att teckna försäkring enligt 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare. Sådana personer är de som inte har fyllt 18 år, de som får ålderspension eller de som får avträdelsetöd enligt lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare (1293/1994) eller lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) och som kan fortsätta att utföra skogsarbeten eller arbeta på förvärvarens gårdsbruksenhet efter en generationsväxling.

Ett villkor för att försäkring ska beviljas är att lantbruksföretagaren för övrigt uppfyller de villkor som föreskrivs i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Försäkring beviljas inte retroaktivt. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska då en försäkring börjar och då förhållandena förändras, med tillämpning av 14—21 § i lagen om pension för lantbruksföretagare fastställa vad som ska anses som den försäkrades årsarbetsinkomst.

För att kunna bevilja en frivillig arbetstidsförsäkring har i tillämpningspraxisen förutsatts att lantbruksföretagarens årsarbetsinkomst ska vara minst hälften av ovan nämnda minimibelopp enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Genom detta villkor har man strävat efter att definiera ett arbete som utförs i förtjänstsyfte. Det är ändamålsenligt att föra in denna praxis i lagen. Likaså är det motiverat att i lagen ta in centrala bestämmelser som berör beviljande av försäkring, försäkringens giltighetstid och uppsägning av försäkring. I detta nu tas dessa frågor upp i försäkringsvillkoren.

Frivilligt olycksfallsskydd för fritiden

På grundval av 21 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare har lantbruksföretagare och stipendiater, som berörs av det arbetsskadeskydd som avses i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, rätt att på villkor som fastställts av social- och hälsovårdsministeriet teckna försäkring även för annat än i denna lag eller i lagen om olycksfallsförsäkring avsett olycksfall. Försäkring kan inte fås för sådan ömhet som avses i 4 § 2 mom. 7 punkten i lagen om olycksfallsförsäkring eller för en i 4 a § i nämnda lag avsedd skada eller sjukdom som orsakats genom misshandel eller någon annan uppsåtlig gärning som begåtts av en annan person.

Innehållet i försäkringsskyddet bestäms utifrån de försäkringsvillkor som fastställts av social- och hälsovårdsministeriet. Enligt gällande villkor finns det två typer av fritidsförsäkringar i förhållande till andra socialförsäkringsförmåner. Det finns sådana fritidsförsäkringar som ska samordnas och sådana som inte samordnas. Är det fråga om en fri-

tidsförsäkring som ska samordnas föreskrivs i 15 § i försäkringsvillkoren att från en dagpenning enligt fritidsförsäkringen ska avdras som den andel som motsvarar sjukdagpenning 60 procent av beloppet av försäkringstagarens fulla dagpenning beräknad enligt den årsarbetsinkomst som fastställts med stöd av 11 § 1 och 2 mom. samt 12 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, dock så att till försäkringstagaren betalas minst 25 procent av beloppet av full dagpenning enligt denna försäkring. Med sjukdagpenning avses en dagpenning som på grund av samma olycksfall beviljats med stöd av sjukförsäkringslagen (1224/2004) eller lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991). Avdrag görs inte för den tid för vilken försäkringstagaren visar eller försäkringsgivaren annars får veta att sjukdagpenning inte beviljas försäkringstagaren. I försäkringsvillkoren finns också en bestämmelse enligt vilken minskningen, då den andel som motsvarar dagpenningen enligt sjukförsäkringslagen avdras, i stället för 60 procent är 40 procent till den del sagda årsarbetsinkomst är större än tre gånger beloppet av minimiårsarbetsinkomst en enligt lagen om olycksfallsförsäkring (12 440 euro år 2014) då olycksfallet inträffar.

Då fråga är om en försäkring som ska samordnas föreskrivs i 16 § i försäkringsvillkoren att från en dagpenning och pension enligt fritidsförsäkringen ska avdras sådan pension som grundar sig på ett anställnings- eller tjänsteförhållande eller på företagareverksamhet och som försäkringstagaren eller de anhöriga har rätt till på grund av samma olycksfall. Som en dylik minskande pension betraktas även en ålderspension som en på grund av olycksfallet beviljad invalidpension har ändrats till. Från en pension enligt fritidsförsäkringen avdras också dagpenningar som på grund av samma olycksfall beviljats enligt sjukförsäkringslagen och lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen.

Enligt 17 § i försäkringsvillkoren kan bestämmelserna om samordning i 15 och 16 § upphävas då försäkringsavtalet ingås. Andra socialförsäkringsförmåner som eventuellt

beviljas den skadade avdras härvid inte från en förmån som betalas från fritidsförsäkringen. Enligt hävdvunnen tillämpningspraxis i arbetspensionssystemet ska en pension, som beviljats från en i 21 § 5 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare avsedd frivillig fritidsolycksfallsförsäkring som inte ska samordnas, dock beaktas som en sådan förmån som minskar en arbetspension, om pensionen i fråga har beviljats för längre tid än fyra månader.

Det sätt på vilket den årsarbetsinkomst som används som grund för ersättning för inkomstbortfall ska bestämmas anges i detta nu i försäkringsvillkoren. Genom bestämmelser i försäkringsvillkoren har också vissa begränsningar gjorts i innehållet i försäkringskyddet. Å andra sidan har exempelvis försäkringsvillkorens bestämmelser om samordning kunnat upphävas då försäkringsavtalet har ingåtts. Eftersom det är fråga om en lagstadgad försäkring borde det centrala innehållet i försäkringen framgå av lagen och inte av försäkringsvillkoren. Likaså är det motiverat att i fortsättningen i lagen föreskriva om beviljande av försäkring, försäkringens giltighetstid och uppsägning av försäkring.

2.3 Skadefall

Arbetskador som ska ersättas

Enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare avses med arbetsskada lantbruksföretagares olycksfall i arbete enligt 6 §, stipendiats olycksfall i arbete enligt 6 a § och i yrkessjukdomslagen avsedd yrkessjukdom enligt 5 §.

Med yrkessjukdom avses en sjukdom som sannolikt i huvudsak har orsakats av fysikaliska, kemiska eller biologiska faktorer i ett arbete. Den tidpunkt då en yrkessjukdom framträtt motsvarar den tidpunkt då ett olycksfall inträffat. I yrkessjukdomslagen föreskrivs särskilt om på vilka villkor senskideinflammation och epikondylit i överarmen samt karpaltunnelsyndrom kan ersättas som en yrkessjukdom. Yrkessjukdomslagen kompletteras av yrkessjukdomsförordningen i vilken finns en förteckning över sjukdomar och allergener mellan vilka det anses förelig-

ga ett sannolikt orsakssammanhang då en i förordningen angiven faktor har förekommit i arbetet i så hög grad att den kan vara den huvudsakliga orsaken till en sjukdom som avses i förordningen. Förteckningen uppdateras i takt med den arbetsmedicinska utvecklingen.

På grund av ett olycksfall i arbete eller yrkessjukdom betalas också ersättning då en skada eller sjukdom som inte ska anses vara ett olycksfall i arbetet eller en yrkessjukdom har förvärrats väsentligt på det sätt som bestäms i 4 § 4 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring och i 1 § 2 mom. i yrkessjukdomslagen.

Definition på olycksfall

Såväl i lagen om olycksfallsförsäkring som i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare är definitionen på olycksfall en del av definitionen på olycksfall i arbete. Definitionen på olycksfall bestäms utifrån begreppet olycksfall och de förhållanden under vilka det olycksfall som inträffat betraktas som ett olycksfall i arbete.

Begreppet olycksfall definieras inte i egentlig mening vare sig i lagen om olycksfall för lantbruksföretagare eller i lagen om olycksfallsförsäkring. Begreppet har dock länge varit etablerat inom rätts- och ersättningspraxis. Följande formulering som högsta domstolen använt i ett av sina avgöranden beskriver den traditionella definition på olycksfall som betraktats som vedertagen: ”enligt vedertagen rättspraxis avses med olycksfall en plötslig och oförutsedd händelse som orsakas av en yttre faktor och som innebär att någon skadas” (HD 2006:83). Definitionen innehåller fem kännetecken som alla ska finnas för att en viss händelse ska betraktas som ett olycksfall: plötslig, oförutsedd, yttre faktor, att någon skadas och ett orsakssamband mellan den yttre faktorn och skadan.

I 4 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring föreskrivs särskilt om att vissa skador, som inte uppfyller de kännetecken för olycksfall som nämns ovan och som inte heller ersätts som yrkessjukdomar, ska ersättas som skador orsakade av olycksfall i arbetet. Sådana skador är skavsår eller skrubbsår, skador som uppkommit genom frätande

ämne, skador som uppkommit genom inandning av hälsofarliga gaser, skador som uppkommit genom avsevärd växling i lufttrycket, förfrysning, solsting eller andra sådana skador som orsakats av exceptionell temperatur, sådan inflammation i knäskålen eller armbågen som orsakats av fortsatt eller upprepat eller för arbetstagaren exceptionellt tryck, eller av en arbetsrörelse orsakad ömhet i en muskel eller sena. En sådan skada har kunnat ersättas såsom orsakad av ett olycksfall i arbetet om den har uppkommit under en kort tid, högst ett dygn. På grundval av hänvisningsbestämmelserna i 6 och 6 a § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare har ovan nämnda skador också kunnat ersättas med stöd av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Vid tillämpningen av olycksfallsförsäkringen har praxis redan länge varit att en stressreaktion, som orsakats av chock i anslutning till en plötslig enskild händelse som inträffat i arbetet, ersätts som ett olycksfall fastän arbetstagaren inte själv har utsatts för ett egentligt fysiskt olycksfall som orsakats av en yttre faktor.

Grundlagen och rättsskyddet för den som ansöker om olycksfallsersättning förutsätter att grunderna för betalning av ersättning framgår tillräckligt noggrant av lagen. Om en definition på olycksfall intas i lagen förtydligas lagens tillämpningsområde i förhållande till dels yrkessjukdomar, dels skador som ska ersättas på basis av specialbestämmelser.

Lantbruksföretagares olycksfall i arbete

Såsom ovan konstateras bestäms definitionen på olycksfall i arbete utifrån begreppet olycksfall och de förhållanden under vilka det olycksfall som inträffat betraktas som ett olycksfall i arbetet.

I 6 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare föreskrivs om lantbruksföretagares olycksfall i arbete. Med lantbruksföretagares olycksfall i arbete avses olycksfall som med orsakande av skada eller sjukdom har drabbat en lantbruksföretagare i lantbruksföretagararbetet eller under förhållanden som härrör från detta. Såsom olycksfall i arbete ersätts dock inte olycksfall som skett under färd från bostaden till arbetsplat-

sen eller i motsatt riktning och inte heller olycksfall som skett under en färd då ärenden utträttats, om inte färden har haft ett samband med lantbruksföretagarens lantbruksföretagararbete.

Olycksfall som inträffat i lantbruksföretagararbetet

Ett olycksfall som inträffat i lantbruksföretagararbetet ersätts som ett olycksfall i arbete. Enligt 3 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare avses med lantbruksföretagararbete i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare sådant arbete som nämns i 3 § i lagen om pension för lantbruksföretagare. Som lantbruksföretagararbete betraktas inte verksamhet som avses i 7 § 5 punkten i nämnda lag och som ska betraktas som ett särskilt företag. Lantbruksföretagararbete är lantbruksarbete, skogsarbete, fiske och renskötsel samt kompletterande verksamhet som bedrivs parallellt med ovan nämnt arbete och som försäkrats med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare. Lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare gäller samma arbeten för vilka arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare i princip kan fastställas för lantbruksföretagaren. Annan företagsverksamhet som bedrivs i samband med gårdsbruket kan försäkras enligt lagen om pension för lantbruksföretagare om den kompletterande verksamheten i fråga beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967).

Till lantbruksföretagararbetet hör olika arbetsuppgifter som hänför sig till bedrivandet av lantbruksföretagarverksamhet. För en lantbruksföretagare går arbetet och fritiden in i varandra eftersom lantbruksföretagaren ofta är bosatt på sin brukningsenhet. Det gör att lantbruksföretagarens bostad inte kan avskiljas från arbetsplatsen på samma sätt som en arbetstagarbostad. Det är vanligt att lantbruksföretagaren i sitt hem utför planerings-, jour- och bokföringsarbete i anslutning till företaget. Det finns inte alltid någon klart avskiljbar gräns mellan lantbruksföretagarens bostad och arbetsplats. I samband med de privata utrymmena kan även finnas utrymmen som delvis betjänar företagsverksamhe-

ten, exempelvis ett separat arbetsrum, tvätt- rum eller olika förvaringsutrymmen. Å andra sidan finns det ibland sådana utrymmen i ekonomibyggnaderna på gården som i huvudsak används för privata behov. Ersättningskyddet för lantbruksföretagare utsträcks ofta även till privatbostaden, det vill säga skyddet bryts inte direkt då lantbruksföretagaren stiger in genom ytterdörren. Ersättningskyddet för lantbruksföretagare utsträcks till åtgärder som har direkt anknytning till en arbetsprestation: förberedelser inför arbetet, exempelvis påklädning av arbetskläder och hämtning av arbetsredskap, samt avslutande av arbetet, vartill hör omedelbar tvättning efter en arbetsprestation, byte av kläder och upphängning av kläder på tork. Det har dock inte ansetts att ersättningskyddet kan utsträckas att gälla situationer där man rör sig inne i bostadsutrymmena för att hämta arbetskläder, eller då man är på väg till arbetet eller kommer från det.

Det är också typiskt för en lantbruksföretagsverksamhet att en del av det utförda arbetet även kan anknyta till lantbruksföretagarens privathushåll. De viktigaste gränsdragningsfrågorna i ersättningspraxisen har därför gällt att dra gräns mellan lantbruksföretagararbetet och fritiden samt mellan uppgifter som anknyter till lantbruksföretagararbetet och uppgifter som hör till privathushållet. Skötsel och underhåll av områden som hör till boendet har i regel betraktats som arbete i privathushållet liksom även byggande, reparation och underhåll av privatbyggnaderna på gården. Huggande av brännved för uppvärmning av privatbostaden eller bastun har också ansetts höra till arbetena i privathushållet. Om brännved i väsentlig omfattning används i företagsverksamheten eller huggs för försäljning är det fråga om lantbruksföretagararbete. Hushållsarbetena är i regel arbeten i privathushållet, om det inte är fråga om hushållsarbeten som utförs för främmande arbetskraft som arbetar på gården. Rekreations- och vilopausar vid sidan av arbetet samt sådan på- eller avklädning eller tvättning, som inte sker i omedelbar anslutning till en arbetsprestation, har å sin sida ansetts höra till fritiden. När det gäller måltider har exempelvis ätande av medhavd matsäck på åkerkanten vid sidan av arbetet ansetts höra till er-

sättningskyddet, men däremot har en måltid som intas i lantbruksföretagarens hem blivit utanför skyddet.

Förflyttning som beror på arbetet

En lantbruksföretagare är ofta tvungen att förflytta sig från ett ställe till ett annat på grund av transport, anskaffning eller tjänst som anknyter till företagsverksamheten. Sådana situationer är exempelvis anskaffning av gödslingsmedel och förflyttning av dem till åkern, transport av bärgad skörd från åkern, transport av virke från ett ställe till ett annat samt förande av maskin eller anläggning till verkstad för reparation. Det har ansetts att lantbruksföretagaren utför lantbruksföretagararbete i samband med en sådan förflyttning.

Förhållanden som härrör från lantbruksföretagararbetet

Bestämmelsen om lantbruksföretagararbetet och förhållanden som härrör från detta har funnits i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare genast från lagens ikraftträdande. Genom bestämmelsen har eftersträvat att ersättningskyddet till sitt innehåll ska motsvara 4 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring som tillämpas på arbetstagare. Enligt 4 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring avses med olycksfall i arbete olycksfall som med förorsakande av skada eller sjukdom drabbat arbetstagare 1) i arbetet, 2) under förhållanden, som härflyta av arbetet a) på arbetsplatsen eller på område hörande till denna, b) under färd från bostaden till arbetsplatsen eller tvärtom eller c) medan han var stadd i arbetsgivarens uppdrag eller 3) vid försök att skydda eller rädda arbetsgivaren tillhörig egendom eller, i samband med arbetsverksamheten, människoliv.

I 6 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare har inte närmare definierats vad som avses med förhållanden som härrör från lantbruksföretagararbetet. Via rättspraxis har vissa principer utformats enligt vilka man avgjort om förhållandena i anslutning till olycksfallet när det gäller tidpunkt och plats haft sådant samband med själva arbetet att det kan anses ha varit fråga

om ett olycksfall i arbetet. I ersättningspraxisen har eftersträvat att ett olycksfall ersätts som ett olycksfall som inträffat under förhållanden som härrör från lantbruksföretagararbetet i sådana fall, där en arbetstagar skulle få ersättning för olycksfall i arbetet på grund av förhållanden som härflyta av arbetet för sådant olycksfall som skett under motsvarande förhållanden.

Färder som görs mellan bostaden och arbetsplatsen eller för att uträtta ärenden och som har samband med lantbruksföretagararbetet

I 6 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare finns en specialbestämmelse som berör lantbruksföretagares färder mellan bostaden och arbetsplatsen eller för uträttande av ärenden. Enligt paragrafen ska dock inte olycksfall som skett under färd från bostaden till arbetsplatsen eller i motsatt riktning och inte heller olycksfall som skett under en färd då ärenden uträttats ersättas såsom olycksfall i arbete, om inte färden har haft ett samband med lantbruksföretagarens lantbruksföretagararbete.

Lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare innehöll ursprungligen inga särskilda bestämmelser om färder mellan bostaden och arbetsplatsen eller för att uträtta ärenden. Lagen ändrades till denna del från ingången av 1998. Enligt motiveringarna till lagförslaget var avsikten den att endast sådana färder som har haft ett samband med utförande av arbete ska ersättas. Såsom färd till eller från arbetet betraktas inte färd från bostaden till gården som företas av en person som är bosatt ytterom gården och som bedriver lantbruksföretagarverksamhet närmast på hobbybasis. En färd för att uträtta ärenden anses ha ett samband med lantbruksföretagararbetet, om färden tidsmässigt och sakligt sett har nära anknytning till en viss arbetsprestation. En sådan färd kan exempelvis uppstå i fall, där lantbruksföretagaren mitt under ett pågående arbete blir tvungen att hämta en anläggning eller förnödenhet som är nödvändig för att arbetet ska kunna fortsätta. Också sådana färder, under vilka lantbruksföretagets produkter transporteras även som motsvarande färder för anskaffning av

produktionsmedel som är nödvändiga för bedrivande av företagsverksamheten, omfattas fortsättningsvis av ersättningskyddet. Här är det då fråga om egentligt lantbruksföretagararbete.

En färd, som en lantbruksföretagare gör mellan sin bostad och sin arbetsplats eller i motsatt riktning för att inleda sin arbetsperiod eller avsluta den, har i ersättningspraxis betraktats som en färd som görs mellan bostaden och arbetsplatsen. Avvikelse till bostaden som gjorts under en pågående arbetsperiod och som inte berott på orsak som har samband med utförandet av arbetet har inte betraktats såsom färder till eller från arbetet. Om en lantbruksföretagare har avvikit från den ordinarie rutten mellan bostaden och arbetsplatsen har på dessa avvikelser i ersättningspraxisen tillämpats motsvarande principer som i den rättspraxis som gäller arbetstagar, där vissa regelbundna avvikelser från den sedvanliga rutten mellan bostaden och arbetsplatsen har ansetts ingå i försäkringskyddet. Om avvikelsen beror på förande av barn till dagvård eller dagliga matuppköp i närbutiken, har det ansetts att försäkringskyddet gäller under den tid färden pågår, men däremot inte inne i dagvårds- eller butiksutrymmena.

När det gäller ersättande av lantbruksföretagares färder för att uträtta ärenden har man i ersättningspraxisen fäst uppmärksamhet vid att berörda färder i enlighet med motiveringen till lagförslaget tidsmässigt och sakligt ska ha ett nära samband med en arbetsprestation.

Utbildningar

Om en lantbruksföretagare har deltagit i en utbildning som haft direkt anknytning till lantbruksföretagarens arbetsuppgifter har deltagandet i utbildningen i ersättningspraxisen betraktats som ett lantbruksföretagararbete. Olycksfallsskyddet har omfattat den tid som antecknats i utbildningsprogrammet samt färderna till eller från utbildningsplatsen.

Inkvarteringsförhållanden

När det gäller arbetstagares tjänsteresor har vissa situationer i anslutning till boende och

vistelse i rättspraxisen ersatts som olycksfall i arbetet i sådana fall där de utgjort en särskild riskfaktor. Ett sådant förhållande är exempelvis en stuginkvartering under ett seminarium på en stenig plats i den yttre skärgården. En lantbruksföretagare kan också på grund av sitt arbete bli tvungen att bo under särskilda förhållanden varvid olycksfalls-skyddet av rimlighets-skäl är mera omfattande. Olycksfall som en lantbruksföretagare råkar ut för under sådana särskilda inkvarteringsförhållanden ersätts enligt samma principer som gäller för arbetstagare.

Stipendiats olycksfall i arbete

Med stipendiats olycksfall i arbete avses olycksfall som med orsakande av skada eller sjukdom har drabbat en stipendiat 1) i hans eller hennes i 4 § avsedda stipendiatarbete medan han eller hon bedrivit vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet, 2) under förhållanden som härrör från arbete enligt 1 punkten a) på stipendiatens arbetsplats eller på ett område som hör till arbetsplatsen, b) under färd från bostaden till arbetsplatsen eller i motsatt riktning, c) under en färd då stipendiaten utträttat ärenden som har ett nära samband med den vetenskapliga forskningen eller den konstnärliga verksamheten, och d) under en resa i arbetet i samband med den vetenskapliga forskningen eller den konstnärliga verksamheten, om olycksfallet har drabbat stipendiaten under förhållanden som har ett nära samband med arbete enligt 1 punkten.

Med olycksfall som drabbat en stipendiat under förhållanden som härrör från arbetet avses olycksfall som inträffat i olika situationer och inte i det egentliga arbetet men som har ett så nära samband med det egentliga arbetet att de anses vara olycksfall i arbetet. På samma sätt som då fråga är om arbetstagare anses såsom olycksfall, som inträffat under förhållanden som härrör från stipendiats arbete, ett sådant olycksfall som stipendiaten råkat ut för på sin arbetsplats eller på område som hör till arbetsplatsen, exempelvis i situationer som hänför sig till hämtande av arbetsredskap eller tvättning och påklädning som arbetet förutsätter och som sker på arbetsplatsen. Om en stipendiat under förhållanden

som härrör från arbetet drabbas av ett olycksfall på ett ställe som kan betraktas som hans eller hennes arbetsplats, eller på ovan avsett område som hör till arbetsplatsen, är det fråga om ett olycksfall som ska ersättas, förutsatt att den verksamhet som stipendiaten utförde vid den tidpunkt olycksfallet inträffade har ett tillräckligt samband med det arbete stipendiaten utförde. En del av stipendiaterna arbetar hemma och en del av dem kan disponera över ett klart avskilt arbetsutrymme, en konstnär kan exempelvis ha en ateljé och en forskare ett utrymme som universitetet ställt till förfogande. De två ovan nämnda arbetsutrymmena anses vara en sådan arbetsplats som lagrummet avser.

På samma sätt som i fråga om arbetstagare betraktas en färd mellan bostaden och arbetsplatsen som ett förhållande som härrör från arbetet. Det förutsätts dock att stipendiaten har en arbetsplats som är klart avskild från bostaden. I analogi med den praxis som iakttagits när det gäller arbetstagare betraktas en färd från bostaden till arbetsplatsen då arbetsdagen inleds och i motsatt riktning då arbetsdagen upphör såsom arbetsfärder.

Såsom förhållanden som härrör från arbetet betraktas även en färd då stipendiaten utträttat ärenden som har ett nära samband med den vetenskapliga forskningen eller den konstnärliga verksamheten. Sådana färder är exempelvis färder för anskaffning av arbetsredskap som hänför sig till utövande av konstnärlig verksamhet, eller för anskaffning av facklitteratur i anslutning till vetenskaplig forskning.

Såsom förhållanden som härrör från arbetet betraktas även resa i arbete som har samband med stipendiatens vetenskapliga eller konstnärliga arbete, om olycksfallet har drabbat stipendiaten under förhållanden som har ett nära samband med den vetenskapliga forskningen eller den konstnärliga verksamheten. Syftet med bestämmelsen har varit att begränsa ersättande av olycksfall i arbetet, exempelvis när det gäller kongressresor utomlands, till förhållanden som kan anses ha ett nära samband med stipendiatens arbete. Sådana situationer är till exempel hållande av föreläsning eller deltagande i verksamhet som ingår i kongressprogrammet. Olycksfall som under en kongressresa har inträffat på

fritiden är inte ersättningsbara även om själva kongressresan nog hänför sig till stipendiats arbete. Sålunda blir exempelvis ett olycksfall som drabbat en stipendiat i samband med ett av kongressen ordnat kvällsprogram under fri samvaro i regel utanför ersättningsskyddet.

Skilnader jämfört med lagen om olycksfallsförsäkring

I lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare finns egna bestämmelser om lantbruksföretagares och stipendiats olycksfall i arbete. I fråga om ersättningsbara förhållanden motsvarar bestämmelserna i stort sett 4 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring, men särdragen i lantbruksföretagararbetet och en stipendiats arbete har beaktats i dem. Yrkessjukdomar, skador som avses i 4 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring samt skada eller sjukdom, som inte ansetts som ett olycksfall i arbetet eller en yrkessjukdom, som förvärras väsentligt till följd av ett olycksfall i arbetet eller en yrkessjukdom, ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare på samma sätt som i lagen om olycksfallsförsäkring och yrkessjukdomslagen.

Däremot innehåller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare inga hänvisningsbestämmelser till 4 § 3 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring. I nämnda bestämmelse föreskrivs att såsom olycksfall i arbete anses även sådant olycksfall, som drabbat arbetstagare under omständigheter, nämnda i 4 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring, och som föranletts av krig eller väpnad konflikt.

Genom lagen om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring 1642/1992 fogades till lagen en ny 4 a §, som trädde i kraft från ingången av 1993 och enligt vilken vad som stadgas om olycksfall i arbete också tillämpas på sådan skada eller sjukdom som har åsamkats arbetstagaren av misshandel eller någon annan uppsåtlig gärning som begåtts av en annan person i arbetet eller under andra ersättningsbara förhållanden. När det gäller lantbruksföretagare innehåller lagen om

olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare ingen hänvisning till 4 a § i lagen om olycksfallsförsäkring. Enligt rättspraxis ersätts misshandel som en lantbruksföretagare utsatts för dock som ett olycksfall i arbetet, om misshandeln har berott på lantbruksföretagarens arbete. Detta har baserat sig på den ersättningspraxis som uppstått redan före 4 a § i lagen om olycksfallsförsäkring, som trädde i kraft 1993. I lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare finns däremot till den del som berör stipendiater en hänvisning till 4 a § i lagen om olycksfallsförsäkring.

Behovet att revidera begreppet ersättningsbara förhållanden

Bestämmelserna om ersättningsbara förhållanden i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare avviker från motsvarande bestämmelser i lagen om olycksfallsförsäkring närmast bara till den del det funnits behov av att beakta särdragen i arbeten som ingår i lantbruksföretagarverksamhet och i stipendiats arbete. I samband med revideringen av lagstiftningen om olycksfall i arbete och yrkessjukdomar som gäller arbetstagare är det meningen att de bestämmelser om olycksfall i arbete som ska tillämpas på arbetstagare ska formuleras med en noggrannare avgränsning än vad nu är fallet. Likaså ska de förändrade förhållandena i arbetslivet beaktas i bestämmelserna. Andra bestämmelser som gäller ersättningsbara förhållanden ska också ändras. Då lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare revideras ska strävan vara att i de bestämmelser, som gäller lantbruksföretagares och stipendiats olycksfall i arbete och andra ersättningsbara förhållanden, beakta de föreslagna ändringarna i arbetstagarnas arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsskydd så att det ersättningskydd som gäller lantbruksföretagare och stipendiater i så hög grad som möjligt överensstämmer med motsvarande ersättningsskydd för arbetstagare. Då bestämmelserna om lantbruksföretagares ersättningsbara skadefall revideras ska dock de särdrag som hänför sig till arbeten som ingår i lantbruksföreta-

garverksamhet och i stipendiaters arbete beaktas såsom även nu är fallet.

2.4 Förmåner

Överensstämmelse i förhållande till förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring

I 9 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare sägs att i fråga om sökande av ersättning, ersättningsskyldighet och ersättning gäller i tillämpliga delar, om inte något annat föreskrivs i denna lag, vad som föreskrivs i lagen om olycksfallsförsäkring, yrkessjukdomslagen och rehabiliteringslagen. I nämnda lagrum konstateras dock att på ärenden som avses i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare tillämpas dock inte vad som i 17 a § i lagen om olycksfallsförsäkring bestäms om ersättning för inkomstbortfall som uppkommit på grund av fysikalisk behandling.

Med undantag av ersättning för inkomstbortfall som uppkommit på grund av fysikalisk behandling har lantbruksföretagare och stipendiat rätt till samma förmåner som en person som försäkrats enligt lagen om olycksfallsförsäkring och förmånerna bestäms på samma sätt som i lagen om olycksfallsförsäkring, rehabiliteringslagen eller yrkessjukdomslagen, om inte något annat föreskrivs i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Sjukvård, kostnader för undersökningar, extra kostnader för hemvård, mentillägg, klädtillägg och tillägg för ledarhund samt sakskador ersätts lantbruksföretagare och stipendiater på samma sätt som i lagen om olycksfallsförsäkring. Då fråga är om sjukvård innebär det att den reform, som genomfördes i olycksfallsförsäkringslagen från ingången av 2005 och som gäller ersättande av kostnader i enlighet med den så kallade fullkostnadsprincipen, också gäller lantbruksföretagare och stipendiater. Genom revideringen försnabbades arbetsolycksfallspatienters möjlighet att få vård och återvända till arbetet. Försäkringsanstalterna fick möjlighet att välja vårdenhet för så kallade fortsatt vård av den skadade efter det att den behandlande läkaren fastställt behovet av vård. Den skadade får fritt uppsöka antingen offentlig eller privat hälso- och sjukvård för ett första läkarbe-

sök och för brådskande sjukvård. För vård inom den offentliga hälso- och sjukvården började man då ersätta de faktiska kostnaderna genom att föreskriva om så kallade fullkostnadsavgift. Motsvarande reform genomfördes också inom trafikförsäkringen. För fortsatt vård ska enheten inom den offentliga hälso- och sjukvården lämna in en anmälan till försäkringsanstalten, vilken, om den lämnats inom den utsatta tiden tio vardagar, berättigar enheten att ta ut en fullkostnadsavgift även för den fortsatta vården, om inte försäkringsanstalten för den skadade har utfärdat en betalningsförbindelse som gäller en annan vårdinrättning. För att fortsatt vård som getts vid en enhet inom den privata hälso- och sjukvården ska ersättas krävs det en betalningsförbindelse. Reformen genomfördes så att en del av bestämmelserna togs in i lagen om olycksfallsförsäkring och en del i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992, klientavgiftslagen).

Lantbruksföretagare och stipendiater har även rätt till mentillägg samt rehabiliteringsersättningar och deras anhöriga har rätt till dödsfallsersättningar på samma villkor som i olycksfallsförsäkringslagen. Bestämmelserna i olycksfallsförsäkringslagen tillämpas likaså på indexjustering av ersättningar och de penningbelopp som anges i lagen.

Lantbruksföretagare och stipendiater har rätt till dagpenning och olycksfallspension på samma grunder som föreskrivs i lagen om olycksfallsförsäkring. Det innebär bland annat att den årsarbetsinkomst som ska användas som grund för ovan nämnda ersättningar för inkomstbortfall alltid ska vara minst lika stor som minimiårsarbetsinkomst en enligt lagen om olycksfallsförsäkring. I lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare finns dock i fråga om bestämmande av ersättningarna för inkomstbortfall vissa specialbestämmelser som gäller lantbruksföretagare och stipendiater. På grund av särdragen i lantbruksföretagares och stipendiaters arbete är det nödvändigt att hålla kvar denna reglering. Det finns inget behov av att göra stora ändringar i sak i bestämmelserna, men de nuvarande bestämmelserna bör i viss mån preciseras. De bestämmelser som kräver precisering berör bland annat bestämmande av årsarbetsinkomst en i situationer där en yr-

kessjukdom yppar sig under den tid ålderspension betalas samt beaktande av annan verksamhet än lantbruksföretagararbete eller stipendiatarbete i årsarbetsinkomst en.

Bestämmande av dagpenning

I 12 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare finns en specialbestämmelse om bestämmande av lantbruksföretagares dagpenning. I paragrafen kostateras att dagpenningen uppgår till 1/360 av den årsarbetsinkomst som avses i 11 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Om en lantbruksföretagare eller anhörig till honom eller henne dock visar att det under året innan arbetsskadan inträffade har skett en förändring i de omständigheter som inverkar på brukningsenhetens arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare som skulle höja lantbruksföretagares arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare och om lantbruksföretagaren har ansökt om justering av sin arbetsinkomst, ska förändringen i fråga beaktas när årsarbetsinkomst en fastställs. Enligt bestämmelsen kan även en tidigare förändring beaktas, om detta är skäligt med hänsyn till förhållandena. För den höjning som avses ovan ska företes en utredning om de förändringar som inträffat i lantbruksföretagarverksamhetens art eller omfattning eller i lantbruksföretagares arbetsinsats. Den höjda årsarbetsinkomst en används vid bestämmande av dagpenning dock endast till den del dagpenning beviljas för den tid som börjar fyra månader efter det arbetsskadan inträffade.

För en stipendiats del konstateras i 12 § 3 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare att dagpenningen i fråga om stipendiatarbete uppgår till 1/360 av den årsarbetsinkomst som avses i 11 § i denna lag.

Har en lantbruksföretagare eller stipendiat vid sidan av sitt lantbruksföretagararbete eller stipendiatarbete utfört annat förvärsarbete i anställningsförhållande eller som företagare, beaktas den arbetsförtjänst som han eller hon fått i anställningsförhållandet eller av företagsverksamheten vid bestämmande av dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare så som före-

skrivs i lagen om olycksfallsförsäkring när det gäller beaktande av nämnda arbetsförtjänster då dagpenning bestäms.

Om lantbruksföretagarens eller stipendiats dagpenning är mindre än den vore beräknad för en motsvarande tid enligt det minimibelopp av en årsarbetsinkomst som avses i 28 § 6 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring, betalas dagpenningen beräknad på grundval av minimibeloppet av nämnda årsarbetsinkomst.

Årsarbetsinkomst

11 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare innehåller en specialbestämmelse om bestämmande av lantbruksföretagares och stipendiats årsarbetsinkomst. En lantbruksföretagares årsarbetsinkomst anses vara hans eller hennes enligt lagen om pension för lantbruksföretagare fastställda arbetsinkomst från lantbruksföretagararbete som avses i 3 § i denna lag vid den tidpunkt arbetsskadan inträffade.

En stipendiats årsarbetsinkomst anses vara hans eller hennes enligt 21 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare fastställda årliga arbetsinkomst eller de sammanlagda årliga arbetsinkomsterna vid den tidpunkt arbetsskadan inträffade. Årsarbetsinkomst en för en stipendiat som bedriver lantbruksföretagarverksamhet anses vara det sammanlagda beloppet av de fastställda arbetsinkomsterna av lantbruksföretagararbetet och stipendiatarbetet vid den tidpunkt arbetsskadan inträffade.

För en lantbruksföretagare och stipendiat som då arbetsskadan inträffar inte har gällande försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare fastställs årsarbetsinkomst en med iakttagande i tillämpliga delar av de grunder som föreskrivs i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Ett arbete i anställningsförhållande eller företagsverksamhet som en lantbruksföretagare eller stipendiat utfört vid sidan av ett lantbruksföretagararbete eller stipendiatarbete som baserar sig på en obligatorisk försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare ska också beaktas i årsarbetsinkomst en

liksom även ett arbete som försäkrats med en frivillig arbetstidsförsäkring enligt 21 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Arbetsförtjänsterna beaktas i lantbruksföretagarens eller stipendiatus årsarbetsinkomst så som föreskrivs i 16, 28 och 28 a § i lagen om olycksfallsförsäkring.

På bestämmande av årsarbetsinkomst en för en heltidsstuderande samt för en person, som inte är heltidsstuderande och det vid tiden för olycksfallet har förflutit högst fem år från det han eller hon har avslutat utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning (628/1998), gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 28 § 3 och 4 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring. Enligt lagen om olycksfallsförsäkring anses som årsarbetsinkomst för en heltidsstuderande den arbetsinkomst som den studerande sannolikt skulle ha fått om han eller hon vid tiden för olycksfallet hade arbetat i uppgifter som motsvarar utbildningen efter avslutade studier och med tre års arbetserfarenhet. Om det vid tiden för olycksfallet har förflutit högst fem år från det att en person har avslutat utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning och han eller hon på grund av arbetslöshet, arbetets tillfälliga natur eller av någon jämförbar orsak ännu inte har stabiliserade arbetsinkomster, används enligt lagen om olycksfallsförsäkring som årsarbetsinkomst för personen i fråga den arbetsinkomst som han eller hon sannolikt skulle ha fått med tre års arbetserfarenhet i det arbete han eller hon utförde vid tiden för olycksfallet.

Till den del som gäller heltidsstuderande har man i den ersättningspraxis som berör skador enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare i fråga om årsarbetsinkomst en för lantbruksföretagare och familjemedlemmar som har en obligatorisk försäkring beaktat såväl förtjänsten av det arbete som försäkrats enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, det vill säga arbetsinkomsten enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, som den årsarbetsinkomst som bestäms enligt 28 § 3 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring. Om en heltidsstuderande däremot har haft en i 21 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare avsedd frivillig arbetstidsförsäkring har årsarbetsinkomst en för honom eller

hennes bestämts enbart utifrån den årsarbetsinkomst som fastställts i försäkringsavtalet.

2.5 Verkställigheten av olycksfallsförsäkringssystemet för lantbruksföretagare och stipendiater samt försäkringspremier

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt

Verkställigheten av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare handlas av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt, vars uppgifter handhas av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt. Om detta föreskrivs i 2 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Enligt 114 § 1 mom. 2 punkten i lagen om pension för lantbruksföretagare sköter Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt de uppgifter som ankommer på lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Hur förmåner verkställs

Vid verkställigheten av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare är det fråga om skötsel av sådana offentliga förvaltningsuppgifter som avses i 124 § i grundlagen. Vid verkställigheten av en del av uppgifterna är det också fråga om utövning av offentlig makt. Generellt sett utövas offentlig makt när någon med stöd av lag ensidigt ger en befallning som förpliktar någon annan eller ensidigt beslutar om någon annans förmån, rättighet eller skyldighet. Avgöranden som gäller beviljande av ersättningar enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare kan exempelvis betraktas som utövning av offentlig makt. Vid verkställigheten av lagen iaktas förutom lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare även följande allmänna förvaltningslagar: förvaltningslagen, offentlighetslagen, personuppgiftslagen, språklagen och lagen om elektronisk kommunikation. Bestämmelser om straffrättsligt tjänsteansvar för person som utövar offentlig makt finns i strafflagen

och bestämmelser om skadeståndsansvar i skadeståndslagen.

De bestämmelser som gäller försäkringsanstalter som verkställer olycksfallsförsäkringssystemet enligt lagen om olycksfallsförsäkring gäller i stor utsträckning även verkställigheten av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Enligt 9 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare gäller i fråga om behandling av ersättningsärenden, tystnadsplikt och brott mot den, rätt att få uppgifter, rätt och skyldighet att lämna uppgifter, underställning av olycksfallsförsäkringsanstaltens beslut, deltagande i kostnaderna för besvärsnämnden för olycksfallsärendens verksamhet, sökande av ändring i olycksfallsförsäkringsanstaltens beslut och i debitering av försäkringspremie, olycksfallsförsäkringsanstaltens regressrätt och återkrav av ogrundad ersättning i tillämpliga delar, om inte något annat föreskrivs i denna lag, vad som föreskrivs i lagen om olycksfallsförsäkring, lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om besvärsnämnden för olycksfallsärenden (1316/2010).

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt omfattas av bestämmelserna i 41 a § i lagen om olycksfallsförsäkring, enligt vilka försäkringsanstalten ska se till att den så snart som möjligt till sitt förfogande får alla de handlingar som behövs för att skadeståndsärendet ska kunna avgöras. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska på eget initiativ börja utreda ersättningsärendet och skaffa de handlingar som behövs för behandlingen av ersättningen. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är likaså skyldig att på eget initiativ betala till den skadade de ersättningar enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare som han eller hon har rätt till på grundval av lagen och de erhållna utredningarna.

De tidsfrister för givande av beslut och betalning av ersättning som finns i lagen om olycksfallsförsäkring gäller likaså även lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska meddela sitt ersättningsbeslut utan dröjsmål och senast inom tre må-

nader efter att den tagit emot den utredning som behövs för avgörandet.

Då ett ersättningsärende enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare behandlas ska ett flertal bestämmelser i förvaltningslagen tillämpas som sådana. Som exempel kan nämnas förvaltningslagens bestämmelse om hörande av en part. Innan ett ärende avgörs ska en part ges tillfälle att framföra sin åsikt om ärendet och avge sin förklaring med anledning av sådana yrkanden och sådan utredning som kan inverka på hur ärendet kommer att avgöras. Förvaltningslagens bestämmelser om innehållet i ett beslut och motiveringarna till det tillämpas också direkt som sådana. Allt som allt kan bestämmelserna i förvaltningslagen i relativt stor utsträckning tillämpas i verkställigheten även om särdragen i verkställigheten av olycksfallsförsäkringen gör att specialbestämmelser i viss mån fortfarande behövs. En del av de nuvarande bestämmelserna överlappar helt eller delvis bestämmelserna i förvaltningslagen eller så är deras förhållande till förvaltningslagen oklart. Den nuvarande regleringen bör därför till denna del preciseras. Strävan är att i lagen inta endast sådana bestämmelser som klart avviker från förvaltningslagen eller kompletterar den.

Avvikelser i förhållande till lagen om olycksfallsförsäkring

Enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare tillämpas på ärenden som avses i denna lag dock inte vad som föreskrivs i 30 c och 30 d § och 41 b § 2 och 4—6 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring.

30 c och 30 d § i lagen om olycksfallsförsäkring innehåller bestämmelser om ersättningsnämnden för olycksfallsärenden. I 41 b § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring finns bestämmelser om att handläggningen av ett skadeståndsärende övergår på Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund om försäkringsanstalten inte meddelat sitt beslut inom den föreskrivna tidsfristen på tre månader. I 41 b § 4—6 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring finns närmare bestämmelser om förfarandet i situationer där handläggningen av ett ärende övergår på Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund.

Ersättningsnämnden för lantbruksföretagares olycksfallsärenden

Ärenden i anslutning till lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare behandlas inte i den ersättningsnämnd för olycksfallsärenden som föreskrivs i lagen om olycksfallsförsäkring. I Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt finns dock en ersättningsnämnd för lantbruksföretagares olycksfallsärenden vars uppgifter har fastställts i det av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts styrelse godkända reglementet för ersättningsnämnden för lantbruksföretagares olycksfallsärenden.

Enligt reglementet för ersättningsnämnden för lantbruksföretagares olycksfallsärenden har ersättningsnämnden för lantbruksföretagares olycksfallsärenden till uppgift att utveckla behandlingen av ärenden som baserar sig på lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare och harmonisera den med behandlingen av ersättningsärenden enligt lagen om olycksfallsförsäkring. Likaså har ersättningsnämnden för lantbruksföretagares olycksfallsärenden till uppgift att ge utlåtande om ersättningsärenden som baserar sig på lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare och: a) som innehåller frågor av principiell natur, b) där en behandling i nämnden är nödvändig för att uppnå enhetlig praxis med den som tillämpas i ärenden enligt lagen om olycksfallsförsäkring, eller c) där en särskild praxis måste skapas för olycksfallsförsäkringssystemet för lantbruksföretagare exempelvis av den orsaken att en motsvarande praxis enligt lagen om olycksfallsförsäkring inte finns.

I ersättningsnämnden för lantbruksföretagares olycksfallsärenden har vid sidan av representanter för personalen i Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt funnits en medlem från Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund, två medlemmar från social- och hälsovårdsministeriet, två medlemmar från Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf. samt en medlem från Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf. En företrädare för social- och hälsovårdsministeriet har varit ordförande för nämnden. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts överläkare har varit läkarmedlem. Strä-

van har varit att med nämndens sammansättning säkerställa att sakkunskap om den ersättningspraxis som tillämpas i enlighet med lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare och lagen om olycksfallsförsäkring i så hög grad som möjligt finns representerad i nämnden liksom även sakkunskap om lantbruksföretagsverksamhet och lantbruksföretagarnas arbetsförhållanden.

Datasekretessbestämmelser

Enligt 9 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare gäller i fråga om tystnadsplikt och brott mot den, rätt att få uppgifter samt rätt och skyldighet att lämna uppgifter i tillämpliga delar vad som föreskrivs i lagen om olycksfallsförsäkring, yrkessjukdomslagen och rehabiliteringslagen. Offentlighetslagen tillämpas på de försäkringsbolag som verkställer olycksfallsförsäkringen samt på Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund till den del de utövar i offentlighetslagen avsedd offentlig makt. Med stöd av en specialbestämmelse i lagen om olycksfallsförsäkring ska vissa bestämmelser i offentlighetslagen, exempelvis bestämmelserna om handlingssekretess och tystnadsplikt, tillämpas även då det inte är fråga om utövning av offentlig makt. De datasekretessbestämmelser som gäller verkställigheten av lagen om olycksfallsförsäkring reviderades genom en lagändring som trädde i kraft den 1 oktober 2002 (RP 42/2002 rd). I den beaktades bestämmelserna i offentlighetslagen och personuppgiftslagen. Dessa två lagar innehåller tillsammans på ett heltäckande sätt sådana bestämmelser om datasekretess i anslutning till verkställigheten av arbetsolycksfalls-skyddet som hänför sig till erhållande av nödvändiga uppgifter, utlämnande av uppgifter och sekretess.

I 19 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare finns dessutom en specialbestämmelse, enligt vilken lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har rätt att vid behandlingen av ett försäkrings- eller ersättningsärende enligt denna lag i enskilda fall använda uppgifter som den fått för skötseln av övriga åligganden som föreskrivits den, om det är uppenbart att dessa uppgifter påverkar avgörandet av ärendet och uppgif-

terna enligt lag ska beaktas vid beslutsfattandet och lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt också annars särskilt har rätt till dessa uppgifter. Den vars uppgifter det är fråga om ska på förhand underrättas om att uppgifterna eventuellt kommer att användas.

I lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare finns likaså vissa bestämmelser om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts rätt att få uppgifter av en i 7 § i lagen om företagshälsovård (1383/2001) avsedd producent av företagshälsovårdstjänster angående lantbruksföretagare som omfattas av företagshälsovården samt om anstaltens rätt att använda uppgifterna i det gårdsbesöksregistret för företagshälsovården som Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt upprätthåller vid verkställigheten av försäkringspremiensättningsystemet.

Finansieringen av olycksfallsförsäkringssystemet för lantbruksföretagare och stipendiater

Bestämmelser om totalkostnaderna för olycksfallsförsäkringen för lantbruksföretagare finns i 13 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Till totalkostnaderna för olycksfallsförsäkringen för lantbruksföretagare räknas ersättningskostnader, utgifterna för skydd i arbete och skäliga förvaltningskostnader. I totalkostnaderna beaktas inte olycksfallsskydd på grundval av sådan fritidsförsäkring som avses i 21 § 5 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare med undantag av förhöjningar i enlighet med lagen om pension för arbetstagare som ska utges på grundval av en ovan nämnd fritidsförsäkring, till den del avkastningen av motsvarande placeringar inte räcker till förhöjningarna. Till de skäliga förvaltningskostnaderna räknas även de kostnader som orsakas av skötseln av uppgifter i anslutning till företagshälsovården för lantbruksföretagare enligt 115 § i lagen om pension för lantbruksföretagare och 17 § 5 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. För utgifterna för skydd i arbete reserveras 1,75 procent av totalkostnaderna för olycksfallsförsäkringen. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer på ansökan av lantbruksföretagarnas olycksfallsför-

säkringsanstalt grunderna för beräkning av de ovan avsedda totalkostnaderna.

Bestämmelser om finansieringen av olycksfallsförsäkringssystemet för lantbruksföretagare och stipendiater finns i 15 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Totalkostnaderna för olycksfallsförsäkringssystemet för lantbruksföretagare finansieras genom en grundskyddsandel, lantbruksföretagarnas och stipendiaternas försäkringspremieandel, statens andel och avkastningen av placeringar. Avkastningen av placeringar beräknas enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt med stöd av 135 § 3 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare. Innan finansieringsandelarna fastställs avdras från totalkostnaderna den nettoavkastning av placeringarna som överstiger den räntesats som använts som grund. Om nettoavkastningen av placeringarna inte når en nivå som motsvarar den räntesatsen, fogas underskottsbeloppet till totalkostnaderna.

Med grundskyddsandelen täcks en sådan socialförsäkringsförmån som den skadade skulle ha rätt till även utan olycksfallsförsäkringssystemet för lantbruksföretagare, men som på grund av prioritetsordningen för förmånssystemen betalas via olycksfallsförsäkringssystemet. De övriga kostnaderna för olycksfallsförsäkringssystemet för lantbruksföretagare utgör tilläggs-skydd. De anstalter som ansvarar för förmånerna enligt grundskyddet, det vill säga Folkpensionsanstalten och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, deltar i finansieringen av grundskyddet. Folkpensionsanstalten finansierar de förmåner enligt sjukförsäkringslagen (i sjukförsäkringslagen avsedd sjukvård samt dagpenningar) och de förmåner enligt folkpensionslagen (pensionsutgifter och familjepensionsutgifter) som inbesparas genom systemet. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt finansierar de förmåner enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (pensionsutgifter) som inbesparas genom systemet. I grundskyddsandelen anses av totalkostnaderna 13,4 procent utgöra utgifter för dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) och 6,6 procent sjukvårdsutgifter enligt samma lag, 6,7 procent pensionsutgifter eller motsvarande utgifter enligt folkpensionslagen

(568/2007), 0,9 procent familjepensionsutgifter enligt folkpensionslagen samt 9,4 procent pensionsutgifter enligt lagen om pension för lantbruksföretagare.

Tilläggskyddet finansieras av lantbruksföretagarna och stipendiaterna samt av staten. Lantbruksföretagarnas och stipendiaternas försäkringspremieandel är 33,5 % och statens andel 29,5 % av de totala kostnaderna. Genom grundskyddsandelen deltar också arbetsgivarna, löntagarna, företagarna samt sådana försäkrade som får pensions- och förmånsinkomster i finansieringen av systemet.

Lantbruksföretagares och stipendiaters försäkringspremier

I 17 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare föreskrivs om hur lantbruksföretagares och stipendiats försäkringspremie bestäms. Försäkringspremien utgörs av en för alla lantbruksföretagare lika stor basdel och av en förtjänstdel som bestäms på den arbetsinkomst som har fastställts för lantbruksföretagare enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Stipendiats försäkringspremie är 0,5 gånger beloppet av den fulla försäkringspremie som ska bestämmas för en lantbruksföretagare. Under år 2014 är den fulla premien för en obligatorisk arbetsolycksfallsförsäkring för en lantbruksföretagare 30 euro (basdelen) jämte 1,25 % av lantbruksföretagarens arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (förtjänstdelen).

Från och med 1998 har ett försäkringspremienedsättningssystem tillämpats i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Strävan har varit att uppmuntra lantbruksföretagarna att genom sin egen verksamhet inverka på olycksfallsriskerna liksom även på den försäkringspremie som ska tas ut av honom eller henne. Tanken bakom försäkringspremienedsättningssystemet är att lantbruksföretagaren genom sin egen verksamhet kan inverka på arbetsförhållandena och arbetskyddet på sin arbetsplats och den vägen förebygga olycksfall. De som undviker arbets-skador får sin försäkringspremie nedsatt. Enligt bestämmelserna nedsätts lantbruksföretagarens försäkringspremie med 10 procent för varje sådant kalenderår före det år som

försäkringspremien hänför sig till, under vilket lantbruksföretagarens gällande försäkring som ger minimipensionsskydd enligt 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare har fortgått utan avbrott, likväl för högst fem kalenderår. Varje arbetsskada som har ersatts under denna tid minskar ovan avsedda sänkning med 10 procent räknat på den icke-nedsatta försäkringspremien.

Enligt 8 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare ska ersättning enligt denna lag för arbetsskada sökas med en skadeanmälan. Eftersom ett ärende som gäller ersättning för arbetsskada för lantbruksföretagare blir anhängigt bara genom en ansökan som lantbruksföretagaren själv har gjort, kan en lantbruksföretagare numera själv besluta om han eller hon över huvud taget ansöker om ersättning från olycksfallsförsäkringssystemet för lantbruksföretagare. Det här stämmer dåligt överens med olycksfallsförsäkringssystemets princip om fullkostnads-motsvarighet som berör ersättande av sjukvårdskostnader och likaså även med den princip som gäller olycksfallsförsäkringssystemets prioritet.

Utöver ovan nämnda försäkringspremienedsättningssystem har en lantbruksföretagare också möjlighet att få sin försäkringspremie nedsatt med 20 procent, om han eller hon den 1 oktober året före det år som försäkringspremien avser har omfattats av företagshälsovård enligt lagen om företagshälsovård. För att lantbruksföretagaren ska få nedsättning förutsätts dessutom att det från det arbetsplatsbesök som avses i 12 § 1 mom. 1 punkten i företagshälsovårdslagen har förflutit högst fyra år till den ovan nämnda tidpunkten. Undantag från den förutsättningen kan göras, om högst fyra år har förflutit sedan lantbruksföretagaren anslöt sig till företagshälsovården, och även senare, om det visas att besöket av orsaker som inte är beroende av lantbruksföretagaren inte har kunnat ske inom nämnda tid. Om inte annat följer av att försäkringen upphör, beviljas nedsättningen för hela kalenderår fram till utgången av det år under vilket förutsättningarna för erhållande av nedsättning upphör.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer på ansökan av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt grunderna för försäk-

ringspremien. Premiens storlek ska bestämmas så, att den motsvarar den i 15 § 3 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare avsedda försäkringspremieandelen för lantbruksföretagarna och stipendiaterna.

Uppgifter som hänför sig till företagshälsovården för lantbruksföretagare

Lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare innehåller också bestämmelser om vissa uppgifter som hänför sig till företagshälsovården för lantbruksföretagare. Enligt 114 § 1 mom. 10 punkten i lagen om pension för lantbruksföretagare har Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt till uppgift att sköta uppgifter i anslutning till i lagen om företagshälsovård avsedd företagshälsovård för lantbruksföretagare, på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för lantbruksföretagare samt i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Vid ingången av 2005 upprättades ett gårdsbesöksregister hos Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt i syfte att effektivisera företagshälsovårdsverksamheten för lantbruksföretagare. Med hjälp av gårdsbesöksregistret följer man upp och främjar genomförandet av gårdsbesök för företagshälsovården. Företagshälsovårdsenheterna inför i gårdsbesöksregistret uppgifter om genomförda gårdsbesök och planerade kommande gårdsbesök. Bestämmelser om gårdsbesöksregistret finns i lagen om pension för lantbruksföretagare. De bestämmelser som hänför sig till verkställigheten av försäkringspremieundersättningssystemet finns i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Försäkringspremieundersättningen i olycksfallsförsäkringssystemet för lantbruksföretagare förutsätter att företagshälsovården gör arbetsplatsbesök hos lantbruksföretagaren med fyra års mellanrum. En effektivisering av genomförandet av de gårdsbesök som premieundersättningen förutsätter har också eftersträvat genom att i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare föreskriva att om ett gårdsbesök inte har gjorts inom den utsatta fristen, ska Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt för utredning av saken kontakta den i 7 § i lagen om företagshälsovård avsedda producent av företagshälsovårds-

tjänster som svarar för att ifrågavarande gårdsbesök görs. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt kan även se till att arbetsplatsbesöket görs av en sakkunnig inom lantbruket, om producenten av företagshälsovårdstjänster ger ett uppdrag i ärendet.

Enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare kan de uppgifter som registreras i gårdsbesöksregistret för företagshälsovården för lantbruksföretagare användas vid verkställigheten av försäkringspremieundersättningssystemet.

Verksamhet för skydd i arbete

Enligt 14 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare kan lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt använda 1,75 procent av totalkostnaderna för olycksfallsförsäkringen till att främja sådant arbetarskydd som tjänar lantbruksföretagarnas och stipendiaternas intressen. Medlen kan också användas till forskning, utbildning och information som gäller sådant arbetarskydd och sådan utveckling av arbetsförhållandena som tjänar lantbruksföretagarnas och stipendiaternas intressen.

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts statistikverksamhet

I 22 § 3 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare föreskrivs att Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska föra och publicera statistik över arbetsskador som avses i denna lag och över ersättningar som utbetalas för dem. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har även rätt att ge Statistikcentralen uppgifter om skadade, de förhållanden under vilka skada inträffat samt orsakerna till den, skadornas och sjukdomarnas art samt längden på den arbetsoförmåga de gett upphov till, om uppgifterna är nödvändiga för utarbetande av Statistikcentralens statistik som gäller samhällsförhållandena och deras utveckling. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har även rätt att ge Arbetshälsoinstitutet i 2 a § 2 mom. i lagen om arbetshälsoinstitutets verksamhet och finansiering (159/1978) avsedda uppgifter för registrering av arbetsrelaterade sjukdomar.

2.6 Ändringssökande, omprövning och återkrav

Ändringssökande

Enligt 9 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare gäller i fråga om sökande av ändring i lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts beslut och debitering av försäkringspremie i tillämpliga delar vad som föreskrivs i lagen om olycksfallsförsäkring, yrkessjukdomslagen och rehabiliteringslagen. En part som är missnöjd med lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts beslut får söka ändring i det hos besvärnämnden för olycksfallsärenden genom skriftliga besvär. Försäkringsdomstolen är andra besvärinstans. Besvärstiden hos båda instanserna är 30 dagar från delfäendet av beslutet. Besvär över debiteringen av en avgift som har påförts enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare är grundbesvär, som ska anföras senast två år från ingången av året efter det år då fordran påfördes eller debiterades.

När det gäller sökande av ändring tillämpas förvaltningsprocesslagen. Besvaren ska vara skriftliga och lämnas till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt som har meddelat beslutet. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt kan då rätta sitt beslut. Om beslutet inte rättas, ska besvaren sändas vidare till besvärinstansen.

Försäkringsdomstolens beslut får i begränsad utsträckning överklagas hos högsta domstolen. Ändring får sökas i ett beslut genom vilket avgjorts om en kroppsskada, en sjukdom eller ett dödsfall berättigar till ersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller vem som ska betala ersättning. Dessutom får grundbesvär överklagas hos högsta domstolen. Besvärstiden är 60 dagar från delfäendet av beslutet. Det krävs alltid besvärstillstånd för att besvär ska få anföras. Behandlingen av ärendet i högsta domstolen innebär handläggning av tvistemål, och då ska rättegångsbalken tillämpas.

Omprövning och återkrav

Enligt 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare gäller i

fråga om sökande av ändring i olycksfallsförsäkringsanstaltens beslut och återkrav av ogrundad ersättning i tillämpliga delar vad som föreskrivs i lagen om olycksfallsförsäkring, yrkessjukdomslagen och rehabiliteringslagen. I lagen om olycksfallsförsäkring finns bestämmelser som gäller rättelse av sakfel och skrivfel, omprövning och undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut samt återkrav. Bestämmelserna i olycksfallsförsäkringslagen och bestämmelserna i andra lagar som reglerar sociala trygghetsförmåner har förenhetligats 2011 (RP 274/2010 rd).

Partsställning i olycksfallsförsäkringsärenden

När ärenden som gäller i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare avsedda olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar handläggs finns det oftast två parter: lantbruksföretagaren eller stipendiaten är ersättningstagare och lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är den som verkställer lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Om lantbruksföretagaren eller stipendiaten vid sidan av sin lantbruksföretagsverksamhet eller sitt stipendiatarbete har utfört arbete i ett anställningsförhållande, kan det även i ärenden enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare bli nödvändigt att överväga arbetsgivarens partsställning.

Bestämmelser om part finns i 11 § i förvaltningslagen. Där föreskrivs att part i ett förvaltningsärende är den vars rätt, fördel eller skyldighet ärendet gäller. I 11 § i offentlighetslagen föreskrivs om en parts rätt att ta del av en handling. Enligt bestämmelsen avses med part den som i ett ärende är sökande eller anför besvär eller någon annan vars rätt, fördel eller skyldighet ärendet gäller.

Enligt 6 § 1 mom. i förvaltningsprocesslagen kan besvär över ett beslut anföras av den som beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet. Med stöd av 3 § i lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar (381/2007) ska till den del något annat inte föreskrivs i denna lag vid förvaltningsdomstolarna tillämpas

vad som i offentlighetslagen eller i någon annan lag föreskrivs om handlingars offentlighet. Enligt vedertagen praxis har det ansetts att en arbetsgivare har i förvaltningsprocesslagen avsedd partsställning i fall där beslutet gäller en olycksfallsförmån som arbetsgivaren enligt olycksfallsförsäkringslagen skulle ha rätt till på grundval av lönen för sjuktiden.

Då ersättningsärenden har behandlats har arbetsgivarens partsställning dock kunnat ge upphov till vissa problematiska situationer, framför allt i anslutning till utlämnande av uppgifter, det vill säga vilka uppgifter som kan ingå i det ersättningsbeslut som ges arbetsgivaren, eller för övrigt om det i väsentlig grad är fråga om ett medicinskt ärende (medicinskt orsakssamband, bedömning av arbetsförmågan) och om uppgifter om den skadades hälsotillstånd är centrala för avgörandet. I sådana situationer är det förutom fråga om en parts rätt att få uppgifter och rätt att få ett motiverat beslut även fråga om hemlighållande av uppgifter som berör den försäkrade arbetstagarens hälsotillstånd. När det gäller fullkostnadsavgiften har även en kommuns partsställning varit problematisk. I 13 a § i klientavgiftslagen finns en bestämmelse, enligt vilken den kommun som ordnat vården för en arbetsolycksfallspatient inte är part i ett ärende som gäller klientens rätt till ersättning för en skada eller sjukdom. Kommunerna har fört meningsskiljaktigheter i fråga om fullkostnadsavgiften till förvaltningsdomstolarna som förvaltningstvistemål. På kommunens yrkande har man i detta sammanhang gått in för att avgöra frågan om försäkringsanstalten är skyldig att betala ut olycksfallsersättning utan att arbetstagaren medverkar i processen. Frågan om ersättningskyldighet enligt lagen om olycksfallsförsäkring, som enligt nämnda lag ska avgöras av en specialdomstol, bör dock inte kunna avgöras av en förvaltningsdomstol. Det är meningen att i den nya lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar avgöra partsfrågorna i lagstiftningsväg såväl i fråga om behandlingen av ersättningar som i fråga om ändringsökande. Det är ändamålsenligt att göra motsvarande ändringar även i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare eftersom ärenden enligt denna lag också kan

gälla en arbetsgivare, och på motsvarande sätt gäller problemen i anslutning till en kommuns partsställning också lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare då principen om fullkostnadsansvar iakttas.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Mål och medel

I propositionen föreslås att en ny lag om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar stiftas. Syftet med denna proposition är att förtydliga och revidera strukturen och innehållet i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare att motsvara de förändrade förhållandena i arbetslivet i överensstämmelse med revideringen av den lagstiftning som gäller arbetstagares olycksfallsförsäkring och yrkessjukdomar. Propositionen har som mål att lantbruksföretagarnas och stipendiaternas arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsskydd till sitt innehåll i så hög utsträckning som möjligt ska motsvara den lag om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som gäller arbetstagare. Ett väsentligt mål är att lagstiftningen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare och stipendiater ska bli öppnare och mera exakt avgränsad så att individens rättigheter och skyldigheter framgår av lagen på det sätt som grundlagen förutsätter. Tanken är den att hänvisningsbestämmelserna till den föreslagna nya lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska formuleras mera exakt avgränsat och likaså är det meningen att utgående från saksammanhanget foga in hänvisningarna i de enskilda paragraferna i stället för att placera dem i en enda bestämmelse.

I propositionen motiveras i detalj närmast de bestämmelser där det föreslås ändringar i förhållande till nuläget. Till den del det ansetts att det inte är nödvändigt att göra ändringar i de gällande bestämmelserna, som

överförts som sådana eller justerats enbart till sin ordalydelse, står närmare motiveringar att finna i regeringens tidigare propositioner. Under 2000-talet har flera ändringar gjorts i lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Exempelvis från ingången av 2000 ändrades lagen om olycksfallsförsäkring att motsvara den reviderade förmyndarlagstiftningen (RP 164/1999 rd). Datasekretessbestämmelserna reviderades 2002 (RP 42/2002 rd). Bestämmelserna om menersättning och tillägg samt bestämmelserna om årsarbetsinkomst och ersättningar för inkomstbortfall för studerande, praktikanter och unga personer förnyades från ingången av 2003 (RP 245/2002 rd). I samband med det reviderades vissa bestämmelser om yrkessjukdomar samt stiftades en lag om olycksfall under studierelaterade förhållanden (1318/2002). 2004 gjordes vid sidan av andra revideringar vissa ändringar i lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare som baserade sig på förvaltningslagens ikraftträdande. Till lagarna fogades även preskriptionsbestämmelser gällande uppbörd av försäkringspremier, återbäring av försäkringspremier som betalats till ett för stort belopp samt återkrav av ersättningar som betalats utan grund (RP 159/2003 rd). I syfte att försnabba arbetsolycksfallspatienters möjligheter att få vård togs i fråga om sjukvårdsavgifter en fullkostnadsavgift i bruk från ingången av 2005 (RP 158/2004 rd).

De ändringar som gällde indexsystemet trädde i kraft från ingången av 2005 (RP 250/2004 rd). Under de senaste åren har därtill bestämmelserna om menersättning reviderats (RP 224/2009 rd). Bestämmelser om att Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt på uppdrag av företagshälsovården kan sköta genomförandet av sådana arbetsplatsbesök som hör till företagshälsovården intogs i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare 2010 (154/2009 rd). De bestämmelser som gäller stipendiater fogades till lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare från början av 2009 (RP 92/2008 rd). De bestämmelser som gäller ändringssökande och besvärnsnämnden reviderades genom en lagändring som trädde i kraft vid ingången av 2011 (RP 218/2010 rd).

3.2 De viktigaste förslagen

Lagens struktur

Det föreslås att strukturen i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar i så lång utsträckning som möjligt ska följa strukturen i den nya lagen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Den föreslagna lagen innehåller självständiga bestämmelser om merparten av de frågor om vilka föreskrivs även i lagen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Om en bestämmelse i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar i sak kan tillämpas som sådan har strävan varit att så exakt som möjligt hänvisa till berörda bestämmelse i lagen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. När det gäller hänvisningsbestämmelser är den föreslagna lagen därför betydligt exaktare än den nuvarande lagen vilket gör att tolkningsfrågorna blir färre. I den föreslagna lagens struktur har en klar och överskådlig lagstiftning eftersträvat på så sätt att de olika avdelningarna i lagen bildar en sammanhängande helhet. Av den första avdelningen framgår det viktigaste innehållet i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, det vill säga vem som är berättigad till skydd, vem som är försäkringskyldig, hur verkställigheten har ordnats samt den territoriella tillämpningen av lagen. Den andra avdelningen består av bestämmelser om skadefall som ska ersättas. I avdelningen ingår förutom bestämmelser om ersättningsbara olycksfall i arbetet också sådana bestämmelser om yrkessjukdomar som finns i den nuvarande yrkessjukdomslagen. Den tredje avdelningen innehåller alla bestämmelser om förmåner. Bestämmelserna i den fjärde avdelningen gäller hur förmåner verkställs. Den femte avdelningen gäller tecknande av försäkring för lantbruksföretagare och stipendiater samt deras försäkringspremier. I den sjätte avdelningen finns bestämmelser om frivilliga försäkringar. Den sjunde avdelningen innehåller bestämmelser om sökande av ändring, inklusive bestämmelser om omprövning och återkrav. I den åttonde avdelningen finns bestämmelser om verkställighetssystemet. Den nionde avdelningen innehåller särskilda bestämmelser. I avdelningen

finns bland annat bestämmelser om utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter. De sista bestämmelserna i lagen gäller ikraftträdandet.

Det närmare innehållet i lagen är som följer:

I AVDELNINGEN ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 kap. Det viktigaste innehållet i lagen och lagens tillämpningsområde

II AVDELNINGEN SKADEFALL SOM SKA ERSÄTTAS

2 kap. Allmänna bestämmelser
3 kap. Bestämmelser om olycksfall
4 kap. Bestämmelser om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet
5 kap. Bestämmelser om stipendiats olycksfall i arbetet
6 kap. Bestämmelser om yrkessjukdomar
7 kap. Ömhet orsakad av arbetsrörelse, miss-handel och annan avsiktlig handling samt chockreaktion

III AVDELNINGEN FÖRMÅNER

8 kap. Ersättning för sjukvård
9 kap. Övriga kostnadsersättningar
10 kap. Ersättning för inkomstbortfall och ersättning för bestående men
11 kap. Ersättning för rehabilitering
12 kap. Ersättning som ska betalas ut när den skadade avlider

IV AVDELNINGEN HUR FÖRMÅNER VERKSTÄLLS

13 kap. Hur ett ersättningsärende väcks och parter
14 kap. Bestämmelser om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts förfarande i ersättningsärenden
15 kap. Bestämmelser om förfarandet i fråga om den skadade och andra ersättningsökande i ersättningsärenden
16 kap. Hur ersättning ska betalas ut
17 kap. Hur försummelse av skyldigheter inverkar på handläggningen av ersättningsärenden

V AVDELNINGEN TECKNANDE AV FÖRSÄKRING OCH FÖRSÄKRINGS- PREMIER

18 kap. Hur försäkring tecknas och hur försäkringspremier bestäms
19 kap. Hur försäkringspremie tas ut, pre-skription av försäkringspremie och hur obetalda försäkringspremier ska avdras från förmån

VI AVDELNINGEN FRIVILLIGA FÖRSÄKRINGAR

20 kap. Allmänna bestämmelser
21 kap. Arbetstidsförsäkring
22 kap. Fritidsförsäkring

VII AVDELNINGEN SÖKANDE AV ÄNDRING, OMPRÖVNING OCH ÅTERKRAV

23 kap. Sökande av ändring
24 kap. Omprövning, undanröjande av ett beslut och återkrav

VIII AVDELNINGEN VERKSTÄLLIGHETSSYSTEMET

25 kap. Bestämmelser om verkställighet och finansiering

IX SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

26 kap. Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter
27 kap. Särskilda bestämmelser

X IKRAFTTRÄDANDE

28 kap. Ikraftträdande

Lagens tillämpningsområde

I 1 kap. föreskrivs bland annat om lagens tillämpningsområde, som är en av de mest grundläggande frågorna i systemet. Då fråga är om vem som ska betraktas såsom i lagen avsedda lantbruksföretagare och stipendiater, vad som i lagen avses med lantbruksföretagararbete och stipendiatarbete samt vad som är lagens territoriella tillämpningsområde ska bestämmelserna om tillämpningsområdet för lagen om pension för lantbruksföretagare iakttas på samma sätt som även nu är fallet.

För en lantbruksföretagare eller stipendiat som omfattas av en obligatorisk försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare ska för samma tid och för samma arbete också i fortsättningen alltid fastställas en obligatorisk försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.

En lantbruksföretagare, som inte omfattas av den obligatoriska försäkringen men som tecknat en frivillig arbetstidsförsäkring för sig, omfattas också av lagens tillämpningsområde. Till en sådan försäkring kan också en frivillig fritidsförsäkring fogas. Lantbruksföretagare och stipendiater som har en obligatorisk försäkring kan också teckna en frivillig fritidsförsäkring. Närmare föreskrifter om rätt att teckna frivillig försäkring finns i VI avdelningen i den föreslagna lagen. Det territoriella tillämpningsområdet för frivilliga försäkringar bestäms också utifrån bestämmelserna i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Skadefall som ska ersättas

På motsvarande sätt som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar är olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar sådana skadefall som ska ersättas. När det gäller skadefall som ska ersättas motsvarar bestämmelserna såväl till sin struktur som till sitt innehåll bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Vissa särdrag i lantbruksföretagares och stipendiats arbete har dock beaktats i bestämmelserna om olycksfall i arbetet till den del fråga är om ersättningsbara förhållanden.

I fortsättningen innehåller lagen en bestämmelse om bedömning av ett medicinskt orsakssamband. Ett medicinskt orsakssamband är ett nödvändigt villkor för ersättning både då det är fråga om en skada eller sjukdom som ska ersättas till följd av ett olycksfall i arbetet och då fråga är om en yrkessjukdom som beror på exposition i arbetet. För att ett skadefall ska ersättas förutsätts i regel att det finns ett sannolikt medicinskt orsakssamband mellan skadefallet och skadan

eller sjukdomen. När orsakssambandet bedöms beaktas i synnerhet medicinska fynd och observationer, det sätt på vilket skadan inträffat samt tidigare skador och sjukdomar. Ordalydelsen i den gällande lagen tar inte ställning till graden av bevis på att en skada eller sjukdom kan anses vara orsakad av ett olycksfall som lantbruksföretagaren eller stipendiaten råkat ut för. Det bevis på ett sannolikt medicinskt orsakssamband som förutsätts i den föreslagna bestämmelsen motsvarar den praxis som nu tillämpas vid ersättning av olycksfall.

I det kapitel i avdelningen om skadefall som ska ersättas som gäller olycksfall definieras vad som avses med olycksfall. Strävan har varit att formulera definitionen på olycksfall så att den så väl som möjligt ska motsvara den vedertagna tolkningen av olycksfall inom rätts- och ersättningspraxis. Någon bestämmelse om hur ett olycksfall ska definieras finns varken i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring eller i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare fastän det är fråga om en grundläggande faktor som inverkar på rätten till ersättning. I lagen avses med olycksfall en plötslig, oförutsedd händelse som orsakas av en yttre faktor och leder till en skada eller en sjukdom hos en lantbruksföretagare eller stipendiat. Begreppet olycksfall inbegriper också fall där någon misshandlas eller annars uppsåtligt skadas. Från den skadades synpunkt är en misshandel ofta en plötslig och oförutsedd händelse som inte avviker från ett olycksfall inklusive följderna av det.

I kapitlet om olycksfall föreskrivs dessutom i analogi med det nuvarande 6 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare om vissa skador och sjukdomar som i enlighet med 4 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring ska anses ha orsakats av ett olycksfall och som ersätts som olycksfall även om skadefallet inte egentligen uppfyller definitionen på olycksfall. Syftet med bestämmelsen är att förtydliga dessa skadors och sjukdomars förhållande till yrkessjukdomar. I ovan nämnda bestämmelse i lagen om olycksfallsförsäkring föreskrivs att sådan inflammation i knäskålen eller armbågen som orsakats av fortsatt eller upprepat eller exceptionellt tryck ska ersättas som en följd

av ett olycksfall, men i fortsättningen ska denna inflammation ersättas som en yrkes sjukdom. Sjukdomen kommer att tas med i förteckningen över yrkessjukdomar. I kapitlet om olycksfall föreskrivs likaså mera exakt än vad nu är fallet om ersättande av annan skada eller sjukdom som väsentligt förvärrats till följd av ett olycksfall. Avsikten med bestämmelsen är att skapa större klarhet i vad som avses med "förvärras" liksom även i fråga om olycksfallsförsäkringssystemets ansvar i förhållande till annan socialförsäkring. Tiden för ersättning på grund av att skadan eller sjukdomen har förvärrats begränsas till högst sex månader från det olycksfallet inträffade. Enligt den medicinska kunskap som baserar sig på erfarenhet blir vävnadsskador i allmänhet bättre senast inom sex månader, såvida inga komplikationer uppstår.

Eftersom en lantbruksföretagares respektive en stipendiats arbete till sin natur avviker från varandra föreskrivs i lagen på samma sätt som nu särskilt om under vilka förhållanden en lantbruksföretagares respektive en stipendiats olycksfall i arbetet kan ersättas. Då fråga är om arbete som utförs i hemmet är skyddet för en stipendiat mera begränsat än skyddet för en lantbruksföretagare. Till övriga delar motsvarar bestämmelserna i huvudsak varandra. Allmänt taget föreskrivs i bestämmelserna om olycksfall i arbetet mera i detalj än vad nu är fallet om vilka förhållanden som hänför sig till arbetet och om vilka typer av verksamhet som kan komma i fråga för att olycksfall som inträffar i samband med dem ska kunna omfattas av ersättnings skyddet. Enligt den föreslagna lagen ska såsom olycksfall i arbetet såväl för en lantbruksföretagare som för en stipendiat ersättas sådana olycksfall som inträffat i samband med arbetet, olycksfall som inträffat på ett område som hör till den plats där arbetet utförs samt olycksfall som inträffat utanför det område som hör till den plats där arbetet utförs enligt vad som föreskrivs särskilt om ersättning för vart och ett av dem.

De uppgifter som har samband med personens arbete samt de sätt på vilka uppgifterna utförs bestämmer i hög grad hur bestämmelsen om olycksfall i arbete ska tillämpas. På samma sätt som nu är fallet ska bland annat sådana olycksfall som inträffar i direkt an-

slutning till lantbruksföretagarens arbetsprestation betraktas såsom olycksfall som inträffat i samband med arbetet. Bestämmelsen är inte bunden vid vare sig tiden eller platsen, det vill säga olycksfall som inträffat i hemmet i samband med arbetet omfattas också av ersättnings skyddet. Ersättningsbarheten är dock alltid i sista hand en bevisfråga. Färder som beror på arbetet jämställs också med arbete. Färderna inbegriper sådana förflyttningar mellan olika arbetsplatser som arbetsuppgifterna förutsätter. När det gäller lantbruksföretagare innebär detta i synnerhet att färder för att uträtta ärenden som har ett samband med arbetsuppgifterna, vilka i detta nu ersätts med stöd av en specialbestämmelse, i fortsättningen omfattas av ersättnings skyddet med stöd av den bestämmelse som gäller färder. Via färdbestämmelsen omfattas även små avvikelser från färdrutten av ersättnings skyddet på samma sätt som sådana avvikelser som görs i samband med resor till och från arbetet.

Ett olycksfall som inträffar på ett område som hör till den plats där arbetet utförs i något annat sammanhang än i arbetet ska i sin tur betraktas som ett olycksfall i arbetet, om det inträffat i verksamhet som vanligen hänför sig till vistelse på den plats där arbetet utförs (den så kallade områdesprincipen). Till det område som hör till den plats där arbetet utförs anses höra ett sådant område där lantbruksföretagaren eller stipendiaten utför lantbruksföretagararbete eller stipendiatarbete jämte tillhörande arbetsuppgifter. Det område som hör till den plats där arbetet utförs bestäms sålunda i stor utsträckning utifrån arbetsuppgifternas natur och innehåll samt förhållandena på det berörda området. Om den plats där arbetet utförs varierar är det område som hör till den plats där arbetet utförs alltid lika med det område där arbetet just för stunden utförs. Till det område som hör till den plats där arbetet utförs hänförs också exempelvis de sociala utrymmen i områdets närhet som står till personens disposition, såsom till exempel WC-utrymmen. Till det område som hör till den plats där arbetet utförs hör däremot inte personens bostad eller andra områden som i huvudsak är i privat bruk. Som sådan verksamhet som vanligen hänför sig till vistelse på den plats där arbetet

utförs betraktas exempelvis mat- och kaffe-pauser. Då det är fråga om ett olycksfall som inträffat i bostaden kan det i synnerhet när det gäller lantbruksföretagare vara utmanande att avgöra om olycksfallet ska ersättas som ett olycksfall i arbetet, eller om det varit fråga om annan verksamhet som inte hänför sig till det egentliga arbetet och därför blir utanför ersättningsskyddet, eftersom lantbruksföretagaren ofta bor på den plats där han eller hon också bedriver lantbruksföretagarverksamhet.

Som olycksfall utanför ett område som hör till den plats där arbetet utförs ersätts olycksfall som en lantbruksföretagare eller stipendiat råkat ut för under färden mellan bostaden och arbetsplatsen, det vill säga under arbetsresan, samt olycksfall under mat- eller rekreationspauser i närheten av det område som hör till den plats där arbetet utförs. Till arbetsresan anses även höra mindre avvikelser från färdrutten på grund av barnomsorg eller besök i mataffär eller av någon annan därmed jämförbar orsak. I lagen föreskrivs också särskilt om ersättande av sådana olycksfall som en lantbruksföretagare eller stipendiat råkat ut för under arbetsrelaterade omständigheter, exempelvis i samband med utbildning och därtill hörande rekreation samt i verksamhet i anslutning till vissa besök på hälsovårdsmottagning. Färder från bostaden eller arbetsplatsen till en sådan verksamhet samt i motsatt riktning omfattas också av ersättningsskyddet.

Det föreskrivs särskilt om begränsningar i ersättningsskyddet när det gäller ett arbete som en lantbruksföretagare eller stipendiat i huvudsak utför på någon annan plats än den arbetsplats som arbetsuppgiften förutsätter. Karakteristiskt för ett sådant arbete är att den plats där arbetet utförs inte bestäms utifrån arbetsuppgifterna utan personen kan fritt välja arbetsplats. Det kan exempelvis vara fråga om ett arbete som personen utför med en bärbar dator på en självvald plats, exempelvis i ett kafé. Ersättningsskyddet täcker endast sådana olycksfall som inträffar i samband med det egentliga arbetet. Personen omfattas av den bestämmelse som gäller färder om han eller hon direkt efter den fritt valda arbetsplatsen förflyttar sig till en sådan arbetsplats som bestäms utifrån arbetsuppgif-

tens natur. Områdesprincipen tillämpas inte på en sådan självvald arbetsplats som avses i bestämmelsen och personen omfattas inte av det skydd som gäller arbetsresor samt mat- och rekreationspauser. Då fråga är om stipendiat gäller samma begränsningar även arbete som utförs i bostaden.

Den helhet som gäller yrkessjukdomar innehåller bestämmelser som ingår i den nuvarande yrkessjukdomslagen och yrkessjukdomsförordningen. Eftersom det i lagen föreslås detaljerade bestämmelser om de omständigheter under vilka ett olycksfall som drabbat en lantbruksföretagare eller stipendiat ska kunna ersättas som olycksfall i arbetet, föreslås det också när det gäller yrkessjukdomar mera exakta bestämmelser än för närvarande om under vilka omständigheter en exponering ska kunna ersättas som en yrkessjukdom. Genom förordning ska fortsättningsvis föreskrivas om en förteckning över yrkessjukdomar, det vill säga en förteckning över sjukdomar och fysikaliska, kemiska och biologiska faktorer mellan vilka det vid en viss exponeringsnivå anses finnas ett sannolikt orsakssamband som påvisats genom allmänt erkända medicinska undersökningsmetoder.

I avdelningen om skadefall som ska ersättas föreskrivs det mer detaljerat än för närvarande om de villkor för ersättning som ska uppfyllas för att ersättning ska betalas på grund av så kallad ömhet orsakad av arbetsrörelse. Ersättningstiden begränsas till högst sex veckor. Dessutom föreskrivs om utvidgningar och begränsningar gällande de omständigheter under vilka skador orsakade av misshandel eller av andra uppsåtliga gärningar som en annan person begått ska ersättas. Likaså föreskrivs om villkoren för att vissa former av psykisk chockreaktion ska ersättas som en följd av ett olycksfall i arbetet. Ersättning för psykisk chockreaktion grundar sig för närvarande på rätts- och ersättningspraxis. För att säkerställa överskådliga ersättningsvillkor och likabehandling definieras i bestämmelsen de händelser utifrån vilka chocktillstånd kan berättiga till ersättning. Definitionerna motsvarar i huvudsak de beskrivningar som i den gällande sjukdomsklassificeringen ICD-10 har fogats till dessa chocktillstånd som ett diagnostiskt villkor.

Förmåner

Sjukvård och övriga kostnadsersättningar

När det gäller ersättningar följs på grund av hänvisningsbestämmelser vad som föreskrivs i lagen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Kostnaderna för sjukvård ersätts i fortsättningen i överensstämmelse med det som enligt hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) ingår i sjukvårdstjänster. Efter- som medicinsk rehabilitering enligt hälso- och sjukvårdslagen utgör en del av sjukvården, kommer även den medicinska rehabilitering som avses i olycksfallsförsäkringen härefter att utgöra en del av sjukvården. Som hjälpmedel vid medicinsk rehabilitering ersätts i fortsättningen bland annat ledarhunds-kostnader. Det separata tillägget för ledarhund slopas.

I fortsättningen föreskrivs om den offentliga hälso- och sjukvårdens anmälningsskyldighet i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar i stället för klientavgiftslagen. Lagen innehåller mera detaljerade bestämmelser än för närvarande om vilka uppgifter som ska lämnas in till försäkringsanstalten och inom vilken tid. I lagen görs skillnad mellan fall av engångsnatur och fall där fortsatt vård krävs. I förstnämnda fall ska uppgifter om vården och eventuell uppgift om arbetsgivaren utan dröjsmål lämnas in till försäkringsanstalten. Utan dessa uppgifter kan försäkringsanstalten inte avgöra om vården berättigar till ersättning och inte heller betala fullkostnadsavgift. När det gäller fall som kräver fortsatt vård ska en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården senast fyra vardagar efter det att anteckning har gjorts i journalhandlingarna lämna in vårdplanen eller vårdbeslutet till försäkringsanstalten.

För annan än brådskande vård inom den privata hälso- och sjukvården föreskrivs i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar en övre gräns på 300 euro för ersättning utan betalningsförbindelse. Beloppet binds vid index. Privat vård som getts utan betalningsförbindelse ska ersättas bara om vårdinrättningen har lämnat in besöksanteckningarna till försäkringsanstalten. Om det är fråga om vård för vilken en betalningsförbindelse behövs, ska vårdinrättningen i fortsättningen innan vården inleds informera den försäkrade om att det behövs en betalnings-

förbindelse och tillsammans med begäran om betalningsförbindelse sända en vårdplan eller någon annan handling till försäkringsanstalten.

För klarhetens skull föreskrivs i fortsättningen särskilt om ersättning för vård som getts inom Europeiska unionen och om ersättning för vård utanför Europeiska unionen.

Lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar innehåller i fortsättningen närmare bestämmelser om ersättande av rese- och inkvarteringskostnader. Bestämmelserna om ersättning för extra kostnader för hemvård och för vissa föremål som varit i privat bruk preciseras också. Det nu gällande mentillägget ändras till ett vårdbidrag, som bättre beskriver syftet med förmånen. Beloppet och grunderna ändras inte.

Lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar innehåller i fortsättningen en ny bestämmelse om ersättande av kostnader för inkomstbortfall för den tid undersökning pågår i fall där det visar sig att skadan inte ersätts. En motsvarande bestämmelse finns också i lagen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Ersättning betalas till lantbruksföretagaren eller stipendiaten för högst sju dagar. Syftet med bestämmelsen är att trygga inkomstbortfallet under den tid undersökningen jämte tillhörande nödvändiga resor och av undersökningen orsakad arbetsoförmåga pågår.

Ersättningar för inkomstbortfall

När det gäller ersättningar för inkomstbortfall baserar sig bestämmelserna i hög grad på bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. En ny ersättning för inkomstbortfall, det vill säga rehabiliteringspenning, tas i bruk vid sidan av dagpenning och olycksfallspension. Rehabiliteringspenningens belopp ändras inte i förhållande till den nuvarande ersättningen. Rehabiliteringspenning betalas i stället för dagpenning eller olycksfallspension för den tid en yrkesinriktad rehabilitering pågår. För närvarande betalas ersättning för rehabiliteringstiden i form av dagpenning eller olycksfallspension.

Till vissa delar är det nödvändigt att föreskriva om ersättningarna för inkomstbortfall på ett sätt som avviker från lagen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Det förklaras bland annat med att dagpenningen för lantbruksföretagare och stipendiater genast från början baserar sig på årsarbetsinkomst en vilket inte är fallet då fråga är om arbetsföretagare. Likaså finns det vissa särdrag som anknyter till bestämmandet av nedsättningen av arbetsförmågan och inkomstminskningen. En lantbruksföretagare kan även oftare än en vanlig arbetstagare också ha annan förvärvsverksamhet vid sidan av sitt huvudsakliga arbete. Lantbruksföretagaren kan parallellt med sitt lantbruksföretagararbete också bedriva annan företagsverksamhet eller ha ett arbete i anställningsförhållande.

Strävan är att med hjälp av bestämmelserna om ersättning för inkomstbortfall förtydliga bestämmandet av lantbruksföretagares och stipendiats arbetsförmåga. Avsikten är att det under dagpenningensperioden inte ska finnas behov av att utreda en eventuell minskning av lantbruksföretagarens eller stipendiats inkomster, utan arbetsförmågan uppskattas på grundval av de begränsningar skadan eller sjukdomen ger upphov till i lantbruksföretagararbetet eller stipendiatarbetet. I praktiken är det svårt för en lantbruksföretagare att konkret visa att arbetsförtjänsten minskat, eftersom årsarbetsinkomst en baserar sig på hans eller hennes arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, vars nivå inte justeras på grund av kortvariga ändringar. När det gäller stipendiater är det möjligt att justera arbetsinkomsten mitt under en pågående tidsbunden försäkringsperiod bara om stipendiaten beviljas invalidpension. I olycksfallspensionsskedet ska lantbruksföretagarens arbetsförmåga däremot bedömas mera omfattande. I regel ska rätten till olycksfallspension bestämmas på samma sätt som tidigare, men när nedsättningen av arbetsförmågan uppskattas beaktas även den arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare som lantbruksföretagaren har efter skadefallet. I andra situationer än sådana där arbetsoförmågan är tillfällig kan olycksfallspension i praktiken inte beviljas, om lantbruksföretagarens arbetsinkomst en-

ligt lagen om pension för lantbruksföretagare inte har minskats efter skadefallet.

De nuvarande bestämmelserna om avdrag på ersättning på grundval av den skadades medverkan preciseras så att bestämmelserna bättre motsvarar vedertagen ersättningspraxis. I fortsättningen görs avdrag bara på dagpenning och då till högst hälften av dagpenningensbeloppet.

I lagen föreskrivs särskilt om rätten till olycksfallspension när ett skadefall inträffar i arbete som den skadade utför under den tid han eller hon får ålderspension. Bestämmelsen gäller en skadad vars ålderspension har börjat efter att han eller hon fyllt 63 år och skadefallet har inträffat i det arbete som den skadade utfört under pensioneringen. Olycksfallspension betalas då i högst två år eller tills personen fyller 68 år. Dagpenning betalas på normalt sätt under det första året. Det föreslås att arbetspensionslagarna ändras på motsvarande sätt så att dagpenningen och olycksfallspensionen inte ska dras av från den berörda personens arbetspension. Olycksfallspensionen motsvarar då bättre det inkomstbortfall som skadan orsakat.

När det gäller studerande föreskrivs i lagen på samma sätt som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar i fortsättningen om betalning av ersättning för inkomstbortfall då skadan är ett hinder för studierna. I likhet med bestämmelsen i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar gäller bestämmelsen bara en person som studerar på heltid och som råkar ut för ett skadefall i ett arbete som han eller hon utför vid sidan av studierna eller under studieloven. Ersättning betalas på grundval av full nedsättning av arbetsförmågan om skadan hindrar heltidsstudier. Om skadan å andra sidan märkbart begränsar studierna betalas hälften av den ersättning för inkomstbortfall som betalas vid full nedsättning av arbetsförmågan.

Årsarbetsinkomst

Den nuvarande bestämmelsen om den årsarbetsinkomst för lantbruksföretagare och stipendiat som ska tas som grund för ersättning preciseras. När det gäller lantbruksföretagararbete och stipendiatarbete bestäms årsarbetsinkomst en i huvudsak på samma sätt

som i detta nu. En lantbruksföretagares årsarbetsinkomst anses vara den arbetsinkomst eller de sammanlagda arbetsinkomster enligt lagen om pension för lantbruksföretagare som fastställts för honom eller henne vid den tidpunkt skadefallet inträffade. På motsvarande sätt anses en stipendiats årsarbetsinkomst vara ett belopp som motsvarar det belopp som enligt lagen om pension för lantbruksföretagare fastställts för honom eller henne av stipendiatarbetet.

Med lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som förebild föreskrivs i lagen särskilt om bestämmande av årsarbetsinkomst en i situationer där en yrkessjukdom yppar sig under den tid personen får ålders- eller invalidpension. För närvarande finns bestämmelser om detta i lagen om yrkessjukdomar. De nuvarande bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring om bestämmande av årsarbetsinkomst en för heltidsstuderande och skolelev ska också tas in i den föreslagna lagen. Bestämmelserna preciseras på samma sätt som i lagen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. I lagen föreskrivs även mera exakt än vad nu är fallet om hur en annan verksamhet än lantbruksföretagararbetet eller stipendiatarbetet ska beaktas i årsarbetsinkomst en. I en lantbruksföretagares eller stipendiats årsarbetsinkomst beaktas också inkomster av arbete som utförts under den tid berörda person fått ålderspension på det sätt som föreskrivs särskilt i lagen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Vilka inkomster som i dessa fall ska beaktas i den årsarbetsinkomst som är grund för lantbruksföretagarens eller stipendiatens ersättning bestäms utifrån den bestämmelse om arbetsförtjänst som finns i lagen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. På samma sätt som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar höjs minimiårsarbetsinkomst ens nivå med tio procent.

Menersättning

Genom en hänvisningsbestämmelse tillämpas bestämmelserna om menersättning i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar på en menersättning. I fortsättningen bestäms menersättningens storlek enligt det grundbelopp som gäller för mener-

sättning, det vill säga det binds inte längre vid minimiårsarbetsinkomst en. Det grundbelopp som föreskrivs i lagen motsvarar den nuvarande minimiårsarbetsinkomst en enligt lagen om olycksfallsförsäkring justerad med lönekoeficienten för 2014. I fortsättningen justeras grundbeloppet kalenderårsvis med arbetspensionsindexet enligt 98 § i lagen om pension för arbetstagare.

I invaliditetsklasserna 1—5 ges ersättning i fortsättningen alltid ut som en engångsersättning. Vid en kapitalisering av en engångsersättning övergår man till att använda en enda ålderskoeficient som är densamma för både kvinnor och män. I invaliditetsklasserna 6—20 betalas ersättningen alltid som en fortlöpande ersättning och en kapitalisering enligt gällande lag kan inte längre göras. I lagen föreskrivs särskilt om förutsättningarna för att korrigera invaliditetsklassen neråt. Närmare bestämmelser om invaliditetsklassificeringen utfärdas genom förordning av statsrådet och inte genom social- och hälsovårdsministeriets förordning såsom nu är fallet. I samband med den nya lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar har inga ändringar i innehållet i invaliditetsklassificeringen föreslagits. Invaliditetsklassificeringen reviderades senast 2009.

Rehabiliteringsersättningar

Genom hänvisningsbestämmelser tillämpas bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar när det gäller rehabiliteringsersättningar. I lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs förutom om yrkesinriktad rehabilitering även om ersättning för merkostnader för serviceboende, ersättning för hjälpmedel som behövs i dagliga aktiviteter, ersättning för ändringar i bostaden, ersättning för tolktjänst, ersättning för anpassningsträning för anhöriga samt ersättning för rese- och inkvarteringskostnader vid rehabilitering i analogi med vad som föreskrivs om ersättning för resekostnader vid sjukvård (inbegripet medicinsk rehabilitering). I lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs att rehabiliteringspenning ska betalas även efter det den yrkesinriktade rehabiliteringen har avslutats, om den skadade inte får arbete som

motsvarar utbildningen eller får arbete men inkomstnivån blir lägre än den inkomstnivå som motsvarar utbildningen. Ersättning betalas för högst sex månader. För närvarande baserar sig utbetalningen av motsvarande ersättning på ersättningspraxis.

I lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs också om skydd för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar för dem som får yrkesinriktad rehabilitering. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt, som betalar ersättning för en yrkesinriktad rehabilitering som inkluderar utbildningsperioder som kan jämföras med arbete, ska sålunda försäkra den berörda personen i en obligatorisk försäkring enligt den föreslagna lagen.

Ersättningar som ska betalas vid dödsfall

Genom hänvisningsbestämmelser tillämpas bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar när det gäller ersättningar som ska betalas vid dödsfall. Bestämmelserna om betalning av familjepension i situationer där en arbetstagare har försvunnit preciseras. När det gäller pensionsrätten för så kallad efterlevande sambo preciseras bestämmelsen om avtal om inbördes underhåll i lagen så att avtalet i fortsättningen måste bestyrkas av notarius publicus. I lagen föreskrivs också att familjepension inte betalas till en person som uppsåtligt har orsakat förmånslåtarens död. En motsvarande bestämmelse finns redan i lagen om pension för arbetstagare, men lagen om olycksfallsförsäkring har saknat en sådan bestämmelse. Folkpensionslagen innehåller också en bestämmelse av samma typ.

Hur förmåner verkställs

Genom hänvisningsbestämmelser tillämpas bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar i huvudsak när det gäller verkställandet av förmåner. Även i detta nu baserar sig verkställandet av försäkringsskyddet för lantbruksföretagare och stipendiater i hög grad på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring. Vid verkställigheten av försäkringsskyddet för lantbruksföretagare och stipendiater är det på samma

sätt som i olycksfallsförsäkringen fråga om skötsel av offentlig förvaltningsuppgift. Det innebär att man utöver bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska tillämpa förvaltningslagen som en allmän lag när ersättningsärenden handläggs i lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt. Vid verkställigheten iaktas även följande allmänna förvaltningslagar: offentlighetslagen, personuppgiftslagen, språklagen och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet. När skötseln av uppgifterna innebär utövning av offentlig makt, ska bestämmelserna om tjänsteansvar enligt 118 § i grundlagen tillämpas på den som sköter uppgifterna. I den föreslagna lagen föreskrivs särskilt om tjänsteansvar. Vissa av de nuvarande bestämmelserna har strukits såsom onödiga i och med att de går på bestämmelserna i förvaltningslagen och likaså har bestämmelsernas förhållande till förvaltningslagen förtydligats. Eftersom verkställandet av förmånerna innehåller drag som till sin natur avviker från handläggningen av typiska förvaltningsärenden innehåller lagen till viss del bestämmelser som avviker från och kompletterar förvaltningslagen såsom även nu är fallet. När det gäller bestämmelserna om verkställighet har man i mån av möjlighet strävat efter att uppnå enhetlighet med den lagstiftning som gäller annan socialförsäkring.

I lagen föreskrivs särskilt om hur ett ersättningsärende inleds. Ersättningsärendet inleds då lantbruksföretagaren eller stipendiaten lämnat in en anmälan om skadefallet till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt. I lagen föreskrivs om den frist inom vilken en anmälan ska lämnas in. Från den försäkrades synpunkt är detta en av de viktigaste ändringarna jämfört med nuläget. Den skadade ska i fortsättningen lämna in en anmälan om ett skadefall enligt denna lag senast den trettionde dagen räknat från den dag skadan inträffade på det sätt som föreskrivs särskilt i lagen. En motsvarande frist har också föreskrivits för företagare i lagen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Det är fråga om en lagstadgad primär förmån som inverkar på andra socialförsäkringsförmåner. En person som försäkrats med stöd av denna lag kan sålunda exempelvis inte själv

besluta om han eller hon ska ansöka om ersättning för arbetsförmåga som orsakats av ett olycksfall i arbetet med stöd av sjukförsäkringslagen eller med stöd av den föreslagna lagen. Ett ersättningsärende kan också inledas på grundval av en anmälan om fullkostnadsavgift som en verksamhetsenhet inom hälsovården har lämnat in. En förutsättning är att i lagen föreskrivna tillräckliga specificeringsuppgifter framgår av handlingen. Om ett ersättningsärende inleds på annat sätt än genom en anmälan som den skadade har lämnat in föreskrivs i lagen särskilt om hur den skadade ska underrättas om att ersättningsärendet har inletts.

I lagen föreskrivs särskilt om parterna i ersättningsärenden och förvaltningslagens definition på part ska inte till denna del tillämpas. Parter i ett ersättningsärende är de skadade och vid dödsfall den skadades förmånsstagare. En part i ett ersättningsärende som är missnöjd med lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts beslut har rätt att söka ändring i ersättningsbeslutet. Arbetsgivaren är inte part i ett ersättningsärende, men på samma sätt som nu blir arbetsgivarens åsikt klarlagd som ett led i den skyldighet att utreda försäkringsärendet som försäkringsanstalten har. Beslut ska alltid ges arbetsgivaren, om arbetsgivaren har betalat lön för sjukdomstid. I ett sådant ärende har även i rättspraxis ansetts att arbetsgivaren haft partsställning enligt förvaltningsprocesslagen när det gäller sökande av ändring. En kommun eller samkommun som ansvarat för ordnandet av vård för den skadade är inte heller part i ersättningsärendet, men beslut ska alltid ges kommunen eller samkommunen, om det handlar om storleken på den fullkostnadsavgift som ska betalas på grund av vård som berättigar till ersättning och försäkringsanstalten betalar en mindre avgift än den som krävts, eller avgift har förvägrats med motiveringen att kommunen eller samkommunen inte har uppfyllt sin lagenliga anmälningskyldighet. Kommunen eller samkommunen har då rätt att söka ändring i försäkringsanstaltens beslut i det inledande skedet hos besvärnämnden för olycksfallsärenden.

På samma sätt som nu föreskrivs särskilt om delgivning av beslut. Besluten delges genom att följa det sedvanliga delgivningssättet

så som även nu är fallet. Lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet tillämpas på elektronisk delgivning av beslut. Däremot gäller bestämmelserna i förvaltningslagen då fråga är om motivering av ett beslut. I lagen föreskrivs dock särskilt om medicinsk motivering av ett beslut i syfte att förbättra motiveringen av ersättningsbeslutet när det gäller det medicinska orsakssambandet. Strävan är att försnabba handläggningen av och beslutsfattandet i ersättningsärenden bland annat genom att föreskriva att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt senast inom sju vardagar ska börja utreda ersättningsärendet och genom att förkorta fristen för meddelande av beslutet från tre månader till en månad räknat från den tidpunkt lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har fått de utredningar som behövs för att avgöra ärendet. Besvärinstansens beslut ska i sin tur verkställas utan dröjsmål och senast inom 14 dagar efter att beslutet har vunnit laga kraft och lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har fått tillräcklig utredning för att kunna ge beslut. En snabbare beslutsgivning eftersträvas också genom att göra vissa kostnader, exempelvis resekostnader, beroende av ansökan och genom att föreskriva en frist för ansökan om ersättning. I lagen föreskrivs också om den skadades skyldighet att genom sitt eget agerande främja handläggningen av ersättningsärendet. Avsikten är också att effektivisera den yrkesinriktade rehabiliteringen bland annat genom att ange en frist inom vilken en rehabiliteringsutredning ska inledas och genom att förplikta försäkringsanstalten att följa upp hur utredningen framskrider. Strävan har varit att i lagen mera noggrant än vad nu är fallet formulera hur skyldigheterna och försummelser av dem inverkar på ersättningshandläggningen och den egentliga ersättningen.

Försäkringspremier

Det nuvarande försäkringspremienedsättningssystemet för lantbruksföretagare slopas. I detta nu har en 10 procents nedsättning av den fulla försäkringspremien för en lantbruksföretagare beviljats för varje år under vilket inga arbetsskador har ersatts, dock för

högst fem år. Försäkringspremienedsättningssystemet slopas eftersom ett effektivt genomförande av den fullkostnadsmotsvarighetsprincip som gäller sjukvårdskostnader förutsätter att alla skadefall som inträffat i lantbruksföretagararbete anmäls samt att den skadade medverkar till att skadefallen utreds. Försäkringspremienedsättningssystemet kan i sin nuvarande form leda till att man inte vill anmäla ett skadefall, vilket för sin del inte är förenligt med fullkostnadsmotsvarighetsprincipen och principen om att olycksfallsförsäkringssystemet är primärt.

Utöver den ovan beskrivna försäkringspremienedsättningen har en lantbruksföretagare på villkor som närmare föreskrivs i lagen fått en 20 procents nedsättning av sin försäkringspremie om han eller hon omfattas av företagshälsovården. Den nedsättningen slopas inte utan kvarstår även i fortsättningen. För närvarande görs nedsättningen utifrån den försäkringspremie som minskats på grundval av försäkringspremienedsättningssystemet. I och med att försäkringspremienedsättningssystemet slopas beviljas den nedsättning som beror på företagshälsovården i fortsättningen på den försäkrades fulla försäkringspremie. Vad beträffar motivation att ansluta sig till företagshälsovården förblir nedsättningen på samma nivå som i den gällande lagen.

På ansökan av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt fastställer social- och hälsovårdsministeriet grunderna för beräkning av lantbruksföretagares och stipendiats försäkringspremier för arbetstids- och fritidsförsäkring.

Frivilliga försäkringar

I de bestämmelser som berör frivilliga försäkringar har bestämmelserna om frivilliga försäkringar i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar beaktats. Strävan har varit att bestämmelserna i mån av möjlighet ska överensstämma med bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.

Frivillig arbetstidsförsäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar samt frivillig olycksfallsförsäkring för fritid är sådana fri-

villiga försäkringar som avses i den föreslagna lagen. Den förstnämnda arbetstidsförsäkringen kan på samma sätt som nu tecknas av en lantbruksföretagare som inte omfattas av en obligatorisk försäkring. En fritidsförsäkring kan tecknas av lantbruksföretagare och stipendiat som omfattas av den obligatoriska försäkringen samt av en lantbruksföretagare som tecknat en frivillig arbetstidsförsäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Stipendiater beviljas fritidsförsäkring för viss tid. I lagen föreskrivs mera i detalj om frivilliga försäkringar och innehållet i dem jämfört med vad nu är fallet. Det skydd de frivilliga försäkringarna ger kan inte utvidgas genom försäkringsvillkoren. I lagen föreskrivs om de begränsningar som det i fortsättningen är möjligt att genom försäkringsvillkoren göra när det gäller innehållet i skyddet och de skadefall som ska ersättas.

I lagen föreskrivs om tvång att bevilja försäkring. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt måste bevilja en ansökt frivillig arbetstids- eller fritidsförsäkring enligt den föreslagna lagen om villkoren för försäkring enligt denna lag uppfylls. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt kan låta bli att bevilja försäkring bara i sådana fall, där lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har ostridiga fordringar som förfallit till betalning hos lantbruksföretagaren eller stipendiaten. Till denna del motsvarar bestämmelserna vad som föreskrivs om frivilliga försäkringar i lagen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.

Tillämpningsområdet för den frivilliga arbetstidsförsäkringen för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar motsvarar gällande lag och tillämpningspraxis. För att en lantbruksföretagare ska ha rätt att teckna försäkring förutsätts vid sidan av de villkor som föreskrivs i den nuvarande lagen att lantbruksföretagarens årsarbetsinkomst är minst hälften av den inkomstgräns som avses i 7 § 4 punkten i lagen om pension för lantbruksföretagare (2014 är inkomstgränsen 3 729,15 euro). Förenämnda inkomstgränsvillkor motsvarar nuvarande tillämpningspraxis om vad som ansetts vara arbete som utförts i förtjänstsyfte.

Bestämmelserna om årsarbetsinkomst en i de frivilliga försäkringarna motsvarar i hu-

vudsak de nuvarande bestämmelserna och försäkringsvillkoren. Vid bedömning av arbetsförmågan beaktas samma principer som då fråga är om en obligatorisk försäkring. I lagen föreskrivs också bland annat om uppsägning och avslutande av frivillig försäkring. Många av de frågor som hänför sig till försäkringarna nämns i detta nu i försäkringsvillkoren.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

De i lagförslaget förekommande begreppen ersättningsbara förhållanden och förmåner som ska beviljas överensstämmer i stor utsträckning med bestämmelserna i den nya lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, men de särdrag som hänför sig till lantbruksföretagares och stipendiaters arbete har dock beaktats. I reformen av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar har man eftersträvat ett så neutralt slutresultat som möjligt när det gäller totalkostnaderna. Vad beträffar ersättningsbara förhållanden då det är fråga om olycksfall som inträffat i lantbruksföretagararbetet och under förhållanden som härrör av detta har man i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare i hög grad följt samma principer som gäller ersättningsbara förhållanden enligt den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring. Samma gäller för ersättningsbara förhållanden för stipendiaters del. Strävan har varit att bevara denna enhetlighet i den föreslagna lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. När det gäller enskilda förmåner stiger ersättningsutgifterna för vissas del medan de minskar för andras del.

Den föreslagna höjningen av minimiårsarbetsinkomsten med ca 10 % ökar de totala ersättningsutgifterna med uppskattningsvis 0,3 %. Detta innebär att ersättningsutgifterna ökar med uppskattningsvis 100 000 euro, då ersättningsutgifterna uppskattas uppgå till 40 miljoner euro. För närvarande bestäms drygt 5 % av dagpenningarna och pensionerna utifrån minimiårsarbetsinkomsten.

I fortsättningen justeras menersättningens grundbelopp med det arbetspensionsindex

som avses i 98 § i lagen om pension för arbetstagare. Enligt Pensionsskyddscentralens långtidsprognos ändras lönekoeficienten i genomsnitt med 3 % per år och arbetspensionsindexet på motsvarande sätt med 2 % per år. Detta kommer i fortsättningen att sänka menersättningens nivå med ca en procent per år. Enligt nuvarande nivå minskar ersättningsutgifterna med något under 10 000 euro per år. Efter tio år kommer menersättningens grundbelopp att vara ca 9 % mindre jämfört med den nuvarande nivån och efter trettio år ca 25 % mindre.

Det föreslås att i lagen tas in en ny förmån som gäller ersättande av kostnader för inkomstbortfall för den tid undersökning och av den orsakad arbetsoförmåga pågår, i sådana situationer där det sedermera visar sig att skadan inte ersätts. Ersättning ska betalas för högst sju dagar. Detta uppskattas öka antalet ersättningsfall med knappt 300 och kostnaderna med ungefär 100 000 euro.

Ersättningsutgifterna bedöms på grund av ovannämnda ändringar öka med sammanlagt något under 200 000 euro år 2016. Därefter blir ökningen av ersättningsutgifterna gradvis svagare som en följd av indexförändringen i menersättningen.

Staten finansierar kostnaderna för försäkringen för arbetstiden i fråga om lantbruksföretagare och stipendiater både via grundskyddsandelen och via tilläggsskyddsandelen. Statens finansieringsandel av kostnaderna för tilläggsskyddet är 29,5 %. Via grundskyddsandelen finansierar staten sjukvårdskostnader, folkpensionskostnader, familjepensionskostnader och kostnader enligt lagen om pension för lantbruksföretagare på det sätt som staten i övrigt finansierar dessa förmåner. Statens andel av ökningen på något under 0,2 miljoner euro i ersättningsutgifterna kan bedömas vara ca 100 000 euro, varav statens andel av tilläggsskyddet är 60 000 euro och den grundskyddsandel som staten finansierar 40 000 euro.

Via tilläggsskyddet finansierar lantbruksföretagare och stipendiater 35 % av ökningen i ersättningsutgifterna för försäkring för arbetstiden, dvs. ett belopp på ca 65 000 euro. Ersättningsutgifterna finansieras dessutom via grundskyddsandelen av arbetsgivarna, löntagarna, företagarna och förmånstagarna.

Med arbetsgivares sjukförsäkringsavgift och löntagares och företagens dagpenningsspremie finansieras ca 25 000 euro av ökningen av ersättningsutgifterna, och med de försäkrades sjukvårdspremie och med den sjukvårdspremie som uppbärs på basis av pensions- och förmånsinkomster finansieras något under 10 000 euro av utgifterna.

Den frivilliga fritidsförsäkringen finansieras genom försäkringspremier som lantbruksföretagare och stipendiater betalar.

Utöver en ökning av ersättningsutgifterna ökar reformen i någon mån förvaltningskostnaderna för verkställandet av systemet (kostnader för förvaltning av ersättningar samt driftskostnader). Kostnader uppkommer redan år 2015 i form av engångskostnader för förvaltningen, exempelvis till följd av ändringar i informationssystemen. För konfiguration, genomförande och testning i samband med de ändringar i informationssystemen som den föreslagna lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ger upphov till kommer det att behövas uppskattningsvis 500 dagsverken, och de bedöms föranleda kostnader till ett belopp av ca 500 000 euro. Lantbruksföretagares olycksfallsförsäkring för framtiden bedöms stå för en andel på 150 000 euro av förvaltningskostnaderna, medan olycksfallsförsäkringen för den egentliga arbetstiden står för en andel på 350 000 euro.

De förvaltningskostnader som Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt förorsakas ersätts genom en tidsbunden norm för förvaltningskostnaderna. Normen för förvaltningskostnaderna revideras från ingången av 2015. Den kostnad som föranleds av ändringar i informationssystemen ersätts till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt inom ramen för normen för förvaltningskostnaderna. Därför fördelas kostnaderna på fyra år. Förvaltningskostnaderna för olycksfallsförsäkringar för framtiden finansieras av lantbruksföretagarna och stipendiaterna. Olycksfallsförsäkringarna för den egentliga arbetstiden finansieras av staten, lantbruksföretagarna, stipendiaterna, arbetsgivarna, löntagarna, företagen samt av sådana försäkrade som får pensions- och förmånsinkomster. Den årliga höjning av normen för förvaltningskostnaderna som ändringen i informationssystemen medför är

något under 70 000 i fråga om lantbruksföretagare och stipendiater och ca 40 000 euro för statens del. I fråga om de övriga aktörerna är förändringarna i finansieringen mindre.

Den svaga ökningen i ersättningsutgifterna och förvaltningskostnaderna medför inget omedelbart höjningstryck på de försäkrades försäkringspremie, eftersom man inom fonderingen av såväl arbetstidsförsäkringarna som fritidsförsäkringarna genom utjämningsansvaret har skapat beredskap för fluktuationer som gäller försäkringsrörelsen.

I lagförslaget motsvarar bestämmelserna om finansieringen av olycksfallsförsäkringssystemet för lantbruksföretagare och stipendiater i sak de gällande bestämmelserna. Totalkostnaderna för olycksfallsförsäkringen var 2013 cirka 46 miljoner euro. Den nya modell för kapitalisering av fortlöpande ersättningar som togs i bruk 2013 ökade totalkostnaderna för 2013 med en post av engångsnatur på cirka fem miljoner euro. Med beaktande av att antalet försäkrade minskar, den minskande skadefrekvensen och de ökningarna av enhetskostnaderna som beror på att nivån på ersättningarna för inkomstbortfall och kostnadsersättningarna höjs, kan totalkostnaderna för 2016 uppskattas till cirka 44 miljoner euro.

4.2 Konsekvenser för lantbruksföretagare och stipendiater

I och med att lagens struktur och innehåll revideras konkretiseras innehållet i försäkringsskyddet lättare än vad nu är fallet. Bestämmelserna om olycksfall i arbetet, yrkessjukdomar och rehabilitering har för lantbruksföretagarnas och stipendiaternas del nu i sin helhet tagits med i den föreslagna lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Hänvisningsbestämmelserna till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar är noggrant avgränsade och ingår i enskilda bestämmelser utifrån ärendets natur. Individens rättigheter och skyldigheter framgår tydligare än nu av

den föreslagna lagen vilket kan uppskattas öka individens rättsskydd.

I lagen anges på det sätt som grundlagen förutsätter de ersättningsförmåner som en lantbruksföretagare eller stipendiat är berättigad till om han eller hon drabbas av ett olycksfall i arbetet eller en yrkessjukdom. Likaså anges villkoren för de enskilda ersättningsförmånerna. I lagen ingår även bestämmelser om vissa skyldigheter för den skadade som är nödvändiga för att ett ersättningsärende ska kunna avgöras. Lantbruksföretagaren eller stipendiaten ska exempelvis lämna in en anmälan om skadefallet inom trettio dagar från det skadan inträffade. Strävan är att de frister som anges i lagen ska påskynda handläggningen av ersättningsärenden och meddelandet av beslut. En del av skyldigheterna gäller anmälan om sådana väsentliga förändringar i omständigheterna som hänför sig till rätten till ersättning. Strävan är att genom en uttrycklig bestämmelse förbättra de medicinska motiveringarna i lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts beslut. Av lagen framgår i fortsättningen också noggrannare än vad nu är fallet hur försummelser av skyldigheterna inverkar på ersättningshandläggningen och betalningen av ersättningar.

I lagen föreskrivs noggrannare än förut om hur den årsarbetsinkomst som ska tas som grund för ersättningarna för inkomstbortfall ska bestämmas, vilket ökar lantbruksföretagarnas och stipendiaternas rättsskydd. När det gäller ett arbete i anställningsförhållande som utförs parallellt med lantbruksföretagararbetet eller stipendiatarbetet baserar sig årsarbetsinkomst en i fortsättningen mera än vad nu är fallet på en kalkyl, varvid den andelen i en årsarbetsinkomst som ska uppskattas blir mindre. Höjningen av minimiårsarbetsinkomst en förbättrar utkomsten för sådana lantbruksföretagare och stipendiaterna med låga inkomster för vilkas del minimiårsarbetsinkomst en tas som grund för en ersättning för inkomstbortfall. Dessutom föreskrivs om en ny form av ersättning för inkomstbortfall som betalas för den tid en undersökning och av den orsakad arbetsoförmåga pågår i sådana fall där det visar sig att skadan inte ersätts.

Det föreslås att grunderna för bestämmande av försäkringspremierna ändras så att det nu-

varande försäkringspremiensättningsssystemet för lantbruksföretagare som är kopplat till ersättningen av arbetsskador slopas. Där- emot kvarstår den nedsättning av försäkringspremien för en arbetstidsförsäkring som beviljas på grundval av anslutning till företagshälsovården och genomförande av regelbundna arbetsplatsbesök. De försäkrades premieandel av totalkostnaderna för systemet fördelas härvid jämnare mellan alla försäkrade än vad nu är fallet.

4.3 Könsrelaterade konsekvenser

Ersättningsförmånerna i olycksfallsförsäkringen bestäms på lika grunder för alla oavsett könstillhörighet. Statistiskt sett betalas mer ersättningsförmåner till män än till kvinnor, eftersom männen i snitt drabbas av fler olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar än kvinnorna.

Menersättningen bestäms likaså på samma grunder för både män och kvinnor. Eftersom beloppet av den engångsersättning som betalas till kvinnor har blivit större än ersättningen till män på grund av betalningssättet och menersättningens karaktär av en livslång förmån, övergår man i fortsättningen till att vid en kapitalisering av menersättningens engångsersättning använda samma koefficient för både män och kvinnor. Genom en gemensam kapitalkoefficient, där männens kapitalkoefficient väger 72 procent och kvinnornas 28 procent, uppnås en kapitalkoefficient som i snitt är kostnadsneutral. Jämfört med den nuvarande lagen ökar då engångsersättningen av en menersättning till män i invaliditetsklasserna 1—5 med i medeltal ca tre procent medan ersättningen för kvinnornas del på motsvarande sätt minskar med i medeltal ca sju procent. Männens och kvinnornas inbördes förändringsprocent är dock i väsentlig grad beroende av den berörda persons ålder. En diskonteringsränta på 3,5 procent och den dödlighetsreferensmodell för den lagstadgade skadeförsäkringen som of- fentliggjordes i slutet av 2011 har tillämpats vid beräkningen.

4.4 Konsekvenser för verkställigheten av olycksfallsförsäkringssystemet och för myndigheterna

På grund av ändringarna i ersättningsbestämmelserna och bestämmelserna om förfarande leder den föreslagna lagen till att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt måste ändra sina rutiner och datasystem. Verkställigheten förutsätter också en omfattande utbildningsverksamhet så att alla experter och handläggare av ersättningar och försäkringar ska bli förtrogna med de nya bestämmelserna. Eftersom den nuvarande lagen fortfarande ska tillämpas på skadefall som inträffat innan den nya lagen har trätt i kraft, måste lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ännu en lång tid framåt upprätthålla de nuvarande ersättningssystemen liksom även den kunskap som krävs för handläggning av gamla ersättningsfall.

De allt tydligare bestämmelserna i den nya lagen kommer å andra sidan på lång sikt att minska den administrativa bördan vid verkställigheten. Detta har eftersträfvats bland annat genom definitioner på olika begrepp och tydliga tidsfrister.

4.5 Samhälleliga konsekvenser

Bestämmelser som sammanförts i enda lag samt tydligare och exaktare bestämmelser förbättrar lantbruksföretagarnas och stipendiaternas möjligheter att få information om och förstå sina rättigheter och skyldigheter inom olycksfallsförsäkringssystemet.

5 Beredningen av propositionen

Regeringens proposition har utifrån det material som använts vid beredningen av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet tillsammans med Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf och Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf.

På grund av den strama tidtabellen för beredningen av propositionen har inget egentligt remissförfarande tillgripits, men de viktigaste aktörerna inom systemet har varit före-

trädda i beredningen av lagen, varvid deras åsikter kunnat beaktas i beredningen av propositionen. Ett särskilt utlåtande har begärts av konsultativa kommissionen för stipendiaterna.

I sitt utlåtande ansåg kommissionen att motiveringen till lagförslaget 28 §, som gäller arbete som en stipendiat utför i sin bostad eller på någon fritt vald plats, ytterligare behöver preciseras så att det tydligare framgår i vilka situationer skyddet gäller och inte gäller. Kommissionen ansåg också att det i motiveringen mer utförligt kunde beskrivas på vilka slags platser stipendiaterns arbete ofta utförs. När det gäller propositionens ekonomiska konsekvenser och kostnaderna för skötseln av verkställigheten ansåg kommissionen att det tydligare bör anges huruvida de ändringar som är nödvändiga för verkställigheten, som exempelvis ändringar i informationssystemen, har konsekvenser för statsfinanserna på grund av ökningen av skötselkostnaderna. Propositionen har preciserats till ovan nämnda delar.

Justitieministeriets granskningsbyrå har inte hunnit granska lagförslaget.

6 Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen baserar sig i stor utsträckning på regeringens proposition med förslag till lag om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och till vissa lagar som har samband med den.

Regeringens proposition med förslag till lag om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och till vissa lagar som har samband med den ska överlämnas till Riksdagen den 27 november 2014. Den föreslagna lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar innehåller talrika hänvisningsbestämmelser till lagen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Regeringens proposition med förslag till lag om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och till vissa lagar som har samband med den omfattar utöver en ny lag om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar även ett antal ändringslagar. I flera av dessa ändringslagar föreslås ändringar också i denna proposition,

och i många fall gäller ändringarna samma bestämmelser. I regeringens proposition med förslag till lag om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och till vissa lagar som har samband med den föreslås även en ny lag om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete.

Regeringens proposition med förslag till ändring av bestämmelserna om pensionsförsäkring för stipendiater (RP 226/2014 rd) har överlämnats till Riksdagen den 6 november 2014. Propositionen inverkar på 5 § i den fö-

reslagna lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar där det finns en hänvisningsbestämmelse till 10 b § 2 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Det lagförslag om ordnande av social- och hälsovårdstjänster som kommer att överlämnas till riksdagen under höstsessionen 2014 kan påverka flera kapitel i denna proposition till den del benämningen kommun och samkommun används som benämning på den aktör som ansvarar för att sjukvård ordnas.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

Avdelning I Allmänna bestämmelser

1 kap. Lagens centrala innehåll och tillämpningsområde

1 §. Syfte. I paragrafen konstateras att det viktigaste syftet med lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar är att föreskriva om lantbruksföretagares och stipendiaters rätt att få ersättning vid olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

2 §. Lantbruksföretagare och lantbruksföretagararbete. I paragrafen definieras vem som är sådana lantbruksföretagare som avses i lagen. I den gällande lagen föreskrivs det om saken i 3 § 1 mom. I den föreslagna paragrafen hänvisas på nuvarande sätt till 3 och 4 § i lagen om pension för lantbruksföretagare, där personkretsen för lagen om pension för lantbruksföretagare definieras. Liksom för närvarande är avsikten att lagen om pension för lantbruksföretagare och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar ska ha samma personkrets. Lantbruksföretagare är enligt 3 § i lagen om pension för lantbruksföretagare gårdsbrukare som för egen eller gemensam räkning bedriver gårdsbruk på en brukningsenhet med minst fem hektar jordbruksmark, fiskare, som utan att stå i anställningsförhållande bedriver yrkesmässigt fiske samt renägare, som för egen, familjemedlems eller renbeteslags räkning arbetar med renskötsel. Som lantbruksföretagare betraktas också den som utför gårdsbruksarbete, fiske eller renskötsel såsom lantbruksföretagares familjemedlem enligt 4 § eller såsom sambo enligt 3 § 5 punkten i lagen om pension för lantbruksföretagare. Som lantbruksföretagare betraktas likaså den som bedriver gårdsbruk, fiske eller

renskötsel i ett aktiebolag eller en annan sammanslutning så som föreskrivs i 3 § 6 punkten i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Som lantbruksföretagararbete betraktas arbete som avses i 3 § i lagen om pension för lantbruksföretagare. Lantbruksföretagararbete är således bedrivande av gårdsbruk, yrkesmässigt fiske samt renskötsel. Lantbruksföretagararbete är det arbete som kan beaktas när den årliga arbetsinkomsten för försäkringen enligt lagen om pension för lantbruksföretagare fastställs. Lantbruksföretagararbete är också sådan verksamhet som bedrivs vid sidan av gårdsbruk, fiske eller renskötsel och som inte ska betraktas som ett särskilt företag. I fråga om verksamhet som bedrivs parallellt med gårdsbruket betyder detta i praktiken att om inkomsterna från verksamheten beskattas med stöd av inkomstskattelagen för gårdsbruk, betraktas verksamheten inte som verksamhet som bedrivs i ett särskilt företag. Bestämmelsen motsvarar 3 § 2 mom. i den gällande lagen.

I 3 mom. konstateras att med avvikelse från 3 § är i denna lag avsedda lantbruksföretagare även lantbruksföretagare som bedriver verksamhet på en brukningsenhet som omfattar mindre än fem hektar. Dessa lantbruksföretagare kan liksom för närvarande försäkras med en frivillig försäkring för arbetstid som det föreskrivs om i 116 §. Även sådant arbete som en i detta moment avsedd företagare utför på nämnda brukningsenhet ska betraktas som lantbruksföretagararbete som avses i 1 mom.

Innehållet i paragrafen motsvarar i ska den nuvarande personkretsen och det nuvarande begreppet lantbruksföretagararbete i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

3 §. Stipendiat och stipendiatarbete. I paragrafen definieras att med stipendiat avses en försäkringsskyldig stipendiat enligt 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare.

I 2 mom. konstateras att som stipendiatarbete betraktas sådan vetenskaplig forskning

eller konstnärlig verksamhet enligt 8 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare som stipendiaten bedriver.

Paragrafen motsvarar det nuvarande 4 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

4 §. Övriga definitioner och hänvisningsbestämmelser. I 1 mom. definieras vad som avses med vissa begrepp i lagen. Ett centralt begrepp är skada, som avser följden av ett skadefall enligt 11 § och som berättigar till ersättning med stöd av lagen. Som skador ersätts med stöd av lagen skador, sjukdomar, dödsfall till följd av dem samt i vissa undantagsfall sakskadador. I lagen avses med obligatorisk försäkring en försäkring enligt denna lag för en lantbruksföretagare eller stipendiat som fastställts eller förlängts enligt 5 § 1 och 2 mom. Dess begreppsmässiga antagonist är frivillig försäkring för arbetstiden, som definieras i 116 §. Bestämmelser om frivillig försäkring för arbetstiden finns i 124 §. Med skadad avses en arbetstagare som har råkat ut för ett skadefall som avses i 11 §.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till den kallas i lagen med en gemensam term EU:s förordningar om social trygghet, eftersom lagen inte innehåller några hänvisningar till enskilda artiklar i dessa förordningar. Tredjestat betyder i enlighet med redan tämligen etablerat språkbruk en stat som varken EU:s nämnda förordningar om social trygghet eller överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland tillämpas på.

Ålderspension och sjukpension avser på samma sätt som i den gällande lagen vissa pensioner enligt arbetspensions- och folkpensionslagstiftningen samt motsvarande utländska pensioner. Med full sjukpension jämställ dessutom avträdelsestöd som avses i 24 § 2 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare och som ska beaktas som pension som avses i 92 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Enligt nämnda bestämmelse beaktas som pension grundbeloppet av avträdelsestöd enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) samt grundbeloppet av

avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994).

Enligt 2 mom. tillämpas på i lag föreskriven tills vidare beviljad olycksfalls pension och ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen samt motsvarande utländska pensioner det som denna lag föreskriver om full sjukpension. I fråga om olycksfalls pension och ersättning enligt trafikförsäkringslagen avses med full pension eller ersättning för inkomstbortfall pension eller ersättning för inkomstbortfall som betalas på grund arbetsförmåga som är nedsatt med 100 %.

Enligt 3 mom. ska det som lagen föreskriver om en medlemsstat i Europeiska unionen också tillämpas på en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och på Schweiz.

Den föreslagna lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar innehåller många hänvisningar till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I 4 mom. konstateras att det som lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskriver om arbetstagare eller skadade tillämpas på lantbruksföretagare och stipendiat till de delar som det hänvisas till i den lag som nämns ovan i denna lag.

I 5 mom. konstateras åter att det som lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskriver om försäkringsanstalter tillämpas även på lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt till de delar som det hänvisas till i den lag som nämns ovan i denna lag. Bestämmelsen är nödvändig, eftersom i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar är lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt inte en sådan försäkringsanstalt som avses i den lagen.

I 6 mom. konstateras att det som lagen om pension för lantbruksföretagare föreskriver om arbetspensionsförsäkringsavgift tillämpas till de delar som det hänvisas till i den lag som nämns ovan i denna lag på försäkringsavgift enligt denna lag, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

5 §. Försäkringsskyldighet. Avsikten är att tillämpningsområdet för det pensionsskydd som baserar sig på den obligatoriska försäkringen enligt 10 § i lagen om pension för

lantbruksföretagare och det obligatoriska skydd för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som föreskrivs i denna lag ska sammanfalla liksom för närvarande. I 1 mom. konstateras att för lantbruksföretagare för vilka fastställs en försäkring enligt 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare ska för samma tid och för samma lantbruksföretagararbete fastställas även en försäkring enligt denna lag. Försäkringsskyldigheten enligt denna lag är en följd av att lantbruksföretagaren uppfyller villkoren för att fastställa en obligatorisk försäkring enligt 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare. När försäkringsvillkoren enligt 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare är uppfyllda ska alltid även en försäkring enligt denna lag fastställas för lantbruksföretagaren.

I 2 mom. konstateras på motsvarande sätt att för stipendiater för vilka fastställs en försäkring enligt 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare ska för samma tid och för samma stipendiatarbete fastställas även en försäkring enligt denna lag. Om stipendiats försäkring är avbruten för att det stipendiefinansierade arbetet är avbrutet i enlighet med 10 b § 2 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare, fortsätter försäkringen enligt denna lag efter avbrottet när försäkringen enligt 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare fortsätter efter avbrottet på det sätt som avses i 10 b § 2 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare. I 3 mom. konstateras att om en lantbruksföretagares eller stipendiats arbetspensionsförsäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare upphör eller dess giltighet avbryts så upphör eller avbryts även en försäkring enligt denna lag. Innehållet i paragrafen motsvarar i sak den tillämpningspraxis som iakttagits för närvarande.

6 §. Frivilligt skydd för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom. I bestämmelsen konstateras att skydd för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom enligt denna lag kan gälla även sådana lantbruksföretagare som inte är skyldiga att teckna en obligatorisk försäkring enligt 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare. Närmare bestämmelser om försäkringsvillkoren ingår i avdelning VI.

7 §. Olycksfallsskydd för fritiden. I paragrafen konstateras att till en försäkring som av-

ses i 5 § och 7 § i denna lag och som gäller skydd för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom kan fogas en frivillig försäkring för fritiden. Närmare bestämmelser om saken ingår i avdelning VI.

8 §. Företräde för ersättningar och deras förhållande till övriga förmåner. I paragrafen föreskrivs att lantbruksföretagares försäkring mot olycksfall i arbetet och yrkessjukdom har företräde i förhållande till andra lagstadgade förmånssystem på samma sätt som enligt 6 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Denna princip överensstämmer med den gällande lagen, men den har inte tidigare uttryckts i en bestämmelse utan principen har framgått indirekt av bestämmelser i olika förmånslagar. Företräde betyder att en ersättning enligt en annan lag inte minskar ersättningen enligt denna lag. Hur ersättningen enligt den andra lagen utträder i förhållande till ersättningen enligt denna lag regleras i andra förmånslagar. Man kan avvika från detta endast genom bestämmelser i denna lag. En sådan bestämmelse ingår i förslaget till 72 §, som innehåller en hänvisning till 104 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, enligt vars 7 mom. barnpension minskas med beloppet av barnpension enligt folkpensionslagen.

I 2 mom. konstateras att förmåner som är baserade på försäkringar enligt denna lag beaktas när ersättning som föreskrivs i någon annan lag bestäms på samma sätt som förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, om inte något annat föreskrivs i denna lag eller i någon annan lag. I princip ska det i respektive förmånslag vara uttryckligen föreskrivet hur förmånen i fråga påverkas av andra lagstadgade förmåner. Paragrafen motsvarar det nuvarande 9 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare och är avsett för sådana situationer där de förmåner som grundar sig på lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar inte nämns särskilt i förmånslagarna.

9 §. Territoriellt tillämpning. I paragrafen föreslås en bestämmelse om lagens territoriella tillämpning som gäller alla försäkringar enligt denna lag. Denna lag ska tillämpas på en sådan lantbruksföretagare och stipendiat

på vilken tillämpas finsk lagstiftning med stöd av bestämmelserna om territoriell tillämpning i lagen om pension för lantbruksföretagare. Avsikten är att den territoriella tillämpningen av lantbruksföretagares och stipendiaters pensionskydd och skydd mot olycksfall i arbetet ska sammanfalla i enlighet med 5 § även i situationer där det är fråga om arbete utomlands eller att en lantbruksföretagare eller stipendiat kommer till Finland för att arbeta.

Enligt lagen om pension för lantbruksföretagare ska lantbruksföretagare som är bosatta och verksamma i Finland samt stipendiat som är bosatta och arbetar i Finland försäkras enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Bosättning i Finland förutsätts inte, om lantbruksföretagaren eller stipendiaten är bosatt i ett EU- eller EES-land eller Schweiz. När lagen om pension för lantbruksföretagare tillämpas bedöms bosättning i Finland under iakttagande av principerna i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet. Om en lantbruksföretagare eller stipendiat enligt lagen om pension för lantbruksföretagare är bosatt och arbetar i Finland, omfattas han eller hon också av olycksfallsskyddet enligt bestämmelsen om territoriell tillämpning i denna lag.

Lagen om pension för lantbruksföretagare tillämpas även på arbete som lantbruksföretagare och stipendiat utför utomlands. När det är fråga om ett EU- eller EES-land eller Schweiz, avgör bestämmelserna i EU:s förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen vilket lands lagstiftning om social trygghet som ska tillämpas. Vilka lagvalsbestämmelser som gäller för lantbruksföretagare och stipendiat avgörs med stöd av bestämmelserna om företagare i nämnda förordning. Om den finska lagstiftningen om social trygghet ska tillämpas på en lantbruksföretagare eller stipendiat enligt nämnda förordning, ska lantbruksföretagaren försäkras enligt lagen om pension för lantbruksföretagare i Finland och därmed omfattas han eller hon också av skyddet för olycksfall i arbetet. I praktiken arbetar särskilt stipendiat utomlands och när de beger sig till ett EU-land eller ett land med vilket Finland har en överenskommelse om social trygghet ansöker de hos Pensionskyddscen-

tralen om ett intyg över utsänd företagare, med stöd av vilket de kan fortsätta att omfattas av den finländska sociala tryggheten. I situationer där en lantbruksföretagare eller stipendiat har fått ett sådant intyg försäkras hans eller hennes arbete enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Enligt den föreslagna bestämmelsen är då även skyddet för olycksfall i arbetet i kraft.

Om en lantbruksföretagare beger sig till ett sådant land för att arbeta med vilket Finland inte har någon överenskommelse om social trygghet, och det inte är fråga om ett EU- eller EES-land eller Schweiz, fortsätter företagaren att omfattas av den finländska sociala tryggheten enligt 8 § i lagen om pension för lantbruksföretagare i ett år under förutsättning att företagaren är bosatt i Finland.

Enligt 8 a § 2 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare jämställs med vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet som bedrivs i Finland forskning eller konstnärlig verksamhet som bedrivs utomlands, om stipendiet från Finland har beviljats för forskning eller konstnärlig verksamhet som bedrivs någon annanstans än i Finland. I praktiken gäller ovanstående bestämmelse arbete i ett land med vilket Finland inte har någon överenskommelse om social trygghet och på vilket inte tillämpas EU:s grundförordning om social trygghet. Ovan avsett arbete som en stipendiat direkt inleder utomlands försäkras i Finland enligt lagen om pension för lantbruksföretagare och enligt den föreslagna bestämmelsen om territoriell tillämpning är även skyddet för olycksfall i arbetet i kraft. Om en stipendiat redan är försäkrad för arbete i Finland enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, men under försäkringens giltighetstid beger sig till ett land som saknar överenskommelse med Finland för att arbeta, fortsätter försäkringen enligt lagen om pension för lantbruksföretagare att gälla, om den finska lagstiftningen om social trygghet fortfarande tillämpas på stipendiaten med stöd av lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet. Den territoriella tillämpningen av olycksfallsförsäkringen följer även i ovanstående situationer det avgörande som träffats i fråga om pensionsförsäkringen.

Den föreslagna paragrafen om lagens territoriella tillämpning motsvarar den praxis som tillämpats för närvarande.

10 §. Verkställighet. I paragrafen föreskrivs om systemet för verkställighet av denna lag. Det förblir oförändrat och verkställigheten ska skötas av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts uppgifter sköts av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt. Innehållet i paragrafen motsvarar i sak 2 § i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Avdelning II Skadefall som ska ersättas

2 kap. Allmänna bestämmelser

11 §. Skadefall som ska ersättas. Enligt 1 mom. är olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar skadefall som ska ersättas med stöd av denna lag, vilket motsvarar den gällande lagen. I 12—35 § föreskrivs närmare om de villkor som ska vara uppfyllda för att ersättning ska betalas för skadefall.

Begreppet skadefall ska särskiljas från begreppet skada. En skada är följden av ett skadefall, det vill säga en sådan skada eller sjukdom som avses i denna lag. I begreppet skada ingår också dödsfall som orsakats av ett skadefall. I denna förteckning ingår således inte skador som ska ersättas. Det föreslås att som följd av olycksfall i arbetet, det vill säga skador, ska med stöd av en uttrycklig bestämmelse ersättas väsentligt förvärring av andra skador eller sjukdomar än de som ska ersättas enligt denna lag (16 §). Dessutom föreslås en hänvisning till 18 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, där det räknas upp vissa skador och sjukdomar som ska anses vara orsakade av ett olycksfall men som inte i sig uppfyller definitionen på olycksfall (15 §). Dessutom ska det på samma sätt som för närvarande föreskrivas särskilt (33 §) om villkoren för att plötslig ömhet i muskler eller senor som har uppkommit utan olycksfall (ömhet orsakad

av arbetsrörelse) ska ersättas. I begreppet olycksfall som ska ersättas som olycksfall i arbetet ingår också ersättning för skada som orsakats avsiktligt (34 §) samt ersättning för psykisk chock (35 §), skador som det föreskrivs särskilt om. Som yrkessjukdom ska åter på vissa villkor ersättas även väsentlig förvärring av andra skador eller sjukdomar än sådana som ska ersättas enligt denna lag (32 §).

I 2 mom. definieras begreppet skadedag, varmed avses den dag när ett olycksfall i arbetet inträffar och debutdagen för en yrkessjukdom. Närmare bestämmelser om debutdagen för en yrkessjukdom ingår i 31 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, som det hänvisas till i 29 § 3 mom. 2 punkten i denna lag. Sakinnehållet i den föreslagna paragrafen motsvarar i sin helhet 15 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

12 §. Ersättningskyldighet och försäkring. I paragrafen föreskrivs om de allmänna villkoren för att skadefall ska ersättas i anslutning till försäkring för lantbruksföretagare och stipendiater enligt lagen om pension för lantbruksföretagare på samma sätt som i 7 § i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Liksom för närvarande är avsikten att lantbruksföretagare och stipendiater ska omfattas av skyddet för olycksfall i arbetet under den tid till vilken den obligatoriska försäkringsskyldigheten enligt 10 § och 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare hänför sig och för vilken tid försäkring kan fastställas enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Försäkring enligt 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare ska sökas inom sex månader efter det att lantbruksföretagarverksamheten inlett. En stipendiat ska ansöka om försäkring enligt 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare inom tre månader efter det att det stipendiefinansierade arbetet inleddes. I 1 mom. 1 punkten konstateras att för att ett skadefall ska ersättas förutsätts att skadefallet har drabbat lantbruksföretagaren eller stipendiaten under en tid för vilken han eller hon är skyldig att teckna en obligatorisk försäkring enligt 10 § eller 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare. I 1 mom. 2 punkten konstateras att för att ett skadefall ska ersättas

förutsatts att skadefallet har drabbat en person som avses i 3 § 5 punkten i lagen om pension för lantbruksföretagare under en tid för vilken han eller hon är skyldig att teckna försäkring och för vilken han eller hon har en gällande försäkring enligt 10 § i den nämnda lagen eller har lämnat in en ansökan för att få den. I bestämmelsen är det fråga om en sambo som lever tillsammans med en lantbruksföretagare under äktenskapsliknande förhållanden och som enligt 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare försäkras på grund av sitt arbete först från och med den dag som följer på ansökan.

I 1 mom. 3 punkten föreskrivs om en situation där lantbruksföretagararbete eller stipendiatarbete inte har hunnit fortgå minst fyra månader utan avbrott efter det att företagaren eller stipendiaten fyllt 18 år.

I 1 mom. 4 punkten är det fråga om en situation där lantbruksföretagarens eller stipendiatens arbetspensionsförsäkring avslutas retroaktivt på grund av invalidpension. Om en lantbruksföretagare på grund av arbetsoförmåga inte längre har försäkringsskyldighet, ska olycksfallsskyddet vara i kraft om skadefallet har inträffat innan det gått 30 dagar från det att han eller hon fick del av pensionsanstaltens eller besvärsinstansens beslut. Lantbruksföretagaren eller stipendiaten anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet har postades under den adress som han eller hon har uppgett.

I 2 mom. föreskrivs om villkoren för att ett skadefall ska ersättas i en situation där det är fråga om en yrkessjukdom som debuterar vid en tidpunkt då lantbruksföretagaren eller stipendietagaren inte längre är kvar i det arbete som kan ha orsakat yrkessjukdomen. Om ersättningsskyldigheten med stöd av 32 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar bestäms utifrån lantbruksföretagararbetet eller stipendiatarbetet, förutsätter ersättningen av skadefallet att lantbruksföretagaren eller stipendiaten har uppfyllt de villkor som avses i 1 mom. i ett arbete som bestämmer ersättningsskyldigheten. I praktiken betyder detta att personen för nämnda tid ska ha försäkringsskyldighet i enlighet med LFöPL 10 eller 10 a § och att försäkringen för nämnda tid har fastställts eller fortfarande kan fastställas i enlighet med 10

och 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare.

13 §. Bedömning av medicinskt orsakssamband. I paragrafen föreskrivs om bedömning av medicinskt orsakssamband på motsvarande sätt som i 16 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Medicinskt orsakssamband är alltså ett nödvändigt villkor för ersättning i fråga om såväl en skada eller sjukdom som ersätts till följd av ett olycksfall i arbetet som en yrkessjukdom som beror på exponering i arbetet. För att precisera och förenhetliga bedömningen av orsakssambandet föreslås en bestämmelse om att ett orsakssamband som berättigar till ersättning ska kräva ett sannolikt medicinskt orsakssamband, om inte något annat föreskrivs i lagen. Specialbestämmelser om bedömning av medicinskt orsakssamband ingår bland annat i ersättningsgrunderna för vissa sjukdomar som nedan föreslås att ska ersättas som yrkessjukdomar.

Med sannolikt medicinskt orsakssamband avses att det med hänsyn till alla faktorer som inverkar på bedömningen kan anses mer sannolikt att skadan eller sjukdomen orsakats till följd av skadefallet än att orsaken skulle ha varit någon annan. De omständigheter som talar för orsakssambandet ska alltså väga tyngre än de som talar emot orsakssambandet. Enbart ett möjligt medicinskt förhållande mellan en yttre faktor och skadan är således inte en tillräcklig grund för ersättning, även om andra förklarande faktorer inte skulle ha utretts eller kunna påvisas. Detta krav på ett sannolikt medicinskt orsakssamband motsvarar den nuvarande tolkningen.

I paragrafen nämns omständigheter som särskilt ska beaktas när det medicinska orsakssambandet bedöms: medicinska fynd och observationer, sättet på vilket skadan uppkom samt tidigare skador och sjukdomar. På grund av sakens natur är det inte fråga om någon uttömmande förteckning utan alla omständigheter som inverkar på bedömningen av orsakssambandet ska naturligtvis beaktas.

Bedömning av det medicinska orsakssambandet förutsätter att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har tillgång till en tillförlitlig utredning om skadan och på vilket sätt och när den uppkom. I bedömningen av orsakssambandet ingår också att

utesluta andra möjliga orsaksfaktorer. I detta avseende är det viktigt att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt får kännedom om alla medicinska fynd som kan inverka på bedömningen av saken.

När man bedömer det medicinska orsakssambandet ska uppmärksamhet fästas vid händelsebeskrivningen i samband med att vård söks och vid att den är enhetlig i olika dokument. Händelsebeskrivningen omfattar uppgifter om traumamekanismen och traumaenergins art och omfattning, tidpunkten då skadefallet inträffade, symtomens art och tidsmässiga samband med skadefallet. Bedömningen av orsakssambandet påverkas också av uppgifter om när och hur vård söktes, uppgifter som den skadade lämnat i anmälan enligt 75 §, uppgifter om yttre tecken på skadan eller avsaknad av sådana samt om undersökningsfynden passar ihop med den beskrivna traumamekanismen, symptomen och den konstaterade skadan. När orsakssambandet bedöms ska man också fästa uppmärksamhet vid fynd som påverkar definitionen av skadan eller sjukdomen i medicinska handlingar, till exempel anteckningar som talar för och emot att skadan eller sjukdomen skulle bero på olycksfallet.

Sannolikheten för ett orsakssamband minskar till exempel av motstridiga händelsebeskrivningar samt ett betydande tidsmässigt dröjsmål mellan det att man sökt vård och det anmälda skadefallet med hänsyn till skadans eller sjukdomens art. Betydande tidsmässigt dröjsmål gör det svårare att utesluta möjligheten att skadan inträffat under andra omständigheter än sådana som ersätts. Dröjsmål med att uppsöka vård kan också ge antydningar om traumaenergins och traumamekanismens art samt om hur allvarlig skadan eller sjukdomen är. Sannolikt medicinskt orsakssamband förutsätter också att det enligt en medicinsk bedömning är möjligt att skadan eller sjukdomen orsakats av den beskrivna traumamekanismen.

Om den konstaterade skadan eller sjukdomen enligt medicinsk erfarenhet och undersökningsrön sannolikt inte kan vara orsakad av det beskrivna skadefallet eller svårighetsgraden inte står i proportion till den beskrivna traumaenergin eller traumamekanismen, uppfylls inte kravet på ett sannolikt orsakssamband.

Att en annan potentiell orsaksfaktor konstateras, till exempel vävnadsdegeneration, kan inte ensamt undanröja orsakssambandet med skadefallet, utan den ska beaktas som en faktor som påverkar bedömningen, om fyndet på grund av sin art och svårighetsgrad medicinskt sett kan vara av betydelse.

Att bedöma det medicinska orsakssambandet är en uppgift för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts expertläkare och denna ska anteckna sin motiverade bedömning i handlingarna. Om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt nekar ersättning har den accentuerad skyldighet att motivera avslaget i fråga om de medicinska omständigheter som lett till beslutet. Bestämmelser om dessa skyldigheter ingår i 83 § 2 punkten och 84 § 1 punkten.

Det är lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt, som verkställer systemet, som konstaterar att det orsakssamband som är ett villkor för ersättning föreligger. Om det i samband med vården eller vid behov i tilläggsundersökningar som är motiverade för att utreda om skadan eller sjukdomen är arbetsrelaterad inte kommer fram några fynd som skulle visa att det är fråga om en skada eller sjukdom som orsakats av ett skadefall som omfattas av denna lag, ska lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt förvägra ersättning. Med beaktande av olycksfallsförsäkringssystemets karaktär av social trygghet behöver den verkställande försäkringsanstaltens i och för sig inte visa vad annat än det beskrivna skadefallet som kunde ha orsakat skadan eller sjukdomen. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är dock med stöd av 82 § skyldig att se till att skadeärendet utreds tillräckligt. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska således bland annat se till att journalhandlingar som gäller undersökningar och behandling av skadan eller sjukdomen fås från den behandlande läkaren och vårdinrättningar. Lantbruksföretagarnas försäkringsanstalt kan också vid behov hänvisa den skadade till läkarundersökning eller begära att den skadade lämnar in ett nytt medicinskt ställningstagande angående skadan eller sjukdomen om den anser att utredningarna är bristfälliga.

3 kap. **Bestämmelser om olycksfall i arbetet**

14 §. Olycksfall. I paragrafen föreslås en definition av olycksfall på motsvarande sätt som i 17 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Med olycksfall avses en plötslig, oförutsedd händelse som orsakas av en yttre faktor och leder till en skada eller en sjukdom hos en lantbruksföretagare eller stipendiat. Med händelse avses exempelvis ett slag från ett arbetsredskap, att man snubblar på en ojämn yta, att man hamnar under en arbetsmaskin, att handen träffar en nål eller ett maskinbett, att man halkar på en hal väg eller att man faller ner från till exempel byggnadsställningar.

Yttre faktor definieras inte närmare i paragrafen för att möjliggöra en flexibel tolkning. Med yttre faktor avses en av den skadade oberoende faktor som orsakar ett skadefall, till exempel en hal gata, en grop i vägen, ett fallande föremål, ett vasst föremål som träffar handen. Yttre faktor kan vara bland annat mekanisk energi, till exempel ett slag från en arbetsmaskin, varvid man ofta talar om olycksfallsmoment. Yttre faktor kan vara att ett ämne som innehåller syra, virus eller bakterier stänker på huden eller slemhinnor till följd av att man vacklar, vilket leder till en frätskada på huden eller en smittsam sjukdom. Kravet på att det ska vara fråga om en yttre händelse betyder å andra sidan att det inte kan vara fråga om en så kallade endogen sjukdom.

En händelse som orsakas av en yttre faktor ska vara plötslig. Med plötslig avses i princip en mycket kortvarig händelse. Man kan också tala om en hastig och snabb händelse. Exempelvis att falla från ett tak är en plötslig händelse. Vad som är plötsligt måste dock alltid bedömas från fall till fall, och det går inte att föreskriva någon tidsgräns för händelsen. För att undvika gränsdragningsproblem föreskrivs i 18 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, som det hänvisas till i 15 § i denna lag, noggrannare om vissa skador och sjukdomar som kan orsakas av upprepad exponering för en yttre faktor under högst ett dygn.

Med en oförutsedd händelse avses att en händelse som orsakas av en yttre faktor måste vara oväntad för lantbruksföretagaren eller stipendiaten. Det är alltså fråga om en händelse som är oberoende av den skadades vilja. Det är inte fråga om en oförutsedd händelse när lantbruksföretagaren eller stipendiaten avsiktligt orsakar sig själv en skada. Det är inte fråga om att avsiktligt skada sig själv, om lantbruksföretagaren eller stipendiaten i en påtvingad situation för att skydda liv, hälsa eller egendom blir tvungen att orsaka sig själv en skada, till exempel hoppar ut genom fönstret för att rädda sig ur en brinnande byggnad och blir skadad. Enligt etablerad tolkning är det fråga om ett olycksfall när händelsen bedöms som en helhet.

En yttre faktor kan också vara en avsiktlig handling som en annan person utför. Det är således fråga om ett olycksfall om en lantbruksföretagare startar en arbetsmaskin utan att veta om att en familjemedlem som arbetar på gården håller på att rengöra den och detta leder till att familjemedlemmen skadas. Också misshandel eller en annan avsiktlig skada är för den skadade i princip en av honom eller henne oberoende plötslig och oförutsedd händelse. Deltagande i ett slagsmål är däremot en situation som kan tolkas på olika sätt med avseende på begreppet olycksfall och det är beroende av prövning i det enskilda fallet om en skada i en sådan situation kan vara oförutsedd och ska ersättas som ett olycksfall. I 34 § föreslås närmare bestämmelser om villkoren för ersättning av misshandel eller annan avsiktlig skada.

En skada eller en sjukdom är en följd av en händelse som nämns i paragrafen. En skada eller sjukdom som ersätts som ett yrkesfall i arbetet eller en yrkessjukdom benämns i denna lag skada. En skada eller en sjukdom konstateras alltid vid en medicinsk undersökning och uttrycks som en diagnos. Skadan eller sjukdomen kan vara fysisk eller psykisk och den förutsätter alltid ett sannolikt medicinskt orsakssamband med skadefallet. Bestämmelser om medicinskt orsakssamband föreslås i 13 §. På grund av de särskilda svårigheter som hänför sig till bedömning av orsakssambandet vid psykiska skador och sjukdomar föreslås i 35 § en särskild be-

stämmelse om villkoren för att vissa typer av psykisk chock ska ersättas.

15 §. *Andra skador och sjukdomar som ska anses vara orsakade av ett olycksfall.* I paragrafen föreskrivs om vissa skador och sjukdomar som bestämmelserna om olycksfall tillämpas på, även om det i allmänhet inte är fråga om skador enligt definitionen av olycksfall. I paragrafen hänvisas till de andra skador och sjukdomar som ska anses vara orsakade av ett olycksfall och som räknas upp i 18 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Utmärkande för begreppet olycksfall är att den yttre händelse som orsakat skadan eller sjukdomen är plötslig och av engångsnatur, vilket gör att det är lätt att specificera skadan eller sjukdomen bland annat tidsmässigt. Detta betyder att skadan eller sjukdomen i allmänhet uppkommer utan dröjsmål eller inom ett mycket kort tidsmässigt samband med den yttre händelsen. För yrkessjukdomar är det åter typiskt att sjukdomen uppkommer så småningom när lantbruksföretagaren eller stipendiaten upprepande gånger exponeras för en skadlig yttre fysikalisk, kemisk eller biologisk faktor, ofta under en mycket lång tid. Sjukdomen kan då inte kopplas till en enskild exponeringsgång, utan det väsentliga är samverkan av upprepade exponering.

De ersättningsbestämmelser som gäller olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar avviker delvis från varandra. Av denna orsak borde det finnas en klar gräns mellan olycksfall i arbetet och yrkessjukdom. Detta gränsområde regleras i 4 § 2 mom. i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring, som det hänvisas till i 6 och 6 a § i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Som olycksfall anses också vissa skador där den yttre händelse som orsakat dem inte nödvändigtvis är en plötslig och enstaka händelse av engångsnatur. Det kan vara fråga om flera exponeringshändelser som emellertid inträffar inom så kort tid att den skada som de orsakar inte på ett naturligt sätt kan betraktas som en yrkessjukdom. För att gränsdragningen mellan yrkessjukdom och olycksfall ska vara klar föreslås i 18 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar en bestämmelse liknande den nuvarande om vissa skador som ska jämföras med

olycksfall och där man avviker från kraven på en plötslig yttre händelse av engångsnatur. Genom bestämmelsen preciseras ordalydelsen jämfört med den nuvarande bestämmelsen. Avsikten är inte att ändra den ersättningspraxis som den nuvarande bestämmelsen lett till.

De skador och sjukdomar som uppräknas i 18 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar kan uppkomma inte bara till följd av en plötslig yttre händelse av engångsnatur utan också till följd av upprepade exponering som sker under ett dygn. Enligt nämnda paragraf ersätts skavsår orsakat av friktion samt skada eller sjukdom orsakad av kontakt med frätande ämnen, inandning av gas, ånga eller imma eller av strålning. Dessutom ersätts köldskada, brännskada, hypotermi och värmesjuka som orsakats av exponering för avvikande temperatur samt skada som orsakats av exponering för betydande variation i fysikaliskt tryck. Villkoret är att både exponeringen för den i momentet nämnda yttre orsaken och uppkomsten av skadan eller sjukdomen har skett inom samma tid, under högst ett dygn. Om exponeringen sker och skadan följer inom en längre tid än så ska möjligheten till ersättning bedömas enligt de ersättningsgrunder som gäller yrkessjukdom.

I bestämmelsen i 18 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ingår inte längre sådan inflammation i knäskålen eller armbågen som orsakats av fortsatt eller upprepade eller för arbetstagaren exceptionellt tryck och som nämns i 4 § 2 mom. 6 punkten i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring. Som sådan sjukdom ersätts inflammation i knäskålens eller armbågens slemsäck. Det föreslås att sjukdomarna i fortsättningen ska ersättas som yrkessjukdom. Det föreslås att inflammation i knäskålens slemsäck fogas särskilt till förteckningen över yrkessjukdomar i den statsrådsförordning som utfärdas med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Om det emellertid finns ett orsakssamband mellan en sådan sjukdom och ett olycksfall som avses i 14 § ska den ersättas som en skada som orsakats av ett olycksfall. Avsikten med denna ändring är inte att ändra rådande ersättningspraxis i övrigt. Ömhet som orsakats av en arbetsrörelse

och som nämns i 4 § 2 mom. 7 punkten i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ersatt med stöd av en specialbestämmelse i 33 §.

16 §. Väsentligt förvärrande av skada eller sjukdom till följd av olycksfall. I paragrafen föreslås att också väsentligt förvärrande av andra skador eller sjukdomar än de som avses i denna lag kan ersättas till följd av olycksfall på det sätt som föreskrivs i 19 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Det är alltså inte fråga om ett skadefall som är separat från ett ersättningsgillt olycksfall i arbetet, utan om en följd av det.

Bestämmelsen motsvarar 4 § 3 mom. i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring, som det hänvisas till i 5 § 4 mom. i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. I 19 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreslås mera detaljerade bestämmelser än nu om ersättningsgrunderna vid förvärring. Avsikten är att förtydliga begreppet förvärring och olycksfallsförsäkringssystemets ansvar i förhållande till andra socialförsäkringssystem. Bestämmelsen gäller situationer då både olycksfallet i arbetet och en tidigare skada eller sjukdom som arbetstagaren hade redan när skadefallet inträffade har del i den förändring i hälsotillståndet som skett efter olycksfallet i arbetet.

I sådana situationer som avses i 19 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar är det ofta fråga om att bedöma även olycksfallets orsaksandel i dolda förändringar i vävnaderna som ska anses vara sjukdomsrelaterade. Sådana vävnadsförändringar ingår i begreppet skador eller sjukdomar. För att åberopa en tidigare vävnadsskadas andel krävs i allmänhet att en betydande vävnadsskada kan påvisas. Man kan således inte åberopa till exempel vävnadsdegenerations andel enbart på grund av den skadades ålder.

Enligt 19 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska ersättning för väsentligt förvärring definieras så att den motsvarar olycksfallets orsaksandel. När andelen bedöms ska mekanismen för hur olycksfallet inträffade, hur hög traumaenergin var, olycksfallets tidsmässiga samband

med förvärringen och inverkan av tidigare skada och sjukdom beaktas. Bedömningen ska basera sig på allmän medicinsk erfarenhet och undersökningsrön om vilken andel traumamekanismer av olika typ och styrka över huvud taget kan ha som åsamkare av en sådan skada som det är fråga om.

Skadan eller sjukdomen ska ha förvärrats väsentligt. Ersättning betalas inte om den yttre traumaenergi som olycksfallet orsakat enligt en medicinsk bedömning är mycket liten för skadan eller sjukdomen som helhet i förhållande till den bidragande andelen från en skada eller sjukdom som lantbruksföretagaren eller stipendiaten hade redan när olycksfallet inträffade. Situationen kan vara denna till exempel när det konstateras att lantbruksföretagaren eller stipendiaten redan när olycksfallet inträffade hade en långt gången vävnadsskada och den yttre traumaenergi som olycksfallet i arbetet orsakade har varit låg. Exempelvis vid bristning i rotatorkuffen kan andelen från den traumaenergi som olycksfallet orsakat i allmänhet anses vara liten, om degenererad senvävnad brister när en person tar stöd med handen mot väggen när han eller hon snavar och därför vacklar till utan att han eller hon faller på handen, eller när en person i en dylik situation slår axeln i väggen till följd av att han eller vacklat till eller när axeln rycker till för att man stigit i en grop.

Om ett olycksfall vad traumaenergin, traumamekanismen och matchningen beträffar är sådant att det kan orsaka den konstaterade skadan eller sjukdomen ensamt utan andra faktorer medverkan, är det inte fråga om sådan förvärring som avses i bestämmelsen utan om ersättning för en skada eller en sjukdom som orsakats av ett olycksfall i arbetet. Om återhämtningen i ett dylikt fall ändå tar klart längre än den normala återhämtningstiden för den aktuella skadan eller sjukdomen eller inte alls infinner sig, blir man tvungen att bedöma om det delvis också är fråga om förvärring och vilken andel en tidigare skada, sjukdom eller vävnadsskada eller vävnadsförändring har i detta.

Enligt 19 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar begränsas ersättningstiden till högst sex månader efter att olycksfallet inträffade. Vid ersättning för

förrättning är det i princip fråga om ersättning för ett kortvarigt tillstånd. Om det inte blir några komplikationer läker en olycksfalls-skada hos normal vävnad enligt medicinsk erfarenhet i allmänhet senast inom sex månader, dock oftast på betydligt kortare tid än så. Om återhämtningen ändå drar ut på tiden beror det sannolikt mera på andra än olycksrelaterade faktorer.

Vid en förrättning kan återhämtningen dock ibland dra ut på tiden av behandlingsrelaterade orsaker. Så kan vara fallet när återhämtningen fördröjs därför att man måste vänta på behandling eller när en längre återhämtningstid har att göra med den valda adekvata behandlingsmetoden. Så kan det vara när den primära behandlingsformen enligt behandlingsrekommendationer är konservativ behandling och man beslutar om operativ behandling först när adekvat konservativ behandling inte leder till eftersträvat resultat. Av denna orsak kan man avvika från den maximala ersättningstid som avses ovan och som utgör huvudregel och fortsätta att betala ut ersättning så länge som det är uppenbart att det i huvudsak är fråga om fortsatt behandling av en förrättning som ska ersättas. Uppenbarhet och huvudsak förutsätter starkare bevis än sannolikhet på orsakssamband mellan den fortsatta behandlingen och förrättningen.

Ersättning för förrättning betalas endast till följd av olycksfall. Den kan inte betalas på grund av att en muskel eller sena plötsligt blir öm på det sätt som avses i 33 § utan att något olycksfall inträffat. Eftersom en enskild arbetsrörelse innehåller endast litet yttre traumaenergi är det inte möjligt att specificera olika faktorerorsakssamband och orsakandel i skadan eller sjukdomen.

4 kap. **Bestämmelser om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet**

17 §. *Lantbruksföretagares olycksfall i arbetet.* Paragrafen innehåller en indelning som gäller ersättningsskyddets geografiska dimension i olycksfall i arbetet som inträffar i lantbruksföretagararbetet, på ett område som hör till den plats där lantbruksföretagaren utför sitt arbete och utanför ett sådant område.

Utifrån detta definieras i 18—22 § närmare de förhållanden som hänför sig till arbetet och arten av den verksamhet där inträffade olyckor kan omfattas av ersättningsskyddet. 18 § gäller egentligt utförande av uppgifter som ingår i arbetet. I samband med 2 § förklaras vad som ingår i lantbruksföretagararbete. Utförandet av de arbetsuppgifter som hänför sig till lantbruksföretagararbete bestämmer samtidigt också det område som hör till den plats där lantbruksföretagaren utför sitt arbete. För arbetstagare avses med den plats där arbetet utförs vanligtvis arbetsplatsen, varmed avses den så kallade fasta plats där arbetet utförs och som berörs av bestämmelsen om resan mellan bostaden och arbetsplatsen. För lantbruksföretagare kan den fasta arbetsplatsen anses vara den plats där företagaren regelbundet utför sitt arbete, det vill säga gården eller någon annan plats där biverksamhet med anknytning till gården regelbundet bedrivs, och på vilken tillämpas 20 § 1 punkten om resamellan arbetsplatsen och bostaden. En lantbruksföretagare kan emellertid utföra sitt lantbruksföretagararbete även någon annanstans än på den plats där arbetet regelbundet utförs och då bestäms det område som hör till den plats där arbetet utförs utifrån den aktuella arbetsuppgiften.

Vad som ingår i det område som hör till den plats där arbetet utförs avgränsas i sin tur av var området utanför den plats där arbetet utförs börjar. Det område som hör till den plats där lantbruksföretagaren utför sitt arbete bestäms samtidigt genom utförandet av de arbetsuppgifter som hänför sig till lantbruksföretagararbetet. Utmärkande för lantbruksföretagararbete är ofta att lantbruksföretagaren bor på sin gård och när det gäller avgränsning av det område som hör till den plats där lantbruksföretagaren utför sitt arbete har man därför i bestämmelserna beaktat att lantbruksföretagarens bostad och andra områden som används för privat bruk inte kan särskiljas från arbetsplatsen eller den plats där arbetet utförs på samma sätt som för arbetstagare. Ersättningsvillkoren bestäms nedan delvis också enligt arten av den verksamhet där olycksfallet inträffar utan att tillämpningsområdet för skyddet begränsas geografiskt. Detta är nödvändigt, eftersom samma verksamhet kan äga rum både inom

och utanför ett område som hör till den plats där arbetet utförs.

18 §. *Olycksfall i samband med att lantbruksföretagararbetet utförs.* I paragrafen anges vad som avses med olycksfall som inträffar i arbetet. Lantbruksföretagarens arbetsuppgifter och sätten att utföra dem bestämmer paragrafens tillämpningsområde. Som olyckor som drabbat lantbruksföretagaren i samband med arbetet betraktas i princip olycksfall som inträffat i sådana arbetsuppgifter som även enligt den nuvarande lagen har ersätts för att de inträffat i lantbruksföretagararbete. Som olyckor som inträffat i samband med arbetet betraktas också olyckor som inträffat i samband med åtgärder för att förbereda sig för och avsluta arbete som direkt hänför sig till lantbruksföretagarens arbetsprestation. Sådana åtgärder är till exempel att man tar på sig arbetskläder och hämtar verktyg i direkt anslutning till arbetsprestationen samt efter avslutat arbete att man tvättar sig, byter kläder och sätter kläderna på torkning i direkt anslutning till arbetsprestationen. Ett särdrag hos lantbruksföretagarverksamhet är att lantbruksföretagaren ofta bor där han eller hon också bedriver sin företagsverksamhet. Lantbruksföretagararbete som utförs i lantbruksföretagarens bostad och åtgärder i anslutning till att man förbereder sig för och avslutar arbetet som direkt hänför sig till arbetsprestationen ska omfattas av ersättningsskyddet. Liksom för närvarande ska ersättningsskydd som hänför sig till utförandet av arbetsuppgifter ändå inte gälla när lantbruksföretagaren rör sig i sin bostad för att hämta arbetskläder, när han eller hon beger sig till arbetet eller återvänder därifrån. Olycksfall som inträffat i samband med att lantbruksföretagaren rör sig i bostaden omfattas emellertid av ersättningsskyddet, om lantbruksföretagaren har rört sig i bostaden för att utföra en arbetsuppgift som hänför sig till lantbruksföretagararbetet, till exempel i en situation där lantbruksföretagaren har snubblat när han eller hon har satt in en mapp med lantbruksföretagets bokföring i hyllan.

Under en arbetsdag utför lantbruksföretagaren både uppgifter som hänför sig till företagsverksamheten och sådana som hänför sig till privathushållet. I rättspraxis finns etablerade principer för vad som har betraktats som

uppgifter som hänför sig till privathushållet och avsikten är inte att ända på dessa principer. Arbeten som hänför sig till privathushållet är således fortfarande till exempel vedhuggning för uppvärmning av byggnader som hör till privathushållet, iståndsättning av gårdsplanen samt uppförande, renovering och iståndsättning av privata byggnader på gården. Liksom för närvarande ska hushållsarbete var lantbruksföretagararbete, om arbetet utförs för främmande anställda.

Enligt 2 mom. ska även ett sådant olycksfall anses ha inträffat i arbetet som har drabbat lantbruksföretagaren under en resa som beror på arbetsuppgifterna. Bestämmelsen omfattar sådant resande mellan olika platser där lantbruksföretagaren utför sitt arbete som arbetsuppgifterna förutsätter. Resan kan också börja från lantbruksföretagarens bostad. Om lantbruksföretagaren börjar sin arbetsdag med att åka någon annanstans än till sin fasta arbetsplats för att utföra sina arbetsuppgifter, är resan till denna plats där arbetet utförs sådant resande som avses i bestämmelsen. På motsvarande sätt är resan från denna plats där lantbruksföretagaren utför sitt arbete, som är en annan än den fasta plats där arbetet utförs, en sådan resa som avses i bestämmelsen. Det kan vara fråga om resande från bostaden till arbetsobjektet eller från ett arbetsobjekt till ett annat på samma ort eller till en annan ort eller till ett objekt i utlandet där avsikten är att lantbruksföretagaren ska utföra sitt arbete. Villkoret är att resan är nödvändig för att lantbruksföretagaren ska kunna utföra sin arbetsuppgift.

Vid sådant resande som avses i 2 mom. är det fråga om annat resande än resan mellan den fasta arbetsplatsen och bostaden enligt 20 § 1 punkten. Därför är det nödvändigt att föreskriva särskilt om mindre avvikelser som ingår i resandet i detta moment, för att ersättningsskyddet för resans del ska vara det samma när lantbruksföretagaren färdas från sin bostad till den plats där arbetet utförs som när han eller hon beger sig från sin bostad till den så kallade fasta arbetsplatsen.

Ett ersättningsgillt olycksfall ska inträffa under resan. I resan ingår verksamhet som sedvanligt hänför sig till resande, till exempel att man stannar för att byta färdmedel. I resande anses ingå även mindre avvikelser

från färdrutten enligt 20 § 1 punkten. Mindre avvikelser avser alltså avvikelser från färdrutten på grund av barndagvård, besök i mataffär eller av någon annan liknande orsak. Det är inte längre fråga om sådant resande som avses i bestämmelsen när lantbruksföretagaren har anlänt till den plats där arbetet utförs eller ett övernattningsställe på arbetsobjektet. Om resan förutsätter övernattnings på hotell, ska ersättningskyddet för resandet och utförandet av arbetsuppgifterna inte omfattas av fritid i anslutning till övernattnings på arbetsobjektet eller annan fritid som hänförs sig till vistelsen på arbetsobjektet och som inte har något att göra med utförandet av arbetsuppgifterna. Skyddet enligt förslaget till 21 § 1 mom. 7 punkten under inkvarteringsförhållanden som utgör en utomordentlig olycksfallsrisk ska dock gälla även under fritid som avses ovan.

Till lantbruksföretagararbetet hänförs sig också att sköta företagets bankärenden och ärenden hos myndigheter samt i olika butiker. Liksom för närvarande ska utträttandet av själva ärendet betraktas som utförande av en arbetsuppgift och ett olycksfall som inträffat i detta sammanhang ska ersättas som om det inträffat i samband med arbetet. Resan från bostaden eller ett område som hör till den plats där arbetet utförs till den plats där ärendet utträttas ska betraktas som resande på grund av arbetsuppgifter i lantbruksföretaget förutsatt att det huvudsakliga ändamålet med resan är att utträtta ärenden som hänförs sig till lantbruksföretagararbetet. Det huvudsakliga syftet med resan bedöms utifrån hur stor andel av resan det är fråga om. En i 20 § 1 punkten avsedd mindre avvikelse från rutten för utförandet av arbetsuppgiften ska omfattas av skyddet, men inte den verksamhet som hänförs sig till avvikelsen.

Om lantbruksföretagaren beger sig av för att utträtta ärenden från något annat ställe än den plats där arbetet utförs eller bostaden, till exempel från fritidsaktiviteter eller från något annat ställe som hänförs sig till privatlivet eller från ett ställe som hänförs sig till en mindre avvikelse, ska den andel av resan som går mellan nämnda plats och den plats där ärendena utträttas omfattas av skyddet förutsatt att lantbruksföretagaren är på väg att direkt utföra en arbetsuppgift som hänförs sig

till ärendet och resan är nödvändig för att utföra arbetsuppgiften. När lantbruksföretagaren utträttat sitt ärende, ska den resa han eller hon därefter påbörjar åter omfattas av skyddet, om det huvudsakliga syftet med denna andel av resan också hänförs sig till lantbruksföretagararbetet eller innebär att man återvänder till ett område som hör till den plats där arbetet utförs eller till lantbruksföretagarens bostad. Om lantbruksföretagaren efter att ha utträttat sitt ärende beger sig någon annanstans än till ett objekt som hänförs sig till lantbruksföretagararbetet, omfattas den andelen av resan inte av skyddet om det inte är fråga om en mindre avvikelse.

19 §. Olycksfall på ett område som hör till den plats där lantbruksföretagararbetet utförs. Bestämmelsen innehåller den så kallade områdesprincipen. Enligt den ska ersättningskyddet i princip gälla annan verksamhet än utförande av de egentliga uppgifterna när man på grund av arbetet befinner sig på ett område som hör till den plats där arbetet utförs. Med den plats där arbetet utförs avses i detta sammanhang den plats där lantbruksföretagaren utför sitt arbete. Den bestäms enligt arten av och innehållet i lantbruksföretagarens individuella arbetsuppgifter samt enligt företagsverksamheten och förhållandena på den plats där arbetet utförs. Med den plats där arbetet utförs avses således inte bara en fast arbetslokal, till exempel ladugården och spannmålstorken, utan över huvud taget vilken plats som helst där lantbruksföretagaren utför sina arbetsuppgifter. När lantbruksföretagaren till exempel arbetar på åkern består den plats där arbetet utförs av traktorn och den åker där han eller hon arbetar. När lantbruksföretagaren utför ladugårdsarbete består den plats där arbetet utförs av ladugården och det område där lantbruksföretagaren utför sina arbetsuppgifter. Om den plats där arbetet utförs varierar, är det område som hör till den plats där arbetet utförs alltid där var lantbruksföretagaren vid respektive tillfälle utför sina arbetsuppgifter.

Liksom i fråga om arbetstagar ska verksamhet som omfattas av ersättningskyddet vara verksamhet som normalt hänförs sig till vistelse på den plats där arbetet utförs. Normal verksamhet som hänförs sig till arbetstagaras vistelse på den plats där arbetet utförs

är bland annat rekreations-, mat- och kaffe-pauser som hålls på ett område som hör till den plats där arbetet utförs. Vad som är normalt bedöms ur allmän synvinkel, det vill säga vad som i allmänhet ska betraktas som normal verksamhet på den plats där arbetet utförs liksom med hänsyn till förhållandena i det företag som bedriver lantbruksföretagarverksamhet. Avsikten är inte att med stöd av områdesprincipen ersätta olycksfall som har inträffat i samband med sådan verksamhet där det är fråga om utförande av arbete som hör till lantbruksföretagarens privathushåll på ett område som hör till den plats där arbetet utförs eller om lantbruksföretagarens fritidsaktiviteter.

Med det område som hör till den plats där lantbruksföretagaren utför sitt arbete avses det område där lantbruksföretagaren bedriver sin lantbruksföretagarverksamhet och utför sina arbetsuppgifter. I det område som hör till den plats där arbetet utförs ingår också mat-, kaffe- och tvättrum samt toaletter som eventuellt finns på det område som hör till den plats där lantbruksföretagaren utför sitt arbete. När man äter matsäck på åkerrennen eller i ett ovan beskrivet pausrum som finns på det område som hör till den plats där lantbruksföretagaren utför sitt arbete ska ersättningsskyddet gälla med stöd av områdesprincipen. Om lantbruksföretagaren utför till exempel snöplogning som biverksamhet till jordbruket, är det område som hör till arbetsplatsen själva traktorn samt det område där han eller hon måste köra med fordonet. Huruvida kaffe- och matpauser samt toalettbesök omfattas av ersättningsskyddet bedöms med stöd av 20 § 2 punkten nedan, som normala vanliga mat- och rekreationspauser som hölls i närheten av det område som hör till arbetsplatsen.

Utmärkande för lantbruksföretagarverksamhet är att lantbruksföretagaren ofta bor på gården och att företagsverksamheten bedrivs i närheten av bostaden och gårdsplanen samt även i själva bostaden. Områdesprincipen gäller andra olyckor än sådana som inträffar i samband med arbetet. På grund av de gränsdragningsproblem som hänför sig till arbete och fritidsaktiviteter föreslås att det område som hör till den plats där arbetet utförs avgränsas i 2 mom. så att för lantbruksföretaga-

re ingår inte bostaden eller områden som i huvudsak används för privat bruk i det område som hör till den plats där arbetet utförs. Med bostad avses hela den byggnad där lantbruksföretagaren bor även om där skulle finnas enskilda rum eller utrymmen som även används i arbetet. Med bostads avses inte bara lantbruksföretagarens fasta bostad utan också lantbruksföretagarens fritidsbostad eller tillfälliga bostad. Lantbruksföretagararbete som utförs i bostaden omfattas av skyddet med stöd av 18 § och att det område som hör till den plats där arbetet utförs avgränsas på det sätt som föreslås i bestämmelsen påverkar inte ersättningen för skadefall som inträffar i samband med arbetet. Eftersom bland annat byte av arbetskläder och tvättning i omedelbar anslutning till en arbetsprestation utgör lantbruksföretagararbete, innebär inte den begränsning som gäller bostaden att ersättningsskyddet nödvändigtvis upphör utan dröjsmål när lantbruksföretagaren stiger innanför ytterdörren, om han eller hon utför ovannämnda sysslor som direkt hänför sig till arbetsprestationen inomhus.

På gårdarna finns det ofta i anslutning till bostaden även en gårdsplan som lantbruksföretagarens använder för privat bruk samt eventuellt andra områden eller byggnader som huvudsakligen används för privat bruk. Sådana områden är till exempel sommarkök, grillplats, badtunna eller simbassäng, strandbastu, en byggnad som används för hobbyverksamhet eller ett motionsområde som används på fritiden, till exempel en idrottsplats eller en trampolin. Olycksfall som inträffat på områden som lantbruksföretagaren i huvudsak använder för privat bruk ersätts inte med stöd av områdesprincipen, men olyckor ersätts även på dessa områden om de har inträffat i samband med arbetet. Ett olycksfall som inträffat i bostaden eller på något annat område som inte hör till den plats där arbetet utförs kan också ersättas på grund av de omständigheter som föreskrivs i 20 § eller 21 §.

20 §. *Olycksfall utanför ett område som hör till den plats där lantbruksföretagararbetet utförs.* I paragrafen föreskrivs om ersättningsskyddet utanför ett område som hör till den plats där arbetet utförs. Den verksamhet som omfattas av skyddet ska vanligen hänföra sig till de omständigheter som nämns i pa-

ragrafen. Avsikten är att vad som är vanligt i princip ska bedömas från en allmän ståndpunkt, men även individuella omständigheter i det företag som bedriver lantbruksföretagarverksamheten ska beaktas. Således ska all verksamhet som sker under nämnda omständigheter inte omfattas av skyddet. Olycksfallet ska också ha anknytning till den verksamhet som avses i paragrafen.

Som den första omständigheten nämns i 1 punkten sedvanlig resa mellan bostaden och arbetsplatsen, som beror på lantbruksföretagararbete. Därmed avses resan från bostaden till arbetsplatsen när arbetsdagen börjar och tillbaka när arbetet är slut. Med arbetsplats avses i detta sammanhang den plats där arbetet utförs och där lantbruksföretagaren arbetar regelbundet, det vill säga gården eller någon annan så kallade fast plats där arbetet utförs och som hänför sig till lantbruksföretagararbetet. Om lantbruksföretagaren inte är på väg till en sådan plats där arbetet utförs som avses i denna paragraf, behandlas hans eller hennes resa någon annanstans än till den fasta plats där arbetet utförs som resande enligt 18 §.

Skyddet kan också omfatta flera motsvarande resor under arbetsdagen. Liksom i fråga om arbetstagare avses med resa som beror på arbete avses inte ett besök i hemmet under arbetsdagen för att sköta egna ärenden eller av någon annan orsak som inte hänför sig till arbetet. Avsikten är att tillämpningspraxis ska stämma överens med motsvarande bestämmelse i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. För lantbruksföretagare kan resan till den plats där arbetet utförs vara mycket kort, om han eller hon bor på gården. Lantbruksföretagare bor inte alltid på gården och oftast bor åtminstone fiskare och renskötare längre från den plats där arbetet utförs. Dessutom kan arbetsresan även för en lantbruksföretagare som bor på gården bli lång, om han eller hon är på väg att arbeta på en åker som ligger längre bort. Med sedvanlig resa som beror på arbete avses en sådan färdrott mellan bostaden och arbetsplatsen som det är motiverat att använda med hänsyn till bland annat kommunikationerna, färdmedlet, trafikförhållandena samt resans längd och den tid som går åt till den.

Till resan mellan bostaden och arbetsplatsen enligt 1 punkten räknas också en mindre avvikelse från den sedvanliga färdrutten, när avvikelsen beror på att man för barnen till dagvård eller hämtar dem därifrån, handlar mat eller någon annan liknande orsak. Liksom i fråga om arbetstagare kan en annan liknande orsak vara till exempel att man för ett barn till skolan eller hämtar det därifrån, att man svänger in till en servicestation invid den sedvanliga färdrutten för att tanka eller lämna in bilen på en verkstad invid färdrutten. Utgångspunkt för bedömningen ska vara den sedvanliga färdrott som lantbruksföretagaren använder till sitt lantbruksföretagararbete utan någon ovan avsedd orsak. Liksom i fråga om arbetstagare ska som mindre inte betraktas en avvikelse när det snarare är fråga om en separat resa än om en avvikelse. Det är inte fråga om en mindre avvikelse när avvikelsen från rutten mellan bostaden och arbetsplatsen är betydande tidsmässigt eller vad sträckan beträffar. Så är vanligtvis fallet när lantbruksföretagaren utträttar ärenden i flera butiker eller går till en restaurang för att äta på vägen. Med en sådan annan orsak som nämns i punkten avses till exempel att man för ett barn till skolan eller hämtar det därifrån, att man svänger in till en servicestation invid den sedvanliga färdrutten för att tanka eller lämna in bilen på en verkstad invid färdrutten. När avvikelsen inte är betydande ska ersättningsskyddet omfatta den tid under vilken arbetstagaren färdas längs den avvikande färdrutten. Således ska skyddet inte omfatta själva den uppgift eller verksamhet på grund av vilken man avviker från den sedvanliga rutten, till exempel utträttandet av ärenden i en matbutik eller ett daghem. Om avvikelsen inte är ringa ska lantbruksföretagaren omfattas av skyddet när han eller hon återgår till den sedvanliga rutten mellan bostaden och arbetsplatsen. Så ska emellertid inte vara fallet när det är fråga om en tidsmässigt så betydande avvikelse att resan inte längre kan betraktas som en resa mellan bostaden och arbetsplatsen som beror på lantbruksföretagararbetet.

Med bostad avses inte bara lantbruksföretagarens fasta bostad utan också en tillfällig bostad eller inkvartering som arbetet förutsätter liksom en fritidsbostad från vilken

lantbruksföretagaren på grund av arbete färdas till den plats där lantbruksföretagararbetet utförs. Särskilt lantbruksföretagare som arbetar på växtodlingsgårdar har ofta även ett anställningsförhållande vid sidan av lantbruksföretagararbetet och de bor inte nödvändigtvis på gården. Då kan avståndet mellan gården och den fasta bostaden variera från en halv timmes bilresatill en mycket lång bilfärd. Det kan också hända att lantbruksföretagaren tillbringar sin fritid och sina semestrar på gården. I en sådan situation som beskrivs ovan är lantbruksföretagarens resa från bostaden till gården en sådan resa mellan bostaden och arbetsplatsen som avses i bestämmelsen, om resan i huvudsak beror på lantbruksföretagararbetet. Liksom i fråga om arbetstagare ska resan, för att det ska kunna anses vara fråga om en sådan resa på grund av arbete som avses i bestämmelsen, äga rum vid en sådan tidpunkt att den kan anses stå i tidsmässigt fast och nära samband med att lantbruksföretagararbetet avslutas eller påbörjas. Om lantbruksföretagaren till exempel anländer från sin fasta bostadsort till sin gård, som ligger längre bort, först sent på kvällen, ska resan anses bero på arbete, om lantbruksföretagaren börjar arbeta direkt följande morgon. Om tiden mellan resan och inledandet eller avslutandet av arbetet är längre, till exempel av orsaker som har att göra med fritid, ska som i bestämmelsen avsedd resa som beror på lantbruksföretagararbete betraktas endast resan mellan bostaden på gården och arbetsplatsen. På motsvarande sätt som i fråga om arbetstagare ska en hemresa från gården till den fasta bostaden ändå kunna anses som en i paragrafen avsedd resa mellan bostaden och arbetsplatsen om det med hänsyn till omständigheterna inte kan förutsättas att resan borde ha företagits utan dröjsmål efter att arbetet avslutades. Till denna del är avsikten att iaktta samma tillämpningspraxis som i fråga om arbetstagare.

Liksom i fråga om arbetstagare ska ersättningskyddet dessutom förutsätta att olyckan har inträffat i verksamhet som är utmärkande för en ovan avsedd resa. Verksamhet som är utmärkande för en resa mellan bostaden och arbetsplatsen är till exempel att skuffa en bil som stannat framför en på vägen för att man ska kunna fortsätta sin resa. Skyddet ska inte

omfatta sådan verksamhet under resan som inte är utmärkande för den. Avsikten är att iaktta samma tillämpningspraxis som för arbetstagare i fråga om verksamhet som är utmärkande för resan.

2 punkten gäller pauser i samband med arbete, under vilka lantbruksföretagaren lämnar den plats där arbetet utförs för att äta eller återhämta sig i närheten av den. Den föreslagna bestämmelsen gäller till exempel en situation där lantbruksföretagaren går till en servicestation i närheten av ett område som hör till arbetsplatsen för att äta medan han eller hon arbetar på åkern. Ersättningskyddet omfattar då lantbruksföretagarens resa till matstället, själva måltiden samt resan tillbaka till det område som hör till arbetsplatsen.

Lantbruksföretagarens bostad ingår inte i det område som hör till lantbruksföretagarens arbetsplats. Det är mycket typiskt för lantbruksföretagarverksamhet att lantbruksföretagaren i huvudsak åter hemma. Måltider, kaffedrickning eller till exempel toalettbesök i lantbruksföretagarens hem ska omfattas av skyddet med stöd av den föreslagna bestämmelsen, om lantbruksföretagaren till exempel efter ett arbetspass i ladugården går direkt hem för en sådan paus som avses ovan och direkt efter pausen återgår till lantbruksföretagararbetet. Endast sedvanlig verksamhet som är utmärkande för en mat- eller rekreationspaus ska omfattas av skyddet. Eftersom lantbruksföretagare i huvudsak åter hemma, ska ersättningskyddet i fråga om en sedvanlig matpaus som hålls mellan arbetspassen omfatta resan till bostaden, själva måltiden samt resan tillbaka från bostaden till det område som hör till arbetsplatsen. När lantbruksföretagaren anlant till sin bostad ska skyddet även omfatta sysslor i omedelbar anslutning till avslutande av arbetet, till exempel att man tar av sig arbetskläderna och tvättar sig. Skyddet ska också omfatta en måltid i bostaden under en paus som lantbruksföretagaren håller i bostaden under lantbruksföretagararbetet, om arbetet fortsätter direkt efter matpausen.

Matlagning eller andra hushållsarbeten i privathushållet är inte sådan i bestämmelsen avsedd verksamhet som är utmärkande för matpausen och som omfattas av skyddet, eftersom lantbruksföretagaren åter hemma

även under omständigheter som hänför sig till fritiden. Matlagning kan dock omfattas av skyddet som lantbruksföretagararbete, om det är fråga om bispisning för främmande arbetstagare. Eftersom lantbruksföretagare inte har någon arbetstid, ska tidpunkten för och längden på pausen beaktas vid bedömningen av om det är fråga om en matpaus som beror på arbete. Det är inte fråga om en paus till exempel när man som avslutning på dagen äter kvällsmat och arbetet inte fortsätter direkt efter måltiden. Det är inte heller fråga om en paus, om längden på pausen är sådan att lantbruksföretagaren redan ska anses ha övergått till fritidsaktiviteter. Vid bedömningen av avståndet till matstället i förhållande till det område som hör till den plats där arbetet utförs måste man i tillämpningspraxis ändå beakta att på landsbygden är avstånden längre och det är glesare mellan matställena.

21 §. *Lantbruksföretagares olycksfall under särskilda omständigheter.* I paragrafen föreskrivs om ersättningsskydd under vissa omständigheter som hänför sig till arbetet även i annan verksamhet än arbete enligt 18 § eller på ett område som hör till den plats där arbetet utförs enligt 19 §. I 1 mom. 1 punkten föreskrivs om ersättningsskydd under en arbetsrelaterad utbildning. Utbildning som klart inte är arbetsrelaterad, till exempel utbildning som hänför sig till lantbruksföretagarens egna hobbyer är inte sådan utbildning.

Med en utbildning i anslutning till lantbruksföretagararbetet avses en utbildning som hänför sig till lantbruksföretagarens arbetsuppgifter. Utbildningen kan anses hänföra sig till arbetsuppgifterna om den är en förutsättning för den kompetens som krävs i lantbruksföretagarens företagsverksamhet och hänför sig till lantbruksföretagarens egen lantbruksföretagarverksamhet. En sådan utbildning som avses i bestämmelsen är ett evenemang som är riktat till en viss målgrupp, som ordnas av en utomstående organisation och som har ett bestämt program som lantbruksföretagaren deltar i. En sådan utbildning som avses i bestämmelsen kan gälla till exempel jordbruksstöd, beskattning eller kommunikation. Utbildningen kan pågå några timmar, en hel dag eller några dagar

och ha ett fast program för varje dag. Om lantbruksföretagaren till exempel behöver språkutbildning i sitt arbete för att han eller hon bedriver gårdsturism, kan deltagande i språklektioner eller språkundervisning som ges av en privatlärare betraktas som en sådan utbildning som avses i bestämmelsen.

I bestämmelsen avsedd verksamhet som hör till utbildningen är även mat- och rekreationspauser som ingår i utbildningsprogrammet. Liksom i fråga om arbetstagare täcker skyddet inte verksamhet under en mat- eller rekreationspaus som hänför sig till utbildningen när lantbruksföretagaren har avlägsnat sig från den plats där evenemanget hålls eller dess omedelbara närhet för att äta på egen hand eller på grund av privata ärenden. I fråga om evenemang som pågår flera dagar omfattar skyddet den verksamhet som respektive dag ingår i utbildningsprogrammet och som är utmärkande för evenemanget i fråga. Således omfattas inte fritidsverksamhet utanför programmet för en utbildning som ordnas på ett hotell eller i form av en kryssning av skyddet. Om även rekreation ingår i utbildningsprogrammet bestäms ersättningsskyddet till denna del med stöd av bestämmelsen i 1 mom. 2 punkten om rekreation i anslutning till utbildningar.

Under rekreation enligt 1 mom. 2 punkten i anslutning till arbetet eller till utbildning enligt 1 punkten är det i princip fråga om annat än utförande av arbetsuppgifter eller arbetsrelaterad utbildning. Ibland kan det i praktiken vara svårt att dra en gräns mellan utbildning och rekreation, eller så kan evenemanget ha ordnats i bägge syftena. Därför är det motiverat att villkoren för ersättning i huvudsak är desamma i bägge fallen. Skillnader i möjligheterna till ersättning ska föreligga endast i fråga om ersättning för yrkessjukdom enligt 29 §, skada enligt 34 § till följd av misshandel eller annan avsiktlig handling och psykisk chock enligt 35 §.

Under rekreation är det i princip fråga om annat än utförande av arbetsuppgifter eller arbetsrelaterad utbildning. Med tanke på det ersättningsskydd som hänför sig till evenemanget måste man bedöma i vilken mån evenemanget hänför sig till arbetet; är orsaken till att lantbruksföretagaren deltar i evenemanget mera att utöva en egen hobby eller

någon annan orsak i anslutning till privatlivet än arbetsuppgifterna. I fråga om arbetstagare kan rekreation ordnas av arbetsgivaren eller någon utomstående instans varvid arbetsgivaren har godkänt deltagande i evenemanget. I fråga om lantbruksföretagare avses med arbetsrelaterad rekreation ett evenemang som hänför sig till lantbruksföretagarens företagsverksamhet och som ordnas av en utomstående organisation som också står för programmet. Rekreation som lantbruksföretagarna ordnar själva är inte sådan verksamhet som avses i bestämmelsen. Rekreationsevenemang med program som hänför sig till lantbruksföretagararbetet kan ordnas av till exempel instanser som säljer produktionsinsatser som hänför sig till lantbruksföretagarens företagsverksamhet, till exempel större arbetsmaskiner, eller instanser som köper produkter från lantbruksföretagarens företag, till exempel mejerier. Exempelvis anskaffningen av en skördetröska som lantbruksföretagaren behöver i sitt arbete kan vara förenad med ett kundevenemang som säljaren ordnar och där det förekommer program samt måltider. Rekreation som hänför sig till lantbruksföretagararbetet kan också vara skörefester med program som ordnas av någon utomstående organisation. Som sådan rekreation i anslutning till en utbildning som avses i paragrafen kan betraktas till exempel arbetshälsodagar som Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ordnar för lantbruksföretagare och som omfattar program om arbetshälsa och rekreation i anslutning till programmet.

Liksom i fråga om arbetstagare berör skyddet endast den verksamhet som hör till rekreationsevenemanget. Den verksamhet som omfattas av ersättningskyddet kan äga rum inom den tid som reserverats för rekreationsevenemanget och inom ramen för programmet. Vad som är verksamhet som hör till ett sådant evenemang bör i första hand bedömas utifrån programmet och evenemangets natur och i sista hand enligt vad som enligt allmän praxis kan anses ingå i ett sådant evenemang. Ersättningskyddet under rekreationsevenemang som hänför sig till lantbruksföretagararbete ska motsvara det för arbetstagare. Skyddet omfattar verksamhet som normalt hör till måltider eller rekreation som ordnats i samband med evenemanget.

Liksom i fråga om arbetstagare ska skyddet även beröra skador som inträffat i samband med olika former av motion, om sådan verksamhet ingår i programmet för rekreationsevenemanget. Förutsättningen för ersättning ska vara att skadefallet står i orsakssamband med verksamhet som ingår i ett rekreationsevenemang som avses i 1 mom. 2 punkten. Brottslig eller annan klart förbjuden verksamhet är inte sådan verksamhet. Det är inte heller verksamhet som orsakar särskild risk för olycksfall och som inte ingår i evenemangsprogrammet, till exempel klättring eller konster som utförs på eget initiativ. Verksamheten kan dock omfattas av skyddet, om den ingår i programmet för utbildningen eller rekreationsevenemanget.

Ersättningskyddet täcker inte vistelsen i dess helhet under rekreation som förutsätter övernattning eller inkvartering. Således omfattas inte fritidsverksamhet utanför programmet för ett rekreationsevenemang som ordnas till exempel på ett hotell eller i form av en kryssning av skyddet. Om det är fråga om en utlandsresa som räcker flera dagar och som delvis innehåller lantbruksföretagararbete eller utbildning som hänför sig till lantbruksföretagararbetet och delvis sådan rekreation som avses i bestämmelsen, bestäms ersättningskyddets omfattning dag för dag enligt om programmet under den aktuella resdagen uppfyller villkoren för lantbruksföretagararbete och rekreation i anslutning till det eller en utbildning och ett rekreationsevenemang i anslutning till lantbruksföretagararbete eller är det mera fråga om allmän fritid och gruppreaktiviteter på resmålet.

I 1 mom. 1 och 2 punkten föreskrivs om utbildningar och rekreationsevenemang utanför det område som hör till arbetsplatsen. I fråga om arbetstagare betraktas utbildningar och rekreationsevenemang som ordnas på det område som hör till arbetsplatsen som sedvanlig verksamhet som hänför sig till arbetet och ersättningskyddet bestäms då enligt 22 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Om en utbildning eller ett rekreationsevenemang som hänför sig till lantbruksföretagararbetet ordnas på det område som hör till lantbruksföretagarens arbetsplats, bestäms ersättningskyddet på

samma sätt för den berörda lantbruksföretagarens del i enlighet med 19 §.

I 1 mom. 3 punkten föreskrivs om ersättningsskydd i verksamhet för att upprätthålla arbetsförmågan som överensstämmer med god företagshälsovårdspraxis. Ersättningsskyddet ska omfatta verksamhet som ordnats för lantbruksföretagaren som verksamhet enligt lagen om företagshälsovård. I fråga om arbetstagare avses med verksamhet för att upprätthålla arbetsförmågan verksamhet för vars ordnande arbetsgivaren ansvarar och som ordnas tillsammans med företagshälsovården på arbetsplatsen. Enligt 12 § i lagen om företagshälsovård ankommer på arbetsgivaren att i enlighet med god företagshälsovårdspraxis att som en del av de uppgifter inom företagshälsovården som definieras i denna lag för sin del planera och genomföra åtgärder som bevarar och främjar arbetsförmågan och som vid behov omfattar en utredning av rehabiliteringsbehovet.

I fråga om lantbruksföretagare är sådan verksamhet som avses i bestämmelsen verksamhet enligt lagen om företagshälsovård som upprätthåller arbetsförmågan och som ordnats av en instans som producerar företagshälsovård för lantbruksföretagare eller i samarbete med en sådan instans. I fråga om lantbruksföretagare vilar verksamhet för att upprätthålla arbetsförmågan i stor utsträckning på företagarens eget ansvar. Företagshälsovårdens uppgift är att fungera som expert och genom de företagshälsovårdsuppgifter som definieras i lagen om företagshälsovård vidta åtgärder för att upprätthålla och främja arbetsförmågan, vilka vid behov omfattar utredning av rehabiliteringsbehovet. För lantbruksföretagare utgör verksamhet för att upprätthålla arbetsförmågan vanligtvis inte separat verksamhet, utan företagshälsovården bakar in upprätthållandet och främjandet av arbetsförmågan i de egna åtgärderna och utredningarna. I verksamhet som överensstämmer med god företagshälsovårdspraxis ingår att ge information, handledning och rådgivning som främjar lantbruksföretagarens arbetsförmåga. Information ges i huvudsak i samband med utredningar om arbetsförhållandena och hälsundersökningar. Dessutom kan företagshälsovården också särskilt ordna verksamhet en-

ligt lagen om företagshälsovård som upprätthåller arbetsförmågan för lantbruksföretagare.

Verksamhet för att upprätthålla arbetsförmågan genomförs ofta som en del av lokala projekt i samarbete med en företagshälsovårdsenhet och någon annan arrangör. Dyliga samarbetsprojekt är också sådan verksamhet som avses i bestämmelsen om det är fråga om verksamhet enligt lagen om företagshälsovård. Avsikten är att ersättningsskyddet för verksamhet för att upprätthålla arbetsförmågan som ordnats för lantbruksföretagare i enlighet med lagen om företagshälsovård i fråga om tillämpningspraxis ska överensstämja med det ersättningsskydd som gäller arbetstagare enligt 24 § 1 mom. 3 punkten i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Liksom i fråga om arbetstagare ska skyddet enligt 1 mom. 3 punkten inte heller gälla skador som tidsmässigt eller geografiskt inträffar i anslutning till verksamhet som avses i denna punkt men där det i sak helt klart är fråga om annan verksamhet än sådan som avses i denna punkt.

I fråga om arbetstagare uppfyller verksamhet som arbetsgivaren ordnar eller som arbetstagarna på eget initiativ ordnar på arbetsplatsen eller under arbetstid inte villkoren i bestämmelsen, även om syftet skulle vara detsamma. Motion som lantbruksföretagaren utövar på eget initiativ under sin fritid, till exempel skidåkning, stavgång eller jogging, är på motsvarande sätt inte sådan organiserad verksamhet som avses i bestämmelsen, även om företagshälsovårdsenheten skulle ha rekommenderat lantbruksföretagaren att motionera för att upprätthålla arbetsförmågan.

1 mom. 4 och 5 punkten gäller olycksfalls-skydd som en lantbruksföretagare åtnjuter under besök på mottagningar inom hälso- och sjukvården. Förutsättningen är att besöket beror på orsaker som nämns i bestämmelserna. I 4 punkten konstateras att skyddet omfattar besök inom hälso- och sjukvården vilka beror på skador som ersätts enligt denna lag eller misstankar om sådana skador. Liksom i fråga om arbetstagare gäller skyddet endast lantbruksföretagare som avses i denna lag, alltså inte pensionärer eller personer som annars står utanför arbetslivet.

Om det är fråga om ett plötsligt insjuknande under arbetsdagen omfattas besöket av skyddet endast om lantbruksföretagaren har åkt till mottagningen från den plats där arbetet utförs under arbetsdagen. Med företagshälsovård enligt 12 § i lagen om företagshälsovård avses förebyggande verksamhet inom företagshälsovården, till exempel hälsoundersökning eller utredning om arbetsförhållandena som ordnas för lantbruksföretagare. Om orsaken till besöket inom hälso- och sjukvården är en förpliktelse som följer av lantbruksföretagararbetet med stöd av någon annan lagstiftning, ska besöket också omfattas av olycksfallsskyddet. Avsikten är att skyddet ska vara begränsat till den tid när lantbruksföretagaren befinner sig i mottagningslokalerna och till den verksamhet som ingår i besöket på mottagningen. Som i bestämmelsen avsedd verksamhet som ingår i besöket på mottagningen ska även betraktas ett besök på lantbruksföretagarens gård i anslutning till företagshälsovård enligt 12 § i lagen om företagshälsovård samt en eventuell hälsoundersökning i anslutning till det.

I 1 mom. 6 punkten utsträcks olycksfallsskyddet till att beröra även resan från bostaden eller den plats där arbetet utförs till verksamhet som avses i 1—5 punkten. Denna resa bestäms på samma villkor som en sedvanlig resa mellan bostaden och arbetsplatsen. Med bostad avses lantbruksföretagarens fasta bostad, fritidsbostad, tillfälliga bostad samt inkvartering som arbetet förutsätter. Tolkningsfrågor kan bli bland annat om det är fråga om en rutt som ska betraktas som sedvanlig med hänsyn till tiden och sträckan samt orsaken till eventuella avvikelser och huruvida de är ringa. När det är fråga om ett plötsligt insjuknande av någon annan orsak än en som avses i 1 mom. 4 punkten under arbetsdagen, gäller ersättningsskyddet för resan naturligtvis bara resan från den plats där arbetet utförs till mottagningen inom hälso- och sjukvården och därifrån till bostaden eller tillbaka till den plats där arbetet utförs. Med stöd av hänvisningen i 20 § 1 punkten omfattar skyddet sådana skador som inträffar i verksamhet som är utmärkande för en sådan färd.

1 mom. 7 punkten gäller ersättningsskyddet i en situation där en lantbruksföretagare på

grund av sina arbetsuppgifter är tvungen att inkvartera sig någon annanstans än i sin bostad under inkvarteringsförhållanden som utgör en utomordentlig olycksfallsrisk. Skyddet ska då gälla endast sådana skador som inträffat under inkvarteringen och som beror på orsaker som hänför sig till inkvarteringsförhållandena, till exempel dålig brandsäkerhet. En utomordentlig olycksfallsrisk kan också bero på att inkvarteringen finns i ett krigsområde.

I 2 mom. ställs utanför denna lag ersättning för sådana patientskador som inträffar i situationer som nämns i 1 mom. 5 punkten. Således ska en patientskada som inträffar på en mottagning inom hälso- och sjukvården inte ersättas med stöd av denna lag när orsaken till besöket på mottagningen är plötsligt insjuknande under arbetsdagen, företagshälsovård enligt 12 § i lagen om företagshälsovård eller en förpliktelse som beror på arbetet. Om besöket överensstämmer med 1 mom. 4 punkten ska ett olycksfall som inträffat på mottagningen ersättas med stöd av denna lag, även om det samtidigt också är en patientskada.

22 §. Lantbruksföretagares olycksfall i arbete som utförs någon annanstans än på en sådan plats som arbetsuppgiften kräver. I paragrafen bestäms om begränsningar i det ovan föreskrivna olycksfallsskyddet vid sådant arbete som lantbruksföretagaren utför någon annanstans än på en sådan plats som arbetsuppgiften kräver. I 25 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ingår en motsvarande bestämmelse som dock gäller även arbete som arbetstagaren utför i sin bostad.

Utmärkande för sådant arbete som avses i den föreslagna paragrafen är att den plats där arbetet utförs inte bestäms av arbetsuppgifternas eller arbetets innehåll eller art, utan lantbruksföretagaren kan själv bestämma det fritt. Det kan till exempel vara fråga om arbete som lantbruksföretagaren utför med hjälp av en bärbar dator. Paragrafen ska tillämpas endast i situationer där lantbruksföretagaren har valt den plats där arbetet utförs helt själv. Om den plats där arbetet utförs bestäms enligt arbetsuppgiftens art, till exempel vid åkerbruk, skogsarbete, djurskötsel eller snöplogning, är det inte fråga om i paragrafen

avsett arbete som utför någon annanstans än på en sådan plats som arbetsuppgiften kräver.

I fråga om sådant arbete som avses i paragrafen begränsas ersättningsskyddet endast till arbete som avses i 18 §. Olycksfall som inträffar i samband med utförande av arbete ska således alltid ersättas. Resande enligt 18 § 2 mom. är dock inte tillämpligt vid den tidpunkt då arbetet utförs på en plats som man själv bestämt. Villkoret för att bestämmelsen om resande ska tillämpas är att resan beror på en arbetsuppgift och är nödvändig för att lantbruksföretagen ska kunna utföra sitt arbete. Om lantbruksföretagaren beger sig från en ovan avsedd fritt vald plats där han eller hon utför arbete till följande plats, som bestäms på grund av arbetsuppgiftens art, är resan till den senare platsen där arbete utförs resande enligt 18 § 2 mom.

Ersättningsskydd som gäller ett område som hör till den plats där arbetet utförs (19 §) eller resan mellan bostaden och arbetsplatsen och mat- och rekreationspauser (20 §) ska inte utsträckas till situationer där lantbruksföretagaren arbetar på en fritt vald plats. Av begränsningen i paragrafen följer att en lantbruksföretagare som utför arbete med en bärbar dator i ett lokalt kafé inte omfattas av ersättningsskyddet på vägen till den aktuella platsen. Lantbruksföretagaren omfattas inte heller av det ersättningsskydd som gäller ett område som hör till den plats där arbetet utförs, och inte heller bestämmelsen om mat- och rekreationspaus i 20 § 2 punkten tillämpas. I situationer som avses i paragrafen kan det vara svårt att objektivt konstatera huruvida olycksfallet har inträffat i samband med arbetet. När lantbruksföretagaren arbetar på en plats som har bestämts på grund av en arbetsuppgift som hänför sig till lantbruksföretagararbetet, tillämpas inte de begränsningar som föreskrivits i paragrafen, utan ersättningsskyddet gäller till alla delar.

Med beaktande av lantbruksföretagararbetets natur föreslås inte att skyddet begränsas i fråga om arbete som utförs i lantbruksföretagarens bostad på samma sätt som i 25 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkesjukdomar, till exempel i fråga om arbetstagare som utför distansarbete. Till lantbruksföretagararbetets särdrag hör att lantbruksföretagaren ofta bor på sin gård och delvis ar-

betar även hemma. Det går inte heller att skilja lika klart mellan bostaden och det område som hör den plats där arbetet utförs som i fråga om arbetstagare. En lantbruksföretagare utför i huvudsak sitt lantbruksföretagararbete någon annanstans än i bostaden. Lantbruksföretagararbetet karaktäriseras också av att arbetet utförs på olika platser och av att lantbruksföretagaren rör sig mellan bostaden och de olika platser där arbetet utförs. Den andel av sitt arbete som lantbruksföretagaren utför i bostaden är inte betydande på samma sätt som för en arbetstagare som till exempel i huvudsak utför distansarbete hemma eller en konstnär som i huvudsak arbetar i en ateljé i sin bostad. I lantbruksföretagarens arbetsdag kan ingå flera korta färder mellan bostaden och arbetsplatsen enligt 20 § 1 punkten vilka beror på lantbruksföretagararbetet. Det är inte ändamålsenligt att lantbruksföretagarens skydd i princip skulle vara mycket annorlunda beroende på den plats där han eller hon utför sitt arbete. Lantbruksföretagarens bostad och områden som i huvudsak används för privat bruk har dock på grund av de gränsdragningsproblem som hänför sig till åtskillnaden mellan arbets- och fritidsaktiviteter i 19 § avgränsats som områden som inte ingår i det område som hör till den plats där lantbruksföretagaren utför sitt arbete. En lantbruksföretagare som utför arbete i bostaden omfattas av skyddet under resan mellan bostaden och arbetsplatsen samt under mat- och rekreationspauser på det sätt som föreskrivs i 20 §.

5 kap. **Bestämmelser om stipendiaters olycksfall i arbetet**

23 §. Stipendiaters olycksfall i arbetet. Paragrafen innehåller en indelning som gäller ersättningsskyddets geografiska dimension i olycksfall i arbetet som inträffar i stipendiatarbetet, på ett område som hör till den plats där stipendiaten utför sitt arbete och utanför det. Utifrån detta definieras i 24—28 § närmare de förhållanden och arten av den verksamhet där inträffade skador kan omfattas av ersättningsskyddet. 24 § gäller egentligt utförande av uppgifter som ingår i arbetet. Utförandet av de arbetsuppgifter som hänför sig till stipendiatarbetet bestämmer samtidigt

också det område som hör till den plats där stipendiaten utför sitt arbete. För arbetstagare avses med den plats där arbetet utförs vanligtvis arbetsplatsen, varmed avses den så kallade fasta plats där arbetet utförs och som berörs av bestämmelsen om resan mellan bostaden och arbetsplatsen. Utmärkande för arbete som finansieras med stipendier är att en del av stipendiaterna arbetar på en separat arbetsplats som anvisats för stipendiatarbetet eller i ett arbetsrum som stipendiaten skaffat särskilt, men arbetet kan lika bra utföras i stipendiatens bostad eller på något annat område som används för privat bruk. Av denna orsak föreslås att det område som hör till den plats där stipendiaten utför sitt arbete avgränsas på samma sätt som föreslagits i fråga om lantbruksföretagare. Om stipendiaten har en arbetsplats eller ett arbetsrum som är separat från bostaden och där han eller hon arbetar regelbundet, anses det vara fråga om en sådan arbetsplats på vilken tillämpas bestämmelsen om resa mellan bostaden och arbetsplatsen i 26 § 1 punkten.

Liksom i fråga om lantbruksföretagare bestäms ersättningsvillkoren nedan delvis även på grund av den verksamhet där olycksfallet inträffar utan att tillämpningsområdet för skyddet begränsas geografiskt. Detta är nödvändigt eftersom samma verksamhet kan äga rum både på ett område som hör till den plats där arbetet utförs och utanför det.

24 §. Olycksfall i samband med att stipendiatarbetet utförs. I paragrafen anges vad som avses med olycksfall som inträffar i arbetet. Med olycksfall som inträffat i samband med arbetet avses olycksfall som har inträffat i samband med utförandet av arbetsuppgifter som hör till stipendiatarbetet. Till stipendiatarbete hör enligt 3 § i den föreslagna lagen vetenskaplig forskning samt konstnärlig verksamhet enligt 8 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare. När en stipendiat beviljats ett stipendium är det oftast fråga om att den som beviljat stipendiat har bestämt ett ändamål som stipendiet ska användas för. De uppgifter som hänför sig till stipendiatarbetet bestäms mera i detalj genom ovannämnda definition av stipendiatarbete samt även utifrån ändamålet med det stipendium som finansierade stipendiatens arbete när skadan inträffade. I princip ska som olycksfall som

inträffat i stipendiatarbete betraktas sådana arbetsuppgifter som för närvarande har ansetts höra till stipendiatarbete. Stipendiatarbete kan variera mycket beroende på om det är fråga om till exempel vetenskapligt forskningsarbete eller konstnärlig verksamhet. En del stipendiat arbetar hemma och en del kan i praktiken ha tillgång till ett separat arbetsrum, till exempel forskare som erbjuds arbetsrum av universitetet eller konstnärer som har en ateljé. Liksom i fråga om lantbruksföretagare ska åtgärder som direkt hänför sig till inledande och avslutande av stipendiatarbetet omfattas av ersättningskyddet, till exempel att man tar på sig skyddande arbetskläder som arbetet förutsätter, hämtar verktyg samt tvättar sig på det sätt som arbetet förutsätter i direkt anslutning till arbetsstationen.

Enligt 2 mom. ska även ett sådant olycksfall anses ha inträffat i arbetet som stipendiaten råkat ut för under en resa som beror på arbetsuppgifterna. Bestämmelsen omfattar sådant resande mellan olika platser där stipendiaten utför sitt arbete som arbetsuppgifterna förutsätter. Resan kan också börja från stipendiatens bostad. Om stipendiaten börjar sin arbetsdag med att åka någon annanstans än till sin fasta arbetsplats för att utföra sina arbetsuppgifter, är resan till denna plats där arbetet utförs en sådan resa på grund av arbetsuppgifterna som avses i bestämmelsen liksom återresan till bostaden från ovannämnda plats där arbetet utförs när resan upphört, om det inte är fråga om en sådan plats där arbetet utförs som avses i 28 §. Det kan vara fråga om en resa från bostaden till arbetsobjektet eller från ett arbetsobjekt till ett annat på samma ort eller till en annan ort eller till ett objekt i utlandet där avsikten är att stipendiaten ska utföra sitt arbete. Villkoret är att resan är nödvändig för att stipendiaten ska kunna utföra sin arbetsuppgift. En sådan resa kan vara till exempel en kongressresa i samband med vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet.

Vid sådant resande som avse i 2 mom. är det fråga om annat resande än resan mellan den fasta arbetsplatsen och bostaden enligt 26 § 1 punkten. Därför är det nödvändigt att föreskriva särskilt om mindre avvikelser som ingår i resandet i detta moment, för att ersätt-

ningsskyddet för resans del ska vara det samma när stipendiaten färdas från sin bostad till den plats där arbetet utförs som när han eller hon beger sig från sin bostad till den så kallade fasta arbetsplatsen.

Ett ersättningsgillt olycksfall ska inträffa under resan. I resandet ingår verksamhet som sedvanligt hänför sig till resande, till exempel att man stannar för att byta färdmedel. I resande anges ingår även mindre avvikelser från färdrutten enligt 26 § 1 mom. Mindre avvikelser avser alltså avvikelser från färdrutten på grund av barndagvård, besök i mataffär eller av någon annan liknande orsak. Det är inte längre fråga om sådant resande som avses i bestämmelsen när stipendiaten har anlänt till den plats där arbetet utförs eller till ett övernattningsställe på arbetsobjektet. Om resan förutsätter övernattnings på hotell, ska ersättningskyddet för resandet och utförandet av arbetsuppgifterna inte omfatta fritid i anslutning till övernattnings på arbetsobjektet eller annan fritid som hänför sig till vistelsen på arbetsobjektet och som har något att göra med utförandet av arbetsuppgifterna. Skyddet enligt förslaget till 27 § 1 mom. 6 punkten under inkvarteringsförhållanden som utgör en utomordentlig olycksfallsrisk ska dock gälla även under fritid som avses ovan.

Till stipendiatarbete hänför sig också olika resor för att uträtta ärenden, till exempel resor för att skaffa förnödenheter som hänför sig till utövande av vetenskaplig verksamhet eller facklitteratur som hänför sig till vetenskaplig forskning. Uträttandet av själva ärendet betraktas som utförande av en arbetsuppgift och ett olycksfall som inträffat i detta sammanhang ska ersättas som om det inträffat i samband med arbetet. Resan från bostaden eller ett område som hör till den plats där arbetet utförs till den plats där ärendet uträttas ska betraktas som resande på grund av stipendiats arbetsuppgifter förutsatt att det huvudsakliga ändamålet med resan är att uträtta ärenden som hänför sig till stipendiatarbetet. Liksom i fråga om lantbruksföretagare bedöms det huvudsakliga syftet med resan utifrån hur stor andel av resan det är fråga om. En i 26 § 1 punkten avsedd mindre avvikelse från rutten för utförandet av arbetsupp-

giften ska omfattas av skyddet, men inte den verksamhet som hänför sig till avvikelsen.

Om stipendiaten beger sig av för att uträtta ärenden från något annat ställe än den plats där arbetet utförs eller bostaden, till exempel från fritidsaktiviteter eller från något annat ställe som hänför sig till privatlivet eller från ett ställe som hänför sig till en mindre avvikelse, ska den andel av resan som går mellan nämnda plats och den plats där ärendena uträttas omfattas av skyddet förutsatt att stipendiaten är på väg att direkt utföra en arbetsuppgift som hänför sig till ärendet. När stipendiaten uträttat sitt ärende, ska den resa han eller hon därefter påbörjar åter omfattas av skyddet, om det huvudsakliga syftet med denna andel av resan också hänför sig till stipendiatarbetet eller innebär att man återvänder till ett område som hör till den plats där arbetet utförs eller till stipendiats bostad. Om stipendiaten efter att ha utfört arbetsuppgiften beger sig någon annanstans än till ett objekt som hänför sig till stipendiatarbetet, omfattas den andelen av resan inte heller av skyddet.

25 §. Olycksfall på ett område som hör till den plats där stipendiatarbetet utförs. Bestämmelsen innehåller den så kallade områdesprincipen. Enligt den ska ersättningskyddet i princip gälla annan verksamhet än utförande av de egentliga arbetsuppgifterna när man på grund av arbetet befinner sig på ett område som hör till den plats där arbetet utförs. I det område som hör till den plats där arbetet utförs ingår det område där stipendiaten utför sitt stipendiatarbete och sina arbetsuppgifter. Den plats där stipendiatarbetet utförs bestäms enligt arten av och innehållet i stipendiats individuella arbetsuppgifter som förhållandena på den plats där stipendiaten utför sitt arbete. Med den plats där arbetet utförs avses således inte bara ett arbetsrum, utan över huvud vilken plats som helst där stipendiaten utför sina arbetsuppgifter. Många stipendiater har tillgång till en plats där de utför sitt arbete som är klart separat från bostaden, till exempel en konstnär har en ateljé eller en forskare ett arbetsrum som universitetet erbjuder. Om en stipendiat har tillgång till en separat plats där han eller hon utför sitt arbete, ingår i det område som hör till den plats där arbetet utförs också mat-,

kaffe- och tvättrum samt toaletter som eventuellt finns på det område som hör till den plats där stipendiaten utför sitt arbete. För uppträdande konstnärer finns det område som hör till den plats där de utför sitt arbete där som den konstnärliga verksamhet som hänför sig till stipendiatarbetet utövas och i det område som hör till den plats där arbetet utförs ingår då även ovannämnda rum som stipendiaten har tillgång till.

Verksamhet som omfattas av ersättnings-skyddet ska vara verksamhet som normalt hänför sig till vistelse på den plats där arbetet utförs på grund av arbetet. Vad som är normalt bedöms ur allmän synvinkel, det vill säga vad som i allmänhet ska betraktas som normal verksamhet på den plats där stipendiaten utför sitt arbete liksom med hänsyn till stipendiatens arbetsförhållanden. Avsikten är ändå inte att med stöd av områdesprincipen ersätta olycksfall som har inträffat i samband med sådan verksamhet där det mera är fråga om stipendiatens fritidsaktiviteter på ett område som hör till den plats där arbetet utförs. Normal verksamhet som hänför sig till arbetstagares vistelse på den plats där arbetet utförs är bland annat rekreations-, mat- och kaffepauser som hålls på ett område som hör till den plats där arbetet utförs. Om stipendiaten befinner sig på ett område som hör till den plats där arbetet utförs, ska ersättnings-skyddet under ovannämnda paus bestämmas i enlighet med områdesprincipen i paragrafen. Om en mat- eller kaffepaus hålls i närheten av ett område som hör till den plats där arbetet utförs, ska ersättnings-skyddet i anslutning till pausen bestämmas med stöd av förslaget till 26 § 2 punkten.

Många stipendiaterna arbetar i ett separat arbetsrum som reserverats för stipendiatarbetet eller på något annat ställe där arbetet utförs till följd av stipendiatarbetets natur. Stipendiaten kan emellertid också utföra sitt stipendiatarbete helt eller delvis i sin bostad. Områdesprincipen gäller andra olyckor än sådana som inträffar i samband med arbetet. På grund av de gränsdragningsproblem som hänför sig till arbete och fritidsaktiviteter föreslås att det område som hör till den plats där arbetet utförs avgränsas i 2 mom. så att liksom i fråga om lantbruksföretagare ingår inte heller för stipendiaterna bostaden eller om-

råden som i huvudsak används för privat bruk i det område som hör till den plats där arbetet utförs. Härmed ingår ett utrymme som hör till stipendiatens bostad inte i det område som hör till den plats där arbetet utförs.

Med bostad avses inte bara stipendiatens fasta bostad utan också stipendiatens fritidsbostad eller tillfälliga bostad. Stipendiatarbete som utförs i bostaden omfattas av skyddet med stöd av 24 § och att det område som hör till den plats där arbetet utförs avgränsas på det sätt som föreslås i bestämmelsen påverkar inte ersättningen för skadefall som inträffar i samband med arbetet. Stipendiaterna som bor på landsbygden samt i egnahemshus har ofta även andra områden i anslutning till bostaden som i huvudsak används för privat bruk, till exempel husets gårdsplan och andra områden som används för privat bruk och som nämns i samband med 19 §. Liksom i fråga om lantbruksföretagare ersätts inte olycksfall som inträffat i ovannämnda bostad och på områden som huvudsakligen används för privat bruk med stöd av områdesprincipen, men olyckor ersätts även på dessa områden om de har inträffat i samband med arbetet.

26 §. *Olycksfall utanför ett område som hör till den plats där stipendiatarbetet utförs.* I paragrafen föreskrivs om ersättnings-skyddet utanför ett område som hör till den plats där stipendiaten utför sitt arbete. Den verksamhet som omfattas av skyddet ska vanligen hänföra sig till de omständigheter som nämns i paragrafen. Avsikten är att vad som är vanligt i princip ska bedömas från en allmän ståndpunkt, men även individuella omständigheter hos det stipendiefinansierade arbetet ska beaktas. Således ska all verksamhet som sker under nämnda omständigheter inte omfattas av skyddet. Skadan ska också ha anknytning till den verksamhet som avses i paragrafen.

Som den första omständigheten nämns i 1 punkten sedvanlig resa mellan bostaden och arbetsplatsen som beror på stipendiatarbetet. Därmed avses resan från bostaden till arbetsplatsen när arbetsdagen börjar och tillbaka när arbetet är slut. Med arbetsplatsen avses i detta sammanhang den plats där stipendiaten regelbundet utför sitt arbete, det

vill säga den så kallade fasta plats som hänför sig till stipendiatarbetet, till exempel ett arbetsrum på universitetet eller en separat arbetsplats som är avsedd för stipendiatarbetet, till exempel en ateljé. Om stipendiaten inte är på väg till en sådan plats där arbetet utförs som avses i denna paragraf, behandlas hans eller hennes resa någon annanstans än till den fasta plats där arbetet utförs som resande enligt 24 §.

Skyddet kan också omfatta flera motsvarande resor under arbetsdagen. Liksom i fråga om arbetstagare avses med resa som beror på arbete avses inte ett besök i hemmet under arbetsdagen för att sköta egna ärenden eller av någon annan orsak som inte hänför sig till arbetet. Avsikten är att tillämpningspraxis ska stämma överens med motsvarande bestämmelse i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Med sedvanlig resa som beror på arbete avses en sådan färdrutt mellan bostaden och arbetsplatsen som det är motiverat att använda med hänsyn till bland annat kommunikationerna, färdmedlet, trafikförhållandena samt resans längd och den tid som går åt till den.

Till resan mellan bostaden och arbetsplatsen enligt 1 punkten räknas också en mindre avvikelse från den ovan beskrivna sedvanliga färdrutten, när avvikelser beror på att man för barnen till dagvård eller hämtar dem därifrån, handlar mat eller någon annan liknande orsak. Liksom i fråga om arbetstagare kan en annan liknande orsak vara till exempel att man för ett barn till skolan eller hämtar det därifrån, att man svänger in till en servicestation invid den sedvanliga färdrutten för att tanka eller lämnar in bilen på en verkstad invid färdrutten. Utgångspunkt för bedömningen ska vara den sedvanliga färdrutt som stipendiaten använder till sitt arbete utan någon ovan avsedd orsak. Liksom i fråga om arbetstagare ska som mindre inte betraktas en avvikelse när det snarare är fråga om en separat resa än om en avvikelse. Det är inte fråga om en mindre avvikelse när avvikelser från rutten mellan bostaden och arbetsplatsen är betydande tidsmässigt eller vad sträckan beträffar. Så är vanligtvis fallet när stipendiaten uträttar ärenden i flera butiker eller går till en restaurang för att äta på vägen.

När avvikelser inte är betydande ska ersättningsskyddet omfatta den tid under vilken stipendiaten färdas längs den avvikande färdrutten. Således ska skyddet inte omfatta själva den uppgift eller verksamhet på grund av vilken man avviker från den normala rutten, till exempel uträttandet av ärenden i en matbutik, ett köpcentrum eller ett daghem. Om avvikelser inte är ringa ska stipendiaten omfattas av skyddet när han eller hon återgår till den sedvanliga rutten mellan bostaden och arbetsplatsen. Så ska emellertid inte vara fallet när det är fråga om en tidsmässigt så betydande avvikelse att resan inte längre kan betraktas som en resa mellan bostaden och arbetsplatsen som beror på stipendiatarbetet.

Med bostad avses inte bara stipendiatens fasta bostad utan också en tillfällig bostad eller inkvartering som arbetet förutsätter liksom en fritidsbostad från vilken stipendiaten på grund av arbetet färdas till den plats där arbetet utförs.

Liksom i fråga om arbetstagare ska ersättningsskyddet dessutom förutsätta att olyckan har inträffat i verksamhet som är utmärkande för en ovan avsedd färd. Verksamhet som är utmärkande för en resa mellan bostaden och arbetsplatsen är till exempel att skuffa en bil som stannat framför en på vägen för att man ska kunna fortsätta sin färd. Skyddet ska inte omfatta sådan verksamhet under resan som inte är utmärkande för den. Avsikten är att iakttä samma tillämpningspraxis som för arbetstagare i fråga om verksamhet som är utmärkande för resan.

2 punkten gäller mat- och rekreationspauser som hålls utanför ett område som hör till den plats där arbetet utförs. I bestämmelsen avses en sådan sedvanlig paus i anslutning till stipendiatarbetet, under vilken stipendiaten beger sig utanför det område som hör till den plats där arbetet utförs, men stannar i närheten av det för att äta eller återhämta sig och fortsätter att arbeta omedelbart efter pausen när han eller hon återvänder till det område som hör till den plats där arbetet utförs. En mat- eller rekreationspaus som hålls på det område som hör till den plats där arbetet utförs omfattas av skyddet med stöd av områdesprincipen i 25 §. Om stipendiaten har tillgång till ett separat arbetsrum, till exempel en ateljé eller ett rum för till exempel litterärt

arbete, ska hans eller hennes kaffe- eller lunchpaus på ett kafé eller i en restaurang i närheten av den plats där arbetet utförs jämte resor omfattas av skyddet. På motsvarande sätt ska kaffe- och matpauser som uppträdande konstnärer håller i närheten av respektive plats där de uppträder i anslutning till stipendiatarbetet omfattas av skyddet. Om stipendiaten arbetar i sin bostad, ska det ersättningskydd som gäller mat- och rekreationspauser inte tillämpas på arbete som utförs i bostaden i enlighet med 28 §.

27 §. Stipendiaters olycksfall under särskilda omständigheter. I paragrafen föreskrivs om ersättningskydd under vissa omständigheter som hänför sig till arbetet även i annan verksamhet än arbete enligt 24 § eller på ett område som hör till den plats där arbetet utförs enligt 25 §. I 1 mom. 1 punkten föreskrivs om ersättningskydd under en arbetsrelaterad utbildning. Utbildning som klart inte är arbetsrelaterad, till exempel utbildning som hänför sig till stipendiatens egna hobbyer är inte sådan utbildning.

Med en utbildning som hänför sig till stipendiatarbete avses utbildning som hänför sig till stipendiatens arbetsuppgifter. Utbildningen kan anses hänföra sig till arbetsuppgifterna om den är en förutsättning för den kompetens som krävs i stipendiatarbetet och hänför sig till det stipendiefinansierade arbetet. En sådan utbildning som avses i bestämmelsen är ett evenemang som är riktat till en viss målgrupp, som ordnas av en utomstående organisation och som har ett bestämt program som stipendiaten deltar i. Utbildningen kan pågå några timmar, en hel dag eller några dagar och ha ett fast program för varje dag. Om stipendiatarbetet förutsätter språkutbildning, ska även deltagande i språklektioner eller språkundervisning som ges av en privatlärare betraktas som en sådan utbildning som avses i bestämmelsen.

I bestämmelsen avsedd verksamhet som hör till utbildningen är även mat- och rekreationspauser som ingår i utbildningsprogrammet. Liksom i fråga om arbetstagare täcker skyddet inte verksamhet under en mat- eller rekreationspaus i anslutning till utbildningen när stipendiaten har avlägsnat sig från den plats där evenemanget hålls eller dess omedelbara närhet för att äta på egen hand eller

på grund av privata ärenden. I fråga om evenemang som pågår flera dagar omfattar skyddet den verksamhet som respektive dag ingår i utbildningsprogrammet och som är utmärkande för evenemanget i fråga. Således omfattas inte fritidsverksamhet utanför programmet för en utbildning som ordnas på ett hotell eller i form av en kryssning av skyddet. Om rekreation ingår i utbildningsprogrammet bestäms ersättningskyddet till denna del med stöd av bestämmelsen i 1 mom. 2 punkten om rekreation som hänför sig till utbildningar.

Under rekreation enligt 1 mom. 2 punkten som hänför sig till stipendiatens arbete eller till utbildning enligt 1 punkten är det i princip fråga om annat än utförande av arbetsuppgifter eller arbetsrelaterad utbildning. Med tanke på det ersättningskydd som hänför sig till evenemanget måste man bedöma i vilken mån evenemanget hänför sig till arbetet: är orsaken till att stipendiaten deltar i evenemanget mera att utöva en egen hobby eller någon annan orsak i anslutning till privatlivet än arbetsuppgifterna. I fråga om arbetstagare kan rekreation ordnas av arbetsgivaren eller någon utomstående instans varvid arbetsgivaren har godkänt deltagande i evenemanget. I fråga om stipendiaten avses med arbetsrelaterad rekreation ett evenemang som hänför sig till stipendiatarbetet och som ordnas av en utomstående organisation som också står för programmet. Sålunda är till exempel rekreation som medlemmarna i en arbetsgrupp som utför stipendiatarbete ordnar själva inte sådan verksamhet som avses i bestämmelsen. Rekreation som hänför sig till stipendiatarbetet kan vara till exempel ett rekreationsevenemang med program som ordnas efter en vetenskaplig kongress för alla deltagarna. Liksom i fråga om arbetstagare berör skyddet endast den verksamhet som hör till rekreationsevenemanget. Den verksamhet som omfattas av ersättningskyddet kan äga rum inom den tid som reserverats för rekreationsevenemanget och inom ramen för programmet. Vad som är verksamhet som hör till ett sådant evenemang bör i första hand bedömas utifrån programmet och evenemangets natur och i sista hand enligt vad som enligt allmän praxis kan anses ingå i ett sådant evenemang. Ersättningskyddet under

rekreationsevenemang som hänför sig till stipendiatarbete ska motsvara det för arbetstagare. Den verksamhet som omfattas av ersättningsskyddet kan äga rum inom den tid som reserverats för rekreationsevenemanget och inom ramen för programmet. Skyddet ska således även beröra skador som inträffat i samband med olika former av motion, om sådan verksamhet ingår i programmet för rekreationsevenemanget. Förutsättningen för ersättning ska vara att skadefallet står i orsakssamband med verksamhet som ingår i ett rekreationsevenemang som avses i 1 mom. 2 punkten. Brottslig eller annan klart förbjuden verksamhet är inte sådan verksamhet. Det är inte heller verksamhet som orsakar särskild risk för olycksfall och som inte ingår i evenemangsprogrammet, till exempel klättring eller konster som utförs på eget initiativ. Verksamheten kan dock omfattas av skyddet, om den ingår i programmet för utbildningen eller rekreationsevenemanget.

Skyddet omfattar verksamhet som normalt hör till måltider eller rekreation som ordnats i samband med evenemanget. Liksom i fråga om arbetstagare täcker skyddet inte verksamhet under en mat- eller rekreationspaus när stipendiaten har avlägsnat sig från den plats där evenemanget hålls eller dess omedelbara närhet för att äta på egen hand eller på grund av privata ärenden. Ersättningsskyddet täcker inte vistelsen i dess helhet under utbildning eller rekreation som förutsätter övernattnings eller inkvartering. Således omfattas inte fritidsverksamhet utanför programmet för ett rekreationsevenemang som ordnas på ett hotell eller i form av en kryssning av skyddet. Om det är fråga om en utlandsresa som räcker flera dagar och som delvis innehåller utbildning som hänför sig till stipendiatarbetet och delvis sådan rekreation som avses i bestämmelsen, bestäms ersättningsskyddet utsträckning dag för dag enligt om programmet under den aktuella resdagen uppfyller villkoren för arbete och rekreation i anslutning till det eller en utbildning och ett rekreationsevenemang i anslutning till arbetet eller är det mera fråga om allmän fritid och gruppreaktiviteter på resmålet.

I 1 mom. 1 och 2 punkten föreskrivs om utbildningar och rekreationsevenemang utan-

för det område som hör till arbetsplatsen. I fråga om arbetstagare betraktas utbildningar och rekreationsevenemang som ordnas på det område som hör till arbetsplatsen som sedvanlig verksamhet som hänför sig till arbetet och ersättningsskyddet bestäms då enligt 22 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Om en utbildning eller ett rekreationsevenemang som hänför sig till stipendiatarbetet ordnas på det område som hör till den plats där stipendiaten utför sitt arbete, bestäms ersättningsskyddet på samma sätt i enlighet med 25 §.

1 mom. 3 och 4 punkten gäller olycksfallsskydd som en stipendiat åtnjuter under besök på mottagningar inom hälso- och sjukvården. Förutsättningen är att besöket beror på orsaker som nämns i bestämmelserna. I 4 punkten konstateras att skyddet omfattar besök inom hälso- och sjukvården vilka beror på skador som ersätts enligt denna lag eller misstankar om sådana skador. Liksom i fråga om arbetstagare gäller skyddet endast stipendiater avses i denna lag, alltså inte pensionärer eller personer som annars står utanför arbetslivet. Om det är fråga om ett plötsligt insjuknande under arbetsdagen omfattas besöket av skyddet endast om stipendiaten har åkt till mottagningen från den plats där arbetet utförs under arbetsdagen. Avsikten är att skyddet ska vara begränsat till den tid när stipendiaten befinner sig i mottagningslokalerna och till den verksamhet som ingår i besöket på mottagningen. Med förpliktelser som följer av stipendiatarbetet avses förpliktelser som hänför sig till stipendiatens arbete och som kan beror på annan lagstiftning och förutsätta besök på en mottagning inom hälso- och sjukvården.

I 1 mom. 5 punkten utsträcks olycksfallsskyddet till resan från bostaden eller den plats där arbetet utförs till verksamhet som avses i 1—4 punkten. Denna resa bestäms på samma villkor som en sedvanlig resa mellan bostaden och arbetsplatsen enligt 26 § 1 punkten. Med bostad avses stipendiatens fasta bostad, fritidsbostad, tillfälliga bostad samt inkvartering som arbetet förutsätter. Tolkningsfrågor kan bli bland annat om det är fråga om en rutt som ska betraktas som sedvanlig med hänsyn till tiden och sträckan

samt orsaken till eventuella avvikelser och huruvida de är ringa.

När det är fråga om ett plötsligt insjuknande av någon annan orsak än en som avses i 1 mom. 3 punkten under arbetsdagen, gäller ersättningsskyddet för resan naturligtvis bara resan från arbetsplatsen till mottagningen inom hälso- och sjukvården och därifrån till bostaden eller tillbaka till arbetsplatsen. På grund av hänvisningen i 26 § 1 punkten omfattar skyddet sådana skador som inträffar i verksamhet som är utmärkande för en sådan resa.

1 mom. 6 punkten gäller ersättningsskyddet i en situation där en stipendiat på grund av sina arbetsuppgifter är tvungen att inkvartera sig någon annanstans än i sin bostad under inkvarteringsförhållanden som utgör en utomordentlig olycksfallsrisk. Skyddet ska då gälla endast sådana skador som inträffat under inkvarteringen och som beror på orsaker som hänför sig till inkvarteringsförhållandena, till exempel dålig brandsäkerhet. En utomordentlig olycksfallsrisk kan också bero på att inkvarteringen finns i ett krigsområde.

I 2 mom. ställs utanför denna lag ersättning för sådana patientskador som inträffar i situationer som nämns i 1 mom. 4 punkten. Således ska en patientskada som inträffar på en mottagning inom hälso- och sjukvården inte ersättas med stöd av denna lag när orsaken till besöket på mottagningen är plötsligt insjuknande under arbetsdagen eller en förpliktelse som beror på arbetet. Om besöket överensstämmer med 1 mom. 3 punkten ska ett olycksfall som inträffat på mottagningen ersättas med stöd av denna lag, även om det samtidigt också är en patientskada.

28 §. Stipendiaters olycksfall i bostaden och i arbete någon annanstans än på en sådan plats som arbetsuppgifterna kräver. I paragrafen bestäms om begränsningar i det ovan föreskrivna olycksfallsskyddet vid sådant arbete som stipendiaten utför i sin bostad eller någon annanstans än på en sådan plats som arbetsuppgifterna kräver. Många stipendiater arbetar som så kallade fria konstutövare. De har inget separat arbetsrum utanför hemmet utan arbetet utförs ofta i hemmet. Kompositörer komponerar, videokonstnärer editerar film och författare skriver hemma. Dessutom finns det bostäder som

samtidigt är ateljé och konstnärens hem. Ofta har stipendiater inga möjligheter att hyra ett separat utrymme för arbete eller övningar, om inte ett sådant utrymme tillhandahålls på grund av arbetets art. Om stipendium beviljas för endast en kort tid kan det hända att det inte lönar sig att hyra ett separat arbets- eller övningsrum för den tiden. I 25 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ingår en bestämmelse motsvarande den föreslagna bestämmelsen om omständigheter som begränsar ersättningsskyddet för arbetstagare. Arbete som utförs i bostaden är i fråga om arbetstagare vanligen distansarbete. I 196 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar finns en motsvarande begränsning i fråga om företagare när det gäller arbete som utförs i bostaden eller på någon annan plats än den plats som arbetsuppgiften förutsätter. Stipendiatarbete kan vara av samma typ som för en arbetstagare enligt 25 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som arbetar i sin bostad, om stipendiaten inte arbetar på en separat plats där arbetet utförs. I arbetet kan då ingå arbetsuppgifter som i huvudsak utförs i bostaden eller på en plats som stipendiaten väljer fritt. Om en forskare vars arbete finansieras med ett stipendium har tillgång till exempelvis ett arbetsrum på universitetet, liknar hans eller hennes arbetsförhållanden dem för en forskare i anställningsförhållande, och det sistnämnda berörs också av 25 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar vad gäller fritt valda platser där arbetet utförs. Av denna anledning föreslås att i fråga om arbete som stipendiaten utför i bostaden och någon annanstans än på en sådan plats som arbetsuppgifterna kräver att skyddet ska vara begränsat på samma sätt som i 25 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Arbete som utförs någon annanstans än på en sådan plats som arbetsuppgifterna kräver kan vara till exempel arbete som stipendiaten utför med hjälp av en bärbar dator på ett kafé i staden som stipendiaten valt själv. Om man åter har kommit överens om ett möte som hänför sig till stipendiatarbetet på kaféet, är stipendiaten i arbete som avses i 24 §. Paragrafen ska tillämpas i de situationer där stipendiaten har valt den plats där arbetet utförs

helt fritt. Då arbetar stipendiaten någon annanstans än i ett arbetsrum som eventuellt anvisats honom eller henne för stipendiatarbetet eller i ett från bostaden separat arbetsrum som han eller hon ordnat själv, till exempel en konstateljé eller skrivarlya. Om den plats där arbetet utförs har bestämts i enlighet med arbetsuppgifternas art, till exempel en intervju för vetenskapligt forskningsarbete, ett framträdande i anslutning till konstnärligt arbete, ett evenemang där konstnären presenterar sina egna alster eller upphängning av tavlor i en utställningslokal i samband med en utställning, är det inte fråga om i paragrafen avsett arbete som utförs någon annanstans än på en sådan plats som arbetsuppgifterna kräver.

I fråga om sådant arbete som avses i paragrafen begränsas ersättningsskyddet endast till arbete som avses i 24 §. Olycksfall som inträffar i samband med utförande av arbete ska således alltid ersättas. Resande enligt 24 § 2 mom. är dock inte tillämpligt vid den tidpunkt då arbetet utförs på en plats som man själv bestämt. Villkoret för att bestämmelsen om resande ska tillämpas är att resan beror på en arbetsuppgift och är nödvändig för att stipendiaten ska kunna utföra sitt arbete. Om stipendiaten beger sig från en ovan avsedd fritt vald plats där arbetet utförs till följande plats, som bestäms på grund av arbetsuppgifternas art, är resan till den senare platsen där arbete utförs resande enligt 24 § 2 mom.

Ersättningsskydd som gäller det område som hör till den plats där arbetet utförs (25 §) eller resan mellan bostaden och arbetsplatsen och mat- och rekreationspauser (26 §) ska inte utsträckas till situationer där stipendiaten arbetar i sin bostad eller på en fritt vald plats där stipendiaten utför sitt arbete. Av begränsningen i paragrafen följer att en till exempel en stipendiat som utför arbete med en bärbar dator på ett kafé inte omfattas av ersättningsskyddet på vägen till kaféet. Stipendiaten omfattas inte heller av det ersättningsskydd som gäller ett område som hör till den plats där arbetet utförs, det vill säga ett olycksfall som inträffat i samband med en måltid eller ett toalettbesök i kaféet ersätts inte som ett olycksfall i arbetet. Om stipendiaten beger sig från en fritt vald plats där ar-

betet utförs till följande plats på grund av en arbetsuppgift, där stipendiaten utför arbete enligt 24 §, omfattas resan till denna följande plats där arbete utförs av ersättningsskyddet med stöd av bestämmelsen om resande.

I situationer som avses i paragrafen kan det vara svårt att objektivt konstatera huruvida olycksfallet har inträffat i samband med arbetet. När stipendiaten utför arbete på en plats som har bestämts på grund av en arbetsuppgift som hänför sig till stipendiatarbetet, tillämpas inte de begränsningar som föreskrivits i paragrafen, utan ersättningsskyddet bestäms i enlighet med 24—27 §.

6 kap. **Bestämmelser om yrkessjukdomar**

29 §. Yrkessjukdom. I 1 mom. föreslås en allmän definition av yrkessjukdom som motsvarar den nuvarande 1 § i yrkessjukdomslagen. För att en sjukdom ska ersättas som yrkessjukdom förutsätts att sjukdomen sannolikt huvudsakligen orsakats av att en lantbruksföretagare eller stipendiat exponerats för en fysikalisk, kemisk eller biologisk agens i arbete som avses i 18 § eller 24 § eller under vistelse på ett område som hör till arbetsplatsen enligt 19 eller 25 § eller i utbildning som avses i 27 § 1 mom. 1 punkten. Avsikten med bestämmelsen är inte att ändra definitionen av yrkessjukdom enligt den gällande yrkessjukdomslagen eller lagens tillämpningsområde.

Med sannolikt orsakats avses ett så kallade allmänt orsakssamband mellan en viss sjukdom och en viss agens. Det betyder att man med allmänt accepterade medicinska undersökningsmetoder har fått vetenskapliga bevis på att exponering av en viss grad för en viss agens kan orsaka en viss specificerad sjukdom. Kravet på sannolikhet förutsätter också en tillräcklig utredning om den tidsmässiga och kvantitativa exponeringen för nämnda agens under lagstadgade förhållanden i anslutning till arbetet. Med huvudsakligen orsakats avses att sjukdomen huvudsakligen orsakats av exponering som inträffat i arbetet och inte utanför det, om exponering har förekommit både i och utanför arbetet.

I fråga om lantbruksföretagare eller stipendiater som utför arbete som avses i 22 § eller 28 § samt lantbruksföretagare som utför sitt arbete i sin bostad förutsätts att exponeringen hänför sig till det egentliga utförandet av arbetet. Det är således fråga om sådan exponering som avses i lagen till exempel när arbete som utförs på en plats som avses i 22 § eller 28 § innebär ensidiga arbetsrörelser som upprepas med jämna mellanrum. Det är däremot inte fråga om i lagen avsedd exponering när en lantbruksföretagare eller stipendiat under arbetet i sin bostad exponeras för fuktskadeprodukter som finns i bostaden.

I paragrafen föreslås en allmän definition av yrkessjukdom med stöd av vilken det bedöms om en sjukdom ska ersättas som yrkessjukdom. I 30 och 31 § föreslås dock undantag från dessa bedömningsgrunder i fråga om vissa sjukdomar i de övre extremiteterna där de medicinska undersökningsrönen om orsakssambandet är delvis bristfälliga, men som det kan anses motiverat att ersätta i anslutning till viss exponering i arbetet.

2 mom. motsvarar 1 § i den nuvarande yrkessjukdomsförordningen, enligt vilken det för att en sjukdom skall kunna konstateras vara en yrkessjukdom förutsätts en medicinsk undersökning vid vilken tillgång finns till tillräcklig information om exponeringen i arbetet och för vilken i fråga om de yrkessjukdomar som nämns i 2 § yrkessjukdomslagen ansvarar en läkare som är förtrogen med ifrågavarande område. Nu föreslås att för att en sjukdom ska diagnostiseras som yrkessjukdom krävs det en medicinsk undersökning där det finns tillräckligt mycket information om arbetstagarens arbetsförhållanden och exponeringen i arbetet. Det väsentliga är att läkaren har tillräcklig information om exponeringen för att kunna ställa en yrkessjukdomsdiagnos. En motsvarande bestämmelse finns i 26 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

I 3 mom. 1 punkten konstateras att på yrkessjukdomar enligt denna lag tillämpas också vad som i 27 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om förteckning över yrkessjukdomar och ersättning för de sjukdomar som nämns i förteckningen som yrkessjukdomar. I 27 § i förslaget till lag om olycksfall i om arbetet och om

yrkessjukdomar föreskrivs om bemyndigande att på samma sätt som för närvarande föreskriva närmare genom förordning av statsrådet om de sjukdomar och fysikaliska, kemiska och biologiska agenser som avses i 26 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar mellan vilka det vid en viss exponeringsgrad anses föreligga ett sannolikt orsakssamband som påvisats med erkända medicinska undersökningsmetoder. I sådana fall är det således inte längre nödvändigt att på så kallade allmän nivå påvisa sannolikhet mellan sjukdomen och exponering av en viss grad. För att sjukdomen ska ersättas krävs endast att det påvisas att lantbruksföretagaren eller stipendiaten i sitt arbete eller under andra förhållanden som avses i 29 § 1 mom., varvid hänsyn tas även till de gränser som i sistnämnda moment ställts i fråga om arbete som lantbruksföretagare utför i bostaden och arbete enligt 22 § samt arbete enligt 28 § som utförs av stipendiater, i den utsträckning exponerats för en agens som nämns i förordningen att det enligt medicinska undersökningsrön kan orsaka en sjukdom som nämns vid agensen i förteckningen. För att en sjukdom som nämns i förteckningen ska ersättas på grund av den agens som nämns vid sjukdomen förutsätts dessutom att orsaken till sjukdomen inte är exponering för denna agens utanför de förhållanden i anslutning till arbetet som nämns i 29 § eller någon annan, till exempel en endogen orsak.

Förteckningen är inte uttömmande. Även någon annan sjukdom än de som nämns i förteckningen kan diagnostiseras som yrkessjukdom, om den i enlighet med förslaget till 29 § 1 mom. sannolikt huvudsakligen orsakats av att en lantbruksföretagare eller stipendiat exponerats för en fysikalisk, kemisk eller biologisk agens.

I 3 mom. 2 punkten konstateras att på yrkessjukdomar enligt denna lag tillämpas vad som i 31 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om debuttid för yrkessjukdom. Enligt nämnda paragraf är debuttiden på motsvarande sätt som i den gällande lagen den dag då den skadade första gången sökte sig till läkarundersökning på grund av en sjukdom som senare genom försäkringsanstaltens beslut konstateras vara en yrkessjukdom. Av särskild orsak kan debut-

tiden bestämmas på någon annan grund. Som en särskild orsak har betraktats det faktum att det i praktiken kan vara problematiskt att utreda när ett läkarbesök har gjorts just på grund av en sjukdom som senare betraktats som en yrkessjukdom. Så kan fallet vara till exempel vid nedsatt hörsel, när det i vissa yrken görs hörselmätningar när anställningsförhållandet börjar och sedan med jämna mellanrum i samband med läkarbesök som ingår i företagshälsovården. Debuttiden för en bullerskada har inom ersättningspraxis i allmänhet bestämts på grund av den hörselundersökning då det första gången konstateras ett fynd som passar in på en bullerskada. När det gäller eksem kan det hända att den skadade många år innan han eller hon får eksem som betraktas som en yrkessjukdom har haft andra eksem, som behandlats av läkare och undersökts. Inom ersättningspraxis har som debuttid i allmänhet betraktats det läkarbesök som lett till fortsatta undersökningar för att diagnostisera allergin och remiss till undersökningarna skrivits ut. Motsvarande situationer kan förekomma också när det gäller sjukdomar i andningsorganen. I dessa situationer har debuttiden i allmänhet bundits till den första diagnostiska avbildningen där man kan konstatera fynd som tyder på en yrkessjukdom.

I 3 mom. 3 punkten konstateras att på yrkessjukdomar enligt denna lag tillämpas också vad som i 32 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om bestämmande av ersättningsskyldigheten vid yrkessjukdom. I nämnda paragraf föreskrivs vilket arbete som ligger till grund när ersättningsskyldigheten bestäms, om den skadade när yrkessjukdomen debuterar inte längre har det arbete där yrkessjukdomen har kunnat orsakas. Ersättningsskyldigheten bestäms då på grundval av det arbete där exponeringen i huvudsak har inträffat. Om den huvudsakliga exponeringen inte går att utreda, bestäms ersättningsskyldigheten på grundval av det arbete där exponering senast kan ha orsakat yrkessjukdomen. Bestämmelsen avviker från 3 § 3 mom. i den gällande yrkessjukdomslagen, enligt vilken ersättningsskyldigheten bestäms enligt vilket arbete som senast kan ha orsakat sjukdomen. Genom ändringen vill man framhäva att ersättningen ska vara or-

saksgrundad i de fall där den huvudsakliga exponeringen kan utredas.

30 §. Tendinit i övre extremiteten och epikondylit i överarmen som ersätts som yrkessjukdom. I paragrafen föreskrivs om ersättning för tendinit i övre extremiteten och epikondylit i överarmen när dessa tillstånd ersätts som yrkessjukdomar som orsakats av arbetet oberoende av vad som föreskrivs i 29 § 1 mom. Då iakttas vad som i 28 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om tendinit i övre extremiteten och epikondylit i överarmen som ersätts som yrkessjukdom. De medicinska forskningsbevisen på dessa sjukdomars orsakssamband med arbetet har varit bristfälliga och för att undvika upprepade ersättningstvister föreskrevs om enhetliga grunder för ersättning som yrkessjukdom för senskideinflammation i övre extremiteten och epikondylit i överarmen. Enligt 2 § i förordningen om yrkessjukdomar, som trädde i kraft i början av mars 1987, föreskrevs att senskideinflammation och epikondylit i överarmen skulle ersättas som yrkessjukdomar, om sjukdomen sannolikt beror på ofta upprepade och ensidiga eller för arbetstagaren ovana rörelser. Med senskideinflammation avsågs då senskideinflammation i handleden. Enligt etablerad ersättningspraxis har dock även tendinit i fingrarna och underarmen och peritendinit ansetts som sjukdomar som ska ersättas på samma grunder som senskideinflammation i handleden. Det var således i sista hand fråga om en avtalsbaserad lösning. Bestämmelserna om yrkessjukdomsersättning för senskideinflammation och epikondylit i överarmen överfördes i början av 2003 till yrkessjukdomslagen genom en lag om ändring av yrkessjukdomslagen (1315/2002). Bestämmelsens ordalydelse ändrades något, men de väsentliga förutsättningarna för ersättning bibehölls oförändrade. Nämnda bestämmelser tillämpas för närvarande med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Ersättningspraxis i fråga om dessa sjukdomar är etablerad och i 28 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreslås det att de fortfarande ska ersättas.

Med tendinit avses i förslaget till 28 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkes-

sjukdomar inte bara senskideinflammation utan också tendinit och peritendinit, vilket motsvarar nuvarande tolkning. Möjligheten till ersättning begränsas i överensstämmelse med etablerad ersättningspraxis till att gälla tendinit i fingrarna, handleden och underarmen. Dagens undersökningsrön talar inte för att bestämmelsen ska utsträckas till att gälla senstrukturer i axeln och överarmen. Ersättning för inflammation i senstrukturer i överarmen och axeln som en yrkessjukdom som orsakats av en fysikalisk agens kan dock bedömas utifrån den allmänna bestämmelsen om yrkessjukdom i 29 § i denna lag, om man i ett enskilt fall får tillräckliga bevis på att inflammationen sannolikt huvudsakligen orsakats av en viss arbetsrörelse som utförts i arbetet.

Den exponering som krävs för ersättning preciseras också så att arbetsrörelsen ska belastar övre extremiteten. Ofta upprepade arbetsrörelser ska dessutom samtidigt vara ensidiga eller ovana för lantbruksföretagaren eller stipendiaten. Tvärtemot vad som är fallet vid karpaltunnelsyndrom, som det föreskrivs om ersättning för nedan, är det typiska för sjukdomar som avses i denna paragraf att de oftast uppkommer relativt snabbt efter att arbetsrörelserna förändrats.

Med stöd av andra meningen i 28 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska ersättning ändå inte betalas även om den beskrivna exponeringen skulle ha ingått i arbetet i sig, om sjukdomsorsaken ändå är faktorer utan koppling till arbetet, till exempel en endogen sjukdom eller exponering som inträffat någon annanstans än i arbetet. De nämnda preciseringarna är inte avsedda att väsentligt ändra på den ersättningspraxis som iakttagits hittills.

31 §. *Karpaltunnelsyndrom som ersätts som yrkessjukdom.* I paragrafen föreskrivs om karpaltunnelsyndrom som ersätts som yrkessjukdom oberoende av 29 § 1 mom. Då iaktas vad som föreskrivs i 31 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Bestämmelsen om karpaltunnelsyndrom fogades till yrkessjukdomslagen genom lagen om ändring av yrkessjukdomslagen (1315/2002) i början av 2003 och har för närvarande tillämpats med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för

lantbruksföretagare. Den nuvarande bestämmelsen om ersättning för karpaltunnelsyndrom har lett till en mycket återhållsam ersättningslinje och till att merparten av ersättningsansökningarna avslås. I det utlåtande från Arbetshälsoinstitutet som erhöles i samband med beredningen av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar har på grund av undersökningar som nämns där framförts som riskfaktorer för karpaltunnelsyndrom stor gripkraft hos handen och användning av vibrerande arbetsredskap samt upprepade arbetsrörelser. Risker har konstaterats öka när kraftanvändning och upprepning förekommer i samma arbete och när kraftanvändningen kombineras med böjda handledsställningar. I fråga om karpaltunnelsyndrom har det inte framkommit några väsentliga nya medicinska rön till grund för att möjligheten till ersättning för yrkessjukdom skulle kunna utvidgas jämfört med vad som avses med den nuvarande bestämmelsen. Bestämmelsens ordalydelse har emellertid visat sig oklar med tanke på ersättningspraxis och den uttrycker inte tillräckligt exakt alla grunder för ersättning och därför har bestämmelsen precisats i förslaget till 31 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Karpaltunnelsyndrom ska ersättas som yrkessjukdom när lantbruksföretagaren eller stipendiaten i sitt arbete innan symtomen uppträdde under lång tid utförde upprepade arbetsrörelser som kräver betydande gripkraft och orsakar förträngning av karpaltunneln. Med sådana rörelser avses böjda handledsställningar i kombination med en griprörelse. Med tillräcklig upprepning avses att rörelser som tränger ihop handleden utgör en central del av arbetet, även om arbetet också skulle innehålla andra arbetsrörelser. För orsaks sambandet talar det att arbetet har varit förknippat med långvarig och upprepad användning av arbetsredskap som orsakar vibrationer i händerna och att karpaltunnelsyndrom uppträder endast i den belastade handleden. Även karpaltunnelsyndrom i bägge handlederna kan ersättas om exponeringen uppfyller kraven i fråga om båda övre extremiteterna.

Ersättning ska å andra sidan inte betalas när orsaken till karpaltunnelsyndromet sannolikt är faktorer utan koppling till arbetet. Sådana

faktorer är bland annat sjukdomar hos lantbruksföretagaren eller stipendiaten som ökar benägenheten för karpaltunnelsyndrom, till exempel diabetes, ledgångsreumatism, njursjukdomar och hypotyreos liksom övervikt och graviditet. Ersättning ska inte heller betalas när orsaken sannolikt är exponering utanför arbetet.

32 §. Väsentligt förvärrande av annan arbetsrelaterad skada eller sjukdom. I paragrafen föreskrivs när väsentlig förvärring av andra sjukdomar än sådana som ska ersättas med stöd av denna lag ska ersättas som yrkessjukdom på samma sätt som i 30 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Som yrkessjukdom ersätts väsentligt förvärring av en annan skada och sjukdom än den som avses i denna lag, om förvärringen sannolikt huvudsakligen beror på att lantbruksföretagaren eller stipendiaten exponerats för en fysikalisk, kemisk eller biologisk agens enligt vad som föreskrivs i 29—31 §.

Enligt 1 § 2 mom. i den gällande yrkessjukdomslagen ska vad som i 1 § 1 mom. i yrkessjukdomslagen föreskrivs om yrkessjukdom tillämpas även när en skada eller en sjukdom som inte ska anses vara ett olycksfall i arbetet eller en yrkessjukdom har förvärrats väsentligt under den tid då detta tillstånd varar. Bestämmelsen har för närvarande tillämpats med stöd av 5 § 4 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Avsikten med bestämmelsen har varit att ersätta till exempel nickelallergi som orsakats av exponering utanför arbetet men som har förvärrats till följd av att arbetstagaren exponerats för nickel i sitt arbete eller allergi hos den som lider av mjölallergi vilken har förvärrats till följd av mjölexponering i arbetet. I en sådan situation är det motiverat att ersätta väsentlig förvärring av en redan existerande sjukdom, eftersom samma agens kan orsaka den aktuella sjukdomen även hos en frisk människa, varvid det är fråga om en yrkessjukdom som ska ersättas. Däremot är avsikten inte att begreppet förvärring ska omfatta fall av förvärring som orsakats av icke-specifika faktorer. Astma som förvärras för att en astmatiker utför dammig arbete ska således inte ersättas. Till den normala sjukdomsbilden för allmän astma hör ofta föränd-

ringar i sjukdomstillståndet som saknar yttre förklarande faktor.

Det finns inga grunder att avstå från det nuvarande kravet på en specifik agens som villkor för att förvärring ska ersättas. För att det ersättningsansvar som ingår i olycksfallsförsäkringssystemet ska vara klart ska ersättning för förvärring fortfarande förutsätta att sjukdomen är exakt diagnostiserad och att arbetstagaren exponeras för samma sjukdomsalstrare i sitt arbete som den existerande sjukdomen beror på. En vidare tolkning än den nuvarande kunde leda till att tillämpningsområdet mellan det orsaksbaserade olycksfallsförsäkringssystemet och sjukförsäkringen, som ersätter sjukdom, fördunklas. Risker är att vanliga sjukdomar i stor utsträckning börjar ersättas ur olycksfallsförsäkringen. Bestämmelsens krav på samma agens begränsar i praktiken ersättning för till exempel förvärrad artros med stöd av paragrafen.

Det är medicinskt svårt att bevisa bestående inverkan som beror på exponering i arbetet. Ersättning för bestående förvärring kan komma i fråga endast om det går att medicinskt obestriddligen bevisa att den bestående inverkan orsakats av en specificerad agens som förekommer i arbetet. Paragrafen motsvarar 1 § 2 mom. i den nuvarande lagen om yrkessjukdomar.

Exponeringen ska således i fråga om lantbruksföretagare och stipendiater ske i arbete som avses i 18 § eller 24 §, på ett område som hör till den plats där arbetet utförs och som avses i 19 § eller 25 § eller under utbildning som avses i 21 § 1 mom. 1 punkten eller 27 § 1 mom. 1 punkten. Även de villkor för exponering som föreskrivs i den andra meningen i 29 § 1 mom. 1 och 2 punkten ska tillämpas i fråga om den föreslagna paragrafen.

För att påvisa orsakssamband förutsätts i likhet med den nuvarande lagen att förvärringen beror på att lantbruksföretagaren eller stipendiaten i sitt arbete exponerats för samma exponeringsfaktor som i tiden har gett upphov till den skada eller sjukdom som förvärrats. Ersättning ska betalas endast för den tid som den tidigare skadan eller sjukdomen förvärrats. Utgångspunkten är att när exponeringen i arbetet upphör förbättras den andra

skadan eller sjukdomen så att tillståndet återgår till vad det var tidigare. Bestämmelsens ordalydelse möjliggör emellertid också bestående ersättning, om det går att medicinskt påvisa att den exponering som ägt rum under de nämnda arbetsförhållandena sannolikt huvudsakligen har orsakat att en skada eller sjukdom utan koppling till arbetet har försämrats på ett bestående sätt.

7 kap. **Ömhet orsakad av arbetsrörelse, misshandel samt annan avsiktlig gärning som någon annan utför samt psykiskt chockreaktion**

33 §. Ömhet orsakad av arbetsrörelse. I paragrafen föreskrivs om ömhet orsakad av arbetsrörelse. Härmed avses ömhet hos en muskel eller sena, som för närvarande ska ersättas enligt 4 § 2 mom. 7 punkten i lagen om olycksfallsförsäkring, vilken för närvarande tillämpas med stöd av 6 och 6 a § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. En motsvarande bestämmelse finns i 33 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkesjukdomar. För att undvika ersättningstvister i anslutning till tolkningsproblem är det motiverat att i lagstiftningen behålla en bestämmelse med stöd av vilken man kan betala en skäligen övergående ersättning för lindriga smärttillstånd som uppkommit hos en muskel eller sena i samband med rörelser som är utmärkande för arbetet och som orsakar påfrestning, trots att inget klart yttre olycksfallsmoment kan påvisas. Däremot är det fortfarande inte motiverat att ersätta skador hos ben- och broskvävnad. När det gäller sådana förutsätter ett medicinskt orsakssamband ett betydande yttre olycksfallsmoment. Inte heller smärttillstånd som uppkommit så småningom ska omfattas av bestämmelsen. I paragrafen föreskrivs om ersättningsgill icke-olycksfallsrelaterad ömhet hos muskler och senor som har uppkommit när lantbruksföretagaren eller stipendiaten utfört enskilda påfrestande arbetsrörelser i arbete som avses i 18 § eller 24 §. Bestämmelsens ordalydelse avviker från den nuvarande lagens ordalydelse och strävan med detta är att precisera ersättningsgrunderna. Som särskilda kriterier

för en arbetsrörelse som ska ersättas nämns att den ska kunna specificeras och vara påfrestande.

För att bestämmelsen ska vara i harmoni med dagens medicinska rön och för det andra för att behålla orsakssambandet mellan ömheten och arbetsrörelsen ska ersättning förutsätta att ömheten tidsmässigt och vad uppkomstmekanismen beträffar passar ihop med den enskilda arbetsrörelse som orsakat påfrestningen på den ömma muskeln eller senan. Med tanke på ersättningsavgörandena är det viktigt att läkarutlåtandena innehåller en tillräckligt exakt beskrivning av den enskilda arbetsrörelsen, rörelseriktningen och den påfrestning den orsakar på den ömma muskeln eller senan liksom om ömheten uppstått plötsligt. När orsakssambandet ska bedömas försämras i allmänhet möjligheterna att påvisa orsakssamband med arbetet om lantbruksföretagaren eller stipendiaten dröjer med att söka vård.

En arbetsrörelses påfrestande inverkan kan inte bedömas enbart på grund av till exempel vikten hos den börda som hanteras, utan bedömningen måste göras som en helhet. Påfrestningens uppkomst påverkas också av arbetsrörelsens mekanism. Vikt i kombination med en besvärlig arbetsställning, till exempel en roterande rörelse, sträckning eller förflyttning av vikt kan orsaka påfrestning i samband med hantering av en sådan börda vars vikt inte ensam kan anses orsaka påfrestning.

Med stöd av paragrafen blir det fortfarande vanligtvis aktuellt att ersätta övergående ömhet hos muskel- och senvävnader av typen sträckning och bristning som inträffat när man utfört enskilda lyft-, böjnings-, rotations-, vridnings- och sträckningsrörelse som är typiska för arbetet och där den yttre traumaenergin är på sin höjd låg eller där sådan inte kan påvisas klart.

Vid en sådan arbetsrörelse som avses i paragrafen kan det också vara fråga om en lyft- eller stödrörelse som orsakar påfrestning när man lyfter en börda. Om det då snarare är fråga om en övermäktig ansträngning, till exempel i en situation där en tung börda som två lantbruksföretagare bär tillsammans plötsligt och oförutsett måste bäras av bara den ena av dem och orsakar en ansträngning som överstiger vad vävnaderna tål, ska möj-

ligheten till ersättning i första hand bedömas som vid ett olycksfall.

På grund av bestämmelsens natur krävs det inte att en skada på muskel- eller senvävnad påvisas med objektiva undersökningsmetoder för att ersättning ska betalas. Det räcker med ett kliniskt konstaterat smärttillstånd hos en muskel eller sena i samband med en enskild arbetsrörelse.

Ersättning ska ändå inte betalas med stöd av denna paragraf, om det framgår att det är fråga om att en skada eller sjukdom som lantbruksföretagaren eller stipendiaten haft redan tidigare framkommer eller föranleder symptom i samband med en arbetsprestation. Avsikten är inte heller att ersättning ska betalas med stöd av denna bestämmelse, om symptom bilden redan i begynnelsefasen passar in på en sådan vävnadsskada som enligt medicinsk erfarenhet kräver klart plötsligt, yttre våld mot det ömmande området för att den ska uppstå i frisk vävnad. Sådana vävnadsskador är bland annat bristningar i rotatorkuffen, akillessenan och biceps långa sena samt ljumskbräck. Ersättningen ska inte heller fortsätta när undersökningar visar att orsaken till ömheten är en sådan skada som inte kan uppstå enbart till följd av en arbetsrörelse.

På grund av sin natur är bestämmelsen avsedd att tillämpas på i första hand sträcknings- och bristningsskador hos muskel- och senvävnad. Eftersom en sådan skada enligt medicinsk erfarenhet även med hänsyn till individuella faktorer läker senast inom sex veckor, begränsas ersättningstiden i bestämmelsen i enlighet med nuvarande praxis till högst sex veckor från det att ömheten uppstod. Om återhämtningen räcker längre än så är det sannolikt fråga om en vävnadsskada, och en arbetsrörelse som utgör en ringa yttre faktor kan då inte längre anses ha någon betydande andel i dess uppkomst. Det är inte längre nödvändigt att ta in den nuvarande tidsgränsen på ett dygn i bestämmelsen om ömhet, eftersom möjligheten till ersättning binds klart till en specificerad enskild arbetsrörelse i bestämmelsen. Om ömheten hänförs till upprepade arbetsrörelser ska möjligheten till ersättning bedömas med stöd av bestämmelserna om yrkessjukdom.

34 §. *Skada till följd av misshandel eller annan avsiktlig gärning som någon annan ut-*

för. I 14 § föreslås att begreppet olycksfall förtydligas så att det också gäller när en lantbruksföretagare eller stipendiat råkar ut för misshandel och andra avsiktliga skador. För den skadade är misshandel ofta en plötslig och oförutsedd händelse som inte skiljer sig från ett olycksfall och följderna av det. Det föreslås dock en separat bestämmelse om förutsättningarna för ersättning för misshandel och andra avsiktliga skador i vissa fall, så att möjligheterna till ersättning för sådana skador både begränsas och utvidgas i förhållande till de omständigheter under vilka olycksfall i arbetet i allmänhet ersätts. Detta är nödvändigt eftersom misshandel till sin natur avviker från andra olycksfall i arbetet.

I paragrafen föreskrivs om utvidgningar och begränsningar i fråga om ersättning för skador som orsakats av en lantbruksföretagare eller stipendiat genom misshandel och avsiktligt av en annan person. I övrigt ska bestämmelserna om olycksfall i arbetet tillämpas på skador som orsakats genom misshandel och en avsiktlig handling från en annan person. Enligt 1 mom. ska en skada till följd av misshandel eller annan avsiktlig handling ersättas trots det som i förslagen till 18—28 § föreskrivs om omständigheter som berättigar till ersättning, om orsaken till den avsiktliga handlingen är lantbruksföretagarens eller stipendiatens arbetsuppgift. Misshandel eller en annan avsiktlig skada som inträffat på grund av arbetsuppgiften ska således alltid ersättas oberoende av förhållandena och tidpunkten när den inträffade. Således ska till exempel även misshandel av en lantbruksföretagare eller stipendiat på grund av hans eller hennes arbetsuppgift som inträffar under fritiden ersättas som ett olycksfall i arbetet. Inte heller de begränsningar som föreslås i 3 mom. i fråga om ersättning för avsiktlig skada ska gälla när orsaken till den avsiktliga skadan är lantbruksföretagarens eller stipendiatens arbetsuppgift.

Med arbetsuppgift avses i momentet lantbruksföretagarens eller stipendiatens uttryckliga utförande av arbetsuppgiften. Exempel misshandel av en lantbruksföretagare eller stipendiat på lunchrasten utanför arbetsplatsen eller på fritiden ska ersättas med stöd av 1 mom., om misshandeln hänförs till lantbruksföretagarens arbetsuppgift eller stipen-

diatens arbetsuppgift. Orsakssambandet mellan misshandeln och arbetsuppgiften ska kunna påvisas till exempel med förundersökningsprotokoll eller på något annat tillförlitligt sätt. För ersättning räcker det inte att lantbruksföretagaren eller stipendiaten för gärningsmannen företräder en viss näringsgren eller institution.

I 2 mom. ställs å andra sidan skador som orsakats av misshandel eller en avsiktlig handling som utförts av en annan person utanför möjligheten till ersättning, om den huvudsakliga orsaken till skadan är en omständighet som hänför sig till arbetstagarens familjerelationer eller privatliv i övrigt. Sålunda ska till exempel familjevåld och annan misshandel som beror på tvister som hänför sig till privatlivet inte ersättas som olycksfall i arbetet, även om olycksfallet skulle ha inträffat under omständigheter som avses i 18—28 § och under vilka ett olycksfall i arbetet annars skulle ersättas.

I 3 mom. föreslås att möjligheten till ersättning inte ska gälla en skada som en annan person orsakat avsiktligt och som har drabbat en lantbruksföretagare i verksamhet som avses i 20 § 2 punkten eller 21 § 1 mom. 2—7 punkten eller en stipendiat i verksamhet som avses i 26 § 2 punkten eller 27 § 1 mom. 2—6 punkten. Sålunda ska misshandel eller andra skador som orsakats avsiktligt inte ersättas med stöd av nämnda lagrum när de inträffat under mat- eller rekreationspauser i närheten av den plats där arbetet utförs, under rekreationsevenemang eller resan dit, i verksamhet för att upprätthålla arbetsförmågan eller resa i anslutning till den, under besök inom hälso- och sjukvården eller resa i anslutning till dem eller när lantbruksföretagaren eller stipendiaten är inkvarterad under förhållanden som utgör en utomordentlig olycksfallsrisk. I övrigt ska skador som orsakas av misshandel och avsiktliga handlingar ersättas under samma i 18—28 § avsedda omständigheter som olycksfall i arbetet. Om orsaken till misshandel ändå är en arbetsuppgift som lantbruksföretagaren eller stipendiaten utfört under omständigheter som nämns i detta moment ska ersättning beviljas med stöd av 1 mom. i denna paragraf. Innehållet i paragrafen motsvarar i sak 34 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

35 §. *Psykisk chockreaktion till följd av olycksfall i arbetet.* I paragrafen föreskrivs om ersättning för psykisk chock till följd av ett olycksfall i arbetet. Enligt 1 mom. iakttas då det som föreskrivs i denna paragraf och i 35 § 1 och 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I de sistnämnda lagrummen föreslås närmare bestämmelser om villkoren för att vissa typer av psykisk chock ska ersättas. I 35 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar definieras de typer av psykisk chock som kan ersättas som följd av olycksfall i arbetet. Dessa är akut stressreaktion, posttraumatiskt stressyndrom och varaktig personlighetsförändring till följd av katastrofupplevelse. Benämningarna på de psykiska chocktillstånden motsvarar sjukdomsbeteckningarna enligt sjukdomsklassificeringen ICD-10. De nämnda typer av psykisk chock har ersatts även enligt nuvarande ersättnings- och rättspraxis, där ersättningen har varit kopplad till diagnostiska kriterier.

För att säkerställa att villkoren för ersättning är klara och jämlika tas i bestämmelsen in definitioner av de händelser på grund av vilka de chocktillstånd som nämns i bestämmelsen kan ersättas. Definitionerna av dessa händelser motsvarar i huvudsak de beskrivningar som i den nuvarande ICD-10-sjukdomsklassificeringen har knutits till händelsen som diagnostiskt villkor för dessa chocktillstånd. Sålunda, om händelsen uppfyller villkoren i bestämmelsen görs den medicinska diagnosticeringen av chocktillståndet i övrigt på grund av definitionerna i sjukdomsklassificeringen. När villkoren för ersättning bedöms ska man således beakta även den differensdiagnostik som ingår i klassificeringen. Eftersom villkoren för ersättning bedöms enligt både hur allmänt psykiskt påfrestande händelsen varit och patientens symptom, förutsätter ersättningsavgörandet en tillräckligt exakt beskrivning av händelsens natur och omständigheterna och sådana av den behandlande läkaren gjorda iakttagelser och fynd beträffande patientens symptom i journalhandlingarna utifrån vilka de diagnostiska villkoren kan anses vara uppfyllda.

I 35 § 1 punkten i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreslås en definition på akut stressreaktion: den är en re-

aktion på en händelse som orsakar exceptionellt stor fysisk eller psykisk påfrestning och som är förknippad med allvarlig förlust eller risk för förlust av säkerhet eller fysisk integritet. Akut stressreaktion är enligt sjukdomsklassificeringen en övergående men svår störning som utvecklas hos en symtomfri person som reaktion på exceptionell fysisk eller psykisk stress och som vanligtvis går över efter några timmar eller dagar. Som händelser som utlöser symtomen nämns bland annat naturkatastrofer, olyckor eller att man faller offer för brott. Symtomen uppträder vanligtvis några minuter efter den traumatiska händelsen och varar 2—3 dagar. Ofta varar tillståndet bara några timmar. Enligt sjukdomsklassificeringen dämpas symtomen på akut stressreaktion som hänför sig till en övergående psykisk belastningsfaktor efter högst 8 timmar.

Posttraumatiskt stressyndrom som nämns i 35 § 1 mom. 2 punkten i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar är en reaktion på en påfrestande, exceptionellt hotfull eller katastrofal händelse, som sannolikt skulle väcka kraftig ångest nästan hos vem som helst. Posttraumatiskt stressyndrom utvecklas enligt sjukdomsklassificeringen som fördröjd eller utdragen respons på en betungande, kort eller långvarig exceptionellt hotfull eller katastrofal händelse eller situation, som sannolikt skulle väcka kraftig ångest nästan hos vem som helst. Som exempel nämns katastrofer orsakade av människan eller naturkatastrofer, krigstillstånd, allvarliga olyckor, att man blir åskådare till våldsam död eller faller offer för tortyr, terrorism, våldtäkt eller något annat brott. Syndromen bör i allmänhet inte diagnostiseras om det inte finns något bevis på att symtomen har uppträtt inom sex månader efter ett exceptionellt svårt trauma.

Enligt rekommendationerna God medicinsk praxis som getts ut av en arbetsgrupp som tillsatts av Finska läkaresällskapet Duodecim och Psykiaterförbundet i Finland rf kan posttraumatiskt stressyndrom med svåra symtom avsevärt försämra arbetsförmågan, så det kan ibland vara nödvändigt med sjukledighet medan patienten får specialterapi. Stöd för tämligen snabb återgång till arbetet kan också ha terapeutisk betydelse vid post-

traumatiskt stressyndrom. Enligt rekommendationen bör man också sträva efter att patienten får en eventuell penningersättning i anslutning till en stresshändelse som ersättning för aktiv behandling och rehabilitering och inte som ersättning för bestående men.

Varaktig personlighetsförändring till följd av katastrofupplevelse, som nämns i 35 § 1 mom. 3 punkten i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, är en långvarig eller bestående reaktion på en händelse som framkallar exceptionellt kraftig psykisk påfrestning. Med varaktig personlighetsförändring till följd av katastrofupplevelse avses en personlighetsförändring som varar åtminstone två år och som följer på exponering för en katastrofal påfrestning. Påfrestningen måste vara så exceptionell att dess djupgående inverkan på personligheten inte behöver förklaras med individuell sårbarhet. Som exempel på sådan påfrestning nämns koncentrationslägerupplevelser, tortyr, storolyckor eller långvarig exponering för livsfara, till exempel gisslansituationer och långvarig fängelsevistelse som är förenad med direkt hot om avrättning. Nämnda personlighetsförändring kan föregås av posttraumatiskt stressyndrom. Personlighetsförändring till följd av katastrofupplevelse hänför sig enligt sjukdomsklassificeringen däremot inte till en kortvarig livshotande situation, till exempel en bilolycka.

För att ersättning ska ges ut för posttraumatiskt stressyndrom och varaktig personlighetsförändring krävs enligt 35 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar också att lantbruksföretagaren eller stipendiaten senast sex månader efter händelsen har diagnostiserats med symtom som passar in på posttraumatiskt stressyndrom. Bestämmelsen är nödvändig för att det ska vara möjligt att bedöma orsakssambandet. Såsom konstaterades ovan bör posttraumatiskt stressyndrom i allmänhet inte diagnostiseras om det inte finns bevis på att symtomen har uppträtt inom sex månader efter ett exceptionellt svårt trauma. I momentet avses med diagnostisering med symtomen att läkaren efter att ha träffat patienten har noterat fynd som visar på sådana symtom i journalhandlingarna i samband med ett patientbesök i anslutning till händelsen.

Nämnda typer av psykisk chock ska alltså ersättas till följd av ett olycksfall i arbetet. En händelse som ingår i definitionen av olycksfall och som beror på en yttre faktor ska uppfylla de kriterier som nämns i 35 § 1 mom. 1—3 punkten i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Dessutom ska händelsen hänföra sig till de förhållanden enligt 18—28 § där olycksfall i arbetet ersätts. I 3 mom. föreskrivs dock om vissa undantag beträffande de förhållanden där ersättning är möjlig.

I 2 mom. föreskrivs om särskilda juridiska förutsättningar för att chocktillstånd ska ersättas som följd av olycksfall i arbetet. För att ersättning ska ges ut för psykisk chock förutsätts enligt momentet att den skadade har varit direkt delaktig i en händelse som avses i 35 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och att händelsen har ett nära och sakligt samband med de förhållanden under vilka olycksfall i arbetet ersätts.

Med direkt delaktighet i en händelse avses att man utsätts för en personlig fara, till exempel en konkret risk för att mista livet eller skadas allvarligt. Med delaktighet avses också att man är ögonvittne till en händelse som inte bara uppfyller villkoret på direkthet i denna paragraf utan också de villkor på påfrestning som beskrivs i 1 mom. Med direkt avses en sådan personlig upplevelse i omedelbar närhet av händelsen som möjliggör personliga iakttagelser.

Sakligt samband med de förhållanden under vilka ersättning betalas och som det föreskrivs om i 18—28 § föreligger till exempel när en lantbruksföretagare eller stipendiat under arbetet ser en arbetskamrat som arbetar i närheten omkomma genom ett olycksfall. Händelsen har inget sakligt samband med den verksamhet som hänför sig till ett område som hör till arbetsplatsen om en lantbruksföretagare eller stipendiat blir chockad för att han eller hon från ett område som hör arbetsplatsen ser en trafikolycka inträffa utanför området. Däremot kan en trafikolycka som inträffar under resan mellan bostaden och arbetsplatsen utgöra en sådan händelse. Nära och sakligt samband med förhållanden som berättigar till ersättning föreligger inte till exempel när lantbruksföretagaren eller

stipendiaten blir chockad för att han eller hon plötsligt får budskap om en nära anhörigs död medan han eller hon är i arbete eller på ett område som hör till den plats där arbetet utförs.

I 3 mom. föreskrivs om särskilda begränsningar i fråga om de förhållanden under vilka ersättning betalas. Med avvikelse från vad som ovan föreskrivs om ersättning för olycksfall i arbetet ska psykisk chock ändå inte ersättas om den har drabbat en lantbruksföretagare i verksamhet som avses i 20 § 2 punkten eller 21 § 1 mom. 2—6 punkten eller en stipendiat i verksamhet som avses i 26 § 2 punkten eller 27 § 2—5 punkten avsedd verksamhet, utom när det är fråga en skada enligt 34 § 1 mom. ovan, som avsiktligt orsakats av en annan person på grund av den skadades arbetsuppgifter. Ersättnings-skyddet ska gälla en händelse som på det sätt som avses i 20 § eller 24 § inträffar i arbetet och i sådan verksamhet på ett område som hör till arbetsplatsen som avses i 19 och 25 §. Dessutom ska det gälla i 21 § 1 punkten och 26 § 1 punkten avsedd verksamhet under resan mellan bostaden och arbetsplatsen och i 21 § 1 mom. 1 punkten och 27 § 1 mom. 1 punkten avsedd utbildning. Utanför möjligheten till ersättning ställs samma förhållanden som vid avsiktliga skador med undantag för en situation enligt 21 § 1 mom. 7 punkten och 27 § 1 mom. 6 punkten. Om lantbruksföretagaren eller stipendiaten alltså på grund av sitt arbete är inkvarterad under förhållanden som utgör en utomordentlig olycksfallsrisk och den psykiska chocken beror på orsaker som hänför sig till dessa förhållanden, till exempel krigstillstånd eller en terrorgärning, ersätts den psykiska chocken om de andra villkor som föreskrivs i denna paragraf är uppfyllda.

Med stöd av förslaget till 34 § 1 mom. ska också en avsiktligt orsakad psykisk chock under fritiden ersättas, om orsaken är lantbruksföretagarens eller stipendiats arbetsuppgifter. En situation där ersättning ska betalas är alltså när lantbruksföretagaren eller stipendiaten får en psykisk chock på grund av en brottslig gärning eller ett hot som riktats mot honom eller henne. På motsvarande sätt ska med stöd av 34 § 2 mom. en psykisk chock som beror på misshandel eller någon

annan avsiktlig skada som hänför sig till familjeförhållandena eller privatlivet i övrigt inte ersätts.

Avdelning III **Förmåner**

8 kap. **Ersättning för sjukvård**

36 §. *Ersättning för sjukvårdskostnader och sjukvård som ska ersätts.* Enligt paragrafen ersätts sjukvård under iakttagande av vad som i 36 och 37 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om ersättning för sjukvårdskostnader och sjukvård som ersätts. I paragrafen föreskrivs om de allmänna villkoren för att sjukvårdskostnader ska ersättas. Det allmänna villkoret för ersättning är enligt 1 mom. att sjukvården har getts på grund av en skada och att det är fråga om nödvändig sjukvård. En motsvarande bestämmelse ingår i 15 § 1 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring, som tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Huruvida ersättning ska betalas för sjukvård ska på nuvarande sätt bedömas särskilt i fråga om respektive kostnad. Orsakssamband mellan skadefallet och den skada eller sjukdom som erhållits till följd av det och sjukvården är ett villkor för ersättning. I fråga om varje åtgärd som ingår i sjukvården bedömer man om det är fråga om vård som behövs på grund av en skada som ska ersättas.

I Finland ges sjukvård i form av både offentlig hälso- och sjukvårdsservice och privat hälso- och sjukvårdsservice. Dessa regleras i folkhälsolagen (66/1972), lagen om specialiserad sjukvård (1062/1989), hälso- och sjukvårdslagen, lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) och lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994). Enligt 36 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska ersättning betalas för sådan sjukvård som har getts med stöd av ovannämnda lagar. Utgångspunkten för dessa bestämmelser är att finländsk hälso- och sjukvårdsverksamhet ska basera sig på bedömda medicinska bevis och god vård- och verksamhetspraxis.

I 37 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om innehållet i kostnaderna för sådan sjukvård som ska er-

sättas. Innehållet i sjukvårdskostnader som ersätts ska motsvara sjukvårdsbegreppet enligt hälso- och sjukvårdslagen. Detta har ingen inverkan på ersättningens innehåll eller ersättningsbeloppet. Enligt 37 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska sjukvård omfatta prehospitat akutsjukvård, undersökning, diagnos och behandling av skada eller sjukdom, läkemedel och förbrukningsartiklar samt medicinsk rehabilitering som ges som sjukvård. Bestämmelsen motsvarar sjukvårdsdefinitionen i hälso- och sjukvårdslagen.

I den gällande lagstiftningen om det lagstadgade olycksfallsförsäkringssystemet och hälso- och sjukvården skiljer sig begreppen sjukvård och medicinsk rehabilitering från varandra. I 15 a § i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring föreskrivs om sjukvård men där ingår inte medicinsk rehabilitering. Inom olycksfallsförsäkringssystemet avses med medicinsk rehabilitering rehabilitering enligt 7 § i rehabiliteringslagen som främjar arbets- eller funktionsförmågan. När det gäller hjälpmedel har problem orsakats av att bestämmelser om dem ingår både i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring och i rehabiliteringslagen. Skillnaderna mellan begreppen har medfört oklarhet för ansvarsfördelningen när det gäller ordnandet av och kostnaderna för sjukvård och medicinsk rehabilitering. Av denna orsak föreslås i den nya lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar att medicinsk rehabilitering som ersätts från olycksfallsförsäkringssystemet ska räknas som ersättningsgill sjukvård på samma sätt som i hälso- och sjukvårdslagen. Sålunda ska de kostnader som orsakas av alla sådana åtgärder som vidtas som sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen kunna ersättas som sjukvård enligt denna lag med stöd av hänvisningsbestämmelsen till 37 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Huruvida kostnaden för sjukvård som behövs på grund av en skada ska ersättas ska på samma sätt som enligt den gällande lagen bedömas särskilt i fråga om varje kostnad. Exempelvis när man bedömer om läkemedelskostnader är nödvändiga ska man beakta läkemedelsbyte enligt referensprissystemet till ett så kallade parallellläkemedel som är billigare än det som föreskrivits i receptet.

Om den skadade vägrar att köpa ett billigare läkemedel som apoteket bjuder ut ska ersättning betalas enligt referenspriset och den skadade ska själv betala den andel som överstiger referenspriset. Ersättningsprincipen motsvarar då läkemedelsersättningsprincipen enligt sjukförsäkringslagen. Om apoteket inte har något billigare läkemedel att erbjuda ska läkemedlet enligt förskrivningen ersättas fast det är dyrare än referenspriset.

I 37 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om medicinska rehabiliteringsåtgärder, som motsvarar åtgärder enligt 7 § i den gällande rehabiliteringslagen som främjar arbets- och funktionsförmågan och som för närvarande tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbete och yrkessjukdomar. I 37 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar uppräknas i övrigt samma åtgärder som i 29 § 1 mom. i hälso- och sjukvårdslagen, men hjälpmedelstjänsterna i 5 punkten definieras noggrannare än i hälso- och sjukvårdslagen. Medicinsk rehabilitering omfattar enligt 37 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar 1) rådgivning och handledning som hänför sig till rehabilitering, 2) bedömning av funktions- och arbetsförmågan och rehabiliteringsbehovet, 3) rehabiliteringsundersökning för att utreda patientens rehabiliteringsmöjligheter, 4) terapier som syftar till att förbättra och upprätthålla funktionsförmågan och andra behövliga rehabiliteringsfrämjande åtgärder, 5) hjälpmedel i medicinsk rehabilitering, inbegripet utprovning, ändring, användning på försök, undervisning och uppföljning, transport av hjälpmedel när det är motiverat, underhåll och reparation, 6) anpassningsträning samt 7) rehabiliteringsperioder inom slutenvård eller öppenvård som består av åtgärder enligt 1—6 punkten. I fråga om medicinsk rehabilitering gäller samma i 36 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar nämnda princip som i fråga om annan sjukvård: ansvaret för att ordna sjukvård bestäms i enlighet med hälso- och sjukvårdslagstiftningen och försäkringsanstalterna ersätter kostnaderna för åtgärder som behövs till följd av skadefallet.

I 37 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs närma-

re om hjälpmedel i medicinsk rehabilitering. Nedan i 71 § 2 mom. i denna lag hänvisas till 94 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, där det föreskrivs om ersättning för kostnaderna för sådana hjälpmedel som behövs i dagliga aktiviteter men som är inte är hjälpmedel i medicinsk rehabilitering. Avsikten är att den sistnämnda bestämmelsen ska motsvara begreppet hjälpmedel i medicinsk rehabilitering inom den offentliga hälso- och sjukvården. Medicinskt hjälpmedel är inte alldeles enhetligt definierat inom hälso- och sjukvården, men sjukvårdsdistriktens kriterier för att man ska få hjälpmedel motsvarar varandra i stor utsträckning. Med hjälpmedel i medicinsk rehabilitering avses ett instrument, en apparat, ett förbrukningsmedel, ett program eller någon annan liknande lösning som stöder, upprätthåller eller förbättrar den skadades arbetsförmåga eller funktionsförmåga i vardagliga aktiviteter eller motverkar att arbets- eller funktionsförmågan försämras. Hjälpmedel av sedvanlig standard ska ersättas. Kostnader för hjälpmedel av högre standard kan ersättas, om hjälpmedlet möjliggör att arbetsförmågan återställs eller behovet av personlig assistans minskar väsentligt. När man bedömer vad som är sedvanlig standard ska den medicinska utvecklingen och hjälpmedelsteknikens utveckling beaktas. Hjälpmedel i medicinsk rehabilitering som ersätts är till exempel kryckor, rullstolar, ortoser och proteser, duschstol, skär- och hackverktyg som behövs vid matlagning, hjälpmedel som behövs för att kunna äta och ledarhund. När det gäller ledarhundar föreslås samtidigt att ersättningen för kostnaderna för ledarhunds uppehälle enligt 20 a § 4 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring stryks. Sjukvårdsdistrikten köper ledarhundstjänster från Synskadades Centralförbund rf eller andra organisationer som skolar ledarhundar. Dessa producerar tjänsterna på basis av avtal. Kostnaderna för anskaffning, skolning och utfordring av samt veterinärvård för ledarhund ska ersättas på samma sätt som kostnaderna för andra hjälpmedel i form av en fullkostnadsavgift till den kommun eller samkommun som svarar för ledarhundstjänsten. I praktiken betalar den som producerar köptjänsten kostnaderna för ledarhunden till den som an-

vänder hunden och uppehållet medför inga sådana kostnader för den skadade som ska ersättas.

I 95 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, som det hänvisas till i 71 § 3 punkten i denna lag, bestäms om ersättning i form av rehabilitering för hjälpmedel och anordningar som hör till bostaden. I 89 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, som gäller yrkesinriktad rehabilitering och som det hänvisas till i 69 § 1 punkten i denna lag, bestäms om ersättning i form av rehabilitering för hjälpmedel som den skadade behöver för att klara av arbetsuppgifterna.

I 2 mom. konstateras för tydlighetens skull uttryckligen att bestämmelser om rätten att få sjukvård och ansvaret för att ordna sjukvård finns i annan lag. Bestämmelser om ansvaret för att ordna sjukvård och rätten att få sjukvård finns i hälso- och sjukvårdslagstiftningen, till exempel hälso- och sjukvårdslagen, lagen om specialiserad sjukvård, folkhälsolagen, lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) samt i vissa speciallagar såsom lagen om företagshälsovård, mentalvårdslagen, lagen om missbrukarvård och lagen om smittsamma sjukdomar. En motsvarande bestämmelse finns i 36 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

37 §. Undersökningskostnader som ska ersätts. I paragrafen föreskrivs om ersättning för undersökningskostnaderna i en situation där det visar sig att skadan eller sjukdomen inte ersätts. Bestämmelsen motsvarar i sak 14 § 4 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring, som för närvarande tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Det förutsätts fortfarande att undersökningarna är nödvändiga, det vill säga motiverade för att utreda om skadan eller sjukdomen uttryckligen är arbetsrelaterad. Inom ersättningspraxis används också termen grundad misstanke till skillnad från fall där det är klart att det inte är fråga om en skada eller sjukdom som ska ersättas. Läkarbesök för att utreda om en skada eller sjukdom är arbetsrelaterad som undersökningar som läkaren gör eller ordinerar är sådan sjukvård som avses i 36 och 37 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkes-

sjukdomar, så för dem betalas fullkostnadsavgift till den offentliga hälso- och sjukvården. Även resor som beror på undersökningarna ska ersättas den skadade såsom resor som beror på sjukvård i enlighet med 42 §. På ersättning för arvudet för läkarutlåtande och andra kostnader för inlämnandet av uppgifter om hälsotillstånd tillämpas 168 §.

38 §. Ersättning för sjukvård inom den offentliga hälso- och sjukvården. I paragrafen konstateras att när det gäller ersättning för sjukvård inom den offentliga hälso- och sjukvården iakttas vad som föreskrivs i 39—42 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I 39 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs att den skadade ska få ersättning för sjukvårdskostnaderna när vården har getts som offentlig hälso- och sjukvårdsservice. Den skadade får ersättning för den klientavgift som han eller hon påförs enligt lagen om klientavgifter inom hälso- och sjukvården (734/1992, nedan klientavgiftslagen). Innehållet i förslaget till 39 § 1 mom. motsvarar 15 b § 1 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring, som för närvarande tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. I 39 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om ersättning för den kostnad som orsakar den skadade av användning av servicesedlar enligt lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården (569/2009; lagen om servicesedlar). Om den skadade har getts en servicesedel för vård, tas ingen klientavgift ut av honom eller henne. Däremot kan han eller hon hamna att betala den självriskandel som avses i 3 § 4 punkten i lagen om servicesedlar, det vill säga den andel av priset för en tjänst av en privat serviceproducent som inte täcks av värdet av den servicesedel kommunen beviljat. Enligt momentet ska den skadade få ersättning för denna självriskandel.

Enligt 7 § 2 mom. i lagen om servicesedlar ska värdet på en servicesedel som ges för anskaffning av hjälpmedel för medicinsk rehabilitering vara sådant att ett sedvanligt hjälpmedel som motsvarar klientens individuella behov kan skaffas med sedeln. Då ingår hela kostnaden i kommunfaktureringskostnaden och för klienten uppkommer det

ingen självriskandel som borde ersättas den skadade. En skadad som så önskar får dock skaffa ett hjälpmedel som är dyrare än värdet på servicesedeln, men han eller hon ska då själv betala skillnaden mellan priset på hjälpmedlet och servicesedelns värde. Då är det inte fråga om en självriskandel enligt 39 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som avses i lagen om servicesedlar, utan om den prisskillnad som uppstår när en skadad själv vill skaffa ett hjälpmedel som är bättre än grundnivån genom att själv betala skillnaden. Denna skillnad ska inte ersättas med stöd av denna lag.

I 40 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar finns bestämmelser om kommunens eller samkommunens rätt till fullkostnadsavgift. I paragrafen föreskrivs om skyldighet för försäkringsanstalten att betala fullkostnadsavgift till kommunen eller samkommunen för sjukvård som getts inom den offentliga hälso- och sjukvården och som ska ersättas. Denna skyldighet gäller även lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt. Enligt 40 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar är ett villkor för betalning att den skadade har rätt till ersättning för den vård han eller hon erhållit och dessutom förutsätts att enheten inom den offentliga hälso- och sjukvården har uppfyllt sin anmälningsplikt enligt 41 § i förslaget till lag om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts skyldighet att betala fullkostnadsavgift följer av att för lantbruksföretagarnas och stipendiaternas olycksfallsförsäkringssystem har på grund av en skada enligt denna lag uppstått lagbestämd skyldighet att ersätta den skadade för vården. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt kan meddela ett beslut om att fullkostnadsavgift betalas först när den skadades rätt till ersättning för sjukvården har avgjorts.

Enligt 40 § 2 mom. i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar betalas fullkostnadsavgift inte för långvarig slutenvård. Bestämmelsen motsvarar 15 b § 7 mom. i den gällande lagen, dock så att ordalydelsen ändrats, vilken för närvarande tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen

om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Enligt 40 § 3 mom. i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska fullkostnadsavgiften vara lika stor som hemkommunens ansvar för vårdkostnaderna, vilket bestäms enligt 58 § i hälso- och sjukvårdslagen. Till denna del motsvarar bestämmelsen 13 a § 2 mom. i den gällande klientavgiftslagen. I momentet föreskrivs inte vilken sjukvård som ersätts med stöd av denna lag, utan den sjukvård som ska ersättas bestäms i enlighet med förslaget till 36 § med stöd av 36 och 37 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Sålunda kan till exempel ett pris som baserar sig på produktifiering innehålla kostnader som orsakas av behandling som inte ersätts som behandling av en skada som beror på ett olycksfall eller av behandling som inte getts. Vid faktureringen ska man således vid behov kunna specificera kostnadsbildning. I räkningen får inte ingå till exempel faktureringsstillägg, eftersom faktureringsförfarandet redan ingår i kommunfaktureringen. Nämda bestämmelse i klientavgiftslagen har preciserats genom att man beaktat en situation där det har getts en servicesedel för vården, då fullkostnadsavgiften enligt momentet ska vara lika stor som värdet av servicesedeln.

I 41 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar finns bestämmelser om anmälningsplikt för verksamhetsenheter inom den offentliga hälso- och sjukvården för att de ska få fullkostnadsavgiften. I 1 mom. föreskrivs om de uppgifter som verksamhetsenheter inom den offentliga hälso- och sjukvården ska ge om varje vårdbesök för att få fullkostnadsavgiften. Enligt 40 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska kommunens eller samkommunens rätt till fullkostnadsavgift förutsätta att den skadade har rätt till ersättning för den vård han eller hon fått. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt kan alltså betala fullkostnadsavgiften för vården först när det står klart att det är fråga om vård som getts på grund av ett skadefall som ska ersättas och att det är fråga om sjukvård som ska ersättas. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt kan inte avgöra om vården ska ersättas

om den inte har tillgång till anteckningar om den skadades vårdbesök. Verksamhetsenheterna inom hälso- och sjukvården gör anteckningar i journalhandlingarna enligt lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992). Med stöd av 41 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska verksamhetsenheten inom hälso- och sjukvården ge lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt anteckningarna om vårdbesöket. Uppgifterna ska lämnas lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt så snart den skadade sökt vård.

När uppgifterna har lämnats och lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har avgjort att det är fråga om ett skadefall som ska ersättas och sjukvård som ska ersättas, betalas kommunen eller samkommunen fullkostnadsavgift för vården i fråga. Om det utarbetas en sådan plan för vården som avses i 41 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, kan uppgifterna enligt 41 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar anmälas tillsammans med denna plan. Då behöver man alltså inte göra två separata anmälningar.

I 41 § 2 mom. i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om skyldighet att anmäla så kallade fortsatt vård och om den frist som hänförs till den. Med stöd av nämnda bestämmelse ska planen för en åtgärd, för vilken det ska utarbetas en plan enligt 4 a § i lagen om patientens ställning och rättigheter, skickas till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt senast fyra dagar räknat från den dag då anteckningarna om planen ska göras i journalhandlingarna. Enligt 8 § 1 mom. i social- och hälsovårdsministeriets förordning (298/2009) ska anteckningar i journalhandlingarna göras senast inom fem dygn efter att patienten avlägsnar sig från mottagningen eller efter att servicehändelsen i övrigt avslutas. Vid dylik så kallade fortsatt vård kan lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ge en betalningsförbindelse enligt 42 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar till den vårdenhet som lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt väljer.

Bestämmelsen i 41 § 2 mom. i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om

yrkessjukdomar ska tillämpas åtgärdsspecifikt, det vill säga om en plan som gäller undersökning, vård eller medicinsk rehabilitering innehåller olika åtgärder ska det bedömas särskilt för varje åtgärd om anmälningsplikten uppfyllts. Att anmälningsplikten försumrats i fråga om åtgärderna i den inledande fasen hindrar således inte att fullkostnadsavgift betalas för sådana åtgärder enligt planen som vidtas först senare, så lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har fortfarande har möjlighet att ge betalningsförbindelse i fråga om dem.

I 41 § 3 mom. i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om de situationer som inte berörs av anmälningsplikten enligt 41 § 2 mom. i den nämnda lagen. De åtgärder som uppräknas i bestämmelsen motsvarar med vissa preciseringar de åtgärder beträffande vilka verksamhetsenheter inom den offentliga hälso- och sjukvården med stöd av 15 § 3 mom. och 15 a § 3 mom. i den gällande lagen samt 13 b § 1 mom. i klientavgiftslagen inte behöver göra anmälan till försäkringsanstalten för att få fullkostnadsavgift. Nämnda bestämmelser har för närvarande tillämpats med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Dessa åtgärder är brådskande sjukvård eller mottagningsbesök och en mindre undersökning eller behandling i samband därmed. Med brådskande sjukvård avses bedömning av omedelbart vårdbehov och behandling som inte kan skjutas fram utan att skadan eller sjukdomen förvärras väsentligt. Omedelbart vårdbehov betyder bedömning av behovet av vård som ska ges i samband med samma första vårdbesök. Som behandling som inte kan skjutas fram betraktas inte behandling som på de medicinska grunder som följs inom den offentliga hälso- och sjukvården också kan ges senare än i samband med det första vårdbesöket utan att slutresultatet försämrats väsentligt fast behandlingen skjuts fram.

Bedömning av behovet av brådskande vård kan innefatta olika undersökningsåtgärder. Till dem hör bland annat röntgen-, ultraljud- och MRI-undersökning samt artroskopi. Huruvida åtgärderna utgör brådskande vård bedöms medicinskt beroende på skadans eller sjukdomens svårighetsgrad. De åtgärder som

föreskrivs i 41 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar berörs dock av anmälningsplikt enligt 41 § 1 mom. i nämnda lag, det vill säga inte heller för dessa kan lantbruksföretagarnas försäkringsanstalt betala fullkostnadsavgift innan den har fått patientanteckningarna och det har avgjorts om de kan ersättas.

Även i fråga om köpta tjänster vilar anmälningsplikten alltid på kommunen. Kommunen och den som tillhandahåller köpta tjänster kan dock komma överens om att den som tillhandahåller tjänsterna gör anmälan på kommunens vägnar. Kommunen ska till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt anmäla användningen av köpta tjänster liksom servicesedlar samtidigt som den anmäler en plan enligt 41 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Kommunen ska göra anmälan om vårdbeslut i så god tid att försäkringsanstalten i praktiken har möjlighet att erbjuda en alternativ vårdenhet innan behandlingen inleds. Å andra sidan är det inte motiverat att ange någon väntetid för lantbruksföretagarnas försäkringsanstalts hänvisningsrätt eftersom det kan leda till att vården fördröjs. Vid försummelser vilar ansvaret i sista hand på kommunen. Räkningen måste alltid komma från kommunen eller samkommunen och lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har inte rätt att betala fullkostnadsavgift till den som tillhandahåller köpta tjänster.

Om verksamhetsenheten inte känner till att den skadade är försäkrad hos lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska de anmälningar som avses i denna paragraf lämnas till Olycksfallsförsäkringscentralen i enlighet med 74 §.

Om de anmälningar som avses i 41 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar inte har gjorts har kommunen eller samkommunen inte rätt till fullkostnadsavgift.

I 42 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om rätt för försäkringsanstalten att genom betalningsförbindelse hänvisa en skadad till en vårdenhet som den väljer när det är fråga om så kallade fortsatt vård som ges inom den offentliga sektorn. I 45 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar bestäms

om hänvisning av en skadad som vårdas inom den privata sektorn till en vårdenhet som försäkringsanstalten väljer. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar 15 § 3 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring, dock så att ordalydelsen preciserats. Den tillämpas för närvarande med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Avsikten med försäkringsanstaltens hänvisningsrätt är att den skadade ska få vård och återgå till arbetet snabbare samt att minska ersättningskostnaderna. På lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt tillämpas vad som i 42 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om försäkringsanstalter.

Hänvisningsrätten enligt 42 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar gäller så kallade fortsatt vård, det vill säga endast de åtgärder som verksamhetsenheten inom den offentliga hälso- och sjukvården är skyldiga att anmäla enligt 41 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Således kan betalningsförbindelse inte ges för brådskande sjukvård eller mindre undersökningar och behandlingar enligt 41 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Enligt 42 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska vårdenheten vara sådan att den skadade får den vård som den ersättningsgilla skadan kräver. Detta betyder att vården måste uppfylla alla kriterier på sjukvård som ska ersättas, det vill säga den ska grunda sig på bedömda medicinska bevis och god vård- och verksamhetspraxis. Vid valet av vårdenhet ska lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt även kunna beakta till exempel avståndet mellan vårdenheten och boningsorten, om patienten har familj. Nedan i 91 § föreskrivs att för att den skadade ska få ersättning är han eller hon skyldig att ta emot nödvändig vård som sannolikt förbättrar hans eller hennes arbets- eller funktionsförmåga. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts hänvisningsrätt begränsar ändå inte patientens självbestämmanderätt vid valet av vård och vårdenhet.

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts rätt att erbjuda annan vård påverkar inte den offentliga sektorns skyldighet

att ordna vård för arbetsolycksfallspatienter på samma grunder som för andra patienter. En verksamhetsenhet inom den offentliga hälso- och sjukvården kan inte bli att vänta på huruvida lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ger en betalningsförbindelse utan vården ska ges i så brådskande ordning som skadan eller sjukdomen kräver.

Enligt 42 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt utan dröjsmål ge den skadade ett beslut om betalningsförbindelse och beslutet ska meddelas den verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården som gjort anmälan och den verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården dit den skadade enligt anmälan har flyttats eller kommer att flyttas. Om kommunen har ordnat vårdservice genom att köpa den från en privat producent av hälso- och sjukvårdstjänster, görs anmälan alltid till den enhet inom den offentliga hälso- och sjukvården som har gjort anmälan om vårdplanen, om inte nämnda enhet har meddelat lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt något annat.

Med stöd av 42 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska fullkostnadsavgift inte betalas om vården har getts inom den offentliga hälso- och sjukvården trots att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt genom betalningsförbindelse har hänvisat den skadade till privat hälso- och sjukvård. Den skadade ersätts klientavgiften enligt klientavgiftslagen. Innehållet i 42 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar motsvarar 15 b § 5 mom. i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring, som tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

39 §. *Ersättning för sjukvård inom den privata hälso- och sjukvården.* I paragrafen konstateras att när det gäller ersättning för sjukvård inom den privata hälso- och sjukvård iakttas vad som föreskrivs i 43—45 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I förslaget till 43 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om ersättning för sjukvårdskostnader till den skadade när vården har getts inom den privata hälso- och sjukvården. En-

ligt denna grundläggande bestämmelse ska den skadade få ersättning för kostnader för sjukvård som har getts inom den privata hälso- och sjukvården med undvikande av onödiga kostnader enligt vad som föreskrivs i 44 och 45 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samma kostnadsersättningsprincip uttrycks i 15 § i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring, som för närvarande tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. I 43 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar definieras som privat hälso- och sjukvård sådan sjukvård som har getts som en tjänst enligt lagen om privat hälso- och sjukvård eller som en tjänst av en självständig yrkesutövare enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Till denna del motsvarar bestämmelsen 15 § i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring.

I 44 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om sådan sjukvård som getts inom den privata hälso- och sjukvården och som den skadade får ersättning för utan betalningsförbindelse. Någon betalningsförbindelse från lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt behövs inte när det är fråga om brådskande sjukvård eller ett enskilt mottagningsbesök och röntgenundersökning, ultraljudundersökning eller någon annan därmed jämförbar mindre undersökning eller behandling som utförs i samband med besöket och som kostar högst 300 euro. Med brådskande vård avses bedömning av omedelbart vårdbehov och vård som inte kan skjutas fram utan att skadan eller sjukdomen förvärras väsentligt. Bestämmelsen motsvarar 41 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, som gäller offentlig hälso- och sjukvård, med den skillnaden att för mindre undersökningar och behandlingar föreslås inom den privata hälso- och sjukvården en gräns på 300 euro, som höjs årligen med lönekoeficienten. De åtgärder som uppräknas i bestämmelsen motsvarar de åtgärder inom den privata hälso- och sjukvården som med stöd av 15 § 3 mom. och 15 b § 3 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring ersätts utan betalningsförbindelse. De nämnda bestämmelserna i lagen om olycksfallsför-

säkring har för närvarande tillämpats med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

I 44 § 2 mom. i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om skyldighet för den som tillhandahåller privat hälso- och sjukvård att trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information att ge ut de uppgifter om vårdbesöket som avses i 12 § i lagen om patientens ställning och rättigheter till försäkringsanstalten. Dessa uppgifter behövs för att avgöra ersättningsärendet. Bestämmelsen gäller även lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt.

I 45 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar krävs för att den skadade ska få ersättning för kostnaderna för annan sjukvård som getts inom den privata hälso- och sjukvården än den som avses i 44 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar att försäkringsanstalten har gett den skadade en betalningsförbindelse för vården. Härmed har lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt rätt att genom betalningsförbindelse hänvisa den skadade till en vårdenhet som den väljer. Vårdenheten ska kunna ge den skadade den vård eller behandling som den ersättningsgilla skadan kräver. Den skadade får ersättning högst för den klientavgift som han eller hon enligt klientavgiftslagen hade varit tvungen att betala själv för motsvarande vård eller behandling inom den offentliga hälso- och sjukvården, om vård eller behandling enligt 45 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ges någon annanstans än på den vårdenhet som betalningsförbindelsen anger eller om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt inte har gett en betalningsförbindelse enligt 45 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Innan sjukvården inleds ska den som ger vården eller behandlingen som privat hälso- och sjukvård upplysa den skadade som uppsöker vård att det behövs en betalningsförbindelse och tillsammans med begäran om betalningsförbindelse lämna in en plan som avses i 4 a § i lagen om patientens ställning och rättigheter till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt.

40 §. Ersättning för sjukvård i utlandet. I paragrafen konstateras att kostnader för sjukvård som ges i en annan stat inom Europeiska unionen ersätts under iakttagande av vad som föreskrivs i 36 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och i EU:s förordningar om social trygghet. I EU:s förordningar om samordning av de sociala trygghetssystemen (883/2004 och 987/2009) bestäms för sjukvårdens del om en särskild verksamhetsmodell för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, när vården eller har getts i en annan medlemsstat än den där den behöriga institutionen finns. EU:s förordningar är direkt tillämplig lagstiftning i Finland när personer rör sig inom EU:s territorium. Enligt verksamhetsmodellen ersätts sjukvård i enlighet med den lagstiftning som gäller för institutionen på bosättnings- och vistelseorten och den behöriga institutionen ersätter kostnaderna till fullt belopp till institutionen på bosättnings- och vistelseorten.

Ett villkor för att ersättning ska betalas är att institutionen på bosättnings- och vistelseorten har fått betalningstillstånd av den behöriga institutionen, det vill säga ett intyg där den skada eller sjukdom som ska ersättas som olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom nämns. Den skadade kan begära intyget på förhand när han eller hon beger sig till en annan medlemsstat eller så kan institutionen på bosättnings- och vistelseorten begära intyget utan dröjsmål när den har fått räkningen från vårdinrättningen. Om den skadade har betalat kostnaderna själv i vårdinrättningen och kräver dem direkt från den behöriga institutionen, hör den behöriga institutionen sig för hos institutionen på bosättnings- och vistelseorten hur vården skulle ha ersatts där och ersätter vården i enlighet med det.

Verksamhetsmodellen gäller all sjukvård som getts på grund av en skada eller sjukdom oberoende av om personen vistas tillfälligt i landet i fråga eller är bosatt där. Till denna del skiljer sig bestämmelserna om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar i EU:s förordningar från bestämmelserna om annan sjukvård, enligt vilka endast oundgänglig vård ersätts om en person vistas tillfälligt i en annan medlemsstat.

Exempelvis om en person som är försäkrad i Tyskland får sjukvård i Finland på grund av

ett olycksfall i arbetet, betalar Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund i enlighet med lagen om olycksfallsförsäkring ersättning för vården — inklusive fullkostnadsavgift — till vårdinrättningen, och återkräver alla kostnader av den behöriga institutionen i Tyskland. Villkoret är att Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund har fått ovan nämnda betalningstillstånd från Tyskland. På motsvarande sätt betalar den behöriga försäkringsanstalten i Finland de fulla sjukvårdskostnaderna till exempelvis Frankrike, om en skada till följd av ett olycksfall i arbetet har behandlats där. Ersättningen bestäms då i enlighet med den franska lagstiftningen.

Utgångspunkten för Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/24/EU om tillämpningen av patienträttigheter vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård (patientdirektivet) är att en patient fritt får söka hälso- och sjukvård i en annan EU-stat. Patientdirektivet ska också tillämpas om en patient söker vård i en annan medlemsstat på grund av ett olycksfall i arbetet eller en yrkessjukdom. Enligt verksamhetsmodellen i patientdirektivet ska den skadade först själv betala alla vårdkostnader till vårdinrättningen och kräva dem i efterhand av den behöriga institutionen. Då har den skadade enligt direktivet rätt till kostnadsersättning på samma grunder som om kostnaden skulle ha uppkommit i den skadades hemland.

Patientdirektivet tillämpas parallellt med EU:s förordningar och det regelverk som är fördelaktigare för den skadade kommer i första hand, om det vore möjligt att tillämpa bägge i den aktuella situationen. I praktiken är det svårt att skilja mellan en situation där man söker vård enligt direktivet och tillfällig vistelse enligt EU:s förordningar, eftersom ingetdera regelverket förutsätter att saken anmäla på förhand.

Med hänsyn till det som anförts ovan anses direktivet inte innehålla några sådana bestämmelser som skulle förutsätta att särskilda bestämmelser tas in i lagen. I fråga om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar är det fördelaktigare för den skadade att EU:s förordningar tillämpas.

I 2 mom. föreskrivs om ersättning för sjukvårdskostnaderna i en situation där vården har getts i en tredjestat, det vill säga i prakti-

ken utanför EU/EES-området. Då iakttas vad som föreskrivs i 47 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I den gällande lagen regleras inte sådana situationer särskilt och i praktiken har ersättning betalats med stöd av tolkning av 15 och 15 a § i lagen om olycksfallsförsäkring.

I princip ersätts sjukvård som getts utanför EU/EES-området enligt samma principer som vård som getts i Finland inom den privata hälso- och sjukvården. Enligt 47 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska ersättning fås för sjukvård som har getts med undvikande av onödiga kostnader och när försäkringsanstalten har gett en betalningsförbindelse för sjukvården. Avsikten är att ”med undvikande av onödiga kostnader” ska tolkas i förhållande till systemet och kostnaderna i den stat som ger vården, det vill säga momentet ska tillämpas med hänsyn till skillnaderna i sjukvårdssystem och kostnader mellan länderna. Eftersom kostnaderna varierar mellan länderna ligger det i den skadades intresse att han eller hon har en betalningsförbindelse för ersättning för vården från försäkringsanstalten. Då är det också säkerställt att det är fråga om ett skadefall som ska ersättas.

I 47 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om situationer där ingen betalningsförbindelse krävs. Då får den skadade ersättning för alla kostnader som vården åsamkat honom eller henne. Innehållet i bestämmelsen motsvarar i sak 44 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I brådskande sjukvård kan ingå bland annat att den skadade transporteras till en vårdenhet som kan ge den behandling som skadan kräver. Att momentet inte innehåller någon sådan gräns i euro som 44 § 1 mom. 2 punkten beror på att hänsyn tas till ovannämnda skillnader mellan sjukvårdssystemen och kostnaderna.

I 3 mom. föreskrivs om ersättning för sjukvård om ingen betalningsförbindelse har getts och det inte är fråga om sjukvård som avses i 2 mom. Då får den skadade ersättning för den klientavgift som enligt klientavgiftslagen påförs för motsvarande vård.

41 §. Ersättning för inkomstbortfall under undersökningstid. Den föreslagna paragrafen är ny. I paragrafen föreskrivs om ersättning

för lantbruksföretagares och stipendiaters inkomstbortfall under undersökningstid när det visar sig att skadan inte är ersättningsgill. Ersättning betalas för högst sju dagar.

Enligt 2 mom. betalas som inkomstbortfall för varje dag ett belopp som på skadedagen utgör 1/360 av lantbruksföretagarens eller stipendiats årsarbetsinkomst i enlighet med 61 § eller av en årsarbetsinkomst enligt 117 § eller 126 § enligt en frivillig försäkring, om undersökningen och arbetsoförmågan till följd av den inklusive resorna tur och retur varar över tio timmar. Om undersökningen och arbetsoförmågan till följd av den inklusive resorna tur och retur inte varar över tio timmar, men dock över sex timmar, betalas som ersättning ett belopp som på skadedagen utgör 1/720 av lantbruksföretagarens eller stipendiats årsarbetsinkomst i enlighet med 61 § eller av en årsarbetsinkomst enligt 117 § eller 126 § på grund av en frivillig försäkring enligt denna lag. Ersättning för inkomstbortfall betalas inte, om undersökningen eller arbetsoförmågan till följd av den inklusive resorna tur och retur inte överskrider sex timmar.

Syftet med bestämmelsen är att ersätta inkomstbortfallet under frånvaro på grund av undersökningen och arbetsoförmågan till följd av den samt resor som är nödvändiga för att undersökningen ska kunna utföras. Med resa tur och retur avses resan från lantbruksföretagarens eller stipendiats hem eller den plats där arbetet utförs till närmaste plats där undersökningen utförs eller till den plats där undersökningen ska utföras enligt betalningsförbindelsen och tillbaka. Rese- och eventuella inkvarteringskostnader på grund av en undersökning som avses i paragrafen ersätts med stöd av 42 §. Som en i paragrafen avsedd resa godkänns en motsvarande resa som när 42 § tillämpas, det vill säga det ska vara fråga om en resa för vilken de oundgängliga resekostnaderna kan ersättas. Det är fråga om en resa tur och retur från lantbruksföretagarens eller stipendiats bostad eller den plats där lantbruksföretagaren eller stipendiaten utför sitt arbete till den plats där en undersökning enligt 37 § utförs längs en sådan rutt som det är motiverat att använda med hänsyn till bland annat kommunikationerna, färdmedlet, trafikförhållan-

dena samt resans längd och den tid som går åt till den. Resan kan företas med kollektivt trafikmedel eller egen bil. I den tid som går åt till redan kan inräknas verksamhet som sedvanligt hänför sig till resa, till exempel att man stannar för att byta färdmedel, sedvanliga matpauser under en resa samt mindre avvikelser som hänför sig till resan, till exempel för att tanka bilen. I fråga om inkvartering iakttas samma principer som för ersättning av inkvarteringskostnaderna med stöd av 42 §. Den tid som går åt till inkvartering kan räknas in i en resa som avses i paragrafen, om den skadade på grund av undersökningen eller av orsaker som beror på trafikförhållandena har blivit tvungen att övernatta under en resa som hänför sig till undersökningen.

Syftet med paragrafen är att ersätta inkomstbortfallet under frånvaro på grund av undersökningen och arbetsoförmågan till följd av den jämte resor tur och retur. En returresa som räknas in i den resa tur och retur som avses i bestämmelsen ska börja utan dröjsmål när det är möjlighet med hänsyn till hur den skadade mår och tillgängliga färdmedel samt trafikförhållandena. I den tid som går åt till resan kan anses ingå en avvikelse från färdrutten i anslutning till resan, men om avvikelsen är tidsmässigt betydande är det inte längre fråga om en sådan resa som avses i bestämmelsen och som det betalas ersättning för inkomstbortfall för på grund av den tid som går åt till resan.

Exempelvis om lantbruksföretagare eller stipendiaten inte påbörjar returresan omedelbart efter undersökningen, utan av privata skäl blir kvar på den ort där undersökningen utförts, betalas ersättning för inkomstbortfall enligt paragrafen för högst så länge som undersökningen och arbetsoförmågan till följd av den har pågått. Då kan man inte få ersättning för inkomstbortfall enligt paragrafen för den tid som går åt till returresan, eftersom returresan på grund av den tidsmässigt betydande avvikelsen inte längre kan anses utgöra en del av den resa tur och retur som hänför sig till undersökningen. Resekostnaderna för returresan kan dock när villkoren är uppfyllda ersättas med stöd av 42 §.

I 3 mom. konstateras att i ersättningen för inkomstbortfall beaktas inte annat än in-

komstbortfall som beror på lantbruksföretagararbetet och stipendiatarbetet. På denna ersättning tillämpas inte vad som föreskrivs om årsarbetsinkomst i 62—66 §, och således tillämpas inte till exempel bestämmelsen om minimiårsarbetsinkomst. Det inkomstbortfall som avses i paragrafen beräknas på årsarbetsinkomsten enligt 61 §, där man beaktar årsarbetsinkomsten av lantbruksföretagararbete som det är obligatoriskt att försäkra samt även årsarbetsinkomsten av en frivillig försäkring för arbetstiden. Om lantbruksföretagaren har endast en försäkring enligt 116 § bestäms årsarbetsinkomsten enligt 117 §. Om det är fråga om en skada som inträffat under fritiden, bestäms årsarbetsinkomsten med stöd av 126 §, dock så att minimiårsarbetsinkomsten inte tillämpas när ersättningen för inkomstbortfall enligt denna paragraf bestäms. När ersättning betalas anses som skadedag med avvikelse från 11 § den dag då undersökningarna har börjat utföras, det vill säga ersättningen för inkomstbortfall bestäms på grundval av den dagen.

I händelse av att skadan senare ersätts till exempel till följd av ändringsökande föreskrivs i 4 mom. att ersättning enligt 1 mom. ska dras av från ersättningen för inkomstbortfall som betalas för samma tid. Lantbruksföretagare och stipendiater ska ansöka särskilt om ersättning för inkomstbortfall enligt paragrafen hos lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt i enlighet med 86 § inom ett år från det att kostnaderna uppkom, det vill säga undersökningarna inleddes.

9 kap. Övriga kostnadsersättningar

42 §. Ersättning för rese- och inkvarteringskostnader. I paragrafen föreskrivs på ett uttömmande sätt om ersättning till den skadade för rese- och inkvarteringskostnader som sjukvården orsakat. Rese- och inkvarteringskostnader ska ersättas under iakttagande av vad som föreskrivs i 50 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I nämnda paragraf regleras ersättning för resekostnader mer noggrant och exakt än i 15 a § 2 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring som tillämpas med stöd av 9 §

1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

I 50 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ingår huvudregeln för ersättning för resekostnader, enligt vilken nödvändiga resekostnader som beror på ersättningsgill sjukvård ska ersättas. Bestämmelsen motsvarar 15 a § 2 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring. Med nödvändiga resekostnader avses kostnader som orsakas av en resa tur och retur med kollektiva trafikmedel till den närmaste vård-enheten eller vårdenheten enligt försäkringsanstaltens betalningsförbindelse. Detta motsvarar tolkningen av den gällande lagen. Eftersom sjukvårdsresor ändå i praktiken oftast företas med egen bil föreslås dessutom att användning av privatbil jämföras med kollektiva trafikmedel men då ersätts som resekostnader hälften av den skattefria kilometerersättning som Skatteförvaltningen med stöd av 73 § och 75 § 2 mom. i inkomstskattelagen (1535/1992) årligen fastställer. Vid tolkningen av den gällande lagen har man utgått ifrån att nödvändigheten av att använda egen bil har prövats från fall till fall. Om det har ansetts nödvändigt att använda egen bil har den skadade fått den skattefria kilometerersättning som skattemyndigheten årligen fastställer till fullt belopp. Den föreslagna ersättningsnivån anses i tillräcklig mån motsvara de rörliga kostnader, till exempel bränsle- och däckskostnader, som beaktas när Skatteförvaltningen fastställer den skattefria kilometerersättningen. I sina kalkyler beaktar Skatteförvaltningen förutom de rörliga kostnaderna dessutom fasta kostnader, till exempel kapital- och försäkringskostnader, som är oberoende av sjukvårdsresorna. Ersättningen anses täcka även parkeringskostnader, så de ersätts inte särskilt.

Med den närmaste vårdenheten avses den närmaste vårdenhet där den skadade kan få nödvändig vård enligt denna lag. Om den skadade på egen hand söker vård längre bort, ersätts resan enligt de kostnader som skulle ha orsakats av resan till den vårdenhet som anses vara den närmaste nödvändiga enheten. Detta gäller också situationer där den skadade utnyttjar sin valfrihet enligt hälso- och sjukvårdslagen och söker vård längre bort än den närmaste vårdenheten. I fråga om vård

som getts utomlands kan patientdirektivet eller EU:s förordningar bli tillämpliga. När patientdirektivet tillämpas är det medlemsstaten som prövar om ersättning ska betalas för vårdrelaterade resekostnader, men ersättningsprinciperna ska vara likvärdiga vid situationer inom landet och gränsöverskridande situationer. Om en person alltså utnyttjar sin valfrihet enligt patientdirektivet och söker vård i ett annat EU-land, tillämpas principen enligt 1 mom., det vill säga resan ersätts enligt de kostnader som skulle ha orsakats av resan till den vårdenhet som anses vara den närmaste nödvändiga enheten. När en person rör sig inom EU:s territorium ersätts inte de resekostnader som orsakas av att man färdas från ett land till ett annat i de situationer som avses i EU:s förordningar. Även då ska principen enligt 1 mom. tillämpas. Undantag från det ovan sagda gäller vårdssituationer med förhandstillstånd enligt EU:s förordningar och patientdirektivet, då resekostnaderna ersätts till den vårdenhet där vården enligt förhandstillståndet ges.

I 50 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar bestäms om ersättning för kostnader för användning av ett annat fordon än kollektivt trafikmedel eller privatbil. Med annat fordon avses till exempel taxi eller ambulans. Den skadades kostnader ska ersättas om skadan eller sjukdomen kräver att fordonet i fråga används. Det kan till exempel vara nödvändigt att anlita taxi omedelbart efter att olycksfallet inträffat på grund av skadans art eller så kan den skadade i övrigt på grund av en medicinsk bedömning inte anlita kollektiva trafikmedel. Likaså ska kostnaderna ersättas om det är nödvändigt att anlita taxi till exempel för att tillgången till kollektivtrafik är dålig. Som resekostnader kan också i enlighet med nuvarande ersättningspraxis ersättas en skäligen väntetid för taxin, om taxin blir tvungen att vänta på patienten till exempel under en turerresa eller på den adress där patienten avhämtas. För sjuktransport med ambulans får den skadade ersättning för den avgift som tagits ut hos honom eller henne med stöd av klientavgiftsförordningen (912/1992). Kommunens eller samkommunens rätt till fullkostnadsavgift för sjuktransport bestäms med stöd av 41 § i

lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Med stöd av 50 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar får den skadade också ersättning för nödvändiga inkvarteringskostnader om den skadade på grund av undersökning, vård eller behandling eller till följd av trafikförhållandena är tvungen att övernatta under resan. Ersättningsgilla är således inkvarteringskostnader som beror på att den skadade på grund av ressträckan varit tvungen att komma till sjukvårdsorten föregående kväll eftersom vården på sjukhuset inleds följande morgon klockan åtta.

Med stöd av 50 § 4 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ersätts rese- och inkvarteringskostnader för en följeslagare på samma grunder som rese- och inkvarteringskostnader för den skadade. Villkoret är att en följeslagare har varit nödvändig under resan. Nödvändiga rese- och inkvarteringskostnader för föreslagaren ska ersättas. Inkomstbortfall som orsakats av följeslagaren ersätts inte.

Ersättning för rese- och inkvarteringskostnader ska enligt förslaget till 86 § sökas inom fristen hos lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt.

43 §. Vårdbidrag. I paragrafen föreskrivs om betalning av vårdbidrag. Den skadade får vårdbidrag under iakttagande av vad som föreskrivs om vårdbidrag i 51 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Lagrummet motsvarar till substansinnehållet 20 § i gällande lag om olycksfallsförsäkring, som tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Ersättningsgrunderna eller beloppet förändras inte, men i stället för menersättning införs en ny benämning, vårdbidrag. Den avgörande faktorn när man prövar om vårdbidrag ska betalas är den skadades hjälpbehov i sina vardagliga personliga aktiviteter. Den skadade kan använda sitt vårdbidrag till exempel för att avlöna en personlig assistent. Kostnaderna för detta ersätts alltså inte särskilt ur olycksfallsförsäkringen.

Det föreskrivs om närmare grunder för beviljande av vårdbidrag i 51 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdo-

mar, som vad förutsättningarna beträffar har exakt samma innehåll som bestämmelserna i 20 § 2—4 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Benämningen lägsta mentillägg ändras till vårdbidrag med grundbelopp, mellersta mentillägg till vårdbidrag med förhöjt belopp och högsta mentillägg till vårdbidrag med högsta belopp. Beloppen i lagen anges på 2014 års nivå och de höjs årligen med arbetspensionsindex.

I 51 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om vårdbidrag som betalas till blinda på motsvarande sätt som i 20 § 5 mom. i gällande lag om olycksfallsförsäkring. Bestämmelsen i nämnda 3 mom. motsvarar 20 § 6 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring, enligt vilket vårdbidrag inte ges ut för tiden för institutionsvård. Nämnda bestämmelser i lagen om olycksfallsförsäkring har nu tillämpats med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

44 §. Klädtillägg. I paragrafen föreskrivs om klädtillägg som betalas till den skadade. Då iaktas vad som föreskrivs om klädtillägg i 52 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I paragrafen föreskrivs om grunderna för beviljande av klädtillägg och tilläggets storlek. Bestämmelsen motsvarar till formuleringen 20 a § i gällande lag om olycksfallsförsäkring, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Inga ändringar föreslås i ersättningsgrunderna för klädtillägg eller tilläggets belopp. I 52 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om villkoren för klädtillägg och om dess belopp. I momentet inskrivs det villkor om tre månaders oavbruten användning som iakttagits inom ersättningspraxis.

I 50 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om villkoren för klädtillägg med förhöjt belopp och om beloppet av tillägget på samma sätt som i den gällande lagen.

45 §. Ersättning för extra kostnader för hemvård. I paragrafen föreskrivs om ersättning för nödvändiga extra kostnader för hemvård på grund av en skada. Då iaktas

vad som föreskrivs i 53 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Bestämmelser om saken ingår i 20 b § i gällande lag om olycksfallsförsäkring som tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. En ny sak är att det i 53 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreslås bestämmelser om hur man ska bedöma vad som är skäligt och vad som avses med hemvård. Dessa preciseringar motsvarar de anvisningar som ersättningsnämnden för olycksfallsärenden meddelat om den gällande bestämmelsen, det vill säga nuläget när det gäller ersättningen förblir oförändrat.

Enligt 53 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska utgångspunkten vid bedömningen av ersättningens skälighet vara avgiften för motsvarande tjänst enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården. Bestämmelsens ordalydelse hindrar ändå inte ersättning för kostnader som orsakats av privat assistans, fast de är större än de klientavgifter som tas ut för tjänster som ges i hemmet enligt förordningen om klientavgifter inom social- och hälsovården (912/1992), om kostnaderna i sig ska betraktas som nödvändiga och skäliga. Med hemvård avses städning, klädtvätt, butiksbesök, barnpassning och andra därmed jämförbara sedvanliga aktiviteter för att sköta hemmet. Sådana andra sedvanliga aktiviteter för att sköta hemmet kan vara till exempel gräsklippning, snöskottning eller uppvärmning av bostaden. Däremot ska rastande av sällskapsdjur på samma sätt som enligt nuvarande ersättningspraxis inte betraktas som sådan hemvård som avses i paragrafen.

Ersättning ska betalas antingen mot kvitto till den skadade eller mot räkning direkt till serviceproducenten. Ersättning ska enligt 86 § inom fristen sökas hos lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt.

46 §. Ersättning för vissa föremål som varit i personligt bruk. I paragrafen föreskrivs om ersättning för föremål som gått sönder i samband med skadefallet. Då iaktas vad som föreskrivs i 54 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Bestämmelser om saken ingår i 14 § 3 mom. i gällande lag om olycksfallsförsäkring som tillämpas med stöd

av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. En ny sak som föreslås bli inskriven i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar är den etablerade praxisen när det gäller ersättning för reparation av kläder och ringar som måste skäras eller klippas sönder för att sjukvård ska kunna ges. Till denna del förblir ersättningspraxis alltså oförändrad. Ersättning för saksador förutsätter att ett olycksfall i arbetet som ska ersättas har inträffat, det vill säga att det även lett till en skada eller en sjukdom. Förteckningen i 54 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar är uttömmande och andra föremål kan alltså inte ersättas.

10 kap. **Ersättning för inkomstbortfall och för bestående men**

Allmänna bestämmelser

47 §. Ersättning för inkomstbortfall. I paragrafen uppräknas de olika typerna av ersättning för inkomstbortfall, som är dagpenning, olycksfallspension och rehabiliteringspenning. Dagpenning och olycksfallspension motsvarar de ersättningslag som används i den nuvarande lagen. Rehabiliteringspenning är en ny form av ersättning som betalas som ersättning för inkomstbortfall i stället för dagpenning eller olycksfallspension när den skadade får yrkesinriktad rehabilitering enligt 69 § 1 mom. För närvarande betalas dagpenning eller olycksfallspension som ersättning för inkomstbortfall under rehabiliteringstid. Rehabiliteringen är dock en viktig del av ersättningssystemet och genom att införa begreppet rehabiliteringspenning vill man betona att rehabiliteringen kommer i första hand och således också klarlägga dess ställning. Paragrafen motsvarar till substansinnehållet 55 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Dagpenning

48 §. Rätt att få dagpenning. I paragrafen föreskrivs om villkoren för erhållande och

betalning av dagpenning. Bestämmelsen motsvarar till substansinnehållet 17 § 1 och 3 mom. i gällande lag om olycksfallsförsäkring, som tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Enligt 1 mom. ska ersättningen för inkomstbortfall vara dagpenning under ett år från och med skadedagen och den skadade ska ha rätt till dagpenning om han eller hon på grund av skadan är oförmögen att arbeta helt eller delvis. Med arbete avses den skadades sedvanliga arbetsuppgifter när skadefallet inträffar. Vid dagpenning är det fråga om ersättning som betalas för kortvarig arbetsoförmåga och därför anses den skadade inte vara skyldig att lära sig ett nytt arbete eller ta emot sådant arbete som han eller hon inte har utbildning för. Behovet av yrkesinriktad rehabilitering ska dock enligt 83 § 1 mom. bedömas senast inom tre månader från det att arbetsoförmågan började.

Enligt 2 mom. ska arbetsförmågan vara minst tio procent nedsatt. Paragrafen ska inte längre innehålla villkoret att arbetsinkomsterna har sjunkit med minst en tjugondel av minimibeloppet för årsarbetsinkomsten. Det är svårt för lantbruksföretagare att konkret visa att arbetsinkomsterna har sjunkit, eftersom grunden för årsarbetsinkomsten är arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare vars nivå inte ändras för lantbruksföretagare på grund av kortvariga förändringar. Detsamma gäller bevis för att arbetsinkomster som en företagare fått enligt lagen om pension för företagare har sjunkit, om lantbruksföretagaren vid sidan om lantbruksföretagararbetet utför företagarearbete som är försäkrat enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. För stipendiater kan nivån på arbetsinkomsterna justeras mitt i en tidsbunden försäkringsperiod endast om stipendiaten beviljas sjukpension. Därför ska lantbruksföretagares och stipendiaters rätt till dagpenning bedömas enligt de begränsningar som sjukdomen eller skadan medför för lantbruksföretagarens eller stipendiatsens arbete, när det är fråga om lantbruksföretagararbete, stipendiatarbete samt arbete försäkrat enligt 188—190 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som utförts vid sidan av dem. Om skadan huvudsakligen hindrar arbetet, betalas dag-

penningen enligt förslaget till fullt belopp. Lantbruksföretagaren eller stipendiaten behöver inte särskilt visa att han eller hon inte alls är kapabel att utföra sitt arbete när de begränsningar som skadan medfört kan antas leda till full arbetsförmåga. Om begränsningarna i arbetsförmågan klart kan bedömas orsaka endast partiell arbetsförmåga, bestäms dagpenningens storlek enligt 49 §. Om lantbruksföretagaren eller stipendiaten vid sidan om lantbruksföretagararbetet eller stipendiatarbetet har utfört arbete i ett anställningsförhållande, ska nedsättningen i arbetsförmågan för detta arbetes del bestämmas på samma sätt som det föreskrivs i 57 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Enligt 3 mom. ska dagpenning betalas för varje kalenderdag. Dagpenning betalas inte ut för skadedagen. Ett villkor för att dagpenning ska betalas är dessutom att den skadade har varit oförmögen att arbeta minst tre dagar i följd med undantag för skadedagen. Exempelvis, om skadan uppkommer på måndag och den skadade är oförmögen att arbeta måndag, tisdag och onsdag, betalas ingen dagpenning. Om den skadade senare på grund av samma skadefall är oförmögen att arbeta tre dagar i följd, till exempel måndag, tisdag och onsdag följande vecka, betalas dagpenning förutom för dessa tre dagar dessutom för föregående veckas tisdag och onsdag.

I 4 mom. föreskrivs hur dagpenningen bestäms när en yrkessjukdom debuterar först när den skadade har börjat få ålders- eller sjukpension. Om den skadade inte längre är i arbetslivet när en yrkessjukdom debuterar, finns det inget arbete att grunda bedömningen av arbetsförmågan på vid den tidpunkt då sjukdomen debuterar. Av denna orsak föreskrivs att arbetsförmågan bedöms på grundval av det arbete som personen i fråga pensionerades från. Dessutom bestäms dagpenningen från första början på grundval av årsarbetsinkomsten och utgör 1/360 av årsarbetsinkomsten enligt 62 §. Motsvarande bestämmelse finns i 3 a § i den gällande yrkessjukdomslagen.

49 §. Dagpenning på grundval av partiell arbetsförmåga. I 48 § föreskrivs om de allmänna villkoren för att få dagpenning och de

ska även tillämpas i situationer av partiell arbetsförmåga.

Enligt 1 mom. ska dagpenningen vara en så stor proportionella andel av dagpenningen till fullt belopp som motsvarar nedsättningen i arbetsförmågan, om den skadade är delvis oförmögen att arbeta, om inget annat föranleds av 58 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Med arbete avses på samma sätt som i 48 § den skadades sedvanliga arbetsuppgifter när skadefallet inträffar.

Nedsättningen i arbetsförmågan ska bedömas enligt 2 mom. utifrån de begränsningar skadan eller sjukdomen orsakar lantbruksföretagarens eller stipendiats arbete. Avsikten är att det under dagpenningsperioden inte ska förutsättas att inkomsterna av arbete som baserar sig på arbetsinkomster enligt lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare har sjunkit, utan att arbetsförmågan ska bedömas enligt de begränsningar som skadan eller sjukdomen orsakar arbetet. Nedsättningen i arbetsförmågan ska dock bedömas som en helhet med beaktande av alla förvärvsarbeten som lantbruksföretagaren eller stipendiaten har utfört före skadefallet och situationen jämföras med hur arbetet fortsätter efter skadefallet. Om lantbruksföretagaren eller stipendiaten vid sidan om lantbruksföretagararbetet och stipendiatarbetet har utfört annat förvärvsarbete, till exempel arbete i anställningsförhållande, ska nedsättningen i arbetsförmågan bedömas som en helhet med beaktande av de aktuella arbetenas proportionella andel av årsarbetsinkomsterna före skadefallet. När det gäller arbete som utförts i ett anställningsförhållande ska de minskade inkomsterna granskas efter skadefallet.

I bestämmelsen föreslås också bli inskrivet rådande praxis, nämligen att dagpenning som fastställs utifrån en inkomstjämförelse avrundas till närmaste fem procent.

50 §. Hur dagpenningen bestäms. I paragrafen föreskrivs om hur dagpenningen bestäms. Dagpenningen ska liksom nu bygga på lantbruksföretagarens eller stipendiats årsarbetsinkomst och uppgå till 1/360 av årsarbetsinkomsten enligt 61–66 § nedan. I dagpenningen ska beaktas inkomsterna av de anställningsförhållanden som varit i kraft vid tidpunkten för skadefallet så som föreskrivs i

lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar samt företagarearbete som vid tidpunkten för skadefallet är försäkrat enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och i fråga om vilket grunden för dagpenningen är årsarbetsinkomsten av försäkringen enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Om den skadade vid tidpunkten för skadefallet var i ett anställningsförhållande, bestäms dagpenningen dock i fråga om dessa inkomster för högst 28 dagar räknat från skadedagen trots vad som föreskrivs i 58 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om dagpenning som bestäms på grundval av lön under sjukdomstiden samt vad som föreskrivs i 81 § om arbetsinkomst som ersättning för inkomstbortfall grundar sig på. Om lantbruksföretagare vid sidan av anställningsförhållandet också utförde företagarearbete försäkrat enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, är dagpenningen för detta arbete 1/360 av årsarbetsinkomsten enligt en frivillig försäkring för arbetstiden på skadedagen. Dagpenningens belopp för anställningsförhållandet och företagareverksamheten är då det sammanlagda beloppet av dagpenningar som bestäms för anställningsförhållandet och företagarearbete. För tiden efter de ovan avsedda 28 dagarna bygger dagpenningen alltid på årsarbetsinkomsten för alla förvärvsinkomster och bestäms enligt 61–66 § nedan. När det gäller inkomster av anställningsförhållandet iaktas då bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om att fastställa årsarbetsinkomsten i anställningsförhållanden och i fråga om företagarearbete som försäkrats enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar beaktas årsarbetsinkomsten enligt företagarens frivilliga försäkring för arbetstiden.

Paragrafens 2 och 3 mom. innehåller bestämmelser som för närvarande ingår i 11 § 2 och 3 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare om en förändring i de omständigheter som inverkar på arbetsinkomsterna av brukningsenheten och beaktandet av förändringen i årsarbetsinkomsten och dagpenningens belopp till de delar dagpenningen beviljas för fyra månader efter skadefallet.

51 §. Minimibelopp för dagpenningen. I paragrafen föreskrivs om minimibeloppet av dagpenningen. Enligt bestämmelsen ska till den skadade betalas dagpenning som beräknats enligt minimibeloppet av årsarbetsinkomsten enligt 66 §, om den är större än full dagpenning som fastställs enligt 50 § i den föreslagna lagen. Dagpenningsbeloppet höjs dock inte om den skadade fick ålders- eller sjukpension enligt 4 § 1 mom. 6 och 7 punkten när skadefallet inträffade. Bestämmelsen motsvarar till substansinnehållet 60 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

52 §. Minskad dagpenning på grundval av den skadades medverkan. I paragrafen föreskrivs om avdrag på dagpenningen på grundval av den skadades medverkan. Då iaktas bestämmelserna i 61 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar enligt vilka avdrag på dagpenningen kan göras, om orsaken till skadefallet var att den skadade var påverkad av alkohol eller narkotika eller missbrukade läkemedel eller uppsåtligt eller av grov oaktsamhet i arbetet handlade i strid med arbetarskyddsbestämmelserna eller på något annat sätt gjorde sig skyldig till grov oaktsamhet eller brottslig verksamhet. När det bedöms om det finns förutsättningar för att göra avdrag på den skadades dagpenning och hur stort avdraget ska vara, ska det tas hänsyn till om avdraget kan anses vara skäligt med beaktande av skadans eller sjukdomens art eller av något annat särskilt tungt vägande skäl. Avdraget får vara högst hälften av dagpenningsbeloppet. Den bestämmelse som föreslås i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar motsvarar vedertaget förfarande i fråga om att göra avdrag.

53 §. Avdrag för löntagarpremier som görs på dagpenningen. I paragrafen föreskrivs om avdrag för löntagarpremier som görs på dagpenningen till de delar lantbruksföretagarens eller stipendiatens dagpenning bygger på förvärvsinkomsterna. Då iaktas bestämmelserna om avdrag för löntagarpremier i 62 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Dagpenningen bestäms i fråga om förvärvsinkomsterna på grundval av bruttoinkomsterna. Om de i paragrafen nämnda arbetstagarpremiernas ned-

sättande inverkan på inkomstnivån inte skulle beaktas i förmånen, skulle nivån på förmånen inte motsvara den inkomst som lönen ger. Dagpenningens bruttoersättning, på vilken förskottsinnehållning av skatt verkställs, är det penningbelopp på vilket avdraget har gjorts. I 62 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs på ett uttömmande sätt om de situationer där avdrag inte ska göras.

Olycksfallspension

54 §. Rätt att få olycksfallspension. I paragrafen föreskrivs om villkoren för att få olycksfallspension. I 1 mom. intas det begrepp som etablerats i praktiken, årsdagen för skadedagen, från vilken olycksfallspensionen tidigast betalas. Exempelvis om skadan uppkom den första februari 2013 så är årsdagen den första februari 2014, det vill säga samma kalenderdag ett år från den dag skadan uppkom. Med stöd av momentet ska arbetsförmågan vara nedsatt med minst 10 % för att olycksfallspension ska kunna beviljas.

I 2 mom. föreskrivs på samma sätt som i den gällande lagen vilka omständigheter som beaktas när nedsättningen av arbetsförmågan bedöms. Det är inte enbart fråga om medicinsk bedömning av funktionsförmågan utan det är väsentligt att bedöma förlusten av arbetsinkomster. Då bedöms enligt momentet den skadades förmåga att skaffa förvärvsinkomst genom sådant tillgängligt arbete som den skadade skäligen kan förutsättas utföra. Om den skadade betraktas som delvis arbetsoförmögen fastställs olycksfallspensionen i enlighet med 55§.

I 3 mom. föreskrivs närmare om bedömningen av nedsättningen av arbetsförmågan med avseende på minskningen av arbetsinkomsterna. Det väsentliga är att utreda orsakssambandet mellan minskningen av arbetsinkomsterna och den skada som ska ersättas. Bestämmelsen motsvarar till substansinnehållet 18 § 4 mom. i gällande lag om olycksfallsförsäkring, som tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Om den skadade förmår arbeta delvis efter skadefallet jämförs inkomsterna av det arbetet med årsarbetsinkomsten. Skillnaden mellan inkom-

terna omvandlas till procent som används för att beskriva nedsättningen i arbetsförmågan.

Nedsättningen i arbetsförmågan kan dock inte bedömas enbart utifrån FöPL-arbetsinkomsten. I annat fall bedöms nedsättningen i lantbruksföretagarens arbetsförmåga med stöd av omständigheterna i 2 och 3 mom. Omständigheter hos lantbruksföretagaren som bör beaktas är, beroende på situationen, till exempel huruvida företagets verksamhet fortgår, av vilken karaktär företagarens arbetsuppgifter före skadefallet var, vilka begränsningar skadan har orsakat med avseende på arbetsuppgifterna, faktiskt ändrade arbetsuppgifter efter skadefallet och företagarens möjligheter att ändra sina arbetsuppgifter.

I 4 mom. konstateras att när nedsättningen i en lantbruksföretagares arbetsförmåga fastställs med stöd av 2 och 3 mom. ska förutom de omständigheter som nämns i lagrummen hänsyn också tas till den arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare som gäller efter skadefallet. Detta innebär att när man i enlighet med 3 mom. jämför lantbruksföretagarens årsarbetsinkomst med läget efter skadefallet, ska jämförelsen i fråga om lantbruksföretagararbetet baseras på LFöPL-arbetsinkomsten. Om lantbruksföretagarens arbetsförmåga kan bedömas vara nedsatt i lantbruksföretagararbetet kan enligt momentet bestående olycksfallspension inte beviljas, om LFöPL-arbetsinkomsten inte har sänkts efter skadefallet. I olycksfallspensionsskedet - i motsats till dagpenningperioden - förutsätts alltså en ändring i LFöPL-arbetsinkomsten för att ett bestående inkomstbortfall i lantbruksföretagararbetet ska kunna ersättas. Också i fall av långvarig nedsatt arbetsförmåga, även om läget ännu inte kan bedömas vara bestående, bör betydelsen av lantbruksföretagarens arbetsinkomst bedömas med tanke på företagarens nedsatta arbetsförmåga och lägre arbetsinkomster. Om arbetsoförmågan blir långvarig och det bedöms att lantbruksföretagarens arbetsförmåga är nedsatt i lantbruksföretagararbetet, borde det synas i lantbruksföretagarens arbetsinkomster och därigenom i LFöPL-arbetsinkomsten. Om lantbruksföretagaren har andra förvärvsarbeten vid sidan av lantbruksföretagararbetet och lantbruks-

företaga-ren på grund av en skada inte efter skadefallet längre kan fortsätta i annat än lantbruksföretagararbete, ska man när nedsättningen i arbetsförmågan bedöms beakta inkomstminskningen i annat förvärvsarbete och andra omständigheter som bör beaktas vid bedömningen av arbetsförmågan. Vid beviljande av partiell olycksfallspension som beviljas tills vidare förutsätts inte att LFöPL-arbetsinkomsten sänks, om arbetsförmågan inte är nedsatt i lantbruksföretagararbetet utan nedsättningen i arbetsförmågan och inkomstbortfallet gäller annat förvärvsarbete.

Nedsättningen i arbetsförmågan bedöms inte enbart utifrån LFöPL-arbetsinkomsten. I annat fall bedöms nedsättningen i lantbruksföretagarens arbetsförmåga med stöd av omständigheterna i 2 och 3 mom. Omständigheter hos lantbruksföretagaren som bör beaktas är, beroende på situationen, till exempel huruvida företaget verksamhet fortgår, av vilken karaktär företagarens arbetsuppgifter före skadefallet var, vilka begränsningar skadan har orsakat med avseende på arbetsuppgifterna, faktiskt ändrade arbetsuppgifter efter skadefallet och företagarens möjligheter att ändra sina arbetsuppgifter.

Tillfällig arbetsförmåga bedöms alltså i pensionsskedet inte på samma sätt som långvarig nedsättning i arbetsförmågan och det förutsätts inte någon ändring i LFöPL-arbetsinkomsten för att få tidsbunden olycksfallspension. Arbetsförmåga till exempel efter en operation eller någon annan nedsättning av arbetsförmågan som fortfarande bedöms som tillfällig ersätts med full olycksfallspension så som i nuläget.

55 §. Olycksfallspension på grundval av partiell arbetsförmåga. I 54 § föreskrivs om de allmänna villkoren för att få olycksfallspension och de tillämpas även i situationer av partiell arbetsförmåga. Olycksfallspensionen är en så stor proportionella andel av full olycksfallspension enligt 57 § som motsvarar den nedsatta arbetsförmågan. Nedsättningen i arbetsförmågan bedöms enligt vad som föreskrivs i 54 §. När partiell nedsättning av arbetsförmågan bedöms beaktas i fråga om lantbruksföretagararbetet i inkomstjämförelsen arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Delvis nedsättning

av arbetsförmågan fastställs med fem procentenheters noggrannhet.

56 §. Olycksfallspension för viss tid eller tills vidare. I 94 § föreskrivs om ersättning som beviljas för viss tid. Om man inte med tillräcklig säkerhet kan bedöma hur skadans eller sjukdomens tillstånd utvecklas eller hur länge arbetsförmågan kommer att vara nedsatt, beviljas ersättning för viss tid. Om man bedömer att tillståndet är bestående beviljas olycksfallspension tills vidare.

I paragrafen föreskrivs att villkoret för att olycksfallspension ska beviljas tills vidare är att behovet av och möjligheterna till rehabilitering har utretts. Bestämmelsen motsvarar 11 § i den gällande rehabiliteringslagen, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Syftet med rehabiliteringsutredningen och rehabiliteringen är att undvika förtida pensionering, vilket ligger i såväl den skadades som ersättningssystemets intresse. Sålunda ska beslut om fortlöpande pension inte meddelas, med undantag för klara fall, förrän möjligheterna till rehabilitering har utretts.

Längre fram i den föreslagna lagen föreskrivs om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts skyldighet att agera och den skadades skyldighet att främja genomförandet av rehabiliteringen.

57 §. Olycksfallspensionens belopp och engångsförhöjning. I paragrafen föreskrivs om olycksfallspensionens belopp. Bestämmelsen motsvarar 16 § i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Enligt 1 mom. är olycksfallspensionens maximibelopp 85 procent av den skadades årsarbetsinkomst fram till dess att den skadade fyller 65 år, och därefter är olycksfallspensionens belopp 70 procent, dock så, att en engångsförhöjning enligt 67 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar görs i pensionen.

Enligt 2 mom. justeras olycksfallspensionen årligen med arbetspensionsindex. Bestämmelsen motsvarar 60 § i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Paragrafen motsvarar till substansinnehållet 16 § 5 mom. i gällande lag om olycksfallsförsäkring, som tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

58 §. Rätt till olycksfallspension på grundval av ett skadefall som inträffat under tid med ålderspension. I paragrafen föreskrivs om rätt till olycksfallspension när ett skadefall drabbar en lantbruksföretagare eller stipendiat i arbete som han eller hon utför medan han eller hon lyfter ålderspension. Olycksfallspension betalas i högst två år eller högst till dess arbetstagaren fyller 68 år. I paragrafen begränsas rätten till olycksfallspension enligt 54 och 55 § tidsmässigt. Bestämmelsen motsvarar till substansinnehållet 68 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Olycksfallsförsäkring beviljas således inte alls, om skadan till exempel drabbar en lantbruksföretagare över 68 år som är försäkrad med en frivillig försäkring för arbetstiden.

Motsvarande begränsning för utbetalningen av familjepension finns i 103 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, till vilken det hänvisas i den föreslagna 72 § 2 mom. 3 punkten. I fråga om andra förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring införs ingen tidsmässig begränsning. En skadad som avses i denna paragraf har således rätt att få dagpenning under ett år före olycksfallspensionen. Inkomstbortfall ersätts under sammanlagt högst tre år.

Paragrafen tillämpas endast på personer vilkas ålderspension har börjat efter att de fyllt 63 år, det vill säga vid åldern för ålderspension enligt arbetspensionslagarna. Paragrafen tillämpas också på personer med sjukpension eller avträdelsetöd, vars sjukpension eller avträdelsetöd vid 63 års ålder blir ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare.

Rehabiliteringspenning

59 §. Rehabiliteringspenning. I paragrafen föreskrivs om betalning av rehabiliteringspenning. Med stöd av 1 mom. betalas den skadade rehabiliteringspenning i stället för dagpenning och olycksfallspension för den tid som han eller hon genomgår yrkesinriktad

rehabilitering. Rätten till rehabiliteringspenning fastställs i enlighet med bestämmelserna om dagpenning och olycksfallspension. Det enda nya i bestämmelsen är benämningen rehabiliteringspenning. För närvarande betalas dagpenning eller olycksfallspension för rehabiliteringstiden i enlighet med 8 § i rehabiliteringslagen. Genom att införa rehabiliteringspenning vill man betona att rehabilitering kommer i första hand.

Enligt 2 mom. ska rehabiliteringspenningen på samma sätt som i nuläget i princip vara lika stor som dagpenningen eller olycksfallspensionen oberoende av om arbetsförmågan är nedsatt eller inte. Om rehabiliteringen likväl inte hindrar den skadade att utföra förvärvsarbete, ska rehabiliteringspenningen bestämmas i enlighet med 48 och 49 § eller 54 och 55 §.

Bestämmelsen i 3 mom. motsvarar gällande 8 § 3 mom. i rehabiliteringslagen, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Enligt bestämmelsen betalas rehabiliteringspenningen ut till beloppet enligt 2 mom., det vill säga den är lika stor som under den egentliga utbildningen, också under lov från ett utbildningsprogram som ingår i yrkesutbildning som beviljats som rehabilitering. Arbetsinkomster som rehabiliteringsklienten erhåller endast under lov inverkar således inte på rehabiliteringspenningens belopp.

Ersättning till studerande för inkomstbortfall vid hinder i studierna

60 §. Hinder för en studerande att studera på heltid. I paragrafen föreskrivs om betalning av ersättning för inkomstbortfall när en skada är ett hinder för att studera. Paragrafen motsvarar 70 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Paragrafen gäller den som studerar på heltid och som råkar ut för ett skadefall när han eller hon arbetar vid sidan av studierna eller under ferierna. Rätten till dagpenning 28 dagar efter skadedagen trots det och rätten till olycksfallspension för en sådan skadad bedöms i första hand utifrån om skadan hindrar studierna. Dagpenning för 28 dagar räknat från skadedagen trots detta bestäms i enlighet med 50 § och hinder i studierna bedöms inte alls under denna tid. Om

skadan hindrar heltidsstudier betalas dagpenning eller olycksfallspension enligt full arbetsförmåga. Om skadan begränsar studierna avsevärt är dagpenningen eller olycksfallspensionen hälften av full ersättning för inkomstbortfall.

Om skadan inte hindrar eller begränsar studierna, men helt eller delvis hindrar den studerande från att arbeta under studierna, ska 48, 49, 54 och 55 § om ersättning för inkomstbortfall enligt huvudregeln tillämpas.

I 2 mom. föreskrivs för tydlighetens skull att inkomstbortfall under studierna inte ersätts särskilt i de fall som avses i 1 mom.

Hur årsarbetsinkomst bestäms

61 §. Lantbruksföretagares och stipendieters årsarbetsinkomst. I paragrafen föreskrivs om hur lantbruksföretagares och stipendieters årsarbetsinkomst bestäms. Som en lantbruksföretagares årsarbetsinkomst betraktas enligt 1 mom. hans eller hennes årliga arbetsinkomst av lantbruksföretagararbetet, fastställd enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, eller det sammanlagda beloppet av de årliga arbetsinkomsterna vid tidpunkten för skadefallet. Som en stipendiats årsarbetsinkomst betraktas hans eller hennes årliga arbetsinkomst av stipendiatarbetet, fastställd enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, eller det sammanlagda beloppet av de årliga arbetsinkomsterna vid tidpunkten för skadefallet.

I 2 mom. föreskrivs om en situation då lantbruksföretagarens eller stipendiatsens försäkring inte har hunnit bli fastställd, men det är fråga om en tidpunkt under vilken han eller hon är försäkringsskyldighetig. Som årsarbetsinkomst betraktas då den arbetsinkomst eller det sammanlagda beloppet av arbetsinkomster som enligt lagen om pension för lantbruksföretagare fastställs för honom eller henne vid tidpunkten för skadefallet. På samma sätt går man till väga, om han eller hon vid tidpunkten för skadefallet har inne en ansökan om justering av arbetsinkomsten vid Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och inte ännu har hunnit få något beslut om den. Årsarbetsinkomsten är då den arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföreta-

gare som senare fastställs för honom eller henne på grund av justeringsansökan.

I 3 mom. föreskrivs om en situation där det senare inte alls fastställs någon försäkring för lantbruksföretagaren eller stipendiaten för den tid under vilken skadefallet inträffat. Det är fråga om en sådan situation som avses i 12 § 1 mom. 3 punkten, det vill säga att skadan inträffar under en tid under vilken lantbruksföretagararbetet eller stipendiatarbetet sedan han eller hon fyllt 18 år inte har hunnit pågå kontinuerligt minst fyra månader och det är fråga om en så allvarlig skada eller sjukdom att arbetet inte fortsätter i den utsträckningen att en försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare skulle fastställas. Årsarbetsinkomsten bestäms då under iakttagande av de grunder som föreskrivits i lagen om pension för lantbruksföretagare för fastställandet av arbetsinkomst. Om det för lantbruksföretagaren eller stipendiaten fastställs en försäkring för tidpunkten för skadefallet och tiden därefter, bestäms årsarbetsinkomsten i enlighet med 2 mom., det vill säga den arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare som sedermera fastställs för honom eller henne. Om det är fråga om en person som blir arbetsförmögen på ett sätt som berättigar till sjukpension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare och som med anledning av sin arbetsförmåga inte längre är försäkringsskyldig, om skadefallet har inträffat innan det gått 30 dagar från det att personen fick information om pensionsanstaltens eller besvärinstansens beslut om beviljandet av pension, bestäms årsarbetsinkomsten för tidpunkten för skadefallet i enlighet med lagen om pension för lantbruksföretagare under iakttagande av grunderna för fastställandet och justeringen av arbetsinkomsten enligt lagen om pension för lantbruksföretagare.

I 4 mom. konstateras att på lantbruksföretagares årsarbetsinkomst tillämpas även vad som föreskrivs i 50 § 2 och 3 mom. om beaktandet av en förändring i de omständigheter som inverkar på arbetsinkomsterna av brukningsenheten i lantbruksföretagarens årsarbetsinkomst. Till exempel vid beviljandet av familjepension beaktas då den förändring som avses i 50 § 2 mom. i årsarbetsinkomsten, med stöd av vilken familjepensionen be-

stäms, vilket motsvarar nuvarande tillämpningsförfarande.

I 5 mom. konstateras att om lantbruksföretagaren eller stipendiaten vid tidpunkten för skadefallet också har en frivillig försäkring för arbetstiden enligt 116 § för lantbruksföretagararbetet, ska även årsarbetsinkomsten enligt nämnda försäkring beaktas.

I 6 mom. konstateras att som årsarbetsinkomst för en stipendiat som bedriver lantbruksföretagarverksamhet betraktas det sammanlagda beloppet av årsarbetsinkomsten enligt denna paragraf av lantbruksföretagararbetet och årsarbetsinkomsten enligt denna paragraf av stipendiatarbetet.

Paragrafen motsvarar till sitt substansinnehåll gällande 12 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare och det tillämpningsförfarande som iakttagits i fråga om årsarbetsinkomsten.

62 §. Årsarbetsinkomst när en yrkessjukdom debuterar under pensionering. I paragrafen föreskrivs hur årsarbetsinkomsten ska bestämmas när en yrkessjukdom debuterar under tid med ålders- eller sjukpension och exponeringen skett i ett arbete som omfattas av försäkring enligt denna lag innan den skadade gick i pension. Innehållet i bestämmelsen motsvarar i sak 3 a § i den gällande yrkessjukdomslagen. Avsikten är att en definition av ålderspension respektive sjukpension ska ges i 4 §. I en ovannämnd situation ska tidpunkten för pensioneringen eller den tidpunkt då försäkringen enligt denna lag senast var i kraft betraktas som tidpunkt för skadefallet när årsarbetsinkomsten bestäms.

Bestämmelsen avses gälla situationer där exponeringen i arbetet har upphört i och med pensioneringen. En lantbruksföretagare har möjlighet att fortsätta att arbeta som jordbruksföretagare efter att ha gått i ålderspension, och kan försäkra sig genom att teckna en frivillig försäkring för arbetstiden. Om den skadade efter ålderspensioneringen har arbetat i samma arbete där han eller hon exponerades före pensioneringen ska yrkessjukdomen enligt förslaget ersättas enligt den årsarbetsinkomst som gällde vid debuttiden för sjukdomen. Också den som får sjukpension kan arbeta vid sidan av pensioneringen så att han eller hon omfattas av obligatorisk försäkring enligt 5 § eller av en frivillig för-

säkring enligt 116 §. Om en person efter sin sjukpensionering fortsätter att arbeta i det arbete där han eller hon exponerades före pensioneringen ska årsarbetsinkomsten inte bestämmas på grundval av tidpunkten för skadefallet enligt 62 § utan på grundval av den årsarbetsinkomst som gällde vid debuttiden för sjukdomen.

I det fall att en försäkring enligt denna lag inte längre är i kraft vid tidpunkten för pensioneringen ska, när årsarbetsinkomsten bestäms, som tidpunkt för skadefallet betraktas den tidpunkt då försäkringen enligt denna lag senast var i kraft. Bestämmelsen ska gälla situationer där en yrkessjukdom debuterar först efter pensioneringen och har sitt ursprung i sådant lantbruksföretagararbete eller stipendiatarbete där det exponerande arbetet och den därmed sammanhängande försäkringen enligt denna lag har upphört före tidpunkten för pensioneringen.

Avsikten är att de inkomster som ska beaktas i årsarbetsinkomsten ska justeras med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare till nivån för det år då yrkessjukdomen debuterade. Rätten till dagpenning ska bestämmas enligt 48 § 4 mom. och rätten till olycksfallspension enligt 54 §.

63 §. Hur inkomster av annan verksamhet beaktas i årsarbetsinkomsten. I paragrafen föreskrivs om hur inkomster från annan verksamhet än lantbruksföretagararbete och stipendiatarbete ska beaktas i årsarbetsinkomsten. Om den skadade vid tidpunkten för skadefallet också stod i ett eller flera anställningsförhållanden, beaktas hans eller hennes förvärvsinkomster under iakttagande av vad som föreskrivs i 71—73, 78 och 81 § samt i en bestämmelse som utfärdats med stöd av 80 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

I 71 och 72 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar finns bestämmelser om hur årsarbetsinkomsten fastställs på grundval av anställningsförhållanden och om årsarbetsinkomst som bestäms på grundval av en bestående förändring. Bestämmelser om vilka arbetsinkomster som ska beaktas i den arbetsinkomst som ligger till grund för ersättningen för inkomstbortfall finns i 81 §. I 80 § i lagen om olycks-

fall i arbetet och om yrkessjukdomar finns ett bemyndigande att utfärda förordning, enligt vilket närmare bestämmelser om hur årsarbetsinkomst ska räknas ut utfärdas genom förordning av statsrådet. När ersättningen för inkomstbortfall enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare beräknas är avsikten att det i årsarbetsinkomst enligt denna lag ska beaktas inkomsterna av anställningsförhållandet på helt lika grunder som när ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar fastställs.

I årsarbetsinkomst enligt denna lag beaktas i fråga om inkomsterna av anställningsförhållandet även bestämmelsen i 73 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om årsarbetsinkomst på grund av ett skadefall som inträffat i arbete under tid med ålderspension. I nämnda paragraf föreskrivs om årsarbetsinkomsten när ett skadefall inträffar i arbete under tid med ålderspension. Enligt paragrafen ska årsarbetsinkomsten på årsbasis fastställas så att den motsvarar den arbetsinkomst vid tidpunkten för skadefallet som den skadade sannolikt kan bedömas ha fortlopande under tiden med ålderspension. Hänsyn ska tas till arbetets art och varaktighet, inkomster och möjligheter att fortsätta arbeta och andra omständigheter som påverkar möjligheterna att fortsätta arbeta. Utgångspunkten är att dessa saker utreds med arbetsgivaren. Exempelvis, om någon har meddelat att han eller hon är beredd att arbeta så mycket som det bara erbjuds arbete och han eller hon har hunnit arbeta ett år, används inkomsterna under det året som årsarbetsinkomst. Bestämmelsen lämpar sig i praktiken endast för situationer där en lantbruksföretagare eller stipendiat som har någon annan än ålderspension enligt arbetspensionslagarna har en obligatorisk försäkring enligt 5 §. Den som har ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare kan endast ha en frivillig försäkring enligt 116 § och i årsarbetsinkomsten enligt denna beaktas endast det lantbruksföretagararbete som ska försäkras.

I årsarbetsinkomst enligt denna lag beaktas även bestämmelserna i 78 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om unga personers årsarbetsinkomst i fråga

om arbete som utförts i ett anställningsförhållande. Som den skadades årsarbetsinkomst enligt 78 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas den arbetsinkomst som den skadade sannolikt hade haft i ett arbete på skadedagen med tre års arbetserfarenhet, om det inte är fråga om yrkesstudier på heltid, den skadade har avslutat utbildning enligt lagen om grundläggande utbildning högst fem år före skadedagen och den skadade på grund av arbetslöshet, tillfälligt arbete eller av någon annan därmed jämförbar orsak inte har fasta arbetsinkomster.

I 2 mom. konstateras att om den skadade vid tidpunkten för skadefallet hade sådana arbetsinkomster som avses i 82 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, beaktas även de i årsarbetsinkomsten i enlighet med vad som föreskrivs i nämnda lagrum. Enligt nämnda lagrum ska också andra arbetsinkomster än de som ingår i tillämpningsområdet för lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar beaktas när årsarbetsinkomsten och minskningen i arbetsinkomsterna fastställs, men inte arbetsinkomster från arbete som utförs av idrottsutövare enligt 12 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Bestämmelsen gäller till exempel arvoden för förtroendeuppdrag eller arbetsersättningar för frilansuppdrag.

64 §. Årsarbetsinkomst vid yrkesinriktade studier på heltid. I paragrafen föreskrivs om årsarbetsinkomsten för heltidsstuderande. I årsarbetsinkomsten för en heltidsstuderande beaktas både årsarbetsinkomsten enligt 61 § och årsarbetsinkomsten enligt 76 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. 76 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar motsvarar till substansinnehållet 28 § 3 mom. i gällande lag om olycksfallsförsäkring, som nu tillämpats med stöd av 12 § 4 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Ovan avsedda årsarbetsinkomst enligt 76 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar beaktas för heltidsstuderande som vid tidpunkten för ett skadefall har en obligatorisk försäkring för arbetstiden enligt 5 §. Om en lantbruksföretagare som studerar på heltid vid tidpunkten för skadefallet har en frivillig försäkring för arbetstiden enligt 116 §, bestäms hans eller

hennes årsarbetsinkomst i enlighet med 117 § som gäller årsarbetsinkomsten enligt den frivilliga försäkringen för arbetstiden.

65 §. Skolelevers årsarbetsinkomst. I paragrafen föreskrivs om skolelevers årsarbetsinkomst. Årsarbetsinkomsten för en skadad som får utbildning enligt lagen om grundläggande utbildning (628/1998) eller gymnasielagen (629/1998) bestäms under iakttagande av vad som föreskrivs i 77 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Skolelevers årsarbetsinkomst är det dubbla beloppet av minimibeloppet av årsarbetsinkomsten enligt 79 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar vid den tidpunkt då skadan inträffade. 77 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar motsvarar till substansinnehållet 28 § 3 mom. i gällande lag om olycksfallsförsäkring.

I 2 mom. konstateras dock att om årsarbetsinkomsten enligt 1 mom. är mindre än den årsarbetsinkomst som bestäms för den skadade enligt 61 och 63 § är årsarbetsinkomsten för den skadade den årsarbetsinkomst som bestäms enligt 61 och 63 § i stället för 1 mom. Bestämmelsen i 1 mom. avses trygga en miniminivå på inkomstbortfallet, och om skoleleven är försäkrad med en försäkring enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar med en årsarbetsinkomst som är högre än den som avses i 1 mom. bestäms skyddet på grundval av den högre årsarbetsinkomsten. Paragrafen gäller endast skolelever som är försäkrade med en obligatorisk försäkring enligt 5 §. Om skolelever har en frivillig försäkring för arbetstiden enligt 116 §, bestäms årsarbetsinkomsten enligt 117 §.

66 §. Minimibelopp av årsarbetsinkomst. I paragrafen föreskrivs om minimibeloppet av årsarbetsinkomsten. Om den årsarbetsinkomst som bestäms på grundval av bestämmelserna om hur årsarbetsinkomst ska bestämmas blir lägre än 13 680 euro höjs den till 13 680 euro. Årsarbetsinkomsten höjs dock inte om den skadade fick ålderspension eller sjukpension och det inte är fråga om en sådan skadad som avses i 62 § eller om en skadad som under pensionstiden har drabbats av en yrkessjukdom. Innehållet i paragrafen motsvarar 79 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar,

som i sak motsvarar 28 § 6 mom. i gällande lag om olycksfallsförsäkring, dock så att det föreslås att nivån på årsarbetsinkomsten höjs med ungefär 10 %. Förhöjningen görs därför att nivån på minimibeloppet av årsarbetsinkomsten har släpat efter den allmänna inkomstnivåutvecklingen. Årsarbetsinkomsten ska fortfarande vara det icke avrundade penningbeloppet, det vill säga den ska uppges med en cents noggrannhet.

Ersättning för bestående men

67 §. Menersättning. I 1 mom. konstateras att menersättning ges ut till en skadad som har fått bestående allmänt men av en skada eller en sjukdom som beror på ett skadefall. När det gäller ersättning för bestående allmänt men iaktas vad som föreskrivs i 83—87 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om menersättning, hur invaliditetsklassen bestäms, invaliditetsklassificering, menersättningens belopp och om hur menersättning betalas ut. Bestämmelserna om menersättning, hur invaliditetsklassen bestäms och invaliditetsklassificering (bestämmelserna i 83—85 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar) motsvarar i sak gällande bestämmelser i 18 a—c § i lagen om olycksfallsförsäkring, vilka tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. I 86 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om menersättningens belopp. Det basbelopp som nämns i paragrafen, 12 440 euro, motsvarar minimibeloppet av årsarbetsinkomsten (9 211,76 euro) som föreskrivs i 28 § 6 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring, justerat med 2014 års lönekoeficient. I fortsättningen ska menersättningens storlek dock inte längre bestämmas enligt minimibeloppet av årsarbetsinkomsten, utan enligt ett särskilt basbelopp för menersättningen. Basbeloppet för menersättningen ska i fortsättningen justeras varje kalenderår med det arbetspensionsindex som avses i 98 § i lagen om pension för arbetstagar, då det för närvarande justeras med lönekoeficienten. På nuvarande sätt finns det i 86 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar paragrafen en tabell där me-

nersättningens storlek bestäms på grund av invaliditetsklassen i procent av basbeloppet. När det gäller utbetalningen av menersättningen förändras nuläget i 87 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar så att menersättningen i klasserna 1—5 alltid betalas som ett engångsbelopp. I invaliditetsklasserna 6—20 betalas den åter alltid ut som fortlöpande ersättning.

I 87 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs på samma sätt som i 18 e § 2 mom. i den gällande lagen att ersättning ska betalas snabbt vid sjukdomar som leder till döden. Med en menersättning motsvarande invaliditetsklass 10 som betalas som en engångsersättning försöker man garantera att den skadade själv under sin livstid får tillräcklig ersättning vid sjukdomar som nästan utan undantag snabbt leder till döden. Bestämmelsen är avsedd att tillämpas på sjukdomar som orsakats av arbetet och som ersätts som yrkessjukdom, till exempel mesoteliom och andra därmed jämförbara typer av lungcancer där prognosen för sjukdomsförloppet är liknande. Ersättningen är således uttryckligen avsedd att användas av den skadade själv under hans eller hennes livstid.

Enligt 87 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska den kapitalkoefficient som används vid beräkning av menersättning som betalas som engångsbelopp vara densamma för män och kvinnor. En enhetlig koefficient ska också användas när den engångsersättning som avses i 2 mom. kapitaliseras. Bestämmelsen i 4 mom. i nämnda paragraf motsvarar till substansinnehållet 18 e § 3 mom. i gällande lag om olycksfallsförsäkring, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Korrigeringsav invaliditetsklassen är enligt 87 § 5 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar möjlig, om den funktionsnedsättning som skadan eller sjukdomen orsakat senare förvärras eller förbättras med minst en invaliditetsklass. Ändringen ska göras från och med den tidpunkt som på ett tillförlitligt sätt har kunnat påvisas vara den tidpunkt när ändringen har skett. Invaliditetsklassen kan korrigeras nedåt endast när fortlöpande ersättning betalas ut. Invalidi-

tetsklassen ska inte kunna korrigeras om menersättningen har betalats som en engångsersättning, eftersom det inte är motiverat att i efterhand återkräva ersättning som redan betalats ut. Ersättning för bestående men baserar sig på annan nedsättning av funktionsförmågan än i arbetslivet och menet bedöms med hänsyn till den förbättring av funktionsförmågan som ett hjälpmedel för med sig. Denna bedömning sker dock enligt situationen i den stund då det bedöms hur skadans eller sjukdomens tillstånd stabiliserat sig. De medicinska behandlingsmetoderna och hjälpmedlen utvecklas hela tiden och ofta kan funktionsförmågan förbättras avsevärt med nya behandlingar och hjälpmedel som inte fanns tillgängliga när det bestående menet av skadan eller sjukdomen fastställdes. Bland annat har olika slags datorstödda proteser genomgått en kraftig utveckling de senaste åren. I gällande lag har korrigerings varit möjlig på grundval av 46 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Utgångspunkten är att bestående men borde fastställas först i det skedet när det är medicinskt uttalat att skadans eller sjukdomens tillstånd inte längre förbättras. I praktiken försöker man ändå ofta fastställa menet tämligen snabbt efter skadefallet. När bestående men fastställs med hänsyn till de hjälpmedelslösningar som är tillgängliga vid tidpunkten för fastställandet kan den förbättring av funktionsförmågan som bättre hjälpmedel eller behandlingsmetoder som blir tillgängliga senare för med sig inte beaktas senare i menersättningen enligt de nuvarande bestämmelserna. Konflikten blir uppenbar i situationer där det i sig skulle vara åtminstone skäligt att ersätta ett dyrare hjälpmedel som ger klart bättre funktionsförmåga. Om man skulle göra det skulle man emellertid inte kunna ingripa i menersättningen även om funktionsförmågan klart förbättras. Det bör också påpekas att de menersättningar som betalas nu kan betalas efter så lång tid som 80—90 år, då hjälpmedlen och behandlingsmetoderna kan vara avsevärt mycket bättre än i dag.

I den föreslagna bestämmelsen gäller korrigeringsmöjligheten invaliditetsklasserna från och med klass sex, eftersom man i fram-

tiden eventuellt kan åstadkomma de största förbättringarna av funktionsförmågan vid dessa skador och sjukdomar med hjälp av nya hjälpmedel och behandlingsmetoder. Fortlöpande menersättning ska oberoende av kön leda till individuellt korrekt ersättning och beskriva den begränsning av funktionsförmågan som skadan eller sjukdomen orsakar vid respektive tidpunkt.

11 kap. Ersättning för rehabilitering

68 §. Allmänna villkor för rehabilitering. Den skadade får ersättning för kostnader för rehabilitering under iakttagande av vad som föreskrivs i 88 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om allmänna villkor för rehabilitering. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar i sak de allmänna villkoren för ersättning för rehabilitering i 3 § i den gällande rehabiliteringslagen, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

69 §. Yrkesinriktad rehabilitering. I 1 mom. konstateras att 89—91 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar är tillämpliga på yrkesinriktad rehabilitering enligt denna lag. I 89 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om ersättning för och innehållet i yrkesinriktad rehabilitering. Det föreskrivs om saken som rehabilitering som avser arbets- och förvärvsförmågan i 5 och 6 § i den gällande rehabiliteringslagen, som tillämpas med stöd av 9 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Syftet med yrkesinriktad rehabilitering är på samma sätt som i den gällande rehabiliteringslagen att den skadade förmår fortsätta i sitt tidigare arbete eller yrke eller övergå till ett nytt arbete eller yrke som kan stå för den huvudsakliga försörjningen. Som yrkesinriktad rehabilitering ersätts skäliga kostnader för de åtgärder som avses i 89 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

När rehabiliteringsåtgärder planeras ska man ta hänsyn till den skadades ålder, yrke, tidigare verksamhet, utbildning, boendeförhållanden, begränsningar på grund av skadan eller sjukdomen och möjligheter att efter rehabiliteringen få ett nytt arbete eller yrke på

de villkor som i regel följs på arbetsmarknaden. Förteckningen motsvarar 5 § 2 mom. i den gällande rehabiliteringslagen förutom att till den har fogats yrke för att beskriva den helhet som avses med utbildning och tidigare verksamhet. De faktorer som man ska ta hänsyn till är samma kriterier som påverkar bedömningen av nedsättningen av arbetsförmågan i 54 §.

I 89 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om innehållet i yrkesinriktad rehabilitering. Bestämmelser om saken ingår i 6 § i den gällande rehabiliteringslagen och de föreslagna åtgärderna 1—8 motsvarar åtgärderna i den gällande lagen.

I 89 § 4 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om tiden medan rehabiliteringsbehovet och rehabiliteringsmöjligheterna utreds och tiden medan den skadade väntar på att rehabiliteringen ska börja. Dessa ska anses ingå i den yrkesinriktade rehabiliteringen när de beror på åtgärder som räknas upp i 89 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Bestämmelsen hänför sig till 59 § 1 mom. som gäller rehabiliteringspenning och enligt vilken rehabiliteringspenning betalas för den tid yrkesinriktad rehabilitering pågår. För att rehabiliteringspenning ska kunna betalas även för utrednings- och väntetid är det nödvändigt att föreskriva att dessa tider är en del av den yrkesinriktade rehabiliteringen. Bestämmelsen i 89 § 4 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar motsvarar tillsammans med 59 § till substansinnehållet 8 § 2 mom. i gällande rehabiliteringslag, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

90 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på ersättning för yrkesinriktad rehabilitering i utlandet. Utgångspunkten för paragrafen är att det finns tillräckligt med utbildningsmöjligheter och utbildningsalternativ i Finland och därför ersätts i första hand endast studier som bedrivs i Finland. I en situation där yrkesinriktad rehabilitering inte lyckas i Finland, till exempel på grund av språksvårigheter, är det ändamålsenligt att ersätta rehabilitering som lämpar sig för den skadade och som försiggår på

ett språk som han eller hon behärskar. Yrkesinriktad rehabilitering inom Europeiska unionen ersätts enligt 1 mom. på samma grunder som rehabilitering i Finland. Däremot ersätts rehabilitering i en tredjestat, det vill säga i praktiken utanför EU/EES-området, bara om rehabiliteringen inte har kunnat ges i Finland eller om det finns något annat särskilt skäl till att den ges i utlandet. Exempelvis om skadan har inträffat i ett stipendiatarbete där arbetet i Finland från första början har varit kortvarigt och avsikten inte har varit att stanna på arbetsmarknaden i Finland kan det vara ändamålsenligare att ersätta rehabilitering i den skadades hemland.

Kostnaderna enligt 90 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ersätts högst till det belopp som hade ersatts om rehabiliteringen getts i Finland. Ersättning ska dock inte betalas till den del som den skadade får ersättning för samma kostnader i ett annat land. En sådan situation med överlappande förmåner kan uppstå till exempel i ett EU-land när EU:s förordningar om social trygghet tillämpas på den skadade. Enligt EU-förordningarna är en person berättigad till naturaförmåner i enlighet med lagstiftningen för institutionen på bosättnings- och vistelseorten och till penningförmåner i enlighet med lagstiftningen för behörig institution. Varje medlemsstat prövar för den egna lagstiftningens del vilka förmåner som är naturaförmåner och vilka som är penningförmåner. I Finland har yrkesinriktad rehabilitering betraktats som en penningförmån och således är den skadade berättigad till ersättningar för yrkesinriktad rehabilitering i enlighet med finländsk lagstiftning även om rehabiliteringen skulle ges i ett annat EU/EES-land. Det är emellertid möjligt att i den medlemsstat där rehabiliteringen ges anses motsvarande åtgärd eller någon del av den vara en naturaförmån och då kan det hända att förmånerna överlappar varandra.

I 2 mom. föreskrivs om rehabiliteringspenningen efter yrkesinriktad rehabilitering. Då iakttas vad som föreskrivs i 92 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Enligt paragrafen har den skadade rätt att få rehabiliteringspenning under högst sex månader när den yrkesinriktade rehabiliteringen tar slut, om han eller hon inte når upp till in-

komstnivån enligt årsarbetsinkomsten under denna tid. Avsikten är att stöda den skadades övergång till arbetslivet när utbildningen tar slut. Den skadade lyckas inte nödvändigtvis få arbete utan dröjsmål när utbildningen tar slut eller så kan inkomstnivån bli klart lägre än den utbildningsenliga inkomstnivån. Betalningen av rehabiliteringspenning stöder sökandet efter arbete som överensstämmer med utbildningen genom att den skadades försörjning säkerställs. Detta gör det möjligt för den skadade att koncentrera sig på att söka en arbetsplats. Enligt paragrafen räknas rehabiliteringspenningen ut genom att den skadades arbetsinkomster jämförs med årsarbetsinkomsten, som höjts till nivån för jämförelseperioden med en lönekoeficient. Rehabiliteringspenningen är en så stor proportionella andel av dagpenningen eller olycksfallspensionen till fullt belopp som motsvarar minskningen i arbetsinkomsterna. Efter sex månader bestäms nedsättningen av arbetsförmågan i enlighet med 54 och 55 §, det vill säga arbetsförmågan bedöms i enlighet med att den skadade skulle klara av arbete som motsvarar utbildningen.

70 §. Skydd för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar för den som får yrkesinriktad rehabilitering. I paragrafen föreskrivs om försäkringsskydd för den som genomgår arbets- och utbildningsförsök, arbetsträning och arbetspraktik. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt som ersätter yrkesinriktad rehabilitering, i vilken ingår ovan nämnda med arbete jämförbara utbildningsperioder, ska ordna en försäkring för den skadade för skadefall som eventuellt inträffar under utbildningsperioderna. Det är fråga om en försäkring enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som verkställs av de försäkringsbolag som avses i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Enligt den gällande rehabiliteringslagen ska en försäkringsanstalt på motsvarande sätt ordna en frivillig försäkring enligt 57 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för rehabiliteringsklienten. I 2 mom. föreslås bestämmelser om att den årsarbetsinkomst som ska användas vid ersättning av skadefall som inträffar under en utbildningsperiod ska fastställas på det sätt som bestäms i 91 § 2 och 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och

om yrkessjukdomar. Enligt 91 § 2 mom. i den lagen bestäms årsarbetsinkomsten sålunda på grundval av årsarbetsinkomsten för det skadefall som är skälet till att ersättning ges ut för yrkesinriktad rehabilitering. Denna årsarbetsinkomst justeras med lönekoeficienten enligt lagen om pension för arbetstagarare till den nivå som rådde det år skadefallet inträffade. Enligt 91 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska dagpenningen utgöra 1/360 av ovan avsedda årsarbetsinkomst. Bestämmelsen motsvarar i fråga om försäkringsskyldigheten 8 a § i den gällande rehabiliteringslagen, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

71 §. Övriga rehabiliteringsersättningar. Paragrafen innehåller bestämmelser om andra rehabiliteringsersättningar som är ersättning för merkostnaderna för serviceboende, hjälpmedel som behövs i dagliga aktiviteter, ändringar i bostaden, tolktjänst vid syn-, hörsel- eller talskada som orsakats av ett skadefall, anpassningsträning för anhöriga och ersättning för rese- och inkvarteringskostnader vid rehabilitering. Ovan nämnda förmåner bestäms i enlighet med 93—98 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

I 93 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om ersättning för merkostnader som orsakas av serviceboende. Innehållet i bestämmelsen motsvarar i sak 7 § 2 mom. 7-punkten i den gällande rehabiliteringslagen, men där hänvisas inte längre till det dubbla beloppet av vårdbidraget utan det motsvarande eurobeloppet 46,82 euro (på 2014 års nivå) skrivs in i paragrafen. Det är fråga om en normersättning som höjs årligen med arbetspensionsindex. Om serviceboendet medför kostnader som överstiger detta ersätts de inte.

Hjälpmedel som behövs i dagliga aktiviteter ersätts i enlighet med 94 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Det är fråga om hjälpmedel som inte är sådana hjälpmedel i medicinsk rehabilitering som det föreskrivs om i 37 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Hjälpmedel som ska ersättas är sådana hjälpmedel som en svårt skadad behöver på grund av sin skada eller sjukdom för att röra sig och klara sig

hemma eller i fritidsaktiviteter. Villkoret för ersättning är att den svårt skadade behöver hjälpmedlet för att klara av vardagliga aktiviteter i livet. Ersättning ska betalas för behövliga och skäliga kostnader för anskaffning av hjälpmedel. Exempelvis nödvändiga ändringsarbeten på och tilläggsutrustning till bilen ska ersättas, men inte kostnaderna för anskaffning av bil. Dessutom ersätts specialkostnader som orsakas av hjälpmedel för olika typer av fritidsutrustning. Sedvanliga bruksföremål för hushållet, till exempel tvättmaskin eller mikrovågsugn, ska inte betraktas som hjälpmedel som ersätts. Inte heller hjälpmedel för fastighetsskötsel ska betraktas som sådana hjälpmedel för att klara sig själv som avses i detta lagrum. Fastighetsskötsel hänförs till hemvården och om den föreskrivs särskilt i 53 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar i form av ersättning för extra kostnader för hemvård.

Ersättningar för ändringar i bostaden bestäms i enlighet med 95 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Bestämmelsen motsvarar i sak 7 § 2 mom. 4 punkten i den gällande rehabiliteringslagen, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Ändringsarbeten i bostaden som ska ersättas är till exempel breddning av dörrar, montering av fasta ramper, montering av skåp på rätt höjd och installation av reglerbar lave. Som ändringsarbeten i bostaden ska dessutom betraktas planering av ändringarna och undanröjande av hinder i bostadens omedelbara närmiljö. Som ändringsarbeten i bostaden ska inte ersättas normala renoveringsåtgärder som hänförs till boendestandarden, utan ändringsbehoven ska bero på ett ersättningsgillt skadefall och de begränsningar som skadan medför. Hjälpmedel och anordningar som hör till bostaden är till exempel lyftanordningar, alarm eller motsvarande andra hjälpmedel och anordningar för fast montering i bostaden.

Tolktjänst vid syn-, hörsel- eller talskada som orsakats av ett skadefall ersätts enligt 96 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Bestämmelser om ersättning för tolktjänst ingår i 7 § 2 mom. 8 punkten i den gällande rehabiliteringslagen, som nu

tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. I praktiken har det blivit aktuellt att ersätta tolktjänst i mycket få fall. Vad som är behövliga och skäligen tjänster har avgjorts särskilt i varje enskilt fall. Den gällande bestämmelsen kan tolkas på olika sätt och föreslås bli preciserad när det gäller det belopp som ersätts så att den börjar motsvara innehållet i lagen om tolkningstjänst för handikappade personer (133/2010). Lagen om tolkningstjänst för handikappade personer (133/2010) har varit i kraft från den 1 september 2010 och i den föreskrivs om handikappade personers rätt till tolktjänst som ordnas av Folkpensionsanstalten. Lagen är sekundär och Folkpensionsanstalten har enligt lagen rätt att ta ut kostnaderna för tolktjänster som den ordnar av den instans som ansvarar för tolktjänsten. Kostnaderna för tolktjänst ersätts i första hand med stöd av denna lag. Om tjänsterna har skaffats via Folkpensionsanstalten betalas kostnaderna till Folkpensionsanstalten. Även tolktjänst som ordnats på annat sätt ersätts, men det maximibelopp som ersätts bestäms enligt den tjänst som Folkpensionsanstalten ordnar.

Ersättning för att en anhörig deltar i anpassningsträning ges ut under iakttagande av vad som föreskrivs i 97 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Motsvarande bestämmelse finns i 7 § 2 mom. 5 punkten i den gällande rehabiliteringslagen, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Rese- och inkvarteringskostnader vid rehabilitering ersätts i enlighet med 98 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I den gällande lagen nämns resekostnader i den förteckning som gäller kostnader som ersätts och som vad gäller yrkesinriktad rehabilitering i den föreslagna lagen motsvaras av förteckningen i 89 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, som tillämpas med stöd av den föreslagna 69 §. I fråga om sjukvård, i vilken ingår även medicinsk rehabilitering, föreslås i 50 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, som tillämpas med stöd av den föreslagna 42 §, bestämmelser om resekostnader som är noggrannare än i den gällande

lagen. En motsvarande bestämmelse är nödvändig även i fråga om annan än medicinsk rehabilitering, det vill säga yrkesinriktad rehabilitering enligt 89 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, hjälpmedel enligt 94 § och anpassningsträning för anhöriga enligt 97 §, som kan orsaka resekostnader. Principerna för ersättning för rese- och inkvarteringskostnader vid rehabilitering i denna paragraf motsvarar principerna för ersättning för rese- och inkvarteringskostnader vid sjukvård i 50 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, som förklaras ovan i motiveringen till den föreslagna 42 §.

12 kap. **Ersättningar som betalas på grund av att den skadade avlider**

72 §. Familjepension. Om den skadade har avlidit till följd av ett skadefall som avses i denna lag, konstateras det i 1 mom. att det efter den skadade betalas familjepension i enlighet med 99 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I 1 mom. i nämnda paragraf föreskrivs på samma sätt som i den gällande lagen om beviljande av familjepension, när den skadade har avlidit till följd av ett olycksfall i arbetet eller en yrkessjukdom. Familjepension ska på nuvarande sätt betalas i form av efterlevandepension och barnpension. I 99 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om familjepension som betalas för viss tid i de situationer där det inte går att förete någon utredning om den skadades död eftersom kroppen är försvunnen men det är sannolikt att dödsfallet har orsakats av ett skadefall som avses i denna lag. Familjepension ska då betalas från och med den dag som följer på dagen för försvinnandet för en viss tid om ett år, dock högst fram till dess att ett domstolsbeslut av lagen om dödförklaring (127/2005) har vunnit laga kraft. När domstolens beslut om dödförklaring vunnit laga kraft ska familjepension betalas i enlighet med 1 mom. räknat från den tidpunkt då familjepensionen för viss tid har upphört. I 3 § i lagen om dödförklaring sägs att om en försvunnen person vid försvinnandet varit med i en olycka som orsakat omedelbar livsfara eller befunnit sig i någon annan motsvarande

situation och det inte finns anledning att anta att han eller hon har räddats, kan ansökan om dödförklaring av personen göras omedelbart efter försvinnandet.

I 99 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om fördelning av skyldigheten att bevisa orsaksambandet på samma sätt som i det gällande 23 § 3 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring. I bestämmelsen sägs att när en skadad vars invaliditetsklass är minst 18 avlider anses dödsfallet vara en följd av ett skadefall, om det inte kan anses sannolikt att den skada eller sjukdom som orsakats av skadefallet inte har medverkat väsentligt till dödsfallet.

I 2 mom. konstateras att på familjepension ska tillämpas vad som föreskrivs i 100—108 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Enligt 2 mom. 1 punkten ska det på familjepension tillämpas vad som föreskrivs i 100 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om efterlevandes rätt att få pension. Bestämmelsen i 1 mom. i nämnda paragraf motsvarar till substansinnehållet 23 a § 1 mom. i gällande lag, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Med make avses parterna i äktenskap enligt äktenskapslagen. Äktenskapet ska vara i kraft vid den tidpunkt då den skadade avlider. Lagen om registrerat partnerskap (950/2001) trädde i kraft den 1 mars 2002. Ett partnerskap som registrerats på grundval av 8 § jämställs med äktenskap. En bestämmelse om äktenskap i en lag eller en förordning tillämpas också på ett registrerat partnerskap, om inte något annat föreskrivs.

I 100 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om sambors rätt till efterlevandepension på samma sätt som i det nuvarande 23 a § 2 mom. Sambor har inte lagbestämd inbördes underhållsskyldighet. Sambor antas således i princip försörja sig själva. Sambor har ändå kunnat ha gemensam ekonomi och när den ena dör kan den efterlevande ha samma behov av att få sitt underhåll tryggt som en make. Till skillnad från äktenskap ställer lagstiftningen inga formella krav på tillkomsten av ett samboförhållande och därför kan det i praktiken vara svårt att konstatera om ett samboförhållande förelegat och vilken karak-

tär det haft. Bland annat av dessa orsaker är det motiverat att på nuvarande sätt binda en sambors rätt till pension till uppfyllandet av villkor som klart kan konstateras utifrån. I bestämmelsen föreslås att en sambo ska ha rätt till efterlevandepension om han eller hon och den skadade har eller hade haft ett gemensamt barn. Dessutom ska en sambo ha rätt till efterlevandepension om han eller hon tillsammans med den skadade har ett avtal om inbördes underhåll och avtalet har styrkts av notarius publicus. Ett gemensamt barn eller ett avtal om inbördes underhåll utgör ett antagande om att makarna har haft gemensam ekonomi. Liksom för närvarande förutsätts i bägge fallen dessutom att personen i fråga och den skadade utan att vara gifta fortgående levde i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden. Med att leva under äktenskapsliknande förhållanden avses att leva i ett parförhållande. I paragrafen avses med gemensamt barn också ett barn vars adoption har fastställts i enlighet med adoptionslagen.

Enligt ordalydelsen i den nuvarande bestämmelsen har det förutsatts ett avtal som fastställts av en myndighet, men i praktiken har det rått oklarhet om vilken myndighet som vore behörig att fastställa avtalet. Därför föreslås att tillräckligt villkor ska till denna del vara att notarius publicus har styrkt avtalet om inbördes underhåll. Med stöd av lagen om notarius publicus (287/1960) är chefen för en magistrat och en av honom eller henne förordnad tjänsteman vid magistraten notarius publicus. I 4 § i nämnda lag föreskrivs om åliggandena för notarius publicus. Enligt 2 mom. ska notarius publicus utföra de övriga åligganden, som särskilt för sig i lag eller förordning påförts notarius publicus. Notarius publicus styrker avtalet men det är försäkringsanstaltens uppgift att bedöma om avtalet innehållsmässigt är ett sådant avtal som avses i bestämmelsen, det vill säga kan man med stöd av det dra slutsatsen att makarna har haft inbördes försörjningsskyldighet.

Bestämmelsen i 100 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar motsvarar i sak 23 a § 3 mom. i gällande lag, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Enligt 2 mom. 1 punkten bestäms barns rätt att få pension i enlighet med 101 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I nämnda paragraf föreskrivs om vem som har rätt att få barnpension och hur länge rätten till pension fortgår. Enligt 1 mom. har ett barn till en skadad rätt till pension om det inte har fyllt 18 år vid den skadades död. Också ett barn till den skadade, som har fyllt 18 år och som studerar eller genomgår yrkesutbildning på heltid eller som på grund av arbetsoförmåga orsakad av sjukdom, lyte eller skada vid arbetstagarens död var oförmöget att försörja sig själv, har rätt till pension så länge denna omständighet föreligger, dock högst tills barnet fyller 25 år. Studier på heltid omfattar normala gymnasiestudier och fortsatta yrkesförberedande studier, till exempel studier i yrkesläroanstalt, högskola eller universitet. Studierna och yrkesutbildningen ska vara på heltid så att barnet hindras från att få sin försörjning genom regelbundet arbete. Om en person studerar på kvällstid till exempel i ett kvällsgymnasium och arbetar på dagarna bedömer man från fall till fall om det är fråga om heltidsstudier. Om arbetet är regelbundet och inkomsterna betydande är det inte nödvändigtvis fråga om studier på heltid.

I 101 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar utsträcks rätten till pension även till barn och adoptivbarn till den skadades make eller sambo, om den skadade svarade för barnets underhåll vid sin död. Det ska ha rätt ett faktiskt underhållsförhållande mellan den skadade och barnet vid tidpunkten för dödsfallet. Pensionsrätten bedöms alltid utifrån en helhetsprövning. Det kan betraktas som en omständighet som talar för pensionsrätt om den skadade har sört för barnets underhåll på samma sätt som en biologisk förälder. Barnets rätt till pension avgörs dock utifrån helhetssituationen med hänsyn till bland annat makarnas inkomster samt barnets underhåll från den andra biologiska föräldern. När det är fråga om en sambos barn ska villkoren i 100 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar vara uppfyllda för sambons del.

I 101 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs att ett barn alltid har rätt till pension efter sina

föräldrar. Barnpension kan dock inte betalas efter fler än två förmånslåtare samtidigt. Om ett barn får barnpension efter två förmånslåtare och senare beviljas barnpension efter den ena föräldern, upphör den barnpension efter en annan förmånslåtare som beviljats först att gälla från och med den tidpunkt då barnpensionen efter föräldern inträder. Ett barn ska således alltid i första hand få pension efter sina föräldrar även om någon annan förmånslåtare i själva verket har sört för barnets underhåll.

Enligt 2 mom. 2 punkten tillämpas 102 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar på familjepension. Innehållet i bestämmelsen motsvarar i sak 23 c § i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring om rätt till familjepension i de fall där äktenskapet eller samboförhållandet har börjat först efter det olycksfall i arbetet inträffade eller den yrkessjukdom debuterade som ledde till den skadades död. Nämnda bestämmelse tillämpas nu med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Enligt 2 mom. 3 punkten bestäms när rätt till familjepension inträder och upphör i enlighet med 103 i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Bestämmelsen motsvarar till substansinnehållet 23 d § i gällande lag om olycksfallsförsäkring, som nu tillämpas med stöd av 9 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Pension betalas enligt 1 mom. från dagen efter dagen för dödsfallet eller försvinnandet eller även senare, om ett barn som fyllt 18 år får rätt till barnpension på grund av studier. I 103 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om när efterlevandepension upphör och i 3 mom. när barnpension upphör. I 4 mom. begränsas utbetalningen av familjepension på samma sätt som i 68 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Begränsningen är nödvändig eftersom den som får familjepension inte kan få bättre rätt än vad den skadade själv skulle ha haft. I momentet sägs att om skadefallet har inträffat i arbete som den skadade har utfört när ålderspensionen har börjat efter att han eller hon fyllt 63 år, upphör rätten att få familjepension dock senast när det har gått tre år från skadefallet eller den skadade skulle ha fyllt 68 år.

I 2 mom. 4 punkten konstateras att 104 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på familjepensionens belopp. I 1 mom. föreskrivs om familjepensionens högsta belopp, som i den gällande lagen regleras i 16 § 1 mom. 3 punkten och som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Familjepensionens högsta årliga belopp ska vara 70 % av den skadades årsarbetsinkomst, liksom för närvarande.

I 104 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs på samma sätt som i 24 § 1 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring om efterlevandepensionens högsta belopp. Nämnade bestämmelse tillämpas nu med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Efterlevandepensionens belopp beror på hur många med rätt till barnpension som ska dela på familjepensionen.

I 104 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs på samma sätt som i 24 § 2 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring att när storleken på efterlevandepensionen bestäms beaktas de arbets- och pensionsinkomsterna som en person med rätt att få efterlevandepension har enligt vad som föreskrivs särskilt i lag. Nämnade bestämmelse tillämpas nu med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. I 104 § 4 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs på samma sätt som i 24 § 3 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring om barnpensionens sammanlagda belopp. Barnpensionens belopp minskas inte av antalet berättigade till efterlevandepension.

104 § 5—7 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar motsvarar till substansinnehållet 24 § 4—6 mom. i gällande lag om olycksfallsförsäkring, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Enligt 5 punkten tillämpas på familjepension enligt denna lag även bestämmelserna i 105 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om hinder för att betala ut familjepension. Enligt nämnda bestämmelse ges ingen familjepension ut till den som genom brott uppsåtligt har orsakat den skada-

des död. Bestämmelsen har sänkts i den gällande lagen. En motsvarande bestämmelse ingår i 54 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Även i 50 § i folkpensionslagen ingår en bestämmelse enligt vilken den som genom brott uppsåtligt har orsakat förmånlåtarens död inte har rätt till folkpension. Bestämmelsen gäller endast familjepension medan begravningshjälp och kostnader för att transportera den avlidne betalas i enlighet med 109 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I 105 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs att familjepension som förvägrats i enlighet med 1 mom. inte inverkar på storleken av pensionen till andra som har rätt till familjepension, det vill säga beloppet av de andra familjepensionerna beräknas som om den förvägrade familjepensionen skulle ha beviljats.

Enligt 6 punkten tillämpas 106 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar på när efterlevandepension upphör samt på engångsbetalning. Bestämmelsen motsvarar till substansinnehållet 24 a § i gällande lag, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

I 7 punkten konstateras att 107 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på inkomstjämkning av efterlevandepension. Bestämmelsen motsvarar till substansinnehållet gällande 24 b § i lagen om olycksfallsförsäkring, som tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Till 107 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar fogas också en bestämmelse om att deltidspension till den som har rätt till efterlevandepension ska beaktas enligt beloppet för full förmån i inkomstjämkningen. Deltidspension behandlas till denna del i fortsättningen på samma sätt som deltidspension till den som har rätt till efterlevandepension.

På samma sätt som i den nuvarande bestämmelsen föreskrivs i 107 § 4 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om ett undantag från huvudregeln, enligt vilket arbetsinkomster utöver pensionsinkomst eller en motsvarande förmån inte beaktas i inkomstjämkningen. För att även den

efterlevande makens förvärvsinkomster ska kunna beaktas ska pensionsinkomsten vara sådan pensionsinkomst som nämns särskilt i momentet. I dessa fall beaktas pensionsinkomsten som sådan och den höjs inte till fullt belopp. I momentet stryks hänvisningen till pension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990), eftersom det inte längre finns några som får denna pension och inga nya kan börja få den. Hänvisningen till pension enligt lagen om avträdelsepension blir kvar, eftersom det fortfarande finns sådana förmånstagare. På grund av tilläggen till 3 mom. föreslås att till momentet fogas omnämmanden av grundbeloppet för avträdelsestöd samt deltidspension. 107 § 5 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar motsvarar gällande bestämmelse.

Enligt 7 punkten ska 108 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på tidpunkten för inkomstjämkning av efterlevandepension. Paragrafen motsvarar till substansinnehållet 24 c § i gällande lag om olycksfallsförsäkring, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

73 §. Begravningshjälp och kostnader för att transportera den avlidne. På begravningshjälp och betalning av begravningshjälp tillämpas vad som föreskrivs i 99 och 109 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I 99 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs på samma sätt som i den gällande lagen om beviljande av begravningshjälp när den skadade har avlidit till följd av ett olycksfall i arbetet eller en yrkessjukdom. I 109 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs på samma sätt som i 16 § 3 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring om grundbeloppet av begravningshjälp. Grundbeloppet justeras årligen med arbetspensionsindex enligt 98 § i lagen om pension för arbetstagare. I 2 mom. föreskrivs på samma sätt som i 25 § 1 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring att begravningshjälpen betalas till dödsboet, om begravningskostnaderna har betalats av dess tillgångar. Nämda bestämmelser i gällande lag om olycksfallsförsäkring har tillämpats med stöd av 9 § 1 mom. i

lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Om kostnaderna inte har betalats av dödsboets tillgångar, betalas kostnaderna för begravningen upp till beloppet av den föreskrivna begravningshjälpen till dem som har stått för begravningskostnaderna. Beloppet av begravningshjälpen ska överensstämma med begravningskostnaderna det år som kostnaderna förorsakats.

Enligt 2 mom. tillämpas på ersättning för kostnaderna för transporten av den avlidne vad som föreskrivs i 109 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I 109 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs att även nödvändiga och skäliga kostnader för att transportera den avlidne ska ersättas. Även transport från utlandet till Finland eller tvärtom ska kunna ersättas.

Avdelning IV **Hur förmåner verkställs**

13 kap. **Hur ett ersättningsärende väcks och parter**

74 §. Anmälan om skadefall till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt. I paragrafen föreskrivs om den skadades plikt att göra en anmälan om skadefall. Den skadade ska göra en anmälan till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt om skadefall enligt denna lag genom en anmälan enligt 75 § senast den trettonde dagen från skadedagen. Paragrafens 1 mom. motsvarar till innehållet den föreslagna 195 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, som gäller företagare som försäkras med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. En ersättning som bygger på lantbruksföretagarens och stipendiatens försäkring för arbetstiden är en lagstadgad ersättning, som är primär i förhållande till andra socialförsäkringsförmåner. En primär försäkring inverkar på andra socialförsäkringsförmåner. Lantbruksföretagare och stipendiater kan således till exempel inte själva besluta huruvida de ansöker om ersättning för arbetsoförmåga på grund av olycksfall i arbetet enligt sjukförsäkringslagen eller enligt denna lag. Även den offentliga hälsovårdens rätt till fullkostnadsavgift för ordnad

sjukvård förutsätter att ersättningsfrågan är avgjord.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs en påföljd, om lantbruksföretagaren eller stipendiaten försummar att göra anmälan enligt 1 mom. Ersättning kan vägras för dröjsmålstiden, dock med rimlighetsprövning. Det är inte rimligt med hänsyn till omständigheterna att vägra ersättning, om lantbruksföretagaren eller stipendiaten inte har kunnat göra anmälan till exempel på grund av skadans eller sjukdomens natur eller sin kondition. Även särskilda omständigheter i lantbruksföretagarens eller stipendiats arbete vid tidpunkten för skadefallet kan beaktas i rimlighetsprövningen.

Paragrafens 3 mom. gäller en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården för vilken ställts olika anmälningsskyldigheter som den ska uppfylla för att få ut en fullkostnadsavgift. Om verksamhetsenheten inom hälso- och sjukvården inte har uppgifter om att den skadade är försäkrad i lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt, ska den göra en sådan anmälan som avses i 41 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar till Olycksfallsförsäkringscentralen för att det ska kunna utredas vilken försäkringsanstalt som är ersättningsansvarig.

I 4 mom. konstateras att 30 dagars fristen i 1 mom. för anmälan om skadefall inte ska gälla försäkringar för fritiden enligt 124 § i denna lag. Ersättningarna från en frivillig fritidsförsäkring enligt denna lag är inte primära och på basis av dem utbetalas inte fullkostnadsavgift, så det är inte nödvändigt att föreskriva en frist för anmälningsskyldigheten med avseende på dem. För att få ersättning enligt denna lag för skadefall även i fråga om en fritidsförsäkring ska den skadade dock göra en anmälan enligt 75 §.

75 §. Den skadades anmälan om skadefallet. I 1 mom. konstateras att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt liksom nu ska fastställa ett formulär för den skadades anmälan om skadefall enligt denna lag. I 2 mom. föreskrivs om de uppgifter som ska tas med i anmälan och till dessa delar motsvarar bestämmelsen till sitt substansinnehåll i huvudsak bestämmelserna om innehållet i en skadeanmälan i 8 § i gällande lag, dock med beaktande även av begreppen i den nya

lagen och innehållet i formuläret för anmälan enligt 111 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

76 §. Hur ett ersättningsärende ska väckas. Enligt 1 mom. anses ett ersättningsärende ha väckts när lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har fått den skadades anmälan om skadefall enligt 75 §.

I 2 mom. föreskrivs att ett ersättningsärende också anses ha väckts när en verksamhetsenhet inom den offentliga hälso- och sjukvården lämnar en anmälan enligt 41 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt eller när en verksamhetsenhet inom den privata hälso- och sjukvården lämnar in en anmälan till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt med patientanteckningar om det vårdbesök där den skadade fick behandling på grund av skadan. Förutsättningen för att ärendet ska väckas är att anmälan från en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården innehåller uppgifter om den skadades namn, födelsetid eller personbeteckning, kontaktuppgifter samt uppgifter om skadefallet. En verksamhetsenhet inom den privata hälso- och sjukvården kan dock enligt sekretessbestämmelserna inte lämna lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt uppgifter om patientens hälsotillstånd om den inte har tillstånd av personen i fråga att lämna ut uppgifterna. Vårdenheten ska alltså ha sett till att den har rätt att lämna ut uppgifterna.

Om en lantbruksföretagare eller en stipendiat eller en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården gör en anmälan till någon annan försäkringsanstalt än lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt, såsom exempelvis en försäkringsanstalt enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller Olycksfallsförsäkringscentralen, ska denna anstalt med stöd av 21 § i förvaltningslagen utan dröjsmål överföra handlingen till den försäkringsanstalt som den anser vara behörig. Den som gjort anmälan ska underrättas om överföringen. Ett ersättningsärende väcks först när anmälan har inkommit till behörig försäkringsanstalt, det vill säga lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt, som är ersättningsansvarig för den aktuella skadan om villkoren i lagen om

olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar är uppfyllda. I fråga om detta iakttas sålunda den bestämmelse i 20 § i förvaltningslagen som säger att ett förvaltningsärende har inletts när den handling som avser detta har kommit in till en behörig myndighet. Eftersom det med avvikelse från förvaltningslagen inte är möjligt att väcka ett försäkringsärende muntligt, ska bestämmelsen i 20 § i förvaltningslagen ändå inte tillämpas till denna del. Inom olycksfallsförsäkringen avses med behörig försäkringsanstalt den försäkringsanstalt som är ersättningsansvarig för skadan.

77 §. Meddelande till den skadade att ett ersättningsärende har väckts. I 1 mom. föreskrivs om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts skyldighet att utan dröjsmål underrätta den skadade när ett ersättningsärende som gäller honom eller henne har väckts, om ersättningsärendet har väckts på något annat sätt än genom en anmälan från den skadade. Bestämmelsen är ny och motsvarar 115 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska också utan dröjsmål be den skadade lämna in en anmälan om skadefall enligt 75 § till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt. Detta behöver dock inte meddelas separat om det på grund av anmälan utan dröjsmål är nödvändigt att begära information av den skadade för behandlingen av rätten till ersättning och man samtidigt kan meddela att ärendet har väckts. I 1 mom. föreskrivs också vilka uppgifter som ska ingå i meddelandet till den skadade. Den skadade ska informeras om tidpunkten för när ärendet har väckts, vem som har gjort anmälan och skadefallet. Informationen om skadefallet i meddelandet ska inbegripa uppgifter om på vilket sätt och under vilka förhållanden skadefallet inträffat samt tidpunkten och platsen för det. Bestämmelsen bidrar till att uppfylla de förpliktelser som i lagstiftningen ställs i fråga om korrekt behandling av personuppgifter. Bestämmelsen är nödvändig eftersom ett försäkringsärende som gäller en skadad kan väckas utan att den skadade vet om det, till exempel genom att en verksamhetsenhet inom den offentliga hälso- och sjukvården gjort en anmälan enligt 41 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

I 2 mom. åläggs lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att i en anmälan enligt 1 mom. ta in sådan information som avses i 24 § 1 mom. i personuppgiftslagen om behandling av den skadades personuppgifter i samband med ett försäkringsärende enligt denna lag.

78 §. Avgörande av behörighetsfrågan. Om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt och den försäkringsanstalt som avses i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar inte kan enas om vilkendera som är ansvarig, iakttas vad som föreskrivs i 114 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I nämnda paragraf föreskrivs om att ärendet ska underställas besvärsnämnden för olycksfallsärenden för avgörande. Den försäkringsanstalt som fått anmälan ska då underställa ärendet besvärsnämnden för olycksfallsärenden för avgörande. Vid behov kan lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt för att trygga den skadades försörjning ge Folkpensionsanstalten ett dröjsmålsintyg, med stöd av vilket Folkpensionsanstalten kan betala den skadade sjukdagpenning. Innan ärendet underställs besvärsnämnden för olycksfallsärenden ska den försäkringsanstalt som avses i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar inhämta ett utlåtande från ersättningsnämnden för olycksfallsärenden som avses i 226 § i nämnda lag.

79 §. Frist för att väcka ett ersättningsärende. I paragrafen föreskrivs om fristen för att väcka ett ersättningsärende. När det gäller frister iakttas bestämmelserna i 116 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om att väcka ett ersättningsärende och att väcka ett ersättningsärende efter fristen. Enligt nämnda lagrum ska ett ersättningsärende väckas inom fem år från skadedagen, det vill säga den dag då skadefallet inträffade. Enligt 41 § i gällande lag om olycksfallsförsäkring ska ersättning sökas eller anmälan om olycksfallet göras inom ett år från den dag då olycksfallet inträffade, men bestämmelsen har inte tillämpats inom ersättnings- och rättspraxis. I fråga om sjukdomar som ersätts som yrkessjukdom föreslås att fristen räknas från den dag då en läkare första gången har bedömt att sjukdomen beror på arbetet, det vill säga i praktiken ställt en yrkes-

sjukdomsdiagnos. Då knyts fristen inte till den tidpunkt yrkessjukdomen debuterade, det vill säga den dag då den skadade första gången uppsökte läkare för att undersökas för en sjukdom som senare konstaterades vara en yrkessjukdom. I vissa fall kan det räcka länge innan en sjukdom konstateras vara en yrkessjukdom. I fråga om till exempel eksem och symtom i luftvägarna kan man ofta hålla på i flera år och undersöka vilken sjukdom det är fråga om, och även sedan sjukdomens art utretts huruvida sjukdomen beror på en exponering i arbetet. Enligt 3 § 2 mom. i den gällande yrkessjukdomslagen om sjukdomar som ska ersättas som yrkessjukdom räknas fristen för ansökan om ersättning från det att sjukdomen konstaterades eller arbetsoförmågan inträdde.

I 116 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om möjlighet att väcka ett ersättningsärende även efter den frist på fem år som föreskrivs i 1 mom., om dröjsmålet inte beror på den skadade och det med beaktande av omständigheterna vore oskäligt att inte pröva rätten till ersättning. Okunskap om de lagbestämda förpliktelserna är i princip en orsak som beror på den skadade. Däremot är det inte fråga om ett dröjsmål som beror på den skadade till exempel när orsakssambandet mellan en skada som konstaterats hos den skadade och skadefallet har klarlagts först fem år efter skadefallet eller i en situation där anmälan om skadefallet till arbetsgivaren har dröjt därför att den skadade börjat uppvisa symtom på skadan eller sjukdomen först senare. När man bedömer om det är oskäligt att pröva saken bör följderna av skadan beaktas. Det är ofta fråga om prövning från fall till fall och om att bedöma bevisen.

När ett ärende inte har väckts inom fristen ska beslut om saken meddelas på det sätt som nedan föreskrivs om meddelande av beslut. Angående hörande iakttas vad som föreskrivs i förvaltningslagen.

80 §. Parter. Paragrafen är ny och i den föreskrivs om parterna i ett ersättningsärende, när ett ärende behandlas vid lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt på samma sätt som i 117 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Bestämmelsen är en specialbestämmelse i förhållande

till bestämmelsen i 11 § i förvaltningslagen om parter. I paragrafen föreskrivs inte om parter när ändring söks utan i den föreslagna lagen föreskrivs särskilt om det i samband med bestämmelserna om ändringssökande. När ett ersättningsärende handläggs på lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är den skadade eller den skadades förmanstagare part i ärendet. För tydlighetens skull föreskrivs i paragrafen att parter är däremot inte arbetsgivaren, den yrkesutbildade person inom hälso- och sjukvården eller den vårdinrättning som har gett den skadade sjukvård eller den kommun eller samkommun som ansvarar för att ordna vård. Part är inte heller någon annan instans som lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt enligt den föreslagna lagen ger ut ersättning till. Sådana instanser är till exempel Folkpensionsanstalten, pensionsanstalter och trafikförsäkringsanstalter.

I den gällande lagen förekommer ordet part i bestämmelserna om ändringssökande och erhållande och utlämnande av uppgifter, men i lagen definieras inte närmare vad som avses med part. Enligt bestämmelsen i 11 § i förvaltningslagen om parter är part den vars rätt, fördel eller skyldighet ärendet gäller. Samma definition av part ingår också i 11 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Förvaltningslagens partsdefinition är medvetet vid med tanke på den brokiga mångfalden av förvaltningsärenden. Enligt förvaltningsprocesslagen, som reglerar rättsskipningen, kan åter besvär över ett beslut anföras av den som beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet. I lagen förutsätts ett direkt rättsligt intresse.

År 2005 infördes det så kallade systemet med fullkostnadsansvar inom ersättningen av vård för arbetsolycksfalls- och trafikskadepatienter. I samband med lagändringen intogs då i 13 a § 3 mom. i klientavgiftslagen en bestämmelse enligt vilken en verksamhetsenhet inom den offentliga sjukvården som gett en arbetsolycksfallspatient en sjukvårdstjänst eller en kommun eller samkommun som ansvarar för ordnandet av sjukvårdstjänsten inte är part i ett ärende som gäller klientens rätt till ersättning för en skada eller sjukdom med stöd av olycksfallsförsäkringslagstiftningen.

Förvaltningslagens vida partsdefinition lämpar sig dåligt för ersättningshandläggningen av olycksfallsförsäkringsärenden och orsakar tolkningsproblem bland annat när det gäller förvaltningslagens bestämmelse om hörande och skyldighet att motivera beslut när man ska bedöma vilka uppgifter, särskilt om den skadades hälsotillstånd, som kan ingå i beslutet till arbetsgivaren och i hur stor utsträckning arbetsgivaren ska höras i saken. När det gäller ändringssökande kan partsställningen av grundlagsrelaterade orsaker inte inskränkas, men vid ersättningshandläggningen i lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är det inte fråga om en rättegång eller sådan rätt till information som är förknippad med den.

81 §. Rätt att föra talan. I paragrafen föreskrivs om rätt att föra talan. Bestämmelsen gäller så kallade tillfällig rätt att föra talan på det sätt som föreskrivs i 42 § i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Eftersom det är nödvändigt att behålla en bestämmelse enligt den gällande 42 § och förvaltningslagen inte innehåller någon motsvarande bestämmelse föreskrivs det särskilt om saken i den föreslagna lagen. Motsvarande bestämmelse finns i 118 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

14 kap. **Bestämmelser om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts förfarande i ersättningsärenden**

82 §. Utredningsskyldighet. I paragrafen föreskrivs om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts utredningsskyldighet, som inträder efter det att ett ersättningsärende har väckts vid lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt. Motsvarande bestämmelse finns i 119 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Bestämmelsen är en specialbestämmelse i förhållande till 31 § i förvaltningslagen. Ett ersättningsärende väcks när anmälan om skadefallet har kommit in till behörig försäkringsanstalt, det vill säga den försäkringsanstalt som är ersättningsansvarig för skadan.

Om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är behörig försäkringsanstalt, börjar skyldigheten att utreda ett ersättningsärende från den tidpunkt då ärendet väcktes vid lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt.

Med stöd av 1 mom. ska lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt fortfarande vara skyldig att se till att ett ersättningsärende utreds tillräckligt. Den ska se till att den har tillgång till de rimliga utredningar som behövs för att avgöra ersättningsärendet. När ärendet utreds omsorgsfullt bidrar det till att beslutet motiveras korrekt. Om nödvändig information inte fås från den skadade men går att få på annat sätt, ska lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt vidta åtgärder för att få denna information.

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska utreda om det anmälda skadefallet är ett skadefall som berättigar till ersättning enligt den föreslagna lagen och vilken ersättning det berättigar till. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt utredningsskyldighet innefattar förutom utredning av omständigheterna kring skadefallet även inhämtande av tillräcklig utredning om det enligt en medicinsk bedömning finns ett sannolikt orsakssamband mellan skadefallet och den konstaterade skadan eller sjukdomen. Vid olycksfallsskador och yrkessjukdomar är det ofta fråga om medicinska orsakssamband som är svåra att påvisa och som det är svårt att presentera fullständiga medicinska bevis på ens med de bästa undersökningsmetoder. Särskilt vid lindriga olycksfallsskador som oftast läker snabbt, och som det är fråga om vid merparten av olycksfallen i arbete, förutsätter behandlingen dessutom oftast inte undersökningar i samband med vilka man skulle göra fynd som skulle klarlägga orsakssambandet. Det är inte heller ändamålsenligt och skäligt att förutsätta att den skadade ska genomgå medicinska undersökningar enbart för att klarlägga orsakssambandet. Av denna orsak måste orsakssambandet kunna bedömas inte bara utifrån fynd och avsaknad av sådana utan också utifrån de allmänna medicinska undersökningsrön som finns beträffande orsakssambanden mellan olika traumamekanismer och skadetyper. Om den information som fått är bristfällig kan

lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt åläggas att se till att den får tillräcklig information. Försäkringsanstalten bör således se till att man bland annat får journalhandlingar om undersökningar och behandling av skadan eller sjukdomen från den behandlande läkaren och vårdenheter. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt kan också, på det sätt som föreslås i 90 §, vid behov hänvisa den skadade till en undersökning där hans eller hennes hälsotillstånd och arbets- och funktionsförmåga utreds och som är nödvändig för att utreda rätten till ersättning.

I momentet föreskrivs också om skyldighet för försäkringsanstalten att se till att ersättningsärenden handläggs snabbt. Snabb handläggning innebär bland annat att all nödvändig information i mån av möjlighet inhämtas samtidigt. Informationen kan dock fördröjas på grund av ett godtagbart hinder, till exempel därför att en polisutredning måste göras för att utreda omständigheterna kring skadefallet. Då går det inte att avgöra om skadefallet berättigar till ersättning innan polisutredningen är klar. Även i dessa situationer ska lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt dock vidta de utredningsåtgärder som är möjliga i situationen.

En ny sak i momentet jämfört med den nuvarande lagen är den frist när lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt senast ska börja utreda ett ärende. Försäkringsanstalten ska enligt bestämmelsen börja utredningen utan dröjsmål och senast inom sju vardagar efter att ersättningsärendet väcktes. På detta sätt försöker man påskynda besluten i ersättningsärenden.

I lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts utredningsskyldighet ingår att höra en part i enlighet med förvaltningslagen. Det är särskilt viktigt att höra en part när lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har för avsikt att avslå ansökan om ersättning antingen helt eller delvis. I dessa situationer ska en part alltid höras innan beslutet utfärdas. En part ska ges tillfälle att framföra sin åsikt om ärendet och avge sin förklaring med anledning av sådana utredningar som kan inverka på hur ärendet kommer att avgöras, till exempel läkarutlåtanden eller patientanteckningar som parten själv inte har lämnat till lantbruksföretagarnas olycksfalls-

försäkringsanstalt. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts sakkunnigläkarens syn ingår åter i olycksfallsförsäkringsanstaltens interna beredning av ärendet och det är inte nödvändigt att höra arbetstagaren särskilt om den. Om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt däremot begär läkarutlåtande av en utomstående expert ska parten höras om utlåtandet, om det kan medverka till att ansökan om ersättning avslås helt eller delvis.

Om utredningen av ersättningsärendet drar ut på tiden av orsaker som inte beror på den skadade, kunde lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt lämna Folkpensionsanstalten ett dröjsmålsintyg med stöd av vilket Folkpensionsanstalten kan betala sjukdagpenning till den skadade. När ersättningsärendet har avgjorts vid lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt betalar den enligt bestämmelserna i sjukförsäkringslagen till FPA genom regress den andel av ersättningen för inkomstbortfall som motsvarar den dagpenning som FPA betalat för samma tid. Handläggningen av ersättningsärendet kan fördröjas av till exempel inhämtande av tilläggsutredningar som begärts för att reda ut rätten till ersättning. Medicinsk tilläggsutredning behövs ofta för att klarlägga orsaksambandet mellan skadefallet och skadan eller sjukdomen. Det kan också behövas tilläggsutredningar för att ersättning för inkomstbortfall ska kunna betalas.

Enligt 2 mom. ska försäkringsanstalten underrätta den skadade om den ettåriga fristen enligt 86 § för att ansöka om ersättning. Det är naturligt att göra detta i samband med det första ersättningsbeslutet.

83 §. Övriga bestämmelser om handläggning av ersättningsärenden. Vid behandlingen av ersättningsärenden iakttas vad som föreskrivs i 120—122 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I 120 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar finns bestämmelser om utredning om behovet av yrkesinriktad rehabilitering. Målet är att rehabiliteringsbehov ska identifieras så tidigt som möjligt samt följas aktivt. I 69 § föreskrivs närmare om yrkesinriktad rehabilitering.

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är med stöd av den bestämmelse

som föreslås skyldig att bedöma behovet av att inleda en rehabiliteringsutredning senast tre månader efter att arbetsoförmågan inträdde och därefter med minst tre månaders mellanrum. Anteckningar om detta ska föras in i ersättningshandlingarna. Målet är att risk för arbetsoförmåga och rehabiliteringsbehov ska identifieras så tidigt som möjligt och lämpliga rehabiliteringsmetoder hittas för den skadade och att genomförandet av rehabiliteringsåtgärderna ska följas effektivt. Detta främjar en snabbare återgång till arbetslivet för den skadade, till arbete som är lämpligt med tanke på skadan eller sjukdomen. Enligt 11 § i den gällande rehabiliteringslagen ska försäkringsanstalten inleda en rehabiliteringsutredning utan dröjsmål när en skada som berättigar till ersättning medför långvariga begränsningar av arbets- och funktionsförmågan samt förvärvsmöjligheterna. Ofta kan en rehabiliteringsutredning dock inledas redan under konvalescensen. Strävan med bestämmelsen är att behovet av att inleda rehabiliteringsutredning ska bedömas tidigare än nu och med regelbundna mellanrum.

I 120 § 2 mom. i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ingår bestämmelser om försäkringsanstaltens allmänna skyldighet att se till att rehabiliteringsbehovet och rehabiliteringsmöjligheterna utreds snabbt. Detta innebär bland annat att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt aktivt följer hur utredningen av rehabiliteringsärendet fortskrider hos Försäkringsbranschens Rehabilitering rf.

I 56 § föreskrivs om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts skyldighet att reda ut rehabiliteringsbehovet och rehabiliteringsmöjligheterna innan fortlöpande olycksfallspension beviljas.

Enligt 2 punkten iaktas vid behandlingen av ersättningsärenden vad som föreskrivs i 121 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om medicinskt sakkunnig som deltar i handläggningen av ett ersättningsärende. Bestämmelser om saken ingår i 41 d i gällande lag om olycksfallsförsäkring, som tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Om ett ersättningsärende som behandlas av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt gäller bedömningen av en

medicinsk fråga, ska en legitimerad läkare delta i handläggningen av ärendet och anteckna sin ståndpunkt i handlingarna. I nämnda lagrum föreskrivs dessutom att försäkringsanstaltens läkare kan anteckna sin ståndpunkt i handlingarna utan att följa vad som i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) bestäms om formkraven för rättsmedicinska intyg och utlåtanden. Till 121 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar fogas ett omnämmande av att försäkringsanstaltens sakkunnigläkare ska anteckna sin motiverade bedömning i handlingarna. I övrigt motsvarar paragrafen 41 d § i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring. Genom kravet på att bedömningen ska motiveras försöker man förbättra den medicinska motiveringen av försäkringsanstaltens beslut.

Försäkringsanstaltens sakkunnigläkare kan anteckna sin bedömning i handlingarna utan att följa vad som föreskrivs om formkraven för utlåtanden i 23 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. När utlåtande begärs av en läkare utanför lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska utlåtandet däremot upprättas med iakttagande av de formkrav som nämnda paragraf ställer. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts sakkunnigläkare deltar i handläggningen av ärendet som en expert bland andra. Sakkunnigläkarens uppgift är att se till att de centrala medicinska frågor som inverkat på avgörandet tas in korrekt och grundligt i motiven till avgörandet. För de andra som är med och avgör ärendet vore det viktigt att sakkunnigläkaren motiverar sina slutsatser och sin bedömning på ett förståeligt sätt. Den motivering som läkaren skrivit ska vara till hjälp när motiveringen till det slutliga beslutet upprättas.

Vid behandlingen av ersättningsärenden iaktas enligt 3 punkten vad som föreskrivs i 122 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om anteckning att en handling har inkommit. I nämnda paragraf föreskrivs om anteckningar som ska göras på handlingar som inkommit till försäkringsanstalten på samma sätt som i 41 e § 2 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring. Det är viktigt att anteckna när handlingarna

kommit in på grund av de föreskrivna fristerna.

84 §. Hur beslut ska meddelas. På beslut som meddelas med stöd av denna lag tillämpas enligt 1 punkten bestämmelserna i 124 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om hur ett ersättningsbeslut ska meddelas. I nämnda paragraf föreskrivs om beslut som ska meddelas en part och om medicinsk motivering av beslut. Med stöd av 1 mom. i paragrafen ska lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt avgöra rätten till ersättning genom att meddela parten ett skriftligt beslut. Ett beslut ska meddelas även till exempel när ersättning betalas för viss tid eller när den justeras eller avslås, om ersättningsärendet inte har väckts inom föreskriven tid. Parter i ett ersättningsärende är i enlighet med 80 § den skadade eller dennes förmånstagare. Den ska meddela sitt beslut för kännedom genom att skicka ett brev till mottagaren till den adress som mottagaren har uppgett. I momentet föreskrivs också hur beslut ska delges på ett sätt som motsvarar den nuvarande 41 e § i lagen om olycksfallsförsäkring. Delgivningen ska verkställas som vanlig delgivning enligt 59 § i förvaltningslagen och inte som bevislig delgivning enligt 60 § i den lagen. På elektronisk delgivning av beslut tillämpas lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet. På motiveringen till beslutet tillämpas bestämmelserna i förvaltningslagen. Genom motiveringen effektiviseras strävan efter korrekthet och främjas förtroendet för rättvisa och opartiskhet. Rätten till ett motiverat beslut hör till vars och ens grundläggande rättigheter med stöd av 21 § 2 mom. i grundlagen. Motiveringsskyldigheten är av central betydelse med tanke på en parts rättsskydd. En part måste få veta vilka omständigheter som har lett till det avgörande som berör honom eller henne. Den allmänna motiveringskyldigheten gäller alla beslut som meddelats med stöd av den föreslagna lagen. Bestämmelser om de krav som ska ställas på beslutets innehåll ingår i 44 § i förvaltningslagen.

Enligt andra meningen i 124 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska i motiven till ett avslag på en ersättningsansökan särskilt antecknas de medicinska omständigheter som beslutet till

centrala delar grundar sig på. Av motiven ska dessutom framgå den bedömning som gjorts och de slutsatser som dragits på grund av dessa omständigheter. Strävan med bestämmelsen är att försäkringsanstalterna klarare än nu ska anteckna de medicinska omständigheter som ligger till grund för beslutet och den bedömning som gjorts och de slutsatser som dragits på grund av dem.

I olycksfallsförsäkringsärenden borde i beslutet särskilt framföras de motiv till det medicinska orsakssambandet med stöd av vilka ersättning förvägras eller beviljas endast delvis. Kravet på orsakssamband är centralt inom olycksfallsförsäkringen. På grund av orsakssambandet beviljas inte ersättning ur olycksfallsförsäkringen av andra orsaker än sådana som har att göra med en skada eller en sjukdom som beror på ett olycksfall i arbetet eller en yrkessjukdom, till exempel en annan sjukdom. I 13 § föreskrivs om det medicinska orsakssambandet och bedömningen av det. Av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts beslut ska med stöd av bestämmelsen framgå uppgifter om de omständigheter som huvudsakligen har inverkat på den medicinska bedömningen av rätten till ersättning, undersökningsfynd och de slutsatser som har dragits utifrån dessa omständigheter.

Betydelsen av tillräcklig och förståelig motivering framhävs när ett negativt ersättningsbeslut meddelas i ett ärende. Särskild omsorg ska ägnas beslutsmotiven när lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt avviker från den behandlande läkarens bedömning. Om ersättning förvägras och motiven är knapphändig, kan den skadade få den uppfattningen att all information som han eller hon och den behandlande läkaren lämnat in inte har beaktats tillräckligt när ersättningsärendet avgjordes.

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts sakkunnigläkare deltar som en expert i ersättningshandläggningen och den medicinska bedömning som läkaren gör utifrån anteckningarna i journalhandlingarna är en del av helhetsprövningen av ersättningsärendet och framgår av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts motiverade beslut, som den skadade har rätt att överklaga. När besvärinstansen prövar besvären kon-

trollerar den att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har iakttagit de lagbestämda villkoren när beslutet meddelades. I denna bedömning ingår också de medicinska bedömningar som gjorts vid lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt.

Enligt 2 punkten ska i fråga om att meddela arbetsgivaren ett beslut om ersättning med stöd av denna lag iaktas vad som föreskrivs i första meningen i 125 § 1 mom. och i 125 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Detta är en ny paragraf. I den föreskrivs särskilt om att meddela arbetsgivaren ett beslut, eftersom arbetsgivaren inte är part i den skadades ersättningsärende. I ärenden enligt denna lag ska arbetsgivaren ges ett beslut endast i sådana situationer då lantbruksföretagaren eller stipendiaten vid sidan om lantbruksföretagararbetet eller stipendiatarbetet har utfört arbete i ett anställningsförhållande. Att beslutet meddelas arbetsgivaren är en förutsättning för att arbetsgivaren ska kunna söka ändring i ett sådant ärende där arbetsgivaren har rätt att göra det. Enligt 1 mom. ska arbetsgivaren meddelas ett beslut om att ersättning betalas för inkomstbortfall eller förvägras för den tid som arbetsgivaren har betalat ut lön till arbetstagararen. I dessa fall har arbetsgivaren ett direkt rättsligt intresse i ersättningsärendet och att beslutet meddelas arbetsgivaren är en förutsättning för att arbetsgivaren ska kunna söka ändring i ett sådant ärende där arbetsgivaren har rätt att göra det enligt 136 §. Enligt 125 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska beslutet meddelas skriftligt och det ska alltid ha anvisningar för sökande av ändring. I dessa situationer som nämns ovan har arbetsgivaren partsställning enligt förvaltningsprocesslagen och har således rätt att söka ändring i ersättningsärendet. Arbetsgivarens rätt att söka ändring avgörs dock i sista hand alltid av besvärinstansen. När lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt meddelar även den skadade eller mottagaren av fullkostnadsavgiften ett beslut i samma ärende är det viktigt att meddela arbetsgivaren beslutet samtidigt för att även eventuellt ändringssökande ska behandlas samtidigt.

Enligt 125 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska beslutet

meddelas skriftligt och det ska alltid ha anvisningar för sökande av ändring. Arbetsgivaren är i enlighet med 80 § inte part i ersättningsärendet, varför den föreslagna bestämmelsen i 1 punkten om skyldighet att motivera ett beslut som meddelas en part inte ska tillämpas på arbetsgivaren. Även bestämmelsen om motiveringsskyldighet i förvaltningslagen gäller en part. I princip har arbetsgivaren inte heller rätt till uppgifter om den skadades hälsotillstånd och andra sekretessbelagda uppgifter om den skadade. I 125 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar räknas uttryckligen upp de uppgifter som ska framgå av beslutet till arbetsgivaren trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information. Av beslutet ska framgå den skadades namn och personbeteckning, skadedagen, avgörande av ärendet, förmån och ersättningsbeloppet. I beslutet intas således inte uppgifter om den skadades hälsotillstånd. Om arbetsgivaren överklagar beslutet och besvärinstansen anser att arbetsgivaren har besvär rätt, får arbetsgivaren rätt till alla uppgifter på samma sätt som den som är part i ändringssökandet.

Enligt 3 punkten ska beslutet ges inom fristen enligt 127 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska meddela sitt beslut i ett ärende utan dröjsmål och senast 30 dagar efter att den har fått tillräcklig information och tillräckliga dokument för att avgöra ärendet. Fristen för beslut förkortas betydligt från de tre månaderna enligt 41 b § i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring, som iaktas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Avsikten med ändringen är att påskynda handläggningen och beslutsfattandet vid försäkringsanstalten, vilket också är målet inom försäkringsanstaltens ersättningsförfarande. Detta förkortar också den totala handläggningstiden när ändring söks. Ett beslut om inkomstjämkning av efterlevandepension ska dock på samma sätt som i 41 b § 1 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring meddelas senast ett år efter att ansökan om ersättning på grundval av dödsfall eller försvinnande har lämnats in till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäk-

ringsanstalt, eftersom inkomstjämkningen görs från början av den trettonde kalendermånaden efter dödsfallet.

I 127 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs även om fristen för verkställande av ett positivt beslut från besvärinstansen. Besvärinstansens beslut bör verkställas utan dröjsmål och senast 14 dagar efter att det har vunnit laga kraft och försäkringsanstalten har fått tillräcklig information för att avgöra ärendet.

85 §. Beslut om vissa avgifter och kostnader. Beslut om fullkostnadsavgift meddelas kommunen under iakttagande av vad som föreskrivs i 126 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Detta är en ny paragraf. Kommunen ska meddelas om ett beslut om fullkostnadsavgift enligt 40 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, om det gäller storleken på en fullkostnadsavgift som ska betalas på grundval av ersättningsgill vård eller behandling och lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt betalar avgiften till ett lägre belopp än i fakturan eller avgiften har avslagits med hänvisning till att en verksamhetsenhet inom den offentliga hälso- och sjukvården inte har uppfyllt sin anmälningsskyldighet enligt 41 §. Ett beslut om avgiften ska också meddelas om kommunen eller samkommunen begär det särskilt av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt. Ett beslut meddelas således i situationer där vården eller behandlingen ska ersättas med stöd av denna lag och kommunen har rätt att söka ändring i enlighet med vad som föreskrivs i 136 § 2 mom. Kommunens och samkommunens rätt till fullkostnadsavgift enligt 40 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar uppkommer alltid genom den skadades ersättningsrätt. Om vård som getts den skadade inte ska ersättas med stöd av denna lag, meddelas kommunen och samkommunen endast på begäran beslut beträffande fullkostnadsavgiften för vården. Kommunen eller samkommunen ska därmed i regel underrättas om saken på något annat sätt, till exempel i ett brev. Om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt anser att vården ska ersättas endast till någon del, ska kommunen eller samkommunen kunna betalas fullkostnadsavgift till den del som motsvarar ersätt-

ningsrätten, trots att det beslut som meddelats den skadade i ärendet ännu inte har vunnit laga kraft.

Enligt 2 mom. ska lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt meddela ett beslut om utbetalning av en ersättning som avses i 167 och 168 § 2 mom. eller ett arvode som avses i 168 § 3 mom. till den som lämnat ut informationen, om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt betalar ersättningen eller arvodet till ett lägre belopp än det som begärts. Bestämmelsen motsvarar i sak 126 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

I 3 mom. konstateras att beslutet ska meddelas skriftligt och det ska alltid ha anvisningar för sökande av ändring. Ändring i beslutet ska sökas på det sätt som föreskrivs nedan. Huruvida den instans som fått beslutet har rätt att söka ändring avgörs i sista hand alltid av besvärinstansen. Bestämmelsen motsvarar 126 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

15 kap.

Bestämmelser om förfarandet i fråga om den skadade och andra ersättningsökande i ersättningsärenden

86 §. Ansökan om vissa kostnadsersättningar. Den föreslagna paragrafen är ny och i den föreskrivs om ansökan om vissa kostnadsersättningar på samma sätt som i 128 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I 1 mom. föreskrivs om ansökan om ersättning för kostnader för sådana läkemedel och förbrukningsartiklar som avses i 37 § 1 mom. 2 punkten i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, för inkomstbortfall som avses i 41 §, för rese- och inkvarteringskostnader som avses i 42 §, för extra kostnader för hemvård som avses i 45 §, för föremål som varit i personligt bruk som avses i 46 § samt för rese- och inkvarteringskostnader för rehabilitering som avses i 71 § 6 punkten.

Bestämmelsen gör att dessa kostnader i fortsättningen betalas på ansökan. Inom

olycksfallsförsäkringen har man traditionellt inte behövt ansöka om ersättningsförmåner särskilt, med undantag för efterlevandepension på grund av samboförhållande, utan det är lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts uppgift att utreda vilka förmåner den skadade har rätt till. Övergången till ansökningsförfarande i fråga om de förmåner som nämns i paragrafen klarlägger det nuvarande ersättningsförfarandet, eftersom lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt sällan har information om de kostnader som orsakats. Utbetalningen av ersättning påskyndas också genom att det sätts en frist för ansökan om ersättning.

Ersättning enligt 2 mom. ska sökas senast ett år efter att kostnaderna uppkom. Om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har gett avslag på rätten till skadeersättning, räknas fristen från den tidpunkt då det beslut av besvärsinstansen som innebär att kostnaderna ska ersättas vann laga kraft. Om inget skadeärende har väckts hos lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt vid den tidpunkt då kostnaderna uppkommer, räknas fristen tidigast från och med den tidpunkt då skadeärendet väcktes. Bestämmelser om den femåriga fristen för att väcka ett ersättningsärende föreskrivs i 116 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, som tillämpas med stöd av den föreslagna 79 §.

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har rådgivningsskyldighet enligt förvaltningslagen när det gäller bland annat ansökan om ersättningar. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska med stöd av 82 § 2 mom. underrätta den skadade om möjligheten att ansöka om ersättning och om fristen på ett år för ansökan till exempel i ersättningsbeslutet. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är också skyldig att begära ytterligare utredning när de inlämnade utredningarna inte är tillräckliga. Om den skadade ansöker om ersättning för kostnaderna men ersättningsärendet ännu inte har väckts ska lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ge den skadade råd om hur och inom vilken tid ersättningsärendet väcks.

I 3 mom. föreskrivs om undantag från ansökningstiden enligt 1 mom. Tungt vägande skäl kan vara till exempel sjukdom eller en

svår livssituation, som gjort att den skadade fått nedsatt funktionsförmåga och inte förmått ansöka om ersättning inom fristen. Ersättning ska dock sökas senast inom ett år från det att orsaken upphörde. Om en intressebevakare har hunnit förordnas för den skadade ska intressebevakaren ansöka om ersättning inom den frist som anges i 2 mom. Om någon intressebevakare inte har förordnats för den skadade inom den tid som anges i 2 mom., ska intressebevakaren ansöka om ersättning senast ett år från förordnandet om intressebevakning.

I 4 mom. föreskrivs hur ersättning söks för kostnader som avses i 1 mom. Den skadade ska ansöka om ersättning genom att till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt lämna in uppgifter om kostnaderna, grunderna för kostnaderna och det skadefall som kostnaderna hänför sig till. I princip räcker det med att det till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt lämnas in ett kvitto eller en räkning varav framgår vilken kostnad det är fråga om, till vilket skadefall kostnaden hänför sig samt sökandens kontaktuppgifter. Det ska således inte förutsättas att man använder en formbunden blankett för ansökan om ersättning.

87 §. *Ansökan om efterlevandepension.* I paragrafen föreskrivs att en person som avses i 100 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska ansöka om efterlevandepension särskilt för att få ersättning. Motsvarande förfarande iakttas med stöd av 23 a § 2 mom. i gällande lag om olycksfallsförsäkring, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har rådgivningsskyldighet enligt förvaltningslagen, om det på grund av handlingarna verkar som om en person som eventuellt har rätt till efterlevandepension inte har ansökt om pension. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är likaså skyldig att begära att en handling som visat sig vara bristfällig kompletteras. Motsvarande bestämmelse finns i 129 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

88 §. *Skyldighet att främja utredningen av ett ersättningsärende.* Paragrafen är ny och i den föreskrivs om en parts skyldighet att

medverka till att ett ersättningsärende utreds. För att få ersättning ska den skadade vara skyldig att till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt på begäran lämna de uppgifter som är nödvändiga för att utreda ett ersättningsärende. På motsvarande sätt ska den skadades förmånstagare för att få ersättning vara skyldig att lämna de uppgifter som behövs för att avgöra rätten till familjepension. Syftet med bestämmelsen är att främja handläggningen av ersättningsärenden. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska se till att en begäran om utredning är tydlig och att parten förstår vilka uppgifter han eller hon ska lämna in för att ärendet ska kunna avgöras. Motsvarande bestämmelse finns i 130 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

89 §. Skyldighet att främja genomförandet av yrkesinriktad rehabilitering. Paragrafen är ny och i den föreskrivs om skyldighet för den skadade att medverka till att en utredning om yrkesinriktad rehabilitering och rehabiliteringsåtgärderna kan genomföras. Målet är att få den skadade att delta aktivt i återställandet av arbetsförmågan och påskynda sysselsättningen. Motsvarande bestämmelse finns i 131 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

90 §. Skyldighet att gå på undersökning. I paragrafen föreskrivs om den skadades skyldighet att gå på undersökning. Bestämmelser om saken ingår i 41 § 5 mom. och 46 § 2 mom. i gällande lag om olycksfallsförsäkring, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Det föreslås att den gällande bestämmelsen förenhetligas med motsvarande bestämmelser i sjukförsäkringslagen och arbetspensionslagarna. Enligt paragrafen ska den skadade för att få ersättning vara skyldig att utan dröjsmål gå på en undersökning som han eller hon hänvisas till av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt för utredning av sin skada eller sin sjukdom eller sin arbets- och funktionsförmåga, när undersökningen är nödvändig för att utreda rätten till ersättning. Undersökningen ska grunda sig på medicinskt godtagbar och god vård- och verksamhetspraxis. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ersätter kostnaderna

för utredningen enligt vad som föreskrivs om ersättning för sjukvårds- och undersökningskostnader i 36–38 §. Motsvarande bestämmelse finns i 132 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

91 §. Skyldighet att ta emot sjukvård. I paragrafen föreskrivs om den skadades skyldighet att ta emot sjukvård. Bestämmelser om saken ingår i 22 § i gällande lag om olycksfallsförsäkring, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Paragrafen ingriper inte i patientens självbestämmanderätt utan det är fråga om en bestämmelse som inverkar på ersättningsbeloppet. Om den skadade vill ha ersättning ur olycksfallsförsäkringen, ska han eller hon ta emot nödvändig läkarordinerad sjukvård, om den sannolikt förbättrar hans eller hennes arbets- eller funktionsförmåga. Om den skadade inte tar emot sådan behandling och det leder till att återhämtningen från skadan eller sjukdomen drar ut på tiden väsentligt eller till att tillståndet försämras, ska enligt 103 § ingen ersättning betalas för denna tid. Med sjukvård avses medicinskt godtagbar behandling enligt 37 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som grundar sig på god behandlings- och verksamhetspraxis. Vid vissa skador eller sjukdomar kan den primära behandlingsformen enligt behandlingsrekommendationerna vara konservativ behandling och beslut om operativ behandling fattas först efter det att adekvat konservativ behandling inte leder till eftersträvat vårdresultat. Motsvarande bestämmelse finns i 133 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

92 §. Skyldighet att anmäla ändringar som påverkar ersättningen. I paragrafen föreskrivs om skyldighet för den som är part i ett ersättningsärende att anmäla förändringar i förhållandena som påverkar ersättningen. I paragrafen föreskrivs om skyldighet för den som är part i ett ersättningsärende att anmäla förändringar i förhållandena som påverkar ersättningen. Till 1 mom. 1 punkten fogas att även den som får dagpenning ska underrätta lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt om en väsentlig förändring i hälsotillståndet, arbetsförmågan, arbetet och arbetsinkomsterna som påverkar ersättningen. Be-

stämelsen motsvarar till formuleringen 45 § i gällande lag om olycksfallsförsäkring, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

I 2 mom. föreskrivs om skyldighet för den skadade och den som får familjepension att till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt på dess begäran lämna in ett ämbetsbevis eller annan tillförlitlig information över att ersättningstagaren varit vid liv under den tid för vilken ersättning betalas ut. Bestämmelsen är nödvändig särskilt i fråga om ersättningstagare som är bosatta utomlands. Motsvarande bestämmelse finns i 134 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

16 kap. Hur ersättning ska betalas ut

93 §. När ersättning förfaller till betalning och betalnings sätt. I paragrafen föreskrivs när ersättning förfaller till betalning och betalnings sätt på samma sätt som i 135 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I paragrafen föreskrivs om fristen för utbetalning av ersättning, vilket föreskrivs i 41 b § 3 mom. i gällande lag om olycksfallsförsäkring, som tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Enligt den gällande lagen ska lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt betala ut en ersättning som grundar sig på dess eget beslut inom 14 dagar efter att beslutet meddelats. I praktiken betalas ersättningarna i regel ut genom beslutet om ersättning, det vill säga ersättningen betalas i samband med att beslutet meddelas. Därför finns det inget behov av en särskild frist för betalning. Enligt 1 mom. ska ersättningen betalas utan dröjsmål, vilket motsvarar nuvarande praxis. Ersättningen ska enligt momentet betalas på lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts bekostnad på ett konto som ersättningstagaren uppgett. I 47 § 3 mom. i gällande lag om olycksfallsförsäkring ingår bestämmelser om saken som tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Ersättningen ska betalas på lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsan-

stalt bekostnad på ett konto som ersättningstagaren uppgett.

Bestämmelsen gäller också dröjsmålsförhöjning som föreskrivs i 104 §, eftersom dröjsmålsförhöjningska betraktas som en ersättning enligt denna lag. Betalning av dröjsmålsförhöjning kan grunda sig på lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts eget beslut eller på besvärinstansens beslut.

I 2 mom. föreskrivs med preciserad ordalydelse på ett sätt som motsvarar 47 § 1 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring när ersättning förfaller till betalning, det vill säga om betalningstidpunkten. Enligt momentet betalas dagpenning eller rehabiliteringspenning som betalas till lika stort belopp minst en gång i månaden i efterskott. Olycksfallspension eller rehabiliteringspenning som betalas till lika stort belopp, fortlöpande mernersättning, vårdbidrag och klädtillägg som beviljats för viss tid eller tills vidare samt familjepension betalas en gång i månaden i förskott så att betalningen finns på ersättningstagarens konto och kan tas ut senast på den första bankdagen i utbetalningsmånaden.

Bestämmelsen i 3 mom. är ny. Där föreskrivs om de anteckningar som ska göras i beslutet och som gäller ersättningsbeloppet och när senare ersättningsposter förfaller till betalning.

94 §. Ersättning för viss tid. I paragrafen föreskrivs om ersättning som beviljas för viss tid. Ersättning kan enligt den beviljas för viss tid om utvecklingen i tillståndet för skadan eller sjukdomen eller varaktigheten i nedsättningen av arbetsförmågan inte kan uppskattas med tillräckligt stor säkerhet. För att få fortsatt ersättning ska ersättningstagaren visa upp ny information om de omständigheter som inverkar på ersättningens storlek. Behövliga kostnader för att skaffa fram informationen ska ersättas av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt i enlighet med 36 och 37 §. Bestämmelsen motsvarar till substansinnehållet 44 § i gällande lag om olycksfallsförsäkring, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Motsvarande bestämmelse finns i 136 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

95 §. Justering av ersättning på grundval av ändrade förhållanden. I paragrafen föreskrivs om justering av ersättning på grundval av ändrade förhållanden på samma sätt som i 137 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Paragrafens 1 mom. motsvarar i övrigt det gällande 46 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring, som tillämpas med stöd av 9 § 1 mom., men ordalydelsen har ändrats så att den omfattar alla ersättningslag. Justering kommer i fråga i första hand vid ersättningar för inkomstbortfall och andra ersättningar som betalas fortlöpande eller för längre tid.

Ändringen ska göras från och med den tidpunkt då den enligt tillförlitliga bevis har skett. I fråga om hälsotillstånd och arbetsförmåga är detta i princip den tidpunkt då en förändring i tillståndet har konstaterats genom läkarundersökning. När det gäller ersättning för inkomstbortfall kan ändringen dock basera sig på till exempel att personen har återgått till sitt arbete medan ersättningen betalas eller det kan bedömas att förändringen i hälsotillståndet inträffat vid en klart tidigare tidpunkt än läkarbesöket. När informationen om att förutsättningarna för ersättning upphört kommer retroaktivt leder det ofta till återkrav. Försäkringsanstalten kan dock med stöd av 100 § 2 mom. avbryta betalningen av ersättning utan dröjsmål när den fått information om ändringen. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska meddela ett beslut om justering på det sätt som föreskrivs om beslut som ska meddelas en part i 84 § 1 punkten.

Det är fråga om justering när förhållandena har ändrats. Ersättningen justeras om ersättningen ursprungligen har varit korrekt men förhållandena har ändrats efter att ersättningsbeslutet meddelades. Beslutet behöver då inte undanröjas utan ersättningen justeras så att den motsvarar de ändrade förhållandena. Det ska således göras skillnad mellan dessa situationer och situationer där sakfel rättas och ett lagakraftvunnet beslut undanröjs, som det föreskrivs om i samband med ändringssökande.

I 2 mom. konstateras att menersättningen justeras under iakttagande av vad som föreskrivs i 87 § 4 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

96 §. Betalning av förskott på ersättning utan beslut. I paragrafen föreskrivs om utbetalning av förskott på ersättning på motsvarande sätt som i 138 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Den gällande lagen innehåller ingen uttrycklig bestämmelse om saken. Utbetalning av förskott på en ostridig ersättning när beslut i ärendet ännu inte kan meddelas grundar sig för närvarande på ersättningspraxis och parterna underrättas om ersättningen, men någon anvisning om sökande av ändring har inte bifogats. Det är inte fråga om ett så kallade interimistiskt beslut som hänför sig till ändringsökande och genom vilket lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt på grund av besvär rättar sitt tidigare beslut till fördel för den som överklagat. Förskottsersättning har ansetts nödvändig framför allt vid utbetalning av dagpenning som baserar sig på årsarbetsinkomsten samt menersättning. Den har också använts när man är tvungen att meddela ett överklagbart beslut först senare, till exempel för att besvär har väckts över lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts beslut om ersättning som betalats tidigare, där avgörandet av ärendet kan påverka även senare ersättning.

Eftersom det inte föreskrivs om förskottsersättning i den nuvarande lagen ansågs det i ett fall som var uppe i besvärinstansen att en förmån som hade betalats på denna grund inte var en återkravbar lagbestämd förmån. Av dessa orsaker föreskrivs det i fortsättningen om saken i lagen. Det ska inte gå att söka ändring i meddelandet om ersättning utan det ska vara möjligt att söka ändring först i det beslut med anvisningar om sökande av ändring som lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt senare meddelar om ersättningen. I 1 mom. konstateras dessutom att förskott ska dras av från ersättning som beviljas senare.

97 §. Betalning av ersättningen till någon annan än den skadade. Med stöd av 1—5 punkten ska vid betalning av ersättning iakttagas vad som föreskrivs i 139 § och 140—143 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om betalning av ersättningen till någon annan än den skadade. I den föreslagna 97 § 1 punkten hänvisas till en bestämmelse i 139 § i lagen om olycksfall i ar-

betet och om yrkessjukdomar. I 139 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar finns bestämmelser om ersättning som ska betalas till arbetsgivaren och sjukkassan. I 139 § 1 mom. i nämnda lag föreskrivs om ersättning som ska betalas till arbetsgivaren på samma sätt som i 26 § 1 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring, dock så att ordalydelsen preciserats. I paragrafen sägs att om försäkringsanstalten har beviljat den skadade ersättning för inkomstbortfall enligt denna lag och arbetsgivaren har betalat ut lön för samma tid till den skadade på grundval av lag eller avtal, ska ersättningen för inkomstbortfall för denna tid betalas till arbetsgivaren till högst samma belopp som lönen för samma tid. Om lönen har betalats ut av flera arbetsgivare, ska ersättningen delas upp mellan dem i proportion till den lön som de har betalat ut för samma period. I 2 mom. föreskrivs om ersättning som betalas till arbetsgivaren på samma sätt som i 8 § 4 mom. i den gällande rehabiliteringslagen när arbetsgivaren har betalat ut lön till den skadade på grundval av läroavtalsutbildning. I 3 mom. föreskrivs om ersättning som betalas till en sjukkassa när den i stället för arbetsgivaren har betalat ut en förmån som motsvarar lön för sjukdomstid till den skadade. Denna förmån kallas i allmänhet kompletteringsdagpenning och den jämförs här med lön som arbetsgivaren betalar ut. Försäkringsanstalten betalar således ersättning för inkomstbortfall till sjukkassan till högst samma belopp som förmånen för samma tid. Det finns ingen motsvarande bestämmelse i den gällande lagen. Ersättning som betalats ut till sjukkassan har baserat sig på ersättningspraxis. En sjukkassa är en arbetsplatskassa som avses i 16 kap. i sjukförsäkringslagen och berörs av lagen om försäkringskassor (1164/1992). Den har rätt att bevilja sådana ersättningar och förmåner som föreskrivs i sjukförsäkringslagen till medlemmar som omfattas av dess verksamhet. Kompletteringsdagpenning är ett arrangemang som arbetsmarknadsparterna i tiden avtalade om för att lön för sjukdomstid skulle betalas till kassamedlemmarna i form av kompletteringsdagpenning. Kassan betalar kompletteringsdagpenning under den tid som anges i stadgarna och som i allmänhet motsvarar den

tid som lön för sjukdomstid ska betalas enligt kollektivavtalet. Denna bestämmelse gäller inte dagpenning enligt sjukförsäkringslagen som sjukkassan betalar ut utan på den tillämpas med stöd av 1 kap. 3 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen samma bestämmelser som på sjukdagpenning som betalas av Folkpensionsanstalten. Utbetalning av ersättning till sjukkassan förutsätter att sjukkassan har underrettat försäkringsanstalten om sin rätt till ersättning innan försäkringsanstalten har hunnit betala ersättning till den skadade. I 4 mom. föreskrivs att ersättning för sjukvårdskostnader ska betalas till arbetsgivaren, om arbetsgivaren på grundval av lagstadgad skyldighet har betalat arbetstagarens sjukvårdskostnader. En sådan bestämmelse ingår till exempel i 2 kap. 13 § i lagen om sjöarbetsavtal.

Enligt den föreslagna 97 § 2 punkten ska på utbetalning av retroaktiv ersättning tillämpas 140 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Den gällande lagen har saknat en motsvarande bestämmelse. Samordning av förmånerna har grundat sig på arbetspensionslagarnas bestämmelser om pensionsanstaltens regressrätt till ersättning för den primära förmånen, till exempel 95 § i lagen om pension för arbetstagare och 130 § i kommunala pensionslagen. I den föreslagna paragrafen avses med pensionsanstalt det som avses med pensionsanstalt i 2 § i lagen om pension för arbetstagare. För att ersättning ska betalas till pensionsanstalten förutsätts att den har meddelat lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att den har rätt till ersättning innan lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har hunnit betala ut ersättningen till den skadade.

Enligt den föreslagna 97 § 3 punkten ska i fråga om utbetalning av retroaktiv ersättning till arbetslöshetskassan och Folkpensionsanstalten för tiden med arbetslöshetsförmån iaktas vad som föreskrivs i 141 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I paragrafen föreskrivs om retroaktiv ersättning som ska betalas till arbetslöshetskassan och Folkpensionsanstalten på samma sätt som i 61 a § 1 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring, dock så att ordalydelsen preciserats. Nämnda bestämmelse tillämpas nu med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om

olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. För att ersättning ska betalas till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten förutsätts att den har meddelat lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att den har rätt till ersättning innan lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har hunnit betala ut ersättningen till den skadade.

Enligt den föreslagna 97 § 4 punkten ska i fråga om utbetalning av retroaktiv ersättning till Folkpensionsanstalten för tiden med arbetslöshetsförmån iakttas vad som föreskrivs i 142 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Bestämmelser om betalning av retroaktiv ersättning till Folkpensionsanstalten för någon annan tid än tid med arbetslöshetsförmån ingår i 61 a § 2 mom. i gällande lag om olycksfallsförsäkring, som nu tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Paragrafens 1 mom. föreslås gälla penningförmåner liksom det nuvarande 61 a § 2 mom., men tillämpningsområdet ska vara mera vidsträckt än det nuvarande. Enligt det ska lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt betala retroaktiv ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, varmed i den nya lagen avses dagpenning, olycksfallspension, rehabiliteringspenning eller familjepension till Folkpensionsanstalten på dess yrkande till den del som ersättningen för inkomstbortfall eller familjepensionen motsvarar beloppet av den förmån som Folkpensionsanstalten betalat ut för samma tid. I bestämmelsen utsträcks betalningen av retroaktiv ersättning uttryckligen till att omfatta även andra förmåner än enbart garantipension och folkpension. I bestämmelsen nämns inte heller längre att Folkpensionsanstaltens regressrätt skulle gälla endast ändringssökande, rättelse och justering, utan bestämmelsen ska i princip tillämpas förutom i ovannämnda situationer även i alla andra situationer där Folkpensionsanstalten betalat ut för mycket, om olycksfallsförsäkringen i de förmånsbetalningssituationer som räknas upp i bestämmelsen är primär ersättare och den lagstiftning om förmånen i fråga som är bindande för Folkpensionsanstalten inte innehåller något hinder för Folkpensionsanstalten att

kräva det överbetalda beloppet av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt.

I den föreslagna 97 § 5 punkten föreskrivs om utbetalning av ersättning till kommunen i enlighet med vad som föreskrivs i 143 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Bestämmelsen i 143 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar motsvarar 61 a § 3 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring, dock så att ordalydelsen preciserats. Bestämmelsen i 10 § 1 mom. i gällande rehabiliteringslagen har överförs till 142 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Bestämmelsen i 26 § 2 mom. i gällande lag om olycksfallsförsäkring har överförs till 142 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, dock så att ordalydelsen preciserats. För att ersättning ska betalas till kommunen i fall enligt 1 och 3 mom. förutsätts att kommunen har meddelat lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att den har rätt till ersättning innan försäkringsanstalten har hunnit betala ut ersättningen till den skadade.

98 §. Ersättningarnas inbördes företrädesordning. Paragrafen är ny och i den föreskrivs om företrädesförordning mellan ersättningar på samma sätt som i 145 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Utgångspunkten är att en ersättning ska betalas till den som den har beviljats, om inte något annat föreskrivs i lag. Med inbördes företrädesordning mellan ersättningar avses den ordning i vilken lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska betala en retroaktiv ersättning när det enligt lag är flera som har rätt till den. En ersättning betalas enligt företrädesordning först till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt som obetalda försäkringspremier i enlighet med 112 §, De nämnda punkterna 2—9 i förteckningen över företrädesordning motsvarar 145 § 1—8 punkten i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

99 §. Avbrott i betalningen av ersättning för inkomstbortfall under fängelsestraff. På utbetalning av ersättning för inkomstbortfall och på avbruten utbetalning av ersättning för inkomstbortfall under fängelsestraff tillämpas enligt paragrafen vad som föreskrivs i 144 § i lagen om olycksfall i arbetet och om

yrkessjukdomar. Enligt 1 mom. avbryts utbetalningen av ersättning för inkomstbortfall till en ersättningstagare som avtjänar fängelsestraff, när fängelsestraffet pågår i mer än en månad. Enligt den gällande bestämmelsen utbetalas till skadeståndstagare, inte utan särskilda skäl dagpenning, olycksfallspension, till dem hörande tillägg eller familjepension för den tid varmed frihetsstraffet, den tid i rannsakningsfängelse som beaktats såsom avdrag från frihetsstraff eller vistelsen på anstalt överstiger tre månader. Syftet med bestämmelserna i 144 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar är att klarlägga grunderna för avbruten utbetalning. Det är motiverat att avbryta utbetalningen av ersättning för inkomstbortfall eftersom inkomstbortfall under fängelsetid i regel inte beror på skadefall som ska ersättas med stöd av denna lag. Med fängelsestraff avses av domstol påfört fängelsestraff för ett brott som personen i fråga konstaterats vara skyldig till. Övervakad frihet på prov, anhållande, rannsakningsfängelse eller samhällstjänst är inte ett sådant fängelsestraff.

I enlighet med 8 kap. 6 och 7 § i fängelselagen (767/2005) kan fångar ges tillstånd att utföra arbete utanför fängelset eller att i fängelset för egen räkning utföra sådant godtagbart arbete som lämpar sig att utföras i ett fängelse. I de situationer där en fånge skulle ha möjlighet att arbeta på detta sätt, men han eller hon har råkat ut för ett olycksfall i arbetet som förhindrar eller minskar möjligheterna att utföra sådant arbete, kan utbetalningen av ersättning för inkomstbortfall fortsätta. För att ersättningen ska fortsätta att betalas krävs ansökan. I praktiken förekommer en sådan situation sannolikt oftast när fången redan har deltidspension och arbetar deltid när fängelsestraffet börjar avtjänas. Den som är helt arbetsoförmögen och får full olycksfallspension torde inte heller kunna antas arbeta i fängelset. Avbruten olycksfallspension inverkar också på utbetalningen av arbetspension. Då olycksfallspension avbryts för fängelsetiden efter en månad, så betalas arbetspension till arbetspensionstagaren med stöd av 92 och 94 § i lagen om pension för arbetstagare utan att olycksfallspensionen dras av från den om avbrottet fortgår i mer än fyra månader.

Enligt 144 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar börjar avbruten ersättning för inkomstbortfall betalas på nytt när straffet har avtjänats, i praktiken alltså när ersättningstagaren blir placerad i frihet på prov eller villkorligt frigiven. Utbetalningen av ersättningen fortsätter på ansökan och lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska informera om detta samtidigt som man meddelar beslutet om avbruten utbetalning.

Enligt 144 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar kan avbruten ersättning för inkomstbortfall trots avbrott betalas till den skadades make, en sambo som har rätt till familjepension i enlighet med 100 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomare eller till ett minderårigt barn för att trygga deras försörjning. Villkoret är att ersättningstagaren har försörjt dem innan han eller hon hamnade i fängelse.

17 kap.

Hur försummelse av skyldigheter inverkar på handläggningen av ersättningsärenden

100 §. *Avbrott i handläggningen av ett ersättningsärende, och i betalningen av ersättning samt avgörande av ett ärende.* Enligt 1 mom. har lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt rätt att avbryta handläggningen av ersättningsärendet till dess att den skadade eller förmånstagaren uppfyller sina förpliktelser, om den skadade eller förmånstagaren försummar sin plikt enligt 88 § att lämna information eller om den skadade försummar sin plikt enligt 90 § att gå på undersökningar för utredning av rätten till ersättning eller sin plikt enligt 91 § att ta emot sjukvård. Exempelvis när information begärs av den skadade ska det sättas en skälig frist för inlämnande av informationen. Den skadade ska också underrättas om att handläggningen av ärendet avbryts till dess informationen lämnats in och rätten till ersättning avgörs genom ett beslut utifrån den tillgängliga informationen, om den skadade inte lämnar in den begärda informationen. Om så har gjorts, är det inte nödvändigt att höra den skadade särskilt innan beslutet meddelas. Samma princip gäller även situationer där

försummelse förekommit enligt 90 och 91 §. I dessa situationer kan det vara så att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt inte särskilt tar kontakt med den skadade, och då är det nödvändigt att höra denne innan ärendet avgörs. Då ska man berätta varför handläggningen har avbrutits och att avbrottet fortgår till dess förpliktelsen uppfylls. Den skadade ges ytterligare möjlighet att uppfylla sin förpliktelse inom skälig tid. Den skadade ska underrättas om att om förpliktelsen inte uppfylls inom den utsatta tiden, avgörs rätten till ersättning genom ett beslut utifrån tillgänglig information.

I 2 mom. föreskrivs om temporärt avbrott i betalning av ersättning i en situation där den som får ersättning försummar sin anmälningsplikt enligt 92 § eller då det annars är uppenbart att förutsättningarna för fortsatt betalning av en beviljad ersättning inte längre uppfylls. Utbetalningen av ersättning kan avbrytas på grund av försummelse av inte bara plikten enligt 95 § utan också enligt till exempel 90 och 91 §, om det är uppenbart förutsättningarna för fortsatt betalning av en beviljad ersättning inte längre uppfylls. Syftet med bestämmelsen är att undvika onödiga återkrav av ersättningar. Den skadade eller förmånstagaren ska omedelbart underrättas om att utbetalningen har avbrutits. Innan ärendet avgörs ska den skadade ges tillfälle att bli hörd inom en frist. I detta sammanhang ska den skadade underrättas om orsaken till att utbetalningen avbrutits samt om att rätten till ersättning avgörs utifrån tillgängliga utredningar genom ett beslut om den skadade inte inom fristen svarar på förfrågan om att bli hörd.

I 3 mom. sägs att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska avgöra rätten till ersättning utifrån tillgänglig information om handläggningen av ett ersättningsärende eller betalningen av ersättning har avbrutits i situationer enligt 1 eller 2 mom. Beslutet ska meddelas omedelbart och den tid på 30 dygn som föreskrivs i 84 § 1 punkten ska således inte tillämpas. Om den skadade överklagar beslutet har lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt alltid möjlighet till självrättelse. Den skadade kan också när som helst göra ärendet till föremål för ny handläggning genom att lämna in ny infor-

mation till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt. Då avgör lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ärendet genom att meddela ett nytt beslut. Ett formellt beslut om att ärendet inte upptas till prövning kan inte meddelas i situationer som avses i 1 och 2 mom., utan lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska i dessa fall alltid meddela ett avgörande i sak. En bestämmelse som motsvarar den föreslagna paragrafen finns i 148 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

101 §. Avbrott i yrkesinriktad rehabilitering. I paragrafen föreskrivs hur avbruten yrkesinriktad rehabilitering inverkar på utbetalningen av rehabiliteringspenningen. Om frågan föreskrivs på motsvarande sätt i 9 § i den gällande rehabiliteringslagen, som numera tillämpas på basis av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Ifall rehabiliteringen avbryts, utredningen av rehabiliteringsbehovet och rehabiliteringsmöjligheterna avbryts eller rehabiliteringen inte inleds i tid av skäl som hänför sig till den skadade och som inte är en följd av den skada eller sjukdom som berättigar till ersättning, betalas enligt paragrafen ingen rehabiliteringspenning under avbrottet eller dröjsmålet. Syftet med bestämmelsen är att främja den skadades rehabilitering och återgång till arbetslivet. Rehabiliteringspenningen är i enlighet med 59 § 2 mom. lika stor som full dagpenning eller olycksfallspension oberoende av om arbetsförmågan försämrats. Bestämmelsen innebär att den skadade inte betalas full rehabiliteringspenning under avbrottet eller dröjsmålet, utan ersättning för inkomstbortfall betalas för denna tid på grundval av försämringen av arbetsförmågan på det sätt som föreskrivs särskilt i denna lag. Det är fråga om justering av ersättningen på grundval av ändrade förhållanden enligt 95 § 1 mom. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt kan få information om avbrott i rehabiliteringen till exempel från rehabiliteringsanstalten. Med stöd av 92 § i den föreslagna lagen ska den skadade som får rehabiliteringsersättning också själv anmäla att rehabiliteringen har avbrutits eller försenats väsentligt. Beslutet ska meddelas på det sättet som det enligt hänvisningsbestämmelsen i 84 § 1 punkten föreskrivs i 124 § i lagen om

olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. En bestämmelse som motsvarar den föreslagna paragrafen finns i 149 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

102 §. Betalning av retroaktiv ersättning efter avbrott. I paragrafen föreskrivs för hur lång tid ersättning kan betalas retroaktivt om handläggningen av ett ersättningsärende som avbrutits med stöd av 100 § 3 mom. återupptas eller en ersättning som avbrutits börjar betalas på nytt. Enligt bestämmelsen kan ersättning inte utan särskilda skäl betalas retroaktivt för längre tid än ett år. Med särskilda skäl avses till exempel ett faktiskt hinder att uppfylla förpliktelsen, till exempel att den skadade på grund av en allvarlig sjukdom inte kunnat uppfylla den förpliktelse som föreskrivits för honom eller henne. I den gällande lagen finns bestämmelserna om ärendet i 50 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring, som numera tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. En bestämmelse som motsvarar den föreslagna paragrafen finns i 150 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

103 §. Hur ersättning påverkas av försummelse av en skyldighet som gäller sjukvård. Om en skada eller en sjukdom har dragit ut på tiden väsentligt eller tillståndet för skadan eller sjukdomen har försämrats väsentligt på grund av att den skadade har gjort sig skyldig till en försummelse enligt 91 §, betalas ingen ersättning ut till den del det beror på försummelsen. I 91 § föreskrivs om den skadades skyldighet att ta emot läkarordinerad sjukvård som behövs på grund av skadan eller sjukdomen och som grundar sig på medicinskt godtagbar och god vård- och verksamhetspraxis, om behandlingen sannolikt förbättrar hans eller hennes arbets- eller funktionsförmåga. Vid vissa skador och sjukdomar är konservativ behandling den behandling som överensstämmer med behandlingsrekommendationerna i synnerhet i initialfasen. Bestämmelsen är tillämplig till exempel i situationer där det skulle innebära att tiden av arbetsoförmåga förlängs med flera månader om den skadade vägrar att ta emot vård. En bestämmelse som motsvarar den föreslagna paragrafen finns i 151 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

104 §. Dröjsmålsförhöjning. I paragrafen föreskrivs om utbetalning av dröjsmålsförhöjning. Den nuvarande termen förhöjning av skadeståndet har ändrats till dröjsmålsförhöjning. I den gällande lagen föreskrivs om ärendet i 60 a § i lagen om olycksfallsförsäkring, som tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. För att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska vara skyldig att betala ut dröjsmålsförhöjning förutsätts det att ett beslut inte har meddelats eller att ersättning inte har betalats inom fristen. Dröjsmålsförhöjningska således betalas även på försenad dröjsmålsförhöjning eftersom höjningen är en ersättning enligt denna lag. Förpliktelsen att betala ut dröjsmålsförhöjningska ändå inte gälla utbetalningar som grundar sig på försäkrings- och pensionsanstaltarnas samordning eller regressrätt.

I 2 mom. föreskrivs närmare om hur höjningen räknas ut och i 3 mom. om retroaktiv utbetalning samt om fall av så kallade force majeure. I 4 mom. föreskrivs om den gräns i euro under vilken ersättning inte betalas ut. Beloppet justeras årligen med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare. Bestämmelserna motsvarar den gällande lagen. En bestämmelse som motsvarar paragrafen finns i 152 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Avdelning V **Försäkringsverksamhet och försäkringspremier**

18 kap. **Försäkringsverksamhet och hur försäkringspremier ska bestämmas**

105 §. Skyldighet till försäkringspremie. I 1 mom. konstateras motsvarande nuvarande 17 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare att lantbruksföretagaren och stipendiaten som har en försäkring enligt denna lag är skyldig att betala försäkringspremie under giltigheten av nämnda försäkring för finansiering av skyddet enligt denna lag. I lagens 5 § föreskrivs att för en lantbruksföretagare eller stipendiet för vilken en försäkring enligt 10 § eller 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare fastställs, fastställs för samma tid och för samma arbete

som lantbruksföretagare eller arbete som stipendiat även en försäkring enligt denna lag.

I 2 mom. konstateras att den försäkrade ansvarar personligen för den försäkringspremie som avses i denna lag. På försäkringspremien som baserar sig på denna lag tillämpas även vad som i 26 § 2–3 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare föreskrivs om andra parter som ansvarar för försäkringspremien. Enligt nämnda bestämmelse ansvarar en lantbruksföretagare som avses i 3 § 1 mom. 1–3 eller 6 punkten i lagen om pension för lantbruksföretagare för försäkringspremien på den obligatoriska försäkringen enligt denna lag som tecknats av make, maka eller sambo och familjemedlem som har försäkrats inom samma företag såsom för egen skuld. En lantbruksföretagare som avses i 3 § 1 mom. 1–3 punkterna i lagen om pension för lantbruksföretagare och som inte bedriver verksamhet som lantbruksföretagare i ett företag som han eller hon besitter på basis av ägande- eller hyresrätt har dock inte ovan avsedda ansvar. Om lantbrukarföretagsverksamhet enligt denna lag idkas i form av sammanslutning, öppet bolag, kommanditbolag, aktiebolag eller andelslag, ska även dessa ansvara för sina delägars försäkringspremier på obligatorisk försäkring enligt denna lag som baserar sig på den här verksamheten såsom för egen skuld. På lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt tillämpas vad som föreskrivs i 26 § 4 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare om skyldigheten att lämna uppgifter som inverkar på ansvaret som avses ovan. Paragrafens 2 mom. motsvarar till sitt sakinhåll hänvisningen till 26 § i lagen om pension för lantbruksföretagare i 18 § 1 mom. i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

106 §. Försäkringspremien för lantbruksföretagarens och stipendiats försäkring för arbetstiden. I paragrafen föreskrivs om det sätt på vilket lantbruksföretagarens och stipendiats försäkringspremier för arbetstiden fastställs. Nuförtiden har försäkringspremien på lantbruksföretagarens försäkring för arbetstiden fastställts så att försäkringspremien har bildats av en basdel, som är lika stor för alla, och en förtjänstdel, som fastställs enligt arbetsinkomsten enligt lagen om pension för

lantbruksföretagare. Med basdelen täcker man de försäkrades andel av vårdkostnaderna för olycksfallsförsäkringen för arbetstiden och med förtjänstdelen de försäkrades andel av riskutgiften i olycksfallsförsäkringen för arbetstiden. Bas- och förtjänstdelens storlek har fastställts på årsbasis i grunderna. Som helhet dimensioneras försäkringspremien så att den motsvarar de försäkrades kostnadsandel. Nivån på försäkringspremien fastställs alltid på hösten, före räkenskapsåret, och de försäkrades slutliga andel av kostnaderna blir klar först efter räkenskapsåret, vilket betyder att försäkringspremien alltid är en uppskattning av den kommande kostnadsandelen. Detta innebär att det uppstår en skillnad mellan premieinkomsten och de försäkrades kostnadsandel, som enligt de nuvarande grunderna, som har fastställts av social- och hälsovårdsministeriet, samlas in i det utjämningsansvar som ingår i ersättningsansvaret för olycksfallsförsäkringen för arbetstiden. I grunderna har det fastställts maximi- och minimigränser för utjämningsansvaret, och när dessa överskrids, ska försäkringspremien på motsvarande sätt sänkas eller höjas. I 17 § 2 mom. i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare konstateras att stipendiats försäkringspremie är 0,5 gånger lantbruksföretagarens försäkringspremie till fullt belopp. I 21 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare står att lantbruksföretagarens försäkringspremie för den frivilliga försäkringen för arbetstiden är 1,2 gånger försäkringspremien enligt 17 § 2–5 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Med stöd av 17 § 3 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare har lantbruksföretagarnas fulla försäkringspremie sänkts med 10 % för varje år under vilket inga arbetsskador har ersatts, dock högst för fem år. Dessutom har den på det här sättet kalkylerade premien ytterligare sänkts med 20 % enligt 17 § 4–6 i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare om lantbruksföretagaren har täckts av företagshälsovård.

Det föreslås att systemet med nedsänkningar av försäkringspremier på basis av det att lantbruksföretagaren inte har råkat ut för arbetsskador för vilka ersättning har betalats

ut ska slopas. Avsikten är att avstå från systemet med nedsänkningar av försäkringspremier eftersom effektivt genomförande av principen om full kostnadsmotsvarighet förutsätter att alla skadefall anmäls och att den skadade bidrar till utredningen av skadefallen. I och med de nya bestämmelserna om hur ett ärende väcks samt om bestämmelserna om skyldigheten att anmäla ett skadefall kan lantbruksföretagare inte längre själva avgöra om de ansöker om ersättning för ett skadefall eller inte. Systemet med nedsänkningar av försäkringspremier kan leda till att lantbruksföretagaren inte vill anmäla ett skadefall, vilket inte överensstämmer med principen om full kostnadsmotsvarighet och principen om prioriteringen av olycksfallsförsäkringssystemet. För närvarande betalar cirka 74 % av lantbruksföretagarna en försäkringspremie som har sänkts med 50 % av det fulla beloppet. En försäkringspremie till fullt belopp betalas till exempel av unga lantbruksföretagare som inleder sin verksamhet och som inte än har hunnit samla in en nedsättning.

Då systemet med nedsatta försäkringspremier slopas, ändras de omständigheter som inverkar på det sätt på vilket lantbruksföretagarnas försäkringspremie till fullt belopp fastställs, eftersom det inte längre är nödvändigt att ta hänsyn till nedsättningar av försäkringspremier till fullt belopp enligt systemet med nedsatta försäkringspremier vid insamlandet av andelen för de försäkrade. I 1 mom. föreslås att social- och hälsovårdsministeriet fastställer på ansökan kalkyleringsgrunderna för försäkringspremierna för lantbruksföretagarens och stipendiats försäkring för arbetstiden. Premiens storlek ska dock även framöver fastställas så att den motsvarar den andel av lantbruksföretagarnas och stipendiaternas försäkringspremie som avses i 148 § 3 mom.

Om detaljerna i anknytning till fastställandet av premien ska till alla delar föreskrivas i de grunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställer. Nu har stipendiats försäkringspremie varit 0,5 gånger lantbruksföretagarens försäkringspremie till fullt belopp, eftersom det har ansetts att risken för skada är mindre i stipendiats arbete än i en lantbruksföretagares arbete. När grunderna för

försäkringspremien fastställs för stipendiater, är det meningen att på samma sätt som nu ta hänsyn till den lägre olycksfallsrisk som anknuter sig till stipendiats arbete än till lantbruksföretagarens arbete. Detta förhållande mellan olika kundgruppers skaderisker ska följas upp regelbundet, på grund av vilket det är ändamålsenligt att fastställa koefficientens exakta storlek i de grunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställer.

Den koefficient som tidigare ingick i lagen och som fastställde försäkringspremien för en lantbruksföretagare som hade tecknat en frivillig olycksfallsförsäkring för arbetstiden som 1,2 gånger så stor som premien för lantbruksföretagare med obligatorisk försäkring ska enligt förslagen även framöver ingå i grunderna. Lantbruksföretagarna har sedan 1997 själva betalat tilläggsskyddsandelen av den frivilliga försäkringen för olycksfall i arbetet utan att staten har deltagit i dessa kostnader. Därför har försäkringspremien för en lantbruksföretagare som tecknat en frivillig försäkring under åren 1997—2003 varit dubbel jämfört med försäkringspremien på den motsvarande obligatoriska försäkringen. I början av 2004 sänktes koefficienten från 2 till 1,2, eftersom statistiken visade att skaderisken för de som har tecknat en frivillig försäkring hade varit väsentligt lägre än för de som hade en obligatorisk försäkring. Även detta förhållande mellan skaderisker ska framöver följas upp regelbundet, på grund av vilket det är ändamålsenligt att fastställa koefficientens exakta storlek i de grunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställer.

Avsikten är att i 2 mom. konstatera att försäkringspremien på en i enlighet med lagen om pension för lantbruksföretagare försäkrad lantbruksföretagares försäkring för arbetstiden nedsätts med det belopp som social- och hälsovårdsministeriet fastställt i de i 1 mom. avsedda grunderna, om lantbruksföretagaren den 1 oktober året före det år som försäkringspremien avser har omfattats av företagshälsovård enligt lagen om företagshälsovård. Nedsättningen har enligt 17 § 4 mom. i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare kalkylerats på den försäkringspremie som har nedsatts enligt systemet med nedsatta försäkringspremier. Då systemet med nedsatta försäkrings-

premier slopas, ska den ovan avsedda nedsättningen ges kalkylerat enligt försäkringspremien till fullt belopp. I grunderna för försäkringspremien fastställs närmare med vilket belopp försäkringspremien sänks enligt 2 mom. Avsikten är att nedsättningen ska vara på samma nivå som i den nuvarande lagen, när det gäller dess sporrande effekt.

107 §. Tvångsförsäkring för lantbruksföretagare och höjning av försäkringspremien på försäkring för arbetstiden. Till sitt innehåll motsvarar paragrafen nuvarande 18 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, som hänvisar till 12 § 3 och 4 mom. samt 24 § i lagen om pension för lantbruksföretagare. I 2 konstateras att på den förhöjning av försäkringspremien som avses i 1 mom. tillämpas vad som föreskrivs om försäkringspremien i detta kapitel.

108 §. Tvångsförsäkring för stipendiaten. Till sitt innehåll motsvarar paragrafen nuvarande 18 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, som hänvisar till 12 a § 3 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

109 §. Försäkringspremie på fritidsförsäkring. Såsom nu ska social- och hälsovårdsministeriet fastställa kalkyleringsgrunderna för den frivilliga försäkringspremien. Paragrafen motsvarar bestämmelsen om fastställelandet av försäkringspremien i 21 § 5 mom. i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

19 kap. **Uttagande och preskription av försäkringspremien och avdrag av utestående försäkringspremier från förmånerna**

110 §. Hur försäkringspremien tas ut. I 1 mom. föreslås på motsvarande sätt som i den sista meningen i 18 § 1 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare ett konstaterande av att försäkringspremien som baserar sig på en obligatorisk försäkring enligt denna lag tas ut i samband med försäkringsavgiften enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. I momentets andra mening föreslås på motsvarande sätt som i gällande praxis en precisering om att det som föreskrivs om försäkringspremiens förfallodagar i de bestämmel-

ser som utfärdats med stöd av 22 § 2 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare då ska iakttas. Enligt 22 § 2 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare bestäms förfallodagarna för arbetspensionsförsäkringsavgiften genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om förfallodagarna finns i 2 § i statsrådets förordning om verkställighet av lagen om pension för lantbruksföretagare (1407/2006).

111 §. När rätten till återbetalning av en försäkringspremie som betalats utan grund preskriberas. Till sitt innehåll motsvarar paragrafen nuvarande 18 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, som hänvisar till 30 § i lagen om pension för lantbruksföretagare.

112 §. Avdrag av obetalda försäkringspremier från ersättningen. I 1 mom. konstateras motsvarande 18 § 2 mom. i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare och nuvarande tillämpningspraxis att från ersättningen får avdras obligatoriska försäkringspremier enligt denna lag inklusive förhöjningar och dröjsmålsräntor samt även arbetspensionsavgifter enligt lagen om pension för lantbruksföretagare inklusive förhöjningar och dröjsmålsräntor samt även grupplivförsäkringspremier enligt lagen om pension för lantbruksföretagare inklusive dröjsmålsräntor.

I 2 mom. konstateras att man utan ersättningstagarens samtycke inte får avdra mer än en tredjedel av den del av ersättningen som återstår när det på ersättningsposten har verkställts förskottsinnehållning eller innehållits källskatt. Avdraget anses alltid gälla den äldsta indrivbara och ännu inte betalda försäkringspremien. Bestämmelsen motsvarar till sitt sakinnehåll hänvisningen till 97 § i lagen om pension för lantbruksföretagare i 18 § 2 mom. i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

I 3 mom. konstateras vissa förmåner ur vilka obetalda försäkringspremier inte får avdras. Dessa är förmåner enligt 175 §, som inte får mätas ut. Dessutom konstateras i bestämmelsen uttryckligen att man från ersättningarna inte får avdra sådana försäkringspremier som tas ut av den skadade enligt ansvaret för försäkringspremien i andra hand enligt 105 § 2 mom.

113 §. *Avdrag av obetalda försäkringspremier från arbetspension.* I paragrafen konstateras att från den i 97 § i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedda pensionstagarrens pension får avdras försäkringspremierna för den obligatoriska försäkringen inklusive förhöjningar och dröjsmålsräntor med iakttagande av det som föreskrivs i nämnda paragraf. Avdraget gäller inte sådana försäkringspremier som mäts ut av den skadade på basis av ansvaret för försäkringspremie i andra hand.

Avdelning VI Frivilliga försäkringar

20 kap. Allmänna bestämmelser

114 §. *Frivilliga försäkringar för arbetstiden och fritiden.* I 1 mom. konstateras att försäkringar som avses i denna lag är frivillig försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom för arbetstiden och frivillig olycksfallsförsäkring för fritiden. Bestämmelserna om den frivilliga försäkringen för arbetstiden finns numera i 21 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare och om den frivilliga fritidsförsäkringen i 21 § 5 mom.

I 2 mom. konstateras att man på den frivilliga försäkringen tillämpar bestämmelserna om obligatoriska försäkringar i denna lag om inte något annat föreskrivs i denna lag. Till exempel bestämmelsen i 58 § i denna lag om rätten till olycksfallspension på basis av ett skadefall som äger rum medan man får ålderspension ska tillämpas även på de fritidsförsäkringar som avses i 124 § i denna lag, eftersom det i denna lag inte finns bestämmelser om att 58 § ska tillämpas på annat sätt på fritidsförsäkringar.

I 3 mom. konstateras att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt inte genom försäkringsvillkor kan utvidga det skydd som en frivillig försäkring ger. Det är möjligt att genom försäkringsvillkoren inskränka skyddet att bara gälla skadefall vid motionsidrott, utesluta vissa idrottsgrenar vid breddidrott eller begränsa personkretsen. Med idrott avses inte sådan yrkesmässig idrott som försäkras genom lagen om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare (276/2009). Paragrafens 3 mom. motsvarar till sitt inne-

håll 187 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

115 §. *Hur en försäkring beviljas och börjar gälla.* I paragrafens 1 mom. föreskrivs om skyldigheten att bevilja försäkring. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska bevilja den av försäkringsanstalten ansökt frivilliga försäkringen för arbetstiden och fritiden enligt 114 §, ifall förutsättningarna för försäkringen enligt denna lag uppfylls. Paragrafen motsvarar bestämmelsen i 157 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, enligt vilken ett försäkringsbolag ska bevilja en försäkring enligt denna lag som har ansökts från bolaget. I andra meningen finns även en bestämmelse om undantag från skyldigheten att bevilja försäkring. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt kan låta bli att bevilja den i paragrafen avsedda frivilliga försäkringen åt en lantbruksföretagare eller en stipendiat av vilken lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har förfallna, ostridiga fordringar. En bestämmelse som motsvarar paragrafen finns i 191 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

I 2 mom. konstateras motsvarande nuvarande 21 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare att försäkringen inte kan träda i kraft retroaktivt. Försäkringen inleds tidigast dagen efter den dag då lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har tagit emot ansökan gällande försäkringen.

I 3 mom. konstateras att man genom försäkringsvillkor kan bestämma om omständigheter som antecknas i försäkringsavtalet mellan den försäkrade och lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt samt om försäkringsperioderna för den frivilliga försäkringen för arbetstiden och fritiden, fortsättningen av försäkringens giltighet enligt försäkringsperiod samt om tidpunkten för ikraftträdandet av villkoren. Om nämnda omständigheter föreskrivs även numera i försäkringsvillkoren för försäkringar för arbetstiden och fritiden.

21 kap. Försäkring för arbetstiden

116 §. Frivillig försäkring för arbetstiden för lantbruksföretagare. I 1 och 2 mom. finns bestämmelser om till vem den frivilliga försäkringen för arbetstiden beviljas. Till sitt sakinnehåll motsvarar bestämmelserna nuvarande 21 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare och den tillämpningspraxis som iakttas. Försäkringen kan beviljas en lantbruksföretagare enligt 2 § i denna lag som avseende i frågavarande lantbruksföretagararbetet inte försäkras genom den obligatoriska försäkringen för arbetstiden enligt 5 § och som uppfyller förutsättningarna för försäkringen enligt denna lag. Enligt paragrafens 2 mom. 1 punkten har en lantbruksföretagare enligt 2 § rätt att få en frivillig försäkring för arbetstiden, om hans eller hennes årsarbetsinkomstunderskrider den gräns som avses i 7 § 4 punkten i lagen om pension för lantbruksföretagare det vill säga den är lägre än 3 729,15 euro per år (nivån 2014) men dock minst hälften av detta belopp, det vill säga minst 1 864,58 euro per år enligt nivån 2014. En årsarbetsinkomst som är lägre än detta har inte i nuvarande praxis ansetts vara arbete i förtjänstsyfte. Gränsen enligt 7 § 4 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare justeras årligen med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare, och eftersom den gräns som föreskrivs i 2 mom. 1 punkten är minst hälften av den ovan avsedda gränsen, stiger även den årligen enligt lönekoeficienten.

Försäkringen kan beviljas en lantbruksföretagare som avses i 2 § och vars odling är mindre än 5 hektar, vilket förutsätts i 3 § i lagen om pensions förlantbruksföretagare, och vars årsarbetsinkomstmotsvarar minst det som står i 2 mom. 1 punkten. Dessutom ska det vara möjligt att försäkra en lantbruksföretagare för ett skadefall enligt denna lag som äger rum under en period för vilken lantbruksföretagaren inte är skyldig att teckna en försäkring enligt 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare förutsatt att hans eller hennes årsarbetsinkomstför det lantbruksföretagararbete som försäkras enligt denna paragraf är minst av den storlek som avses i 2 mom. 1 punkten. Sådana lantbruksföretagare som avses i 2 mom. 3 punkten är under 18-åringar, som oftast försäkras för ar-

bete som familjemedlemmar, personer på invalidpension, som enligt lagen om pension för lantbruksföretagare inte är tvungna att teckna en obligatorisk försäkring, personer på ålderspension, som inte är skyldiga att teckna en försäkring, samt lantbruksföretagare som får avträdelsestöd och som efter avträdelsen ofta arbetar i liten skala med skogsarbete. Dessutom är personer som i tiderna blivit befriade från skyldigheten att teckna försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare och som får behålla denna befrielse enligt 6 § i lagen om införande av lagen om pension för lantbruksföretagare (1281/2006) sådana personer som avses i 2 mom. 3 punkten. Ovannämnda lantbruksföretagare kan få en frivillig försäkring för arbetstiden på samma sätt som nu, om årsarbetsinkomsten uppfyller förutsättningen i 2 mom. 1 punkten.

117 §. Årsarbetsinkomstför frivillig försäkring för arbetstiden. I paragrafen föreslås bestämmelser om hur årsarbetsinkomsten för den frivilliga försäkringen för arbetstiden ska fastställas. Årsarbetsinkomsten ska enligt förslaget användas som grund för ersättningar för inkomstbortfall, familjepension och försäkringspremie. Avsikten är att årsarbetsinkomsten i fråga om lantbruksföretagararbete som försäkras ska fastställas till samma storlek som den årliga arbetsinkomst som motsvarar lantbruksföretagarens arbetsinsats, med hänsyn till principerna i 14—21 § i lagen om pension för lantbruksföretagare. Liksom för närvarande ska i en frivillig försäkring för arbetstiden såsom årsarbetsinkomst endast beaktas den årsarbetsinkomst som vid tiden för skadefallet har fastställts för det lantbruksföretagararbete som omfattas av frivillig försäkring för arbetstiden. Om lantbruksföretagaren bedriver både lantbruksföretagararbete som försäkrats enligt 5 § och lantbruksföretagararbete som omfattas av en försäkring enligt 116 § ska årsarbetsinkomsten fastställas enligt den verksamhet i vilken skadefallet inträffar.

I 2 mom. föreslås ett konstaterande av att bestämmelserna i lagens 61—66 § inte ska tillämpas på årsarbetsinkomsten för den frivilliga försäkringen för arbetstiden. Sålunda ska bland annat arbetsinkomster från annat arbete inte beaktas, och bestämmelserna om

årsarbetsinkomsten för personer som på heltid studerar för ett framtida yrke och för skolelever ska inte tillämpas. Inte heller bestämmelserna om minimiårsarbetsinkomst ska tillämpas. I momentets andra mening föreslås ett konstaterande av att årsarbetsinkomsten ska justeras årligen med den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Avsikten är att i fråga om årsarbetsinkomsten ska tillämpas bestämmelserna i lagens 62 §, där det föreskrivs om fastställande av årsarbetsinkomsten när en yrkessjukdom som föranleds av arbete där den skadade exponerats innan han eller hon gick i ålders- eller sjukpension debuterar först efter pensioneringen. I det fallet ska tidpunkten för pensioneringen eller den tidpunkt då försäkringen enligt denna lag senast var i kraft betraktas som tidpunkt för skadefallet när årsarbetsinkomsten bestäms. Om lantbruksföretagaren innan han eller hon gick i ålders- eller sjukpension omfattades av en frivillig försäkring för arbetstiden enligt 116 § som gällde det lantbruksföretagararbete där exponeringen skett, ska vid fastställandet av årsarbetsinkomsten som tidpunkt för skadefallet betraktas tidpunkten för pensioneringen. Årsarbetsinkomsten i fråga om den frivilliga försäkring för arbetstiden som var i kraft vid tidpunkten för skadefallet ska enligt förslaget justeras med den lönekoeficient som avses i 2 mom. i förhållande till indexnivån för det år då yrkessjukdomen debuterade. I det fallet ska andra inkomster än inkomster från verksamhet som omfattas av en försäkring enligt 116 § inte beaktas. Bestämmelsen ska endast tillämpas i situationer där exponeringen har skett i arbete som den skadade utförde före pensioneringen. Om ingen försäkring var i kraft vid tidpunkten för pensioneringen, men den skadade har exponerats före pensioneringen under en tid under vilken en försäkring enligt 116 § var i kraft, ska vid fastställandet av årsarbetsinkomsten som tidpunkt för skadefallet betraktas den tidpunkt då försäkringen enligt 116 § senast var i kraft. Årsarbetsinkomsten för den försäkring enligt 116 § som gällde vid den tidpunkten ska då justeras enligt nivån för det år då sjukdomen eller skadan debuterade.

Om lantbruksföretagaren har arbetat i det lantbruksföretagararbete där exponering skedde på så sätt att han eller hon har exponerats både före och efter pensioneringen, och det inte kan visas att exponeringen har skett i arbete som utfördes efter pensioneringen, ska årsarbetsinkomsten bestämmas på basis av debuttiden i enlighet med 1 mom.

Om en yrkessjukdom debuterar hos en lantbruksföretagare som får ålders- eller sjukpension och som omfattas av en frivillig försäkring enligt 116 §, och om exponeringen för sjukdomen har skett före pensioneringen då lantbruksföretagaren omfattades av en försäkring enligt 5 §, ska årsarbetsinkomsten bestämmas enligt de bestämmelser som gäller frivillig försäkring. Som tidpunkt för skadefallet ska i det fallet när årsarbetsinkomsten bestäms betraktas tidpunkten för pensioneringen. Samtliga arbetsinkomster som den försäkrade har vid den tidpunkten ska då beaktas. Avsikten är att de inkomster som ska beaktas i årsarbetsinkomsten ska justeras med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare till indexnivån för det år då yrkessjukdomen debuterade. I en situation där man kan påvisa att exponeringen endast skedde i det lantbruksföretagararbete som utfördes före pensioneringen och som omfattades av en obligatorisk försäkring under exponeringsperioden, ska således skyddet bestämmas utifrån den årsarbetsinkomst som bestäms enligt 62 §, även om lantbruksföretagaren vid debuttiden skulle ha omfattats av en försäkring enligt 116 §. Om lantbruksföretagararbetet har fortsatt efter ålders- eller sjukpensioneringen så att lantbruksföretagaren i det lantbruksföretagararbete han eller hon utfört under tiden med pension har exponerats för samma agens som före pensioneringen, ska skyddet fastställas i enlighet med bestämmelserna om frivillig försäkring för arbetstiden och årsarbetsinkomsten bestämmas enligt 117 § 1 mom., dvs. enligt årsarbetsinkomsten vid debuttiden.

Om exponeringen före pensioneringen har skett i ett arbete som omfattades av en obligatorisk försäkring enligt 5 §, och försäkringen har upphört att gälla före pensioneringen, ska vid fastställandet av årsarbetsinkomsten som tidpunkt för skadefallet betrak-

tas den tidpunkt då försäkringen enligt 5 § senast var i kraft. Dessutom ska samtliga arbetsinkomster som ska hänföras till årsarbetsinkomsten vid ovannämnda tidpunkt beaktas i enlighet med de bestämmelser om årsarbetsinkomst som gäller den obligatoriska försäkringen. Arbetsinkomsterna ska justeras med en lönekoeficient till nivån för det år då sjukdomen eller skadan debuterade.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om justering av årsarbetsinkomsten. Om omständigheterna i anslutning till lantbruksföretagarens arbetsinsats förändras ska årsarbetsinkomsten justeras till att motsvara de förändrade omständigheterna, med hänsyn till principerna i 14—21 § i lagen om pension för lantbruksföretagare. Förändringar som påverkar arbetsinsatsen kan vara exempelvis förändringar i produktionsinriktningen eller odlingens areal, förändringar i lantbruksföretagarens hälsotillstånd samt andra sådana förändringar som enligt lagen om pension för lantbruksföretagare kan beaktas då arbetsinkomsten enligt den lagen justeras. Enligt förslaget är en lantbruksföretagare skyldig att informera lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt om sådana förändringar i omständigheterna som påverkar årsarbetsinkomsten. Avsikten är att årsarbetsinkomsten inte ska justeras retroaktivt.

Till sitt sakinnehåll motsvarar bestämmelsen 21 § 4 mom. i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare och de gällande försäkringsvillkoren i fråga om fastställande och justering av årsarbetsinkomsten.

118 §. Dagpenning. I 1 mom. föreslås bestämmelser om hur dagpenningen för försäkringen enligt 116 § ska fastställas. Dagpenningen är med avvikelse från 50 § 1/360 av den årsarbetsinkomst som avses i 117 §. Bestämmelserna i 50 § ska inte tillämpas på dagpenningen, utan dagpenningen ska fastställas uteslutande på grundval av arbetsförtjänsten enligt 117 §. I 48 § 4 mom. sägs det att om en yrkessjukdom debuterar under den tid som den skadade får ålders- eller sjukpension och exponeringen skedde före pensioneringen, bedöms rätten att få dagpenning på grundval av det arbete som den skadade pensionerades från. Om lantbruksföretagaren före sin pensionering omfattades av en i

116 § avsedd frivillig försäkring för arbetstiden för det lantbruksföretagararbete där han eller hon exponerats, ska dagpenningen i situationer som avses i 48 § 4 mom. fastställas så att den är 1/360 av årsarbetsinkomsten enligt 117 § före tidpunkten för pensioneringen eller vid den tidpunkt då försäkringen senast var i kraft. Om exponeringen har skett före pensioneringen och uteslutande i arbete som omfattas av en obligatorisk försäkring ska skyddet bestämmas på grundval av en försäkring enligt 5 § under tillämpning av bestämmelserna i 48 § 4 mom. I det fallet bestäms årsarbetsinkomsten i fråga om samtliga arbetsinkomster i enlighet med 62 §. Den ska således utgöra 1/360 av samtliga arbetsinkomster som beaktas i årsarbetsinkomsten för en försäkring enligt 5 § vid tidpunkten för pensioneringen eller tidpunkten då försäkringen senast var i kraft.

I 2 mom. föreslås ett konstaterande av att när 49 § tillämpas ska den nedsatta arbetsförmågan bedömas enligt de begränsningar som skadan eller sjukdomen ställer för lantbruksföretagararbetet, och dagpenningen ska fastställas som den proportionella del av dagpenningens fulla belopp enligt 1 mom. som motsvarar nedsättningen i arbetsförmågan.

I 3 mom. föreslås ett konstaterande av att bestämmelserna i 51 § om minimibeloppet för dagpenningen och i 60 § om hinder för studier på heltid inte ska tillämpas på dagpenningen

119 §. Olycksfallspension. Företagarens rätt till olycksfallspension enligt en försäkring som fastställs i 116 § bestäms i princip utifrån bestämmelserna om olycksfallspension. Till den del som det i 54 § 2 och 3 mom. föreskrivs om bedömningen av till vilken grad arbetsförmågan är nedsatt, tar man hänsyn till lantbruksföretagarens årsarbetsinkomst som avses i 117 §. På motsvarande sätt som det konstateras i 54 § 4 mom. om arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, förutsätter en olycksfallspension för viss tid att lantbruksföretagarens årsarbetsinkomst enligt 117 § har sänkts, om det bedöms att arbetsförmågan är nedsatt i lantbruksföretagararbetet. I olycksfallspensionsskedet — i motsats till dagpenningperioden — förutsätts alltså en ändring i årsar-

betsinkomsten för att ett bestående inkomstbortfall ska kunna ersättas. Nedsättningen av arbetsförmågan ska dock inte enbart bedömas enligt årsarbetsinkomsten. För övrigt bedöms nedsättningen av en lantbruksföretagares arbetsförmåga enligt 63 § 2 och 3 mom. Omständigheter hos lantbruksföretagaren som ska beaktas är, beroende på situationen, till exempel huruvida företagets verksamhet fortgår, av vilken karaktär lantbruksföretagarens arbetsuppgifter före skadefallet var, vilka begränsningar skadan har orsakat med avseende på arbetsuppgifterna, faktiskt ändrade arbetsuppgifter efter skadefallet och lantbruksföretagarens möjligheter att ändra sina arbetsuppgifter.

Tillfällig arbetsförmåga bedöms alltså i pensionsskedet inte på samma sätt som långvarig nedsättning i arbetsförmågan och ingen ändring i årsarbetsinkomsten förutsätts för erhållande av olycksfallspension. Arbetsförmåga till exempel efter en operation eller någon annan nedsättning av arbetsförmågan som fortfarande bedöms som tillfällig ersätts med full olycksfallspension så som i nuläget.

I 2 mom. konstateras att olycksfallspensionen fastställs på basis av årsarbetsinkomsten enligt 117 §. Inte heller bestämmelsen i 60 § om hinder för studier på heltid tillämpas på företagares olycksfallspension.

120 §. Rehabiliteringspenning. I paragrafen konstateras att rehabiliteringspenning som baserar sig på en försäkring enligt 116 § är lika stor som den dagpenning till fullt belopp som fastställs enligt 118 § eller pensionen enligt 119 § oberoende av om arbetsförmågan är nedsatt eller inte. Om rehabiliteringspenningen föreskrivs i 59 §. I 59 § 2 mom. finns bestämmelser om fastställandet av rehabiliteringspenningen i situationer i vilka rehabiliteringen inte utgör ett hinder för lämpligt förvärvsarbete. Enlig nämnda bestämmelse fastställs rehabiliteringspenningen i detta fall enligt 48 och 49 § eller 54 och 55 §. I paragrafen föreslås att vad som föreskrivs i 118 § 2 mom. om tillämpningen av 48 och 49 § samt vad som föreskrivs i 119 § 2 mom. om tillämpningen av 54 och 55 § ska iakttas, då nämnda bestämmelser tillämpas gällande rehabiliteringspenning.

121 §. Rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att säga upp

lantbruksföretagarens frivilliga försäkring för arbetstiden. I 1 mom. föreskrivs om rätten av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att säga upp lantbruksföretagarens frivilliga försäkring för arbetstiden enligt två grunder: 1) försäkringstagaren har lämnat premien för försäkringen i fråga obetald eller 2) försäkringstagaren har uppsåtligt gett felaktiga eller bristfälliga uppgifter i ett ersättningsärende eller för bestämmandet av premien och genom sitt förfarande strävat efter orättmätig ekonomisk nytta för sig själv eller någon annan. Motsvarande uppsägningsrätt finns inte i gällande lag, men i synnerhet med beaktande av försäkringens frivilliga karaktär, är lantbruksföretagarnas försäkringsbolags uppsägningsrätt befogad i de nämnda fallen där försäkringstagaren inte fullgör sina skyldigheter.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om uppsägningsförfarandet och om att försäkringstagaren i det förstnämnda fallet kan förhindra att försäkringen upphör genom att betala försäkringspremien under uppsägningstiden. Ett beslut om att en försäkring upphör att gälla måste meddelas försäkringstagaren och beslutet kan överklagas på vanligt sätt. En bestämmelse som motsvarar paragrafen finns i 192 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

122 §. Upphörande av lantbruksföretagarens frivilliga försäkring för arbetstiden upphör att gälla. I 1 mom. konstateras att den frivilliga försäkring för arbetstiden upphör då det lantbruksföretagararbete som har försäkrats genom den frivilliga försäkringen för arbetstiden upphör. Försäkringen kan upphöra retroaktivt. Bestämmelsen motsvarar nuvarande försäkringsvillkor och tillämpningspraxis.

I 2 mom. konstateras vidare att försäkringen upphör också om lantbruksföretagaren i fråga om det lantbruksföretagararbete som har försäkrats omfattas av den obligatorisk försäkring enligt 5 § i denna lag. Försäkringen avslutas i detta fall dagen före försäkringen enligt 5 § i denna lag inleds.

I 3 mom. finns bestämmelser om upphörande av försäkringen i en situation där den försäkrade inte besvarar begäran av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att tillställa en utredning om fortsätt-

ningen av arbetet och den försäkrades arbets- och funktionsförmåga efter att han eller hon har fyllt 75 år. Man fortsätter ofta med verksamhet som lantbruksföretagare i rollen av familjemedlem även efter övergången till ålderspension. Arbets- och funktionsförmågan för personer som fyllt 75 år kan variera betydligt, vilket gör att det är ändamålsenligt att undersöka förutsättningarna för fortsatt försäkring i den här åldern. I bestämmelserna förutsätts en lantbruksföretagare som har fyllt 75 år ska på begäran tillstålla lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt en utredning om sitt arbete samt arbets- och funktionsförmåga för utredning av att förutsättningarna för försäkringen alltså är i kraft. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt skickar en begäran om utredning, och ärendet bedöms på basis av svaret. Utredningen ska inte förutsätta ett läkarutlåtande. Syftet med utredningen är att i god tid få veta om det har skett märkbara ändringar i den försäkrades arbets- och funktionsförmåga. Avsikten är att det inte i fråga om de äldre personer som är försäkrade ska ske retroaktiva upphörande av försäkringar i samband med skadefall utan att fortsättningen av arbetet samt arbets- och funktionsförmågan för personer som har fyllt 75 år utreds, varefter förutsättningarna för fortsättningen av försäkringen bedöms. Begäran om utredning görs första gången då den försäkrade har fyllt 75 år, och efter detta kan en utredning begäras med regelbundna mellanrum. På basis av utredningen kan man hålla försäkringen i kraft som oförändrad, justera årsarbetsinkomsten eller avsluta försäkringen, om lantbruksföretagararbetet har upphört eller arbetsinsatsen är så liten att det inte längre finns förutsättningar att fortsätta med försäkringen. Om lantbruksföretagaren inte svarar på begäran om utredning och lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt därmed inte får utredning över att arbetet fortsätter, kan lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt avsluta försäkringen den dag då utredningen borde ha tillställts lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt. Av begäran ska klart framgå att försäkringen kan avslutas om lantbruksföretagaren låter bli att besvara begäran om utredning.

I 4 mom. konstateras att den försäkrade har anmälningsskyldighet om ändring av omständighet som ger anledning till att försäkringen upphör att gälla. För närvarande finns bestämmelsen i försäkringsvillkoren för den frivilliga försäkringen för arbetstiden.

I 5 mom. konstateras att ett beslut om att försäkringen har upphört att gälla ska meddelas. Då en försäkring upphör retroaktivt, ska lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt betala tillbaka till försäkringstagaren de försäkringspremier som har betalats ut obefogat. Återbetalningen av ogrundat betaldade försäkringspremier preskriberas enligt 111 § efter det att fem år har förflutit från det att premien förföll till betalning, om preskriberingen inte dessförinnan har avbrutits.

123 §. *Lantbruksföretagarens rätt att säga upp frivillig försäkring för arbetstiden.* I paragrafen föreskrivs att en lantbruksföretagare har rätt att säga upp en frivillig försäkring för arbetstiden. Lantbruksföretagaren kan skriftligen säga upp försäkringen vid den tidpunkt han eller hon önskar, dock tidigast från den tidpunkt då anmälan om uppsägning har inkommit till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt. En bestämmelse som motsvarar paragrafen finns i 194 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

22 kap. Försäkring för fritiden

124 §. *Lantbruksföretagarens och stipendiats frivilliga försäkring för fritiden.* Såsom i nuläget har en lantbruksföretagare eller stipendiat som har obligatorisk försäkring enligt denna lag rätt att till sin försäkring för arbetstiden foga en olycksfallsförsäkring för fritiden enligt denna lag. En lantbruksföretagare som tecknat en frivillig försäkring för arbetstiden enligt 116 § har samma rätt. På basis av försäkringen ersätts som skadefall en olycka som inte har skett i de förhållanden som avses i 18—28 § och inte heller i de omständigheter som avses i 21—25 § eller gällande företagare i 196 § i lagen om olycksfall i arbetet eller yrkessjukdomar. Nämda lagrum hänvisar till omständigheterna för skade-

fall som ersätts som olycksfall i arbetet enligt denna lag och lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Skyddet gäller fritiden.

I 2 mom. konstateras att om det är frågan om en stipendiat som utövar verksamhet som lantbruksföretagare, beviljas försäkringen för fritiden som lantbruksföretagarens fritidsförsäkring. Fritidsförsäkringar för lantbruksföretagare beviljas tillsvidare medan försäkringen för en stipendiat är tidsbunden. Fritidsförsäkringen för en stipendiat blir en fritidsförsäkring för en lantbruksföretagare, om stipendiaten inleder lantbruksföretagararbete som ska försäkras enligt denna lag medan han eller hon är stipendiat. På motsvarande sätt, om arbetet som lantbruksföretagare upphör, blir försäkringen en försäkring för stipendiat förutsatt att stipendiaten har en försäkring enligt 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare i kraft då lantbruksföretagararbetet upphör. Till sitt innehåll motsvarar bestämmelsen nuvarande försäkringsvillkor.

125 §. Giltigheten av stipendiatens försäkring. I paragrafen föreskrivs motsvarande de nuvarande försäkringsvillkoren om giltigheten av stipendiatens försäkring. Försäkringar enligt 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare som fastställs för stipendiaten är tidsbundna. Giltigheten av en fritidsförsäkring följer giltigheten av den ovan avsedda försäkringen och är i kraft högst den tid för vilken för stipendiaten enligt 5 § 2 mom. antingen fastställts en försäkring eller för vilken giltigheten av hans eller hennes försäkring efter att avbrott har fortsatt. Giltigheten av försäkringen för fritiden fortsätter dock trots att den utsatta tiden gått ut så länge som stipendiaten utan avbrott har i kraft den enligt 5 § 2 mom. fastställda försäkringen eller en försäkring som har fortsatt efter avbrott. Giltigheten av försäkringen för fritiden förutsätter dock att stipendiaten vid utgången av den utsatta tiden antingen har lämnat in en försäkringsansökan på basis av vilken en försäkring som avses i 5 § 2 mom. inleds eller fortsätter senast dagen efter slutet på den utsatta tiden eller en dylik försäkring har redan fastställts för stipendiaten. I ovan nämnda situationer behöver stipendiaten inte separat ansöka om fritidsförsäkringen för den tid för vilken det nya stipendiet har beviljats. Trots

att stipendiatens försäkring för fritiden är tidsbunden kan försäkringen sägas upp på det sätt som föreskrivs i 127 och 129 §.

126 §. Årsarbetsinkomstför försäkringen för fritiden. Årsarbetsinkomsten för försäkringen för fritiden ligger enligt 1 mom. som grund för ersättningen för inkomstbortfall, familjepensionen och försäkringspremien för försäkringen för fritiden. Årsarbetsinkomsten justeras årligen med den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagarare.

I 2 mom. föreskrivs om årsarbetsinkomsten för en fritidsförsäkring som anslutits till den obligatoriska försäkringen för arbetstiden. Enligt bestämmelsen är årsarbetsinkomsten den årsarbetsinkomstför den gällande försäkringen för arbetstiden som fastställs enligt 61 §. I årsarbetsinkomsten enligt 61 § tar man i beaktande årsarbetsinkomsten enligt såväl den obligatoriska försäkringen som den frivilliga försäkringen. Förtjänsten för annat förvärvsarbete än arbete som lantbruksföretagare beaktas inte, och på årsarbetsinkomsten för fritidsförsäkringen tillämpas inte heller det som föreskrivs i 62—65 § om fastställande av årsarbetsinkomsten. Då bestämmelsen om minimiårsarbetsinkomsten tillämpas, görs jämförelsen med det penningbelopp som nämns i bestämmelsen om minimiårsarbetsinkomsten enligt det sammanlagda beloppet på årsarbetsinkomsten som fastställs enligt den obligatoriska försäkringen och den frivilliga försäkringen.

Enligt 3 mom. fastställs årsarbetsinkomsten för den frivilliga försäkringen för fritiden som har anslutits till den frivilliga försäkringen för arbetstiden på samma sätt som den årsarbetsinkomstför försäkringen för arbetstiden som avses i 117 §. På årsarbetsinkomsten tillämpas dock inte 62 §. Bestämmelsen tillämpas i situationer i vilka en lantbruksföretagare bara har en frivillig försäkring för arbetstiden enligt 116 §. Om han eller hon har både en frivillig försäkring för arbetstiden och en obligatorisk försäkring, fastställs årsarbetsinkomsten enligt 2 mom.

Paragrafens 1—3 mom. motsvarar till sitt sakinnehåll bestämmelserna om fastställandet av årsarbetsinkomsten för fritidsförsäkringen i de nuvarande försäkringsvillkoren.

I 4 mom. konstateras att man vid fastställande av ersättningen för inkomstbortfall enligt 41 § inte ska tillämpa bestämmelsen om minimiårsarbetsinkomstpå årsarbetsinkomsten på en fritidsförsäkring som har anslutits till den obligatoriska försäkringen för arbetstiden. Det är inte meningen att i en ersättning för inkomstbortfall enligt 41 § tillämpa 62—66 § utan ersättningen ska fastställas enligt den arbetsinkomst som fastställts för lantbruksföretagararbete eller stipendiatens arbete eller årsarbetsinkomsten för en frivillig försäkring för arbetstiden och även beträffande ersättningen för inkomstbortfall som fastställs på basis av försäkringen för fritiden på motsvarande sätt så att bestämmelsen om minimiårsarbetsinkomsten inte tillämpas.

127 §. *Rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att säga upp lantbruksföretagarens frivilliga försäkring för fritiden.* Bestämmelsen motsvarar den bestämmelse om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts rätt att säga upp den frivilliga försäkringen för fritiden som för närvarande finns i försäkringsvillkoren. I de nuvarande försäkringsvillkoren utgör försummelse att betala försäkringspremien en grund för uppsägning.

128 §. *Upphörande av försäkringen för fritiden.* Försäkringen för fritiden är bunden till huvudförsäkringen, det vill säga den obligatoriska eller frivilliga försäkringen för arbetstiden. Därmed avslutas den samtidigt som huvudförsäkringen, det vill säga när lantbruksföretagararbetet eller stipendiatens arbete avslutas eller beträffande den frivilliga försäkringen för arbetstiden då lantbruksföretagarens försäkring för arbetstiden har upphört på grund av uppsägning. Oberoende av uppsägning upphör försäkringen för fritiden då lantbruksföretagaren eller stipendiaten inte längre har i kraft en obligatorisk försäkring för arbetstiden enligt 5 § i denna lag eller den i 116 § avsedda försäkringen för arbetstiden. Försäkringen kan upphöra retroaktivt. I 2 mom. konstateras ännu uttryckligen att stipendiatens försäkring för fritiden upphör utan uppsägning, om försäkringen inte fortsätter enligt 125 § 2 mom. Försäkringen upphör att gälla oberoende av uppsägningen då försäkringsperioden utan avbrott avslutas. Enligt 3 mom. ska lantbruksföretagaren och

stipendiaten utan dröjsmål meddela lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt om ändring av omständighet som ger anledning till försäkringens upphörande. Paragrafens 1–3 mom. motsvarar de nuvarande försäkringsvillkoren.

129 §. *Lantbruksföretagarens och stipendiatens rätt att säga upp den frivilliga försäkringen för fritiden.* Enligt paragrafen kan lantbruksföretagaren eller stipendiaten skriftligen säga upp försäkringen för fritiden tidigast från den tidpunkt då anmälan om uppsägning har inkommit till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt. En bestämmelse som motsvarar paragrafen finns i tredje meningen i 200 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

130 §. *Begränsningar i skadefall som ersätts på grundval av en fritidsförsäkring.* Enligt 1 mom. ersätts från en frivillig fritidsförsäkring inte en yrkessjukdom, en väsentlig förvärring av en annan skada eller sjukdom som ersätts som yrkessjukdom eller ömhet orsakad av en arbetsrörelse enligt denna lag, eftersom dessa till sin natur är skadefall som endast har samband med arbetet. Enligt momentet kan inte heller en avsiktlig skada som någon annan orsakar, till exempel en skada orsakad av misshandel, ersättas från fritidsförsäkringen. Bestämmelsen motsvarar nuläget, eftersom rätten till ersättning för fall som dessa i dagsläget har utelämnats antingen i ersättningspraxis eller i försäkringsvillkoren. En bestämmelse som motsvarar paragrafen finns i 201 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Enligt 2 mom. ersätter fritidsförsäkringen inte en patientskada enligt patientskadelagen samt en trafikskada som avses i trafikförsäkringslagen (279/1959) eller i en liknande lag i något annat land i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. På motsvarande sätt betalas inte heller ersättning för skada i spårtrafik enligt lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) eller en liknande lag i något annat land i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller för skada orsakad av en flyg- eller sjöolycka. Den regionala begränsningen beträffande trafikskador till EES-stater baserar sig på den pragmatiska synpunkten att den skadade i dessa länder får ersättning från den obligatoriska trafikförsäkringen. I regel er-

sätts trafikskador enligt bestämmelserna i det land där skadan har inträffat. En finländsk bilist får i ett EES-land i egenskap av skyldig part välja huruvida han eller hon vill använda sitt eget fordons trafikförsäkring, som också täcker förarens och ägarens eventuella personskador. Inte heller när det gäller spårtrafik torde det innebära några svårigheter att få ut ersättning i EES-länder.

Utänför rätten till ersättning lämnas enligt förslaget också ett skadefall för vilket det föreligger rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och yrkesskador med stöd av ovannämnda lag eller annan lag. Den sistnämnda situationen kommer i fråga om den försäkrade har rätt till ersättning till följd av en skada som skett på fritiden till exempel med stöd av räddningslagen (379/2011). Andra motsvarande lagar är bland annat sjöräddningslagen (1145/2011), lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990), beredskapslagen (1080/1991) och polislagen (493/1995). Dessa skador lyder med tanke på deras natur inte heller annars alltid under begreppet fritidsskada, men för att undvika tolkningsproblem är det befogat att ta in en uttrycklig bestämmelse om saken i lagen.

I 3 mom. konstateras att utan hinder av vad som föreskrivs i 2 mom. 2 punkten har de skadade dock rätt till ersättning på grundval av en fritidsförsäkring enligt denna lag, ifall den ersättning som avses i 2 mom. 2 punkten betalas på grundval av en fritidsförsäkring enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Från ifrågavarande fritidsförsäkring enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar beviljas ingen ersättning för inkomstbortfall som orsakas av förvärsarbete enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Syftet med bestämmelsen är att trygga detta samt det att vissa ersättningar inte betalas dubbelt, om lantbruksföretagaren eller stipendiaten redan har fått ersättning för dem på grundval av en försäkring enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Sådana ersättningar är ersättningar för sjukvård och undersökningar, de i 9 kap. avsedda andra ersättningarna för kostnader, det vill säga kostnadsersättningar enligt 42, 45 och 46 §, andra rehabiliteringsersättningar än ersättningar för inkomstbortfall, vårdbidrag, klädtillägg, me-

nersättning, begravningshjälp och kostnader för att transportera den avlidne.

131 §. Dagpenning. I 1 mom. konstateras att den dagpenning som baserar sig på lantbruksföretagarens och stipendiatens försäkring enligt 124 § är avvikande från 50 § 1/360 av den årsarbetsinkomst som avses i 126 §. Om den skadade är delvis oförmögen att arbeta, är dagpenningen avvikande från 49 § en så stor proportionella andel av årsarbetsinkomsten enligt 126 § som motsvarar nedsättningen i arbetsförmågan. Den proportionella andelen av nedsättningen av arbetsförmågan uppskattas enligt de begränsningar som skadan eller sjukdomen ställer för lantbruksföretagarens arbete eller stipendiatens arbete. På fastställandet av dagpenningen tillämpas inte lagens 60 §, som gäller hinder för studier på heltid. Det som föreskrivs i 51 § om minimiårsarbetsinkomsten tillämpas inte heller på dagpenning som beviljats på grundval av en fritidsförsäkring som har anslutits till den frivilliga försäkringen för arbetstiden.

132 §. Olycksfallspension. I paragrafen konstateras att vid bedömning av rätten till olycksfallspension på grundval av fritidsförsäkringen beaktas utöver de omständigheter som nämns i 54 § 2 och 3 mom. lantbruksföretagarens i 126 § avsedda årsarbetsinkomst som är i kraft efter skadefallet. Om det bedöms att arbetsförmågan är nedsatt i lantbruksföretagararbetet och den arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare eller årsarbetsinkomst enligt 117 § som ska beaktas i ovannämnda årsarbetsinkomst inte har sänkts efter skadefallet, har lantbruksföretagaren inte rätt att få olycksfallspension som beviljas tills vidare.

I 2 mom. konstateras att vid beräkningen av beloppet på olycksfallspensionen används med avvikelse från 57 § 1 mom. årsarbetsinkomsten för fritidsförsäkringen enligt 126 §. Dessutom konstateras det att bestämmelserna i 60 § om när en studerande är hindrad att studera på heltid inte ska tillämpas på olycksfallspension. En motsvarande bestämmelse som gäller företagare finns i 198 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

133 §. Rehabiliteringspenning. I paragrafen konstateras att rehabiliteringspenning som

baserar sig på en försäkring enligt 124 § är lika stor som den dagpenning som fastställs enligt 131 § eller pensionen till fullt belopp enligt 132 § oberoende av om arbetsförmågan är nedsatt eller inte. Om rehabiliteringspenningen föreskrivs i 59 §. I 59 § 2 mom. finns bestämmelser om fastställande av rehabiliteringspenningen i situationer i vilka rehabiliteringen inte utgör ett hinder för lämpligt förvärvsarbete. Enlig nämnda bestämmelse fastställs rehabiliteringspenningen i detta fall enligt 48 och 49 § eller 54 och 55 §. I paragrafen föreslås att vad som föreskrivs i 131 § 2 mom. om tillämpningen av 48 och 49 § samt vad som föreskrivs i 132 § 2 mom. om tillämpningen av 54 och 55 §, ska iaktas då nämnda bestämmelser tillämpas på rehabiliteringspenning som baserar sig på en försäkring enligt 124 §, om rehabiliteringen inte hindrar att den skadade utför lämpligt förvärvsarbete.

134 §. Sjukvård som ska ersättas på grundval av en frivillig fritidsförsäkring. I paragrafen föreskrivs att fullkostnadsansvar inte tillämpas på fritidsförsäkringar, men i övrigt tillämpas de bestämmelser som gäller ersättningar för sjukvårdskostnader. Till sitt innehåll motsvarar paragrafen 21 a § i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Avdelning VII Sökande av ändring, omprövning och återkrav

23 kap. Sökande av ändring

135 §. Besvärsinstanser. I paragrafen konstateras att det som föreskrivs i 237 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på ändringssökande i ärenden enligt denna lag. Nämnda paragraf motsvarar bestämmelsen i 53 § i den ikraftvarande lagen om olycksfallsförsäkring, som i nuläget tillämpas enligt 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

136 §. Rätt att söka ändring. Paragrafens 1 mom. motsvarar till sitt innehåll bestämmelsen i 53 a § 1 mom. i den ikraftvarande lagen om olycksfallsförsäkring, som för närvarande tillämpas enligt 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Där föreskrivs om en parts rätt att söka

ändring. Eftersom det i paragrafen inte föreskrivs vem som är part, bestäms detta i enlighet med 6 § 1 mom. i förvaltningsprocesslagen. Enligt den bestämmelsen i förvaltningsprocesslagen kan besvär anföras av den som beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet. Inom olycksfallsförsäkringen har således den som har skadat sig och andra förmånstagare alltid rätt att anföra besvär avseende sin egen ersättning. Inom rättspraxis har det traditionellt ansetts att arbetsgivaren har rätt att anföra besvär till den del arbetsgivaren har betalat ut lön för sjukdomstiden eller ersatt kostnader för sjukvård. I sista hand avgör besvärsinstansen vem som är en part.

Paragrafens 2 mom. är ett nytt moment. Bestämmelsen gäller partsställningen för en kommun eller samkommun vid sökande av ändring. I bestämmelserna om fullt ansvar för sjukvårdskostnader är utgångspunkten att det lagstadgade olycksfallsförsäkringssystemet syftar till att ersätta lantbruksföretagaren eller stipendiaten för skador som orsakats av ett olycksfall i arbetet eller av en yrkessjukdom. Å andra sidan har en lantbruksföretagare eller stipendiat rätt att få vård för en skada på grund av olycksfall av den allmänna sjuk- och hälsovården på samma grunder som andra medborgare, det vill säga antingen avgiftsfritt eller för den klientavgift som tas ut av alla patienter för motsvarande vård. Av statsekonomiska skäl trädde en lagändring i kraft vid ingången av 2005, enligt vilken försäkringssystemet ålades att betala kommunerna den andel av vårdkostnaderna för patienter som drabbats av olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom som klientavgiften som uppbärs av patienten inte täcker, det vill säga en så kallad fullkostnadsavgift. Denna avgift uppfattas i nuvarande lag inte som en egentlig ersättning, eftersom det handlar om något annat än ersättning av förlust till den skadade.

Systemet grundar sig på att det först uppstår en skyldighet för försäkringssystemet till ersättning för olycksfallet eller yrkessjukdomen och att partens behov av vård har ett orsakssammanhang med det nämnda skadefallet. Detta rättsförhållande är ett förhållande mellan den skadade och försäkringssystemet. I samband med lagändringen som genomför-

des 2005 var det meningen att kommunen inte skulle vara part i detta rättsförhållande mellan den försäkrade och försäkringssystemet. Därför infördes det en bestämmelse i 13 a § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården, enligt vilken den kommun som ordnar vården för en olycksfallspatient inte är part i ett ärende som gäller klientens rätt till ersättning för en skada eller sjukdom.

Syftet med den nu föreslagna bestämmelsen är att klarlägga den nuvarande situationen, som har lett till att kommunerna har fört meningsskiljaktigheter i fråga om fullkostnadsavgiften till förvaltningsdomstolarna som förvaltningstvistemål. I det sammanhanget har man också på yrkande av kommunen velat avgöra frågan huruvida en försäkringsanstalt är skyldig att betala olycksfallsersättning utan att den skadade medverkar i denna process. Ersättningskyldigheten enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, som enligt dessa lagar ska avgöras i specialdomstolarna, kan emellertid inte avgöras också i en allmän förvaltningsdomstol.

Enligt momentet är en kommun eller samkommun inte part i ett ärende som gäller en fråga huruvida en olycka är ett olycksfall i arbetet eller huruvida vården är en följd av ett olycksfall i arbetet. Däremot får en kommun eller en samkommun söka ändring i ett beslut av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt om en fullkostnadsavgift som grundar sig på ersättning som getts ut för vård eller behandling enligt denna lag. En kommun har alltså rätt att söka ändring, om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt inte har betalat avgiften till krävt belopp eller fullkostnadsavgiften har avslagits med hänvisning till att kommunen inte har uppfyllt sin anmälningsplikt med avseende på avgiftsbeloppet och inledandet av vården.

Det föreskrivs separat i 85 § om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts skyldighet att meddela kommunen eller samkommunen om beslut. Enligt paragrafen ska ett beslut om fullkostnadsavgift meddelas kommunen eller samkommunen, om det gäller storleken på en fullkostnadsavgift som betalats ut på grundval av vård som berättigar till ersättning, och lantbruksföretagarnas

olycksfallsförsäkringsanstalt betalar avgiften till ett lägre belopp än kravet från kommunen eller samkommunen eller avgiften har avslagits med hänvisning till att kommunen inte har uppfyllt sin anmälningsplikt. Ändring i lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts beslut om fullkostnadsavgift ska sökas hos de besvärinstanser som avses i denna lag.

I 3 mom. föreskrivs om förutsättningarna för att söka ändring i högsta domstolen. I den gällande lagen finns motsvarande bestämmelser om ärendet i 53 a § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring, som numera tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Besvärsrätten i högsta domstolen är villkorad. Även framöver får ändring sökas endast i ett sådant beslut av försäkringsdomstolen där den försäkrades rätt till ersättning har avgjorts, alltså huruvida en skada, sjukdom eller ett dödsfall berättigar till ersättning enligt denna lag. Högsta domstolen ska inte heller framöver avgöra vilka slag av eller hur stora ersättningar en försäkrad har rätt till eller ta ställning till ersättningens varaktighet. Det ska också framdeles gå att genom besvär överklaga beslut som avgör vem som ska betala en ersättning. Överklagande förutsätter alltid besvärstillstånd. Till sitt innehåll motsvarar paragrafen 238 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

137 §. Verkställighet av beslut. Nämnda paragraf motsvarar bestämmelsen i 53 b § i den ikraftvarande lagen om olycksfallsförsäkring, som för närvarande tillämpas enligt 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. En bestämmelse som motsvarar paragrafen finns i 239 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

138 §. Grundbesvär. Nämnda paragraf motsvarar bestämmelsen i 53 c § i den ikraftvarande lagen om olycksfallsförsäkring, som för närvarande tillämpas enligt 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. En bestämmelse som motsvarar paragrafen finns i 240 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

139 §. Tid för att söka ändring och lämna in besvär. Nämnda paragraf motsvarar bestämmelsen i 53 d § i den ikraftvarande lagen om olycksfallsförsäkring, som för närvarande

tillämpas enligt 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. En bestämmelse som motsvarar paragrafen finns i 241 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

140 §. Självrättelse och överföring av besvär till en besvärinstans. Om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt till alla delar bifaller de yrkanden som framställts i besvären, ska den meddela ett nytt beslut i ärendet som kan överklagas. På överföringen av besvär till en besvärinstans tillämpas det som föreskrivs i 242 § 2 och 3 mom. i lagen om olycksfall i arbete och yrkessjukdomar. Nämda paragraf motsvarar bestämmelsen i 53 e § i den ikraftvarande lagen om olycksfallsförsäkring, som för närvarande tillämpas enligt 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

141 §. Besvär som kommit in efter tiden för att söka ändring. Nämda paragraf motsvarar bestämmelsen i 53 f § i den ikraftvarande lagen om olycksfallsförsäkring, som för närvarande tillämpas enligt 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. En bestämmelse som motsvarar paragrafen finns i 243 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

24 kap. **Omprövning, undanröjande av ett beslut och återkrav**

142 §. Rättelse av sakfel och skrivfel. Sakfel och skrivfel rättas enligt det som föreskrivs om rättelse av sakfel och skrivfel i 244 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Nämda paragraf motsvarar bestämmelsen i 53 g § i den ikraftvarande lagen om olycksfallsförsäkring, som för närvarande tillämpas enligt 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

143 §. Omprövning av ett lagakraftvunnet beslut. Vid omprövning av ett lagakraftvunnet beslut iakttas det som föreskrivs i 245 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Nämda paragraf motsvarar bestämmelsen i 54 § i den ikraftvarande lagen om olycksfallsförsäkring, som för närvarande tillämpas enligt 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

144 §. Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut. På undanröjande av ett lagakraft-

vunnet beslut som lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt gett med stöd av denna lag iakttas vad som föreskrivs i 246 § i lagen om olycksfall i arbete och yrkessjukdomar om undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut. Paragrafen motsvarar bestämmelsen i 54 a § i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring. Där föreskrivs om undanröjande av ett beslut i ett fall där ett lagakraftvunnet beslut grundar sig på felaktig eller bristfällig information eller uppenbart står i strid med lag. I den föreslagna lagen har strävan varit att föreskriva noggrannare än i dag om ersättningsgrunderna, varvid en uppenbar lagstridighet i ett beslut framdeles ska vara lättare att fastställa. Numera tillämpas 54 a § i lagen om olycksfallsförsäkring med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

145 §. Återkrav. I paragrafen föreskrivs om återkrav av en ersättning som betalats ut grundlöst. Då iakttas det som föreskrivs i 247 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Nämda paragraf motsvarar bestämmelsen i 54 b § i den ikraftvarande lagen om olycksfallsförsäkring, som för närvarande tillämpas enligt 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Avdelning VIII **Verkställighetssystem**

25 kap. **Bestämmelser om verkställighet och finansiering**

146 §. Totalkostnader. Till sitt sakinnehåll motsvarar paragrafen 13 § i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. I totalkostnaderna ingår ersättningskostnaderna, utgifterna för skydd i arbete och skäliga kostnader för vården. Enligt grunder som fastställts av social- och hälsovårdsministeriet ingår i ersättningskostnaderna de ersättningar, pensioner och tillägg med indexjusteringsandelar som betalats ut under räkenskapsåret samt den årliga ändringen i det kapitalansvar som består av förmåner som kapitaliseras. Därmed innehåller ersättningskostnaderna både den årliga ersättningsutgiften samt den årliga ändringen i reserveringen som görs för kommande år.

Denna reservering följs upp i separat kapitalansvar, som är en del av ersättningsansvaret.

I 2 mom. konstateras enligt nuvarande 13 § 2 mom. att i totalkostnaderna inte beaktas skyddet enligt fritidsförsäkringar enligt denna lag. Totalkostnaderna omfattar dock de höjningar som görs enligt 98—100 § i lagen om pension för arbetstagare i förmåner som betalas på basis av en försäkring enligt 124 § mom. till den del som avkastningen på motsvarande placeringar inte räcker till för dem.

I 3 mom. konstateras motsvarande nuvarande 13 § 2 mom. att till de skäligena kostnaderna för vården räknas även de kostnader som orsakas av uppgifterna enligt 115 § i lagen om pension för lantbruksföretagare i anslutning till företagshälsovården om vilka det föreskrivs i 154 § i denna lag.

I 4 mom. konstateras motsvarande nuvarande 13 § 4 mom. att social- och hälsovårdsministeriet fastställer på ansökan de grunder enligt vilka de i 1 mom. avsedda totalkostnaderna ska räknas ut.

147 §. Kostnader för skydd i arbete. Till sitt innehåll motsvarar paragrafen 14 § i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare om kostnaderna för skydd i arbete.

148 §. Finansiering av totalkostnader. Till sitt innehåll motsvarar paragrafen nuvarande 15 § 1—3 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Enligt 1 mom. finansieras totalkostnaderna såsom nu genom en grundskyddsandel, lantbruksföretagarnas och stipendiaternas försäkringspremieandel och avkastningen av placeringar. Avkastningen av placeringar beräknas enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt med stöd av 135 § 3 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare. Innan finansieringsandelarna fastställs avdras från totalkostnaderna den nettoavkastning av placeringarna som överstiger den räntesats som använts som grund. Om avkastningen på placeringarna inte når en nivå som motsvarar den räntesatsen, fogas underskottsbeloppet till totalkostnaderna.

Med grundskyddsandelen täcks sådan förmån för socialförsäkring som lantbruksföretagaren och stipendiaten har rätt till även utan systemet med olycksfallsförsäkring men som enligt prioritetsordningen i förmånssystemet

betalas genom det. Andra kostnader för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringssystem hör till tilläggsskyddet. I 2 mom. konstateras enligt 15 § 2 mom. i den nuvarande lagen att i grundskyddsandelen anses av totalkostnaderna 13,4 procent utgöra utgifter för dagpenning enligt sjukförsäkringslagen och 6,6 procent sjukvårdsutgifter enligt samma lag, 6,7 procent pensionsutgifter eller motsvarande utgifter enligt folkpensionslagen, 0,9 procent familjepensionsutgifter enligt folkpensionslagen samt 9,4 procent pensionsutgifter enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Ändringar som görs i förmåner som påverkar fastställandet av finansieringsandelarna ändrar förhållandet mellan grund- och tilläggsskyddet i lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringssystem, vilket innebär att en justeringskalkylering av andelarnas grunder ska göras med vissa mellanrum. Justeringen har senast gjorts 2009, och de nuvarande procentandelarna enligt 15 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare har varit i kraft sedan 1 januari 2010. Det är ändamålsenligt att göra följande justeringskalkyl då det för minst två år finns uppgifter om utfallet av totalkostnaderna enligt den nya lagstiftningen.

I 3 mom. föreskrivs motsvarande 15 § 3 mom. i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare om andelen av finansierarna av tilläggsskyddet, staten och de försäkrade.

I nuvarande 15 § 4 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare finns en bestämmelse om fondkompletteringen av ersättningsansvaret. Det finns ingen anledning att införa bestämmelsen i den nya lagen, eftersom ersättningsansvaret för anordnandet av skyddet för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar efter reformen av grunderna 2004 har enligt modellen för andra skadeföretag dimensionerats på en tillräcklig och bebyggande nivå.

149 §. Ersättningsansvar. I paragrafen föreskrivs om ersättningsansvar som motsvarar allttjämt obetalda ersättnings- och andra belopp som betalas på basis av redan skedda skadefall. Dessutom finns det ett separat utjämningsansvar i anknytning till ersättningsansvaret, som innehåller kostnadsandelen för

de försäkrade och det kumulativa över- eller underskottet av den premieinkomst som de betalat. Med utjämningsansvaret följer man även med försäkringspremiens rätta nivå. Ersättningsansvaret finansieras genom totalkostnaden och speciellt genom de ersättningsutgifter som hör till det, vilket betyder att finansieringen av såväl ansvaret som totalkostnaden sker enligt det kostnadsförhållande som konstaterats i 148 §. I 3 mom. konstateras att det som föreskrivs i 2 mom. om finansieringen av ersättningsansvaret gäller inte skyddet enligt 124 §. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer på ansökan av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt de grunder enligt vilka det ersättningsansvar som föranleds av den obligatoriska försäkringen för arbetstiden enligt 5 § och den frivilliga försäkringen för arbetstiden enligt 116 § och den frivilliga försäkringen enligt 124 § bokförs.

150 §. *Betalning av grundskyddsandelen och statsandelen.* Paragrafens 1 mom. motsvarar till sitt innehåll 16 § 1 mom. i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare och 2 mom. om betalningen av förskott 16 § 2 mom. i den nuvarande lagen. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet ges närmare bestämmelser om betalningen av förskottet och fastställandet av de slutliga beloppen samt om den tidpunkt vid vilken lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska tillstålla social- och hälsovårdsministeriet en redogörelse för det slutliga fastställandet av andelarna. Numera finns motsvarande bestämmelser i 7—9 § i förordningen och olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (375/1982).

151 §. *Deltagande i Olycksfallsförsäkringscentralens verksamhet och utgifter.* I 1 mom. konstateras att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt hör till Olycksfallsförsäkringscentralen och deltar i Olycksfallsförsäkringscentralens verksamhet såsom det föreskrivs i 212 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Enligt nämnda lagrum hör till Olycksfallsförsäkringscentralen försäkringsbolag som bedriver försäkringsverksamhet enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar samt Statskontoret och lantbruksföretagarnas

olycksfallsförsäkringsanstalt. Statskontoret och lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt deltar i centralens verksamhet bara till den del den hänför sig till verkställigheten av de av deras uppgifter som beror på lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Enligt 2 mom. deltar lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt i finansieringen av Olycksfallsförsäkringscentralen verksamhetskostnader på det sätt som föreskrivs i 213 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Enligt nämnda lagrum är lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt skyldig att årligen betala ut till Olycksfallsförsäkringscentralen 12 000 euro som grundläggande kostnadsandel. De efter grundavgiftsandelarna, som betalas av olika försäkringsanstalter, otäckta verksamhetskostnaderna ska först täckas med en kostnadsandel som tas ut av Statskontoret och av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt och som bestäms utifrån hur stor del av kostnaderna som beräknas gälla dem, och den återstående andelen tas ut av medlemsförsäkringsbolagen i förhållande till deras premieinkomst. Närmare bestämmelser om hur kostnadsandelarna för medlemsförsäkringsbolagen, Statskontoret och lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska räknas ut och verkställas meddelas i grunderna för kostnadsfördelningen som fastställs av Olycksfallsförsäkringscentralen efter föredragning av social- och hälsovårdsministeriet.

152 §. *Statistikföring vid lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt.* Paragrafen motsvarar den sista meningen i 22 § 3 mom. i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har i uppgift att, såsom nu, föra statistik över de skadefall som avses i lagen och om de ersättningar som betalats ut på basis av dem.

153 §. *Placeringsverksamhet.* Paragrafen motsvarar nuvarande 22 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, som hänvisar till 124 § i lagen om pension för lantbruksföretagare. I nämnda lagrum finns bestämmelser om den placeringsplan som utarbetats av styrelsen för Lantbruksföretagarnas

pensionsanstalt och dess innehåll samt bestämmelser om hur medlen används. Samma bestämmelser som gäller för placeringsverksamhet enligt lagen om pension för lantbruksföretagare gäller även för placeringsverksamheten enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, eftersom Lantbruksföretagnas pensionsanstalts placeringsstillgångar sköts som en helhet.

154 §. Verkställighet av nedsättning av försäkringspremier. I 1 mom. konstateras att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt kan använda de i 144 § i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedda uppgifter som registreras i gårdsbesöksregistret för företagshälsovården för lantbruksföretagare vid verkställigheten av systemet med nedsättning av försäkringspremier. Paragrafens 2—4 mom., som gäller verkställandet av företagshälsovårdens arbetsplatsbesök av en sakkunnig inom lantbruket, motsvarar 17 § 5—7 mom. i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

155 §. Tjänsteansvar. I paragrafen föreskrivs om tjänsteansvar i genomförandet av denna lag. I 118 § i grundlagen föreskrivs om ansvar för ämbetsåtgärder. Tjänsteansvaret omfattar såväl ersättningsrättsligt som straffrättsligt ansvar. När en offentlig förvaltningsuppgift anförtros andra än myndigheter måste det enligt grundlagsutskottets ståndpunkt författningsmässigt ses till att samma bestämmelser i denna uppgift tillämpas på den som ska sköta uppgiften som på den som sköter uppgiften under myndighetsansvar (GrUU 5/2010 rd, GrUU 3/2009 rd, GrUU 1/2008 rd). Därför föreskrivs i paragrafen att bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar ska tillämpas på personer som är anställda på Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och dess styrelsemedlemmar, när anstalten sköter uppgifterna för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt. Bestämmelser om straffrättsligt tjänsteansvar finns i 40 kap. i strafflagen och enligt 12 § 1 mom. i det kapitlet ska bestämmelserna om tjänstemän även tillämpas på personer som utövar offentlig makt. Dessutom finns i paragrafen en informativ hänvisning till skadeståndslagen (412/1974). Det som i 3 kap. 2 § i skadeståndslagen bestäms om vållande av den som utövar offentlig makt tillämpas förutom

på offentliga samfund också på andra samfund som på grund av lagar, förordningar eller bemyndiganden i lag har hand om offentliga uppgifter och i samband med de uppgifterna utövar offentlig makt. Enligt paragrafen är ett offentligt samfund skyldigt att ersätta skada som förorsakats genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning. Detta ansvar föreligger dock endast om de krav blivit åsidosatta som med hänsyn till verksamhetens art och ändamål skäligen kan ställas på fullgörandet av åtgärden eller uppgiften. Arbetstagares skadeståndsansvar vid skötseln av en offentlig förvaltningsuppgift bestäms utifrån bestämmelserna i 4 kap. i skadeståndslagen.

Avdelning IX Särskilda bestämmelsen

26 kap. Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter

156 §. Tillämpning av offentlighetslagen. Till sitt sakinnehåll motsvarar paragrafen bestämmelsen i 64 h § 1 och 2 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring, som numera tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

157 §. Rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt och besvärinstansen att få uppgifter. I 1 mom. föreskrivs att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt och en besvärinstans som handlägger försäkrings- eller ersättningsärenden enligt den föreslagna lagen har rätt att få uppgifter. I den gällande lagen finns bestämmelserna om ärendet i 64 a § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring, som numera tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Till momentet läggs en ny punkt 4, enligt vilken lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har rätt att få de uppgifter som den behöver om en försäkring enligt lagen om pension för företagare och framför allt om arbetsinkomsten enligt den av en pensionsförsäkringsanstalt och Pensionsskyddscentralen. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt behöver dessa uppgifter i situationer i vilka en lantbruksfö-

retagare vid sidan om lantbruksföretagararbetet även har företagsverksamhet som försäkrats enligt lagen om pension för företagare.

Paragrafens 2 mom. motsvarar bestämmelsen i 64 a § i den ikraftvarande lagen om olycksfallsförsäkring, som för närvarande tillämpas enligt 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Bestämmelsen i paragrafens 3 mom. är ny och där föreskrivs att uppgifter som avses i 1 mom. får inhämtas med hjälp av en teknisk anslutning. Bestämmelsen gör det till exempel möjligt att för fastställande av årsarbetsinkomsten inhämta uppgifter om den skadades arbetsinkomster ur Pensionskyddscentralens intjäningsregister.

Den föreslagna paragrafen motsvarar till sitt innehåll 252 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, men Olycksfallsförsäkringscentralen nämns särskilt i 1 mom. 1 punkten.

158 §. *Rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att lämna uppgifter.* I paragrafen föreskrivs att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har rätt att lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av lagen. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt får med stöd av paragrafen lämna ut uppgifter på det sätt som föreskrivs i paragrafen, förutom på begäran även på eget initiativ beroende på sammanhanget. I den gällande lagen finns bestämmelserna om ärendet i 64 c § i lagen om olycksfallsförsäkring, som tillämpas med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Punkterna 1—7 motsvarar till sitt sakinnehåll bestämmelserna i 255 § 1 mom. 1—7 punkterna i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om försäkringsanstalts rätt att lämna uppgifter. Med stöd av punkt 7 i momentet får lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt på samma sätt som i dagsläget lämna ut de uppgifter om den skadade till en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården och till en självständig yrkesutövare som är nödvändiga för att ge en betalningsförbindelse. Med stöd av samma punkt får nödvändiga uppgifter om den skadade lämnas ut också i ett sådant fall som avses i 90 §, där lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt hänvisar den skadade till

undersökning för utredning av skada eller sjukdom eller arbets- och funktionsförmåga. Till denna punkt görs tillägget att nödvändiga uppgifter om den skadade får lämnas ut också då lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt begär sakkunnigyttrande för att avgöra ett ersättningsärende.

I punkterna 8 och 9 finns nuvarande bestämmelser i 22 § 3 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare om rätten av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att ge uppgifter till Statistikcentralen och Arbetshälsoinstitutet. De föreslagna punkterna 8 och 9 motsvarar de uppgifter enligt 262 § 1 och 2 punkten i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som Olycksfallsförsäkringscentralen har rätt att lämna till Statistikcentralen och Arbetshälsoinstitutet. I 10 punkten föreskrivs om rätten av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att ge Pensionskyddscentralen uppgifter om ersättningar som beviljats av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt och som inverkar på arbetspensionen.

159 §. *Riktigheten och sekretessen hos uppgifter som lämnas ut.* Paragrafen motsvarar till sitt sakinnehåll bestämmelsen i 64 e § i den ikraftvarande lagen om olycksfallsförsäkring, som för närvarande tillämpas enligt 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. En motsvarande bestämmelse finns i 263 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

160 §. *Teknisk anslutning.* Paragrafen motsvarar till sitt sakinnehåll bestämmelsen i 64 i § i den ikraftvarande lagen om olycksfallsförsäkring, som för närvarande tillämpas enligt 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. En motsvarande bestämmelse finns i 264 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

161 §. *Uppgifter om lantbruksföretagarens och stipendiatens ekonomiska ställning.* Detta är en ny paragraf. I den konstateras att också de handlingar och uppgifter som hänför sig till verkställigheten av denna lag och som gäller lantbruksföretagarens och stipendiatens ekonomiska ställning är sekretessbelagda utöver vad som bestäms i offentlighets-

lagen. Motsvarande bestämmelse finns i 249 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och i 139 § i lagen om pension för lantbruksföretagare.

162 §. *Den skadades eller förmånstagarens rätt att få uppgifter om sitt ersättningsärendet.* I paragrafen föreskrivs om en parts rätt att få uppgifter om sitt ersättningsärende. I den gällande lagen om olycksfallsförsäkring föreskrivs det i 64 f § om parternas rätt att få uppgifter. En motsvarande bestämmelse finns i 250 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

163 §. *Rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att få uppgifter av den som beviljat stipendiet.* I paragrafen föreskrivs om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts rätt få uppgifter av den som beviljat ett stipendium och som avses i 8 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare om det beviljade stipendiet som är nödvändiga för avgörande av det aktuella ärendet samt den ansökan som det baserar sig på. Motsvarande bestämmelse finns i 141 b § i lagen om pension för lantbruksföretagare.

164 §. *Rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att få uppgifter av producenter av företagshälsovårdstjänster.* Till sitt innehåll motsvarar paragrafen nuvarande 22 § 4 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

165 §. *Rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att använda uppgifter som givits i andra ärenden.* I paragrafen konstateras att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har rätt att vid behandlingen av ett försäkrings- eller ersättningsärende enligt denna lag i enskilda fall använda uppgifter som den fått för skötseln av övriga åligganden som föreskrivits Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt. Enligt 6 § sköter Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt uppgifterna för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt. I 145 § i lagen om pension för lantbruksföretagare ingår motsvarande rätt för Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt att använda uppgifter som den fått för skötseln av övriga åligganden som föreskrivits för den enligt de förutsättningar som föreskrivits i paragrafen. Sålunda har man kunnat använda uppgifter som erhållits vid behandlingen av ett ärende enligt lagen

om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare i samband med ett ärende enligt lagen om pension för lantbruksföretagare enligt de förutsättningar som nämns i paragrafen. Som exempel på utnyttjande av information som avses i bestämmelsen kan nämnas utnyttjande av handlingar om gårdens verksamhet som tillställs för pension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare i ett ersättningsärende enligt denna lag. Förutsättningen för utnyttjandet av uppgifterna är att det är uppenbart att dessa uppgifter påverkar avgörandet av ärendet enligt denna lag och uppgifterna ska enligt lag beaktas vid beslutsfattandet samt ytterligare att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt också annars särskilt har rätt till dessa uppgifter. Syftet med bestämmelsen är att hindra överlappande administrativt arbete och påskynda behandlingen av ärenden. I 2 mom. konstateras att den vars uppgifter det är fråga om skall på förhand underrättas om att uppgifterna eventuellt kommer att användas. Till sitt sakinnehåll motsvarar bestämmelsen tolkningen av 19 § i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare samt tillämpningspraxis. Ordalydelsen ska dock justeras så att det framgår att det är frågan om användningen av uppgifter som erhållits i samband med skötseln av de uppgifter som föreskrivits för Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt.

166 §. *Rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att använda uppgifter i gårdsbesöksregistret.* Paragrafen motsvarar till sitt innehåll hänvisningen i 22 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare till 144 § 2 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

27 kap. Särskilda bestämmelser

167 §. *Avgiftsfrihet för uppgifter.* I paragrafen föreskrivs om huvudregeln att uppgifterna är avgiftsfria och att merkostnader ska ersättas, om uppgifterna begärs i en viss form och detta medför merkostnader för den som lämnar ut uppgifterna. Om ersättning som ska betalas för uppgifter om hälsotillstånd föreskrivs separat i 167 §. Motsvarande bestämmelse finns i 64 b § 2 mom. i den ikraftvarande lagen om olycksfall, som har tilläm-

pats enligt 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. En motsvarande bestämmelse finns i 265 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

168 §. Ersättning som ska betalas för uppgifter om hälsotillstånd. I paragrafen föreskrivs om ersättning som ska betalas för uppgifter om hälsotillstånd, analogt med bestämmelserna i 64 b § 2 och 3 mom. i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring. Numera tillämpas nämnda bestämmelser i lagen om olycksfallsförsäkring med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. En motsvarande bestämmelse finns i 266 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

169 §. Justering av penningbelopp och ersättningar med arbetspensionsindex och lönekoeficient. Paragrafen motsvarar till sitt sakinnehåll i huvudsak bestämmelsen i 60 § i den ikraftvarande lagen om olycksfallsförsäkring om indexhöjningar av föreskrivna penningbelopp samt ersättningarnas indexhöjningar, som tillämpas enligt 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Höjningen av menersättningens grundbelopp enligt 86 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar justeras dock med arbetspensionsindex i stället för med nuvarande lönekoeficient. Motsvarande bestämmelse om justeringen av penningbelopp och ersättningar med arbetspensionsindexet och lönekoeficienten finns i 268 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

170 §. Avrundning av belopp. Paragrafen motsvarar till sitt sakinnehåll i huvudsak bestämmelsen i 60 § 1 mom. i den ikraftvarande lagen om olycksfallsförsäkring om avrundning av i lagen föreskrivna penningbelopp, som numera tillämpas enligt 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. En till sitt sakinnehåll motsvarande bestämmelse om avrundningen av belopp finns i 269 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

171 §. Regressrätt för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt för ersättningar och fullkostnadsavgift. Enligt paragra-

fen tillämpas på regressrätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt vad som föreskrivs i 270 § 1 och 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Regressrätten utgår från principen att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har rätt att av den som är ersättningsskyldig gentemot den skadade med stöd av skadeståndslagen eller någon annan lag få tillbaka det utbetalda beloppet. Samma princip ingår i 61 § 2 mom. i den ikraftvarande lagen om olycksfallsförsäkring, som tillämpas enligt 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Regressrätten kan högst uppgå till det belopp som den som är ersättningsskyldig är skyldig att betala den skadade. De vanligaste fallen där det blir aktuellt med regressrätt är trafik- och halkolyckor som inträffar på vägen till eller från arbetet. I det sistnämnda fallet framförs kravet på regress till den ansvarige fastighetsägaren. Det kan också bli aktuellt att framföra regresskrav i samband med spårtrafiks-, patient-, läkemedels- och misshandelsskador samt vid skador på grund av arbetarskyddsförseelse eller arbetarskyddsbrott.

Med stöd av 270 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreligger regressrätt gentemot en fysisk person endast om skadan har orsakats med uppsåt eller av grov oaktsamhet.

På lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt tillämpas bestämmelserna i 271 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om försäkringsanstalts rätt att få tillbaka fullkostnadsavgiften från trafikförsäkringsanstalten. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska ha rätt att få tillbaka en betald fullkostnadsavgift från en trafikförsäkringsanstalt till det belopp som den ersättningsskyldiga trafikförsäkringsanstalten med stöd av trafikförsäkringslagen vore skyldig att betala vårdinrättningen. Bestämmelsen behövs, eftersom lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt annars av trafikförsäkringsanstalten endast får tillbaka ett belopp som motsvarar klientavgiften, eftersom klientavgiften är vad den som lidit skada själv har rätt att få från trafikförsäkringen. Trafikförsäkringens fullkostnadsavgift motsvarar fullkostnadsavgiften enligt denna lag, men med stöd av trafik-

försäkringslagen kan ett medverkandeavdrag göras i avgiften och i det fallet är det den reducerade avgiften som fås tillbaka.

172 §. Förhör av vittnen. Paragrafen är ny och i den föreskrivs om rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att låta höra vittnen i förvaltningsdomstolen på motsvarande sätt som det föreskrivs i 273 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

173 §. Jäv. I paragrafen föreskriv att trots bestämmelserna i förvaltningslagen kan en tjänsteman och styrelseledamot vid Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt handlägga ärenden om verkställigheten av denna lag, när ärendet gäller en lantbruksföretagare eller stipendiat som ordnat försäkringsskydd enligt denna lag hos lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt. Motsvarande bestämmelse finns i 152 § i lagen om pension för lantbruksföretagare.

174 §. Skyldighet att bevara handlingar. Paragrafen motsvarar till sitt sakinnehåll den föreslagna 275 § 1 mom. 1—3 och 5 punkten samt 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om skyldigheten att förvara handlingar.

175 §. Överförings- och utmätningsförbud. I paragrafen konstateras att personlig ersättning som enligt denna lag beviljats en skadad eller hans eller hennes anhöriga får inte överföras på någon annan. I andra meningen i paragrafen listas de ersättningar som inte får utmätas. Ersättningar som får utmätas är ersättningar för inkomstbortfall enligt denna lag. Till sitt innehåll motsvarar paragrafen 276 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

28 kap. **Ikraftträdande**

176 §. Ikraftträdande. I paragrafen föreskrivs om lagens ikraftträdande. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2016.

177 §. Lag som upphävs. I paragrafen föreskriv att den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare ska upphävas.

178 §. Hänvisningar till tidigare lag. I paragrafen föreskrivs om hänvisningar i andra lagar till de lagar som ska upphävas. Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas

till lagen som har upphävts, ska den här lagen tillämpas i stället för den.

179 §. Basåret för penningbelopp. I paragrafen föreskrivs att basåret för de penningbelopp som höjs med indexet är 2014.

180 §. Övergångsbestämmelser. I 1 mom. konstateras att på olycksfall som ägt rum innan denna lag trädde i kraft tillämpas de bestämmelser som var i kraft då denna lag trädde i kraft. På lagstadgad olycksfallsförsäkring tillämpas med anledning av dess karaktär av skadeförsäkring principen om att man i regel tillämpar på skadefall den lagstiftning som var i kraft då skadefallet ägde rum. Denna huvudregel gäller i första hand för ersättningsbestämmelserna men även alla andra bestämmelser som gäller skadefall, ifall inte annat föreskrivs i lagen.

I 2 mom. föreskrivs om avvikelser till huvudregeln i 1 mom. Enligt 1 mom. kan olycksfallspensionen och menersättningen som betalas kontinuerligt enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare inte längre bytas ut till kapital som motsvarar deras kapitalvärde efter att lagen trätt i kraft. Om utbyte av menersättningen till kapital föreskrivs i 18 e § 5 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring och om kapitaliseringen av olycksfallspension i 19 §. Numera tillämpas nämnda bestämmelser med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Det har funnits rätt få fall, och motsvarande bestämmelser finns inte längre i denna lag. Det ska inte anses vara ändamålsenligt att tillämpa nämnda bestämmelser på skadefall som ägt rum innan lagen trädde i kraft. En bestämmelse som motsvarar paragrafen finns i 286 § 2 mom. 1 punkten i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

I 2 mom. 2 punkten föreslås att på yrkessjukdom som debuterat innan denna lag trädde i kraft och ett ersättningsärende gällande vilket som har väckts efter att lagen har trätt i kraft tillämpas 29 § 3 mom. 3 punkten. I nämnda lagrum finns en hänvisning till 32 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, i vilken föreskrivs om ersättningskyldigheten för yrkessjukdom i en situation där den skadade inte längre är i sådant arbete som kan ha lett till yrkessjukdomen. Nämnda bestämmelse fastställer bara

det enligt vilket arbete ersättningsskyldigheten fastställs. Den tidpunkt då skadefallet ägt rum det vill säga då yrkessjukdomen debuterat bestämmer den lagstiftning som tillämpas, det vill säga om ersättningsskyldigheten enligt 32 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar fastställs enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare på basis av det försäkrade arbetet och yrkessjukdomen har debuterat innan denna lag trädde i kraft, fastställs rätten till ersättning enligt bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Den föreslagna bestämmelsen avviker från ikraftvarande lag, och det är ändamålsenligt att den även täcker yrkessjukdomsfall som debuterat innan lagen trädde i kraft om vilka anmälan görs först då denna lag har trätt i kraft.

Enligt 2 mom. 3 punkten tillämpas bestämmelserna i avdelning IV och VII även på olycksfall som ägt rum innan denna lag trädde i kraft. I avdelning IV föreskrivs om verkställigheten av förmåner och i avdelning VII om sökande av ändring, omprövning och återkrav. Det är ändamålsenligt att dessa bestämmelser även gäller för behandlingen av skadefall som ägt rum innan lagen trädde i kraft.

Enligt 2 mom. 4 punkten tillämpas bestämmelserna som avses i 39—42 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om ersättning för sjukvård inom den offentliga hälso- och sjukvården och om systemet med fullkostnadsavgift även tillämpas på behandlingen av skadefall som inträffat från och med den 1 januari 2005.

I 3 mom. konstateras att om en yrkessjukdom har debuterat efter att denna lag trädde i kraft, tillämpas bestämmelserna i 12 § 2 mom. om ersättande av olycksfall och försäkring inte på en lantbruksföretagare som enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare som var i kraft före 1994 täcktes av arbetsskadeskyddet enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, även om han eller hon inte hade en försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Sådana personer var 14—17-åriga lantbruksföretagare och medlemmar av ett familjeföretag, lantbruksföretagare som just inlett sin verksamhet och fyllt 18 år

vars verksamhet inte hade fortskridit i fyra månader samt de medlemmar av ett familjeföretag som fyllt 18 år som inte fick penninglön. Till denna grupp hörde även de lantbruksföretagare, deras makar och medlemmar av familjeföretag som fick delinvalidpension eller invalidpension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare eller generationsväxlingspension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/90) eller avträdelseersättningen enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/92) och vars försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare hade upphört innan de gick i pension. I början av 1994 ändrades lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare genom lag (977/1993) så att arbetsskadeskyddet endast gällde lantbruksföretagare som enligt lagen om pension för lantbruksföretagare var skyldiga att teckna försäkring, och lantbruksföretagare som fått skyddet utan en fastställd försäkring blev utanför ersättningsskyddet från den 1 januari 1994. I lagen infördes dock då bestämmelser om att arbetsskadeskyddet dessutom gäller för sådana lantbruksföretagare för vilka försäkringsskyldigheten enligt lagen om pension för lantbruksföretagare inte än gällde för att verksamheten efter att lantbruksföretagaren fyllt 18 år inte än pågått i fyra månader samt lantbruksföretagare som har blivit berättigad till invalidpensionen enligt lagen om pension för lantbruksföretagare och arbetsskadan har ägt rum innan 30 dagar har löpt från det att han eller hon fått besked om beslutet om beviljande av pension från en pensionsanstalt eller besvärsinstans.

Personer som täcktes av ovan beskrivna arbetsskadeskydd har inte registrerats hos lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt, eftersom de inte har försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Enligt beredelsehandlingarna för den lag som trädde i kraft i början av 1994 har det uppskattats att det finns 30 000 sådana personer som omfattas av ovannämnda arbetsskadeskydd. Det är nödvändigt att införa bestämmelsen i lagen för att det ska vara möjligt att för lantbruksföretagare som täcktes av arbetsskadeskyddet utan en fastställd försäkring enligt den lagstiftning som gällde före 1994, om förutsättningarna för ersättandet av

yrkessjukdom uppfylls, ersätta en yrkessjukdom som debuterat efter att denna lag trädde i kraft och i vilken exponeringen har skett i arbete till vilken har anslutits arbetsskadeskydd enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare som var i kraft före 1994. Sådana yrkessjukdomar som debuterar först efter lagen har trätt i kraft kan vara till exempel en bullerskada eller asbestos.

I 4 mom. konstateras att de obligatoriska försäkringarna för arbetstiden enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) förvandlas till försäkringar enligt 5 § då denna lag träder i kraft. Motsvarande bestämmelse fanns i tiderna i 4 § i lagen om verkställighet av lagen om pension för lantbruksföretagare (1281/2006). En obligatorisk försäkring enligt denna lag fastställs samtidigt som försäkringen enligt 10 eller 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare, och ikraftträdandet av denna lag påverkar inte gällande försäkringar enligt lagen om pension för lantbruksföretagare.

I 4 mom. konstateras vidare att den frivilliga försäkringen för arbetstiden enligt 21 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare omvandlas till försäkringen enligt 116 § utan särskild ansökan och en fritidsförsäkring enligt 21 § 5 mom. till försäkringen enligt 124 § då denna lag träder i kraft. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska innan lagen träder i kraft skriftligen meddela de som nu tecknat en frivillig försäkring om de ändringar i villkoren för försäkringen för arbetstiden och fritiden och försäkringspremierna som träder i kraft i början av 2016 samt meddela försäkringstagaren om att försäkringen utan särskild ansökan omvandlas till en försäkring enligt denna lag då lagen träder i kraft. Fortsättningen av giltigheten av försäkringen efter att lagen trätt i kraft förutsätter dock att förutsättningarna för försäkrandet uppfylls. Om det senare framgår att förutsättningarna för försäkrandet inte uppfylls, avslutas försäkringen enligt bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar vid den tidpunkt vid vilket den enligt bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska avslutas.

I 5 mom. konstateras att till de totalkostnader som avses i 146 § 1 mom. och det ersätt-

ningsansvar som avses i 149 § räknas även de totalkostnader som avses i 13 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare samt ersättningsansvaret enligt 20 § i nämnda lag, då skadedagen för det skadefall som ska ersättas infaller innan denna lag träder i kraft.

I 6 mom. föreskrivs om övergångsbestämmelserna gällande kompletteringsavgiften av ersättningsskyldigheten. Finansiärerna av grundskyddet har deltagit i fonderingen av olycksfallsförsäkringssystemet för lantbruksföretagare först sedan 2004. Med anledning av detta betalar Folkpensionsanstalten och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, som ansvarar för finansieringen av grundskyddet, med stöd av 15 a § i den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare under åren 2004—2018 en separat kompletteringsavgift för ersättningsansvaret enligt ett betalningsprogram som pågår i 15 år för att komplettera ansvar som förblivit otäckta före 2004. Eftersom betalningsprogrammet ska avslutas redan 2018, finns det bestämmelser om ärendet i övergångsbestämmelserna gällande de resterade tre åren 2016—2018. I paragrafen föreslås att utöver det som föreskrivs om finansieringen av totalkostnaderna i 148 §, ska Folkpensionsanstalten och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt efter att denna lag har trätt i kraft, det vill säga under åren 2016—2018, betala för finansieringen av totalkostnaderna enligt denna lag en kompletteringsavgift av ersättningsansvaret som beträffande grundskyddsandelen uppstod före 2004. Närmare bestämmelser om förfarandet i anslutning till uttagandet av denna avgift utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. På ansökan av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt fastställer social- och hälsovårdsministeriet grunderna för uträknande av avgiften för komplettering av ersättningsansvaret så att avgiften fördelar sig på de andelar som Folkpensionsanstalten och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ska svara för enligt förhållandet mellan de finansieringsandelar som anges i 148 § 2 mom.

Närmare bestämmelser om avgiften för komplettering av ersättningsansvaret finns för närvarande i social- och hälsovårdsministeriets förordning om uppbörd av i 15 a § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruks-

företagare avsedd avgift för komplettering av ersättningsansvaret (1158/2003). I förordningen konstateras att på fastställande, justering och betalning av den avgift enligt 15 a § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare som Folkpensionsanstalten och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt betalar för komplettering av ersättningsansvaret tillämpas vad som föreskrivs i 7 §, 8 § 1—4 mom. och 9 § förordningen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (375/1982). Eftersom ovannämnda förordning upphävs då lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare upphävs, ska man ge ut en förordning som till sitt sakinnehåll motsvarar den tidigare förordningen.

1.2 Lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare

2 §. Centrala definitioner. Det föreslås att hänvisningarna i 1 mom. 4 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om rehabilitering som ersätts enligt den lagen ändras till hänvisningar till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samtidigt preciseras bestämmelsens formulering.

16 §. Rätt till deltidspension. Hänvisningarna i 3 mom. och i 4 mom. 2 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrade till hänvisningar till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

19 §. Deltidspensionstagarens anmälningskyldighet. Hänvisningen i 1 mom. 6 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrad till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samtidigt preciseras bestämmelsens formulering.

43 §. Betalning av invalidpension retroaktivt. Hänvisningen i 2 mom. till lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrad till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samtidigt preciseras bestämmelsens formulering.

92 §. Förmåner som dras av från pension. Enligt 68 § i den föreslagna lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och 58 § i den föreslagna lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska olycksfallspension till en person, vid ett skadefall som inträffat i arbete som den skadade utförde under pensioneringen, betalas ut i högst två år eller högst till dess att den skadade fyller 68 år. Den skadade ska ha rätt till dagpenning i ett års tid innan han eller hon lyfter olycksfallspension. Avsikten är att inkomstbortfall ska ersättas i högst tre års tid med stöd av nämnda paragrafer i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Med stöd av den gällande lagen avdras i ett sådant fall från personens arbetspension den dagpenning och pension som betalas enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Bestämmelsen i 1 mom. 1 punkten föreslås bli ändrad så att från den berörda personens arbetspension inte längre ska dras av olycksfallspension som personen fått enligt 68 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller den dagpenning som betalas före den pensionen. Genom dessa bestämmelser kommer den ersättning som betalas till den skadade att motsvara inkomstbortfallet av arbetet, och den skadade får under tre års tid, räknat från skadefallet eller högst till dess att han eller hon fyller 68 år, parallellt ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och ålderspension enligt arbetspensionslagarna. I 1 mom. 1 punkten föreslås dessutom ett konstaterande av att ersättning för inkomstbortfall inte ska dras av från arbetspensionen om det på ersättningen i enlighet med 202 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar har gjorts att avdrag för arbetspension. I det fallet rör det sig om en ersättning för inkomstbortfall som betalas ut på grundval av en frivillig fritidsförsäkring. Bestämmelsen motsvarar gällande tillämpningspraxis, enligt vilken ersättning för inkomstbortfall inte ska dras av från arbetspensionen i en situation där en ersättning för inkomstbortfall som beviljats på grundval av en fritidsförsäkring en-

ligt 57 § i lagen om olycksfallsförsäkring har minskats med pension enligt arbetspensionslagarna.

Bestämmelsen i 1 mom. 2 punkten föreslås bli ändrad så att det på motsvarande sätt som i 1 mom. 1 punkten konstateras att från arbetspension inte ska dras av olycksfallspension enligt 58 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller den dagpenning som betalas före den pensionen. I fråga om ersättningar för inkomstbortfall som beviljats på grundval av frivilliga fritidsförsäkringar är avsikten den att gällande tillämpningspraxis ska följas också framöver. Således ska ersättningar för inkomstbortfall som beviljats på grundval av fritidsförsäkringar enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar dras av från arbetspension när de inte dras av från en förmån enligt den ovan nämnda lagen som betalas på grundval av fritidsförsäkring. Bestämmelsen om ersättning för inkomstbortfall under rehabiliteringsperioder i 1 mom. 3 punkten föreslås bli struken såsom obehövt, eftersom ordalydelsen i 1 och 2 punkten också omfattar rehabiliteringspenning som betalas som ersättning för inkomstbortfall under rehabiliteringsperioden. Avsikten är att gällande 1 mom. 2 punkten med oförändrat innehåll blir 1 mom. 3 punkt.

I ikraftträdandebestämmelsen till paragrafen föreslås en bestämmelse om att 92 § 1 mom. sådant det löd före den föreslagna lagändringen ska tillämpas på förmåner enligt den gällande lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. I fråga om skadefall som före 2016 drabbat en person som får ålderspension ska således på den personen inte tillämpas bestämmelserna om tidsbestämd pension i 68 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller i 58 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I stället ska olycksfallspension beviljas tills vidare på det sätt som bestäms i lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Avsikten är man i det fallet beträffande avdrag som gäller en primär förmån ska tillämpa samma förfarande som i dag. Också avdrag från arbetspensionen av ersätt-

ningar för inkomstbortfall som beviljats på grundval av frivilliga fritidsförsäkringar ska enligt förslaget ske i enlighet med gällande tillämpningspraxis, när det rör sig om en sådan ersättning för inkomstbortfall som beviljats på grundval av fritidsförsäkringar enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare där skadefallet inträffat före 2016. De fritidsförsäkringar som gällt före 2016 har omfattat olika villkor i fråga om samordningen av pension och av sådan dagpenning som betalas på grundval av försäkring. I tillämpningspraxis har principen varit den att ifall arbetspensionen inte har dragits av från den ersättning för inkomstbortfall som beviljats på grundval av en frivillig fritidsförsäkring har ifrågakarande ersättning för inkomstbortfall dragits av från arbetspensionen. Om arbetspensionen däremot har dragits av från den ersättning för inkomstbortfall som beviljats på grundval av en fritidsförsäkring har ifrågakarande ersättning för inkomstbortfall inte dragits av från arbetspensionen.

94 §. *Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension.* Hänvisningarna i 1 mom. till lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrade till hänvisningar till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

1.3 Lagen om ändring av lagen om pension för företagare

2 §. *Centrala definitioner.* Det föreslås att hänvisningarna i 1 mom. 9 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om rehabilitering som ersätts enligt den lagen ändras till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samtidigt preciseras bestämmelsens formulering.

13 §. *Rätt till deltidspension.* Hänvisningen i 3 mom. och i 4 mom. 4 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrad till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om

lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

16 §. Deltidspensionstagarens anmälnings-skyldighet. Det föreslås att hänvisningen i 1 mom. 4 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring ändras till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

40 §. Betalning av invalidpension retroaktivt. Det föreslås att hänvisningen i 2 mom. till lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring ändras till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samtidigt preciseras bestämmelsens formulering.

85 §. Förmåner som dras av från pension. Paragrafens 1 mom. 1—3 punkt avses motsvara 92 § 1 mom. 1—3 punkten i lagen om pension för arbetstagare, och i momentet föreslås samma ändringar som i det lagrummet.

87 §. Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension. Det föreslås att hänvisningen i 1 mom. till lagen om olycksfallsförsäkring ändras till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samtidigt preciseras bestämmelsens formulering.

1.4 Lagen om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

36 §. Rätt till deltidspension. Hänvisningen i 3 mom. och i 4 mom. 4 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrad till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

39 §. Deltidspensionstagarens anmälnings-skyldighet. Hänvisningen i 3 mom. och i 4 mom. 4 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrad till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

43 §. Betalning av invalidpension retroaktivt. Det föreslås att hänvisningen i 2 mom. till lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring ändras till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samtidigt preciseras bestämmelsens formulering.

97 §. Avdrag av utestående försäkringsavgifter från pension. Hänvisningen i lagrummet till lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare föreslås bli ändrad till en hänvisning till lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Till bestämmelsen fogas dessutom ett omnämnande av att också en utestående förhöjd försäkringspremie enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar kan dras av från den pension som avses i paragrafen.

114 §. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts uppgifter. Det föreslås att hänvisningen i 1 mom. 2 och 10 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare ändras till en hänvisning till lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

115 §. Uppgifter som hänför sig till företagshälsovården för lantbruksföretagare. Hänvisningen i 2 mom. till 13 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare föreslås bli ändrad till en hänvisning till 146 § 3 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

1.5 Lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner

2 §. Centrala definitioner. Det föreslås att hänvisningarna i 1 mom. 6 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om rehabilitering som ersätts enligt den lagen ändras till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samtidigt preciseras bestämmelsens formulering.

16 §. Rätt till deltidspension. Hänvisningen i 3 mom. och i 4 mom. 2 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrad

till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samtidigt preciseras bestämmelsens formulering.

19 §. Deltidspensionstagarens anmälningskyldighet. Det föreslås att hänvisningen i 6 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring ändras till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samtidigt preciseras bestämmelsens formulering.

43 §. Betalning av invalidpension retroaktivt. Det föreslås att hänvisningen i 2 mom. till lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring ändras till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samtidigt preciseras bestämmelsens formulering.

97 §. Förmåner som dras av från pension. Paragrafens 1 mom. 1—3 punkt avses motsvara 92 § 1 mom. 1—3 punkten i lagen om pension för arbetstagare, och i momentet föreslås samma ändringar som i det lagrummet.

99 §. Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension. Det föreslås att hänvisningen i 1 mom. till lagen om olycksfallsförsäkring ändras till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samtidigt preciseras bestämmelsens formulering.

1.6 Lagen om ändring av lagen om kommunala pensioner

14 §. Deltidspension. Hänvisningen i 1 mom. 5 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrad till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samtidigt preciseras bestämmelsens formulering.

76 §. Primära förmåner som dras av från pension. Paragrafens 1 mom. 1—3 punkt föreslås bli ändrad så att den till sin ordalydelse motsvarar 92 § 1 mom. 1—3 punkten i lagen om pension för arbetstagare.

114 §. Retroaktivt beviljad invalidpension. Det föreslås att hänvisningen i 2 mom. till lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring ändras till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samtidigt preciseras bestämmelsens formulering.

130 §. Retroaktiv rätt till ersättning från försäkringsanstalten. Hänvisningen i paragrafen till lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrad till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samtidigt föreslås en precisering av formuleringen i 1 mom.

145 §. Pensionssökandens och pensionstagarens skyldighet att lämna uppgifter. Det föreslås att hänvisningen i 4 mom. 4 punkten till lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring ändras till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samtidigt preciseras bestämmelsens formulering.

1.7 Lagen om ändring av lagen om statens pensioner

14 §. Rätt till deltidspension. Det föreslås att hänvisningen i 1 mom. 4 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring ändras till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samtidigt preciseras bestämmelsens formulering.

18 §. Deltidspensionstagarens anmälningskyldighet. Det föreslås att hänvisningen i 6 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring ändras till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samtidigt preciseras bestämmelsens formulering.

24 §. Rätten till arbetspensionsrehabilitering. Hänvisningen i 1 mom. 3 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrad till en hänvisning till lagen om

olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

41 §. *Betalning av invalidpension retroaktivt.* Det föreslås att hänvisningen i 2 mom. till lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring ändras till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samtidigt preciseras bestämmelsens formulering.

73 §. *Primära förmåner som dras av från pension.* Paragrafens 1 mom. 1—3 punkt föreslås bli ändrad så att den till sin ordalydelse motsvarar 92 § 1 mom. 1—3 punkten i lagen om pension för arbetstagare.

128 §. *Retroaktiv rätt till ersättning från försäkringsanstalten.* Hänvisningen i paragrafen till lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrad till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Samtidigt föreslås en precisering av formuleringen i 1 mom.

1.8 Lagen om ändring av sjukförsäkringslagen

2 kap. Gemensamma bestämmelser om sjukvårdsersättningar

5 §. *Sjukvårdsersättningens förhållande till ersättning enligt någon annan lag.* Hänvisningarna i paragrafen till lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrade till hänvisningar till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Enligt förslaget ska dessutom i paragrafens sista mening nämnas att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är den instans av vilken Folkpensionsanstalten ska ha rätt att av den ersättning som lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt beviljat för samma skada eller sjukdom få ett belopp som motsvarar ersättningen enligt sjukförsäkringen.

8 kap. Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

6 §. *Förmåner som utgör hinder för sjukdagpenning.* Hänvisningen i 1 mom. 3 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare föreslås bli ändrad till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

9 §. *Sjukdagpenning efter maximitiden.* Hänvisningarna i 2 mom. till ersättningar för inkomstbortfall enligt lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrade till hänvisningar till ersättningar för inkomstbortfall enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

11 kap. Beloppet av dagpenningsförmånerna

10 §. *Hur pension inverkar på föräldradagpenningens belopp.* Hänvisningen i paragrafen till lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrad till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

12 kap. Dagpenningsförmånernas förhållande till andra förmåner

2 §. *Sjukdagpenningens förhållande till andra lagstadgade förmåner som betalas på grund av arbetsoförmåga.* Bestämmelsen i 1 mom. 2 punkten om att dagpenning, olycksfallspension och livränta enligt lagen om olycksfallsförsäkring som beviljas på grund av olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom ska utgöra avdragbara förmåner föreslås bli ändrad så att som avdragbar förmån ska betraktas ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I 1 mom. 3 punkten föreslås ett konstaterande av att ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som beviljas på grund av olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom ska utgöra en avdragbar förmån.

18 kap. Sjukförsäkringsfonden och försäkringspremier

Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde. Det föreslås att hänvisningen i 1 mom. 3 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare ändras till en hänvisning till lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

8 §. Utgifterna för sjukvårdsförsäkringen. Hänvisningen i 1 mom. 4 punkten till 15 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare föreslås bli ändrad till en hänvisning till 148 § 2 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

11 §. Utgifterna för arbetsinkomstförsäkringen. Det föreslås att hänvisningen i 1 mom. 4 punkten till 15 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare ändras till en hänvisning till 148 § 2 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

1.9 Lagen om ändring av folkpensionslagen

22 §. Pensionsinkomster som inverkar på folkpensionen. Bestämmelsen i 1 mom. 3 punkten föreslås bli ändrad så att i bestämmelsen som sådan inkomster som inverkar på folkpensionen ska nämnas olycksfallspension och familjepension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Hänvisningarna i 1 mom. 5 punkten till olycksfallspension enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrade till hänvisningar till rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

33 §. Årsinkomster som inverkar på fortsättningspensionens kompletteringsbelopp. Bestämmelsen i 1 mom. 2 punkten föreslås bli ändrad så att rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska beaktas när fortsättningspensionens kompletteringsbelopp beräknas. För närvarande beaktas förmåner enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring.

34 §. Arbetsinkomst som påverkar fortsättningspensionens kompletteringsbelopp och med sådan arbetsinkomst jämförbar inkomst. Bestämmelsen i 2 mom. 4 punkten om att dagpenning enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring är med arbetsinkomst jämförbar inkomst föreslås bli ändrad så att som med arbetsinkomst jämförbar inkomst ska betraktas rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

35 §. Prioriterade inkomster när det gäller fortsättningspensionens kompletteringsbelopp. Bestämmelsen i 1 mom. 15 punkten om menersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller andra ersättningar på grundval av men föreslås bli ändrade till hänvisningar till menersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller andra ersättningar på grundval av men.

97 §. Förmåner och kostnader som betalas ur folkpensionsfonden. Hänvisningen i 2 mom. till 15 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare föreslås bli ändrad till en hänvisning till 148 § 2 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

1.10 Lagen om ändring av lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen

4 §. Bestämmelserna i paragrafen om att ersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare är en hindrande förmån

föreslås bli ändrade så att ersättning enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar på grund av samma arbetsoförmåga ska betraktas som en hindrande förmån.

6 §. I paragrafen föreslås ett nytt 2 mom. med en bestämmelse om att ersättning ska kunna beviljas trots att ansökan inte lämnats in inom föreskriven tid, om det skulle vara oskäligt att avslå ansökan på grund av förseningen. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll bestämmelsen i sjukförsäkringslagens 15 kap. 7 § om försummelse att iakttä tidsfristen vid ansökan om dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. För närvarande hänvisas det i fråga om försenade ansökningar till bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring. Det vore ändamålsenligt att bestämmelserna om försenade ansökningar motsvarar bestämmelserna i sjukförsäkringslagen, dvs. att de har samma innehåll för alla sökande oberoende av om det rör sig om en kortvarig arbetsoförmåga inom ramen för självrisktiden eller en mer långvarig arbetsoförmåga som fortgår över självrisktiden. Därför föreslås det att det i lagen i fråga om försenade ansökningar tas in en bestämmelse som i sak motsvarar det som föreskrivs i sjukförsäkringslagen.

I paragrafen föreslås ett nytt 3 mom. enligt vilket på rätten att föra talan i ett ärende enligt den föreslagna lagen ska tillämpas bestämmelserna i 81 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Bestämmelsen motsvarar i sak hänvisningen i den nuvarande lagens 9 § till det som i lagen om olycksfallsförsäkring bestäms om att föra talan.

7 §. I paragrafens 1 mom. föreslås bestämmelser om hur beslut ska meddelas och delges. Enligt förslaget ska beslut om rätten till ersättning enligt den föreslagna lagen meddelas skriftligt och lämnas för kännedom per post genom ett brev som skickas till den adress som mottagaren har uppgett. De föreslagna bestämmelserna motsvarar bestämmelserna i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om meddelande av ett skriftligt beslut och om hur det delges. I den gällande lagens 9 § konstateras det att bestämmelserna i lagen

om olycksfallsförsäkring ska iakttas beträffande delgivning av beslut. Närmare bestämmelser om hur beslut meddelas och om maskinellt undertecknande finns i 3 § 4 mom. i förordningen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (899/1991). I den bestämmelsen konstateras det att beträffande lantbruksföretagarnas pensionsanstalts beslut och betalningen av dagpenning gäller i tillämpliga delar vad som bestäms i 11 och 16 § i förordningen om verkställigheten av lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om yrkessjukdomar (850/48). Bestämmelserna i den förordningen har upphävts genom förordningarna 723/2002 och 1330/1999, vilka för sin del kommer att upphävas när lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar träder i kraft. Till 1 mom. ska enligt förslaget också överföras bestämmelserna om automatisk databehandling och om maskinellt undertecknande som för närvarande finns i 3 § 4 mom. i ovannämnda förordning. Bestämmelserna i 3 § 4 mom. i ovannämnda förordning föreslås bli upphävda genom lagens ikraftträdandebestämmelse.

I fråga om frist för beslut och verkställigheten ska bestämmelserna i 84 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas. Enligt förslaget ska ett beslut om ersättning meddelas utan dröjsmål och senast 30 dagar efter att Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har fått tillräcklig information för att avgöra ärendet. Beslutet från besvärinstansen ska verkställas utan dröjsmål och senast 14 dagar efter att det har vunnit laga kraft och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har fått tillräcklig information för verkställigheten. En hänvisning till bestämmelserna om fördröjd ersättning i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring finns också i den gällande lagens 9 §.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om att det som föreskrivs i 93 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska tillämpas på betalning av ersättning. Enligt den bestämmelsen ska ersättning betalas utan dröjsmål och den ska betalas ut på Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts bekostnad på ett konto som ersättningstagaren uppgett. Bestämmelser om detta

finns för närvarande i 3 § 4 mom. i förordningen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen. I det momentet hänvisas det i fråga om betalning av ersättning till upphävda 11 och 16 § i förordningen angående verkställigheten av lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om yrkessjukdomar (850/48). I paragrafens 3 mom föreslås på motsvarande sätt som i hänvisningsbestämmelsen i den gällande lagens 9 § ett konstaterande av att en ersättning som betalas med stöd av lagen inte får överföras på någon annan.

8 §. Det föreslås att bestämmelserna om ändringssökande i den nuvarande lagens 7 § överförs till paragrafen så att de i sak motsvarar det nuvarande innehållet. I 1 mom. föreslås en bestämmelse om rätten att hos besvärsnämnden för olycksfallsärenden söka ändring i ett beslut av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt eller att hos försäkringsdomstolen söka ändring i ett beslut av besvärsnämnden för olycksfallsärenden. Enligt lagen om besvärsnämnden för olycksfallsärenden (1316/2010) är besvärsnämnden första besvärinstans i ärenden som avses i lagen om olycksfallsförsäkring och i andra ärenden i enlighet med vad som föreskrivs särskilt. Försäkringsdomstolen är på motsvarande sätt enligt lagen om försäkringsdomstolen (132/2003) specialdomstol för ärenden som gäller social trygghet i enlighet med vad som bestäms särskilt. I 1 mom. tredje meningen föreslås på motsvarande sätt som i gällande 7 § 2 mom. en bestämmelse om de situationer där man inte har rätt att söka ändring.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om besvärstiden och den tid från vilken ändringssökanden anses ha fått del av beslutet samt om den tid inom vilken besvärsskriften ska lämnas till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt.

Bestämmelsen i den gällande lagens 9 § enligt vilken bestämmelserna i förordningen om olycksfallsnämnden (839/81) och i 10 § 1 mom. lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare ska iakttas i tillämpliga delar då olycksfallsnämnden behandlar ett ärende som avses i lagen behöver inte längre tas in i lagen. I 9 § 1 mom. i lagen om besvärsnämnden för olycksfallsärenden bestäms det att en medlem som förordnats ut-

ifrån lantbruksföretagarorganisationernas förslag ska vara närvarande i ärenden som avses i lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen.

9 §. I paragrafens 1 mom. föreslås bestämmelser om självrättelse med anledning av besvär och om överföring av besvär. Till dessa delar ska det hänvisas till 140 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. På prövning av besvär som kommit in efter besvärstiden, undanröjande av beslut samt rättelse av sakfel och skrivfel ska tillämpas bestämmelserna i 142–144 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Till sitt sakinnehåll motsvarar den bestämmelse om omprövning av ett lagakraftvunnet beslut i ett ärende som gäller beviljande av en vägrad ersättning eller höjning av en beviljad ersättning som föreslås i 143 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och den bestämmelse om undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut som föreslås i den lagens 144 § hänvisningen till 53 e § och 53 d § i lagen om olycksfallsförsäkring i den gällande lagens 8 §. Utöver det som nämns ovan föreslås det att på ärenden enligt denna lag även ska tillämpas bestämmelserna om rättelse av sakfel och skrivfel i beslut i 142 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

På verkställighet av beslut oberoende av ändringssökande ska tillämpas bestämmelserna i 137 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Bestämmelsen motsvarar i sak hänvisningarna till lagen om olycksfallsförsäkring i den nuvarande lagens 9 §.

Det föreslås vidare att i 3 mom. tas in bestämmelser om återkrav av förmåner som betalats ut utan grund eller till ett alltför stort belopp på det sätt som föreskrivs i 145 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I bestämmelsen sägs det att om någon har fått ersättning enligt denna lag utan grund eller till ett högre belopp än vad som föreskrivs i denna lag, ska Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt återkräva den grundlöst utbetalda ersättningen. Det ska vara möjligt att helt eller delvis avstå från återkrav av en grundlöst utbetald ersätt-

ning, om det anses skäligt och utbetalningen av ersättningen inte ska anses vara en följd av ersättningstagarens eller hans eller hennes företrädarens svikliga förfarande eller om det belopp som ska återkrävas är litet.

9 a §. I paragrafen föreslås mer välavgränsade bestämmelser än tidigare om Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts rätt att få uppgifter och lämna ut uppgifter. Enligt 9 § i den nuvarande lagen gäller i fråga om rätt att få upplysningar och skyldighet att lämna upplysningar samt i fråga om tystnadsplikt och brott mot den i tillämpliga delar bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring. I den gällande lagen om olycksfallsförsäkring föreskrivs om dessa frågor i 64 a—64 f § samt i 64 h och 64 i §. I 1 mom. föreslås på motsvarande sätt som i 156 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar en bestämmelse om att offentlighetslagen ska tillämpas på Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts verksamhet.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och besvärinstansen har rätt att för verkställigheten av den föreslagna lagen få uppgifter enligt vad som bestäms i 157 § 1 mom. 1—3 punkten och 157 § 2 och 3 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar i fråga om 1 mom. 1—3 punkten till sitt innehåll bestämmelserna i 64 a § 1 mom. 1—3 punkten i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring. Enligt 157 § 3 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar får uppgifter som avses i denna paragraf tas fram med hjälp av en teknisk anslutning utan samtycke av den vars intressen skyddas genom sekretessen. Enligt momentets andra mening ska Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ha rätt att lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag på det sätt som bestäms i 158 § 1 och 2 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. De bestämmelserna motsvarar till sitt sakinnehåll 64 c § 1 mom. 1 och 2 punkten i den gällande lagen om olycksfallsförsäkring.

I 3 mom. föreslås ett konstaterande av de övriga bestämmelser om utlämnande och erhållande av uppgifter i lagen om lantbruksfö-

retagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som ska tillämpas vid verkställigheten av denna lag. Enligt 1 mom. ska i fråga om utlämnande och erhållande av uppgifter tillämpas bestämmelserna om teknisk anslutning i 160 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, om lantbruksföretagarens och stipendiatens ekonomiska ställning i lagens 161 §, om rätten att få uppgifter om ett ersättningsärende i lagens 162 § och om avgiftsfria uppgifter i lagens 167 §.

10 §. Det föreslås att hänvisningarna i 1 och 3 mom. till lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare ändras till hänvisningar till motsvarande bestämmelser i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Bestämmelsen i den gällande lagens 10 § 4 mom. om att ärenden enligt denna lag beaktas vid fastställandet av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts andel av kostnaderna för den verksamhet som besvärsnämnden för olycksfallsärenden bedriver föreslås bli slopad, eftersom bestämmelser om finansieringen av besvärsnämndens verksamhet finns i 17 § i lagen om besvärsnämnden för olycksfallsärenden. Enligt den bestämmelsen finansieras besvärsnämndens verksamhet med justitieförvaltningsavgifter som tas ut hos de försäkringsanstalter som bedriver lagstadgad olycksfallsförsäkringsverksamhet. De sammanlagda avgifterna motsvarar de totala kostnader som besvärsnämnden orsakas av skötseln av de lagstadgade uppgifter som gäller sökande av ändring. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts andel fastställs utifrån de kalkylerade premieinkomsterna. Finansinspektionen fastställer beloppet av justitieförvaltningsavgiften.

1.11 Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

4 kap. Jämka och minskade arbetslöshetsförmåner

7 §. *Sociala förmånens inverkan på arbetslöshetsförmånerna.* Hänvisningen i 1 mom. 3 och 11 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrad till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om

yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

6 kap. **Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet**

11 §. Beräkning av tid i arbetet. Hänvisningen i 3 mom. 3 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrad till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

11 kap. **Bestämmelser om verkställighet**

14 §. Indrivning av arbetslöshetsförmåner i vissa fall. Hänvisningen i 1 mom. till lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrad till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Bestämmelsen gäller situationer där en person har fått en arbetslöshetsförmån för samma tid för vilken han eller hon retroaktivt beviljas en annan förmån som nämns i momentet. Av de förmåner som avses ovan stryks i momentet generationsväxlingspension, avträdelsetersättning och avträdelsepension, eftersom dessa inte längre beviljas som nya förmåner. Dessutom betalas det inte längre ut vare sig generationsväxlingspension eller avträdelsetersättning.

1.12 Lagen om ändring av 8 och 14 § i lagen om bostadsbidrag för pensionsstagare

8 §. Rätt till bostadsbidrag. Bestämmelsen i 2 mom. 7 punkten om olycksfallspension enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrad till en bestämmelse om rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lantbruks-

företagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Rehabiliteringspenningen ska betraktas som en förmån som berättigar till bostadsbidrag när ett år förflutit från skadefallet.

14 §. Prioriterade inkomster. Hänvisningen i 1 mom. 11 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrad till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Avsikten är att 2 mom. ska ändras så att som inkomst ska beaktas rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Enligt den gällande bestämmelsen ska som inkomst beaktas dagpenning, olycksfallspension och livränta.

1.13 Lagen om ändring av 7 och 11 § i lagen om vuxenutbildningsstöd

7 §. Beräkning av tiden i arbete. Hänvisningen i 3 mom. 3 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrad till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

11 §. Begränsningar i fråga om vuxenutbildningsstödet. Bestämmelsen i 5 punkten om att full ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringslagen utgör en hindrande förmån föreslås bli ändrad till en bestämmelse om att full rehabiliteringspenning med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska betraktas som en förmån som utgör hinder för vuxenutbildningsstöd.

1.14 Lagen om ändring av lagen om studiestöd

6 §. Begränsningar i fråga om studiestödet. Bestämmelsen i paragrafen om att full ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringslagen utgör en hindrande förmån föreslås bli ändrad till en bestämmelse om att full ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall

i arbetet och om yrkessjukdomar med stöd av bestämmelserna om rehabilitering ska betraktas som en förmån som utgör hinder för studiestöd.

1.15 Lagen om ändring av 13 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

13 §. *Begränsning av skyldigheten att ordna och ersätta rehabilitering.* Hänvisningen till lagen om olycksfallsförsäkring i 1 mom. 1 punkten föreslås bli ändrad till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Hänvisningen i 1 mom. 2 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare föreslås bli ändrad till en hänvisning till lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

1.16 Lagen om ändring av 9 och 12 § i lagen om handikappförmåner

9 §. *Vårdbidrag för pensionstagare.* Hänvisningen i 1 mom. 4 punkten till lagen om olycksfallsförsäkring föreslås bli ändrad till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Omnämmandet i 4 a punkten av att en person som fyllt 16 år och som får fortlöpande olycksfallspension enligt rehabiliteringslagen har rätt till vårdbidrag föreslås bli ändrad så att som en motsvarande förmån ska betraktas fortlöpande rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, dock först då ett år förflutit från skadefallet.

12 §. *Förmåner som skall beaktas när det gäller handikappbidrag eller vårdbidrag.* Bestämmelsen i 1 mom. 1 punkten om att mentillägg som grundar sig på lagstadgad olycksfallsförsäkring hör till de förmåner som ska beaktas föreslås bli ändrad så att fortlöpande vårdbidrag med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall

i arbetet och om yrkessjukdomar hör till de förmåner som ska beaktas.

1.17 Lagen om ändring av 9 § i lagen om garantipension

9 §. *Pensionsinkomsters inverkan på garantipensionen.* Omnämmandet i 1 mom. 7 och 9 punkten av förmåner som baserar sig på olycksfallsförsäkring eller rehabiliteringslagen föreslås bli ändrad så att i bestämmelsen nämns olycksfallspension och familjepension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar samt rehabiliteringspenning enligt de lagarna, som emellertid ska beaktas först då ett år förflutit från skadefallet.

1.18 Lagen om ändring av 2 a § i lagen om arbetshälsoinstitutets verksamhet och finansiering

2 a §. Hänvisningarna till 64 d § i lagen om olycksfallsförsäkring och 23 § 3 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare ändras till hänvisningar till 262 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och 158 § 10 punkten i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I bestämmelsen ska det konstateras att Institutet för arbetshygien har rätt att få uppgifter för registret för arbetsrelaterade sjukdomar enligt vad som bestäms om utlämnande av uppgifter i ovannämnda lagar.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

I 150 § föreskrivs i anknytning till finansieringen av systemet om betalningen av Folkpensionsanstaltens, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts och statens andelar till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt.

Enligt paragrafens 2 mom. ska staten, Folkpensionsanstalten och Lantbruksföreta-

garnas pensionsanstalt, i enlighet med vad genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet närmare föreskrivs, varje år månatligen i förskott betala ett belopp motsvarande vad de uppskattas komma att betala i andel. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet ges närmare bestämmelser om fastställandet av de slutliga beloppen samt om den tidpunkt vid vilken lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska tillställa social- och hälsovårdsministeriet en redogörelse för det slutliga fastställandet av andelarna.

I övergångsbestämmelserna i 180 § 6 mom. föreskrivs om Folkpensionsanstaltens och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts skyldighet att enligt 15 a § i den upphävda lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare under åren 2016—2018 betala för finansieringen av totalkostnaderna enligt denna lag en avgift för komplettering av ersättningsansvaret för täckande av det ansvarsunderskott som i fråga om grundskyddsandelen uppstått före 2004. Närmare bestämmelser om förfarandet i anslutning till uttagandet av denna avgift utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Meningen är att förordningarna ska träda i kraft samtidigt som de lagar som ingår i denna proposition.

3 Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2016. Det föreslås att på skadefall som ägt rum innan de föreslagna lagarna träder i kraft ska tillämpas de bestämmelser som var i kraft vid ikraftträdandet av de föreslagna lagarna. I ikraftträdandebestämmelserna till lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar föreslås vissa undantag från denna huvudregel. Undantagen motiveras ovan i detaljmotiveringen till paragraferna.

Vad som i den övriga förmånslagstiftningen föreslås i fråga om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar ska enligt förslaget tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för

lantbruksföretagare, vilka föreslås bli upphävda. Med motsvarande förmåner ska även avses förmåner som beviljas på grund av olycksfall som inträffat och yrkessjukdomar som debuterat före år 1982, som exempelvis livränta och försörjningspension som motsvarar olycksfallspension och familjepension. Avsikten är att de övriga förmånslagarnas tillämpningspraxis i fråga om förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare inte ska ändras. Därför föreslås det att bestämmelserna i 92 § i lagen om pension för arbetstagare, 87 § i lagen om pension för företagare, 97 § i lagen om sjömanspensioner, 76 § i lagen om kommunala pensioner och 73 § i lagen om statens pensioner som gäller primära förmåner som dras av från pension fortfarande ska tillämpas på förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare sådana de bestämmelserna lyder vid ikraftträdandet av de föreslagna lagarna.

4 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Propositionen gäller en reform av strukturen och innehållet i lagstiftningen om lantbruksföretagarnas och stipendiaternas olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Verkställigheten av lagen hör till offentlig förvaltningsuppgifter, som enligt 124 § i grundlagen kan anförtros andra än myndigheter. Verkställigheten av lagen inrymmer även uppgifter som innebär utövning av offentlig makt. Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska all utövning av offentlig makt bygga på lag och i all offentlig verksamhet ska lag noggrant iakttas. Vid verkställigheten av lagen iakttas utöver den föreslagna lagen den allmänna förvaltningslagstiftningen med stöd av bestämmelserna i den som gäller tillämpningsområde, definitionen av myndighet och enskildas skyldighet att ge språklig service. En hänvisning till den allmänna förvaltningslagstiftningen behöver inte längre med anledning av 124 § i grundlagen ingå i lagen för att kraven på god förvaltning ska uppfyllas. I 118 § i grundlagen föreskrivs om ansvar för ämbetsåtgärder. Tjänsteansvaret omfattar såväl ersättningsrättsligt som straff-

rättsligt ansvar. När en offentlig förvaltningsuppgift genom lag anförtros andra än myndigheter måste det enligt grundlagsutskottets ståndpunkt författningsmässigt ses till att samma bestämmelser i denna uppgift tillämpas på den som ska sköta uppgiften som på den som sköter uppgiften under myndighetsansvar (GrUU 5/2010 rd, GrUU 3/2009 rd, GrUU 1/2008 rd). Den föreslagna lagen innehåller de bestämmelser om tjänsteansvar som grundlagsutskottet i sin tolkningspraxis förutsätter.

Propositionen tar även hänsyn till bestämmelsen i 80 § i grundlagen, enligt vilken det genom lag ska utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. I de föreslagna bestämmelserna ingår flera tillämpningslösningar och principer som är centrala med tanke på försäkringsskyddets innehåll och som för närvarande enbart baserar sig på rätts- och ersättningspraxis. I bestämmelserna om verkställigheten av förmåner ingår också flera tidsfrister, vars syfte är

att påskynda handläggningen av ärenden och meddelandet av beslut.

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska inleda utredningen av ett ersättningsfall utan dröjsmål och senast inom sju vardagar efter att ersättningsärendet väcktes. Fristen för beslut har förkortats. Framöver ska beslutet meddelas inom 30 dagar från det att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har fått tillräckliga redogörelser och handlingar för angörande av ärendet. Beslutet från besvärsinstansen ska verkställas utan dröjsmål och senast 14 dagar efter att det har vunnit laga kraft och lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har fått tillräcklig information för att avgöra ärendet. De exakta fristerna enligt lagen tryggar för sin del rätt till behandling utan dröjsmål som nämns i 21 § i grundlagen och 23 § i förvaltningslagen.

Propositionen överensstämmer med grundlagen och därför kan de föreslagna lagarna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslaget

1.

Lag**om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

I AVDELNINGEN

Allmänna bestämmelser

1 kap.

Lagens centrala innehåll och tillämpningsområde

1 §

Syfte

I denna lag finns bestämmelser om lantbruksföretagares och stipendiaters rätt att få ersättning på grund av olycksfall i arbetet och på grund av yrkessjukdomar.

2 §

Lantbruksföretagare och lantbruksföretagararbete

Med lantbruksföretagare avses sådana gårdsbrukssidkare, fiskare och renägare som avses i 3 § i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006), lantbruksföretagares familjemedlem som avses i 3 och 4 § i nämnda lag samt personer som avses i 3 § 5 och 6 punkten i nämnda lag.

Med lantbruksföretagararbete avses arbete som nämns i 3 § i lagen om pension för lantbruksföretagare och som utförs av en lantbruksföretagare. Som lantbruksföretagararbete betraktas inte verksamhet som avses i 7 § 5 punkten i nämnda lag och som ska betraktas som ett särskilt företag.

Med avvikelse från 3 § i lagen om pension för lantbruksföretagare, förutsätts inte i 1 och

2 mom. att gårdsbruk bedrivs på en brukningsenhet med minst fem hektar jordbruksmark.

3 §

Stipendiater och stipendiatarbete

Med stipendiat avses en försäkringsskyldig stipendiat enligt 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Som stipendiatarbete betraktas sådan vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet enligt 8 a § i nämnda lag som stipendiaten bedriver.

4 §

Övriga definitioner och hänvisningsbestämmelser

I denna lag avses med

1) *skada* på följderna av ett skadefall enligt 11 §,

2) *obligatorisk försäkring* försäkring enligt denna lag som fastställts eller förlängts enligt 5 § 1 och 2 mom.,

3) *skadad person* den som har råkat ut för ett skadefall enligt 11 §,

4) *EU:s förordningar om social trygghet* Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen,

5) *tredjestat* stat på vilken EU:s förordningar om social trygghet och sådana över-

enskommelser om social trygghet som innehåller bestämmelser om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och som är bindande för Finland inte tillämpas på,

6) *ålderspension* ålderspension enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006), ålderspension enligt den tidigare lagstiftning som avses i 1 § 2 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006), ålderspension enligt folkpensionslagen (568/2007) och motsvarande utländska pensioner,

7) *sjukpension* full invalidpension som beviljats tills vidare enligt de lagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare, sjukpension som beviljats tills vidare enligt folkpensionslagen, full invalidpension enligt den tidigare lagstiftning som avses i 1 § 2 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare, invaliditetspension enligt den tidigare lagstiftning som avses i 1 § 3 mom. i lagen om införande av folkpensionslagen (569/2007) och motsvarande utländska pensioner samt sådant avträdelsetöd enligt 24 § 2 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare som ska beaktas som pension enligt 92 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Det som denna lag föreskriver om sjukpension tillämpas även på i lag föreskriven tills vidare beviljad olycksfallspension och ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen (279/1959) samt motsvarande utländska pensioner.

Det som denna lag föreskriver om en medlemsstat i Europeiska unionen ska också tillämpas på en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och på Schweiz.

Det som lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) föreskriver om arbetstagare eller skadade tillämpas på lantbruksföretagare och stipendiater till de delar som det hänvisas till i den lag som nämns ovan i denna lag.

Det som lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskriver om försäkringsanstalter tillämpas till de delar som det hänvisas till i den lag som nämns ovan i denna lag till lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Det som lagen om pension för lantbruksföretagare föreskriver om arbetspensionsförsäkringsavgift tillämpas till de delar som det hänvisas till i den lag som nämns ovan i denna lag till försäkringsavgift enligt denna lag, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

5 §

Försäkringsskyldighet

För lantbruksföretagare för vilka fastställs en försäkring enligt 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare ska samtidigt för samma tid och för samma lantbruksföretagararbete fastställas även en försäkring enligt denna lag.

För stipendiater för vilka fastställs en försäkring enligt 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare ska samtidigt för samma tid och för samma stipendiatarbete fastställas även en försäkring enligt denna lag. På motsvarande sätt fortsätts en försäkring enligt denna lag för en sådan stipendiat vars försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare efter ett avbrott fortsätts i enlighet med 10 b § 2 mom. i nämnda lag.

Om en sådan arbetspensionsförsäkring som avses i 1 eller 2 mom. upphör eller dess giltighet avbryts, upphör eller avbryts även en försäkring enligt denna lag.

6 §

Frivilligt skydd för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom

Skydd för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom enligt denna lag kan genom en frivillig försäkring även utsträckas till annat än sådant lantbruksföretagararbete med stöd av vilket lantbruksföretagaren är skyldig att teckna en sådan försäkring som avses i 10 § i

lagen om pension för lantbruksföretagare enligt vad som föreskrivs i avdelning VI.

7 §

Olycksfallsskydd för fritiden

Till en sådan försäkring som avses i 5 och 6 § i detta kapitel kan genom en frivillig försäkring fogas skydd för olycksfall på fritiden enligt vad som föreskrivs i avdelning VI.

8 §

Företråde för ersättningar och deras förhållande till övriga förmåner

Den rätt till en ersättning eller förmån som den skadade har med stöd av någon annan lag minskar inte den ersättning som han eller hon får enligt denna lag, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Ersättningar som är baserade på försäkringar enligt denna lag beaktas när ersättning eller förmån som föreskrivs i någon annan lag bestäms på samma sätt som ersättningar enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, om inte något annat föreskrivs i denna lag eller i någon annan lag.

9 §

Territoriellt tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på en sådan lantbruksföretagare och stipendiat på vilken tillämpas finsk lagstiftning med stöd av bestämmelserna om territoriellt tillämpningsområde i lagen om pension för lantbruksföretagare.

10 §

Verkställighet

De uppgifter som hör till verkställigheten av denna lag ska skötas av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt, vars uppgifter sköts av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare.

II AVDELNINGEN

Skadefall som ska ersättas

2 kap.

Allmänna bestämmelser

11 §

Skadefall som ska ersättas

Olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar ska ersättas som skadefall enligt denna lag så som föreskrivs nedan.

Med *skadedag* avses den dag när ett olycksfall i arbetet inträffar och den dag då en yrkessjukdom enligt 31 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar debuterar.

12 §

Ersättningsskyldighet och försäkring

Ersättning i ett skadefall förutsätter att skadefallet har drabbat:

1) en lantbruksföretagare som avses i 3 § 1—4 eller 6 punkten i lagen om pension för lantbruksföretagare under en tid för vilken han eller hon är skyldig att teckna försäkring enligt 10 § i nämnda lag eller en stipendiat som avses i 8 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare under en tid för vilken han eller hon är skyldig att teckna försäkring enligt nämnda 10 a § i nämnda lag,

2) en lantbruksföretagare som avses i 3 § 5 punkten i lagen om pension för lantbruksföretagare under en tid för vilken han eller hon är skyldig att teckna försäkring och för vilken han eller hon har en gällande försäkring enligt 10 § i nämnda lag eller har lämnat in en ansökan för att få den,

3) en person som avses i 1 och 2 punkten under en tid under vilken lantbruksföretagararbetet eller stipendiatarbetet ännu inte har fortgått utan avbrott minst fyra månader efter att han eller hon fyllt 18 år, eller

4) en person som avses i 1 eller 2 punkten och som blir arbetsoförmögen så att han eller hon har rätt till invalidpension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare och som

med anledning av sin arbetsförmåga inte längre är försäkringsskyldig, om skadefallet inträffade innan det gått 30 dagar från det han eller hon fick del av pensionsanstaltens eller besvärinstansens beslut om beviljandet av pension. Om det inte visas något annat, anses personen ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som han eller hon har uppgett.

Om lantbruksföretagaren eller stipendiaten när yrkessjukdomen debuterar inte längre är kvar i det arbete som kan ha orsakat yrkessjukdomen och ersättningsskyldigheten med stöd av 32 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar bestäms med stöd lantbruksföretagararbetet eller stipendiatarbetet, förutsätter ersättningen av skadefallet med avvikelse från 1 mom. att lantbruksföretagaren eller stipendiaten har uppfyllt de förutsättningar som avses i 1 mom. i ett arbete som bestämmer ersättningsskyldigheten.

13 §

Bedömning av medicinskt orsakssamband

En förutsättning för att ersättning ska betalas för ett skadefall är att det finns ett sannolikt medicinskt orsakssamband mellan skadefallet och skadan eller sjukdomen, om inte något annat föreskrivs nedan. När det medicinska orsakssambandet bedöms, ska i synnerhet medicinska fynd och observationer, sättet på vilket skadan uppkom och tidigare skador och sjukdomar beaktas.

3 kap.

Bestämmelser om olycksfall

14 §

Olycksfall

Med olycksfall avses en plötslig, oförutsedd händelse som orsakas av en yttre faktor och leder till en skada eller en sjukdom hos en lantbruksföretagare eller en stipendiat.

15 §

Andra skador och sjukdomar som ska anses vara orsakade av ett olycksfall

Det som föreskrivs om olycksfall ska också tillämpas på andra skador och sjukdomar orsakade av olycksfall som räknas upp i 18 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

16 §

Väsentligt förvärrande av skada eller sjukdom till följd av olycksfall

Till följd av olycksfall ersätts även väsentligt förvärrande av andra skador eller sjukdomar än de som avses i denna lag under iakttagande av vad som föreskrivs i 19 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om ersättning av väsentligt förvärrande av skada eller sjukdom till följd av olycksfall.

4 kap.

Bestämmelser om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet

17 §

Lantbruksföretagares olycksfall i arbetet

Med lantbruksföretagares olycksfall i arbetet avses ett olycksfall som drabbat en lantbruksföretagare i lantbruksföretagararbete, på eller utanför ett område som hör till den plats där lantbruksföretagaren utför sitt arbete enligt vad som föreskrivs i 18—22 §.

18 §

Olycksfall i samband med att lantbruksföretagararbetet utförs

Ett olycksfall anses ha inträffat i lantbruksföretagararbetet om en lantbruksföretagare råkar ut för ett olycksfall i samband med arbete.

Med arbete jämställs också resande som följer av arbetsuppgiften. Även mindre avvi-

kelser från färdrutten enligt 20 § 1 punkten anses ingå i resandet.

19 §

Olycksfall på ett område som hör till den plats där lantbruksföretagararbetet utförs

Ett olycksfall som i något annat sammanhang än i samband med arbetet inträffar på ett område som hör till den plats där lantbruksföretagararbetet utförs betraktas som ett olycksfall i arbetet, om det inträffat i verksamhet som vanligen hänför sig till vistelse på den plats där arbetet utförs.

Till ett område som hör till den plats där arbetet utförs enligt 1 mom. hör ett område där lantbruksföretagaren utför sin lantbruksföretagarverksamhet och sina arbetsuppgifter. I området ingår dock inte lantbruksföretagarens bostad eller andra områden som företagaren huvudsakligen använder för privat bruk.

20 §

Olycksfall utanför ett område som hör till den plats där lantbruksföretagararbetet utförs

Ett olycksfall som drabbar en lantbruksföretagare utanför ett område som hör till den plats där lantbruksföretagararbetet utförs betraktas som olycksfall i arbetet, när det inträffar i verksamhet som vanligen hänför sig till följande omständigheter:

1) sedvanlig resa mellan bostaden och arbetsplatsen, som beror på lantbruksföretagararbete och där det också anses ingå mindre avvikelser från färdrutten till följd av barn-

dagvård eller besök i en matvaruaffär eller av någon annan med dem jämfällbar orsak,

2) sedvanlig mat- eller rekreationspaus i samband med arbete och i närheten av ett område som hör till den plats där arbetet utförs.

21 §

Lantbruksföretagares olycksfall under särskilda omständigheter

Som lantbruksföretagares olycksfall i arbetet betraktas också ett olycksfall som inte ska ersättas med stöd av 18 eller 19 § och som drabbar en lantbruksföretagare:

1) i verksamhet som ingår i en utbildning i anslutning till lantbruksföretagararbetet,

2) i verksamhet som ingår i rekreation i anslutning till lantbruksföretagararbetet eller en sådan utbildning som avses i 1 punkten,

3) i sådan verksamhet för att upprätthålla arbetsförmågan som överensstämmer med god företagshälsovårdspraxis och som i samarbete med företagshälsovården ordnats för lantbruksföretagare i enlighet med lagen om företagshälsovård (1383/2001),

4) i verksamhet som ingår i ett besök på en mottagning inom hälso- och sjukvården, när en skada som avses i denna lag eller misstanke om en sådan skada är orsak till besöket,

5) i verksamhet som ingår i ett besök på en mottagning inom hälso- och sjukvården, när akut insjuknande under arbetsdagen, företagshälsovård enligt 12 § i lagen om företagshälsovård eller en förpliktelse på grund av lantbruksföretagararbetet är orsak till besöket,

6) under resan till och från bostaden eller den plats där arbetet utförs till och från en utbildning eller en verksamhet som avses i 1—5 punkten enligt vad som föreskrivs i 20 § 1 punkten, eller

7) när lantbruksföretagaren på grund av sitt arbete är inkvarterad under förhållanden som utgör en exceptionell olycksfallsrisk, om olycksfallet har berott på en orsak som har samband med dessa förhållanden.

Som olycksfall i arbete betraktas dock inte en enligt patientskadelagen (585/1986), om har inträffat vid undersökning eller behandling enligt 1 mom. 5 punkten.

22 §

Lantbruksföretagares olycksfall i arbete som utförs någon annanstans än på en sådan plats som arbetsuppgiften kräver

Det som föreskrivs i 19 och 20 § om ersättning för olycksfall på ett område som hör till den plats där arbetet utförs, på resa mellan bostaden och arbetsplatsen och under mat- och rekreationspauser tillämpas inte, när en lantbruksföretagare arbetar någon annanstans än på en sådan plats som arbetsuppgiften kräver.

5 kap.

Bestämmelser om stipendiaters olycksfall i arbetet

23 §

Stipendiaters olycksfall i arbetet

Med stipendiaters olycksfall i arbetet avses olycksfall som drabbat en stipendiat i stipendiatarbetet, på eller utanför ett område som hör till den plats där stipendiaten utför sitt arbete enligt vad som föreskrivs i 24—28 §.

24 §

Olycksfall i samband med att stipendiatarbetet utförs

Ett olycksfall anses ha inträffat i stipendiatarbetet om en stipendiat råkar ut för ett olycksfall i samband med arbetet.

Med arbete jämställs också resande som följer av arbetsuppgiften. Även mindre avvikelser från färdrutten enligt 26 § 1 punkten anses ingå i resandet.

25 §

Olycksfall på ett område som hör till den plats där stipendiatarbetet utförs

Ett olycksfall som i något annat sammanhang än i samband med arbetet inträffar på ett område som hör till den plats där stipendiatarbetet utförs betraktas som ett olycksfall i arbete, om det inträffat i verksamhet som vanligen hänför sig till vistelse på den plats där arbetet utförs.

Till ett område som hör till den plats där arbetet utförs och enligt 1 mom. hör ett område där stipendiaten utför sitt stipendiatarbete och sina arbetsuppgifter. I området ingår dock inte stipendiatens bostad eller andra områden som stipendiaten huvudsakligen använder för privat bruk.

26 §

Olycksfall utanför ett område som hör till den plats där stipendiatarbetet utförs

Ett olycksfall som drabbar en stipendiat utanför ett område som hör till den plats där stipendiaten utförs betraktas som olycksfall i arbetet, när det inträffar i verksamhet som vanligen hänför sig till följande omständigheter:

1) sedvanlig resa mellan bostaden och arbetsplatsen, som beror på stipendiatarbete och där det också anses ingå mindre avvikelser från färdrutten på grund av barnomsorg, besök i mataffär eller av någon annan med dem jämförbar orsak,

2) sedvanlig mat- eller rekreationspaus i samband med arbete och i närheten av ett område som hör till den plats där arbetet utförs.

27 §

Stipendiaters olycksfall under särskilda omständigheter

Som stipendiaters olycksfall i arbetet betraktas också ett olycksfall som inte ska ersättas med stöd av 24 eller 25 § och som drabbar en stipendiat:

1) i verksamhet som ingår i en utbildning i anslutning till stipendiatarbetet,

2) i verksamhet som ingår i rekreation i anslutning till stipendiatarbetet eller en sådan utbildning som avses i 1 punkten,

3) i verksamhet som ingår i ett besök på en mottagning inom hälso- och sjukvården, när en skada som avses i denna lag eller misstanke om en sådan skada är orsak till besöket,

4) i verksamhet som ingår i ett besök på en mottagning inom hälso- och sjukvården, när akut insjuknande under arbetsdagen eller en förpliktelse på grund av lantbruksföretagararbetet är orsak till besöket,

5) under resan till och från bostaden eller den plats där arbetet utförs till och från en utbildning eller en verksamhet som avses i 1—4 punkten enligt vad som föreskrivs i 26 § 1 punkten, eller

6) när stipendiat på grund av sitt arbete är inkvarterad under förhållanden som utgör en exceptionell olycksfallsrisk, om olycksfallet har berott på en orsak som har samband med dessa förhållanden.

Som olycksfall i arbete betraktas dock inte en enligt patientskadelagen (585/1986), om har inträffat vid undersökning eller behandling enligt 1 mom. 4 punkten.

28 §

Stipendiaters olycksfall i bostaden och i arbete någon annanstans än på en sådan plats som arbetsuppgiften kräver

Det som föreskrivs i 25 och 26 § om ersättning för olycksfall på ett område som hör till den plats där arbetet utförs, på resa mellan bostaden och arbetsplatsen och under en mat- eller rekreationspaus tillämpas inte, när en stipendiat utför sitt arbete i sin bostad eller arbetar någon annanstans än på en sådan plats som arbetsuppgiften kräver.

6 kap.

Bestämmelser om yrkessjukdomar

29 §

Yrkessjukdom

Med yrkessjukdom avses en sjukdom som sannolikt i huvudsak har orsakats av:

1) att en lantbruksföretagare exponerats för en fysikalisk, kemisk eller biologisk agens i arbete som avses i 18 §, på ett område som hör till den plats där arbetet utförs och som avses 19 § eller i utbildning som avses i 21 § 1 mom. 1 punkten. Om det är fråga om arbete som en lantbruksföretagare utför i sin bostad eller ett arbete som avses i 22 §, krävs det att exponeringen ska bero på lantbruksföretagarens arbetsuppgifter,

2) att en stipendiat exponerats för en fysikalisk, kemisk eller biologisk agens i arbete som avses i 24 §, på ett område som hör till den plats där arbetet utförs och som avses 25 § eller i utbildning som avses i 27 § 1 mom. 1 punkten. Om det är fråga om ett arbete som avses i 28 §, krävs det att exponeringen ska bero på stipendiats arbetsuppgifter.

För att en sjukdom ska diagnostiseras som yrkessjukdom krävs det en medicinsk undersökning, där det finns tillgång till tillräckligt mycket information om lantbruksföretagarens eller stipendiats arbetsförhållanden och exponeringen i arbetet.

På yrkessjukdomar enligt denna lag tillämpas även vad som i lagen om olycksfall i arbete och om yrkessjukdomar föreskrivs:

1) i 27 om en förteckning över yrkessjukdomar och om ersättning av de sjukdomar som nämns i förteckningen över yrkessjukdomar som yrkessjukdomar,

2) i 31 § om tidpunkt då en yrkessjukdom debuterar,

3) i 32 § om bestämmandet av ersättningskyldighet vid yrkessjukdomar.

30 §

Tendinit i övre extremiteten och epikondylit i överarmen som ersätts som yrkessjukdom

Trots vad som föreskrivs i 29 § 1 mom. ersätts tendinit i fingrarna, handlederna och underarmarna och epikondylit i överarmen under iakttagande av vad som föreskrivs i 28 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om tendinit i övre extremiteten och epikondylit i överarmen som ersätts som yrkessjukdom.

31 §

Karpaltunnelsyndrom som ersätts som yrkessjukdom

Trots vad som föreskrivs i 29 § 1 mom. ersätts karpaltunnelsyndrom under iakttagande av vad som föreskrivs i 29 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om karpaltunnelsyndrom som ersätts som yrkessjukdom.

32 §

Väsentligt förvärrande av annan arbetsrelaterad skada eller sjukdom

Också väsentligt förvärrande av någon annan skada eller sjukdom än en sådan som avses i denna lag ersätts som yrkessjukdom, om förvärrandet sannolikt huvudsakligen beror på att lantbruksföretagaren eller stipendiaten har exponerats för en fysikalisk, kemisk eller biologisk agens enligt vad som föreskrivs i 29—31 §. En förutsättning är att agensen är densamma som den som orsakat en sådan annan skada eller sjukdom som avses ovan. Ersättning betalas för den tid som skadan eller sjukdomen har förvärrats väsentligt.

7 kap.

Ömhet orsakad av arbetsrörelse, misshandel samt annan avsiktlig gärning som någon annan utför samt psykiskt chockreaktion

33 §

Ömhet orsakad av arbetsrörelse

Det som föreskrivs om olycksfall i arbetet ska också tillämpas på plötslig ömhet i muskler eller senor, som har uppkommit utan olycksfall när lantbruksföretagaren eller stipendiaten utfört enskilda påfrestande arbetsrörelser i arbete enligt i 18 eller 24 § (*ömhet orsakad av arbetsrörelse*). Ersättning betalas tills ömheten har försvunnit, dock i högst sex veckor räknat från tidpunkten när ömheten uppstod. Ersättning betalas inte om ömheten beror på en tidigare skada eller sjukdom eller på en vävnadsskada som kan uppstå enbart genom ett olycksfall.

34 §

Skada till följd av misshandel eller annan avsiktlig gärning som någon annan utför

En skada hos en lantbruksföretagare eller en stipendiat till följd av misshandel eller en annan avsiktlig gärning som utförs av en annan person ersätts trots det som föreskrivs i 18—28 § och i 3 mom. om orsaken till gärningen är en arbetsuppgift som sköts av den skadade.

En skada till följd av misshandel eller en annan avsiktlig gärning som utförs av en annan person ersätts inte med stöd av denna lag, om den huvudsakliga orsaken till är en omständighet som har samband med den skadades familjerelationer eller privatliv i övrigt.

En skada till följd av misshandel eller en annan avsiktlig gärning som utförs av en annan person ersätts inte med stöd av denna lag, om den skadade lantbruksföretagaren har drabbats i verksamhet som avses 20 §:n 2 punkten eller 21 §:n 2—7 punkten eller stipendiaten i verksamhet som avses i 26 § 2 punkten eller 27 § 1 mom. 2—6 punkten.

35 §

Psykisk chockreaktion till följd av olycksfall i arbetet

Den skadade får ersättning för psykisk chockreaktion till följd av ett olycksfall i arbetet under de förutsättningar som anges i denna paragraf och i 35 § 1 och 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

För att ersättning ska betalas för psykisk chockreaktion krävs det också att den skadade har varit direkt delaktig i en händelse som avses i 35 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och att händelsen har ett nära och sakligt samband med förhållandena enligt 18—28 §.

Vid en psykisk chockreaktion betalas dock inte någon ersättning, om lantbruksföretagaren har drabbats i verksamhet som avses 20 § 2 punkten eller 21 § 1 mom. 2—6 punkten eller stipendiaten i verksamhet som avses i 26 § 2 punkten eller 27 § 2—5 punkten, och det inte är fråga om en avsiktlig skada som orsakas av någon annan enligt i 34 § 1 mom. och som en arbetsuppgift som sköts av den skadade ger upphov till.

III AVDELNINGEN

Förmåner

8 kap.

Ersättning för sjukvård

36 §

Ersättning för sjukvårdskostnader och sjukvård som ska ersätts

Sjukvård ersätts under iakttagande av vad som i 36 och 37 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om ersättning för sjukvårdskostnader och sjukvård som ersätts.

Bestämmelser om rätten att få sjukvård och skyldigheten att ordna sjukvård finns i någon annanstans i lag.

37 §

Undersökningskostnader som ska ersätts

Kostnader för nödvändiga läkarbesök för att utreda en skada och för undersökningar som läkaren utför och ordinerar ska ersättas även om det inte är fråga om en skada som ska ersättas enligt denna lag. Dessutom ersätts nödvändiga kostnader för att inhämta de uppgifter om arbetsförhållandena som behövs för att utreda huruvida lantbruksföretagarens eller stipendiatens sjukdom är arbetsrelaterad. Det som föreskrivs i 36 och 37 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska tillämpas på läkarbesök och på undersökningar som läkaren utför och ordinerar.

38 §

Ersättning för sjukvård inom den offentliga hälso- och sjukvården

När det gäller ersättning för sjukvård inom den offentliga hälso- och sjukvården iaktas vad som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs i:

- 1) 39 § om ersättning till den skadade för sjukvårdskostnader,
- 2) 40 och 41 § om kommunens och samkommunens rätt till fullkostnadsavgift och om anmälningsplikt för verksamhetsenhet inom den offentliga hälso- och sjukvården, och
- 3) 42 § om försäkringsanstaltens rätt att hänvisa den skadade till en vårdenhet.

39 §

Ersättning för sjukvård inom den privata hälso- och sjukvården

När det gäller ersättning för sjukvård inom den privata hälso- och sjukvården iaktas vad som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs i:

- 1) 43 § om ersättning för kostnader för sjukvård inom den privata hälso- och sjukvården,

2) 44 § om ersättning för kostnader för sjukvård som ges utan betalningsförbindelse och

3) 45 § om ersättning för kostnader för sjukvård som kräver betalningsförbindelse.

40 §

Ersättning för sjukvård i utlandet

På ersättning för kostnader för sjukvård som ges i en annan stat inom Europeiska unionen tillämpas vad som föreskrivs i 36 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och i EU:s förordningar om social trygghet.

Den skadade får ersättning för kostnader för sjukvård som har getts i en tredjestat under iakttagande av vad som föreskrivs i 47 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

41 §

Ersättning för inkomstbortfall under undersökningstid

Lantbruksföretagare och stipendiater får enligt 2 mom. ersättning för inkomstbortfall för den tid som en undersökning enligt 37 § och arbetsoförmåga till följd av den pågår, dock högst för sju dagar.

Som ersättning för inkomstbortfall betalas för varje dag ett belopp som utgör 1/360 av lantbruksföretagarens eller stipendiatens årsarbetsinkomst i enlighet med 61 § eller av en årsarbetsinkomst enligt 117 § eller 126 § enligt en frivillig försäkring enligt denna lag, om undersökningen och arbetsoförmågan till följd av den inklusive resorna tur och retur varar över tio timmar. Om undersökningen och arbetsoförmågan till följd av den inklusive resorna tur och retur inte varar över tio timmar, men dock över sex timmar, betalas som ersättning för inkomstbortfall ett belopp som utgör 1/720 av lantbruksföretagarens eller stipendiatens årsarbetsinkomst i enlighet med 61 § eller av en årsarbetsinkomst enligt 117 § eller 126 § på grundval av en frivillig försäkring enligt denna lag. Ersättning för inkomstbortfall betalas inte, om undersökningen och arbetsoförmågan till följd av den

inklusive resorna tur och retur inte överskrider sex timmar.

På sådan ersättning för inkomstbortfall som avses i denna paragraf tillämpas inte vad som föreskrivs om årsarbetsinkomst i 62—66 §. När denna paragraf tillämpas anses dagen för skadefallet med avvikelse från 11 § vara den dag under vilken den undersökning som avses i 1 mom. har inletts.

Ersättningen enligt 1 mom. ska dras av från ersättningen för inkomstbortfall, om skadan senare visar sig vara ersättningsgill och den skadade får ersättning för inkomstbortfall enligt 10 kap. för den tid som avses i 1 mom.

9 kap.

Övriga kostnadsersättningar

42 §

Ersättning för rese- och inkvarteringskostnader

Den skadade får ersättning för rese- och inkvarteringskostnader under iakttagande av vad som föreskrivs om ersättning för rese- och inkvarteringskostnader i 50 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

43 §

Vårdbidrag

Den skadade får vårdbidrag under iakttagande av vad som föreskrivs om vårdbidrag i 51 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

44 §

Klädtillägg

Den skadade får klädtillägg under iakttagande av vad som föreskrivs om klädtillägg i 52 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

45 §

Ersättning för extra kostnader för hemvård

Den skadade får ersättning för extra kostnader för hemvård under iakttagande av vad som föreskrivs om ersättning för extra kostnader för hemvård i 53 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

46 §

Ersättning för vissa föremål som varit i personligt bruk

Den skadade får ersättning för vissa föremål som varit i personligt bruk under iakttagande av vad som föreskrivs i 54 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

10 kap.

Ersättning för inkomstbortfall och för bestående men*Allmänna bestämmelser*

47 §

Ersättning för inkomstbortfall

Som ersättning för inkomstbortfall enligt denna lag betalas dagpenning, olycksfallspension och rehabiliteringspenning.

Dagpenning

48 §

Rätt att få dagpenning

Den skadade har rätt att få dagpenning under ett år från och med skadedagen, om han eller hon på grund av skadan är helt eller delvis oförmögen att arbeta.

Den skadade har dock inte rätt att få dagpenning, om hans eller hennes förmåga att arbeta är nedsatt med mindre än 10 procent.

Dagpenning betalas för varje kalenderdag med undantag för den dag då skadan uppkom. Dagpenning betalas dock inte, om den

skadade inte har varit helt eller delvis oförmögen att arbeta minst tre dagar i följd med undantag för den dag då skadan inträffade.

Om en yrkessjukdom debuterar under den tid som den skadade får ålders- eller sjukpension och exponeringen skedde före pensioneringen, bedöms rätten att få dagpenning på grundval av hans eller hennes sista arbete före pensioneringen. I sådana fall grundar sig beloppet av dagpenningen med avvikelse från 50 § 1 mom. för hela arbetsinkomsten på den årsarbetsinkomst som bestäms på basis av 62 §.

49 §

Dagpenning på grundval av partiell arbetsförmåga

Om den skadade är partiellt oförmögen att arbeta, är dagpenningen den proportionella andel av dagpenningen till fullt belopp enligt 50—51 § som motsvarar nedsättningen i arbetsförmågan, om ingenting annat följer av 58 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Den proportionella andelen av den nedsatta arbetsförmågan avrundas till närmaste fem procent.

Nedsättningen i arbetsförmågan ska bedömas utifrån de begränsningar skadan eller sjukdomen orsakar lantbruksföretagarens eller stipendiatens arbete. Nedsättningen i arbetsförmågan i ett arbete som utförts i anställningsförhållande vid sidan om lantbruksföretagarens eller stipendiatens arbete ska fastställas utifrån en utredning av orsakssambandet mellan de minskade förvärvsinkomsterna för den skadades arbete och skadefallet.

50 §

Hur dagpenningen bestäms

Dagpenningen ska grunda sig på årsarbetsinkomsten. Dagpenningen är 1/360 av den skadades årsarbetsinkomst enligt 61—66 §. Om den skadade skadedagen hade ett anställningsförhållande eller om han eller hon vid sidan om anställningsförhållandet också utförde försäkrat företagarbete enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, bestäms dagpenningen dock i fråga om

dessa inkomster under högst 28 dagar räknat från skadedagen trots vad som föreskrivs i 58 och 81 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Visar en lantbruksföretagare eller anhörig till honom eller henne att i de omständigheter som inverkar på arbetsinkomsterna av brukningsenheten och som avses i 16 eller 17 § i lagen om pension för lantbruksföretagare under året innan skadefallet inträffade har skett en förändring som skulle höja lantbruksföretagarens arbetsinkomst enligt nämnda lag och har lantbruksföretagaren, om han eller hon alltjämt ska försäkras, ansökt om justering av arbetsinkomsten, ska denna förändring beaktas när årsarbetsinkomsten fastställs. När förändringen grundar sig på brukningsenhetens lönsamhet, som avses i 16 § 4 mom. i samma lag, kan även en tidigare förändring beaktas, om detta är skäligt med hänsyn till förhållandena. Den höjda årsarbetsinkomst som avses i detta moment används emellertid vid bestämmande av dagpenning endast till den del dagpenning beviljas för den tid som börjar fyra månader efter det skadefallet inträffade.

För den höjning som avses i 2 mom. ska lämnas in en utredning om de förändringar som inträffat i lantbruksföretagarverksamhetens art, omfattning eller form eller i lantbruksföretagarens arbetsinsats. Såsom utredning kan också lämnas in uppgifter om arbetsinkomsten ur lantbruksföretagarens bokföring eller ur de anteckningar som förs för beskattningen.

51 §

Minimibelopp för dagpenningen

Dagpenningen ska betalas beräknad enligt minimibeloppet av årsarbetsinkomsten, om beloppet av full dagpenning enligt 50 § är mindre än det vore beräknat på grundval av minimibeloppet av årsarbetsinkomsten enligt 66 §. Dagpenningen höjs dock inte, om den skadade vid tidpunkten för skadefallet fick ålderspension eller sjukpension, om det inte är fråga om en sådan skadad som avses i 48 § 4 mom.

52 §

Minskad dagpenning på grundval av den skadades medverkan

Avdrag på dagpenningen på grundval av den skadades medverkan ska göras under iakttagande av vad som föreskrivs i 61 i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

53 §

Avdrag för löntagarpremier som görs på dagpenningen

Till de delar dagpenningen grundar sig på förvärvsinkomsterna tillämpas det som föreskrivs om avdrag för löntagarpremier i 62 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar på den.

Olycksfallspension

54 §

Rätt att få olycksfallspension

Den skadade har rätt att få olycksfallspension från och med årsdagen för skadedagen, om arbetsförmågan kan bedömas vara nedsatt med minst 10 procent på grund av skadan.

Vid bedömningen av nedsättningen i arbetsförmågan beaktas den skadades återstående förmåga att skaffa förvärvsinkomster genom ett sådant tillgängligt arbete som den skadade skäligen kan förutsättas utföra. Då beaktas den skadades utbildning, tidigare verksamhet, ålder och bostadsort och andra därmed jämförbara omständigheter.

Nedsättningen i arbetsförmågan bestäms utifrån en utredning av orsakssambandet mellan de minskade förvärvsinkomsterna och skadefallet. När arbetsinkomsterna efter skadefallet jämförs med den skadades årsarbetsinkomst, ska årsarbetsinkomsten justeras till nivån för jämförelsetidpunkten med den lönekoeficient som anges i 96 § i lagen om pension för arbetstagare.

När nedsättningen i en lantbruksföretagares arbetsförmåga fastställs beaktas utöver vad som föreskrivs i 2 och 3 mom. också den arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare som gäller efter skadefallet. Om det bedöms att lantbruksföretagarens arbetsförmåga är nedsatt i lantbruksföretagararbetet och arbetsinkomsten inte har sänkts efter skadefallet, har han eller hon inte rätt att få olycksfallspension som beviljas tills vidare.

55 §

Olycksfallspension på grundval av partiell arbetsförmåga

Om den skadades arbetsförmåga är delvis nedsatt, är olycksfallspensionen en så stor proportionell andel av pensionsbeloppet enligt 57 § som motsvarar den nedsatta arbetsförmågan. Den proportionella andelen av den nedsatta arbetsförmågan avrundas till närmaste fem procent.

56 §

Olycksfallspension för viss tid eller tills vidare

Olycksfallspension beviljas antingen för viss tid enligt vad som föreskrivs i 94 § eller tills vidare. Olycksfallspension kan inte beviljas tills vidare förrän behovet av och möjligheterna till rehabilitering har utretts.

57 §

Olycksfallspensionens belopp och engångsförhöjning

Olycksfallspensionens årliga maximibelopp är 85 procent av årsarbetsinkomsten enligt 61—66 § till dess att den skadade har fyllt 65 år. Därefter är den 70 procent av årsarbetsinkomsten, dock så att en engångsförhöjning av pensionen görs på det sätt som föreskrivs i 67 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Olycksfallspensionen justeras varje kalenderår med det arbetspensionsindex som avses i 98 § i lagen om pension för arbetstagare.

58 §

Rätt till olycksfallspension på grundval av ett skadefall som inträffat under tid med ålderspension

Har en ålderspension börjat efter att den skadade har fyllt 63 år och skadefallet inträffat i arbete som den skadade utförde under pensioneringen, upphör rätten att få olycksfallspension när det har gått tre år efter skadedagen eller när den skadade före det har fyllt 68 år.

Rehabiliteringspenning

59 §

Rehabiliteringspenning

Den skadade har rätt att få rehabiliteringspenning för den tid som en yrkesinriktad rehabilitering enligt 69 § 1 mom. 1 och 2 punkten pågår. Den skadade har inte rätt att få dagpenning eller olycksfallspension under samma tid.

Rehabiliteringspenningen är under ett år räknat från och med skadedagen lika stor som dagpenningen till fullt belopp oberoende av om arbetsförmågan är nedsatt eller inte. Därefter är den lika stor som olycksfallspension till fullt belopp oberoende av om arbetsförmågan är nedsatt eller inte. Om rehabiliteringen dock inte hindrar att den skadade utför lämpligt förvärvsarbete, bestäms rehabiliteringspenningen enligt 48 och 49 § eller 54 och 55 §.

Rehabiliteringspenningen betalas till det belopp som anges i 2 mom. också under ledigheter som ingår i undervisningsprogrammet för utbildning enligt 89 § 3 mom. 4 punkten i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

*Ersättning till studerande för inkomstbortfall
vid hinder i studierna*

60 §

*Hinder för en studerande att studera på hel-
tid*

När en person som studerar på heltid råkar ut för ett skadefall ska dagpenning eller olycksfallspension efter den tid som föreskrivs i 59 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar betalas enligt full arbetsförmåga om skadan är ett huvudsakligt hinder för att studera. Som dagpenning eller olycksfallspension betalas hälften av ersättningen för inkomstbortfall vid full arbetsförmåga, om skadan begränsar studierna avsevärt.

Bortfall av arbetsinkomst under studietiden ersätts inte särskilt om dagpenning eller olycksfallspension betalas med stöd av 1 mom.

Hur årsarbetsinkomst bestäms

61 §

*Lantbruksföretagares och stipendiaters års-
arbetsinkomst*

Som en lantbruksföretagares årsarbetsinkomst betraktas hans eller hennes årliga arbetsinkomst av lantbruksföretagararbetet, fastställd enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, eller det sammanlagda beloppet av de årliga arbetsinkomsterna vid tidpunkten för skadefallet. Som en stipendiats årsarbetsinkomst betraktas hans eller hennes årliga arbetsinkomst av stipendiatarbetet, fastställd enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, eller det sammanlagda beloppet av de årliga arbetsinkomsterna vid tidpunkten för skadefallet.

Som årsarbetsinkomst för en lantbruksföretagare eller en stipendiat som är skyldig att teckna en försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare vid tidpunkten för skadefallet, men som inte har en giltig försäkring när skadefallet inträffar eller som när skadefallet inträffar har väckt ett ärende för justering av arbetsinkomsten, betraktas den

årliga arbetsinkomst som ska fastställas enligt lagen om pension för lantbruksföretagare för tidpunkten för skadefallet eller arbetsinkomsternas sammanlagda belopp.

Lantbruksföretagares eller stipendiaters årsarbetsinkomst enligt 12 § 1 mom. 3 eller 4 punkten bestäms enligt lagen om pension för lantbruksföretagare under iakttagande av grunderna för fastställande eller justering av arbetsinkomsten.

På lantbruksföretagares årsarbetsinkomst tillämpas även vad som föreskrivs i 50 § 2 och 3 mom. om beaktandet av en förändring i de omständigheter som inverkar på arbetsinkomsterna av brukningsenheten i lantbruksföretagarens årsarbetsinkomst.

Om lantbruksföretagaren eller stipendiaten vid tidpunkten för skadefallet också hade en försäkring enligt 116 §, ska också årsarbetsinkomsten enligt nämnda försäkring beaktas i årsarbetsinkomsten vid tidpunkten för skadefallet.

Som årsarbetsinkomst för en stipendiat som bedriver lantbruksföretagarverksamhet betraktas det sammanlagda beloppet av årsarbetsinkomsten enligt denna paragraf av lantbruksföretagararbetet och årsarbetsinkomsten enligt denna paragraf av stipendiatarbetet.

62 §

Årsarbetsinkomst när en yrkessjukdom debuterar under pensionering

Om en yrkessjukdom debuterar hos en person som får ålderspension eller sjukpension, och exponeringen för sjukdomen har skett före pensioneringen i arbete som försäkrats enligt denna lag, ska tidpunkten för pensioneringen eller den tidpunkt då försäkringen enligt denna lag senast var i kraft betraktas som tidpunkt för skadefallet när årsarbetsinkomsten bestäms. De inkomster som ska beaktas i årsarbetsinkomsten ska justeras med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare till indexnivån för det år då yrkessjukdomen debuterade.

63 §

Hur inkomster av annan verksamhet beaktas i årsarbetsinkomsten

Om den skadade vid tidpunkten för skadefallet också hade ett eller flera anställningsförhållanden, beaktas i årsarbetsinkomsten även de inkomster han eller hon fått av anställningsförhållandet under iakttagande av vad som föreskrivs i 71—73, 78 och 81 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar samt i en bestämmelse som utfärdats med stöd av 80 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Om den skadade vid tidpunkten för skadefallet hade sådana arbetsinkomster som avses i 82 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, beaktas även de i årsarbetsinkomsten under iakttagande av vad som föreskrivs i nämnda lagrum.

Om den skadade vid tidpunkten för skadefallet också utförde arbete som företagare med frivillig försäkring enligt 188—190 §, ska också årsarbetsinkomsten enligt den frivilliga försäkringen räknas in i årsarbetsinkomsten.

64 §

Årsarbetsinkomst vid yrkesinriktade studier på heltid

I årsarbetsinkomsten för en skadad med yrkesinriktade studier på heltid som avses i 76 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar beaktas förutom årsarbetsinkomsten enligt 61 § den årsarbetsinkomst som bestämts enligt nämnda lagrum i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Årsarbetsinkomsten enligt 1 mom. tillämpas också som årsarbetsinkomst när skadefallet inträffar inom ett år efter att den skadade avslutade sina studier och arbetsinkomsterna vid tidpunkten för skadefallet är lägre än årsarbetsinkomsten enligt 1 mom.

65 §

Skolelevers årsarbetsinkomst

Årsarbetsinkomsten för en skadad som får utbildning enligt lagen om grundläggande utbildning (628/1998) eller gymnasielagen (629/1998) bestäms under iakttagande av vad som föreskrivs i 77 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Om årsarbetsinkomsten enligt 61 och 63 § för en skadad som avses i 1 mom. likväl är större än den årsarbetsinkomst som bestäms enligt 1 mom., bestäms årsarbetsinkomsten enligt 61 och 63 §.

66 §

Minimibelopp av årsarbetsinkomst

Om den årsarbetsinkomst som bestäms enligt detta kapitel är lägre än 13 680 euro höjs den till 13 680 euro. Årsarbetsinkomsten höjs dock inte om den skadade vid tidpunkten för skadefallet fick ålderspension eller sjukpension med undantag för sådana personer med ålders- eller sjukpension som 62 § tillämpas på.

67 §

*Ersättning för bestående men**Menersättning*

Menersättning betalas till en skadad som har fått bestående allmänt men av en skada eller en sjukdom som beror på ett skadefall.

På ersättning för bestående allmänt men tillämpas vad som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs i:

- 1) 83 § om menersättning,
- 2) 84 § om hur invaliditetsklassen bestäms,
- 3) 85 § om invaliditetsklassificering,
- 4) 86 § om menersättningens belopp, och i
- 5) 87 § om betalning av menersättning.

11 kap.

Ersättning för rehabilitering

68 §

Allmänna villkor för rehabilitering

Den skadade får ersättning för kostnader för rehabilitering under iakttagande av vad som föreskrivs om allmänna villkor för rehabilitering i 88 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

69 §

Yrkesinriktad rehabilitering

På yrkesinriktad rehabilitering enligt denna lag tillämpas vad som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs i

- 1) 89 § om yrkesinriktad rehabilitering, och i
- 2) 90 § om yrkesinriktad rehabilitering i utlandet.

Den skadade får rehabiliteringspenning efter yrkesinriktad rehabilitering under iakttagande av vad som föreskrivs i 92 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

70 §

Skydd för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar för den som får yrkesinriktad rehabilitering

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt, som betalar ersättning för kostnader för yrkesinriktad rehabilitering enligt 69 § 1 och 2 punkten, ska försäkra den skadade med en försäkring enligt 3 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar för skadefall som kan inträffa vid arbets- och utbildningsförsök, arbetsträning och arbetspraktik som ingår i rehabiliteringen.

Vid ett skadefall som avses i 1 mom. fastställs årsarbetsinkomsten under iakttagande av bestämmelserna i 91 § 2 och 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

71 §

Övriga rehabiliteringsersättningar

På övriga rehabiliteringsersättningar tillämpas vad som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs i:

- 1) 93 § om serviceboende,
- 2) 94 § om hjälpmedel som behövs i dagliga aktiviteter,
- 3) 95 § om ändringar i bostaden,
- 4) 96 § om tolktjänst vid syn-, hörsel- eller talskada som orsakats av ett skadefall,
- 5) 97 § om ersättning för att en anhörig deltar i anpassningsträning, och i
- 6) 98 § om ersättning för rese- och inkvarteringskostnader vid rehabilitering.

12 kap.

Ersättningar som betalas på grund av att den skadade avlider

72 §

Familjepension

Om den skadade har avlidit till följd av ett skadefall som avses i denna lag, betalas familjepension efter honom eller henne under iakttagande av vad som föreskrivs om familjepension i 99 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

På familjepensioner enligt denna lag tillämpas även vad som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs i:

- 1) 100 och 101 § om efterlevandes och barns rätt att få pension,
- 2) 102 § om rätt till familjepension på grundval av ett äktenskap eller samboförhållande som inletts efter skadefallet,
- 3) 103 § om när rätt till familjepension inträder och upphör,
- 4) 104 § om familjepensionens belopp,
- 5) 105 § om hinder för att betala familjepension,
- 6) 106 § om när efterlevandepension upphör samt engångsbetalning, och i
- 7) 107 och 108 § om inkomstjämkning efter efterlevandepension och tidpunkten för den.

73 §

Begravningshjälp och kostnader för att transportera den avlidna

På begravningshjälp och betalning av begravningshjälp tillämpas vad som föreskrivs i 99 samt 109 § 1 och 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

På ersättningen för kostnader för att transportera den avlidne tillämpas vad som föreskrivs i 109 §:n 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

IV AVDELNINGEN

Hur förmåner verkställs

13 kap.

Hur ett ersättningsärende väcks och parter

74 §

Anmälan om skadefall till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt

Den skadade ska anmäla ett skadefall enligt denna lag till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt genom en anmälan enligt 75 § senast den trettonde dagen från skadedagen.

Försummar den skadade sin anmälningsplikt enligt 1 mom., kan ersättning vägras för dröjsmålstiden om det är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Om verksamhetsenheten inom hälso- och sjukvården inte har uppgifter om den försäkringsanstalt som avses i 1 mom., ska sådan anmälan som avses i 41 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar göras hos Olycksfallsförsäkringscentralen för att det ska kunna utredas vilken försäkringsanstalt som är ersättningsansvarig.

På anmälan av ett skadefall som bygger på en försäkring för fritiden enligt 124 § i denna lag tillämpas dock inte vad som föreskrivs om fristen för anmälningsplikten i 1 mom.

75 §

Den skadades anmälan om skadefallet

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska fastställa ett formulär för den skadades anmälan om skadefall enligt denna lag.

En anmälan ska antecknas:

1) namnet på den som skadats vid skadefallet, personbeteckning och andra identifierings- och kontaktuppgifter som är nödvändiga för ersättningshandläggningen,

2) tidpunkten och platsen för skadefallet, förhållanden under vilka skadefallet inträffade, orsakerna till skadefallet och följderna av det,

3) information om den skadades övriga företagverksamhet och arbetsförhållanden, och

4) andra jämförbara uppgifter som är nödvändiga för handläggning av ersättningsärendet, för statistik som avses i 152 § samt i övrigt för verkställigheten av denna lag.

76 §

Hur ett ersättningsärende ska väckas

Ett ersättningsärende väcks när lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har fått den skadades anmälan om skadefallet enligt 75 §.

Ett ersättningsärende anses också ha väckts när en verksamhetsenhet inom den offentliga hälso- och sjukvården lämnar en anmälan enligt 41 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt eller när en verksamhetsenhet inom den privata hälso- och sjukvården lämnar in en anmälan till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt med patientanteckningar om det vårdbesök där den skadade fick behandling på grund av skadan. En förutsättning för att ett ärende ska anses ha väckts är att det av anmälan från verksamhetsenheten inom hälso- och sjukvården framgår den skadades namn, födelsetid eller personbeteckning, kontaktuppgifter samt uppgifter om skadefallet.

77 §

Meddelande till den skadade att ett ersättningsärende har väckts

Om ett ersättningsärende har väckts på något annat sätt än genom en anmälan från den skadade, ska lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt utan dröjsmål underätta den skadade om att ett ersättningsärende som gäller den skadade har väckts och be den skadade genast lämna in en anmälan om skadefallet enligt 75 § till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt. Den skadade ska informeras om tidpunkten för när ärendet har väckts, vem som har gjort anmälan och skadefallet.

En anmälan ska enligt vad som föreskrivs i 24 § 1 mom. i personuppgiftslagen (523/1999) tas in information om behandling av den skadades personuppgifter i samband med ett ersättningsärende enligt i denna lag.

78 §

Avgörande av behörighetsfrågan

Om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt och den försäkringsanstalt som avses i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar inte kan enas om vilkendera som är behörig, iakttas vad som föreskrivs i 114 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

79 §

Frist för att väcka ett ersättningsärende

På fristen för att väcka ett ersättningsärende och för att väcka ett ersättningsärende efter fristen tillämpas vad som föreskrivs i 116 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

80 §

Parter

När ett ersättningsärende handläggs hos lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är den skadade part och vid ett döds-

fall den skadades förmånstagare. Parter är inte den skadades arbetsgivare, den yrkesutbildade person inom hälso- och sjukvården eller den vårdinrättning som har gett den skadade sjukvård, den kommun eller samkommun som ansvarar för att ordna vård eller den som lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt i stället för till den skadade eller i övrigt med stöd av denna lag betalar ersättning eller någon annan prestation.

81 §

Rätt att föra talan

När lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt handlägger ersättningsärendet har en sådan nära anhörig till den skadade eller till förmånstagaren som har godkänts av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt eller den som har tagit hand om den skadade har rätt att föra den skadades talan tills det har förordnats en intressebevakare eller intressebevakningsfullmäktig för den skadade, om den skadade eller förmånstagaren på grund av sin ålder, skada eller sjukdom eller av någon annan med dem jämfällbar orsak inte själv kan sköta ärendet.

14 kap.

Bestämmelser om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts förfarande i ersättningsärenden

82 §

Utredningsskyldighet

Sedan ett ersättningsärende har väckts ska lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt inhämta nödvändig utredning och se till att ärendet handläggs snabbt. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska utreda huruvida det är fråga om ett skadefall som berättigar till ersättning enligt denna lag och vilken ersättning det berättigar till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska börja utreda ersättningsärendet utan dröjsmål och senast inom sju vardagar efter att ärendet väcktes.

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska underrätta den skadade om fristen enligt 86 § för att ansöka om ersättning, vilken är ett år.

83 §

Övriga bestämmelser om handläggning av ersättningsärenden

Vid handläggningen av ersättningsärenden ska iakttas vad som föreskrivs i:

- 1) 120 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om utredning av behovet av yrkesinriktad rehabilitering,
- 2) 121 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om deltagande av medicinskt sakkunnig i handläggningen av ett ersättningsärende, och
- 3) 122 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om anteckning att en handling har inkommit.

84 §

Hur beslut ska meddelas

På beslut som ska meddelas med stöd av denna lag tillämpas vad som föreskrivs i:

- 1) 124 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om hur ersättningsbeslut ska meddelas och motiveras,
- 2) 125 § 1 mom. första meningen och i 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om hur arbetsgivaren ska meddelas ett beslut, och
- 3) 127 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om frist för meddelande och verkställighet av beslut.

85 §

Beslut om vissa avgifter och kostnader

Beslut om sådan fullkostnadsavgift som avses i 38 § 2 mom. i denna lag meddelas kommunen eller samkommunen under iakttagande av vad som föreskrivs i 126 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt betalar en ersättning enligt 167 § eller 168 § 2 mom. eller ett arvode enligt 168 § 3 mom. till ett lägre belopp än det som yrkats ska lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt meddela ett beslut om detta till den som lämnat ut uppgifterna.

Beslutet ska meddelas skriftligt och det ska innehålla anvisningar för sökande av ändring.

15 kap.

Bestämmelser om förfarandet i fråga om den skadade och andra ersättnings sökande i ersättningsärenden

86 §

Ansökan om vissa kostnadsersättningar

Trots vad som föreskrivs i 82 § om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts skyldighet att utreda ett ersättningsärende ska ansökan sökas:

- 1) för kostnader för sådana läkemedel och förbrukningsartiklar som avses i 37 § 1 mom. 2 punkten i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar,
- 2) för inkomstbortfall som avses i 41 §,
- 3) för rese- och inkvarteringskostnader som avses i 42 §,
- 4) för extra kostnader för hemvård som avses i 45 §,
- 5) för föremål som varit i personligt bruk som avses i 46 §, och
- 6) för rese- och inkvarteringskostnader för rehabilitering som avses i 71 § 6 punkten.

Den ersättning som avses i 1 mom. ska ansökas senast inom ett år efter att kostnaderna uppkom. Om företagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har gett avslag på en ansökan om rätt till skadeersättning, räknas fristen från den tidpunkt då det beslut av besvärinstansen som innebär att vårdkostnaderna ska ersättas vann laga kraft. Om ersättningsärendet inte har väckts hos lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt vid den tidpunkt då kostnaderna uppkommer, räknas fristen dock tidigast från och med den tidpunkt när ersättningsärendet väcktes.

Om en ansökan om ersättning av tungt vägande skäl inte har kunnat göras inom den

utsatta tiden, ska ansökan göras senast inom ett år efter att hindret inte längre förelåg.

Den skadade ska ansöka om ersättning för kostnader som avses i 1 mom. genom att till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt lämna in uppgifter om kostnaderna, grunderna för kostnaderna och det skadefall som kostnaderna hänför sig till.

87 §

Ansökan om efterlevandepension

En person som avses i 100 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkesjukdomar ska särskilt ansöka om efterlevandepension genom att lämna in uppgifter om grunderna för sin pensionsrätt till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt.

88 §

Skyldighet att främja utredningen av ett ersättningsärende

Den skadade är skyldig att medverka till att ett ersättningsärende utreds. För att få ersättning är den skadade skyldig att till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt på begäran lämna den information som är nödvändiga för att utreda ett ersättningsärende enligt denna lag. På motsvarande sätt är den skadades förmånstagare skyldig att lämna den information som är nödvändiga för att avgöra rätten till familjepension.

89 §

Skyldighet att främja genomförandet av yrkesinriktad rehabilitering

Den skadade är skyldig att medverka till att en rehabiliteringsutredning och rehabiliteringsåtgärder enligt 69 § 1 mom. 1 punkten kan genomföras.

90 §

Skyldighet att gå på undersökning

För att få ersättning är den skadade skyldig att utan dröjsmål gå på en undersökning som

han eller hon hänvisas till av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt för utredning av sin skada, sin sjukdom eller sin arbets- och funktionsförmåga och som grundar sig på medicinskt godtagbar och god vård- och verksamhetspraxis, när undersökningen är nödvändig för att utreda rätten till ersättning.

91 §

Skyldighet att ta emot sjukvård

För att få ersättning är den skadade skyldig att ta emot läkarordinerad sjukvård som behövs på grund av skadan eller sjukdomen och som grundar sig på medicinskt godtagbar och god vård- och verksamhetspraxis, om den sannolikt förbättrar hans eller hennes arbets- eller funktionsförmåga.

92 §

Skyldighet att anmäla ändringar som påverkar ersättningen

Ersättningstagaren är skyldig att utan dröjsmål anmäla följande ändringar som påverkar ersättningen till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt:

1) den som får dagpenning eller olycksfallspension att hälsotillståndet, arbetsförmågan, arbetsinsatsen eller arbetsinkomsterna har förändrats väsentligt,

2) den som får menersättning eller vårdbidrag att hjälpbehovet eller skadan har förändrats,

3) den som får rehabiliteringsersättning att rehabiliteringen har avbrutits eller försenats väsentligt,

4) den som får efterlevandepension, att ett nytt äktenskap har ingåtts eller att ett äktenskapsliknande förhållande enligt 100 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkesjukdomar har uppkommit,

5) den som får barnpension efter att ha fyllt 17 år att studierna eller utbildningen upphört innan personen fyllt 25 år.

Den skadade och den som får familjepension ska på begäran av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ge in

ett intyg från befolkningsregistermyndigheten eller någon annan tillförlitlig utredning om att ersättningstagaren var vid liv under den tid för vilken ersättning betalas.

16 kap.

Hur ersättning ska betalas ut

93 §

När ersättning förfaller till betalning och betalningssätt

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska utan dröjsmål betala en ersättning som grundar sig på ett beslut. Ersättningen ska betalas ut på lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts bekostnad på ett konto som ersättningstagaren uppgett.

Dagpenning eller rehabiliteringspenning som betalas ut till lika stort belopp ska betalas ut minst en gång i månaden i efterskott. Olycksfallspension eller rehabiliteringspenning som betalas ut till lika stort belopp, förlöpande menersättning, vårdbidrag och kläd-tillägg som betalas ut för viss tid eller tills vidare enligt denna lag samt familjepension ska betalas ut en gång i månaden i förskott så att ersättningen kan lyftas på den första bankdagen i utbetalningsmånaden.

I beslutet ska antecknas hur stor den beviljade ersättningen är och när posterna förfaller till betalning i de fall då en ersättning som beviljats genom beslutet till viss del förfaller till betalning först senare.

94 §

Ersättning för viss tid

Om det inte med tillräckligt stor säkerhet kan uppskattas hur skadan eller sjukdomen kommer att utvecklas eller den nedsatta arbetsförmågan kommer att fortgå, ska ersättningen beviljas för viss tid och ersättningstagaren förpliktas att, för att få fortsatt ersättning, lägga fram nya utredningar om de omständigheter som inverkar på ersättningens storlek.

95 §

Justering av ersättning på grundval av ändrade förhållanden

Om det sker en väsentlig förändring i de förhållanden som påverkar storleken på en ersättning, ska beloppet justeras för att motsvara de förändrade förhållandena. Justeringen ska göras från och med den tidpunkt då förändringen i förhållandena har inträtt enligt vad som tillförlitligt kunnat påvisas.

Menersättningen justeras enligt vad som föreskrivs i 87 § 4 mom i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

96 §

Betalning av förskott på ersättning utan beslut

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt får betala ut förskott på en ersättning genom att underrätta ersättningstagaren skriftligt om beloppet av ersättningen, om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt anser att rätten till ersättning är ostridig, men ett beslut enligt 84 § 1 punkten om att bevilja ersättning ännu inte kan meddelas. Förskott ska dras av från den ersättning som beviljas senare.

97 §

Betalning av ersättningen till någon annan än den skadade

Vid betalningen av ersättningen ska iaktas vad som föreskrivs i:

- 1) 139 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om ersättning som ska betalas ut till arbetsgivaren och sjukkassan,
- 2) 140 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om retroaktiv ersättning som ska betalas till pensionsanstalten,
- 3) 141 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om retroaktiv ersättning som ska betalas till arbetslöshetskassan och Folkpensionsanstalten för tiden med arbetslöshetsförmån,
- 4) 142 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om annan retroaktiv er-

sättning som ska betalas ut till Folkpensionsanstalten, och

5) 143 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om ersättning som ska betalas till kommunen.

98 §

Ersättningarnas inbördes företrädesordning

Om en ersättning som med stöd av denna lag eller någon annan lag ska betalas till någon annan än den som ersättningen med stöd av denna lag har beviljats och två eller flera myndigheter, kommuner, inrättningar, organ eller andra aktörer har rätt till ersättningen, betalas ersättningen i följande ordning:

1) till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt som obetalda försäkringspremier i enlighet med 112 §,

2) till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt i form av återkrav enligt 145 § av ersättning som den betalat ut grundlöst,

3) till Folkpensionsanstalten med stöd av 12 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004) och 22 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005),

4) till arbetsgivaren och sjukkassan med stöd av 139 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och till staten med stöd av 16 § i lönegarantilagen (866/1998),

5) till arbetslöshetskassan med stöd av 141 § och till Folkpensionsanstalten med stöd av 141 eller 142 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar,

6) till pensionsanstalten med stöd av 140 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar,

7) till kommunen med stöd av 143 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar,

8) till Folkpensionsanstalten med stöd av 28 § i lagen om studiestöd (65/1994), och

9) till utsökningsmyndigheten med stöd av 4 kap. 2 § i utsökningsbalken (705/2007).

99 §

Avbrott i betalningen av ersättning för inkomstbortfall under fängelsestraff

På utbetalning av ersättning för inkomstbortfall och på avbruten utbetalning av ersättning för inkomstbortfall under fängelsestraff tillämpas vad som föreskrivs i 144 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

17 kap.

Hur försummelse av skyldigheter inverkar på handläggningen av ersättningsärenden

100 §

Avbrott i handläggningen av ett ersättningsärende, och i betalningen av ersättning samt avgörande av ett ärende

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har rätt att avbryta handläggningen av ett ersättningsärendet till dess att den skadade eller förmånstagaren uppfyller sina förpliktelser, om den skadade eller förmånstagaren försummar sin plikt enligt 88 § att lämna information eller om den skadade försummar sin plikt enligt 90 § att gå på undersökningar för utredning av rätten till ersättning eller sin plikt enligt 91 § att ta emot sjukvård.

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt kan temporärt avbryta betalningen av ersättningen, om ersättningstagaren försummar sin anmälningsplikt enligt 92 § eller om det i övrigt är uppenbart att förutsättningarna för att betala den beviljade ersättningen inte längre uppfylls. Den skadade eller förmånstagaren ska omedelbart underättas om att betalningen har avbrutits.

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska avgöra rätten till ersättning utifrån tillgängliga utredningar, om handläggningen av ersättningsärendet har avbrutits med stöd av 1 mom. eller betalningen av ersättningen har avbrutits med stöd av 2 mom. Beslutet ska meddelas utan dröjsmål.

101 §

Avbrott i yrkesinriktad rehabilitering

Rehabiliteringspenning betalas inte för den tid en rehabilitering är avbruten eller har fördröjts, om yrkesinriktad rehabilitering eller utredning av rehabiliteringsbehovet och rehabiliteringsmöjligheterna enligt denna lag avbryts eller rehabiliteringen fördröjs av skäl som är beroende av den skadade och som inte är en följd av den skada eller sjukdom som berättigar till ersättning.

102 §

Betalning av retroaktiv ersättning efter avbrott

Om handläggningen av ett ersättningsärende efter ett beslut som meddelats med stöd av 100 § 3 mom. återupptas, betalas ersättning inte retroaktivt för längre tid än ett år utan särskilda skäl.

103 §

Hur ersättning påverkas av försummelse av en skyldighet som gäller sjukvård

Om en skada eller en sjukdom har dragit ut på tiden väsentligt eller skadan eller sjukdomstillståndet har försämrats väsentligt till följd av att den skadade har försummat skyldigheten enligt 91 §, betalas ingen ersättning ut till den del detta beror på försummelsen.

104 §

Dröjsmålsförhöjning

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska betala ut förhöjd ersättning för dröjsmålstiden, om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har försummat att meddela ett beslut inom den tid som anges i 127 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller att betala ut en ersättning på det sätt som avses i 93 §. Dröjsmålsförhöjningen motsvarar den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Skyldigheten att betala dröjsmålsförhöjning gäller dock inte betalningar som grundar sig på samordning eller regressrätt mellan försäkrings- och pensionsanstalter som bedriver lagstadgad försäkringsverksamhet.

Dröjsmålsförhöjningen ska räknas för varje dag av dröjsmålstiden. Dröjsmålsförhöjning på ersättningsposter som betalas ut senare på grundval av samma beslut räknas dock från och med förfallodagen för ersättningsposten. När ett beslut av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har överklagats, kan besvärinstansen bestämma att dröjsmålsförhöjningen räknas från och med en senare tidpunkt, om olycksfallsförsäkringsanstalten kan visa att det under den tid besvären behandlas har skett en väsentlig förändring i ersättningstagarens förhållanden.

Om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt inte har kunnat betala ut ersättningen i rätt tid av skäl som hänför sig till ersättningstagaren, är lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt inte skyldig att betala dröjsmålsförhöjning för längre tid än från den dag när lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har fått kännedom om att hindret inte längre föreligger. Om betalningen av ersättningen fördröjs till följd av en bestämmelse i lag, avbrott i den allmänna samfärdseln eller i betalningsförmedlingen eller av något annat oöverstigligt hinder som kan likställas med dem, är lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt inte skyldig att betala dröjsmålsförhöjning för tiden för det dröjsmål som orsakats av ett sådant hinder.

Dröjsmålsförhöjning som är mindre än 7,28 euro betalas inte ut.

V AVDELNINGEN

Försäkringsverksamhet och försäkringspremier

18 kap.

Försäkringsverksamhet och hur försäkringspremier ska bestämmas

105 §

Skyldighet till försäkringspremie

För finansiering av skyddet enligt denna lag är lantbruksföretagaren och stipendiaten som har en försäkring enligt denna lag skyldig att betala försäkringspremie under giltigheten av nämnda försäkring.

Den försäkrade ansvarar personligen för den försäkringspremie som avses i denna lag. På försäkringspremien som baserar sig på lantbruksföretagarens obligatoriska försäkring tillämpas även vad som föreskrivs i 26 § 2 och 3 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare om andra parter som ansvarar för försäkringspremien. På lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt tillämpas vad som föreskrivs i 26 § 4 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare om skyldigheten att lämna uppgifter som inverkar på ansvaret som avses ovan.

106 §

Försäkringspremien för lantbruksföretagarens och stipendiatens försäkring för arbetstiden

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer på ansökan av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt kalkyleringsgrunderna för försäkringspremierna för lantbruksföretagarens och stipendiatens försäkring för arbetstiden. Premiens storlek ska fastställas så att den motsvarar den andel av lantbruksföretagarnas och stipendiaternas försäkringspremie som avses i 148 § 3 mom.

Försäkringspremien på en i enlighet med lagen om pension för lantbruksföretagare försäkrad lantbruksföretagares försäkring för arbetstiden nedsätts med det belopp som so-

cial- och hälsovårdsministeriet fastställt i de i 1 mom. avsedda grunderna, om lantbruksföretagaren den 1 oktober året före det år som försäkringspremien avser har omfattats av företagshälsovård enligt lagen om företagshälsovård. För att lantbruksföretagaren ska få nedsättning förutsätts dessutom att det från det arbetsplatsbesök som avses i 12 § 1 mom. 1 punkten i nämnda lag har förflutit högst fyra år till den ovan nämnda tidpunkten. Undantag från sistnämnda förutsättning kan göras, om högst fyra år har förflutit sedan lantbruksföretagaren anslöt sig till företagshälsovården, dock under förutsättning att avtal om arbetsplatsbesök har gjorts, och även senare, om det visas att arbetsplatsbesöket av orsaker som inte är beroende av lantbruksföretagaren inte har kunnat ske inom nämnda tid. Om inte annat följer av att försäkringen upphör, beviljas nedsättningen för hela kalenderår fram till utgången av det år under vilket förutsättningarna för erhållande av nedsättning upphör.

107 §

Tvångsförsäkring för lantbruksföretagare och höjning av försäkringspremien på försäkring för arbetstiden

Vad som i 12 § 3 och 4 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare föreskrivs om tvångsförsäkring för lantbruksföretagare och om uttagande av försäkringspremien som förhöjd för tiden för försummelsen tillämpas även på den obligatoriska försäkringen och försäkringspremien enligt denna lag. På förhöjningen av försäkringspremien tillämpas vad som föreskrivs i 24 § i lagen om pension för lantbruksföretagare.

På den förhöjning av försäkringspremien som avses i 1 mom. tillämpas vad som föreskrivs om försäkringspremien i detta kapitel.

108 §

Tvångsförsäkring för stipendiaten

Vad som i 12 a § 3 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare föreskrivs om tvångsförsäkring för stipendiater och om uttagande av försäkringspremien tillämpas

även på försäkringen och försäkringspremien enligt denna lag.

109 §

Försäkringspremie på fritidsförsäkring

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer på ansökan av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt grunderna för beräkandet av försäkringspremien på fritidsförsäkringen.

19 kap.

Uttagande och preskription av försäkringspremien och avdrag av utestående försäkringspremier från förmånerna

110 §

Hur försäkringspremien tas ut

Försäkringspremien som baserar sig på en obligatorisk försäkring enligt denna lag tas ut i samband med försäkringsavgiften enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Då iakttas vad som föreskrivs i de bestämmelser som givits med stöd av 22 § 2 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare om försäkringspremiens förfallodagar.

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt kan genom försäkringsvillkor bestämma förfallodagarna för försäkringspremierna på frivilliga försäkringar enligt denna lag på annat sätt än vad som föreskrivs i 1 mom.

På uttagandet av den försäkringspremie som avses i 1 och 2 mom. tillämpas följande bestämmelser i lagen om pension för lantbruksföretagare:

- 1) 25 § om dröjsmålsränta på försäkringspremien,
- 2) 27 § om avbrott i uttag av försäkringspremien,
- 3) 28 § om utsökning av försäkringspremien, och

4) 29 § om preskription av försäkringspremien.

111 §

När rätten till återbetalning av en försäkringspremie som betalats utan grund preskriberas

På preskriptionen av återbetalning av försäkringspremie som betalats utan grund tillämpas bestämmelserna i 30 § i lagen om pension för lantbruksföretagare.

112 §

Avdrag av obetalda försäkringspremier från ersättningen

Från den ersättning som baserar sig på den obligatoriska försäkringen enligt denna lag får avdras:

1) ersättningstagarens obetalda i enlighet med denna lag obligatoriska försäkringspremier inklusive förhöjningar och dröjsmålsräntor,

2) ersättningstagarens obetalda premier för försäkringar enligt 10 och 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare inklusive förhöjningar och dröjsmålsräntor, och

3) försäkringstagarens obetalda grupplivförsäkringspremier enligt lagen om pension för lantbruksföretagare inklusive dröjsmålsräntor.

Utän ersättningstagarens samtycke får dock inte från den ersättningspost som var gång ska betalas ut dras av mer än en tredjedel av den del av ersättningen som återstår när det på ersättningsposten har verkställts förskotts-innehållning enligt lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) eller innehållits källskatt enligt lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst (627/1978). Avdrag till följd av uttag av försäkringspremier anses alltid gälla den äldsta indrivbara och ännu inte betalda försäkringsavgiften.

Vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. om avdraget av obetalda försäkringspremier av ersättningen gäller dock inte vårdbidrag, kläd-tillägg, menersättning, begravningshjälp eller ersättning av kostnader som betalas ut med stöd av denna lag. Från ersättningen kan inte heller avdras sådana obetalda försäkrings-

premier enligt denna lag och lagen om pension för lantbruksföretagare inklusive förhöjningar och dröjsmålsräntor som tas ut av ersättningstagaren med stöd av det ansvar för försäkringspremie som avses i 26 § 2 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

113 §

Avdrag av obetalda försäkringspremier från arbetspension

Den i 97 § i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedda pensionstagarens obetalda försäkringspremier för obligatorisk försäkring enligt denna lag inklusive förhöjningar och dröjsmålsräntor kan avdras från pensionstagarens pension som avses i 97 § i lagen om pension för lantbruksföretagare med iakttagande av det som föreskrivs i nämnda paragraf. Vad som förskrivs ovan gäller dock inte de försäkringspremier enligt denna lag som tas ut av pensionstagaren med stöd av det ansvar för försäkringspremie som avses i 26 § 2 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

VI AVDELNINGEN

Frivilliga försäkringar

20 kap.

Allmänna bestämmelser

114 §

Frivilliga försäkringar för arbetstiden och fritiden

Frivilliga försäkringar enligt denna lag är frivillig försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom för arbetstiden och frivillig olycksfallsförsäkring för fritiden.

Bestämmelserna om obligatorisk försäkring ska tillämpas på frivillig försäkring, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt kan inte med hjälp av försäkringsvillkoren utvidga skyddet i en frivillig försäkring. I sina försäkringsvillkor kan lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsan-

stalt avgränsa en frivillig fritidsförsäkring till att gälla endast skadefall vid motionsidrott, utesluta vissa grenar inom breddidrotten eller begränsa den personkrets som försäkras.

115 §

Hur en försäkring beviljas och börjar gälla

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska bevilja den av försäkringsanstalten ansökta frivilliga försäkringen för arbetstiden och fritiden enligt 114 §, om förutsättningarna för försäkringen enligt denna lag uppfylls. Med avvikelse från det som föreskrivs ovan kan lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt dock låta bli att bevilja den ovan avsedda försäkringen åt en lantbruksföretagare eller en stipendiat av vilken lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har förfallna, ostridiga fordringar.

Försäkringen kan inte träda i kraft retroaktivt. Försäkringen inleds tidigast dagen efter den dag då lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har tagit emot ansökan gällande försäkringen.

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt kan genom försäkringsvillkor bestämma om viktiga omständigheter som påverkar försäkringsavtalet mellan den försäkrade och lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt, försäkringsperioderna för den frivilliga försäkringen för arbetstiden och fritiden och fortsättningen av försäkringens giltighet enligt försäkringsperiod samt om tidpunkten för ikraftträdandet av ändringar i försäkringsvillkoren.

21 kap.

Försäkring för arbetstiden

116 §

Frivillig försäkring för arbetstiden för lantbruksföretagare

Lantbruksföretagare som avses i paragrafens 2 mom. har rätt att försäkra sig för olycksfall i lantbruksföretagarens arbete enligt denna lag som avses i 2 § genom en fri-

villig försäkring för arbetstiden, om han eller hon avseende ifrågavarande lantbruksföretagararbetet inte försäkras genom den obligatoriska försäkringen för arbetstiden enligt 5 § och om han eller hon för övrigt uppfyller förutsättningarna för försäkringen enligt denna lag.

En frivillig försäkring för arbetstiden kan beviljas lantbruksföretagare som avses i 2 §:

1) vars årsarbetsinkomst för lantbruksföretagarens arbete som ska försäkras enligt denna paragraf understiger det belopp som avses i 7 § 4 punkten i lagen om pension för lantbruksföretagare men som dock är minst hälften av ovan avsedda belopp,

2) vars brukningsenhet är mindre än vad som förutsätts i 3 § 1 punkten i lagen om pension för lantbruksföretagare och vars årsarbetsinkomst är minst det som föreskrivs i 1 punkten,

3) för olycksfall enligt denna lag som inträffar under en tid för vilken lantbruksföretagaren inte är skyldig att teckna den försäkring som avses i 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare och hans eller hennes årsarbetsinkomst är minst av den storlek som avses i 1 punkten.

117 §

Årsarbetsinkomst för frivillig försäkring för arbetstiden

Lantbruksföretagarens årsarbetsinkomst, som i den försäkring som avses i 116 § 1 mom. används som grund för ersättningar för inkomstbortfall, familjepension och försäkringspremie, fastställs i fråga om det lantbruksföretagararbete som försäkras till samma storlek som den årliga arbetsinkomst som motsvarar lantbruksföretagarens arbetsinsats, med hänsyn till principerna i 14—21 § i lagen om pension för lantbruksföretagare. I den årsarbetsinkomst som baserar sig på frivillig försäkring för arbetstiden beaktas endast den årsarbetsinkomst som vid tiden för olycksfallet är fastställd för det lantbruksföretagararbete som omfattas av frivillig försäkring för arbetstiden.

Bestämmelserna i 61 och i 63—66 § tillämpas inte på årsarbetsinkomsten för den

frivilliga försäkringen för arbetstiden. Årsarbetsinkomsten justeras årligen med den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Om omständigheterna i anslutning till lantbruksföretagarens arbetsinsats förändras justeras årsarbetsinkomsten till att motsvara de förändrade omständigheterna, med hänsyn till principerna i 14—21 § i lagen om pension för lantbruksföretagare. Årsarbetsinkomsten justeras inte retroaktivt. Lantbruksföretagaren är skyldig att för justeringen av årsarbetsinkomsten informera lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt om eventuella förändringar i sin arbetsinsats och i omständigheterna för det försäkrade lantbruksföretagararbetet.

118 §

Dagpenning

Den dagpenning som baserar sig på lantbruksföretagarens försäkring enligt 116 § är med avvikelse från 50 § 1/360 av den årsarbetsinkomst som avses i 117 §.

När 49 § tillämpas, bedöms den nedsatta arbetsförmågan, med avvikelse från 49 § 2 mom., enligt de begränsningar som skadan eller sjukdomen ställer för lantbruksföretagararbetet, och dagpenningen är en så stor relativ andel av dagpenningen till fullt belopp enligt 1 mom. som motsvarar nedsättningen i arbetsförmågan.

Bestämmelserna i 51 och 60 § tillämpas inte på den dagpenning som avses i 1 mom.

119 §

Olycksfallspension

Vid bedömning av rätten till olycksfallspension enligt 54 §, som baserar sig på lantbruksföretagarens försäkring enligt 116 §, beaktas utöver de omständigheter som nämns i 54 § 2 och 3 mom., med avvikelse från 54 § 4 mom., lantbruksföretagarens i 117 § avsedda årsarbetsinkomst som är i kraft efter skadefallet. Om det bedöms att lantbruksföretagarens arbetsförmåga är nedsatt i lantbruksföretagararbetet och arbetsinkomsten

inte har sänkts efter skadefallet, har han eller hon inte rätt att få olycksfallspension som beviljas tills vidare.

Vid beräkning av beloppet på lantbruksföretagarens olycksfallspension som baserar sig på försäkringen enligt 116 § med stöd av 55 § och 57 §, används med avvikelse från 57 § 1 mom. årsarbetsinkomsten enligt 117 §. Vad som föreskrivs i 60 § tillämpas inte på olycksfallspension som baserar sig på lantbruksföretagarens försäkring enligt 116 §.

120 §

Rehabiliteringspenning

Rehabiliteringspenning som baserar sig på lantbruksföretagarens försäkring enligt 116 § är under ett års tid räknat från skadedagen lika stor som den dagpenning till fullt belopp som fastställs enligt 118 § oberoende av om arbetsförmågan är nedsatt eller inte. Därefter är rehabiliteringspenningen lika stor som den olycksfallspensionen till fullt belopp som fastställs enligt 119 § oberoende av om arbetsförmågan är nedsatt eller inte. Om rehabilitering som baserar sig på en försäkring enligt 116 § inte hindrar att den skadade utför lämpligt förvärvsarbete, ska vad som föreskrivs i 118 § 2 mom. iaktas när 48 och 49 § tillämpas på årsarbetsinkomsten samt vad som föreskrivs i 119 § 2 mom. när 54 och 55 § tillämpas, då rehabiliteringspenningen bestäms enligt 59 § 2 mom.

121 §

Rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att säga upp lantbruksföretagarens frivilliga försäkring för arbetstiden

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har rätt att säga upp lantbruksföretagarens frivilliga försäkring för arbetstiden, om försäkringstagaren har försummat att betala en premie som har förfallit eller om försäkringstagaren uppsåtligt har gett felaktiga eller bristfälliga uppgifter för handläggningen av ett ersättningsärende eller faststäl-

landet av premien i syfte att skaffa orättmätig ekonomisk nytta för sig själv eller någon annan.

Uppsägningen ska göras skriftligen. Försäkringen upphör att gälla 30 dygn efter att uppsägningen har skickats. När uppsägningen beror på försummelse enligt 1 mom. att betala premien, upphör försäkringen dock inte att gälla om försäkringstagaren har betalat den förfallna premien innan uppsägningstiden går ut. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska meddela försäkringstagaren ett beslut om att försäkringen har upphört att gälla.

122 §

När lantbruksföretagarens frivilliga försäkring för arbetstiden upphör att gälla

Lantbruksföretagarens frivilliga försäkring för arbetstiden upphör då det lantbruksföretagararbete som har försäkrats genom den frivilliga försäkringen för arbetstiden upphör. Försäkringen kan upphöra retroaktivt.

Den frivilliga försäkringen för arbetstiden upphör också om lantbruksföretagaren i fråga om det lantbruksföretagararbete som har försäkrats genom en frivillig försäkring för arbetstiden är tvungen att teckna en försäkring som avses i 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare. Försäkringen avslutas i detta fall dagen före försäkringen enligt 5 § i denna lag inleds.

En lantbruksföretagare som har försäkrats med en frivillig försäkring för arbetstiden och som har fyllt 75 år ska på begäran tillstå lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt en utredning om sitt arbete samt arbets- och funktionsförmåga för utredning av att förutsättningarna för försäkringen alltså är i kraft. Utredningen ska tillställas lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt inom en månad från det att begäran om utredning har sänts. Om lantbruksföretagaren inte tillställer den begärda utredningen över sitt arbete samt sin arbets- och funktionsförmåga, kan lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt avsluta lantbruksföretagarens frivilliga försäkring för arbetstiden den dag då utredningen borde ha

tillställts lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt.

Lantbruksföretagaren ska utan dröjsmål meddela lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt om ändring av omständighet som ger anledning till att försäkringen upphör att gälla.

Lantbruksföretagarnas olycksfallförsäkringsanstalt ska meddela försäkringstagaren ett beslut om att försäkringen har upphört att gälla.

123 §

Lantbruksföretagarens rätt att säga upp frivillig försäkring för arbetstiden

Lantbruksföretagaren kan skriftligen säga upp försäkringen för arbetstiden tidigast från den tidpunkt då anmälan om uppsägning har inkommit till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt.

22 kap.

Försäkring för fritiden

124 §

Lantbruksföretagarens och stipendiatens frivilliga försäkring för fritiden

En lantbruksföretagare eller en stipendiat som har obligatorisk försäkring enligt denna lag samt en lantbruksföretagare som tecknat en frivillig försäkring för arbetstiden har rätt att till försäkringen föga en olycksfallsförsäkring för fritiden enligt denna lag. På basis av försäkringen ersätts som skadefall en olycka som inte har skett i de förhållanden som avses i 18—28 § och inte heller i de omständigheter som avses i 21—25 § eller 196 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkesjukdomar.

Om försäkringstagaren har rätt till fritidsförsäkringen som såväl lantbruksföretagare och stipendiet, beviljas försäkringen som lantbruksföretagarens fritidsförsäkring. Om stipendiaten under giltigheten av den fritidsförsäkring som anslutits vid sidan av stipendiatens arbete börjar arbeta som lantbruksfö-

retagare som avses i 2 § så att han eller hon har rätt att ansluta till arbetet som lantbruksföretagare försäkringen för fritiden enligt denna lag, omvandlas stipendiatens försäkring till lantbruksföretagarens försäkring. Om arbetet som lantbruksföretagare för en lantbruksföretagare som avses i detta moment upphör, omvandlas försäkringen till stipendiatens försäkring.

125 §

Giltigheten av stipendiatens försäkring

Stipendiatens försäkring för fritiden är alltid tidsbunden och i kraft högst den tid för vilken för stipendiaten enligt 5 § 2 mom. antingen fastställts en försäkring eller för vilken giltigheten av hans eller hennes försäkring efter att avbrott har fortsatts.

Giltigheten av försäkringen för fritiden fortsätter dock trots att den utsatta tiden gått ut så länge som stipendiaten utan avbrott har i kraft den enligt 5 § 2 mom. fastställda försäkringen eller en försäkring som har fortsatt efter avbrott. Giltigheten av försäkringen för fritiden förutsätter dock att stipendiaten vid utgången av den utsatta tiden antingen har lämnat in en försäkringsansökan på basis av vilken en försäkring som avses i 5 § 2 mom. inleds eller fortsätter senast från dagen efter slutet på den utsatta tiden eller en dylik försäkring har redan fastställts för stipendiaten.

Trots att stipendiatens försäkring för fritiden är tidsbunden kan försäkringen sägas upp på det sätt som föreskrivs i 127 och 129 §.

126 §

Årsarbetsinkomst för försäkringen för fritiden

Årsarbetsinkomsten för försäkringen för fritiden ligger som grund för ersättning för inkomstbortfall, familjepension och försäkringspremie. Årsarbetsinkomsten justeras årligen med den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagar.

Årsarbetsinkomsten för en fritidsförsäkring som har anslutits till den obligatoriska för-

säkringen för arbetstiden är för lantbruksföretagaren och stipendiaten alltid det totala beloppet på årsarbetsinkomsterna för gällande försäkringar för arbetstiden enligt denna lag som fastställs enligt 61 §. Förtjänsten för annat förvärvsarbete än arbete som lantbruksföretagare eller stipendiet beaktas inte vid beräkandet av årsarbetsinkomsten för fritidsförsäkringen, och på årsarbetsinkomsten för fritidsförsäkringen tillämpas inte heller det som föreskrivs i 62—65 §. Lagens 51 § och 66 § tillämpas först på den ovan avsedda totala årsarbetsförtjänsten.

Årsarbetsinkomsten för försäkringen för fritiden som har anslutits till den frivilliga försäkringen för arbetstiden fastställs på samma sätt som den årsarbetsinkomst som avses i 117 §. På årsarbetsinkomsten tillämpas dock inte 62 §.

Vid fastställande av ersättningen för inkomstbortfall enligt 41 § i denna lag tillämpas inte på årsarbetsinkomsten på en fritidsförsäkring som har anslutits till den obligatoriska försäkringen för arbetstiden avvikande från 2 mom. vad som förskrivs i 66 §.

127 §

Rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att säga upp lantbruksföretagarens frivilliga försäkring för fritiden

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har rätt att säga upp försäkringen enligt de grunder som fastställs i försäkringsvillkoren.

128 §

Upphörande av försäkringen för fritiden

Försäkringen för fritiden upphör då lantbruksföretagarens arbete och stipendiatens arbete upphör. Försäkringen kan upphöra retroaktivt. Oberoende av uppsägning upphör försäkringen för fritiden då lantbruksföretagaren eller stipendiaten inte längre har i kraft en obligatorisk försäkring för arbetstiden enligt 5 § i denna lag eller den i 116 § avsedda försäkringen för arbetstiden.

Stipendiatens försäkring för fritiden upphör utan uppsägning, om försäkringen inte fort-

sätter enligt 125 § 2 mom. I det sist nämnda fallet upphör försäkringen att gälla oberoende av uppsägningen då försäkringsperioden utan avbrott avslutas.

Lantbruksföretagaren och stipendiaten ska utan dröjsmål meddela lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt om ändring av omständighet som ger anledning till att försäkringen upphör att gälla.

129 §

Lantbruksföretagarens och stipendiatens rätt att säga upp den frivilliga försäkringen för fritiden

Lantbruksföretagaren eller stipendiaten kan skriftligen säga upp försäkringen för fritiden tidigast från den tidpunkt då anmälan om uppsägning har inkommit till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt.

130 §

Begränsningar i skadefall som ersätts på grundval av en fritidsförsäkring

En yrkessjukdom enligt 29—31 §, väsentligt förvärrande enligt 32 § av skada eller sjukdom som ersätts som yrkessjukdom, ömhet orsakad av arbetsrörelse enligt 33 § eller avsiktlig skada som orsakas av någon annan person ersätts inte på grundval av frivillig fritidsförsäkring.

Ersättning betalas inte heller på grundval av fritidsförsäkring för:

- 1) skada som avses i patientskadelagen,
- 2) skadefall som ger den skadade rätten att med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller annan lag få ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar,
- 3) trafikskada som avses i trafikförsäkringslagen eller i en motsvarande lag i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller
- 4) skada i spårtrafik enligt lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) eller i en motsvarande

lag i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Utan hinder av vad som föreskrivs i 2 mom. 2 punkten har den skadade dock rätt till ersättning på grundval av en fritidsförsäkring enligt denna lag, om den ersättning som avses i 2 mom. 2 punkten betalas på grundval av en fritidsförsäkring enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Då betalas på grundval av en fritidsförsäkring enligt denna lag dock inte följande ersättningar som den skadade redan fått på grundval av den ovan nämnda fritidsförsäkringen:

- 1) ersättningar för sjukvård och undersökningskostnader,
- 2) ersättningar för kostnader som avses i 42, 45 och 46 §,
- 3) andra rehabiliteringsersättningar än ersättningar för inkomstbortfall,
- 4) vårdbidrag,
- 5) klädtillägg,
- 6) menersättning, och
- 7) begravningshjälp och kostnader för att transportera den avlidne.

131 §

Dagpenning

Den dagpenning som baserar sig på lantbruksföretagarens och stipendiats försäkring enligt 124 § är med avvikelse från 50 § 1/360 av den årsarbetsinkomst som avses i 126 §.

Om den skadade är delvis oförmögen att arbeta, är dagpenningen avvikande från 49 § en så stor proportionell andel av årsarbetsinkomsten enligt 126 § som motsvarar nedsättningen i arbetsförmågan. När 49 § tillämpas, bedöms avvikande från 49 § 2 mom. den nedsatta arbetsförmågan enligt de begränsningar som skadan eller sjukdomen ställer för lantbruksföretagarens arbete eller stipendiats arbete, och dagpenningen är den relativa andelen av dagpenningen till fullt belopp som avses i 1 mom. motsvarande nedsättningen av arbetsförmågan. Det som föreskrivs i 60 § tillämpas inte på dagpenningen.

Det som föreskrivs i 51 § tillämpas inte på dagpenning som beviljats på grundval av den frivilliga fritidsförsäkringen.

132 §

Olycksfallspension

Vid bedömning av rätten till olycksfallspension enligt 54 §, som baserar sig på lantbruksföretagarens försäkring enligt 124 §, beaktas utöver de omständigheter som nämns i 54 § 2 och 3 mom. lantbruksföretagarens i 126 § avsedda årsarbetsinkomst som är i kraft efter skadefallet. Om det bedöms att lantbruksföretagarens arbetsförmåga är nedsatt i lantbruksföretagararbetet och den arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare eller årsarbetsinkomst enligt 117 § som ska beaktas i ovan nämnda årsarbetsinkomst inte har sänkts efter skadefallet, har lantbruksföretagaren inte rätt att få olycksfallspension som beviljas tills vidare.

Vid beräkningen av beloppet på lantbruksföretagarens och stipendiats olycksfallspension som baserar sig på försäkringen enligt 124 § med stöd av 55 § och 57 §, används med avvikelse från 57 § 1 mom. årsarbetsinkomsten enligt 126 §. På olycksfallspension tillämpas inte bestämmelserna i 60 §.

133 §

Rehabiliteringspenning

Rehabiliteringspenning som baserar sig på lantbruksföretagarens och stipendiats försäkring enligt 124 § är under ett års tid räknat från skadedagen lika stor som den dagpenning till fullt belopp som fastställs enligt 131 § oberoende av om arbetsförmågan är nedsatt eller inte. Därefter är rehabiliteringspenningen lika stor som den olycksfallspensionen till fullt belopp som fastställs enligt 132 § oberoende av om arbetsförmågan är nedsatt eller inte. Om rehabilitering som baserar sig på en försäkring enligt 124 § inte hindrar att den skadade utför lämpligt förvärvsarbete, ska vad som föreskrivs i 131 § 2 mom. iakttas när 48 och 49 § tillämpas på årsarbetsinkomsten samt vad som föreskrivs i 132 § 2 mom. när 54 och 55 § tillämpas.

134 §

Sjukvård som ska ersättas på grundval av en frivillig fritidsförsäkring

Det som föreskrivs i 38 § 2 och 3 punkten tillämpas inte på ersättningen av kostnader som föranleds av sjukvård.

VII AVDELNINGEN

Sökande av ändring, omprövning och återkrav

23 kap.

Sökande av ändring

135 §

Besvärinstanser

Det som föreskrivs i 237 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på ändringssökande i ärenden enligt denna lag.

136 §

Rätt att söka ändring

En part som är missnöjd med ett beslut av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt får överklaga beslutet hos besvärsnämnden för olycksfallsärenden genom skriftliga besvär.

Den som är missnöjd med ett beslut av besvärsnämnden för olycksfallsärenden får överklaga beslutet hos försäkringsdomstolen genom skriftliga besvär.

En kommun eller en samkommun är inte på den grunden att den har ordnat vård för lantbruksföretagaren eller stipendiaten, part i ett ärende som gäller en lantbruksföretagares eller stipendiats rätt att få ersättning enligt denna lag. En kommun eller en samkommun får överklaga ett beslut om en fullkostnadsavgift. I övrigt gäller om part bestämmelserna i 6 § 1 mom. i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Om det i ett beslut av försäkringsdomstolen, avgörs huruvida en skada, sjukdom eller

ett dödsfall berättigar till ersättning enligt denna lag eller frågan om vem som ska betala ersättningen, får beslutet överklagas hos högsta domstolen meddelar besvärstillstånd.

137 §

Verkställighet av beslut

Oberoende av ändringssökande ska beslut av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt iakttas tills ärendet är avgjort genom ett lagakraftvunnet beslut. Ett lagakraftvunnet beslut av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt och besvärsnämnden för olycksärenden verkställs som lagakraftvunnen dom i tvistemål.

138 §

Grundbesvär

En part som anser att debiteringen av en avgift som har påförts enligt denna lag strider mot lag eller avtal får skriftligt anföra grundbesvär över debiteringen hos besvärsnämnden för olycksfallsärenden senast två år från ingången av året efter det år då fordran påfördes eller debiterades. På grundbesvär som anförs med anledning av utmätning, ska dessutom lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007) tillämpas.

Den som är missnöjd med ett beslut av besvärsnämndens för olycksfallsärenden i ett ärende som avses i 1 mom. får överklaga det hos försäkringsdomstolen genom skriftliga besvär. Ett beslut av försäkringsdomstolen med anledning av grundbesvär får överklagas hos högsta domstolen genom besvär, om högsta domstolen meddelar besvärstillstånd.

139 §

Tid för att söka ändring och lämna in besvär

Tiden för att söka ändring är 30 dagar från den dag då parten fick kännedom om ett beslut av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt eller besvärsnämnden för olycksfallsärenden. Om det inte visas något annat, anses ändringssökanden ha fått kännedom om beslutet den sjunde dagen efter den

dag då beslutet postades under den adress som han eller hon har uppgett.

Besvärsskriften ska lämnas till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt inom tiden för att söka ändring. I ärenden som gäller grundbesvär ska besvärsskriften lämnas in till besvärsinstansen.

När ett beslut av försäkringsdomstolen överklagas ska bestämmelserna om sökande av ändring i en hovrätts avgörande i 30 kap. i rättegångsbalken iakttas i tillämpliga delar. Tiden för begäran om besvärstillstånd och anförande av besvär är 60 dagar räknat från den dag då ändringssökanden fick kännedom om försäkringsdomstolens beslut.

140 §

Självrättelse och överföring av besvär till en besvärsinstans

Om lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt till alla delar bifaller de yrkanden som framställts i besvären, ska den meddela ett nytt beslut i ärendet. Det nya beslutet får överklagas enligt vad som föreskrivs i 136 och 139 §. På överföringen av besvär till en besvärsinstans tillämpas det som föreskrivs i 242 § 2 och 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

141 §

Besvär som kommit in efter tiden för att söka ändring

Om en besvärsskrift eller en annan skrivelse som inom viss tid ska ges in till besvärsnämnden för olycksfallsärenden, försäkringsdomstolen eller högsta domstolen kommit in efter utgången av denna tid, kan den trots det tas upp till prövning, om det har funnits tungt vägande skäl till dröjsmålet.

24 kap.

Omprövning, undanröjande av ett beslut och återkrav

142 §

Rättelse av sakfel och skrivfel

På rättelse av ett beslut av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt med anledning av sakfel och skrivfel iakttas det som föreskrivs i 244 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

143 §

Omprövning av ett lagakraftvunnet beslut

På rättelse av ett lagakraftvunnet beslut av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt iakttas det som föreskrivs i 245 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

144 §

Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut

På undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut som lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt gett med stöd av denna lag iakttas det som föreskrivs i 246 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar om undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut.

145 §

Återkrav

Om någon har fått ersättning enligt denna lag till ett högre belopp än vad som föreskrivs i denna lag, ska lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt återkräva den grundlöst betalda ersättningen med beaktande av det som föreskrivs i 247 i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

VIII AVDELNINGEN

148 §

Verkställighetssystem*Finansiering av totalkostnader*

25 kap.

Bestämmelser om verkställighet och finansiering

146 §

Totalkostnader

Till totalkostnaderna räknas:

- 1) ersättningskostnader,
- 2) utgifterna för skydd i arbete, och
- 3) skäligena kostnader för vården.

I totalkostnaderna beaktas inte skyddet enligt 124 §. Till de i 1 mom. avsedda totalkostnaderna räknas dock de höljningar som görs enligt 98—100 § i lagen om pension för arbetstagare i förmåner som betalas på grundval av försäkringen enligt 124 § till den del som avkastningen på motsvarande placeringar inte räcker till för dem.

Till de i 1 mom. avsedda skäligena kostnaderna för vården räknas även de kostnader som orsakas av uppgifterna enligt 115 § i lagen om pension för lantbruksföretagare och i 154 § i denna lag.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer på ansökan av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt de grunder enligt vilka de i 1 mom. avsedda kostnaderna ska räknas ut.

147 §

Kostnader för skydd i arbete

De utgifter för skydd i arbete som avses i 146 § 1 mom. 2 punkten i denna lag uppgår till 1,75 procent av totalkostnaderna. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt använder detta belopp för att främja sådant arbetarskydd som tjänar lantbruksföretagarnas och stipendiaternas intressen. Medlen kan också användas till forskning, utbildning och information som gäller sådant arbetarskydd och sådan utveckling av arbetsförhållandena som tjänar lantbruksföretagarnas och stipendiaternas intressen.

Totalkostnaderna finansieras genom en grundskyddsandel, lantbruksföretagarnas och stipendiaternas försäkringspremieandel, statens andel och avkastningen av placeringar. Avkastningen av placeringar beräknas enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt med stöd av 135 § 3 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare. Innan finansieringsandelarna fastställs avdras från totalkostnaderna den nettoavkastning av placeringarna som överstiger den räntesats som använts som grund. Om avkastningen av placeringarna inte når en nivå som motsvarar den räntesatsen, fogas underskottsbeloppet på motsvarande vis till totalkostnaderna.

I grundskyddsandelen anses av totalkostnaderna 13,4 procent utgöra utgifter för dagpenning enligt sjukförsäkringslagen och 6,6 procent sjukvårdsutgifter enligt samma lag, 6,7 procent pensionsutgifter eller motsvarande utgifter enligt folkpensionslagen, 0,9 procent familjepensionsutgifter enligt folkpensionslagen samt 9,4 procent pensionsutgifter enligt lagen om pension för lantbruksföretagare.

Lantbruksföretagarnas och stipendiaternas försäkringspremieandel är 33,5 procent och statens andel 29,5 procent av de totala kostnaderna.

149 §

Ersättningsansvar

Ersättningsansvaret motsvarar obetalda ersättningar och andra belopp som ska betalas med anledning av inträffade försäkringsfall samt ett utjämningsbelopp.

Det ansvar som ordnandet av skydd mot arbetsskador och yrkessjukdomar enligt denna lag föranleder finansieras med en grundskyddsandel, statens andel samt lantbruksföretagarnas och stipendiaternas försäkringspremieandel enligt förhållandet mellan de finansieringsandelar som anges i 148 § 2 och 3 mom. De medel som behövs för täckande av dessa utgifter ska lantbruksföretagarnas

olycksfallsförsäkringsanstalt, i enlighet med de grunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställt på ansökan av anstalten, bokföra såsom ersättningsansvar.

Vad som föreskrivs i 2 mom. om finansieringen av ersättningsansvaret gäller inte det ansvar som föränleds av anordnandet av skyddet enligt 124 §. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer på ansökan av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt de grunder enligt vilka det ersättningsansvar som föränleds av anordnandet av skyddet enligt 124 § bokförs.

150 §

Betalning av grundskyddsandelen och statsandelen

Folkpensionsanstalten betalar årligen till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt det sammanlagda beloppet av de i 148 § 2 mom. nämnda utgifterna enligt sjukförsäkringslagen och folkpensionslagen, och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt på motsvarande sätt utgifterna enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Staten betalar årligen den i 148 § 3 mom. nämnda statsandelen.

Staten, Folkpensionsanstalten och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ska, i enlighet med vad genom en förordning av social- och hälsovårdsministeriet närmare stadgas, varje år månatligen i förskott betala ett belopp motsvarande vad de uppskattas komma att betala i andel enligt 1 mom. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet ges närmare bestämmelser om fastställandet av de slutliga beloppen på de i 1 mom. avsedda beloppen och om den tidpunkt vid vilken lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska tillstålla social- och hälsovårdsministeriet en redogörelse för det slutliga fastställandet av andelarna.

151 §

Deltagande i Olycksfallsförsäkringscentralens verksamhet och utgifter

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt hör till Olycksfallsförsäkringscentralen, som avses i 209 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, och deltar i Olycksfallsförsäkringscentralens verksamhet såsom det föreskrivs i 212 § i nämnda lag. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt deltar i finansieringen av Olycksfallsförsäkringsanstaltens verksamhetskostnader på det sätt som föreskrivs i 213 § i nämnda lag.

152 §

Statistikföring vid lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har i uppgift att föra statistik över de skadefall som avses i denna lag och om de ersättningar som betalats ut på basis av dem.

153 §

Placeringsverksamhet

Det som föreskrivs i 124 § i lagen om pension för lantbruksföretagare tillämpas på placeringsverksamheten av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt.

154 §

Verkställighet av nedsättning av försäkringspremier

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt kan i syfte att utreda förutsättningarna enligt 106 § 2 mom. använda de i 144 § i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedda uppgifter som registreras i gårdsbesöksregistret

för företagshälsovården för lantbruksföretagare.

Om ett i 106 § 2 mom. avsett arbetsplatsbesök inte har gjorts inom fyra år sedan föregående arbetsplatsbesök, ska lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt för utredning av saken kontakta den i 7 § i lagen om företagshälsovård avsedda producent av företagshälsovårdstjänster som svarar för att ifrågavarande arbetsplatsbesök görs. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt kan se till att arbetsplatsbesöket görs av en sakkunnig inom lantbruket, om ifrågavarande producent av företagshälsovårdstjänster ger ett uppdrag i ärendet. På arbetsplatsbesök som avses i detta moment tillämpas också vad som i 106 § 2 mom. bestäms om nedsättning av försäkringspremie

En i 2 mom. avsedd sakkunnig inom lantbruket som avlägger arbetsplatsbesök ska vara en sådan sakkunnig som avses i 3 § 1 mom. 5 punkten i lagen om företagshälsovård. Den utredning över arbetsförhållandena som upprättas med anledning av arbetsplatsbesöket ska tillställas den i 7 § i lagen om företagshälsovård avsedda producent av företagshälsovårdstjänster med vilken lantbruksföretagaren har ingått ett avtal om företagshälsovårdstjänster. På arbetsplatsbesöket tillämpas också vad som i 144 § i lagen om pension för lantbruksföretagare bestäms om utlämnande av uppgifter till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt för gårdsbesöksregistret för företagshälsovården för lantbruksföretagare.

I fråga om ersättning av kostnader för arbetsplatsbesök enligt 2 mom. tillämpas vad som bestäms i sjukförsäkringslagen och i lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård (859/1984).

155 §

Tjänsteansvar

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar ska tillämpas på personer som är anställda på Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, som sköter uppgifterna för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt, när

de utför uppgifter som avses i denna lag. Bestämmelser om skadestånd finns i skadeståndslagen (412/1974).

IX AVDELNINGEN

Särskilda bestämmelser

26 kap.

Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter

156 §

Tillämpning av offentlighetslagen

Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999); nedan *offentlighetslagen*, tillämpas på lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt till den del den utövar offentlig makt enligt 4 § 2 mom. i offentlighetslagen, om inte något annat anges i denna eller i någon annan lag.

Också när det inte är fråga om utövning av offentlig makt, ska på lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt i ärenden som har samband med verkställigheten av denna lag tillämpas offentlighetslagens 22 § om handlingssekretess, 23 § om tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande, 24 § om sekretessbelagda myndighetshandlingar, 7 kap. om undantag från och upphörande av sekretess samt 35 § om straffbestämmelser.

157 §

Rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt och besvärsinstansen att få uppgifter

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt samt en besvärsinstans som handlägger försäkrings- eller ersättningsärenden enligt denna lag har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar rätten att:

1) av en försäkrings- och pensionsanstalt som verkställer lagstadgad försäkring, av Olycksfallsförsäkringscentralen och av myn-

digheter och andra aktörer som offentlighetslagen tillämpas på få de uppgifter om arbetstagarens arbetsförhållanden, arbete som företagare och inkomster, betalda förmåner och andra faktorer som är nödvändiga för att avgöra ett försäkrings- eller ersättningsärende som är under handläggning eller som i övrigt är nödvändiga för att verkställa de uppgifter som föreskrivs i denna lag, EU:s förordningar om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet,

2) av arbetsgivaren få de uppgifter om olycksfallet, de förhållanden under vilka skadefallet inträffade, orsakerna och följderna, arbetstagarens arbete, arbetsgivarens vederlag till arbetstagaren och grunderna för dem samt andra uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett försäkrings- eller ersättningsärende som är under handläggning eller som i övrigt är nödvändiga för att verkställa de uppgifter som föreskrivs i denna lag, EU:s förordningar om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet,

3) av läkare och andra yrkesutbildade personer som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, av sådana verksamhetsenheter inom hälso- och sjukvården som avses i 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter och av den som genomför rehabiliteringen av den skadade och andra verksamhetsenheter inom hälso- och sjukvården, samt av socialserviceproducenter eller vårdinrättningar på begäran få yttranden som dessa utarbetat samt andra uppgifter ur den skadades journalhandlingar, och om hälsotillstånd, arbetsförmåga, vård och rehabilitering som är nödvändiga för att verkställa uppgifterna enligt 1 mom.,

4) av en pensionsanstalt och Pensionskyddscentralen få för handläggning av försäkrings- eller ersättningsärenden nödvändiga uppgifter om försäkring enligt lagen om pension för företagare och om företagares arbetsinkomster enligt 112 § i den lagen.

När uppgifter som är nödvändiga för handläggningen av den skadades ersättningsärende begärs av arbetsgivaren får det till arbetsgivaren utan den skadades samtycke endast lämnas ut de sekretessbelagda uppgifter om den skadade som är nödvändiga för att specificera de begärda uppgifterna.

De uppgifter som avses i denna paragraf får inhämtas med hjälp av teknisk anslutning utan samtycke av den vars intressen skyddas genom sekretessen.

158 §

Rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att lämna uppgifter

Utöver vad som föreskrivs i offentlighetslagen har lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt rätt att, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information, lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag enligt följande:

1) till behöriga myndigheter och organ får uppgifter som är nödvändiga för att verkställa uppgifter enligt EU:s förordningar om social trygghet och en överenskommelse om social trygghet som är bindande för Finland lämnas ut,

2) till ett ministerium, Skatteförvaltningen och inrättningar eller sammanslutningar som sköter det lagstadgade socialförsäkringssystemet och som administrerar sådana sociala förmåner som påverkas av en ersättning enligt denna lag får i fråga om en person som fått ersättning enligt denna lag personbeteckning och övriga identifieringsuppgifter, uppgifter om betalade ersättningar, uppgifter om arbetsgivaren och andra härmed jämförbara uppgifter som är nödvändiga för sådan samkörning av personuppgifter och annan övervakning av engångskaraktär som är nödvändiga för att utreda brott och missbruk som riktar sig mot socialskyddet lämnas ut, samt till polis- och åklagarmyndigheten de ovan nämnda uppgifterna, om de är nödvändiga för att utreda brott och väcka åtal,

3) till en försäkringsanstalt som verkställer försäkring enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, Trafikförsäkringscentralen och Patientförsäkringscentralen får uppgifter om brott som riktats mot dem i samband med verkställigheten av denna lag, till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt uppgifter om anmälda skador och utbetalda ersättningar samt ersätt-

ningssökandenas och ersättningstagarnas personbeteckning och andra identifieringsuppgifter lämnas ut, om det är nödvändigt för att förebygga brottslighet som riktas mot dem och om datasekretessnämnden har beviljat tillstånd enligt 43 § i personuppgiftslagen att behandla uppgifterna,

4) till en annan försäkringsanstalt som bedriver lagstadgad försäkringsverksamhet och till Trafikförsäkringscentralen och Patientförsäkringscentralen får uppgifter som är nödvändiga för att utreda deras ansvar för samma skada lämnas ut,

5) till en annan försäkringsanstalt och den som orsakat skadan får uppgifter som är nödvändiga för att förverkliga försäkringsanstaltens regressrätt lämnas ut,

6) till en registeransvarig som bedriver kreditupplysningsverksamhet får uppgifter lämnas ut om utsökningsbara fordringar som dessa med stöd av denna lag har på försäkringstagaren och den försäkringsskyldige,

7) till en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården och till en självständig yrkesutövare vilka avses i 252 § 1 mom. 3 punkten i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkesjukdomar får de uppgifter om den skadade lämnas ut som är nödvändiga för att ge en betalningsförbindelse eller när lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt begär ett sakkunnigyttrande för avgörande av ett ersättningsärende,

8) till Statistikcentralen får uppgifter om ersättningstagarens personbeteckning, tidpunkten och platsen för skadefallet, förhållandena under vilka skadefallet inträffat och orsakerna till det och uppgifter om arbetsoförmågans varaktighet, likaså andra uppgifter som baserar sig på en anmälan som avses i 75 § och som är nödvändiga för att sammanställa statistik som hör till Statistikcentralens verksamhetsområde och som beskriver samhällsförhållandena och deras utveckling lämnas ut,

9) till Arbetshälsoinstitutet får uppgifter som avses i 2 a § 2 mom. i lagen om arbetshälsoinstitutets verksamhet och finansiering (159/1978) lämnas ut för registrering av arbetsrelaterade sjukdomar,

10) Till Pensionsskyddscentralen får uppgifter om ersättningar som beviljats av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsan-

stalt och som inverkar på arbetspensionen lämnas ut.

159 §

Riktigheten och sekretessen hos uppgifter som lämnas ut

Lantbruksföretagarnas olycksförsäkringsanstalt ansvarar för att innehållet i uppgifter som den lämnat ut med stöd av 158 § motsvarar de uppgifter som den fick av den som lämnade ut uppgifterna.

160 §

Teknisk anslutning

Utöver vad som föreskrivs i 29 § 3 mom. i offentlighetslagen har lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt rätt att öppna en teknisk anslutning:

1) för en sammanslutning eller inrättning som verkställer lagstadgad försäkring till sådana uppgifter i sina personregister som sammanslutningen eller inrättningen med stöd av denna eller annan lag har rätt att få för verkställigheten av sina uppgifter,

2) för myndigheter eller organ som nämns i 158 § 1 mom. 1 punkten för att lämna ut uppgifter som avses där.

Med hjälp av en teknisk anslutning som öppnats med stöd av denna paragraf får också sekretessbelagda uppgifter inhämtas utan samtycke av den vars intressen skyddas genom sekretessen.

Innan en teknisk anslutning öppnas, ska den som begär uppgifter för den som öppnar anslutningen lägga fram information som visar att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

161 §

Uppgifter om lantbruksföretagarens och stippiendiatens ekonomiska ställning

Utöver vad som bestäms i 24 § 1 mom. 20 punkten i offentlighetslagen om sekretess för uppgifter om näringsidkare är också de handlingar och uppgifter sekretessbelagda som hänför sig till verkställigheten av denna

lag och som gäller lantbruksföretagarens och stipendiats ekonomiska ställning.

162 §

Den skadades eller förmånstagarens rätt att få uppgifter om sitt ersättningsärende

På begäran ska lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt till den skadade eller hans eller hennes förmånstagare lämna ut uppgifter om hans eller hennes ersättningsärende. Bestämmelser om rätten att i ett personregister kontrollera uppgifter om sig själv finns i personuppgiftslagen.

163 §

Rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att få uppgifter av den som beviljat stipendiet

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har också rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter avgiftsfritt få av den som beviljat ett stipendium och som avses i 8 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare uppgifter om det beviljade stipendiet som är nödvändiga för avgörande av det aktuella ärendet samt den ansökan som det baserar sig på.

164 §

Rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att få uppgifter av producenter av företagshälsovårdstjänster

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har rätt att av de i 7 § i lagen om företagshälsovård avsedda producenterna av företagshälsovårdstjänster avgiftsfritt få sådana uppgifter om de lantbruksföretagare som omfattas av företagshälsovården som behövs för verkställigheten av den nedsättning av försäkringspremien som avses i 106 § 2 mom. i denna lag.

165 §

Rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att använda uppgifter som givits i andra ärenden

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har rätt att vid behandlingen av ett försäkrings- eller ersättningsärende enligt denna lag i enskilda fall använda uppgifter som den fått för skötseln av övriga åligganden som föreskrivits Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, om det är uppenbart att dessa uppgifter påverkar avgörandet av ärendet och uppgifterna enligt lag ska beaktas vid beslutsfattandet och lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt också annars särskilt har rätt till dessa uppgifter.

Den vars uppgifter det är fråga om ska på förhand underrättas om att uppgifterna eventuellt kommer att användas.

166 §

Rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att använda uppgifter i gårdsbesöksregistret

Uppgifter som erhållits enligt 144 § 2 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare kan med lantbruksföretagarens samtycke utnyttjas vid utredningen av ett ärende som gäller sådan yrkesinriktad rehabilitering av lantbruksföretagaren som avses i denna lag.

27 kap.

Särskilda bestämmelser

167 §

Avgiftsfrihet för uppgifter

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt och en besvärinstans enligt denna lag som handlägger ersättnings- och försäkringsärenden har rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som de enligt denna lag har rätt att få. Om uppgifterna begärs i en viss form och detta medför väsentliga merkostnader för den som lämnar ut uppgifterna ska merkostna-

derna dock ersättas. Bestämmelser om ersättningar för uppgifter om hälsotillstånd finns i 168 §.

168 §

Ersättning som ska betalas för uppgifter om hälsotillstånd

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt och en besvärinstans enligt denna lag har rätt att avgiftsfritt få de uppgifter om den skadades hälsotillstånd som de enligt denna lag har rätt att få.

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har rätt att få uppgifter om en persons hälsotillstånd i den form som lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har specificerat dem i begäran om utlämnande av uppgifter. Den som lämnar ut uppgifterna har då rätt att i fråga om de uppgifter som den lämnat ut med stöd av 157 § 1 mom. 3 punkten få en skälig ersättning av den som begärt uppgifterna för det arbete och de kostnader som utlämnandet förorsakat.

En yrkesutbildad person som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården har rätt att få en skälig ersättning för yttranden som han eller hon lämnar på grundval av den skyldighet att lämna uppgifter som föreskrivs i 157 § 1 mom. 3 punkten. Yttrandet ska lämnas på en blankett enligt formulär som godkänts av Olycksfallsförsäkringscentralen. Om yttrandet har lämnats av en person inom den hälso- och sjukvård som anordnas av en kommun eller en samkommun betalas arvodet till kommunen eller samkommunen.

169 §

Justering av penningbelopp och ersättningar med arbetspensionsindex och lönekoeficient

De belopp som anges i 66 § och 104 § 4 mom. justeras varje kalenderår med den lönekoeficient som anges i 96 § i lagen om pension för arbetstagare. De belopp som anges i 44 § 1 mom. 2 punkten, 51, 52, 86, 93 samt 109 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar justeras med

iakttagande av 268 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Olycksfallspension och rehabiliteringspenning som betalas från och med årsdagen för skadedagen, fortlöpande menersättning och familjepension justeras varje kalenderårsvis med arbetspensionsindexet enligt 98 § i lagen om pension för arbetstagare. Ersättning som ges ut som engångsersättning indexjusteras enligt tidpunkten när ersättningen betalades.

170 §

Avrundning av belopp

De belopp som justeras enligt 169 § och anges i 51, 52 och 93 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar samt 104 § 4 mom. i denna lag avrundas till närmaste cent. De belopp som justeras enligt 169 § och föreskrivs i 44 § 1 mom. 2 punkten, 86 §, 109 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och 66 § i denna lag avrundas till närmaste hela tio euro

171 §

Regressrätt för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt för ersättningar och fullkostnadsavgift

På regressrätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt tillämpas det som föreskrivs i 270 § 1 och 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

På rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att få tillbaka fullkostnadsavgiften från trafikförsäkringsanstalten tillämpas det som föreskrivs i 271 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

172 §

Förhör av vittnen

På rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt att låta höra vittnen i förvaltningsdomstolen tillämpas det som föreskrivs i 273 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

173 §

Jäv

Trots 28 § 1 mom. 4 och 5 punkten i förvaltningslagen (434/2003) kan en tjänsteman och styrelseledamot vid Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt handlägga ärenden som hör till verkställigheten av denna lag, när ärendet gäller en lantbruksföretagare eller stipendiat som ordnat försäkringsskydd enligt denna lag på lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt.

174 §

Skyldighet att bevara handlingar

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ska bevara de handlingar som gäller försäkringsskydd och ersättningsärenden enligt denna lag på det sätt som föreskrivs i arkivlagen (831/1994). Om arkivverket inte har bestämt att handlingar ska förvaras varaktigt, ska lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt bevara handlingar och uppgifter enligt följande:

1) försäkringsansökan, försäkringsbrev, anmälan om uppsägning av försäkring och andra med dem jämförbara handlingar och uppgifter om en försäkrings början, giltighet och upphörande, anmälan om skadefall, utlåtanden, intyg, ställningstaganden och undersökningsresultat av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården beträffande den skadades hälsotillstånd, behov av hjälp, arbets- och funktionsförmåga, rehabilitering och död, uppgifter om den skadades och hans eller hennes förmånstagares inkomster, lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts beslut om försäkring och ersättning samt andra jämförbara handlingar och uppgifter som gäller förhållandena under vilka olyckan inträffat, om rätt till ersättning, ersättning och ersättningsens upphörande i minst 100 år,

2) handlingar om sökande av ändring enligt denna lag i minst 50 år, om de inte enligt 1 punkten ska bevaras under en längre tid,

3) handlingar och uppgifter om ägandeförhållanden i försäkringstagarens företagsverksamhet, försäkringstagarens inkomster som

inverkar på årsarbetsinkomsten vid försäkring enligt 116 § och andra grunder för att bestämma försäkringspremier, uppbörden av försäkringspremier, förbud att betala ut ersättning och försäkringsanstaltens regressrätt i minst 10 år,

4) övriga handlingar som gäller verkställigheten av denna lag i minst sex år.

Förvaringstiden för dokument och uppgifter som gäller ersättning enligt denna lag börjar från och med att ersättningsärendet har väckts vid lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt. Förvaringstiden för dokument och uppgifter som gäller försäkring enligt denna lag börjar från och med att dokumentet eller uppgiften har inkommit till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt.

175 §

Överförings- och utmätningsförbud

Personlig ersättning som enligt denna lag beviljats en skadad eller hans eller hennes anhöriga får inte överföras på någon annan.

Vårdbidrag, klädtillägg, menersättning, begravningshjälp eller kostnadsersättning som betalas enligt denna lag får inte mätas ut.

28 kap.

Ikraftträdande

176 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

177 §

Lag som upphävs

Genom denna lag upphävs lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

178 §

Hänvisningar till tidigare lag

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till en lag som upphävts genom denna lag ska denna lag tillämpas i dess ställe.

179 §

Basåret för penningbelopp

De penningbelopp som bestäms i 66 § och 104 § 4 mom. motsvarar indexnivån för 2014.

180 §

Övergångsbestämmelser

På skadefall som inträffat före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Med avvikelse från 1 mom.:

1) kan olycksfallspensionen och menersättningen enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare inte efter att denna lag trädde i kraft bytas ut mot ett kapital som motsvarar deras kapitalvärde,

2) ska 29 § 3 mom. 3 punkten tillämpas på yrkessjukdom som har debuterat före denna lags ikraftträdande medan det ersättningsärende som gäller dem har inletts först efter lagens ikraftträdande,

3) tillämpas bestämmelserna i IV och VII avdelningen också på skadefall som inträffat före denna lags ikraftträdande,

4) tillämpas bestämmelsen i 38 § också på skadefall som inträffat från och med den 1 januari 2005.

Det som föreskrivs i 12 § 2 mom. om ersättande av olycksfall och försäkring tillämpas inte på en lantbruksföretagare som täcktes av arbetsskadeskyddet enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare enligt de bestämmelser som var i kraft innan lagen

om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (977/1993) trädde i kraft, om exponeringen enligt 29 § har ägt rum under en tid då lantbruksföretagaren täcktes av arbetsskadeskyddet enligt nämnda lag och yrkessjukdomen har debuterat först efter att denna lag trädde i kraft.

De obligatoriska försäkringarna för arbetstiden enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare omvandlas till försäkringar enligt 5 § då denna lag träder i kraft. Den frivilliga försäkringen för arbetstiden enligt 21 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare omvandlas till försäkringen enligt 116 § och fritidsförsäkringen enligt 21 § 5 mom. till försäkringen enligt 124 § då denna lag träder i kraft.

Till de totalkostnader som avses i 146 § 1 mom. och det ersättningsansvar som avses i 149 § räknas även de totalkostnader som avses i 13 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare samt ersättningsansvaret enligt 20 § i nämnda lag, då skadefall som ska ersättas infaller innan denna lag träder i kraft.

För finansiering av de totalkostnader som avses i denna lag ska, utöver det som i 148 § bestäms om finansieringen av totalkostnaderna, Folkpensionsanstalten och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt enligt 15 a § i den upphävda lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare 2016—2018 betala en avgift för komplettering av ersättningsansvaret för täckande av det ansvarsunderskott som i fråga om grundskyddsandelen uppstått före 2004. Närmare bestämmelser om förfarandet i anslutning till uttagandet av denna avgift utfärdas vid behov genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. På ansökan av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt fastställer social- och hälsovårdsministeriet grunderna för uträknande av avgiften för komplettering av ersättningsansvaret så att avgiften fördelar sig på de andelar som Folkpensionsanstalten och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ska svara för enligt förhållandet mellan de finansieringsandelar som anges i 148 § 2 mom.

2.

Lag**om ändring av lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) 2 § 1 mom. 4 punkten, 16 § 3 mom. samt 4 mom. 2 punkten, 19 § 1 mom. 6 punkten, 43 § 2 mom., 92 § 1 mom. 1—3 punkten samt 94 § 1 mom.,

av dem 2 § 1 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 1203/2009, 92 § 1 mom. 1—3 punkten sådana de lyder i lag 1427/2011 samt 94 § 1 mom. sådant det lyder i lag 909/2010, som följer:

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

4) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har erhållit moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) eller lagen om olycksfall i militärtjänst

(1211/1990) eller dagpenning enligt trafikförsäkringslagen (279/1959).

16 §

Rätt till deltidspension

Om arbetstagaren under den tid av 18 månader som avses i 1 mom. 1 punkten har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, förlängs denna tid av 18 månader i motsvarande mån, dock med högst sex månader.

Villkoren för det deltidsarbete som deltidspensionen förutsätter uppfylls, om

2) arbetstagaren inte utan avbrott är borta från arbetet längre tid än sex veckor; till denna frånvarotid räknas inte semester eller den tid för vilken arbetstagaren fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall bevil-

jad med stöd av trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar till den del arbetstagaren har fått dessa dagpenningar i sammanlagt högst 12 månader.

19 §

Deltidspensionstagarens anmälningsskyldighet

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om

6) över sex veckor lång frånvaro från arbetet, om frånvaron inte beror på semester eller sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstagaren får dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen, och

43 §

Betalning av invalidpension retroaktivt

Om invalidpension beviljas retroaktivt betalas pensionen inte för den tid för vilken arbetstagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

92 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

1) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 68 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen samt den ersättning för inkomstbortfall från vilken en arbetspension enligt 202 § 2 mom. i den lagen,

2) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 58 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen,

3) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av trafikförsäkringslagen,

94 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag från pensionen av en primär förmån justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller en engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i militärtjänst eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett olycks-

fall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkes-

sjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

På förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare tillämpas dock 92 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagar, i den lydelse moment hade vid ikraftträdandet av denna lag.

3.

Lag**om ändring av lagen om pension för företagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om pension för företagare (1272/2006) 2 § 1 mom. 9 punkten, 13 § 3 mom. och 4 mom. 4 punkten, 16 § 1 mom. 4 punkten, 40 § 2 mom., 85 § 1 mom. 1—3 punkten och 87 § 1 mom.,

av dem 2 § 1 mom. 9 punkten sådan den lyder i lag 1206/2009, 85 § 1 mom. 1—3 punkten sådana de lyder i lag 1431/2011 och 87 § 1 mom. sådant det lyder i lag 913/2010, som följer:

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

9) *oavlönad tid* den tid under vilken en företagare har erhållit moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), dagpenning enligt trafikförsäkringslagen (279/1959), dagpenning eller rehabiliteringspenning med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) eller dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/),

13 §

Rätt till deltidspension

Om företagaren under den tid av 18 månader som avses i 1 mom. 1 punkten har fått sjukdagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, förlängs denna tid av 18 månader i motsvarande mån, dock med högst sex månader

Villkoren för det deltidsarbete som deltidspensionen förutsätter uppfylls, om

4) företagaren inte utan avbrott är borta från arbetet längre tid än sex veckor; till denna frånvarotid räknas inte den tid för vilken företagaren fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar till den del företagaren har fått dessa dagpenningar i sammanlagt högst 12 månader.

16 §

Deltidspensionstagarens anmälningskyldighet

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om

4) ett över sex veckor långt avbrott i arbetet, dock inte om avbrottet beror på en sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstagaren får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar för en tid av högst 12 månader, och

40 §

Betalning av invalidpension retroaktivt

Om invalidpension beviljas retroaktivt betalas pensionen inte för den tid för vilken företagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

85 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

1) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för

olycksfallspension enligt 68 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen samt den ersättning för inkomstbortfall från vilken en arbetspension enligt 202 § 2 mom. i den lagen har dragits av,

2) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 58 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen,

3) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av trafikförsäkringslagen,

87 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag från pensionen av en primär förmån justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller en engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i militärtjänst eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring

(608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

På förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäk-

ring för lantbruksföretagare tillämpas dock 85 § 1 mom. i lagen om pension för företagare, i den lydelse momentet hade vid ikraftträdandet av denna lag.

4.

Lag**om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) 36 § 3 mom., 39 § 1 mom. 4 punkten, 53 § 2 mom. 97 § 1 mom., 114 § 1 mom. 2 och 10 punkten samt 115 § 2 mom., av dem 114 § 1 mom. 10 punkten sådan den lyder i lag 1004/2009, som följer:

36 §

Rätt till deltidspension

Om lantbruksföretagaren under den tid av 18 månader som avses i 1 mom. 1 punkten har fått sjukdagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen (279/1959) eller dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/), förlängs denna tid av 18 månader i motsvarande mån, dock med högst sex månader.

Villkoren för det deltidsarbete som deltidspensionen förutsätter uppfylls, om

4) lantbruksföretagaren inte utan avbrott är borta från arbetet längre tid än sex veckor; till denna frånvarotid räknas inte den tid för vilken lantbruksföretagaren fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar till den del lantbruksföretagaren har fått dessa dagpenningar i sammanlagt högst 12 månader.

39 §

Deltidspensionstagarens anmälningskyldighet

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om

4) ett över sex veckor långt avbrott i arbetet, dock inte om avbrottet beror på en sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstagaren får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar för en tid av högst 12 månader, och

53 §

Betalning av invalidpension retroaktivt

Om invalidpension beviljas retroaktivt betalas pensionen inte för den tid för vilken lantbruksföretagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföre-

tagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

97 §

Avdrag av utestående försäkringsavgifter från pension

Pensionstagarens utestående arbetspensionsförsäkringsavgifter enligt denna lag, förhöjda arbetspensionsförsäkringsavgift enligt 12 § 4 mom. och 24 § samt obligatoriska försäkringspremier enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar inklusive förhöjningar och dröjsmålsränta kan dras av från den pension som pensionstagaren har tjänat in av i denna lag avsedd lantbruksföretagarverksamhet samt från pension för återstående tid enligt denna lag.

114 §

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts uppgifter

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har till uppgift att sköta

2) de uppgifter som ankommer på lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar,

10) uppgifter i anslutning till i lagen om företagshälsovård (1383/2001) avsedd företagshälsovård för lantbruksföretagare, på det sätt som föreskrivs i denna lag samt i lagen

om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

115 §

Uppgifter som hänför sig till företagshälsovården för lantbruksföretagare

Bestämmelser om finansieringen av de kostnader som uppgifterna enligt 1 mom. orsakar Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt finns i 146 § 3 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

På förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare tillämpas dock 92 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare, i den lydelse momentet hade vid ikraftträdandet av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (/).

Det som i 97 § föreskrivs om de försäkringspremier som avses i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska också tillämpas på försäkringspremier och förhöjda försäkringspremier enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

5.

Lag**om ändring av lagen om sjömanspensioner**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sjömanspensioner (1290/2006) 2 § 1 mom. 6 punkten, 16 § 3 mom. samt 4 mom. 2 punkten, 19 § 1 mom. 6 punkten, 43 § 2 mom., 97 § 1 mom. 1—3 punkten och 99 § 1 mom.,

av dem 2 § 1 mom. 6 punkten sådan den lyder i lag 1205/2009, 97 § 1 mom. 1—3 punkten sådana de lyder i lag 1429/2011 och 99 § 1 mom. sådant det lyder i lag 911/2010, som följer:

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

6) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har erhållit moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) eller dagpenning enligt trafikförsäkringslagen (279/1959).

16 §

Rätt till deltidspension

Om arbetstagaren under den tid av 18 månader som avses i 1 mom. 1 punkten har fått sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, förlängs denna tid av 18 månader i motsvarande mån, dock med högst sex månader

Villkoren för det deltidsarbete som deltidspensionen förutsätter uppfylls, om

2) arbetstagaren inte utan avbrott är borta från arbetet längre tid än sex veckor. Till denna frånvarotid räknas inte semester, vederlagsledighet, oavlönad ledighet som ingår i avlösningssystemet för ett anställningsförhållande på deltid eller den tid för vilken arbetstagaren fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) till den del arbetstagaren har fått

dessas dagpenningar i sammanlagt högst 12 månader.

19 §

Deltidspensionstagarens anmälningskyldighet

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta pensionskassan om

6) över sex veckor lång frånvaro från arbetet, om frånvaron inte beror på semester, vederlagsledighet eller oavlönad ledighet som ingår i avlösningssystemet för ett anställningsförhållande på deltid eller sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstagaren får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen för högst 12 månader, och

43 §

Betalning av invalidpension retroaktivt

Om invalidpension beviljas retroaktivt betalas pensionen inte för den tid för vilken arbetstagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

97 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

1) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 68 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen samt den ersättning för inkomstbortfall från vilken en arbetspension enligt 202 § 2 mom. i den lagen har dragits av,

2) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 58 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen,

3) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av trafikförsäkringslagen,

99 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag från pensionen av en primär förmån justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller en engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i militärtjänst eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett olycks-

fall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkes-

sjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

På förmåner enligt om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare tillämpas dock 97 § 1 mom. i lagen om sjömanspensioner, i den lydelse momentet hade vid ikraftträdandet av denna lag.

6.

Lag**om ändring av lagen om kommunala pensioner**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om kommunala pensioner (549/2003) 14 § 1 mom. 5 punkten, 76 § 1 mom. 1—3 punkten, 114 § 2 mom., 130 § och 145 § 4 mom. 4 punkten, av dem 14 § 1 mom. 5 punkten och 145 § 4 mom. 4 punkten sådana de lyder i lag 1293/2006, 76 § 1 mom. 1—3 punkten sådana de lyder i lag 713/2004 och 114 § 2 mom. sådant det lyder i lag 461/2008, som följer:

14 §

Deltidspension

En anställd i åldern 61—67 år har rätt till deltidspension, om

5) han eller hon inte uteblir från arbetet en längre tid än sex veckor i följd. I dessa sex veckor inräknas inte semester eller annan därmed jämförbar tid, och inte heller tid för vilken han eller hon får dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen (279/1959) eller dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) till den del som den anställde har fått dessa förmåner i sammanlagt högst tolv månader.

76 §

Primära förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag avdras följande primära förmåner:

1) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 68 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen samt den ersättning för inkomstbortfall från vilken en arbetspension enligt 202 § 2 mom. i den lagen har dragits av,

2) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 58 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen,

3) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av trafikförsäkringslagen,

114 §

Retroaktivt beviljad invalidpension

Om invalidpension beviljas retroaktivt, betalas pension inte för den tid för vilken pensionstagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner eller rehabiliteringspenningförmåner, lagen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991).

130 §

Retroaktiv rätt till ersättning från försäkringsanstalten

Om en arbetstagare har rätt till ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst, fortlöpande ersättning för egen skada med stöd av trafikförsäkringslagen eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen, kan pension enligt denna lag trots bestämmelserna i 76 § betalas till fullt belopp tills beloppet av förmånen har avgjorts slutligt. Arbetstagarens rätt till förmånen övergår på den kommunala pensionsanstalten till den del den kommunala pensionsanstalten har betalat pension för samma tid.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas på motsvarande sätt på familjepension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkes-

sjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst eller fortlöpande ersättning med stöd av trafikförsäkringslagen, om en sådan pension eller ersättning betalas till en förmånstagare efter en anställd och pensionsanstalten till fullt belopp har betalat den familjepension som den beviljat.

145 §

Pensionssökandens och pensionstagarens skyldighet att lämna uppgifter

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om

4) han eller hon är frånvarande från arbetet mera än sex veckor utan avbrott, om frånvaron inte beror på semester eller sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstagaren får dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om trafikförsäkring,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

På förmåner enligt om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare tillämpas dock 76 § 1 mom. i lagen om kommunala pensioner, i den lydelse momentet hade vid ikraftträdandet av denna lag.

7.

Lag**om ändring av lagen om statens pensioner**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statens pensioner (1295/2006) 14 § 1 mom. 4 punkten, 18 § 6 punkten, 24 § 1 mom. 3 punkten, 41 § 2 mom., 73 § 1 mom. 1—3 punkten samt 128 §, av dem 18 § 6 punkten och 128 § sådana de lyder i lag 468/2010, som följer:

14 §

Rätten till deltidspension

En arbetstagare i åldern 61—67 år som har övergått till deltidarbete har rätt till deltidspension, om

4) han eller hon inte utan avbrott är borta från arbetet längre tid än sex veckor. Till denna frånvarotid räknas inte semester eller annan därmed jämförbar tid eller den tid för vilken arbetstagaren fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen (279/1959) eller dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar till den del arbetstagaren har fått dessa dagpenningar och lön för sjukdomstid i sammanlagt högst 12 månader.

18 §

Deltidspensionstagarens anmälningsskyldighet

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta den kommunala pensionsanstalten om

6) över sex veckor lång frånvaro från arbetet, om frånvaron inte beror på semester eller sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstagaren får dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruks-

företagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen,

24 §

Rätten till arbetspensionsrehabilitering

En arbetstagare under 63 år har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

3) arbetstagaren inte har rätt till rehabilitering med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller trafikförsäkringslagen.

41 §

Betalning av invalidpension retroaktivt

Om invalidpension beviljas retroaktivt betalas pension inte för den tid för vilken arbetstagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner eller rehabiliteringspenningförmåner, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller ersättning för inkomstbortfall med stöd

av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991).

73 §

Primära förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag avdras följande primära förmåner:

1) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 68 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen samt den ersättning för inkomstbortfall från vilken en arbetspension enligt 202 § 2 mom. i den lagen har dragits av,

2) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 58 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen,

3) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av trafikförsäkringslagen,

128 §

Retroaktiv rätt till ersättning från försäkringsanstalten

Om en arbetstagare har rätt till ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst,

fortlöpande ersättning för egen skada med stöd av trafikförsäkringslagen eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen, kan pension enligt denna lag trots bestämmelserna i 73 § betalas till fullt belopp tills beloppet av förmånen har avgjorts slutligt. Arbetstagarens rätt till förmånen övergår på den kommunala pensionsanstalten till den del den kommunala pensionsanstalten har betalat pension för samma tid.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas på motsvarande sätt på familjepension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst eller fortlöpande ersättning med stöd av trafikförsäkringslagen, om en sådan pension eller ersättning betalas till en förmånstagar efter en anställd och pensionsanstalten till fullt belopp har betalat den familjepension som den beviljat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

På förmåner enligt om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare tillämpas dock 73 § 1 mom. i lagen om statens pensioner, i den lydelse momentet hade vid ikraftträdandet av denna lag.

8.

Lag**om ändring av sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 2 kap. 5 § 1 mom., 8 kap. 6 § 1 mom. 3 punkten och 9 § 2 mom., 11 kap. 10 §, 12 kap. 2 § 1 mom. 2 punkten samt 18 kap. 1 § 3 punkten, 8 § 1 mom. 4 punkten och 11 § 1 mom. 2 punkten,

av dem 8 kap. 6 § 1 mom. 3 punkten, 9 § 2 mom., 11 kap. 10 § samt 12 kap. 2 § 1 mom. 2 punkten sådana de lyder i lag 678/2014, 18 kap. 1 § 3 punkten sådan den lyder i lag 1203/2013 samt 8 § 1 mom. 4 punkten och 11 § 1 mom. 2 punkten sådana de lyder i lag 1113/2005 som följer:

2 kap.

Gemensamma bestämmelser om sjukvårdsersättningar

5 §

Sjukvårdsersättningens förhållande till ersättning enligt någon annan lag

Om ersättning för kostnaderna för sjukvård har betalats till en försäkrad med stöd av lagar som gäller trafikförsäkring eller lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) ska ersättningen dras av från den sjukvårdsersättning enligt denna lag som betalas till den försäkrade. Om den försäkrade med stöd av lagar som gäller trafikförsäkring, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar söker ersättning för sjukvårdskostnader för vilka det redan har betalats ersättning enligt denna lag, har Folkpensionsanstalten rätt att av den ersättning som ett olycksfalls- eller trafikförsäkringsbolag, Statskontoret, Trafikförsäkringscentralen eller lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt beviljat för samma skada eller sjukdom få ett belopp som motsvarar ersättningen enligt sjukförsäkringen.

8 kap.

Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

6 §

Förmåner som utgör hinder för sjukdagpenning

Rätt till sjukdagpenning föreligger inte för en försäkrad som får

3) ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, trafikförsäkringslagen (279/1959), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

9 §

Sjukdagpenning efter maximitiden

Med den arbetsförhetstid som avses i 1 mom. jämförs den tid för vilken den försäkrade enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om

lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller arbetspensionslagarna har fått rehabiliteringspenning, partiell rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd, eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i trafikförsäkringslagen eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst, eller den tid den försäkrade med stöd av 3 kap. 3 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har varit berättigad till en förmån enligt den lagen. Den tid för vilken den försäkrade har fått sjukpension enligt 12 § 1 mom. i folkpensionslagen eller full invalidpension enligt arbetspensionslagarna ska däremot inte jämföras med den arbetsförhetstid som avses i 1 mom.

11 kap.

Beloppet av dagpenningsförmånerna

10 §

Hur pension inverkar på föräldradagpenningens belopp

Minimibeloppet av föräldradagpenningen betalas, om en försäkrad får ålderspension eller förtida ålderspension, arbetslöshetspension, full sjukpension eller full invalidpension enligt 12 § 1 mom. i folkpensionslagen, arbetspensionslagarna, trafikförsäkringslagen, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om olycksfall i militärtjänst, lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete (/) eller lagen om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare (276/2009).

12 kap.

Dagpenningsförmånernas förhållande till andra förmåner

2 §

Sjukdagpenningens förhållande till andra lagstadgade förmåner som betalas på grund av arbetsoförmåga

Från sjukdagpenning som betalas med stöd av denna lag dras följande förmåner av som enligt någon annan lag betalas för samma tid och på grund av samma arbetsoförmåga:

2) sådan ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som beviljas på grund av olycksfall i arbetet eller på grund av yrkessjukdom,

3) sådan ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som beviljas på grund av olycksfall i arbetet eller på grund av yrkessjukdom,

18 kap.

Sjukförsäkringsfonden och försäkringspremier och försäkringsavgifter*Allmänna bestämmelser*

1 §

Tillämpningsområde

Med stöd av denna lag finansieras

3) de utgifter enligt denna lag som hör till grundskyddsandelen och som anges i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar,

8 §

Utgifterna för sjukvårdsförsäkringen

Utgifter för sjukvårdsförsäkringen som ska betalas ur sjukförsäkringsfonden är

4) sjukvårdskostnader som enligt 148 § 2 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar anses ingå i grundskyddsandelen, samt

11 §

Utgifterna för arbetsinkomstförsäkringen

Utgifter för arbetsinkomstförsäkringen som ska betalas ur sjukförsäkringsfonden är

2) dagpenning som enligt 148 § 2 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i

arbetet och om yrkessjukdomar anses ingå i grundskyddsandelen,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981). Om arbetsoförmågan har börjat före den 1 januari 2015, tillämpas på förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare bestämmelserna i 12 kap. 2 § 1 mom. i den lydelse momentet hade före den 1 januari 2015.

9.

Lag**om ändring av folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkpensionslagen (568/2007) 22 § 1 mom. 3 och 5 punkten, 33 § 1 mom. 2 punkten, 34 § 2 mom. 4 punkten, 35 § 15 punkten och 97 § 2 mom., av dem 97 § 2 mom. sådant det lyder i lag 934/2009, som följer:

22 §

Pensionsinkomster som inverkar på folkpensionen

Vid beräkningen av folkpensionsbeloppet beaktas till personen utgående fortlöpande eller årligen återkommande

3) olycksfallspension och familjepension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) samt i lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

5) sjukpension och ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991); den sistnämnda ersättningen dock först då ett år förflutit från skadefallet, samt rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall

i arbetet och om yrkessjukdomar, dock först då ett år förflutit från skadefallet, och

33 §

Årsinkomster som inverkar på fortsättningspensionens kompletteringsbelopp

Vid beräkningen av kompletteringsbeloppet beaktas som årsinkomst till den efterlevande maken utgående fortlöpande eller årligen återkommande

2) rehabiliteringsstöd som betalas som arbetspension och rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar samt förmåner enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen,

34 §

Arbetsinkomst som påverkar fortsättningspensionens kompletteringsbelopp och med sådan arbetsinkomst jämförbar inkomst

Med arbetsinkomster jämföras

4) sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen på grund av arbetsoförmåga, eller någon därmed jämförbar ersättning för inkomstbortfall, som betalas för ett år eller kortare tid, dock inte rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och inte heller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen,

35 §

Prioriterade inkomster när det gäller fortsättningspensionens kompletteringsbelopp

När kompletteringsbeloppet beräknas beaktas inte som årsinkomst följande till den efterlevande maken utgående betalningar:

15) menersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller andra ersättningar på grundval av men,

97 §

Förmåner och kostnader som betalas ur folkpensionsfonden

Ur folkpensionsfonden betalas också sådana folkpensions- och familjepensionskostnader som enligt 148 § 2 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar anses ingå i grundskyddsandelen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

10.

Lag**om ändring av lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut *upphävs* i lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991) 10 § 4 mom., *ändras* 4 §, 7—9 § samt 10 § 1 och 3 mom., av dem 7 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1313/2006 och 8 § 2 sådant det lyder i lag 1313/2006, och *fogas* till 6 § nya 2 och 3 mom. och till lagen en ny 9 a §, som följer:

4 §

En lantbruksföretagare har inte rätt till dagpenning enligt denna lag om han eller hon på grund av arbetsoförmågan har rätt till ersättning enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/), lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/), trafikförsäkringslagen (279/1959), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) eller någon annan lag, och om inkomsten av företagaverksamheten beaktas då ersättningens storlek fastställs.

6 §

Ersättning kan beviljas trots att ansökan inte lämnats in inom föreskriven tid, om det skulle vara oskäligt att avslå ansökan på grund av förseningen.

I fråga om rätten att föra talan när Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt handlägger ett ärende enligt denna lag tillämpas bestämmelserna i 81 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

7 §

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ska avgöra rätten till ersättning enligt denna lag genom att meddela parten ett skriftligt beslut. Beslutet kan meddelas i form av en ADB-utskrift och det kan undertecknas maskinellt. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ska lämna sitt beslut för kännedom per post ge-

nom att skicka ett brev till mottagaren till den adress som mottagaren har uppgett.

I fråga om meddelande och verkställighet av beslut tillämpas det som med stöd av 84 § 3 punkten i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska iaktas i fråga om en tidsfrist på 30 dagar för att meddela beslut och 14 dagar för att verkställa beslut. I fråga om betalning av ersättning tillämpas bestämmelserna i 93 § 1 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Om beslut inte har meddelats eller verkställighet inletts inom den tidsfrist som anges ovan iaktas det som i 104 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar bestäms om betalning av ersättning med höjning under dröjsmålstiden.

Ersättning som betalas med stöd av denna lag får inte överföras på någon annan.

8 §

Den som är missnöjd med ett beslut av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt får överklaga beslutet genom skriftligt besvär hos den besvärdsnämnd för olycksfallsärenden som avses i lagen om besvärdsnämnden för olycksfallsärenden (1316/2010). Den som är missnöjd med ett beslut av besvärdsnämnden för olycksfallsärenden får överklaga beslutet genom skriftligt besvär hos den försäkringsdomstol som avses i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003). I ett beslut av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som gäller utbetalning av dagpenning i de fall som avses i 3 § 2 mom. i denna lag får ändring emeller-

tid inte sökas till den del som beslutet baserar sig på den sökandes rätt till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen eller längden på den självrisktids som anges i 8 kap. 7 § 1 mom. i den lagen.

Besvärstiden är 30 dagar från den dag då parten fick del av beslutet från Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt eller besvärskommittén för olycksfallsärenden. Om inte något annat visas anses ändringssökanden ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som han eller hon har uppgett. Besvärsskriften ska inom besvärstiden lämnas till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt.

9 §

På självrättelse med anledning av besvär och överföring av besvär till en besvärskommitténs tillämpas bestämmelserna i 140 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I fråga om prövning av besvär som kommit in efter besvärstiden tillämpas bestämmelserna i 141 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. På omprövning av ett lagakraftvunnet beslut, undanröjande av beslut och rättelse av sakfel och skrivfel tillämpas bestämmelserna i 142—144 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

På verkställighet av beslut oberoende av ändringssökande tillämpas bestämmelserna i 137 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Om någon har fått dagpenning enligt denna lag utan grund eller till ett större belopp än vad som föreskrivs i denna lag, ska Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt återkräva den grundlöst utbetalda dagpenningen med iakttagande av vad som bestäms i 145 i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

9 a §

På Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts verksamhet i ärenden som hänförs till verkställigheten av denna lag tillämpas bestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) på det sätt som bestäms om tillämpningen av offentlighetslagen i 156 § i lagen om lantbruksfö-

tagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och besvärskommittén har rätt att för verkställigheten av denna lag få uppgifter enligt vad som bestäms i 157 § 1 mom. 1—3 punkten och 157 § 2 och 3 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har rätt att lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag, med iakttagande av bestämmelserna i 158 § 1 och 2 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

I fråga om utlämnande och erhållande av uppgifter iaktas dessutom vad som i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs i

- 1) 160 § om teknisk anslutning,
- 2) 161 § om lantbruksföretagarens och stipendiats ekonomiska ställning,
- 3) 162 § om rätten att få uppgifter om ett ersättningsärende och i
- 4) 167 § om avgiftsfria uppgifter.

10 §

De kostnader som föranleds av denna lag betalas av statens medel. De förvaltningskostnader som Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt föranleds av verksamheten enligt denna lag fogas till anstaltens förvaltningskostnader för verksamhet enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Förvaltningskostnaderna enligt denna lag hänförs dock inte till de totala kostnader som avses i 146 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Staten ska varje år månatligen i förskott betala ett belopp som motsvarar vad staten uppskattas komma att betala som sin andel enligt 1 mom. Förskotten fastställs och betalas tillsammans med de förskott som avses i 150 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas på ersättningar där arbetsförmågan inträder vid lagens ikraftträdande eller därefter.

Det som i 4 § i denna lag föreskrivs om ersättning enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska också tillämpas på motsva-

rande ersättning som beviljats med stöd av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) eller lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948).

Genom denna lag upphävs 3 § 4 mom. i förordningen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (899/1991).

11.

Lag**om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 4 kap. 7 § 1 mom. 3 och 11 punkten, 6 kap. 11 § 3 mom. 3 punkten och 11 kap. 14 § 1 mom.,
sådana de lyder 4 kap. 7 § 1 mom. 3 och 11 punkten i lag 1188/2009, 6 kap. 11 § 3 mom. 3 punkten i lag 1252/2006 och 11 kap. 14 § 1 mom. i lag 707/2010, som följer:

<p style="text-align: center;">4 kap.</p> <p>Jämka de och minskade arbetslöshetsförmåner</p> <p style="text-align: center;">7 §</p> <p><i>Sociala förmånens inverkan på arbetslöshetsförmånerna</i></p> <p>Om någon får någon annan än en i 3 kap. 4 § nämnd lagstadgad förmån eller sjukpension enligt lagstiftningen i någon annan stat eller folkpension med stöd av 12 § 4 mom. i folkpensionslagen, minskas hans eller hennes fulla arbetslöshetsförmån med den sociala förmånen. Då beaktas dock inte följande pensioner och sociala förmåner (<i>prioriterade inkomster</i>):</p> <hr/> <p>3) menersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/), och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/),</p> <hr/> <p>11) ersättningar för särskilda kostnader enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares</p>	<p>olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om skada, ådragen i militärtjänst.</p> <hr/> <p style="text-align: center;">6 kap.</p> <p>Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet</p> <p style="text-align: center;">11 §</p> <p><i>Beräkande av tid i arbetet</i></p> <hr/> <p>När tiden i arbete enligt 3 a § beräknas ska som tid som jämställs med arbete dessutom beaktas varje sådan full kalendermånad</p> <hr/> <p>3) under vilken en person har varit arbetsoförmögen och därvid fått pension enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare, rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.</p> <hr/>
---	--

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

14 §

Indrivning av arbetslöshetsförmåner i vissa fall

Om den som retroaktivt beviljas folkpension, barnförhöjning enligt folkpensionslagen, garantipension eller pension på grundval av arbetsavtals- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet, avträdelsetöd eller dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, rehabiliteringspenning enligt lagen om rehabiliteringspenning, dagpenning eller olycksfallspension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om

lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar har fått en arbetslöshetsförmån för samma tid, får arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten driva in den grundlösa arbetslöshetsförmånen från den pension, det avträdelsetöd, den dagpenning eller den olycksfallspension som betalas retroaktivt.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

12.

Lag**om ändring av 8 och 14 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) 8 § 2 mom. 7 punkten samt 14 § 1 mom. 11 punkten och 2 mom. som följer:

8 §

Rätt till bostadsbidrag

Rätt till bostadsbidrag har också den som fyllt 16 år och som får

7) fortlöpande rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/), dock först när ett år förflutit från skadefallet, samt fortlöpande sjukpension eller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), ersättning för inkomstbortfall dock först när ett år förflutit från skadefallet,

14 §

Prioriterade inkomster

När bostadsbidraget beräknas ska som årsinkomst inte beaktas sökandens och sökandens makes, makas eller sambos

11) menersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i militärtjänst eller andra ersättningar på grundval av men,

Med avvikelse från 1 mom. 6 punkten ska som inkomst dock beaktas rehabiliteringsstöd enligt 14 § i folkpensionslagen och enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare och som betalas i form av sjukpension, rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar samt ersättning för inkomstbortfall och sjukpension enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

13.

Lag**om ändring av 7 och 11 § i lagen om vuxenutbildningsstöd**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000) 7 § 3 mom. 3 punkten och 11 § 5 punkten, sådana de lyder i lag 127/2010, som följer:

7 §

Beräkning av tiden i arbete

När tiden i arbete beräknas ska som tid som jämföras med arbete dessutom beaktas varje sådan full kalendermånad

3) under vilken personen har varit arbetsoförmögen och därvid med stöd av de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare fått pension eller rehabiliteringsstöd eller sådan olycksfallspension som avses i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet eller om yrkessjukdomar (/).

11 §

Begränsningar i fråga om vuxenutbildningsstödet

Vuxenutbildningsstöd beviljas inte den som

5) för samma utbildning får rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) eller enligt arbetspensionslagarna, full rehabiliteringspenning med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller full ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

Denna lag träder i kraft den 20

Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

14.

Lag**om ändring av 6 § i lagen om studiestöd**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om studiestöd (65/1994) 6 § 1 mom. 12 punkten sådan den lyder i lag 792/2007, som följer:

6 §

Begränsningar i fråga om studiestödet

Studiestöd beviljas inte den som

12) får full ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/), i lagen om skada, ådra-

gen i militärtjänst (404/1948) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

15.

Lag**om ändring av 13 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) 13 § 1 mom. 1 och 2 punkten sådan den lyder i lag 679/2014, som följer:

13 §

Begränsning av skyldigheten att ordna och ersätta rehabilitering

En försäkrad har inte rätt till rehabilitering enligt detta kapitel eller till ersättning för den, om han eller hon har rätt till behövlig rehabilitering eller till ersättning för rehabiliteringskostnader med stöd av någon av följande lagar:

1) lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/),

2) lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/),

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

16.

Lag**om ändring av 9 och 12 § i lagen om handikappförmåner**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om handikappförmåner (570/2007) 9 § 1 mom. 4 och 4 a punkten samt 12 § 1 mom. 1 punkten, av dem 9 § 1 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 1228/2009 och 4 a punkten sådan den lyder i lag 697/2012, som följer:

9 §

Vårdbidrag för pensionstagare

Rätt till vårdbidrag har en person som fyllt 16 år och som får

4) fortlöpande olycksfallspension, livränta, sjukpension eller sådan ersättning för inkomstbortfall som betalas när ett år har förflutit från trafikskadan och vilka enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/), lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller trafikförsäkringslagstiftningen betalas på grundval av full arbetsförmåga,

4 a) fortlöpande rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, dock först då ett år förflutit från skadefallet, eller fortlöpande sjukpension eller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), ersättningen för inkomstbortfall dock först då ett år förflutit från skadefallet,

12 §

Förmåner som skall beaktas när det gäller handikappbidrag eller vårdbidrag

När det gäller beloppet av handikappbidrag och vårdbidrag beaktas till personen på grund av samma sjukdom, lyte eller skada utgående

1) fortlöpande mentillägg, hjälplöshetstillägg eller vårdbidrag med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om olycksfall i militärtjänst, trafikförsäkringslagstiftningen eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

17.

Lag**om ändring av 9 § i lagen om garantipension**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om garantipension (703/2010) 9 § 1 mom. 7 och 9 punkten som följer:

9 §

Pensionsinkomsters inverkan på garantipensionen

Från garantipensionens fulla belopp eller det belopp som beräknats enligt 8 § 2 eller 3 mom. avdras beloppet av följande pensionsinkomster som den sökande får fortlöpande eller årligen återkommande (*årsinkomst*):

7) olycksfallspension och familjepension med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

9) rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, dock först då ett år förflutit från skadefallet, samt sjukpension eller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), ersättningen för inkomstbortfall dock först då ett år förflutit från skadefallet,

Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

18.

Lag**om ändring av 2 a § i lagen om arbetshälsoinstitutets verksamhet och finansiering**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetshälsoinstitutets verksamhet och finansiering (159/1978) 2 a § 2 mom., sådant det lyder i lag 52/2006, som följer:

2 a §

Institutet för arbetshygien för ett register över arbetsrelaterade sjukdomar för forskning, utredningar och förebyggande samt diagnostisering och utvecklande av vården i fråga om yrkessjukdomar och andra arbetsrelaterade sjukdomar. I registret kan införas den insjuknade personens namn, personbe-teckning och yrke samt uppgifter om arbets-givare och arbetsplats, exponeringens art och längd, konstaterandet av sjukdomen, sjuk-domens art, den olägenhet som sjukdomen orsakat, sjukledighet och försäkringsanstal-tens beslut om godkännande som yrkessjuk-

dom och ersättning samt dödsfall som föran-letts av yrkessjukdom. Bestämmelser om rät-ten för institutet för arbetshygien att få upp-gifter för registret över arbetsrelaterade sjuk-domar finns i 46 a § 3 mom. i lagen om till-synen över arbetarskyddet och om arbetar-skyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006), i 262 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) och i 158 § 10 punk-ten i lagen om lantbruksföretagares olycks-fall i arbetet och om yrkessjukdomar (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 27 november 2014

Statsministerns ställföreträdare, finansminister

ANTTI RINNE

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeri *Laura Rätty*

2.

Lag**om ändring av lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) 2 § 1 mom. 4 punkten, 16 § 3 mom. samt 4 mom. 2 punkten, 19 § 1 mom. 6 punkten, 43 § 2 mom., 92 § 1 mom. 1—3 punkten samt 94 § 1 mom.,

av dem 2 § 1 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 1203/2009, 92 § 1 mom. 1—3 punkten sådana de lyder i lag 1427/2011 samt 94 § 1 mom. sådant det lyder i lag 909/2010, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

4) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har erhållit moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), altemneringsersättning enligt lagen om altemneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), trafikförsäkringslagen (279/1959) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

Föreslagen lydelse

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

4) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har erhållit moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), altemneringsersättning enligt lagen om altemneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), dagpenning eller *rehabiliteringspenning* enligt lagen om olycksfall i arbetet och om *yrkessjukdomar* (/), *lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* (/) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) eller dagpenning enligt trafikförsäkringslagen (279/1959).

16 §

Rätt till deltidspension

Om arbetstagaren under den tid av 18 månader som avses i 1 mom. 1 punkten har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om trafikförsäkring eller dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring, förlängs denna tid av 18 månader i motsvarande mån, dock med högst sex månader.

Villkoren för det deltidsarbete som deltidspensionen förutsätter uppfylls, om

2) arbetstagaren inte utan avbrott är borta från arbetet längre tid än sex veckor; till denna frånvarotid räknas inte semester eller den tid för vilken arbetstagaren fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om trafikförsäkring eller dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring till den del arbetstagaren har fått dessa dagpenningar i sammanlagt högst 12 månader.

19 §

Deltidspensionstagarens anmälningsskyldighet

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om

6) över sex veckor lång frånvaro från arbetet, om frånvaron inte beror på semester eller sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstagaren får dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, dagpen-

16 §

Rätt till deltidspension

Om arbetstagaren under den tid av 18 månader som avses i 1 mom. 1 punkten har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om *olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar*, förlängs denna tid av 18 månader i motsvarande mån, dock med högst sex månader.

Villkoren för det deltidsarbete som deltidspensionen förutsätter uppfylls, om

2) arbetstagaren inte utan avbrott är borta från arbetet längre tid än sex veckor; till denna frånvarotid räknas inte semester eller den tid för vilken arbetstagaren fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar till den del arbetstagaren har fått dessa dagpenningar i sammanlagt högst 12 månader.

19 §

Deltidspensionstagarens anmälningsskyldighet

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om

6) över sex veckor lång frånvaro från arbetet, om frånvaron inte beror på semester eller sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstagaren får dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, dagpen-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

ning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring eller ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om trafikförsäkring, och

ning enligt *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* eller ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen, och

43 §

43 §

*Betalning av invalidpension retroaktivt**Betalning av invalidpension retroaktivt*

Beviljas invalidpension retroaktivt, betalas pensionen inte för den tid för vilken arbetstagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

Om invalidpension beviljas retroaktivt betalas pensionen inte för den tid för vilken arbetstagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

92 §

92 §

*Förmåner som dras av från pension**Förmåner som dras av från pension*

Från pension enligt denna lag avdras en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

1) dagpenning eller olycksfallspension som grundar sig på lagen om olycksfallsförsäkring,

Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

1) *ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 68 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen samt den ersättning för inkomstbortfall från vilken en arbetspension enligt 202 § 2 mom. i den lagen,*

2) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av trafikförsäkringslagen,

3) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring,

2) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 58 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen,

3) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av trafikförsäkringslagen,

94 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag från pensionen av en primär förmån justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller en engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har avdragits en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvalidpension avdras dock inte dagpenning eller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen eller lagen om olycksfall i militärtjänst, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett olycksfall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension.

94 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag från pensionen av en primär förmån justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller en engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i militärtjänst eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett olycksfall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

På förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäk-

Gällande lydelse

RP 278/2014 rd

249

Föreslagen lydelse

ring för lantbruksföretagare tillämpas dock 92 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstare, i den lydelse moment hade vid ikraftträdandet av denna lag.

3.

Lag**om ändring av lagen om pension för företagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om pension för företagare (1272/2006) 2 § 1 mom. 9 punkten, 13 § 3 mom. och 4 mom. 4 punkten, 16 § 1 mom. 4 punkten, 40 § 2 mom., 85 § 1 mom. 1—3 punkten och 87 § 1 mom.,

av dem 2 § 1 mom. 9 punkten sådan den lyder i lag 1206/2009, 85 § 1 mom. 1—3 punkten sådana de lyder i lag 1431/2011 och 87 § 1 mom. sådant det lyder i lag 913/2010, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

9) *oavlönad tid* den tid under vilken en företagare har erhållit moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), trafikförsäkringslagen (279/1959) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

Förelagen lydelse

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

9) *oavlönad tid* den tid under vilken en företagare har erhållit moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), dagpenning enligt trafikförsäkringslagen (279/1959), *dagpenning eller rehabiliteringspenning med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) eller dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/)*,

13 §

Rätt till deltidspension

Om företagaren under den tid av 18 månader som avses i 1 mom. 1 punkten har fått sjukdagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring, förlängs denna tid av 18 månader i motsvarande mån, dock med högst sex månader.

Villkoren för det deltidsarbete som deltidspensionen förutsätter uppfylls, om

4) företagaren inte utan avbrott är borta från arbetet längre tid än sex veckor. Till denna frånvarotid räknas inte den tid för vilken företagaren fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring till den del företagaren har fått dessa dagpenningar i sammanlagt högst 12 månader.

16 §

Deltidspensionstagarens anmälningskyldighet

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om

4) ett över sex veckor långt avbrott i arbetet, dock inte om avbrottet beror på en sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstagaren får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring för en tid av högst 12 månader, och

13 §

Rätt till deltidspension

Om företagaren under den tid av 18 månader som avses i 1 mom. 1 punkten har fått sjukdagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, förlängs denna tid av 18 månader i motsvarande mån, dock med högst sex månader

Villkoren för det deltidsarbete som deltidspensionen förutsätter uppfylls, om

4) företagaren inte utan avbrott är borta från arbetet längre tid än sex veckor; till denna frånvarotid räknas inte den tid för vilken företagaren fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar till den del företagaren har fått dessa dagpenningar i sammanlagt högst 12 månader.

16 §

Deltidspensionstagarens anmälningskyldighet

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om

4) ett över sex veckor långt avbrott i arbetet, dock inte om avbrottet beror på en sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstagaren får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksfö-

retagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar för en tid av högst 12 månader, och

40 §

Betalning av invalidpension retroaktivt

Beviljas invalidpension retroaktivt, betalas pensionen inte för den tid för vilken företagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

40 §

Betalning av invalidpension retroaktivt

Om invalidpension beviljas retroaktivt betalas pensionen inte för den tid för vilken företagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

85 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag avdras en primär förmån som företagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

1) dagpenning eller olycksfallspension som grundar sig på lagen om olycksfallsförsäkring,

2) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av trafikförsäkringslagen,

85 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

1) *ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 68 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen samt den ersättning för inkomstbortfall från vilken en arbetspension enligt 202 § 2 mom. i den lagen har dragits av,*

2) *ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 58 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen,*

Gällande lydelse

3) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring,

87 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag från pensionen av en primär förmån justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller en engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har avdragits en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvaldpension avdras dock inte dagpenning eller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen eller lagen om olycksfall i militärtjänst, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett olycksfall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvaldpension.

Föreslagen lydelse

3) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av trafikförsäkringslagen,

87 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag från pensionen av en primär förmån justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller en engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvaldpension dras dock inte av dagpenning enligt *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* eller lagen om olycksfall i militärtjänst eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvaldpension.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* eller *lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* tillämpas på motsvarande förmåner enligt *lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948)* eller *lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981)*.

På förmåner enligt *lagen om olycksfallsförsäkring* och *lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare* tillämpas dock 85 § 1 mom. i *lagen om pension för företagare*, i den lydelse momentet hade vid ikraftträdandet av denna lag.

4.

Lag**om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) 36 § 3 mom., 39 § 1 mom. 4 punkten, 53 § 2 mom. 97 § 1 mom., 114 § 1 mom. 2 och 10 punkten samt 115 § 2 mom., av dem 114 § 1 mom. 10 punkten sådan den lyder i lag 1004/2009, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

36 §

36 §

Rätt till deltidspension

Rätt till deltidspension

Om lantbruksföretagaren under den tid av 18 månader som avses i 1 mom. 1 punkten har fått sjukdagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen (279/1959) eller dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), förlängs denna tid av 18 månader i motsvarande mån, dock med högst sex månader.

Om lantbruksföretagaren under den tid av 18 månader som avses i 1 mom. 1 punkten har fått sjukdagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen (279/1959) eller dagpenning enligt *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/)* eller *lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/)*, förlängs denna tid av 18 månader i motsvarande mån, dock med högst sex månader.

Villkoren för det deltidsarbete som deltidspensionen förutsätter uppfylls, om

Villkoren för det deltidsarbete som deltidspensionen förutsätter uppfylls, om

4) lantbruksföretagaren inte utan avbrott är borta från arbetet längre tid än sex veckor; till denna frånvarotid räknas inte den tid för vilken lantbruksföretagaren fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring till den del lantbruksföretagaren

4) lantbruksföretagaren inte utan avbrott är borta från arbetet längre tid än sex veckor; till denna frånvarotid räknas inte den tid för vilken lantbruksföretagaren fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller dagpenning *enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen*

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

har fått dessa dagpenningar i sammanlagt högst 12 månader.

om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar till den del lantbruksföretagaren har fått dessa dagpenningar i sammanlagt högst 12 månader.

39 §

39 §

*Deltidspensionstagarens anmälningskyldighet**Deltidspensionstagarens anmälningskyldighet*

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om

4) ett över sex veckor långt avbrott i arbetet, dock inte om avbrottet beror på en sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstagaren får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring för en tid av högst 12 månader, och

4) ett över sex veckor långt avbrott i arbetet, dock inte om avbrottet beror på en sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstagaren får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller dagpenning *enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* för en tid av högst 12 månader, och

53 §

53 §

*Betalning av invalidpension retroaktivt**Betalning av invalidpension retroaktivt*

Beviljas invalidpension retroaktivt, betalas pensionen inte för den tid för vilken lantbruksföretagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

Om invalidpension beviljas retroaktivt betalas pensionen inte för den tid för vilken lantbruksföretagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

97 §

*Avdrag av utestående försäkringsavgifter
från pension*

Pensionstagarens utestående arbetspensionsförsäkringsavgifter enligt denna lag, i 12 § 4 mom. och i 24 § avsedd förhöjd arbetspensionsförsäkringsavgift samt försäkringspremie som avses i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) kan inklusive dröjsmålsränta dras av från den pension som pensionstagaren har tjänat in av i denna lag avsedd lantbruksföretagarverksamhet samt från pension för återstående tid enligt denna lag.

97 §

*Avdrag av utestående försäkringsavgifter
från pension*

Pensionstagarens utestående arbetspensionsförsäkringsavgifter enligt denna lag, förhöjda arbetspensionsförsäkringsavgift enligt 12 § 4 mom. och 24 § samt obligatoriska försäkringspremier enligt *lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar inklusive förhöjningar* och dröjsmålsränta kan dras av från den pension som pensionstagaren har tjänat in av i denna lag avsedd lantbruksföretagarverksamhet samt från pension för återstående tid enligt denna lag.

114 §

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts uppgifter

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har till uppgift att sköta

2) de uppgifter som ankommer på lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare,

10) uppgifter i anslutning till i lagen om företagshälsovård (1383/2001) avsedd företagshälsovård för lantbruksföretagare, på det sätt som föreskrivs i denna lag samt i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

114 §

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts uppgifter

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har till uppgift att sköta

2) de uppgifter som ankommer på lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt enligt *lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar*,

10) uppgifter i anslutning till i lagen om företagshälsovård (1383/2001) avsedd företagshälsovård för lantbruksföretagare, på det sätt som föreskrivs i denna lag samt i lagen om *lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar*.

115 §

Uppgifter som hänför sig till företagshälsovården för lantbruksföretagare

Bestämmelser om finansieringen av de kostnader som uppgifterna enligt 1 mom. or-

115 §

Uppgifter som hänför sig till företagshälsovården för lantbruksföretagare

Bestämmelser om finansieringen av de kostnader som uppgifterna enligt 1 mom. or-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

sakar Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt finns i 13 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

sakar Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt finns i 146 § 3 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

På förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare tillämpas dock 92 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare, i den lydelse momentet hade vid ikraftträdandet av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (/).

Det som i 97 § föreskrivs om de försäkringspremier som avses i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska också tillämpas på försäkringspremier och förhöjda försäkringspremier enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

5.

Lag**om ändring av lagen om sjömanspensioner**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om sjömanspensioner (1290/2006) 2 § 1 mom. 6 punkten, 16 § 3 mom. samt 4 mom. 2 punkten, 19 § 1 mom. 6 punkten, 43 § 2 mom., 97 § 1 mom. 1—3 punkten och 99 § 1 mom.,

av dem 2 § 1 mom. 6 punkten sådan den lyder i lag 1205/2009, 97 § 1 mom. 1—3 punkten sådana de lyder i lag 1429/2011 och 99 § 1 mom. sådant det lyder i lag 911/2010, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

6) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning, sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), trafikförsäkringslagen (279/1959) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

Föreslagen lydelse

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

6) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har erhållit moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* (/), *lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* (/) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) eller dagpenning enligt trafikförsäkringslagen (279/1959).

16 §

Rätten till deltidspension

Om arbetstagaren under den tid av 18 månader som avses i 1 mom. 1 punkten har fått sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, partiell sjukdagpenning, lön för sjukdomstid, eller ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om trafikförsäkring eller dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring, förlängs denna tid av 18 månader i motsvarande mån, dock med högst sex månader.

Villkoren för det deltidsarbete som deltidspensionen förutsätter uppfylls, om

2) arbetstagaren inte utan avbrott är borta från arbetet längre tid än sex veckor; till denna frånvarotid räknas inte semester, vederlagsledighet, oavlönad ledighet som ingår i avlösningssystemet för ett anställningsförhållande på deltid eller den tid för vilken arbetstagaren fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen eller dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring till den del arbetstagaren har fått dessa dagpenningar i sammanlagt högst 12 månader.

19 §

Deltidspensionstagarens anmälningsskyldighet

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta pensionskassan om

6) över sex veckor lång frånvaro från arbetet, om frånvaron inte beror på semester, vederlagsledighet eller oavlönad ledighet som ingår i avlösningssystemet för ett anställningsförhållande på deltid eller sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstaga-

16 §

Rätt till deltidspension

Om arbetstagaren under den tid av 18 månader som avses i 1 mom. 1 punkten har fått sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar*, förlängs denna tid av 18 månader i motsvarande mån, dock med högst sex månader

Villkoren för det deltidsarbete som deltidspensionen förutsätter uppfylls, om

2) arbetstagaren inte utan avbrott är borta från arbetet längre tid än sex veckor. Till denna frånvarotid räknas inte semester, vederlagsledighet, oavlönad ledighet som ingår i avlösningssystemet för ett anställningsförhållande på deltid eller den tid för vilken arbetstagaren fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* (/) till den del arbetstagaren har fått dessa dagpenningar i sammanlagt högst 12 månader.

19 §

Deltidspensionstagarens anmälningsskyldighet

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta pensionskassan om

6) över sex veckor lång frånvaro från arbetet, om frånvaron inte beror på semester, vederlagsledighet eller oavlönad ledighet som ingår i avlösningssystemet för ett anställningsförhållande på deltid eller sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstaga-

ren får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring eller ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen för högst 12 månader, och

ren får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, dagpenning enligt *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* eller *lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* eller ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen för högst 12 månader, och

43 §

Betalning av invalidpension retroaktivt

Om invalidpension beviljas retroaktivt, betalas pensionen inte för den tid för vilken arbetstagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

43 §

Betalning av invalidpension retroaktivt

Om invalidpension beviljas retroaktivt betalas pensionen inte för den tid för vilken arbetstagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* eller *lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

97 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag avdras en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

1) dagpenning eller olycksfallspension som grundar sig på lagen om olycksfallsförsäkring,

2) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av trafikförsäkringslagen,

97 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

1) *ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 68 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen samt den ersättning för inkomstbortfall från vilken en arbetspension enligt 202 § 2 mom. i den lagen har dragits av,*

2) *ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring,

58 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen,

3) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av trafikförsäkringslagen,

99 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag från pensionen av en primär förmån justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller en engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har avdragits en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvalidpension avdras dock inte dagpenning eller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen eller lagen om olycksfall i militärtjänst, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett olycksfall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension.

99 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag från pensionen av en primär förmån justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller en engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i militärtjänst eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett olycksfall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

På förmåner enligt om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare tillämpas dock 97 § 1 mom. i lagen om sjömanspensioner, i den lydelse momentet hade vid ikraftträdandet av denna lag.

6.

Lag**om ändring av lagen om kommunala pensioner**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om kommunala pensioner (549/2003) 14 § 1 mom. 5 punkten, 76 § 1 mom. 1—3 punkten, 114 § 2 mom., 130 § och 145 § 4 mom. 4 punkten,
 av dem 14 § 1 mom. 5 punkten och 145 § 4 mom. 4 punkten sådana de lyder i lag 1293/2006, 76 § 1 mom. 1—3 punkten sådana de lyder i lag 713/2004 och 114 § 2 mom. sådant det lyder i lag 461/2008, som följer:

Gällande lydelse

14 §

Deltidspension

En anställd i åldern 61—67 år har rätt till deltidspension, om

5) han eller hon inte uteblir från arbetet en längre tid än sex veckor i följd, i dessa sex veckor inräknas inte semester eller annan därmed jämförbar tid, och inte heller tid för vilken han eller hon får dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om trafikförsäkring (279/1959) eller dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) till den del som den anställde har fått dessa förmåner i sammanlagt högst tolv månader.

76 §

Primära förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag avdras följande primära förmåner:

1) dagpenning eller olycksfallspension som grundar sig på lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948),

Föreslagen lydelse

14 §

Deltidspension

En anställd i åldern 61—67 år har rätt till deltidspension, om

5) han eller hon inte uteblir från arbetet en längre tid än sex veckor i följd. I dessa sex veckor inräknas inte semester eller annan därmed jämförbar tid, och inte heller tid för vilken han eller hon får dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen (279/1959) eller dagpenning enligt *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* (/) eller *lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* (/) till den del som den anställde har fått dessa förmåner i sammanlagt högst tolv månader.

76 §

Primära förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag avdras följande primära förmåner:

1) *ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2) sådan fortlöpande ersättning på grund av egen skada som beviljats med stöd av trafikförsäkringslagen (279/1959),

3) ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991),

olycksfallspension enligt 68 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen samt den ersättning för inkomstbortfall från vilken en arbetspension enligt 202 § 2 mom. i den lagen har dragits av,

2) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 58 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen,

3) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av trafikförsäkringslagen,

114 §

Retroaktivt beviljad invalidpension

Om invalidpension beviljas retroaktivt, betalas pension inte för den tid för vilken pensionstagaren har fått rehabiliteringspenning enligt en arbetspensionslag eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991).

114 §

Retroaktivt beviljad invalidpension

Om invalidpension beviljas retroaktivt, betalas pension inte för den tid för vilken pensionstagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner eller rehabiliteringspenningförmåner, *lagen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar* eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991).

130 §

Retroaktiv rätt till ersättning från försäkringsanstalten

Om en pensionstagare har rätt till dagpenning eller olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring, livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst eller fortlöpande ersättning för egen skada med stöd av trafikförsäkringslagen eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) eller med stöd av lagen om

130 §

Retroaktiv rätt till ersättning från försäkringsanstalten

Om en arbetstagare har rätt till ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst, fortlöpande ersättning för egen skada med stöd av trafikförsäkringslagen eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om re-

rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) och om den kommunala pensionsanstalten betalar pension som den beviljat till fullt belopp innan dagpenningens, olycksfallspensionens, livräntans eller ersättningens belopp blivit slutligt fastställt, övergår pensionstagarens rätt till nämnda förmåner på pensionsanstalten till den del som motsvarar det belopp som på grund av dagpenningen, olycksfallspensionen, livräntan eller ersättningen skall dras av från pensionen.

Vad som bestäms i 1 mom. tillämpas på motsvarande sätt på familjepension enligt lagen om olycksfallsförsäkring, på försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst eller fortlöpande ersättning med stöd av trafikförsäkringslagen, om en sådan pension eller ersättning utges till en förmånstagare efter en anställd och pensionsanstalten har utbetalat till fullt.

145 §

Pensionssökandens och pensionstagarens skyldighet att lämna uppgift

Den som får arbetslöshetspension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om

4) han eller hon är frånvarande från arbetet mera än sex veckor utan avbrott, om frånvaron inte beror på semester eller sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstagaren får dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring eller ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om trafikförsäkring,

habilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen, *kan pension enligt denna lag trots bestämmelserna i 76 § betalas till fullt belopp tills beloppet av förmånen har avgjorts slutligt. Arbetstagarens rätt till förmånen övergår på den kommunala pensionsanstalten till den del den kommunala pensionsanstalten har betalat pension för samma tid.*

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas på motsvarande sätt på familjepension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst eller fortlöpande ersättning med stöd av trafikförsäkringslagen, om en sådan pension eller ersättning betalas till en förmånstagare efter en anställd och pensionsanstalten till fullt belopp har betalat den familjepension som den beviljat.

145 §

Pensionssökandens och pensionstagarens skyldighet att lämna uppgifter

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om

4) han eller hon är frånvarande från arbetet mera än sex veckor utan avbrott, om frånvaron inte beror på semester eller sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstagaren får dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om trafikförsäkring,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

På förmåner enligt om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare tillämpas dock 76 § 1 mom. i lagen om kommunala pensioner, i den lydelse momentet hade vid ikraftträdandet av denna lag.

7.

Lag**om ändring av lagen om statens pensioner**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statens pensioner (1295/2006) 14 § 1 mom. 4 punkten, 18 § 6 punkten, 24 § 1 mom. 3 punkten, 41 § 2 mom., 73 § 1 mom. 1—3 punkten samt 128 §, av dem 18 § 6 punkten och 128 § sådana de lyder i lag 468/2010, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

14 §

14 §

*Rätten till deltidspension**Rätten till deltidspension*

En arbetstagare i åldern 61—67 år som har övergått till deltidarbete har rätt till deltidspension, om

En arbetstagare i åldern 61—67 år som har övergått till deltidarbete har rätt till deltidspension, om

4) han eller hon inte utan avbrott är borta från arbetet längre tid än sex veckor; till denna frånvarotid räknas inte semester eller annan därmed jämförbar tid eller den tid för vilken arbetstagaren fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen (279/1959) eller dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) till den del arbetstagaren har fått dessa dagpenningar och lön för sjukdomstid i sammanlagt högst 12 månader.

4) han eller hon inte utan avbrott är borta från arbetet längre tid än sex veckor. Till denna frånvarotid räknas inte semester eller annan därmed jämförbar tid eller den tid för vilken arbetstagaren fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen (279/1959) eller dagpenning enligt *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* (/) eller *lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* till den del arbetstagaren har fått dessa dagpenningar och lön för sjukdomstid i sammanlagt högst 12 månader.

18 §

18 §

*Deltidspensionstagarens anmälningskyldighet**Deltidspensionstagarens anmälningskyldighet*

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta den kommunala pensionsanstalten om

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta den kommunala pensionsanstalten om

6) över sex veckor lång frånvaro från arbetet, om frånvaron inte beror på semester eller sådan sjukdom på basis av vilken deltidspen-

6) över sex veckor lång frånvaro från arbetet, om frånvaron inte beror på semester eller sådan sjukdom på basis av vilken deltidspen-

Gällande lydelse

sionstagaren får dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring eller ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om trafikförsäkring,

24 §

Rätten till arbetspensionsrehabilitering

En arbetstagare under 63 år har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

3) arbetstagaren inte har rätt till rehabilitering med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfallsförsäkring och trafikförsäkringslagen.

41 §

Betalning av invalidpension retroaktivt

Om invalidpension beviljas retroaktivt, betalas pensionen inte för den tid för vilken arbetstagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991).

Föreslagen lydelse

sionstagaren får dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, dagpenning enligt *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller ersättning* för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen,

24 §

Rätten till arbetspensionsrehabilitering

En arbetstagare under 63 år har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

3) arbetstagaren inte har rätt till rehabilitering med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet* och om yrkessjukdomar eller trafikförsäkringslagen.

41 §

Betalning av invalidpension retroaktivt

Om invalidpension beviljas retroaktivt betalas pension inte för den tid för vilken arbetstagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner eller rehabiliteringspenningförmåner, *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991).

73 §

Primära förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag avdras följande primära förmåner:

1) dagpenning eller olycksfallspension som grundar sig på lagen om olycksfallsförsäkring,

2) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen,

3) ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring,

128 §

Retroaktiv rätt till ersättning från försäkringsanstalten

Har en arbetstagare rätt att få på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring grundad dagpenning eller olycksfallspension, på lagen om skada, ådragen i militärtjänst grundad livränta eller på bestämmelserna i trafikförsäkringslagen grundad fortlöpande ersättning för egen skada, eller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen, kan pension enligt denna lag, utan hinder av 73 §, betalas till fullt belopp till dess beloppet av dagpenningen, olycksfallspensionen, livräntan, ersättningen eller ersättningen för inkomstbortfall är slutligt fastställt. Arbetstagarens rätt till nämnd dagpenning, olycksfallspension, livränta, ersättning eller ersättning för inkomstbortfall övergår på den kommunala pensionsanstalten till den del den kommunala pen-

73 §

Primära förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag avdras följande primära förmåner:

1) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 68 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen samt den ersättning för inkomstbortfall från vilken en arbetspension enligt 202 § 2 mom. i den lagen har dragits av,

2) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 58 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen,

3) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av trafikförsäkringslagen,

128 §

Retroaktiv rätt till ersättning från försäkringsanstalten

Om en arbetstagare har rätt till ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst, fortlöpande ersättning för egen skada med stöd av trafikförsäkringslagen eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen, kan pension enligt denna lag trots bestämmelserna i 73 § betalas till fullt belopp tills beloppet av förmånen har avgjorts slutligt. Arbetstagarens rätt till förmånen övergår på den kommunala pensionsanstalten till den del den kommunala pensionsanstalten har betalat pension för samma tid.

sionsanstalten har betalat pension för samma tid.

Vad som bestäms i 1 mom. tillämpas på motsvarande sätt på familjepension enligt lagen om olycksfallsförsäkring, på försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst och på fortlöpande ersättning med stöd av trafikförsäkringslagen, om en sådan pension eller ersättning betalas till en förmånstagare efter en arbetstagare och den kommunala pensionsanstalten till fullt belopp har betalat ut den familjepension som den har beviljat.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas på motsvarande sätt på familjepension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst eller fortlöpande ersättning med stöd av trafikförsäkringslagen, om en sådan pension eller ersättning betalas till en förmånstagare efter en anställd och pensionsanstalten till fullt belopp har betalat den familjepension som den beviljat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

På förmåner enligt om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare tillämpas dock 73 § 1 mom. i lagen om statens pensioner, i den lydelse momentet hade vid ikraftträdandet av denna lag.

8.

Lag**om ändring av sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 2 kap. 5 § 1 mom., 8 kap. 6 § 1 mom. 3 punkten och 9 § 2 mom., 11 kap. 10 §, 12 kap. 2 § 1 mom. 2 punkten samt 18 kap. 1 § 3 punkten, 8 § 1 mom. 4 punkten och 11 § 1 mom. 2 punkten,
av dem 8 kap. 6 § 1 mom. 3 punkten, 9 § 2 mom., 11 kap. 10 § samt 12 kap. 2 § 1 mom. 2 punkten sådana de lyder i lag 678/2014, 18 kap. 1 § 3 punkten sådan den lyder i lag 1203/2013 samt 8 § 1 mom. 4 punkten och 11 § 1 mom. 2 punkten sådana de lyder i lag 1113/2005 som följer:

Gällande lydelse

2 kap.

Gemensamma bestämmelser om sjukvårdsersättningar

5 §

Sjukvårdsersättningens förhållande till ersättning enligt någon annan lag

Om ersättning för kostnaderna för sjukvård har betalats till en försäkrad med stöd av lagarna om olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, skall ersättningen dras av från den sjukvårdsersättning enligt denna lag som betalas till den försäkrade. Om den försäkrade med stöd av lagarna om olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring söker ersättning för sjukvårdskostnader för vilka redan har betalats ersättning enligt denna lag, har Folkpensionsanstalten rätt att av den ersättning som ett olycksfalls- eller trafikförsäkringsbolag,

Föreslagen lydelse

2 kap.

Gemensamma bestämmelser om sjukvårdsersättningar

5 §

Sjukvårdsersättningens förhållande till ersättning enligt någon annan lag

Om ersättning för kostnaderna för sjukvård har betalats till en försäkrad med stöd av lagar som gäller trafikförsäkring *eller lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/)* eller *lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/)* ska ersättningen dras av från den sjukvårdsersättning enligt denna lag som betalas till den försäkrade. Om den försäkrade med stöd av lagar som gäller trafikförsäkring, *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Statskontoret eller Trafikförsäkringscentralen beviljat för samma skada eller sjukdom få ett belopp som motsvarar ersättningen enligt sjukförsäkringen.

olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar söker ersättning för sjukvårdskostnader för vilka det redan har betalats ersättning enligt denna lag, har Folkpensionsanstalten rätt att av den ersättning som ett olycksfalls- eller trafikförsäkringsbolag, Statskontoret, Trafikförsäkringscentralen eller lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt beviljat för samma skada eller sjukdom få ett belopp som motsvarar ersättningen enligt sjukförsäkringen.

8 kap.

Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

6 §

Förmåner som utgör hinder för sjukdagpenning

Rätt till sjukdagpenning föreligger inte för en försäkrad som får

3) ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981), trafikförsäkringslagen (279/1959), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

9 §

Sjukdagpenning efter maximitiden

Med den arbetsförhetstid som avses i 1 mom. jämföras den tid för vilken den försäkrade enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner eller arbetspensionslagarna har fått rehabiliteringspenning, partiell rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsun-

8 kap.

Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

6 §

Förmåner som utgör hinder för sjukdagpenning

Rätt till sjukdagpenning föreligger inte för en försäkrad som får

3) ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, trafikförsäkringslagen (279/1959), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),*

9 §

Sjukdagpenning efter maximitiden

Med den arbetsförhetstid som avses i 1 mom. jämföras den tid för vilken den försäkrade enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* eller arbetspensionsla-

derstöd eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfallsförsäkring, lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, trafikförsäkringslagen eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst, eller den tid den försäkrade med stöd av 3 kap. 3 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har varit berättigad till en förmån enligt den lagen. Den tid för vilken den försäkrade har fått sjukpension enligt 12 § 1 mom. i folkpensionslagen eller full invalidpension enligt arbetspensionslagarna ska däremot inte jämföras med den arbetsförhetstid som avses i 1 mom.

garna har fått rehabiliteringspenning, partiell rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd, eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i trafikförsäkringslagen eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst, eller den tid den försäkrade med stöd av 3 kap. 3 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har varit berättigad till en förmån enligt den lagen. Den tid för vilken den försäkrade har fått sjukpension enligt 12 § 1 mom. i folkpensionslagen eller full invalidpension enligt arbetspensionslagarna ska däremot inte jämföras med den arbetsförhetstid som avses i 1 mom.

11 kap.

Beloppet av dagpenningsförmånerna

10 §

Hur pension inverkar på föräldradagpenningens belopp

Minimibeloppet av föräldradagpenningen betalas, om en försäkrad får ålderspension eller förtida ålderspension, arbetslöshetspension, full sjukpension eller full invalidpension enligt 12 § 1 mom. i folkpensionslagen, arbetspensionslagarna, trafikförsäkringslagen, lagen om olycksfallsförsäkring, lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, lagen om olycksfall i militärtjänst, lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete (1318/2002) eller lagen om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare (276/2009).

11 kap.

Beloppet av dagpenningsförmånerna

10 §

Hur pension inverkar på föräldradagpenningens belopp

Minimibeloppet av föräldradagpenningen betalas, om en försäkrad får ålderspension eller förtida ålderspension, arbetslöshetspension, full sjukpension eller full invalidpension enligt 12 § 1 mom. i folkpensionslagen, arbetspensionslagarna, trafikförsäkringslagen, *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar*, *lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar*, lagen om olycksfall i militärtjänst, lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete (/) eller lagen om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare (276/2009).

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

12 kap.

Dagpenningsförmånernas förhållande till andra förmåner**Dagpenningsförmånernas förhållande till andra förmåner**

2 §

2 §

Sjukdagpenningens förhållande till andra lagstadgade förmåner som betalas på grund av arbetsoförmåga

Sjukdagpenningens förhållande till andra lagstadgade förmåner som betalas på grund av arbetsoförmåga

Från sjukdagpenning som betalas med stöd av denna lag dras följande förmåner av som enligt någon annan lag betalas för samma tid och på grund av samma arbetsoförmåga:

Från sjukdagpenning som betalas med stöd av denna lag dras följande förmåner av som enligt någon annan lag betalas för samma tid och på grund av samma arbetsoförmåga:

2) sådan dagpenning, olycksfallspension och livränta enligt lagen om olycksfallsförsäkring som beviljas på grund av olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom,

2) sådan ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om *olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* som beviljas på grund av yrkessjukdom,

3) sådan dagpenning och olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare som beviljas på grund av olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom,

3) sådan ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om *lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* som beviljas på grund av olycksfall i arbetet eller på grund av yrkessjukdom,

18 kap.

18 kap.

Sjukförsäkringsfonden och försäkringspremier och försäkringsavgifter**Sjukförsäkringsfonden och försäkringspremier och försäkringsavgifter***Allmänna bestämmelser**Allmänna bestämmelser*

1 §

1 §

*Tillämpningsområde**Tillämpningsområde*

Med stöd av denna lag finansieras

Med stöd av denna lag finansieras

3) de utgifter enligt denna lag som hör till grundskyddsandelen och som anges i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981),

3) de utgifter enligt denna lag som hör till grundskyddsandelen och som anges i lagen om *lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar*,

8 §

Utgifterna för sjukvårdsförsäkringen

Utgifter för sjukvårdsförsäkringen som skall betalas ur sjukförsäkringsfonden är

4) sjukvårdskostnader som enligt 15 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare anses ingå i grundskyddsandelen, samt

8 §

Utgifterna för sjukvårdsförsäkringen

Utgifter för sjukvårdsförsäkringen som ska betalas ur sjukförsäkringsfonden är

4) sjukvårdskostnader som enligt 148 § 2 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar anses ingå i grundskyddsandelen, samt

11 §

Utgifterna för arbetsinkomstförsäkringen

Utgifter för arbetsinkomstförsäkringen som skall betalas ur sjukförsäkringsfonden är

2) dagpenning som enligt 15 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare anses ingå i grundskyddsandelen, samt

11 §

Utgifterna för arbetsinkomstförsäkringen

Utgifter för arbetsinkomstförsäkringen som ska betalas ur sjukförsäkringsfonden är

2) dagpenning som enligt 148 § 2 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar anses ingå i grundskyddsandelen,

Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981). Om arbetsoförmågan har börjat före den 1 januari 2015, tillämpas på förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare bestämmelserna i 12 kap. 2 § 1 mom. i den lydelse momentet hade före den 1 januari 2015.

9.

Lag**om ändring av folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkpensionslagen (568/2007) 22 § 1 mom. 3 och 5 punkten, 33 § 1 mom. 2 punkten, 34 § 2 mom. 4 punkten, 35 § 15 punkten och 97 § 2 mom., av dem 97 § 2 mom. sådant det lyder i lag 934/2009, som följer:

Gällande lydelse

22 §

Pensionsinkomster som inverkar på folkpensionen

Vid beräkningen av folkpensionsbeloppet beaktas till personen utgående fortlöpande eller årligen återkommande

3) olycksfallspension, familjepension, livränta och försörjningspension enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen och lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

5) olycksfallspension och livränta enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) samt sjukpension och ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), den sistnämnda ersättningen dock först då ett år förflutit från skadefallet, och

Föreslagen lydelse

22 §

Pensionsinkomster som inverkar på folkpensionen

Vid beräkningen av folkpensionsbeloppet beaktas till personen utgående fortlöpande eller årligen återkommande

3) *olycksfallspension och familjepension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) samt i lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),*

5) sjukpension och ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991); den sistnämnda ersättningen dock först då ett år förflutit från skadefallet, samt rehabiliteringspenning enligt lagen om *olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar*, dock först då ett år förflutit från skadefallet, och

33 §

Årsinkomster som inverkar på fortsättningspensionens kompletteringsbelopp

Vid beräkningen av kompletteringsbeloppet beaktas som årsinkomst till den efterlevande maken utgående fortlöpande eller årligen återkommande

2) rehabiliteringsstöd som betalas som arbetspension samt förmåner enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring och förmåner enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen,

33 §

Årsinkomster som inverkar på fortsättningspensionens kompletteringsbelopp

Vid beräkningen av kompletteringsbeloppet beaktas som årsinkomst till den efterlevande maken utgående fortlöpande eller årligen återkommande

2) rehabiliteringsstöd som betalas som arbetspension och rehabiliteringspenning enligt lagen om *olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* eller lagen om *lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* samt förmåner enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen,

34 §

Arbetsinkomst som påverkar fortsättningspensionens kompletteringsbelopp och med sådan arbetsinkomst jämförbar inkomst

Arbetsinkomster är

4) sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen på grund av arbetsoförmåga, eller någon därmed jämförbar ersättning för inkomstbortfall, som betalas för ett år eller kortare tid, dock inte dagpenning enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring och inte heller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen,

34 §

Arbetsinkomst som påverkar fortsättningspensionens kompletteringsbelopp och med sådan arbetsinkomst jämförbar inkomst

Med arbetsinkomster jämställs

4) sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen på grund av arbetsoförmåga, eller någon därmed jämförbar ersättning för inkomstbortfall, som betalas för ett år eller kortare tid, dock inte rehabiliteringspenning enligt lagen om *olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* eller lagen om *lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* och inte heller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

35 §

Prioriterade inkomster när det gäller fortsättningspensionens kompletteringsbelopp

När kompletteringsbeloppet beräknas beaktas inte som årsinkomst följande till den efterlevande maken utgående betalningar:

15) menersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller andra ersättningar på grundval av skada,

35 §

Prioriterade inkomster när det gäller fortsättningspensionens kompletteringsbelopp

När kompletteringsbeloppet beräknas beaktas inte som årsinkomst följande till den efterlevande maken utgående betalningar:

15) menersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller andra ersättningar på grundval av men,

97 §

Förmåner och utgifter som betalas ur folkpensionsfonden

Ur folkpensionsfonden betalas också de folkpensions- och familjepensionsutgifter som enligt 15 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) anses höra till grundskyddsandelen.

97 §

Förmåner och kostnader som betalas ur folkpensionsfonden

Ur folkpensionsfonden betalas också sådana folkpensions- och familjepensionskostnader som enligt 148 § 2 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar anses ingå i grundskyddsandelen.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

10.

Lag**om ändring av lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991) 10 § 4 mom.,
ändras 4 §, 7—9 § samt 10 § 1 och 3 mom., av dem 7 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1313/2006 och 8 § 2 sådant det lyder i lag 1313/2006, och
fogas till 6 § nya 2 och 3 mom. och till lagen en ny 9 a §, som följer:

Gällande lydelse

4 §

En lantbruksföretagare har inte rätt till dagpenning enligt denna lag, om han på grund av arbetsoförmågan har rätt till ersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/81), lagen om olycksfallsförsäkring (608/48), trafikförsäkringslagen (279/59), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/48), lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/90) eller någon annan lag och om inkomsten av företagarkerksamheten beaktas då ersättningens storlek fastställs.

Föreslagen lydelse

4 §

En lantbruksföretagare har inte rätt till dagpenning enligt denna lag om han eller hon på grund av arbetsoförmågan har rätt till ersättning enligt lagen om *lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* (/), *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* (/), trafikförsäkringslagen (279/1959), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) eller någon annan lag, och om inkomsten av företagarkerksamheten beaktas då ersättningens storlek fastställs.

6 §

Ersättning kan beviljas trots att ansökan inte lämnats in inom föreskriven tid, om det skulle vara oskäligt att avslå ansökan på grund av förseningen.

I fråga om rätten att föra talan när Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt handlägger ett ärende enligt denna lag tillämpas bestämmelserna i 81 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

7 §

I beslut av lantbruksföretagarnas pensionsanstalt får ändring sökas genom skriftliga besvär hos den besvärsnämnd för olycksfallsärenden som avses i 53 § i lagen om olycksfallsförsäkring senast den trettionde dagen efter den då ändringssökanden fick del av beslutet.

Ändring i ett beslut av lantbruksföretagarnas pensionsanstalt vilket gäller utbetalning av dagpenning i de fall som nämns i 3 § 2 mom. får dock inte sökas till den del beslutet bygger på sökandens rätt till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen eller på den i 19 § 1 mom. i nämnda lag angivna självrisktidens längd.

I ett beslut av besvärsnämnden för olycksfallsärenden får ändring sökas genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen inom den besvärstid som föreskrivs i 1 mom.

En besvärsskrift som avses i 1 och 3 mom. skall lämnas in till lantbruksföretagarnas pensionsanstalt. I fråga om behandlingen av besvär vid lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och inlämnande av besvär till besvärsinstansen gäller 53 c § i lagen om olycksfallsförsäkring.

8 §

Om ett beslut som gäller en förvägrad ersättning eller utökande av en redan beviljad ersättning rättas på grundval av ny utredning tillämpas 53 e § i lagen om olycksfallsförsäkring.

Om ett lagakraftvunnet beslut som meddelats på grundval av denna lag grundar sig på en felaktig eller bristfällig utredning eller uppenbart står i strid med lag, tillämpas 53 d § i lagen om olycksfallsförsäkring på undanröjande av beslutet.

7 §

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ska avgöra rätten till ersättning enligt denna lag genom att meddela parten ett skriftligt beslut. Beslutet kan meddelas i form av en ADB-utskrift och det kan undertecknas maskinellt. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ska lämna sitt beslut för kännedom per post genom att skicka ett brev till mottagaren till den adress som mottagaren har uppgett.

I fråga om meddelande och verkställighet av beslut tillämpas det som med stöd av 84 § 3 punkten i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska iakttas i fråga om en tidsfrist på 30 dagar för att meddela beslut och 14 dagar för att verkställa beslut. I fråga om betalning av ersättning tillämpas bestämmelserna i 93 § 1 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Om beslut inte har meddelats eller verkställighet inletts inom den tidsfrist som anges ovan iakttas det som i 104 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar bestäms om betalning av ersättning med höjning under dröjsmålstiden.

Ersättning som betalas med stöd av denna lag får inte överföras på någon annan.

8 §

Den som är missnöjd med ett beslut av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt får överklaga beslutet genom skriftligt besvär hos den besvärsnämnd för olycksfallsärenden som avses i lagen om besvärsnämnden för olycksfallsärenden (1316/2010). Den som är missnöjd med ett beslut av besvärsnämnden för olycksfallsärenden får överklaga beslutet genom skriftligt besvär hos den försäkringsdomstol som avses i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003). I ett beslut av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som gäller utbetalning av dagpenning i de fall som avses i 3 § 2 mom. i denna lag får ändring emellertid inte sökas till den del som beslutet baserar sig på den sökandes rätt till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen eller längden på den självrisktid som anges i 8 kap. 7 § 1 mom. i den lagen.

Besvärstiden är 30 dagar från den dag då parten fick del av beslutet från Lantbruksfö-

retagarnas pensionsanstalt eller besvärsnämnden för olycksfallsärenden. Om inte något annat visas anses ändringssökanden ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som han eller hon har uppgett. Besvärsskriften ska inom besvärstiden lämnas till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt.

9 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller i tillämpliga delar vad som i lagen om olycksfallsförsäkring stadgas om förande av talan, delgivning av beslut, försenad ansökan eller försenade besvär, iakttagande av beslut oberoende av att ändring söks, verkställbarheten av olycksfallsnämndens beslut, fördröjd ersättning, överlåtelse och utmätning av förman, rätt att få upplysningar och skyldighet att lämna upplysningar samt tystnadsplikt och brott mot den. Då olycksfallsnämnden behandlar ett ärende som avses i denna lag skall dessutom i tillämpliga delar iakttas vad förordningen om olycksfallsnämnden (839/81) stadgar om handläggning av ärenden och vad 10 § 1 mom. lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare stadgar om lantbruksföretagarmedlemmar.

9 §

På självrättelse med anledning av besvär och överföring av besvär till en besvärinstans tillämpas bestämmelserna i 140 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I fråga om prövning av besvär som kommit in efter besvärstiden tillämpas bestämmelserna i 141 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. På omprövning av ett lagakraftvunnet beslut, undanröjande av beslut och rättelse av sakfel och skrivfel tillämpas bestämmelserna i 142–144 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

På verkställighet av beslut oberoende av ändringssökande tillämpas bestämmelserna i 137 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Om någon har fått dagpenning enligt denna lag utan grund eller till ett större belopp än vad som föreskrivs i denna lag, ska Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt återkräva den grundlöst utbetalda dagpenningen med iakttagande av vad som bestäms i 145 i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

9 a §

På Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts verksamhet i ärenden som hänför sig till verkställigheten av denna lag tillämpas bestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) på det sätt som bestäms om tillämpningen av offentlighetslagen i 156 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och besvärinstansen har rätt att för verkställigheten av denna lag få uppgifter enligt vad

som bestäms i 157 § 1 mom. 1—3 punkten och 157 § 2 och 3 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har rätt att lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag, med iakttagande av bestämmelserna i 158 § 1 och 2 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

I fråga om utlämnande och erhållande av uppgifter iakttas dessutom vad som i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs i

- 1) 160 § om teknisk anslutning,
- 2) 161 § om lantbruksföretagarens och stendiatens ekonomiska ställning,
- 3) 162 § om rätten att få uppgifter om ett ersättningsärende och i
- 4) 167 § om avgiftsfria uppgifter.

10 §

De kostnader som denna lag medför betalas av statens medel. De förvaltningskostnader som verksamheten enligt denna lag åsamkar lantbruksföretagarnas pensionsanstalt fogas till anstaltens förvaltningskostnader för verksamhet enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Förvaltningskostnaderna enligt denna lag hänförs dock inte till de totalkostnader som nämns i 13 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

10 §

De kostnader som föranleds av denna lag betalas av statens medel. De förvaltningskostnader som Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt föranleds av verksamheten enligt denna lag fogas till anstaltens förvaltningskostnader för verksamhet enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Förvaltningskostnaderna enligt denna lag hänförs dock inte till de totalkostnader som avses i 146 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Staten skall varje år månatligen i förskott betala ett belopp som motsvarar det belopp som staten uppskattas komma att betala enligt 1 mom. Förskotten fastställs och betalas tillsammans med de förskott som staten skall utge enligt 16 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

De ärenden som olycksfallsnämnden behandlar med stöd av denna lag beaktas då den andel av kostnaderna för olycksfallsnämndens verksamhet som faller på lantbruksföretagarnas pensionsanstalt fastställs med stöd av 53 § 5 mom. lagen om olycksfallsförsäkring.

Staten ska varje år månatligen i förskott betala ett belopp som motsvarar vad staten uppskattas komma att betala som sin andel enligt 1 mom. Förskotten fastställs och betalas tillsammans med de förskott som avses i 150 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

Denna lag tillämpas på ersättningar där arbetsförmågan inträder vid lagens ikraftträdande eller därefter.

Det som i 4 § i denna lag föreskrivs om ersättning enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska också tillämpas på motsvarande ersättning som beviljats med stöd av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) eller lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948).

Genom denna lag upphävs 3 § 4 mom. i förordningen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (899/1991).

11.

Lag**om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 4 kap. 7 § 1 mom. 3 och 11 punkten, 6 kap. 11 § 3 mom. 3 punkten och 11 kap. 14 § 1 mom.,
 sådana de lyder 4 kap. 7 § 1 mom. 3 och 11 punkten i lag 1188/2009, 6 kap. 11 § 3 mom. 3 punkten i lag 1252/2006 och 11 kap. 14 § 1 mom. i lag 707/2010, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

4 kap.

4 kap.

Jämka och minskade arbetslöshetsförmåner**Jämka och minskade arbetslöshetsförmåner**

7 §

7 §

*Sociala förmånens inverkan på arbetslöshetsförmånerna**Sociala förmånens inverkan på arbetslöshetsförmånerna*

Om någon får någon annan än en i 3 kap. 4 § nämnd lagstadgad förmån eller sjukpension enligt lagstiftningen i någon annan stat eller folkpension med stöd av 12 § 4 mom. i folkpensionslagen, minskas hans eller hennes fulla arbetslöshetsförmån med den sociala förmånen. Då beaktas dock inte följande pensioner och sociala förmåner (*prioriterade inkomster*):

Om någon får någon annan än en i 3 kap. 4 § nämnd lagstadgad förmån eller sjukpension enligt lagstiftningen i någon annan stat eller folkpension med stöd av 12 § 4 mom. i folkpensionslagen, minskas hans eller hennes fulla arbetslöshetsförmån med den sociala förmånen. Då beaktas dock inte följande pensioner och sociala förmåner (*prioriterade inkomster*):

3) menersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948),

3) *menersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/), och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/),*

11) ersättningar för särskilda kostnader enligt lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om skada, ådragen i militärtjänst.

11) *ersättningar för särskilda kostnader enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och lagen om skada, ådragen i militärtjänst.*

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

11 §

Beräkning av tid i arbete

När tiden i arbete enligt 3 a § beräknas ska som tid som jämställs med arbete dessutom beaktas varje sådan full kalendermånad

3) under vilken en person har varit arbetsoförmögen och därvid fått pension enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare, rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

11 §

Beräkning av tid i arbetet

När tiden i arbete enligt 3 a § beräknas ska som tid som jämställs med arbete dessutom beaktas varje sådan full kalendermånad

3) under vilken en person har varit arbetsoförmögen och därvid fått pension enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare, rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension enligt lagen om *olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* eller lagen om *lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar*.

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

14 §

Indrivning av arbetslöshetsförmåner i vissa fall

Om den som retroaktivt beviljas folkpension, barnförhöjning enligt folkpensionslagen, garantipension eller pension på grundval av arbetsavtals- eller tjänsteförhållande eller företagareverksamhet, generationsväxlings- eller avträdelsepension, avträdelseersättning, avträdelsestöd eller dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, rehabiliteringspenning enligt lagen om rehabiliteringspenning, dagpenning eller olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring har fått en arbetslöshetsförmån för samma tid, får arbetslöshets-

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

14 §

Indrivning av arbetslöshetsförmåner i vissa fall

Om den som retroaktivt beviljas folkpension, barnförhöjning enligt folkpensionslagen, garantipension eller pension på grundval av arbetsavtals- eller tjänsteförhållande eller företagareverksamhet, avträdelsestöd eller dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, rehabiliteringspenning enligt lagen om rehabiliteringspenning, dagpenning eller olycksfallspension enligt lagen om *olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* eller lagen om *lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* har fått en arbetslöshets-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

kassan eller Folkpensionsanstalten driva in den grundlösa arbetslöshetsförmånen från den pension, den avträdelseersättning, det avträdelsestöd, den dagpenning eller den olycksfallspension som betalas retroaktivt.

förmån för samma tid, får arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten driva in den grundlösa arbetslöshetsförmånen från den pension, det avträdelsestöd, den dagpenning eller den olycksfallspension som betalas retroaktivt.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

12.

Lag**om ändring av 8 och 14 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) 8 § 2 mom. 7 punkten samt 14 § 1 mom. 11 punkten och 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

8 §

Rätt till bostadsbidrag

Rätt till bostadsbidrag har också den som fyllt 16 år och som får

7) fortlöpande olycksfallspension eller livränta enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) samt fortlöpande sjukpension eller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), den sistnämnda ersättningen dock först när ett år förflutit från skadefallet,

14 §

Prioriterade inkomster

När bostadsbidraget beräknas skall som årsinkomst inte beaktas sökandens och sökandens makes, makas eller sambos

11) menersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring (408/1948) eller lagen om olycksfall i militärtjänst eller andra ersättningar på grundval av men,

Föreslagen lydelse

8 §

Rätt till bostadsbidrag

Rätt till bostadsbidrag har också den som fyllt 16 år och som får

7) fortlöpande rehabiliteringspenning enligt lagen om *olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* (/) eller lagen om *lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* (/), dock först när ett år förflutit från skadefallet, samt fortlöpande sjukpension eller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), ersättning för inkomstbortfall dock först när ett år förflutit från skadefallet,

14 §

Prioriterade inkomster

När bostadsbidraget beräknas ska som årsinkomst inte beaktas sökandens och sökandens makes, makas eller sambos

11) menersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, *lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* eller lagen om olycksfall i militärtjänst eller andra ersättningar på grundval av men,

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

Med avvikelse från 1 mom. 6 punkten skall som inkomst dock beaktas rehabiliteringsstöd enligt 14 § i folkpensionslagen och enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare och som betalas i form av sjukpension, dagpenning, olycksfallspension och livränta enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring samt ersättning för inkomstbortfall och sjukpension enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

Med avvikelse från 1 mom. 6 punkten ska som inkomst dock beaktas rehabiliteringsstöd enligt 14 § i folkpensionslagen och enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare och som betalas i form av sjukpension, rehabiliteringspenning enligt lagen *om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* samt ersättning för inkomstbortfall och sjukpension enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).*

13.

Lag**om ändring av 7 och 11 § i lagen om vuxenutbildningsstöd**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000) 7 § 3 mom. 3 punkten och 11 § 5 punkten, sådana de lyder i lag 127/2010, som följer:

Gällande lydelse

7 §

Beräkning av tiden i arbete

När tiden i arbete beräknas ska som tid som jämföres med arbete dessutom beaktas varje sådan full kalendermånad

3) under vilken personen har varit arbetsoförmögen och därvid fått pension enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare, rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring

11 §

Begränsningar i fråga om vuxenutbildningsstödet

Vuxenutbildningsstöd beviljas inte den som

5) för samma utbildning får rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) eller enligt arbetspensionslagarna eller full ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäk-

Föreslagen lydelse

7 §

Beräkning av tiden i arbete

När tiden i arbete beräknas ska som tid som jämföres med arbete dessutom beaktas varje sådan full kalendermånad

3) under vilken personen har varit arbetsoförmögen och därvid med stöd av de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare fått pension eller rehabiliteringsstöd eller sådan olycksfallspension som avses i lagen om *olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* (/) eller lagen om *lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* (/).

11 §

Begränsningar i fråga om vuxenutbildningsstödet

Vuxenutbildningsstöd beviljas inte den som

5) för samma utbildning får rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) eller enligt arbetspensionslagarna, full *rehabiliteringspenning med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* eller lagen om *lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* eller full ersättning

Gällande lydelse

ringslagen (626/1991) eller med stöd av bestämmelserna om rehabilitering enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

Föreslagen lydelse

för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).*

14.

Lag**om ändring av 6 § i lagen om studiestöd**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om studiestöd (65/1994) 6 § 1 mom. 12 punkten sådan den lyder i lag 792/2007, som följer:

Gällande lydelse

6 §

Begränsningar i fråga om studiestödet

Studiestöd beviljas inte den som

12) får full ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

Föreslagen lydelse

6 §

Begränsningar i fråga om studiestödet

Studiestöd beviljas inte den som

12) får full ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/), i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

15.

Lag**om ändring av 13 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) 13 § 1 mom. 1 och 2 punkten sådan den lyder i lag 679/2014, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse**13 §*

13 §

*Begränsning av skyldigheten att ordna och ersätta rehabilitering**Begränsning av skyldigheten att ordna och ersätta rehabilitering*

En försäkrad har inte rätt till rehabilitering enligt detta kapitel eller till ersättning för den, om han eller hon har rätt till behövlig rehabilitering eller till ersättning för rehabiliteringskostnader med stöd av någon av följande lagar:

En försäkrad har inte rätt till rehabilitering enligt detta kapitel eller till ersättning för den, om han eller hon har rätt till behövlig rehabilitering eller till ersättning för rehabiliteringskostnader med stöd av någon av följande lagar:

- 1) lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991),
- 2) lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981),

- 1) *lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/),*
- 2) *lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/),*

Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

16.

Lag**om ändring av 9 och 12 § i lagen om handikappförmåner**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om handikappförmåner (570/2007) 9 § 1 mom. 4 och 4 a punkten samt 12 § 1 mom. 1 punkten, av dem 9 § 1 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 1228/2009 och 4 a punkten sådan den lyder i lag 697/2012, som följer:

Gällande lydelse

9 §

Vårdbidrag för pensionstagare

Rätt till vårdbidrag har en person som fyllt 16 år och som får

4) fortlöpande olycksfallspension, livränta, sjukpension eller sådan ersättning för inkomstbortfall som betalas när ett år har förflutit från trafikskadan och vilka enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen, lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller trafikförsäkringslagstiftningen betalas på grundval av full arbetsoförmåga,

4 a) fortlöpande olycksfallspension eller livränta enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) eller fortlöpande sjukpension eller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), den sistnämnda ersättningen dock först då ett år förflutit från skadefallet,

Föreslagen lydelse

9 §

Vårdbidrag för pensionstagare

Rätt till vårdbidrag har en person som fyllt 16 år och som får

4) fortlöpande olycksfallspension, livränta, sjukpension eller sådan ersättning för inkomstbortfall som betalas när ett år har förflutit från trafikskadan och vilka enligt lagen om olycksfall i arbetet och om *yrkessjukdomar* (/), *lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar* (/), lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller trafikförsäkringslagstiftningen betalas på grundval av full arbetsoförmåga,

4 a) *fortlöpande rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, dock först då ett år förflutit från skadefallet*, eller fortlöpande sjukpension eller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), ersättningen för inkomstbortfall dock först då ett år förflutit från skadefallet,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §

Förmåner som skall beaktas när det gäller handikappbidrag eller vårdbidrag

När det gäller beloppet av handikappbidrag och vårdbidrag beaktas till personen på grund av samma sjukdom, lyte eller skada utgående

1) fortlöpande mentillägg, hjälplöshetstillägg eller vårdbidrag som grundar sig på lagstadgad olycksfallsförsäkring, lagen om olycksfall i militärtjänst, trafikförsäkringslagstiftningen eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst,

12 §

Förmåner som skall beaktas när det gäller handikappbidrag eller vårdbidrag

När det gäller beloppet av handikappbidrag och vårdbidrag beaktas till personen på grund av samma sjukdom, lyte eller skada utgående

1) fortlöpande mentillägg, hjälplöshetstillägg eller vårdbidrag med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om olycksfall i militärtjänst, trafikförsäkringslagstiftningen eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

17.

Lag**om ändring av 9 § i lagen om garantipension**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om garantipension (703/2010) 9 § 1 mom. 7 och 9 punkten som följer:

Gällande lydelse

9 §

Pensionsinkomsters inverkan på garantipensionen

Från garantipensionens fulla belopp eller det belopp som beräknats enligt 8 § 2 eller 3 mom. avdras beloppet av följande pensionsinkomster som den sökande får fortlöpande eller årligen återkommande (*årsinkomst*):

7) olycksfallspension, familjepension, livränta och försörjningspension på grundval av olycksfallsförsäkring eller olycksfall i militärtjänst,

9) olycksfallspension och livränta enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) samt sjukpension och ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991); den sistnämnda ersättningen dock först då ett år förflutit från skadefallet,

Föreslagen lydelse

9 §

Pensionsinkomsters inverkan på garantipensionen

Från garantipensionens fulla belopp eller det belopp som beräknats enligt 8 § 2 eller 3 mom. avdras beloppet av följande pensionsinkomster som den sökande får fortlöpande eller årligen återkommande (*årsinkomst*):

7) *olycksfallspension och familjepension med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),*

9) rehabiliteringspenning enligt lagen om *olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar*, dock först då ett år förflutit från skadefallet, samt sjukpension eller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), ersättningen för inkomstbortfall dock först då ett år förflutit från skadefallet,

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .
Bestämmelserna i denna lag om förmåner enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på motsvarande förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

18.

Lag**om ändring av 2 a § i lagen om arbetshälsoinstitutets verksamhet och finansiering**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetshälsoinstitutets verksamhet och finansiering (159/1978) 2 a § 2 mom., sådant det lyder i lag 52/2006, som följer:

Gällande lydelse

2 a §

Institutet för arbetshygien upprätthåller ett register över arbetsrelaterade sjukdomar för forskning, utredningar och förebyggande samt diagnostisering och utvecklande av vården i fråga om yrkessjukdomar och andra arbetsrelaterade sjukdomar. I registret kan införas den insjuknade personens namn, personbeteckning och yrke samt uppgifter om arbetsgivare och arbetsplats, exponeringens art och längd, konstaterandet av sjukdomen, sjukdomens art, den olägenhet som sjukdomen orsakat, sjukledighet och försäkringsanstaltens beslut om godkännandet som yrkessjukdom och ersättning samt dödsfall som föranletts av yrkessjukdom. Bestämmelser om rätten för institutet för arbetshygien att få uppgifter för registret över arbetsrelaterade sjukdomar finns i 46 § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006), i 64 d § i lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) och i 23 § 3 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

Föreslagen lydelse

2 a §

Institutet för arbetshygien för ett register över arbetsrelaterade sjukdomar för forskning, utredningar och förebyggande samt diagnostisering och utvecklande av vården i fråga om yrkessjukdomar och andra arbetsrelaterade sjukdomar. I registret kan införas den insjuknade personens namn, personbeteckning och yrke samt uppgifter om arbetsgivare och arbetsplats, exponeringens art och längd, konstaterandet av sjukdomen, sjukdomens art, den olägenhet som sjukdomen orsakat, sjukledighet och försäkringsanstaltens beslut om godkännande som yrkessjukdom och ersättning samt dödsfall som föranletts av yrkessjukdom. Bestämmelser om rätten för institutet för arbetshygien att få uppgifter för registret över arbetsrelaterade sjukdomar finns i 46 a § 3 mom. i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006), i 262 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/) och i 158 § 10 punkten i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (/).

Denna lag träder i kraft den

20 .